

3977

Q22:222
33NA.1

22:222
33NA.1

3077

Shri Vishnupurana.
Purvabhaga.

3977

❖ ❖ ❖ ❖ ❖

**Please return this volume on or before the date last stamped
Overdue volume will be charged 1/- per day.**

[illegible]

Q22:222

33NA.1

SRI JAGADGURU VISHWARADHYA
JNANA SIMHASAN JNANAMANDIR
LIBRARY.

Jangamwadi Math, VARANASI,

Acc No. 3977

వాత్రాబుద్ధిసంవిదా । విద్వన్దేయోగినస్తస్మాదాబ్రహ్మభవనం
శ్చస్మిహిదేహస్థంచతుష్టపగుణంసహమ్ । ఔపసర్గికమే
శ్చజాః ॥ ౨౨ ॥ సన్త్యాజ్యంసర్వధాసర్వమాపసర్గికమాత్మనః
శ్చౌగాతసానాంపురేద్విజాః ॥ ౨౩ ॥ యాతేతుతైజసంప్రో
త్సహమ్ । విద్వేవోమాత్మకంసర్వంసామ్యేచైవతుమానస
శ్చౌహజాగరంబ్రాహ్మబోధమనుత్తమమ్ । ఆద్యేచాప్టేద్వి
జాతమ్ ॥ ౨౪ ॥ చతుర్వింశత్యతయేతుద్వాత్రింశచ్ఛచతుర్థ
మేతుభూతమాత్రాత్మకంస్మృతమ్ ॥ ౨౫ ॥ గర్హోరసస్తథాయా
న । ప్రత్యేకహస్తధాసిద్ధంపంచమేతచ్ఛతక్రతోః ॥ ౨౬ ॥ తథా
విచ్ఛేదత్యక్తైవచ । చతుష్టపగుణంబ్రాహ్మంలభతేద్విజనత్త
స్మక్రమాబ్రహ్మభువనేషుపరిత్యజేత్ । లోకేష్వాలోక్యయో
మహమ్ ॥ ౨౭ ॥ స్థూలతాహ్రస్వతాబాల్యంవాగ్ధక్యంయావనంత
రావంచచతుర్భిర్దేహధారణమ్ ॥ ౩౦ ॥ పార్థివాంశంవినానిత్యం
ఏతదప్తగుణంప్రోక్తమైశ్వర్యంపార్థివంమహత్ ॥ ౩౧ ॥ జలే
హ్యమివవినిర్గమః । ఇచ్ఛేచ్ఛక్తిస్త్వయంపాతుంసముద్రమపి
యత్రేచ్ఛతిజగత్యస్తింస్తత్రాస్యజలదర్శనమ్ । యద్యన్తస్తుస
చ్ఛతికామతః ॥ ౩౩ ॥ తత్తదసాన్వితంతస్యత్రయాణాందేహ
నాథమాస్తేనజలపిణ్డస్యధారణమ్ ॥ ౩౪ ॥ అవ్రణత్వంశరీరస్య
న । ఏతత్తోడశకంప్రోక్తమాప్యమైశ్వర్యముత్తమమ్ ॥ ౩౫ ॥ సా
ంతస్తాథభయవర్జితమ్ । లోకందద్ధమపీహన్యదద్ధంస్వపిధాదరతే
ధ్యేహుతవహంచాధాయపరిత్యజేత్ । అగ్నిగ్రహణంపాదోవ్యతే
మః ॥ ౩౬ ॥ భస్మీభూతవినిర్మాణంయథాపూర్వంసకామ
ప్రతిర్వి నాత్రేస్త్రీభిరాత్మనః ॥ ౩౭ ॥ చతుర్వింశత్యకంపిగుహ
నాః । మనోగతిత్వంభూతానామన్తర్నివసనంతథా ॥ ౩౮ ॥ ధామాన
స్థేనోద్వహనంపునః । లఘుత్వంచగురుత్వంచపాణిభా
వ ॥ అఙ్గుశ్యగ్రహతేనభూమేస్సర్వత్రకన్వనమ్ । ఏకమాత్ ॥
స్యంస్మృతంబుడైః ॥ ౪౦ ॥ ఛాయావిహీననిష్పత్తిరిన్యత్యేతతానిష్ట
గమనంనిత్యమిద్రియాధైస్సహన్వితమ్ ॥ ౪౧ ॥ త్రుతిస్మృతిభా
వగాహనమ్ । తన్మాత్రలిక్ష్మగ్రహణంసర్వప్రాణిత్రస్సర్వసక్తేభ్యాయ
త్మక్తమేతైరుక్తఃపురాతనః । యథాకామోప
వాత్రాభిభవశ్చైవసర్వగుహ్యనిదర్శనమ్ । కామ

— శ్రీ కృష్ణరప్రసాదాద్వాః ౩ —

సూతః ॥ సతాంజితాశ్చనాంసాత్మాద్విజాతీనాంద్విజోత్తమాః । ధర్మజ్ఞా
నాంచసాహనామాచార్యాణాంశివాత్మనామ్ ॥ ౧ ॥ దయావతాంద్విజశ్రేష్ఠాస్తథా
చైవతపస్వినామ్ । సన్న్యాసేనాంఽరక్తానాంజ్ఞానాంవశగాత్మనామ్ ॥ ౨ ॥ దాని
నాంచైవదాంతానాంత్రయాణాంసత్యవాదినామ్ । అబుబ్ధానాంసయోగానాంశ్రుతి
స్మృతివిదాంద్విజాః ॥ ౩ ॥ శ్రౌతస్మార్తాఽబుద్ధానాంప్రసీదతిమహేశ్వరః । సదితి
బ్రహ్మణశ్చబ్ధస్తదనేయేలభస్యత ॥ ౪ ॥ సాయుజ్యంబ్రహ్మణాయాన్తితేనసస్త్రః ప్రచక్ష
తే । దశాశ్చకేయేవివయేసాధనేచాష్టలక్షణే ॥ ౫ ॥ నక్షత్రస్థైర్యవృద్ధిజితాత్మా
నస్తుతేస్తృతాః । సామాన్యేషుచద్రవ్యేషుతథానైశేషీకేషుచ ॥ ౬ ॥ బ్రహ్మక్షత్ర
విశోయస్మాద్యుక్తాస్తస్మాద్విజాతయః । వర్ణాశ్రమేషుయక్తస్యస్వగౌదసుఖకారి
ణః ॥ ౭ ॥ శ్రౌతస్మార్తస్యధర్మస్యజ్ఞానాధర్మగణవ్యతేవిద్యాయాసాధనాత్సాధుర్భు
ష్మాచారీసురోర్నితః ॥ ౮ ॥ క్రియాణాంసాంఽచైవగృహస్థస్సాధురుచ్యతే । సాధనా
త్సవసోరణ్యేసాధురైర్వఖానసస్త్రితః ॥ ౯ ॥ యతమానోయతిసాధుస్తస్త్రితోయోగ
స్యసాధనాత్ । ఏవమాశ్రమధర్మాణాంసాధనాత్సాధనస్తస్త్రితాః ॥ ౧౦ ॥ గృహ
స్థోబ్రహ్మచారిచవానప్రస్థోయతిస్తథా । ధర్మాధర్మావిహితాశ్చబ్ధావేతాక్రియాశ్చ
కా ॥ ౧౧ ॥ ఋశలాఋశలంకర్మధర్మాధర్మావితస్తృతౌ । ధారణార్థేనుహాహేహ్య
వధర్మశబ్దఃప్రకీర్తితః ॥ ౧౨ ॥ అధారణేనుహత్వేచఅధర్మభిచోచ్యతే ।
అతేష్టప్రావణోధర్మఆచార్యైరుపదిశ్యతే ॥ ౧౩ ॥ అధర్మశ్చైన్ద్రేక్షఫలోహ్యచార్యై
రుపదిశ్యతే । వృద్ధాశ్చైన్ద్రుపాశ్చైన్ద్రవహ్యత్వవస్తోహ్యదామ్నికాః ॥ ౧౪ ॥ స
వ్యగ్స్థితాబ్దుజనస్తానాచార్యాన్ప్రవక్షతే । స్వయమాచరతేయస్సాదాచారేష్ఠా
పయత్యపి ॥ ౧౫ ॥ ఆదినోతిహిశాస్త్రాగ్ధానాచార్యస్తేనచోచ్యతే । విజ్ఞేయంశ్రవ
ణాచ్చోతంస్తరణాత్సార్థముచ్యతే ॥ ౧౬ ॥ ఇజ్యావేదాశ్చకంశ్రౌతంస్మార్తం
వర్ణాశ్రమాత్మకమ్ । దృష్ట్వానురూపమర్థంయఃపృష్టోనైవాపిగూహతి ॥ ౧౭ ॥ య
థాదృష్టప్రవాదస్తుసత్యంలైజ్జేత్రపత్యతే । బ్రహ్మచర్యంతథామానంసారాహరత్వమే
ష్టమ్ ॥ ౧౮ ॥ అహింసాసర్వతశ్చన్తిస్తపిత్యభిధీయతే । ఆత్మవత్సర్వభూతేషుయో
హితాయాహితాయచ ॥ ౧౯ ॥ వర్తతేత్వసకృద్వృత్తిఃకృతాన్మహేష్వహదయా
స్తృతా । యద్యదిష్టతమండ్రవ్యంన్యాయేనైవాగతంక్రమాత్ ॥ ౨౦ ॥ తత్తద్గణ
వతేదేయందాతుస్తద్దానలక్షణమ్ । దానంత్రివిధమిత్యేతత్సంపత్త్యేష్టమధ్యమమ్ ॥
కారుణ్యాశ్చసర్వభూతేభ్యస్సంవిభాగస్తుమధ్యమః । శ్రుతిస్మృతిభ్యాంవిహితోధర్మో
వర్ణాశ్రమాత్మకః ॥ ౨౧ ॥ శిష్టాచారావిరుద్ధశ్చసధర్మస్సాధురుచ్యతే । మాయాక
ర్మఫలత్యాగీశివాత్మాఫరికీర్తితః ॥ ౨౨ ॥ సప్తతేస్సర్వసంక్షేభ్యాయుక్తోయోగీప్రకీర్తి

తః । అసక్తోభయతోయస్తవిషయేషువిచార్యచ ॥ ౨౪ ॥ అలుబ్ధస్సంయమీప్రోక్షః
 ప్రాధ్నితోపి న సుస్తతః । ఆత్మార్థం వాపరాధ్ధం వా ఇన్ద్రియాణీహయస్యవై ॥ ౨౫ ॥
 సమిథ్యానస్త్పవర్తస్తేషామైవ తులతుణమ్ । అనుద్విగోహ్యనిష్టేషు తథేష్టాం నా
 భినస్థతి ॥ ౨౬ ॥ ప్రీతితాపవిషాదేభ్యోవిభవృత్తిర్విరక్తతా । సన్న్యాసః కర్మణాం
 న్యాసః కృతానామకృతైస్సహ ॥ ౨౭ ॥ కుశలాకుశలానాంతుప్రమాణం న్యాసఉచ్య
 తే । అవ్యక్తాద్యవిశేషాస్తేవికారేస్సన్నచేతనే ॥ ౨౮ ॥ చేతనాచేతనాన్యత్పవిజ్ఞా
 నంజ్ఞానముచ్యతే । ఏవంతుజ్ఞానయక్తస్యత్రధ్ధాయక్తస్యశఙ్కరః ॥ ౨౯ ॥ ప్రసీద
 తినసన్దేహబాధర్తశ్చాయంద్విజోత్తమాః । కింతుగుహ్యతమంవత్సైస్సర్వత్రపరమే
 శ్వరే ॥ ౩౦ ॥ భవేభక్తిర్గుసన్దేహస్తయాయుక్తోవిముచ్యతే । అయోగ్యస్యాపిభ
 గవాన్మక్తస్యపరమేశ్వరః ॥ ౩౧ ॥ ప్రసీదతినసన్దేహబాధిగుహ్యవిషధంతమః ।
 జ్ఞానమధ్యాపనం హేమామోధ్యానంయజ్ఞస్తవశ్శ్రితమ్ ॥ ౩౨ ॥ దానమధ్యయనం
 సర్వంభవభక్త్యనసంశయః । చాద్వాయణసహస్రైశ్చప్రాజాపత్యశతైస్తథా ॥
 మాసోపవాసైశ్చాన్వైర్వాభక్తిర్మునివరోత్తమాః । అభక్త్యాభగవత్సన్నిహితేగిరిగు
 హాశయే ॥ ౩౩ ॥ పఠన్దిచాత్మభోగార్థంభక్తోభావేనముచ్యతే । భక్తానాందర్శనా
 దేవన్మణాంస్వగ్దాడయోద్విజాః ॥ ౩౪ ॥ సమస్తభానసన్దేహబాధక్తానాంకింపున
 స్తథా । బ్రహ్మవిష్ణుమరేద్వైణాంతథాన్యేషామపిస్థితః ॥ ౩౫ ॥ భక్త్యాపవమునీ
 నాంచబలసౌభాగ్యమేవచ । భవేనచతథాప్రోక్తంసమేప్రిత్యోమాంపినాకినా ॥ ౩౬ ॥
 దేవైదేవేనముధురంవారాణస్యాంపురాద్విజాః । అవిముక్తేసమాసీనారుదేణవర
 మాత్మనా ॥ ౩౭ ॥ రుద్రాణీరుద్రమహేదంలభ్యావారాణసీంపురీమ్ ॥ దేవీ ॥ కేనవశ్యో
 మహాదేవ పూజ్యోదృశ్య స్త్యమీశ్వరః ॥ ౩౮ ॥ తపసావిద్యయావాపియోగేనే
 హవదప్రభో ॥ సూతః ॥ నిశవ్యవచనంతస్యాస్తథావ్యలోక్యపార్వతీమ్ ॥ ౪౦ ॥
 అహబాలేన్దుతిలకఃపూర్ణేన్దుపదనాంహసః । స్మృత్వాతుమేనయావత్పాగైరేగ్గాం
 కథితాంపురా ॥ ౪౧ ॥ చిరకాలంస్థితింప్రేక్ష్యగిరౌదేవ్యామహాత్మనః । దేవిలభ్యా
 పురీరమ్యాత్పయాయత్సప్తమర్హసి ॥ ౪౨ ॥ స్థానార్థంకథితంమాత్రావస్త్యతే
 హవిలాసిని । పురాపితామహేనాపిపృష్టఃప్రశ్నచతాంవరే ॥ ౪౩ ॥ యదా
 త్వయాద్యవైపృష్టోర్రష్టంబ్రహ్మీత్వకంత్యహమ్ । శ్వేతేశ్వరేనవర్ణేనదృష్టాకృ
 తుమాంశుభే ॥ ౪౪ ॥ సద్యోజాతంతథార్తక్షేరక్తంవామంపితామహః । పీతే
 తత్పురుషంపీతమఘోరేకృష్ణమీశ్వరమ్ ॥ ౪౫ ॥ ఈశానంపిశ్వరూపాభ్యోవిశ్వరూ
 పంతదాహమామ్ ॥ పితామహః ॥ వామతత్పురుషఘోరసద్యోజాతమహేశ్వ
 ర ॥ ౪౬ ॥ దృష్టోమయాత్స్వంగాయత్రాగ్రదేవదేవమహేశ్వర । కేనవశ్యోమహాదేవధ్యే
 యఃకుర్రఘృణానధే ॥ ౪౭ ॥ దృశ్యఃపూజ్యస్తథాదేవ్యావత్తుమర్హసిశఙ్కర ॥ భగ
 వా ॥ అవోచంశ్రద్ధయైవేతవశ్యోవారిజసంఖ్యన ॥ ౪౮ ॥ ధ్యేయోలిక్షేత్సయాదృష్టే

విష్ణునావయసాంనిధౌ పూజ్యఃపశ్చాన్యరూపేణవవితైః సమజ్ఞుభిర్ద్విజైః ॥ ౪౯ ॥ భ
వభక్త్యాభ్యర్చ్యప్రేమాంత్యయాణ్ణజజగద్గురో సోపిమామాహాభావార్థందత్తంతస్మైమ
యాపురా ॥ ౫౦ ॥ భావంభావేనదేవేశదృప్తవాన్మాంహృదీశ్వరమ్ । తస్మాత్తు
శ్రద్ధయావశ్యోదృశ్యశ్చేత్సగిరేస్సుతే ॥ ౫౧ ॥ పూజ్యోలిక్షేనసద్దేహస్సర్వదా
శ్రద్ధయాద్విజైః । శ్రద్ధాధర్మఃపరస్మాత్తుశ్చ శ్రద్ధాజ్ఞానంహుతంతపః ॥ ౫౨ ॥ శ్రద్ధా
స్వగ్దశ్చమోక్షశ్చదృశ్యోహంశ్రద్ధయానదా ॥ ౫౩ ॥ * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్షేపూర్వభాగే భక్తిభావకథనంనామ
దశమోధ్యాయః

శ్రిసద్యోజాతీస్పత్తిః శ్రి

ముషయః ॥ కథంవైదృప్తవాన్సృష్ట్యసద్యోజాతంమహేశ్వరమ్ । హమ
దేవంమహాత్మానంపురాణ పురుషోత్తమమ్ ॥ ౧ ॥ అఘోరంచతథేతానంయథావ
ద్వక్తుమర్హసి ॥ సూతః ॥ ఏకోనతింశకఃకల్పీవిజ్ఞేయశ్చేతలోహితః ॥ ౨ ॥ తస్మిన్స్త
త్పరమంధ్యానం ధ్యాయతోబ్రహ్మణస్తదా । ఉత్పన్నస్తుశిఖాయుక్తఃకుమారశ్చే
తలోహితః ॥ ౩ ॥ తందృష్ట్వాపురుషంశ్రీమాన్సృష్ట్యవైవిశ్వతోముఖః । హృదికృ
త్వామహాత్మానంబ్రహ్మరూపేణమీశ్వరమ్ ॥ ౪ ॥ సద్యోజాతంతతోబ్రహ్మధ్యాన
యోగపరోభవత్ । ధ్యానయోగాత్పరంజ్ఞాత్వావవదేవమీశ్వరమ్ ॥ ౫ ॥ స
ద్యోజాతంతతోబ్రహ్మబ్రహ్మవైసమచిన్దయత్ । తతోస్యపార్శ్వతశ్చేతాఃప్రా
దుర్భుతామహాయశాః ॥ ౬ ॥ సునన్దోనన్దనశ్చైవవిశ్వనన్దోపనన్దనా । శిష్యాస్తే
వైమహాత్మానోయైస్తద్సృష్ట్యాసదాస్మరమ్ ॥ ౭ ॥ తస్మాగ్రేశ్వేతవర్ణాభశ్చేతోనా
మమహామునిః । విజ్ఞజ్ఞేభమహాలేజాస్తస్మాజ్జ్ఞేహరస్తస్సా ॥ ౮ ॥ తత్రతేమసయ
స్సర్వేసద్యోజాతంమహేశ్వరమ్ । ప్రపన్నాఃపరయాభక్త్యాగృణస్త్రాబ్రహ్మశాశ్వ
తమ్ ॥ ౯ ॥ తస్మాద్విశ్వేశ్వరందేవంయేప్రపద్యన్తివైద్విజాః । ప్రాణాయామపరా
భూత్వాబ్రహ్మతత్పరమానసాః ॥ ౧౦ ॥ తేసర్వేపాపనిర్మక్తావిమలాబ్రహ్మవర్చసః ।
విష్ణులోకమతిక్రమ్యరుద్రలోకంవ్రజన్తితే ॥ ౧౧ ॥ * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్షేపూర్వభాగే సద్యోజాతమాహాత్మ్య
కథనంనామ ఏకాదశోధ్యాయః

శ్రివామదేవోస్పత్తిః శ్రి

సూతః ॥ తతస్త్రింశత్తమఃకల్పీరక్తోనామప్రకీర్తితః । బ్రహ్మయత్రమహాలే
జారక్తవర్ణమధారయత్ ॥ ౧ ॥ ధ్యాయతఃపుత్రకామస్యబ్రహ్మణఃపరమేష్ఠినః ॥ ప్రా

దుర్భుతోమహాతేజాఃకుమారోరక్త భూషణః॥౧॥ రక్తమాల్యాన్బరధరోరక్తనే
 త్రాశత్రతాపవాక్ । సతందృష్ట్యామహాత్మానంకుమారంరక్తవాససమ్॥౩॥ పరంధ్యా
 నంసమాశ్రిత్యబుబుధేదేవమీశ్వరమ్ । సతంప్రణమ్యభగవాన్స్త్రిష్టా పరమయన్త్రి
 తః ॥ ౪ ॥ వామదేవంతతోబ్రహ్మబ్రహ్మనైసమచింతయత్ । తథాస్తుతోమహాదే
 వోబ్రహ్మణాపరమేశ్వరః ॥ ౫ ॥ ప్రతీతహృదయస్సర్వభదమాహపితామహమ్ ।
 ధ్యాయతాపుత్రకామేనయన్స్తాత్రేహంపితామహ ॥ ౬ ॥ దృష్టేపరమయాభక్త్యా
 స్తుతశ్చబ్రహ్మపూర్వకమ్ । తస్మాద్ధ్యానబలంప్రాప్యకల్పేకల్పేప్రయత్నతః ॥ ౭ ॥ వే
 త్స్యసేమాంప్రసన్న్యాతంలాంకధాతారమీశ్వరమ్ । తతస్తస్యమహాత్మానశ్చత్వా
 రస్తేకుమారకాః ॥ ౮ ॥ సన్న్యభూపుర్వహాత్మానోవిశుద్ధాబ్రహ్మవర్చసః । విరజాశ్చ
 విపాదాశ్చవిశోకోవిశ్వభావసః ॥ ౯ ॥ బ్రహ్మజ్ఞాబ్రహ్మణస్తుల్యావీరాఅభ్యవసాయి
 నః । రక్తాన్బరధరాస్సర్వేరక్తమాల్యానులేపనాః ॥ ౧౦ ॥ రక్తకుంజుమలిస్తా
 ద్ధారక్తభస్మానులేపనాః । తతోవర్షసహస్రాస్త్రైబ్రహ్మతేష్వభ్యవసాయినః ॥ ౧౧ ॥ గృ
 ణత్రశ్చమహాత్మానోబ్రహ్మతద్వామదైవికమ్ । అనుగ్రహార్థంలాంకానాంశిష్యాణాం
 హితకావ్యయా ॥ ౧౨ ॥ ధర్మోపదేశమఖిలంకృత్వాతేబ్రహ్మణఃప్రియాః । పునరే
 వమహాదేవంప్రవిష్టారుద్రమవ్యయమ్ ॥ ౧౩ ॥ యేపిచాన్యేద్విజ్రేష్టాయుజ్ఞానావా
 మమీశ్వరమ్ । ప్రవశ్యన్తిమహాదేవంతస్థితాస్తత్పరాయణాః ॥ ౧౪ ॥ తేసర్వేపాప
 నిర్ముక్తావిమలాబ్రహ్మచారిణః । రుద్రలోకంగమిష్యన్తిపునరావృత్తిదుర్గభమ్ ॥ ౧౫ ॥

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లక్ష్మీ పూర్వ భాగే వామదేవమాహాత్మ్య

కథనంనామ ద్వాదశోధ్యాయః.

శ్రితత్పురుషోత్పత్తిః

సూతః ॥ ఏకత్రింశత్తమఃకల్పఃపీతవాసాఇతిస్త్రుతః । బ్రహ్మయత్రమహా
 భాగఃపీతవాసాబభూవహ ॥ ౧ ॥ ధ్యాయతేపుత్రకామస్యబ్రహ్మణఃపరమేష్ఠినః । ప్రా
 దుర్భుతోమహాతేజాఃకుమారోపీతవస్త్రధృక్ ॥ ౨ ॥ పీతగన్ధానులిప్తాజ్ఞఃపీతమాల్యా
 న్బరీయువా । హేమయజ్ఞోపవీతశ్చపీతోష్ఠీమోమహాభుజః ॥ ౩ ॥ తందృష్ట్యాధ్యా
 నసంయుక్తోబ్రహ్మలోకమహేశ్వరమ్ । మనసాలోకధాతారంప్రపేదేశరణంవిభుమ్ ॥
 తతోధ్యానగతస్తత్రబ్రహ్మమాహేశ్వరీంవరామ్ । గాంవిశ్వరూపాందదృశేమహే
 శ్వరముఖోద్గతామ్ ॥ ౪ ॥ చతుష్పదాంచతుర్వక్త్రాంచతుర్హస్తాంచతుస్తనీమ్ । చ
 తుర్నేత్రాంచతుశ్శృంగీంచతుర్దంష్ట్రాంచతుర్ముఖమ్ ॥ ౫ ॥ ద్వాత్రింశద్గుణసం
 యుక్తామీశ్వరీంసర్వతోముఖమ్ । సతాందృష్ట్యామహాతేజామహాదేవీంమహేశ్వ
 రీమ్ ॥ ౬ ॥ పునరాహమహాదేవస్సర్వదేవమస్మృత । మతిస్తస్మైతిర్భుద్ధిరితిగా

యమానఃపునఃపునః॥౧॥ ఏహ్యహితిమహాదేవిసాత్వికత్వావిర్విభుమ్విశ్వమావృ
త్యయోగేనజగత్సర్వంవశీకురు॥ ౯॥ అథతామాహదేవేశోరుద్రాణీత్వంభవిష్యసి
బ్రాహ్మణానాంహితాద్ధాయపరమాద్ధాభవిష్యసి॥ ౧౦॥ తథేనాం పుత్రకామస్య
ధ్యాయతఃపరమేష్ఠినః॥ ప్రదదౌదేవదేవేశశ్చతుష్పదాంజగద్గురుః॥౧౧॥ తతస్తాం
ధ్యానయోగేనవిదిత్వాపరమేశ్వరీమ్బ్రహ్మలోకగురోస్సేవప్రతిపేదేమహేశ్వరీమ్॥
గాయత్రీంతుతతోరొద్రీంధ్యాత్వాబ్రహ్మనుయన్త్రితః॥ ఇత్యేతాంవైదికింవిద్యాం
రొద్రీంగాయత్రీమీరితామ్॥ ౧౩॥ జపిత్వాతుమహాదేవీం బ్రహ్మలోకనమస్కృ
తామ్॥ ప్రపన్నస్తుమహాదేవంధ్యానయన్తేనచేతసా॥ ౧౪॥ తతస్తస్యమహాదేవో
దివ్యయోగంబహుశ్రుతమ్॥ విశ్వర్యంజ్ఞానసమ్మత్తింవైరాగ్యంచదదౌప్రభుః॥౧౫॥
తతోస్యపార్శ్వతోదివ్యాః ప్రాదుర్భూతాఃకుమారకాః॥ పీతమాల్యావృరభరాః
పీతస్రగనులేపనాః॥ ౧౬॥ పీతాభోష్ణీవశిరసఃపీతాస్యాః పీతమూర్ధజాః॥ తతో
వర్షసహస్రాన్తటపితాన్విమలౌజనః॥ ౧౭॥ యోగాత్మానస్తపోష్ణాదాబ్రాహ్మ
ణానాంహితైషిణః॥ ధర్మయోగబలోపేతామునీనాందీర్ఘసత్రితామ్॥ ౧౮॥ ఉ
పదిశ్యమహాయోగంప్రవిష్టాస్తేమహేశ్వరమ్॥ ఏవమేతేనవిధినాయేప్రపన్నామహే
శ్వరమ్॥ ౧౯॥ అన్యేపినియతాత్మానోధ్యానయన్తాజితేద్రియాః॥ తేనర్షేపాపము
త్సృజ్యవిమలాబ్రహ్మవర్చసః॥ ౨౦॥ ప్రవిశన్తిమహాదేవంరుద్రంతేత్వపునర్భు
వాః॥౨౦౪॥

* * * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీ పూర్వభాగే తత్పురుషమాత్మ్య

కథనంనామత్రయోదశోధ్యాయః

— శ్రిఅఘోరోత్పత్తిః శ్రి —

సూతః॥ తతస్తస్మిన్తతేకల్పేనీతవర్ణేస్వయమ్భువః॥ పునరన్యఃప్రవృత్తమృక
లాప్సీనామ్నాసితస్తునః॥ ౧॥ ఏకాగ్ణవేతదావృత్తేదివ్యేవర్షసహస్రకే॥ సప్టుశా
మఃప్రజాబ్రహ్మచిన్తయామాసదుఃఖతః॥ ౨॥ తస్యచిన్తయమానస్యపుత్రకామస్య
వైప్రభోః॥ కృష్ణస్సమభవద్వర్ణోధ్యాయతఃపరమేష్ఠినః॥ ౩॥ అథావశ్యన్తహితే
జాఃప్రాదుర్భూతంకుమారకమ్॥ కృష్ణవర్ణంమహావీర్యందీప్యమానంస్వతేజసా॥ ౪॥
కృష్ణావృరభరోష్ణీవంకృష్ణయజ్ఞోవపీతనమ్॥ కృష్ణేనమాలినాయుక్తంకృష్ణస్రగనులే
పనమ్॥ ౫॥ సతందృష్ట్యమహాత్మానమఘోరంఘోరవిక్రమమ్॥ వనద్దేవదేవే
శంకృష్ణమద్భుతపిండశః॥ ౬॥ ప్రాణాయామపరశ్శ్రీమాకామృదికృత్వామహే
శ్వరమ్॥ మనసాధ్యానయన్తేనప్రపన్నస్తుతమీశ్వరమ్॥ ౭॥ అఘోరంతుతతోబ్ర
హ్మబ్రహ్మరూపంవ్యచిన్తయత్॥ తథావైధ్యామనస్యబ్రహ్మణఃపరమేష్ఠినః॥౮॥

ప్రదదాదర్యనందేవోహ్యమోరోమోరవిక్రమః । అథాన్యపార్శ్వతఃకృష్ణాఃకృష్ణాః
గనులేపనాః ॥ ౯ ॥ చత్వారస్తుమహాత్మానస్సమ్భూతాఃకుమారకాః । కృష్ణాఃకృష్ణ
శిఖితైవకృష్ణాఃస్యాఃకృష్ణవస్త్రధృక్ ॥ ౧౦ ॥ తతోవర్షసహస్రంతుయోగతఃపరమే
శ్వరమ్ । ఉపాసితామహాయోగంశిష్యేభ్యఃప్రదమఃపునః ॥ ౧౧ ॥ యోగేనయో
గసమ్పన్నాఃప్రవిశ్యమనసాశివమ్ । అమలంనిర్గుణంస్థానంప్రవిష్టవశ్యమీశ్వరమ్ ॥ ౧౨ ॥
ఏవమేతేనయోగేనయేపిచాన్యేషానీషిణః । చిత్తయన్తిమహాదేవంగవ్రాతారుద్రమవ్య
యమ్ ॥ ౧౩ ॥   *   *   *   *   *   *

ఇతిశ్రీమహాపురాణేలక్ష్మే పూర్వభాగే అమోరోత్పత్తివర్ణనంనామ
చతుర్దశోధ్యాయః.

—>త్రిఅఘారమస్త్రీమాహాత్మ్యమ్.౯<—

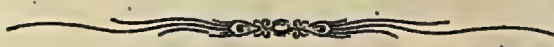
సూతః ॥ తతస్తస్మిన్తతేకేర్నేకృష్ణవర్ణేభయానకే । తుష్టావదేవదేవేశంబ్రహ్మ
తంబ్రహ్మరూపిణమ్ ॥ ౧ ॥ అనుగృహ్యతతస్తుష్టోబ్రహ్మణమవదద్ధరః । అనేనైవతు
రూపేణసంహరామిససంశయః ॥ ౨ ॥ బ్రహ్మహత్యాదికాన్ష్టోరాంస్తథాన్యానపి
పాతకాః । హీనాంతైవమహాభాగతదైవవివిధాన్యపి ॥ ౩ ॥ ఉపపాతకమప్యే
వంతథాపాపానువ్రత । మానసానిసుతీర్ణానివాచికానితామహా ॥ ౪ ॥ కాయ
కానిసుమిత్రాణితథాప్రాసక్తికానిచ । బుద్ధిపూర్వంకృతాన్యేవసహజాగన్తుకాని
చ ॥ ౫ ॥ మాతృదేహబూత్థితాన్యేవంపితృదేహేచపాతకమ్ । సంహరామిససదై
హస్సర్వంపాతకజంవిభో ॥ ౬ ॥ లక్షంజప్త్యాహ్యమోరేభ్యోబ్రహ్మహముచ్యతేప్ర
భో । తదర్థంవాచికేవత్తదర్థంమానసేపునః ॥ ౭ ॥ చతుర్గుణంబుద్ధిపూర్వేత్వోధా
దప్తగుణంస్త్పృతమ్ । వీరహాలక్షణమాత్రేణభూణహంకోటిమభ్యసేత్ ॥ ౮ ॥ మా
తృహంయంతంజప్త్యాశుద్ధ్యతేనాత్రసంశయః । గోఘ్నశైవకృతఘ్నశ్చస్త్రీఘ్నః
పావయుతోనరః ॥ ౯ ॥ అయుతాఘోరమభ్యస్యముచ్యతేనాత్రసంశయః । సురా
పోలక్షణమాత్రేణబుద్ధ్యాబుద్ధ్యాపివైప్రభో ॥ ౧౦ ॥ ముచ్యతేనాత్రసందేహస్తదర్థేన
చవారుణేమ్ । అస్మాతాశీసహస్రేణఅజపీచతథాద్విజః ॥ ౧౧ ॥ అహుతాశీసహ
స్రేణఅదాతాచవిశుద్ధ్యతి । బ్రాహ్మణస్సావహారాచస్వర్ణస్త్రేయానరాధమః ॥ ౧౨ ॥
నియుతంమానసంజప్త్యాముచ్యతేనాత్రసంశయః । గురుతల్పరతోవాపిమాతృఘ్నా
వానరాధమః ॥ ౧౩ ॥ బ్రహ్మఘ్నశ్చపేదేవంమానసంవైపితామహా । సమ్పరూత్వా
పిసాంపావంతత్సమంపరిభాషితమ్ ॥ ౧౪ ॥ తథాప్యయుతమాత్రేణపాతకాదైవ
ముచ్యతే । సంసగ్ధాత్పరకిలక్షంజపేద్వైమానసంధియా ॥ ౧౫ ॥ ఉపాంశుయ
చ్చతుర్ధావైపాదికంచాష్టధాజపేత్ । పాతకాదర్థమేవస్యాదుప పాతకినాంస్త్ప

తమ్ ॥ ౧౬ ॥ తదగ్ధంకేవలేపాపేనాత్రకార్యావిచారణా । బ్రహ్మహత్యాసురాపా
నంసువర్ణస్తేయమేవవ ॥ ౧౭ ॥ కృత్వాచగురుతల్పంచపాపకృద్బ్రహ్మణోయాది
రుద్రగాయత్రియాగ్రాహ్యంగోమూత్రంకాపిలండ్విజాః ॥ ౧౮ ॥ గన్ధనావరేతితస్యా
వైగోమయంఖస్థమాహరేత్ ॥ తేజోసిశుక్లమిత్యాజ్యంకాపిలంసంహరేద్బృథః ॥
ఆప్యాయస్వేతిచక్షీరందధిక్రాష్ణేతిచాహరేత్ ॥ గవ్యందధినవంసాతూతాపిలంవై
పితామహ ॥ ౨౦ ॥ దేవస్యత్వేతిమద్రేణసజ్జహేద్వైకుశోదకమ్ ॥ ఏకస్థంహేమ
పాత్రేవాకృత్వాఘోరేణరాజతే ॥ ౨౧ ॥ తామ్రేవాపద్మపత్రేవాపాలాశేవా
దలేశుభే ॥ సకూర్చంసర్వగత్వాఘంక్షిప్త్వాతత్రైవకాఞ్చనమ్ ॥ ౨౨ ॥ జపేక్షు
మఘోరాఽంశులత్వాచైవఘృతాదిభిః ॥ ఘృతేనచరుణాచైవసమిద్భిశ్చస్మిలైస్త
థా ॥ ౨౩ ॥ యవైశ్చప్రీహీభిశ్చైవజుహుయాచ్యపృథక్పృథక్ ॥ ప్రత్యేకంసప్త
వారంతుద్రవ్యాలాభేఘృతేనవై ॥ ౨౪ ॥ హుత్వాఘోరేణదేవేశంసాన్వాఘో
రేణవైద్విజాః ॥ అష్టద్రోణఘృతేనైవసాన్వపృథక్పద్విశోధ్యచ ॥ ౨౫ ॥ అఘోరా
రాత్రోషితస్నాన్తఃపిబేత్కూర్చంశివాగ్రతః ॥ బ్రాహ్మంబ్రహ్మజపంకుర్యాదాచ
వ్యవయథావిధి ॥ ౨౬ ॥ ఏవంకృత్వాకృతఘ్నాపిబ్రహ్మహాభూరిహాతథా ॥ వీరహాగు
రుఘాతీచమిత్రవిశ్వాసఘాతకః ॥ ౨౭ ॥ స్తేయీసువర్ణస్తేయీచగురుతల్పరతస్స
దా ॥ మద్యపోష్యమలీనక్రీపరదారవిధగ్ధకః ॥ ౨౮ ॥ బ్రహ్మస్వహాతథాగోఘ్నా
మాతృహాపితృహాతథా ॥ దేవప్రచ్యావకశ్చైవలిజ్జప్రధ్వంసకస్తథా ॥ ౨౯ ॥ తథా
న్యానిచపాపానిమానసానిద్వితీయాది ॥ వాదికాతథాన్యానికాయితానహస్ర
శః ॥ ౩౦ ॥ కృత్వావిముచ్యతేసద్యోజన్మాన్తరశతైరపి ॥ ఏతద్రహస్యంకథితమ
ఘోరేశప్రసజ్జతః ॥ ౩౧ ॥ తస్మాజ్జపేద్ద్విజోనిత్యంసర్వపాపవిశుద్ధయే ॥ ౩౧౪ ॥

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ల్యే పూర్వభాగే అఘోరమస్త్రీమాహాస్త్యకథనం

నామపఞ్చదశోధ్యాయః.

శ్రీశుశానమాహాస్త్యమ్ ౯

సూతః ॥ అథాన్యోబ్రహ్మణః కల్పేవ ర్తతేమునిపుక్లవాః ॥ విశ్వరూపఇతి
భ్యాతోనామతఃపరమాద్భుతః ॥ ౧ ॥ వినివృత్తేతుసంహరేపునస్సృష్టేచరాచరే ॥
బ్రహ్మణఃపుత్రకామస్యధ్యాయతఃపరమేష్ఠినః ॥ ౨ ॥ ఆవిర్భూతామహానాదావి
శ్వరూపాసరస్వతీ ॥ విశ్వమాల్యామృరధరావిశ్వయజ్ఞోపవీతినీ ॥ ౩ ॥ విశ్వోష్ణీసా
విశ్వగన్ధావిశ్వమాతామఘోరాష్ఠికా ॥ తథావిధంసభగవాన్శిశానంపరమేశ్వరమ్ ॥
శుద్ధస్ఫటికసదాశంసర్వాభరణభూషితమ్ ॥ అథతంమనసాధ్యాత్వాత్మయైకాత్మా
వైపితామహః ॥ ౪ ॥ వనందేవదేవేశమీశానంసర్వగంప్రభుమ్ ॥ ఓమీశానసమ

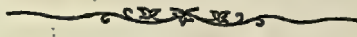

స్తేస్తుమహాదేవనమోస్తుతే || ౬ || నమోస్తుసర్వవిద్యానామీశానపరమేశ్వర । న
 మోస్తుసర్వభూతానామీశానవృషవాహన || ౭ || బ్రహ్మణోధిపతేతుభ్యంబ్రహ్మ
 ణేబ్రహ్మరూపితే । నమోబ్రహ్మధిపతయేశివంమేస్తుసదాశివ || ౮ || ఓజాగరమూ
 ర్తేదేవేశసద్యోజాతనమోనమః । ప్రపద్యేత్వాప్రపన్నోస్త్రిసద్యోజాతాయవైన
 మః || ౯ || అభవేచభవేతుభ్యంతథానాభివేనమః । భవోద్భవభవేశానమాంభ
 జస్యమహాద్యుతే || ౧౦ || వామదేవనమస్తుభ్యంజ్యేష్ఠాయవరదాయచ । నమోరు
 ద్రాయకాలాయకలనాయనమోనమః || ౧౧ || నమోవికరణాయైవకాలవర్ణాయవ
 ర్ణినే । బలాయబలినాంనిత్యంసదావికరణాయతే || ౧౨ || బలప్రకుభనాయైవబ
 లినేబ్రహ్మరూపితే । సర్వభూతేశ్వరేశాయభూతానాందమనాయచ || ౧౩ || మ
 నోన్మనాయదేవాయనమస్తుభ్యంమహాద్యుతే । వామదేవాయవామాయనమస్తు
 భ్యంమహాత్మనే || ౧౪ || జ్యేష్ఠాయచైవశ్రేష్ఠాయరుద్రాయవరదాయచ । కాలహ
 స్త్రేనమస్తుభ్యంనమస్తుభ్యంమహాత్మనే || ౧౫ || ఇతిస్తవేనదేవేశంననామవృషభద్వ
 జమ్ । యఃపఠేత్సృకదేవేహబ్రహ్మలోకంసగచ్ఛతి || ౧౬ || శ్రావయేద్వాద్విజా
 భ్నాఢ్ధీసయాతిపరమాంగతిమ్ప్రవంధ్యానగతంతత్రప్రణమస్తంపితావహమ్ || ౧౭ ||
 ఉవాచభగవాన్నిశఃప్రీతోహంతేకిమిచ్ఛసి । తతస్తుప్రణతోభూత్వావాగ్విశుద్ధంమ
 హేశ్వరమ్ || ౧౮ || ఉవాచభగవాన్రుద్రంప్రీతంప్రీతేనచేతసా । యదిదంవిశ్వరూ
 పంతేవిశ్వగోశ్చ్రేయసీశ్వరీ || ౧౯ || ఏతద్వేదితుమిచ్ఛామియథేయంపరమేశ్వర ।
 కైషాభగవతీదేవీచతుష్పదాచతుర్ముఖీ || ౨౦ || చతుశ్చక్రీచతుర్వక్త్రావతుర్దం
 స్త్రోవతుస్తనీ । చతుర్హస్తాచతుర్మేత్రా విశ్వరూపాకథంస్త్రుతా || ౨౧ || కిం
 ణామగోత్రాకస్యేయంకింవీర్యాచాపికర్తవః । తస్యతద్వచనంశ్రుత్వాదేవదేవో
 వృషభజః || ౨౨ || ప్రాహదేవవృషంబ్రహ్మబ్రహ్మణంచాత్మసమ్భవమ్ । రహస్యం
 సర్వమన్త్రాణాంపావనంపుష్టివర్ధనమ్ || ౨౩ || శృణుష్వైతత్పరంగుహ్యమాదిసర్వే
 యథాతథా । ఏవంయోవర్తతేకలోపిశ్వరూపస్త్యసామతః || ౨౪ || బ్రహ్మఘో
 నమిదంచాపియత్రప్రాప్తంత్యయావిభో । త్వత్తఃపరతరందేవవిష్ణునా తత్పదంశు
 భమ్ || ౨౫ || వైకుణ్ఠేనవిశుద్ధేనమమవామాజ్జజేనవై । తదావ్రభృతికల్పశ్చత్రయ
 స్త్రింశత్తమోహ్యయమ్ || ౨౬ || శతంశతసహస్రాణామతీతాయేస్సయమ్భవః ।
 పురస్తాద్దేవదేవేశతచ్ఛృణుష్వమహామతే || ౨౭ || అనన్దస్తుసనిజ్ఞేయఅనన్దతేవ్య
 వస్థితః । మాణ్డవ్యగోత్రస్తవసామమపుత్రత్వమాగతః || ౨౮ || త్వయియోగంచసా
 ణ్ధ్యంచతపోవిద్యావిధిక్రియాః । ఋతంసత్యందయాబ్రహ్మహ్యహింసాసన్మతిఃశు
 మా || ౨౯ || ధ్యానంధ్యేయందమశ్శాన్తిర్విద్యావిద్యామతిర్ధృతిః । కాన్తిర్మతిఃపు
 థామేథాలజ్ఞాదృష్టిస్సరస్వతీ || ౩౦ || తుష్టిఃపుష్టిఃక్రియాచైవప్రసాదశ్చప్రతిష్ఠితాః ।
 ద్వాత్రింశత్సుకాణోహోమద్వాత్రింశత్సూరసంజ్ఞయా || ౩౧ || ప్రకృతిర్విహితా

బ్రహ్మంస్త్యస్మిసూతిగ్మహేశ్వరీ విష్ణోగ్మగవతశ్చపితథాన్యేషామపిపభో॥ ౩౨॥
 నైషాభగవతీదేవీమత్ప్రసూతిఃప్రతిష్ఠితా । చతుర్ముఖోద్యోగఃప్రకృతర్థఃప్రతిష్ఠి
 తా ॥ ౩౩ ॥ గౌరీమాయాచవిద్యాచక్రస్థాహౌమవతీతచ । ప్రధానంప్రకృతిశ్చైవ
 యామాపలుస్తత్త్వవిస్తకాః ॥ ౩౪॥ అజామేకాంలూహితాంశుక్లకృష్ణాంబహీం
 ప్రజాంజనయన్త్రిగ్ంసరూపామ్ అజోహంమాంవిద్ధితాంవిశ్వరూపంగాయత్రంగాం
 విశ్వరూపాంహిబుధ్యా॥ ౩౫॥ ఏవముక్త్యానహదేవస్ససర్వపరమేశ్వరః । తతశ్చపా
 ర్శ్వగాదేవ్యాస్సర్వరూపకుమారకాః॥ ౩౬ ॥ జటీముణ్డేశిఃశిఖిణ్డీచఅగ్ధముణ్డశ్చజజ్జరేత
 తస్తేనయథోక్తేనయోగేనసుమహాజనః ॥ ౩౭॥ దివ్యవర్షసహస్రాన్దేహపాసిత్యా
 మహేశ్వరమ్ । ధర్మోపదేశశుఖలంకృత్యాయోగమయందృఢమ్ ॥ ౩౮ ॥ శిష్టశ్చ
 నియతాత్మానఃప్రవిష్టారుద్రమీశ్వరమ్ ॥ ౩౯॥ * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీ పూర్వభాగే శుకానమాహాత్మ్యాది
 కథనంనామషోడశోధ్యాయః.

— శ్రిశ్యోతిర్లింగోత్పత్తిః ౯ —

సూతః ॥ ఏవంసశ్చైవతఃప్రోక్తస్సద్వాదీనాంసముద్భవః । యఃపఠేచ్ఛృణు
 యాద్వాపిత్రావయేద్వాద్విజోత్తమాః ॥ ౧ ॥ సయాతిబ్రహ్మసాయుజ్యంప్రసాదా
 పురమేష్ఠినః ॥ ఋషయః ॥ కథంలింగమభూల్లిక్ష్మేసమభ్యర్చ్యస్మశశరః ॥ ౨ ॥
 కింలింగంకస్తథాలిక్ష్మీసూతవక్త్రమిహార్హసి॥సూతః॥ ఏవందేవాశ్చఋషయఃప్రణేవత్య
 పితామహమ్ ॥ ౩ ॥ అపృచ్ఛన్మగవల్లిక్ష్మంకథమాసీదితస్స్వయమ్ । లిక్ష్మమాహేశ్వ
 రోరుద్రస్సమభ్యర్చ్యకథంత్యతి ॥ ౪ ॥ కింలింగంకస్తథాలిక్ష్మీసోప్యాహచపితామ
 హః ॥ బ్రహ్మ ॥ ప్రధానంలింగమాభ్యాతంలిక్ష్మీచపరమేశ్వరః ॥ ౫ ॥ రక్షార్థమమ్బు
 ధామహ్యంవిష్ణోశ్చాసీత్సురోత్తమాః । వైమానికేగతేనర్దేజనలోకంసహర్షిభిః ॥ ౬॥
 స్థితికాలేతథాపూర్ణేతతఃప్రత్యాహృతేతథా । చతుర్ముగసహస్రాన్దేసత్యలోకంగ
 తేసురాః ॥ ౭ ॥ వినాధివత్యంసమతాంగతేనైబ్రహ్మణోమహా । శుష్కేచస్థావరే
 సర్వేత్వనావృప్త్యాచసర్వశః ॥ ౮ ॥ పశవోమానుషావృత్రాఃపిశాచాఃపిశితాశనాః ।
 గర్ధర్యాద్యాఃకమేణైవగర్ధధానుభానుభిః ॥ ౯ ॥ ఏకార్థవేషహామోరేతమో
 భూతేసమస్తతః । సుహృదావృన్ధాసీయోగాత్కార్యలోనిరుపష్టవః ॥ ౧౦॥ సహస్ర
 శీర్షాభిశ్చాత్మాసహస్రాక్షస్సహస్రీపాత్ । సహస్రబాహుస్సర్వజ్ఞస్సర్వదేవభ
 వోద్భవః ॥ ౧౧ ॥ హిరణ్యగర్భోరజసాతమసాశశరస్స్వయమ్ । సత్వేనసర్వగో
 పిష్ఠస్సర్వాత్మత్వేమహేశ్వరః ॥ ౧౨ ॥ కాలాత్కాలనాభస్తుశుక్లఃకృష్ణస్తునగ్న
 ః । నారాయణోమహాబాహుస్సర్వాత్మాసదసన్తయః ॥ ౧౩ ॥ తథాభూతమ

హంద్యప్యేశయానంపజ్జ-జేక్షణమ్ | మాయయామోహితస్తస్యతమవోచమమ
 ద్వితః || ౧౮ || కస్త్యంవదేతిహస్తేనసముత్థాప్యసనాతనమ్ | తతోహస్తప్రహారేణ
 తీవ్రేణసుదృఢేఽతు || ౧౯ || ప్రబుద్ధోహీయశయనాత్సమాసీనఃక్షణంవశే | దదర్శని
 ద్రావిక్షిన్ననీరజామలలోచనః || ౨౦ || మామగ్రేసంస్థితంభాసాధ్యాసితోభగవాన్
 హరిః | ఆహవోత్థాయభగవాన్ హసన్తాంకుధురంసకృత్ || ౨౧ || స్యాగతంస్వా
 గతంవససితామహమహాద్యతే | తస్యతద్యచసంశ్రుత్వాస్తితపూర్వంసురక్షభాః ||
 రజసావిధ్వజైరశ్చతమవోచంజనార్దనమ్ | భాషసేవత్సవత్సేతిసర్గసంహారకారణ
 మ్ || ౨౨ || మామిహాస్తస్మితంకృత్వాగురుశ్శిష్యమివానఘ | కర్తారంజగతాం
 సాక్షాత్ప్రకృతేశ్వరప్రవర్తకమ్ || ౨౩ || సనాతనమజంవిష్ణుంవిరిజ్ఞంవిశ్వస
 న్భవమ్ | విశ్వాత్మానంవిధాతారంధాతారంపజ్జ-జేక్షణమ్ || ౨౪ || కిమర్థం
 భాషసేమోహాద్యక్షుమర్హసిసత్వరమ్ | సోపిమామాహజగతాంకర్తాహమితి
 లోకయ || ౨౫ || భర్తాహర్తాభవానగ్గాదవతీర్ణోమమావ్యయాత్ | విస్మృతోసిజ
 గన్నాథంనారాయణమనామయమ్ || ౨౬ || పురుషంపరమాత్మానంపురుషా
 తంపురుష్టుతమ్ | విష్ణుమమృతమీశానంవిశ్వస్యప్రభవావ్యయమ్ || ౨౭ ||
 తవావరాధోనాస్త్యత్రమమమాయాకృతంత్విదమ్ | శృణునత్వంచతుర్వక్త్రీసర్వ
 దేవేశ్వరోహ్యహమ్ || ౨౮ || కర్తాహర్తాచనేతాచమయానాస్తిసమోవిభుః | అ
 హమేవపరంబ్రహ్మపరంతర్వ్యంపితామహ || ౨౯ || అహమేవపరంజ్యోతిః పరమా
 త్మాగ్వహంవిభుః | యశ్యదృష్టంశ్రుతంసర్వంజగత్సత్త్విచ్ఛరాచరమ్ || ౩౦ || తత్త
 ద్విధివతుర్వక్త్రీసర్వంమన్తయమిశ్యథ | మయాసృష్టంపురావ్యక్తంచతుర్వింశ
 తికంస్మయమ్ || ౩౧ || నిత్యాన్తాహ్యణివోబద్ధాస్సృష్టేకోక్రిధోద్భవాదయః | ప్ర
 సాదాద్దిభవానజ్ఞాన్యనేకానీహలీలయా || ౩౨ || సృష్టాబుద్ధిర్మయాతస్యాశుహంకార
 స్త్రిధాతతః | తన్నాత్రాపజ్ఞకంతస్మాన్మనష్టప్తేన్ద్రియాణీచ || ౩౩ || ఆకాశాదీ
 నిభూతానిభౌతికానిచలీలయా | ఇత్యుక్తవతితస్మింశ్చమయిచాపివచస్తథా || ౩౪ || ఆ
 వయోశ్చాభవద్యుగంసుఖారంరోమహర్షణమ్ | ప్రళయార్ణవమధ్యేతు రజసాబద్ధ
 వైరయాః || ౩౫ || ఏతస్మిన్నస్తరేలిజమభవచ్ఛావయోఃపురః | వివాదశమనార్థం
 హిప్రబోధార్థంచభాస్వరమ్ || ౩౬ || జ్వాలామాలాసహసాధ్యంకాలానలశతో
 వనుమ్ | తయవృద్ధినిర్ముక్తమాదిమధ్యాస్తవజ్జితమ్ || ౩౭ || అనౌపమ్యమనిర్దేశ్య
 మవ్యక్తంవిశ్వసన్భవమ్ | తస్యజ్వాలాసహసేణమోహితోభగవాన్ హరిః || ౩౮ ||
 మోహితంప్రాహమామత్రవరీతావోగ్నిసన్భవమ్ | అథోగమిష్యామ్యనలస్తమ్భస్యా
 నుపమస్యచ || ౩౯ || భవానూర్ధ్వంప్రయత్నేనగన్తుమర్హసిసత్వరమ్ | ఏవంవ్యా
 హృత్యవిశ్వాత్మాస్వరూపమకరోత్తదా || ౪౦ || వారాహమహమప్యాశుహంస
 త్వంప్రాప్తవాన్పురాః | తదాప్రభృతిమామాహుర్హంసహంసోవిరాడితి || ౪౧ || హం

సహం సేతియోబ్రూయాన్మాంహంసస్సభవిష్యతి సుశ్వేతోహ్యనలాక్షశ్చపిశ్వతః
 పక్షసంయుతః ॥ ౩౯ ॥ మనోనిలజవోభూత్వాగతోహంవోర్ధ్వతస్సురాః । నారా
 యణోపివిశ్వాత్సానీలాజ్జనచయోపమమ్ ॥ ౪౦ ॥ దశయోజనవిస్తీర్ణంశతయోజన
 మాయతమ్ । మేరుపర్వతవద్ద్వైశంకారశీర్ణాగ్రఽఽంష్టిణమ్ ॥ ౪౧ ॥ కాలాదిత్యస
 మాభాసందీర్ఘఘోణంమహాస్వనమ్ । హ్రస్వపాదంవిచిత్రాజ్ఞంజైత్రందృఢమనౌప
 మమ్ ॥ ౪౨ ॥ వారాహమసితంరూపమాస్థాయగతవానధః । ఏవంవర్షసహస్రంతు
 త్వరన్విష్ణురథోగతః ॥ ౪౩ ॥ నావశ్యదల్పమవ్యస్యమూలంలిక్తస్యనూకరః । తావత్తా
 లంగతోహూయధ్వమహమవ్యరిసూదనః ॥ ౪౪ ॥ సత్వరంసర్వయత్నేనతస్యాస్త్రం
 జ్ఞాతుమిచ్ఛయా । శ్రాన్తోహ్యవృష్ట్యేతస్యాస్త్రమహాజ్ఞానాదథోగతః ॥ ౪౫ ॥ తథై
 వభగవాన్విష్ణుశ్చాస్త్రస్సస్త్రీస్త్రలోచనః । సర్వదేవభవస్తూర్ణముద్ధితస్సమహావపుః ॥
 సమాగతోమయాసార్ధంప్రణవత్యమహామనాః । మాయయామోహితశ్చమోహస్త
 స్థానంవిగ్నమానసః ॥ ౪౬ ॥ పృథతఃపార్శ్వతశ్చైవచాగ్రతఃపరమేశ్వరమ్ । ప్రణ
 వత్యమయాసార్ధంసస్కాంకిమిదంత్యతి ॥ ౪౭ ॥ తదాసమభవత్తత్రనాదోవైశబ్దల
 త్తః । ఓమోమితసురశ్రేణాస్సవ్యక్తఃపుతలక్షణః ॥ ౪౮ ॥ కిమిదంత్యతినశ్చిన్త్య
 మయాతిష్ఠన్తహాస్వనమ్ । లిక్తస్యదక్షిణేభాగేతదావశ్యత్సనాతనమ్ ॥ ౪౯ ॥
 ఆద్యంవర్ణమకారంతుఉకారంచోత్తరేతతః । మకారంమధ్యతశ్చైవనాదాస్త్రంతస్య
 చోమితి ॥ ౫౦ ॥ మూర్యమణ్డలవద్వృష్టావర్ణమాద్యస్తుదక్షిణే । ఉత్తరేపావకప్ర
 ఖ్యముకారంపురుషద్వభః ॥ ౫౧ ॥ శీతాంశుమణ్డలప్రఖ్యంమకారంమధ్యమంతథా
 తస్యోపరితదావశ్యచ్ఛుద్ధస్థటికవపుభుమ్ ॥ ౫౨ ॥ తురీయాతీతమమలంఽమృశం
 నిరుపప్లవమ్ । నిర్ద్యస్త్యంకేవలంశూన్యంబాహ్యభ్యస్తరవర్జితమ్ ॥ ౫౩ ॥ సబాహ్య
 భ్యస్తరంచైవసబాహ్యభ్యస్తరస్థితమ్ । ఆదిమధ్యాస్తరహితమానందస్యాపికార
 ణమ్ ॥ ౫౪ ॥ మాత్రాస్త్రస్త్వధ్వమాత్రంనాదాఖ్యంబ్రహ్మసంజ్ఞితమ్ । ఋగ్యజు
 సాస్సమవేదావైమాత్రాయాపేణమాధవః ॥ ౫౫ ॥ వేదశబ్దేభ్యపవేశంవిశ్వాత్సాన
 మచిన్తయత్ । తదాభవదృషిర్వేదఋషేస్సారతమంశుభమ్ ॥ ౫౬ ॥ తేనైవఋ
 షిణావిష్ణుగ్ధాతవాన్పరమేశ్వరమ్ ॥ దేవః ॥ చిన్తయారహితోరుద్రోవాచోయన్త
 నసానహ ॥ ౫౭ ॥ అప్రాప్యతంనివర్తన్తేవాచ్యస్త్రేకాక్షరేణసః । ఏకాక్షరే
 ణతద్వాచ్యమృతంపరమకారణమ్ ॥ ౫౮ ॥ సత్యమానన్తమమృతంపరంబ్రహ్మపరా
 త్పరమ్ । ఏకాక్షరాదకారాభ్యోభగవాన్యనకాణ్డజః ॥ ౫౯ ॥ ఏకాక్షరాదుకా
 రాభ్యోహరిఃపరమకారణమ్ । ఏకాక్షరాస్తకారాభ్యోభగవాన్మీలలోహితః ॥ ౬౦ ॥
 స్వర్గకర్తాత్వకారాభ్యోహమ్యకారాఖ్యస్తుమోహకః । మకారాఖ్యస్తయోర్మిత్యమ
 నుగ్రహకరోభవత్ ॥ ౬౧ ॥ మకారాభ్యోవిభుర్బీజీహ్యకారోబీజముచ్యతే । ఉకారా

భ్యాహరిర్యోనిః ప్రధానపురుషేశ్వరః ॥ ౬౩ ॥ వీణీచవీజంతద్యోనిర్నాదాభ్యుత్పన్నమహే
 శ్వరః వీణీవిభజ్యచాత్మానం స్వేచ్ఛయాతువ్యవస్థితః ॥ ౬౪ ॥ అస్యలిక్ష్ణాదభూద్భీజ
 మకారోవీణినః ప్రభోః । ఉకారయోనాక్షిప్తమవర్ధతసమస్తతః ॥ ౬౫ ॥ సావర్ణ
 మభవచ్ఛాన్డమావేప్యైర్వ్యంతదక్షరమ్ । అనేకాబ్జంతదాచాపుదివ్యమణ్డంవ్యవస్థి
 తమ్ ॥ ౬౬ ॥ తతోవర్షసహస్రాస్తేద్విధాకృతమజోద్భవమ్ । అణ్డమపున్ధితంసా
 త్మాదాద్యాభ్యేనేశ్వరేణతు ॥ ౬౭ ॥ తస్యాణ్డస్యశుభంహైమంకపాలంచోర్ధ్వసం
 స్థితమ్ । జజ్ఞేయద్యస్తదవరంపుథివీవజ్జ్వలక్షణా ॥ ౬౮ ॥ తస్మాదక్షోద్భవోజజ్ఞే
 త్వకారాభ్యుత్పత్తుభిః । ససప్తాసర్వలోకానాంసపవత్రివిధః ప్రభుః ॥ ౬౯ ॥ ఏ
 వమోమోమితిప్రోక్తమిత్యాపవర్యజుషాంవరాః । యజుషాంవచనంశ్రుత్వాఋ
 చస్సామానిసాదరమ్ ॥ ౭౦ ॥ ఏవమేవహరేర్బ్రహ్మనిత్యాపవశ్శ్రుతయస్తదా । త
 తోవిజ్ఞాయదేవేశంయథావచ్ఛక్రిసన్నవైః ॥ ౭౧ ॥ మస్తైర్మహేశ్వరందేవం
 తుష్టానమమహిమాదయమ్ । అవయోస్తుతినస్తుష్టోలిజ్జేతస్మిన్నిరజ్జనః ॥ ౭౨ ॥ ది
 వ్యంశబ్దమయంరూపమాస్థాయప్రహసంస్థితః । అకారస్తస్యమూర్ధాతులలాటందీ
 ర్ణముచ్యతే ॥ ౭౩ ॥ ఇకారోదక్షిణంనేత్రమీకారోవామలోచనమ్ । ఉకారోదక్షి
 ãంశోత్రమూకారోవామముచ్యతే ॥ ౭౪ ॥ ఋకారోదక్షిణంతస్యకపాలంపరమే
 స్థినః । వామంకపాలంఋకారోగ్రానాసాపుటేఉభే ॥ ౭౫ ॥ ఏకారమోవృ
 మూర్ధ్వచ్చైవికారస్త్యధరోవిభాః । ఓకారశ్చతథాకారోదస్తవజ్జీర్ణద్వయంక్రమాత్ ॥
 అమస్తతాలునీతస్యదేవదేవస్యధీమతః । కాదివజ్జ్వాక్షరాణ్యస్యవజ్జ్వాహస్తానిదక్షి
 ãే ॥ ౭౬ ॥ చాదివజ్జ్వాక్షరాణ్యేవంవజ్జ్వాహస్తానివామతః । టాదివజ్జ్వాక్షరంపా
 దస్తాదివజ్జ్వాక్షరంతథా ॥ ౭౭ ॥ వకారముదరంతస్యఫకారఃపార్శ్వక్షచ్యతే । ఖ
 కారోవామపార్శ్వంచభకారంసూర్ధమస్యతత్ ॥ ౭౮ ॥ మకారంహృదయంశ
 మ్భౌర్మహాదేవస్యయోగినః । యకారాదిసకారాస్తావిభోర్వైస్సప్తధాతవః ॥ ౭౯ ॥
 హకారతత్తరూపంవైక్షకారఃక్రోధఉచ్యతే । తందృష్ట్యేవప్యమయాసాద్ధంభగ
 వస్తంమహేశ్వరమ్ ॥ ౮౦ ॥ ప్రణమ్యభగవాన్విష్ణుఃపునశ్చైవశ్యకూర్ధ్వతః । ఓ
 కారప్రభవంమన్త్రంకలాపజ్జ్వకసంయుతమ్ ॥ ౮౧ ॥ శుద్ధస్ఫటికసజ్జాశంశు
 భాష్ట్రత్రింశదక్షరమ్ । మేధాకరమభూద్భూయస్సర్వధర్మార్థసాధకమ్ ॥ ౮౨ ॥
 గాయత్రీప్రభవంమన్త్రంహరితంవశ్యకారకమ్ । చతుర్వింశతివణ్డాభ్యంవతుమగ్ర
 మనుత్తమమ్ ॥ ౮౩ ॥ అథర్వమనీతంమన్త్రంకలాష్టకసమాయుతమ్ । అభిచారి
 కమత్యగ్ధంత్రయస్త్రీంశచ్ఛుభాక్షరమ్ ॥ ౮౪ ॥ యజుర్వేదసమాయుక్తంవజ్జ్వాత్రిం
 శచ్ఛుభాక్షరమ్ । కలాష్టకసమాయుక్తంసుశ్వేతంశాస్త్రకంతథా ॥ ౮౫ ॥ త్రయో
 దశకలాయుక్తంబాలాద్యైస్సహలోహితమ్ । సామోద్భవంజగద్యోనింవృద్ధిసంహ
 రకారణమ్ ॥ ౮౬ ॥ వణ్డాష్టదశి కావష్టిరస్యమన్త్రపరస్యతు । వజ్జ్వామన్త్రంస్తథా

లభ్యాజజాపభగవాన్ హరిః ॥ ౮౮ ॥ అభద్యప్యేకలావర్ణమృగ్యజుస్సమరూపిణమ్ |
 ఈశానమీశమకుటంపురుషాస్యంపురాతనమ్ ॥ ౮౯ ॥ అఘోరహృదయంహృద్యం
 వామగుహ్యంసదాశివమ్ | సద్యఃపాదంమహాదేవంమహాభోగీంద్రభూషణమ్ ॥ ౯౦ ॥
 విశ్వతఃపాదవదనంవిశ్వతోక్షికరంశివమ్ | బ్రహ్మణోధిపతింసర్గస్థితిసంహరకార
 ణమ్ ॥ ౯౧ ॥ తుష్టావపునరిష్టాభిర్వాఙ్మిర్వరదమీశ్వరమ్ ॥ ౯౨ ॥ * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీపూర్వఖాగే జ్యోతిర్నిర్ణోద్భవ
 కథనంనామ సప్తదశోధ్యాయః

— వివిష్ణుకృతపరమేశ్వరస్తుతిః ౨ —

విష్ణుః ॥ ఏకాక్షరాయగుద్రాయఅకారాయాత్మరూపిణే | ఉకారాయాది
 దేవాయవిద్యాదేహాయవై నమః ॥ ౧ ॥ తృతీయాయమకారాయశివాయపరమా
 త్మనే | సూర్యాగ్నిసోమవర్ణాయయజమానాయవై నమః ॥ ౨ ॥ అగ్నేయేరుద్రరూపా
 యరుద్రాణాంపతయేనమః | శివాయశివమన్త్రాయసద్యోజాతాయవేదాసే ॥ ౩ ॥ వా
 మాయవామదేవాయవరదాయామృతాయతే | అఘోరాయతిఘోరాయసద్యో
 జాతాయరంహాసే ॥ ౪ ॥ ఈశానాయత్కేశానాయఅతివేగాయవేగినే | నమోస్తుత్రుతి
 పాదాయఉర్ధ్వలిక్తాయలిక్తినే ॥ ౫ ॥ హేమలిక్తాయహేమాయవారిలిక్తాయచామ్బు
 సే | శివాయశివలిక్తాయవ్యాపినేవ్యోమరూపిణే ॥ ౬ ॥ వాయవేవాయువేగాయనమ
 స్తేవాయువ్యాపినే | తేజసేతేజసాంభరేత్రేనమస్తేజోధివ్యాపినే ॥ ౭ ॥ జలాయజల
 భూతాయనమస్తేజలవ్యాపినే | పృథివ్యేచాస్తరితాయపృథివీవ్యాపినేనమః ॥ ౮ ॥
 శబ్దస్పర్శస్వరూపాయరసగన్ధాయగన్ధినే | గణాధిపతయేతుభ్యంగుహ్యద్గుహ్యతమా
 యతే ॥ ౯ ॥ అనంతాయవిరూపాయఅనంతానామయాయచ | శ్వాశ్వతాయవరిష్టాయ
 వారిగర్భాయయోగినే ॥ ౧౦ ॥ సంస్థితాయామృతాంమధ్యేఆవయోర్మధ్యవర్ష
 సే | గోప్త్రేహరేత్రేనదాకరేత్రేనధనాయేశ్వరాయచ ॥ ౧౧ ॥ అచేతనాయచిన్తా
 యచేతనాయాసహరిణే | అరూపాయసురూపాయఅనన్తాయాజ్ఞహరిణే ॥ ౧౨ ॥
 భక్త్యదిగ్ధశరీరాయ భాసుసోమాగ్నిహేతవే | వేదాయవేదవేద్యాయతుహినాద్రి
 చరాయచ ॥ ౧౩ ॥ సునేత్రాయసునాసాయనమశ్వేతశిఖాయతే | శ్వేతా
 శ్వాయనమస్తుభ్యంనమస్తేశ్వేతలోహిత ॥ ౧౪ ॥ ఓంకారాయవిశేషాయ
 నమోదుష్టుభినేహర | శతరూపవిరూపాయహ్యనాధాయామరాయచ ॥ ౧౫ ॥
 అరూపాయసురూపాయనమఃకేతుమతేనమః | సుకేశాయవికేశాయవిశోకాయకప
 ర్దినే ॥ ౧౬ ॥ విపాశాయసుపాశాయనమస్తేపాపహరిణే | సుహృతాయహవి
 ప్తాయసుబ్రహ్మణ్యాయసూరిణే ॥ ౧౭ ॥ సుముఖాయసువక్త్రాయదుర్దమాయదమా

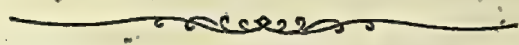

యవః । కణ్డాయకజ్జరూపాయకజ్జణీకృతపన్నగ ॥ ౧౮ ॥ సనకాయనమ
 స్తుభ్యంసనద్దనననాతన । సనతుకమారసారగ్గమారణాయనమోస్తుతే ॥ ౧౯ ॥
 లోకాక్షిణేసుధామాయనమోవిరజసేనదా । శబ్దపాలాయశబ్దాయరజసేతమసే
 నమః ॥ ౨౦ ॥ సారస్వతాయమేఘాయమేఘవాహనతేనమః । సువాహాయవివా
 హాయవివాదవరదాయచ ॥ ౨౧ ॥ నమశ్శివాయరుద్రాయప్రధానాయనమోనమః ।
 త్రిగుణాయనమస్తుభ్యంచతుర్వ్యూహాన్త్యనేనమః ॥ ౨౨ ॥ సంసారాయనమస్తుభ్యంస
 మస్సంసారహేతవే । మోక్షాయమోక్షరూపాయమోక్షకర్త్రేనమోనమః ॥ ౨౩ ॥
 అత్తనేఋషయేతుభ్యంస్వామి నేవిష్ణవేనమః । నమోభగవతేతుభ్యంనాగానాంప
 తయేనమః ॥ ౨౪ ॥ ఓంకారాయనమస్తుభ్యంసర్వజ్ఞాయనమోనమః । సర్వాయ
 చనమస్తుభ్యంసమనారాయణాయచ ॥ ౨౫ ॥ నమోహిరణ్యగర్భాయఅదిదేవాయ
 తేనమః । నమస్సర్గప్రవర్తాయప్రజానాంవరహేతవే ॥ ౨౬ ॥ నమస్త్యజాయప
 తయేప్రజానాంపూహహేతవే । మహాదేవాయదేవానామీశ్వరాయనమోనమః ॥
 అర్ధనారీశరీరాయఅనన్తాయచతేనమః । శర్వాయచనమస్తుభ్యంసత్వాయశమనా
 యచ ॥ ౨౭ ॥ బ్రహ్మణేచైవభూతానాంక్షేత్రజ్ఞాయనమోనమః । మహాత్మ్యనేనమ
 స్తుభ్యంప్రజ్ఞరూపాయవైనమః ॥ ౨౮ ॥ చితయేచితరూపాయస్తృతిరూపాయతేన
 మః । జ్ఞానాయజ్ఞానగమ్యాయనమస్తేసంవిదేసదా ॥ ౩౦ ॥ శిఖరాయనమస్తుభ్యం
 నీలకణ్ఠాయవైనమః । ఏకాదశవిభేదాయ స్థాణవేతేనమస్సదా ॥ ౩౧ ॥ నమస్సూ
 ర్యాయసోమాయభవాయభవహారిణే । యశస్కరాయదేవాయ శంకరాయేశ్వ
 రాయచ ॥ ౩౨ ॥ నమోమ్మికాధిపతయేఉమాయాఃపతయేనమః । హిరణ్యబాహ
 వేతుభ్యంసమస్తేహేమరేతసే ॥ ౩౩ ॥ నీలకేశాయవిత్తాయశిశికణ్ఠాయతేనమః । క
 వద్దినేనమస్తుభ్యంనాగాక్షాభరణాయచ ॥ ౩౪ ॥ వృషాకపిఠాయసర్వస్యహర్త్రే
 కర్త్రేనమోనమః । వీరరామారామాయరామనాథాయతేవిభో ॥ ౩౫ ॥ నమో
 రాజాధిరాజాయరాజ్ఞామధికతాయతే । నమః పాలాధిపతయేపాలాశాకృన్త
 తేనమః ॥ ౩౬ ॥ నమః కేయూరభూషాయగోపతేతేనమోనమః । నమశ్శ్రీకణ్ఠనా
 థాయనమోలికుచపాణయే ॥ ౩౭ ॥ భువనేశాయదేవాయవేదశాస్త్రనమోస్తుతే ।
 సారణాయనమస్తుభ్యంరాజహంసాయతేనమః ॥ ౩౮ ॥ కనకాబ్జదహారాయనమ
 స్సర్వోపవీతినే । సర్వకుణ్డలమాలాయకటిసూత్రీకృతాహినే ॥ ౩౯ ॥ వేదగర్భాయ
 గర్భాయవిశ్వగర్భాయతేశవ ॥ బ్రహ్మ ॥ విరరామేతిసంస్తుత్వాబ్రహ్మణాసహితో
 హరిః ॥ ౪౦ ॥ ప్రభోస్తోత్రవరంపుణ్యంసర్వపాపప్రణాశనమ్ । యఃపఠేచ్ఛాప్రి
 యేథ్యాపిబ్రాహ్మణాన్వేదహరగా ॥ ౪౧ ॥ సయాతిబ్రహ్మణోలోకేపాపకర్త

రతోపివై । తస్మాన్పరేజ్ఞపేన్నిత్యంశావయేద్వాద్విజాన్తనదా ॥ ౪౨ ॥ సర్వపా
పవిశుద్ధ్యర్థంవిష్ణునాసముదీరితమ్ ॥ ౪౩ ॥ * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే వైశ్ణేపూర్వభాగేవిష్ణుకృతపరమేశ్వ
రస్తోత్రకథనం నామఅష్టాదశోధ్యాయః.

— శ్రీపరమేశ్వరకృతవిష్ణుప్రబోధనమ్ శ్రీ —

సూతః ॥ అథోవాచమహాదేవఃప్రీతోహంసురసర్వమా । పశ్యతాంమాంమ
హాదేవంభయంసర్వంవిముచ్యతామ్ ॥ ౧ ॥ యువాంప్రసూతౌగాత్రాభ్యాంమమ
పూర్వంమహాబలౌ । అయంమేదక్షిణేపార్శ్వేబ్రహ్మలోకపితామహః ॥ ౨ ॥
వామేపార్శ్వేచమేవిష్ణుర్విశ్వాత్పాహృదయోద్భవః । ప్రీతోహంయువయోస్సు
వ్యవ్వరందత్తియథేష్యితమ్ ॥ ౩ ॥ ఏవముక్త్యాత్మతంవిష్ణుంకరాభ్యాంపరమేశ్వరః ।
పస్పర్శనుభగాభ్యాంచకృపయాచక్పపానిధిః ॥ ౪ ॥ తతఃప్రహృప్తమనసాప్రణిపత్యమ
హేశ్వరమ్ । ప్రాహనారాయణోనాథలింగస్థంలింగవర్జితమ్ ॥ ౫ ॥ యదప్రీతిస్సముత్ప
న్నాయదదేయోవరశ్చనా । భక్తిగ్భవతువాసిశ్యంత్యయిచావ్యభిచారిణీ ॥ ౬ ॥ దేవః
ప్రదత్తవాదేవస్సాన్విత్యనృవ్యభిచారిణీమ్ । బ్రహ్మణేవిష్ణువేచైవశ్రద్ధాంశీతాంశుభూష
ణః ॥ ౭ ॥ జానుభ్యాంచవసీం గత్వాపునర్నారాయణస్సన్వయమ్ । ప్రణిపత్యచవిశ్వే
శంప్రాహమన్తతరంవశీ ॥ ౮ ॥ ఆవయోద్దేవదేవేశపవాదమతిశోభనమ్ । ఇహగ
తోభవాన్యస్మాద్వివాదశమనాయనా ॥ ౯ ॥ తస్యతద్వచనంశ్రుత్వాపునఃప్రాహ
హరోహరిమ్ । ప్రణిపత్యస్థితంమూర్ధ్నాకృతాఙ్గలిఖటంస్తయ ॥ ౧౦ ॥ మహాదేవః ॥
ప్రళయస్థితిసగ్ధాణాంకర్తాత్వంధరణీపతే । వత్సవత్సహరేవిష్ణోపాలయైతచ్ఛరాచరమ్ ॥
త్రిధాభిన్నోహ్యహంవిష్ణోబ్రహ్మవిష్ణుశివాఖ్యయా । సర్గరత్నాలయగుణైర్నిమగ్నః
పరమేశ్వరః ॥ ౧౧ ॥ సమ్నోహంశ్యజభోవిష్ణోపాలయైనంపితామహమ్ । పాద్భ్యభవి
వ్యతిసుతఃకల్పేతపపితామహః ॥ ౧౨ ॥ తదాద్రక్ష్యసిమాంచైవంసోపిద్రక్ష్యతిపర్వజః ।
ఏవముక్త్యాసభగవాంస్తతైశ్రివాన్తరథీయత ॥ ౧౩ ॥ తదాద్రభృతిలోకేషులిక్తా
ర్చానుప్రతిష్ఠితా । లింగవేదీమహాదేవీలింగంసాత్మాన్మహేశ్వరః ॥ ౧౪ ॥ లయనాల్లిక్త
మిత్యుక్తంతతైశ్రివనిఖలంసురాః । యస్తులైక్యంపరేన్నృమభ్యానంలిక్తసన్నిధౌ ॥ ౧౫ ॥
సయాతిశివతాంవిప్రోనాత్రకార్యావిచారణా ॥ ౧౬ ॥ * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే వైశ్ణే పూర్వభాగే పరమేశ్వరకృతవిష్ణుప్రబోధనంనామ
ఏ కో న విం శో ధ్యా యః.

— విష్ణునాభికమలాద్భ్రష్టవిర్యావఃశ్రీ —

ఋషయః ॥ కథంపాద్యేపురాకల్పేబ్రహ్మసద్వృత్త్యవభవత్ । భవంచదృ
 త్తనాంస్తేనబ్రహ్మణాపురుషోత్తమః ॥ ౧ ॥ ఏతత్సర్వంవిశేషేణసామృతంవక్తుమ
 ర్హసి ॥ సూతః ॥ అసీదేకాగ్లవంఘోరమవిభాగంతమోమయమ్ ॥ ౨ ॥ మధ్యే
 చైకాగ్లవేతస్త్విచ్ఛిన్నచక్రగదాధరః । నీలజీమూతసహార్షశఃకీరీటీశ్రీపతిర్వరిః ॥ ౩ ॥
 నారాయణమఖోద్గిర్ణసర్వాత్పూరుషోత్తమః । అప్తబాహుర్మహానయోలోకానాం
 యోనిరుచ్యతే ॥ ౪ ॥ కిమప్యచిన్త్యంయోగాత్పయోగమాస్థాయయోగవితే ।
 ఫణాసహస్రకలితంతమప్రతిమవర్చసమ్ ॥ ౫ ॥ మహాభోగవతేర్భోగంసాధ్యాస్తీ
 ర్యమహూచ్చయమ్ । తస్మిన్మహతివర్యజే శేతేచైకాగ్లవేప్రభుః ॥ ౬ ॥ ఏవం
 తత్రశయానేనవిష్టునాప్రభవిష్టునా । ఆత్మరామేణక్రీడాగ్ధంలీలయాక్షిప్తకర్మణా ॥
 శతయోజనవిస్తీర్ణంతరుణాదిత్యసన్నిభమ్ । వజ్రదణ్డంనుహూతేధంసాభ్యాంసృ
 త్తస్తుపుష్కరమ్ ॥ ౭ ॥ తస్యైవంక్రీడమానస్యసమీపందేవమీధునః । హేమగర్భా
 ణ్ణజోబ్రహ్మరుక్మవర్ణోహ్యతీన్ద్రియః ॥ ౮ ॥ చతుర్వక్త్రోవిశాలాక్షస్సమాగమ్య
 యదృచ్ఛయా । శ్రియాయుక్తేనదివ్యేనసుశుభేనసుగధినా ॥ ౧౦ ॥ క్రీడమానంచ
 వస్త్రేనదృష్ట్యేబ్రహ్మశుభేక్షణమ్ । సవిన్తయమథాగమ్యసామ్యసమ్మన్నయాగిరా ॥
 పోవాచకోభవాజ్ఞేతేహ్యశ్రితోమధ్యమమ్భసామ్ । అథతస్యాచ్యుతశ్శ్రుత్యా
 బ్రహ్మణస్తుభుభవచః ॥ ౧౨ ॥ ఉదతిష్ఠతపర్యచార్ద్యిన్తయోత్పుల్లలోచనః ।
 ప్రత్యువాచోత్తరంచైవకల్పేకల్పేప్రతిశ్రయః ॥ ౧౩ ॥ కర్తవ్యంచకృతంచైవక్రియతే
 యచ్ఛకించన । ద్యౌరన్తరిక్షంభూతైవపరంపదమహంభువః ॥ ౧౪ ॥ తమేవము
 క్త్యాభగవాన్విష్టుఃపునరథాబ్రవీత్ । కన్త్యంఖలునమాయాతస్సమీపంభగవానుగ
 తః ॥ ౧౫ ॥ క్వవాభూయశ్చగన్తవ్యంకుత్రవాతేప్రతిశ్రయః । కోభవాన్విశ్వమూ
 ర్తిరైవకర్తవ్యంకీర్ణతేమయా ॥ ౧౬ ॥ ఏవంబ్రువన్తంవైకుణ్ఠంప్రత్యువాచపితా
 మహాః । మాయయామోహితశ్చమోఘోరవిజ్ఞాయజనార్ద్రనమ్ ॥ ౧౭ ॥ మాయయామో
 హితందేవమవిజ్ఞాతంమహాత్మనః । యథాభవాంస్తతైవాహమాదికర్తాప్రజాపతిః ॥
 సవిన్తయవచశ్శ్రుత్యాబ్రహ్మణోలోకతన్ద్రిణః । అనుజ్ఞాతశ్చతేనాథవైకుణ్ఠోవిశ్వ
 సమ్భువః ॥ ౧౮ ॥ కాతూహలాన్తహాయోగీప్రవిష్టోబ్రహ్మణోముఖమ్ । ఇమాన
 స్టాదశద్వీపాన్తనసముద్రాన్తనవర్వతా ॥ ౨౦ ॥ ప్రవిశ్యసుమహాతేజాశ్చాతు
 ర్వర్ణ్యసమాకులా ॥ బ్రహణస్తవ్యవర్యస్తనప్రలోకాన్తననాతనా ॥ ౨౧ ॥
 బ్రహణస్తూదరేదృష్ట్యేసర్వాన్విష్టుర్మహాభుజః । అహూస్యతపసోవీర్యమిత్యుక్త్యా
 చపునఃపునః ॥ ౨౨ ॥ అఱిత్యావివిధాన్లోకాన్విష్టుర్నానావిధాశ్రయా ॥ తతోవర్ష
 సహస్రాన్తేనాన్తంహిదద్యశేయదా ॥ ౨౩ ॥ తదాస్యవక్త్రాగ్నిమగ్నిమ్యవన్నగే
 న్ద్రిశీతనః । నారాయణోజగద్ధాతాపితామహమథాబ్రవీత్ ॥ ౨౪ ॥ భగవా

నాచిరస్తశ్చనుభ్యంకాలోదిశానభః । నాహమస్తప్రపశ్యమిఉదరస్యతవానఘ ॥
 ఏవముక్తాబ్రవీదుభ్యయఃపితామహమిదంహరిః । భగవానేవమేవాహంకాశ్వతం
 హిమమోదరమ్ ॥ ౨౬ ॥ ప్రవిశ్యలోకాన్పశ్యైతాననౌపమ్యాన్పురోత్తమః । తతః
 ప్రహ్లాదినీంవాణీంశ్రుత్వాతస్యాభినన్ద్యచ ॥ ౨౭ ॥ శ్రీపతేరుదరంభూయఃప్రవివేశ
 పితామహః । తానేవలోకాన్గృహ్లానపశ్యత్సృజ్యవిక్రమః ॥ ౨౮ ॥ పర్యటిత్వాతుదే
 వస్యదదృశేస్తంనవైహరేః । జ్ఞాత్వాగతంతస్యపితామహస్యద్వారాణీసర్వాణిపి
 థాయవిష్ణుః ॥ ౨౯ ॥ విభుర్నసఃకర్తుమియేషచాశుసుఖంప్రసూప్తోహమితప్రవిన్ద్య ।
 తతోద్వారాణీసర్వాణిపిహితానసమీక్ష్యచ ॥ ౩౦ ॥ సూక్ష్మంకృత్వాత్మనోయావం
 నాభ్యాంద్వారమవిన్దత । పర్వసూత్రానుసారేణాన్యపశ్యన్పితామహః ॥ ౩౧ ॥
 ఉజ్జహీరాశ్మనోయావంపుష్కరాచ్ఛతురానసః । విరరాజారవిన్దస్థఃపర్వగర్భసమ
 ద్యుతిః ॥ ౩౨ ॥ బ్రహ్మాస్వయమ్భుర్భగవాన్జగద్యోనిఃపితామహః । ఏతస్మిన్నస్త
 రేతాభ్యామేకైకస్యతుకృత్సృజః ॥ ౩౩ ॥ వర్తమానేతుస్సజ్జగ్దేమధ్యేతస్యార్థవస్య
 తు । కుతోవ్యపరిమేయాత్కాభూతానాన్ప్రభురీశ్వరః ॥ ౩౪ ॥ శూలపాణిర్మహాదే
 వోహేమపీతాహ్చరచ్ఛదః । ఆగచ్ఛద్భుతసోనస్తోనాగభోగపతిర్నరః ॥ ౩౫ ॥ శ్రీ
 ఘృంవిక్రమతస్తస్యవద్భ్యుమాక్రాంతపీడితాః । ఉమ్భుతాస్తూర్ణమాకాశేవృథులా
 స్తోయవిన్దవః ॥ ౩౬ ॥ అత్యున్యశ్చౌతశ్చవాయుస్తత్రవవౌపునః । తద్దృష్ట్వామ
 హదాశ్చర్యంబ్రహ్మావిష్ణుమభావత ॥ ౩౭ ॥ అభిన్దవశ్చశీతోష్ణాఃకప్పయన్ద్యమ్బు
 జంభృశమ్ । ఏతత్తేసంశయంబ్రూహికిమస్యత్రచికిర్షసి ॥ ౩౮ ॥ ఏతదేవంవిధంవా
 క్యంపితామహముఖోద్గతమ్ । శ్రుత్వాప్రతిమకర్తాహిభగవానసురాన్తకృత్ ॥ ౩౯ ॥
 కిన్నుఖల్పత్రమేనాభ్యాంభూతమస్యత్రాతాలయమ్ । వదతిప్రియమత్యర్థ్యంమమ్య
 శ్చాస్యమయాకృతః ॥ ౪౦ ॥ ఇత్యేవంషనసాధ్యాత్వాప్రత్యువాచేదముత్తరమ్ ।
 కిమత్రభగవానద్యపుష్కరేజాతసమ్భ్రమః ॥ ౪౧ ॥ కింమయాదకృతంచేవయన్ద్వాం
 ప్రియమనుత్తమమ్ । భాషసేపురుషశ్రేష్ఠకిమగ్ధంబ్రూహితత్త్వతః ॥ ౪౨ ॥ ఏవం
 బ్రువాణంచేవేశంలోకయాత్రానుగంతతః । ప్రత్యువాచామృజాభాక్షంబ్రహ్మేదేద
 నిధిఃప్రభుః ॥ ౪౩ ॥ యోసాతవోదరంపూర్వంప్రప్తోహంత్యదిచ్ఛయా । యథామ
 మోదరేలోకాన్పుర్వేదృష్టాన్ద్యయాప్రభో ॥ ౪౪ ॥ తతైవదృష్టాఃకార్యేన్ద్రునమ
 యాలోకాన్తవోదరే । తతోవర్షసహస్రాశ్రితృఉపావృత్తస్యమేనఘ ॥ ౪౫ ॥ త్వయా
 మశ్చరభావేనమాంవశీకర్తుమిచ్ఛతా । ఆశుద్వారాణీసర్వాణిపిహితానసమస్తతః ॥
 తతోమయామహాభాగసశ్చిన్ద్యస్వేనతేజసా । లబ్ధోవాభిప్రదేశేనపర్వసూత్రాద్విని
 ర్గమః ॥ ౪౬ ॥ మాభూతేనససోలోపీవ్యాఘాతోయంకథంచన । ఇత్యేషామగతి
 ర్విష్టోకార్యాణామాపసర్పిణీ ॥ ౪౭ ॥ యన్మయానస్తరంకార్యంబ్రూహికిజగరవా
 బ్యహమ్ । తతఃపరమమేయాత్కాహిరణ్యకశిపోరిపుః ॥ ౪౮ ॥ అనవద్యాంప్రియా

మిష్టాంశివాంవాణీంపితామహాత్ । శ్రుత్వావిగతమాత్సర్యంవాక్యమస్తేదదౌహ
 రిః॥ ౫౦ ॥ సహ్యేవమీదృశంకార్యంమయాధ్యవసితంతవ । త్వాంబోధయితుకా
 మేనక్రీడాపూర్వంయదృచ్ఛయా ॥ ౫౧ ॥ ఆశుద్వా రాణీసర్వాణిఘటితానిమయా
 న్మనః । నతేన్యథావగన్తవ్యంమాన్యఃపూజ్యశ్చమేభవాత్ ॥ ౫౨ ॥ సర్వంమర్షయక
 ల్యాణయన్తయాపకృతంతవ । అస్మాన్మయోహ్యమానస్త్వంపద్మాదవతరప్రభో॥ ౫౩ ॥
 నాహంభవన్తంశక్తోమిసోఘంతేజోమయింగురుమ్ । సహజావాచవరంబ్రూహి
 పద్మాదవతరప్రభో ॥ ౫౪ ॥ పుత్రోభవనుమూరిఘ్నముదంప్రాప్యసిశోభనామ్ । స
 ద్భావవచనంబ్రూహిపద్మాదవతరప్రభో ॥ ౫౫ ॥ సత్త్వంవనోమహాయోగీత్వమీ
 డ్యుఃపణవాత్మకః । అదృప్తభృతిసర్వేశశ్చేత్తోష్ణిమవిభూషితః॥ ౫౬ ॥ త్వంపన్తయో
 నిరిత్యేవంభ్యాతోనామ్నాభవిష్యసి । పుత్రోమేత్వంభవబ్రహ్మన్సప్తలోకాధిపప్ర
 భో॥ ౫౭ ॥ తతస్సుభగవాన్దేవోవరందత్వాకిరీటినే । ఏవంభవతుచేత్యుక్త్వాప్రీతాత్మాగ
 తనుత్సరః॥ ౫౮ ॥ వ్రత్యాసన్నమథాయాన్తంబాలారాభంమహాసనమ్ । భవనుత్య
 ద్భుతంబృహస్పానారాయణమథాబ్రవీత్ ॥ ౫౯ ॥ అప్రమేయోమహావక్త్రోద్ధంష్ట్రీశ్వ
 స్తశిరోరుహః । దశబాహుస్త్రిశూలాజోగనయనైర్విశ్వతస్థితః ॥ ౬౦ ॥ లోకప్రభు
 స్స్వయంసాక్షాద్వికృతోముజ్ఞమేఽలీ । మేఢేణోర్ధ్వేనమహతానర్దమానోతిభైరవ
 మ్ ॥ ౬౧ ॥ కఃఖిల్వేషపుమాన్విష్టోతేజోరాశిర్మహాద్యుతిః । వ్యాప్యసర్వాదిశోద్ధ్యంవ
 ఇతపవాభివర్తతే । తేనైవముక్తోభగవాన్విష్ణుగృహ్నిణమబ్రవీత్ । పద్భ్యంతలని
 పాతేనయస్యవిక్రమతోర్ధ్వవే ॥ ౬౨ ॥ వేగేనమహతాకాశేవృణ్ణితాశ్చజలాశయాః ।
 స్థూలాద్భిర్విశ్వతోత్సర్గంసేవ్యసేవత్తనమ్భవ ॥ ౬౩ ॥ ఘ్రీణజేనచవాతేనకవప్యమా
 నంత్యయాసహ । దోఢాయతేమహాపత్నంస్వచ్ఛన్తంమమనాభిజమ్ ॥ ౬౪ ॥ సమాగ
 తోభవాశిశోహ్యనాదిత్సాన్తకృష్ణభుః । భవానహంచస్త్రేతేణడపతిష్ఠావగోఢ్య
 జమ్ ॥ ౬౫ ॥ తతఃకృద్ధోమ్బుజాభాక్షంబ్రహ్మహోవాచకేశవమ్ । భవాననూన
 మాత్మానంవేత్తిలోకప్రభుంవిభుమ్ ॥ ౬౬ ॥ బ్రహ్మణంలోకకర్తారంమాంసవేత్సిన
 నాతనమ్ । కోహ్యసాశజ్జరోనానుఆవయోర్వ్యతిరిచ్యతే ॥ ౬౭ ॥ తస్యతతోగ్ర
 ధశంవాక్యేశ్రుత్వాహరిరభాషత । మామైవంపదకల్యాణపరివాదంమహాత్మనః॥ ౬౮ ॥
 మహాయోగేష్ఠనోధర్మోదురాధర్మోవరప్రదః । హేతురస్యాధకతఃపురాణపురుషో
 వ్యయః ॥ ౬౯ ॥ వీజీభిల్వేషవీజానాంజ్యోతిరేకఃప్రకాశతే । బాలక్రీడనభైర్దేవక్రీ
 డతేశజ్జరస్వయమ్ ॥ ౭౦ ॥ వ్రధానమవ్యయోయోనిరవ్యక్తంప్రకృతిస్తమః । మమచై
 తానినామానిత్యంప్రసవధర్మిణః ॥ ౭౧ ॥ యఃకస్యప్రతిదుఃఖాశ్చైర్దృశ్యతేయతిభిశ్చ
 వః । ఏవవీజీభవాన్బిజమహాయోనిస్సనాతనః ॥ ౭౨ ॥ సపవముక్తోవిశ్వాత్పాబ్రహ్మ
 విష్ణుమపృచ్ఛత । భవాన్యోరహంవీజంకథంవీజీమహేశ్వరః॥ ౭౩ ॥ ఏతన్నేనూత్ము

మవ్యక్తంనంశయంఛేత్తుమర్హసి । జ్ఞాత్వాతువివిధోత్పత్తిం బ్రహ్మహోలోకతన్త్రి
 ణః ॥ ౭౫ ॥ ఇమంపరమసాదృశ్యంప్రశ్నమభ్యవదద్ధరిః । అస్మాన్మహాత్తరంభూతం
 గుహ్యమస్యంనవిద్యతే ॥ ౭౬ ॥ మహతఃపరమంధామశివమధ్యాత్మినాంపదమ్ । ద్వి
 విధంచైవమాత్మానంప్రవిభజ్యవ్యవస్థితః ॥ ౭౭ ॥ నిమగ్నస్తత్రయోవ్యక్తస్సకలశ్చ
 మహేశ్వరః । అస్యమాయావిభిజ్ఞస్యఅగవ్యగహనస్యచ ॥ ౭౮ ॥ పురావిజ్ఞోద్భ
 వంబీజం ప్రథమంతాద్విదసర్గికమ్ । మమయోనాసమాయుక్తం తద్బీజంకాల పర్య
 యాత్ ॥ ౭౯ ॥ హిరణ్మయమకూపారేయోన్యామణ్డమజాయత । శతానిదశవర్షా
 నామణ్డమపుప్రతిష్ఠితమ్ ॥ ౮౦ ॥ అస్తేవర్షసహస్రస్యవాయునాతద్విధాకృతమ్ । క
 పాలమేకంద్యౌర్జజ్ఞేకపాలమపరంక్షీణః ॥ ౮౧ ॥ ఉత్పంతస్యమాహూతేసోధోయోసా
 కనకపర్వతః । తతశ్చప్రతిసన్ధ్యాత్వాదేవదేవోవరఃప్రభుః ॥ ౮౨ ॥ హిరణ్యగర్భభ
 గవాంస్త్యభిజజ్ఞేచతుర్ముఖః । ఆతారారేక్షునక్షత్రంశూన్యంలోకమవేక్ష్యచ ॥ ౮౩ ॥
 కోహమిత్యపిచధ్యాతేకుమారాస్తేభవంస్తదా । ప్రియదర్శనాస్తుయతయోయతీనాం
 పూర్వజాస్తవ ॥ ౮౪ ॥ భూయోవర్షసహస్రాస్తేతతపవాత్తజాస్తవ । భువనానలసజ్జా
 శావర్షపత్రాయతేక్షణాః ॥ ౮౫ ॥ శ్రీమాన్తనతుకమారశ్చ ఋభుశ్చైవోర్ధ్వ
 రేతసా । సనకస్సనాతనశ్చైవతదైవచసనన్దనః ॥ ౮౬ ॥ ఉత్పన్నాస్సమకాలస్తే
 బుద్ధ్యాత్మిన్ద్రియదర్శనాః । ఉత్పన్నాఃప్రతిభాత్మానోజగతాంస్థితిహేతవః ॥ ౮౭ ॥ నార
 ప్యస్తేచకర్మాణితాపత్రయవివర్జితాః । అల్పసౌఖ్యంబహుక్షేతంజరాశోకసమ
 ద్వితమ్ ॥ ౮౮ ॥ జీవనంమరణంచైవసమ్భవశ్చపునఃపునః । అల్పభూతంసుఖంస్వ
 ర్గేదుఃఖానిసరకేతథా ॥ ౮౯ ॥ విదిత్వాచాగమంసర్వమవశ్యంభవితవ్యతామ్ । ఋ
 భుంసనతుకమారంచదృష్త్వాతవవశేస్థితా ॥ ౯౦ ॥ త్రయస్తుత్రిన్దురాహిత్యాచా
 త్తజాస్సనకాదయః । వైవర్తేనతుజ్ఞానేనప్రవృత్తాస్తేమహాజనః ॥ ౯౧ ॥ తతస్తేషు
 ప్రవృత్తేషుసనకాదిషువైత్రిషు । భవిష్యసిః మూఢస్త్యంమాయయాశబరస్యతు ॥
 ఏవంకల్పేతువైవర్తేసంజ్ఞానశ్యతితేనఘ । కల్పేశేమాణిభూతానిసూక్ష్మాణిపార్థివాని
 చ ॥ ౯౨ ॥ సర్వేషామైశ్వరీమాయాజాగృత్సమదాహృతా । యదైవపర్వతో
 మేరుర్దేవలోకోపయదాహృతః ॥ ౯౩ ॥ తస్యచేదంహిమాహాత్మ్యంవిద్ధిదేవరస్య
 హ । జ్ఞాత్వాచేత్వరసద్భావంజ్ఞాత్వామామమ్బుజేక్షణమ్ ॥ ౯౪ ॥ మహాదేవం
 మహాభూతంభూతానాంవరదంప్రభుమ్ । ప్రణవేనాథసామూతు సమస్కృత్యజగ
 ద్గురుమ్ ॥ ౯౫ ॥ త్వాంచమాంచైవసమగ్రద్ధోనిశ్వాసాన్నిర్దహేదయమ్ । ఏవం

జ్ఞాత్వామహాయోగమభ్యుత్థిస్తన్నహాబలమ్ ॥ ౯౭ ॥ అహంత్యామగ్రతఃకృత్వాస్తో
మ్యామ్యునలసప్రభమ్ ॥ ౯౮ ॥ * * * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్యే పూర్వభాగే విష్ణునాభికమలా
ద్భృష్కవిర్భావకథనం నామవింశోధ్యాయః.

— శ్రీబ్రహ్మసారాయణకృతశివస్తుతిః. ౯ —

సూతః ॥ బ్రహ్మణమగ్రతఃకృత్వాతతస్సగరుడధ్వజః । అతీతైశ్చభవిష్యైశ్చ
శ్చవర్తమానైస్తథైవచ ॥ ౧ ॥ నామభిశ్చవైశ్చవైశ్చవైశ్చవైశ్చవైశ్చవైశ్చవైశ్చవైశ్చవైశ్చవైశ్చ
విష్ణుః ॥ నమస్తుభ్యంభగవతేసుప్రతానస్తతేజసే ॥ ౨ ॥ నమఃతేత్రాధిపతయేవీజి
నేశులినేనమః । సుమేధాయార్చ్యమేధాయదణ్డినేశుక్షరేతసే ॥ ౩ ॥ నమో
జ్యేష్ఠాయశ్రేష్ఠాయపూర్వాయప్రథమాయచ । నమోమాన్యాయపూజ్యాయస
ద్యోజాతాయవైనమః ॥ ౪ ॥ గవ్వరాయఘటేశాయవ్యోమచీరాఘ్నరాయచ ।
నమస్తేహ్యస్తదాదీనాంభూతానాంప్రభవేనమః ॥ ౫ ॥ వేదానాంప్రభవేచైవస్తృ
తీనాంప్రభవేనమః । ప్రభవేకర్తదానానాండ్రవ్యాణాంప్రభవేనమః ॥ ౬ ॥ నమోయో
గస్యప్రభవేసాఙ్ఖ్యస్యప్రభవేనమః । నమోధ్రువనిబద్ధానామృషీణాంప్రభవేనమః ॥
ఋతౌణాంప్రభవేతుభ్యంగ్రహాణాంప్రభవేనమః । వైద్యతాశనిమేఘానాం గర్జిత
ప్రభవేనమః ॥ ౭ ॥ మహూదధీనాంప్రభవేద్వీపానాంప్రభవేనమః । అద్రీణాం
ప్రభవేచైవపర్వాణాంప్రభవేనమః ॥ ౮ ॥ నమోనదీనాంప్రభవేనదానాంప్రభవేన
మః । మహాపథీనాంప్రభవేవృక్షాణాంప్రభవేనమః ॥ ౯ ॥ ధర్మవృక్షాయథ
ర్మాయస్థితీనాంప్రభవేనమః । ప్రభవేచవరార్ధస్యపరస్యప్రభవేనమః ॥ ౧౦ ॥ న
మోరసానాంప్రభవేకాలానాంప్రభవేనమః । క్షణానాంప్రభవేచైవలవానాంప్ర
భవేనమః ॥ ౧౧ ॥ అపహారాత్రార్థమాసానాంమాసానాంప్రభవేనమః । ఋ
తూనాంప్రభవేతుభ్యంసంఖ్యాయాఃప్రభవేనమః ॥ ౧౨ ॥ ప్రభవేచావరార్ధస్యపరా
ర్థప్రభవేనమః । నమఃపురాణప్రభవేసర్గాణాంప్రభవేనమః ॥ ౧౩ ॥ మన్వస్త
రాణాంప్రభవేయోగస్యప్రభవేనమః । చతుర్విధస్యసర్గస్యప్రభవేనస్తచతుషే ॥
కల్పేదయబద్ధానాంవార్తానాంప్రభవేనమః । నమోవిశ్వస్యప్రభవేబ్రహ్మాధిపత
యేనమః ॥ ౧౪ ॥ విద్యానాంప్రభవేచైవవిద్యాధిపతయేనమః । నమోవ్రతాధిపత
యేవ్రతానాంప్రభవేనమః ॥ ౧౫ ॥ మత్తాణాంప్రభవేతుభ్యంమత్తాధిపతయేనమః ।
పితౄణాంపతయేచైవపశూనాం పతయేనమః ॥ ౧౬ ॥ వాగ్యమయనమస్తుభ్యం
పురాణవృషభాయచ । నమఃపశూనాంపతయేగోవృషేష్టద్విధ్వజాయచ ॥ ౧౭ ॥ ప్రజా
పతీనాంపతయేసిద్ధీనాంపతయేనమః । దైత్యదానవసంఖ్యానాంరక్షసాం పతయేనమః ॥

గర్భస్థానాం పతయేయతానాం పతయేనమః । గరుడోరగసర్పాణాం పక్షిణాం పతయేనమః ॥ ౨౦ ॥ సర్పగుహ్యపిశాచానాం గుహ్యధిపతయేనమః । గోకర్ణాయ చ గోప్త్రీవశజుకర్ణాయ వై నమః ॥ ౨౧ ॥ వరాహాయావ్రమేయాయ ఋతాయావిరజాయ చ । నమో సురాణాం పతయే గణానాం పతయేనమః ॥ ౨౨ ॥ అన్భుసాం పతయే వై వజ్రసాం పతయేనమః । నమో మృత్యువృక్షపతయే శ్రీవతే భూవతేనమః ॥ ౨౩ ॥ బలాబలసమూహాయ అత్యోభ్యత్యోభణాయ చ । దీప్తశృంగకశృణ్ణాయ వృషభాయ కకుద్దినే ॥ ౨౪ ॥ నమస్త్యై ర్భూయవపుషే తేజసానువ్రతాయ చ । అతీతాయ భవిష్యాయ వర్తమానాయ వై నమః ॥ ౨౫ ॥ సువర్చసే చ వీర్యాయ శూరాయ హ్యజితాయ చ । వరదాయ వరేణ్యాయ పురుషాయ మహాత్మనే ॥ ౨౬ ॥ నమో భూతాయ భవ్యాయ మహాతేజావ్యాయ చ । జనాయ చ నమస్త్యభ్యంతపసే వరదాయ చ ॥ ౨౭ ॥ అణవే మహాతే వై వనమస్సుర్వగతాయ చ । నమో బద్ధాయ మోక్షాయ స్వర్గాయ నరకాయ చ ॥ ౨౮ ॥ నమో భవాయ దేవాయ ఇజ్యాయ యాజకాయ చ । ప్రత్యుదీప్తాయ దీప్తాయ తత్త్వాయా తిగుణాయ చ ॥ ౨౯ ॥ నమః పాశాయ శస్త్రాయ నమస్త్యభరణాయ చ । హుతాయ ఉపహుతాయ ప్రహుతప్రాశితాయ చ ॥ ౩౦ ॥ నమో స్త్రిష్టాయ పూర్తాయ అగ్నిష్టోమద్విజాయ చ । సదస్యాయ నమస్త్యై వదక్షిణా వభృథాయ చ ॥ ౩౧ ॥ అహింసాయావ్రలోభాయ పశునైశ్చ ధాయ చ । నమః పుష్టివ్రదానాయ సుశీలాయ సుశీలినే ॥ ౩౨ ॥ జరాసిద్ధినమస్త్యభ్యునయ సేవరదాయ చ । అధరే మహాత్మ్యై వశో ఘ్నస్తవతాయ చ ॥ ౩౩ ॥ నమస్త్యేష్ట్రీయవత్రాణాం లేలిహానాయ స్రగ్విణే । విశ్వాద్యవిశ్వరూపాయ విశ్వతశ్చిరసేనమః ॥ ౩౪ ॥ సర్వతః పాణిపాదాయ రుద్రాయావ్రతమాయ చ । నమో హవ్యాయ కవ్యాయ హవ్యవాహాయ వై నమః ॥ ౩౫ ॥ నమస్సిద్ధాయ మేధ్యాయ ఇష్టాయేజ్యవరాయ చ । సువీరాయ సుఖారాయ అత్యోభ్యత్యోభణాయ చ ॥ ౩౬ ॥ సుప్రభాయ సుమేధాయ దీప్తాయ భాస్కరాయ చ । నమో బుద్ధాయ శుద్ధాయ విస్తృతాయ మతాయ చ ॥ ౩౭ ॥ నమస్థూలాయ సూక్ష్మాయ దృశ్యై దృశ్యాయ సర్వతః । వర్ష తేజ్వలతే వై వాయ వేశిశిరాయ చ ॥ ౩౮ ॥ నమస్తే వక్రకేశాయ ఉరువక్షశ్శిఖాయ చ । నమో నమస్సువర్ణాయ తపనీయనిభాయ చ ॥ ౩౯ ॥ విరూపాక్షాయ లింగాయ పిండభాయ మహాజనే । వృష్టిస్థూయ నమస్త్యభ్యంతమసే ॥ ౪౦ ॥ నమో ధూమ్రాయ శ్వేతాయ కృష్ణాయ లోహితాయ చ । పిశితాయ పిశక్తాయ పీతాయ చ నివర్జితే ॥ ౪౧ ॥ నమస్తే సపిశేషాయ నిర్విశేషాయ వై నమః । నమశ్చ డ్యాయ పూజ్యాయ ఉపజీవ్యాయ వై నమః ॥ ౪౨ ॥ నమః త్తే మ్యాయ వృద్ధాయ వశ్యలాయ నమో నమః । నమో భూతాయ సత్యాయ సత్యసత్యాయ వై నమః ॥ ౪౩ ॥ నమో వై వర్షవర్ణాయ మృత్యుస్థూయ చ మృత్యువే । నమో గౌరాయ శ్యామాయ

కద్రవేలోహితాయచ ॥ ౪౫ ॥ మహానన్ధ్యాభివన్ధాయచారుదీప్తాయదీప్తిణేనమః
కమలహస్తాయదిగ్వాసాయకపర్జినే ॥ ౪౬ ॥ అప్రమాణాయసర్వాయ అవ్యయా
యామరాయచ । నమోరూపాయగన్ధాయశాశ్వతాయాక్షతాయచ ॥ ౪౭ ॥ పుర
స్తాద్భృంహతేచైనవిభాన్తాయకృతాయచ । దుర్గమాయమహేశాయక్రోధాయ
కపిలాయచ ॥ ౪౮ ॥ తర్కార్యతర్కశరీరాయబలినేరంహసాయచ । సికత్యా
యప్రవాహ్యయస్థితాయప్రసృతాయచ ॥ ౪౯ ॥ సుమేధసేకులాలాయనమస్తేశశి
ఖణ్డినే । చిత్రాయచిత్రవేషాయచిత్రవన్ధాయమేధసే ॥ ౫౦ ॥ ఛేకితానాయతుష్టా
యనమస్తేసిహితాయచ । నమఃతౌన్తాయదాన్తాయవజ్రసంహననాయచ ॥ ౫౧ ॥ ర
క్షోఘ్నాయవిషఘ్నాయశితికణ్ఠోర్ధ్వమన్యవే । లేలిహాయకృతాన్తాయతిగ్నాయుధ
ధరాయచ ॥ ౫౨ ॥ సమ్నోదాయప్రమోదాయయతివేద్యాయతేనమః । అనామయా
యశర్వాయమహాకాలాయవై నమః ॥ ౫౩ ॥ ప్రణవప్రణవేశాయభక్తానాంశర్మదాయ
చ । మృగవ్యాధాయదతౌయదక్షయజ్ఞాన్తకాయచ ॥ ౫౪ ॥ సర్వభూతాత్మభూ
తాయసర్వేశాతిశయాయచ । పురఘ్నాయశస్త్రాయధన్వినేధవరశ్వకే ॥ ౫౫ ॥ పూ
షదన్తవిసాశాయభగనేత్రాన్తకాయచ । కామదాయవరిష్టాయకామాబ్జదహనాయ
చ ॥ ౫౬ ॥ రణేశరాశవక్త్రాయనాగేన్ద్రవదనాయచ । దైత్యానామన్తకేశాయ
దైత్యాక్రన్దకరాయచ ॥ ౫౭ ॥ హిమఘ్నాయచతీత్థాయఅర్ద్రవర్షధరాయచ । త్త
శానరతినిత్యాయనమోస్తూల్కధారిణే ॥ ౫౮ ॥ నమస్తేప్రాణపాలాయముణ్ణమా
లాధరాయచ । ప్రహీణశోకైర్వివిదైర్భుతైఃపరివృతాయచ ॥ ౫౯ ॥ సరనారీశరీ
రాయదేవ్యాఃప్రియకరాయచ । జటినేముణ్ణినేచైవవ్యాళయజ్ఞోపవీతినే ॥ ౬౦ ॥ న
మోస్తున్మత్యశీలాయఉపన్మత్యప్రియాయచ । మన్యవేగీతశీలాయముఖిగ్నాయతేన
మః ॥ ౬౧ ॥ కటంకటాయతిగ్నాయఅప్రియాయప్రియాయచ । పిభీషణాయభీష్టాయ
భగవ్రమధనాయచ ॥ ౬౨ ॥ సిద్ధసన్ధ్యనుగీతాయమహాభాగాయవై నమః । నమో
ముక్తాబ్జహాసాయత్వేడితాస్ఫోటితాయచ ॥ ౬౩ ॥ నర్దతేకుంజతేచైవనమఃప్రము
చితాత్మనే । నమోమృదాయశ్వసతేధావతేధిష్ఠితేనమః ॥ ౬౪ ॥ ధ్యాయతేజృ
మ్ముతేచైవరుదతేద్రవతేనమః । వల్లతేక్రీడతేచైవలమ్బోదరశరీరిణే ॥ ౬౫ ॥ నమో
కృత్యాయముణ్డాయచణ్డాయవికటాయచ । నమఃఉన్మత్తదేహేయకిచిగీణేశాయవై న
మః ॥ ౬౬ ॥ నమోవికృతవేషాయకూక్రిరాయామర్షణాయచ । అప్రమేయాయగో
ష్ఠేన్ద్రవదీప్తాయత్రిగుణాయచ ॥ ౬౭ ॥ వామప్రియాయవామాయచూడామణిధ
రాయచ । నమస్తోకాయతనవేగుణైరప్రమితాయచ ॥ ౬౮ ॥ నమోగుణ్యాయగు
హ్యాయఅగమ్యాగమనాయచ । లోకధాత్రిత్యయంభూమిఃపాదాసజ్జనసేవితా ॥
సర్వేహంసిద్ధియోగానామధిష్ఠానంతవోదరమ్ । మధ్యేన్దరిక్షంవిస్తీర్ణంతారాగణ
విభూషితమ్ ॥ ౬౯ ॥ స్వాతేఃపదభివాభాతిశ్రీమాకావరస్తవోరసి । దిశోదశభు

జాన్తుభ్యంశేయూరాజ్జదభూషితాః ॥ ౭౧ ॥ విస్తీర్ణపరిణాహశ్చస్రీలాజ్జనవయో
వసుః । కణ్ఠస్తేశోభతేశ్రీమాహేమసూత్రవిభూషితః ॥ ౭౨ ॥ దంష్ట్రాగ్రకరాశం
మర్దన్యమనౌపమ్యంముఖంతథా । పద్మమాలాశృతోస్థీపంశిరోద్యాశ్శోభతేఽధికమ్ ॥
దీప్తిస్సూర్యేవపుశ్చదేర్ఘ్యైశ్చైతేనలబమ్ । ఔష్ణ్యమగౌతథాశైత్యమపుశ
జ్ఞోహ్యరేతథా ॥ ౭౩ ॥ అక్షరాస్తరఃషష్ఠాక్షణానేతాన్వదుర్బుధాః । జపజప్యమ
హదేవోమహాయోగోమహేశ్వరిః ॥ ౭౪ ॥ పురేశయోగుహాసీఖేచరోరజనీచ
రః । తపోనిధిర్దుహగురుర్నన్దనోనన్దనర్దనః ॥ ౭౫ ॥ హయశీర్షాపయోధాతాపధా
తాభూతభావనః । బోధవ్యోబోధితానేతాదుర్ధర్షోదుష్ప్రకవ్వనః ॥ ౭౬ ॥ బృహ
ద్రథోభీమకర్తాబృహత్కర్తృగర్ధనజ్జయః । ఘట్టాప్రియోధ్వజేఛత్రీపనాకీధ్వజనీపతిః ॥
కవచీపట్టసీఖిగ్ధీధనుర్హస్తఃపరశ్చధీ । అఘస్తరోనఘశ్శూరోదేవరాజోఽరిమర్దనః ॥
త్వాంప్రసాద్యపురాస్తాభిద్విషన్వోహతాయుధి । అగ్నిదాగ్ధవాహ్మస్త్యంపీత్వా
పీత్వానత్యవ్యసే ॥ ౭౭ ॥ క్రోధాకారఃప్రసన్నాత్మాకామదఃకామగఃప్రియః । బ్ర
హ్మచారీచాగాధశ్చబ్రహ్మణ్యశ్శిష్టపూజితః ॥ ౭౮ ॥ దేవానామక్షయఃకోశస్త్యయా
యజ్ఞఃప్రకల్పితః । హవ్యంతవేదంపహతివేదోక్తంహవ్యవాహనః ॥ ౭౯ ॥ ప్రీతేత్వ
యిమహదేవవయంప్రీతాభవామహేభవానీశోనాదిమాంస్త్యంచసర్వలోకానాం
త్వంబ్రహ్మకర్తాదిసర్దః ॥ ౮౦ ॥ సాక్ష్యాఃప్రకృతేఃపరమంత్యాంవిదిత్వాక్షీణధ్యా
నాస్త్యమమృత్యుంవిశన్తి । యోగాశ్చత్వాంధ్యాయినోనత్యసిద్ధంజ్ఞాత్వాయోగా
స్త్యస్త్యజన్తేపునస్తా ॥ ౮౧ ॥ యేచాప్యస్యేత్వాంప్రపన్నావిశుద్ధాస్త్వకర్తృభిస్తే
దివ్యభోగాభవన్తి । అప్రసక్త్యేయతత్త్వస్యయథావిద్యస్సృశక్తితః ॥ ౮౨ ॥ కీర్తి
తంతవమాహాత్మ్యమపారస్యమహాశ్శనః । శివోనోభవసర్వత్రయోసిసోసినమో
స్తుతే ॥ ౮౩ ॥ సూతః ॥ యథానంకీర్తయేద్భక్త్యాబ్రహ్మనారాయణస్తమ్ । శ్రావయేద్వా
ద్విజాన్యద్వాఙ్మృణాయాద్వాసమాహితః ॥ ౮౪ ॥ అశ్వమేధాయుతంకృత్వా
త్ఫలంతదవాపుయాత్ । పాపాచారోపియోమర్త్యశ్శృణుయాచ్చివసన్నిధౌ ॥
జపేద్వాపివిస్మక్తోబ్రహ్మలోకంసగచ్ఛతి । శ్రాద్ధేవాదైవికేశాంర్యేయజ్ఞేవావభృథా
న్తికే ॥ ౮౫ ॥ కీర్తయేద్వాసతాంమధ్యేసయాతబ్రహ్మణోద్రికమ్ ॥ ౮౬ ॥

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్ణే పూర్వభాగే బ్రహ్మనారా
యణకృతశివస్తుతిర్నామ ఏకవింశోధ్యాయః

— శ్రివీకాదేశరుద్రోత్పత్త్యాదికథనమ్ —

సూతః ॥ ఆపిబన్ధువతౌదృష్ట్వామధుపిక్తాయలేఖణః । ప్రహృష్టవదనోత్స
ర్ధమభవత్సత్యకీర్తనాత్ ॥ ఉమావతిర్వియాపాత్కోదక్షయజ్ఞవిరాశనః । పినాకిఖడ్గ

పరశుస్సుప్రీతస్తుత్రిలోచనః ॥ ౨ ॥ తతస్సభగవాన్దేవశ్శుశ్వావాగమృతంతయోః
జానన్మపిమహాదేవఃక్రీడాపూర్వమథాబ్రవీత్ ॥ ౩ ॥ కాభవన్తామహాత్మానాపర
స్పరహితైషిణౌ । సమేతావమ్బుజాభాతావస్త్రిన్దోరేషమహాన్లవే ॥ ౪ ॥ తాపూచ
తుర్మహాత్మానాసన్నిరీక్ష్యవరస్పరమ్ । భగవన్సంతుయత్యేద్యనవిజ్ఞాతంత్యయావి
భో ॥ ౫ ॥ విభోరుద్రమహామాయాభిచ్ఛయావాంకృతౌత్వయా । తయోస్తద్వచనం
శ్రుత్వాఅభినద్వాభిమాన్యచ ॥ ౬ ॥ ఉవాచభగవాన్దేవోమధురంశ్లశ్శ్మయాగిరా ।
భోభోహిరణ్యగర్భత్వాంత్యాంచకృష్ణబ్రవీమ్యహమ్ ॥ ౭ ॥ ప్రీతోహమనయాభక్త్య
శాశ్వతాక్షరయుక్తయా । భవన్తాపృథ్వీదయస్యాస్యమమహృద్యతరావృభౌ ॥ ౮ ॥
యువాభ్యాంకిందదామ్యద్యవరాణాంవరమీప్సిరమ్ । అథోవాచమహాభాగోవిష్ణు
ర్భవమిదంచనః ॥ ౯ ॥ సర్వంమమకృతందేవపరితుష్టోసిమేయది । త్వయిమేనువ్రతి
స్థాతుభక్తిర్భవతుశచర ॥ ౧౦ ॥ ఏవముక్తస్తువిజ్ఞాయసమ్భవయతేశేవమ్ । వ్ర
దదాచమహాదేవోభక్తినిజపదామ్బుజే ॥ ౧౧ ॥ భవాన్తస్సర్వస్యలోకస్యకర్తాత్వమ
ధిదైవతమ్ । తదేవంస్యస్తేతవత్సగమిష్యామ్యమ్బుజేక్షణ ॥ ౧౨ ॥ ఏవముక్తాతు
భగవాన్బ్రహ్మాణంచాపిశచరః । అనుగృహ్యస్మృశద్దేవోబ్రహ్మాణంపరమేశ్వరః ॥
కర్తాభ్యాంసుఖభాభ్యాంచప్రాహమృత్యుతరస్వయమ్ । మత్సమస్త్యంససద్దేహా
వత్సభక్తశ్చమేభవాత్ ॥ ౧౩ ॥ స్వస్త్యస్తుతేగమిష్యామిసంజ్ఞాభవతునువ్రత । ఏవ
ముక్తాతుభగవాన్స్తతోస్తద్ధానమీశ్వరః ॥ ౧౪ ॥ గతవాన్దణపోదేవస్సర్వలోకన
మస్కృతః । అవాప్యసంజ్ఞాంగోవిద్రాత్పద్మయోఃపితామహః ॥ ౧౫ ॥ వ్రజా
స్సుక్తిష్టుమనాశ్చక్రేతపడగ్రంపితామహః । తస్యైవంతప్యమానస్యసకించిత్రమవ
ర్తత ॥ ౧౬ ॥ తతోద్ద్వీద్వేణకాలేనదుఃఖాతోగ్రహోహ్యజాయత । క్రోధావిష్టస్యవే
త్రాభ్యాంప్రావతన్నశ్రువిద్వః ॥ ౧౭ ॥ తతస్తేభ్యోశ్రువిద్వభ్యోవాతపిత్రకఫాత్త
కాః । మహాభాగామహాసత్వాస్సప్తస్తేకైరప్యలబ్ధౌతాః ॥ ౧౮ ॥ ప్రక్షిణ్ణేశాస్సు
త్వాస్తేప్రాదుర్భూతామహావిహః । సర్వాంస్తానగ్రజాన్దృష్ట్వాబ్రహ్మాత్మానమనిష్ఠ
యత్ ॥ ౧౯ ॥ అశూరాధిక్తవసోవీర్యంఫలమీద్యశకంయది । లోకవై నాశికిజజ్ఞే
ఆదావేవవ్రజామమ ॥ ౨౦ ॥ తస్యతీవ్రాభవన్మూర్ఖాక్రోధామర్షసముద్భవామూ
ర్ఖాభిపరితాపేనజహప్రాణాన్ప్రజాపతిః ॥ ౨౧ ॥ తస్యావతిమవీర్యస్యదేహో
తాగుర్యపూర్వకమ్ । అదైకాదశతేరుద్రారుదన్తోభ్యక్రమంస్తథా ॥ ౨౨ ॥ రోద
నాభిరుద్రత్వం తేషువై సమజాయత । యేరుద్రాస్తేభిరుప్రాణాయేరుద్రాస్తేత
దాత్తకాః ॥ ౨౩ ॥ ప్రాణాఃప్రాణవతాంజ్ఞేయాస్సర్వభూతేష్వవస్థితాః । అత్యుగ్ర
స్యమహత్వస్యసాధురాచరితస్యచ ॥ ౨౪ ॥ ప్రాణాన్స్తస్యదదాభూయస్త్రిశూలీ
నీలలోహితః । లభ్యాసన్మగవాన్బ్రహ్మాదేవదేవముమావతిమ్ ॥ ౨౫ ॥ వ్రణమ్యసం
స్థితోపశ్యదాయత్ర్యావిశ్వమీశ్వరమ్ । సర్వలోకమయందేవందృష్ట్వాస్త్రాపిత్రా

మహాః॥ ౨౭ ॥ తతోవిన్ద్యయమావన్నఃప్రణవత్యముహుర్ముహుః । ఉవాచవవనంశ
ర్వంసద్యాదిత్వంకథంవిభో ॥ ౨౮ ॥ * * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీ పూర్వఖాగే శివవిరిజ్ఞానమాగ
మోనామద్యావింశోధ్యా యః

— శ్రీ సద్యామ్యత్పత్తిఃగాయత్రీమహిమానువర్ణనంచ.శ్రి —

సూతః ॥ తస్యతద్వచనంశ్రుత్వాబ్రహ్మణోభగవాన్భువః । బ్రహ్మహవీప్ర
బోధార్థంబ్రహ్మణంప్రాహసస్త్రితమ్ ॥ ౧ ॥ శ్వేతకల్పాయదాహ్యసీదహమేవత
దాభవమ్ । శ్వేతోష్ణీషశ్వేతమాల్వశ్వేతామ్బరధరస్థితః ॥ ౨ ॥ శ్వేతాస్థిశ్వే
తరోమాచశ్వేతాస్సశ్వేతలోహితః । తేననామ్నాచవిఖ్యాతశ్వేతకల్పస్తదా
హ్యసా ॥ ౩ ॥ మత్ప్రసూతాచదేవేశీశ్వేతాక్షాశ్వేతలోహితా । శ్వేతవర్ణాత
దాహ్యసీద్గాయత్రీబ్రహ్మసంజ్ఞితా ॥ ౪ ॥ తస్మాదహంచదేవేశత్వయాగుహ్యే
నవైపునః । విజ్ఞాతస్సేనతపసాసద్యోజాతత్వమాగతః ॥ ౫ ॥ సద్యోజాతేతిబ్ర
హ్మైరర్ణవభ్యంతైరస్సక్రీర్తితమ్ । తస్మాద్గుహ్యత్వమావన్నయేవేత్స్యద్విద్విజా
తయః ॥ ౬ ॥ మత్ప్రమీపంగమివ్యద్విపునరావృత్తిదుర్లభమ్ । యదాచైవపునస్తాస్వసీ
ష్ణోహితోనామనామతః ॥ ౭ ॥ మత్క్రూతేనచవర్ణేనకల్పవైలోహితత్వస్థితః ।
తదాలోహితమాంసాస్థిలోహితక్షీరసమ్భవా ॥ ౮ ॥ లోహితాక్షీస్తనవతీగాయ
త్రీకాఃప్రకీర్తితా । తతోస్యాలోహితశ్వేనవర్ణస్యచవిపర్యయాత్ ॥ ౯ ॥ వామ
త్వాచైవదేవస్యవామదేవత్వమాగతః । తత్రాపిచమహాసత్వత్వయాహంనియతా
త్వనా ॥ ౧౦ ॥ విజ్ఞాతస్తేనయోగేనతస్త్రిన్వగ్నాస్తరేస్థితః । తతశ్చవామదేవేతిఖ్యా
తింయాతోస్త్రిభూతలే ॥ ౧౧ ॥ యేచాపివామదేవంమాంజ్ఞాస్యస్త్రీహద్విజాతయః॥
రుద్రలోకంగమివ్యద్విపునరావృత్తిదుర్లభమ్ ॥ ౧౨ ॥ యదాహంపునరేవేహపీతవ
ర్ణోయుగక్రమాత్ । మత్క్రూతేనచనామ్నావైపీతకల్పీభవత్తదా ॥ ౧౩ ॥ మత్ప్ర
సూతాచదేవేశీపీతాక్షీపీతలోహితా । పీతవర్ణాతదాహ్యసీద్గాయత్రీబ్రహ్మసంజ్ఞి
తా ॥ ౧౪ ॥ తత్రాపిచమహాసత్వయోగయుక్తేనచేతసా । యస్మాదహంతేవిజ్ఞాతో
యోగతత్పరమానః ॥ ౧౫ ॥ తత్రతత్పురుషశ్వేనవిజ్ఞాతోహంత్యయాపునః । త
స్మాత్తత్పురుషత్వంవైమమైతత్రానకాణ్డజ ॥ ౧౬ ॥ యేమాంరుద్రంచరుద్రాణీంశా
యత్రీంవేదమాతరమ్ । వేత్స్యద్వితపసాయుక్తావిమలాబ్రహ్మసంజ్ఞతాః ॥ ౧౭ ॥ రుద్ర
లోకంగమివ్యద్విపునరావృత్తిదుర్లభమ్ । యదాహంపునరేవాసంకృష్టవర్ణోభయా
నకః ॥ ౧౮ ॥ మత్క్రూతేనచవర్ణేనసంకల్పఃకృష్టఉద్యతే । తత్రాహంకాలసదాగతః
కాలోలోకప్రకాలకః ॥ ౧౯ ॥ విజ్ఞాతోహంత్యయాబ్రహ్మస్త్వోరోఘోరపరాక్ర

మః | మత్స్య సూతాచ గాయత్రీకృష్ణాజీకృష్ణ లోహితా || ౨౦ || కృష్ణ రూపాచదే
వేశతదాసీన్మృగ్మూసంజ్ఞితా | తస్మాద్ద్వీరత్వమాపన్నయేమాంవేద్య నిభూత
లే || ౨౧ || తేషామమౌరశ్చాన్తశ్చభవిష్యామ్యహమవ్యయః | పునశ్చవిశ్వరూపత్వం
యదాబ్రహ్మన్తమాభవత్ || ౨౨ || తదావ్యహంత్యయాజ్ఞాతః పరమేణసమాధినా |
విశ్వరూపాచసంవృతా గాయత్రీలోకధారిణీ || ౨౩ || తస్మిన్విశ్వత్వమాపన్నయే
మాంవేద్య నిభూతలే | తేషాంశివశ్చసామ్యశ్చభవిష్యామిసదైవహి || ౨౪ || య
స్మాచ్ఛ్చవిశ్వరూపావైకలోపియంసముదాహృతః | విశ్వరూపాతథాచేయంసావిత్రి
సముదాహృతా || ౨౫ || సర్వరూపాతథాచేమేసంవృతామమపుత్రకాః | చత్వ
రస్తేనుహాఖ్యాతాఃపుత్రావైలోకసమ్మతాః || ౨౬ || యస్మాచ్ఛసర్వవర్ణత్వంప్రజా
నాంచభవిష్యతి | సర్వభూతాచమేధ్యావవర్ణతశ్చభవిష్యతి || ౨౭ || మోక్షోధ
ర్మస్తథాగర్హకామశ్చేతిచతుష్టయమ్ | యస్మాద్దేవాశ్చవేద్యంచచతుర్థావైభవి
ష్యతి || ౨౮ || భూతగ్రామాశ్చచత్వారిత్రమాశ్చతథైవచ | ధర్మస్యపాదాశ్చత్వ
రశ్చత్వారోమమపుత్రకాః || ౨౯ || తస్మాచ్ఛతుర్యగావస్థంజగద్వైసచరాచరమ్ |
చతుర్థావస్థితశ్చైవచతుష్టదోభవిష్యతి || ౩౦ || భూలోకోధభువర్లోకస్సర్వలోక
శ్చమహస్తథా | జనస్తవశ్చసత్యంచవిష్ణులోకస్తతఃపరమ్ || ౩౧ || అష్టాక్షరస్థిత
లోకస్థానేస్థానేతదక్షరమ్ | భూర్భువస్సర్వహజైవపాదాశ్చత్వారపవచ || ౩౨ ||
భూర్లోకఃప్రథమఃపాదోభువర్లోకస్తతఃపరమ్ | సర్వలోకోవైత్రతీయస్తుచతుర్థస్తుమ
హస్తథా || ౩౩ || పశ్చిమస్తుజనస్తత్రవత్వశ్చతవకోభ్యతే | సత్యంతుసత్తమోలో
కోహ్యపునర్భవగామినామ్ || ౩౪ || విష్ణులోకస్త్వస్త్రితంస్థానంపునరావృత్తిదుర్గభ
వమ్ | సాన్తమామంతదాస్థానంసర్వసిద్ధిసమన్వితమ్ || ౩౫ || రుద్రలోకస్త్వస్త్రిత
స్మాచ్ఛ్చదంతద్యోగినాంశుభవమ్ | నిర్మమానిరహజాగరాఃకామక్రోధవిపర్జితాః || ౩౬ ||
ద్రక్ష్యన్తితద్ద్విజాయక్తాధ్యానతత్పురమానసాః | యస్మాచ్ఛతుష్టదాహ్యేమాత్య
యాదృష్టాసరస్వతీ || ౩౭ || పాదాన్తంవిష్ణులోకంవైకామారంశాన్తముత్తమ
మ్ | ఔమంమాహేశ్వరంచైవతస్మాద్ద్వైష్టాచతుష్టదా || తస్మాత్తువశవస్సర్వేభ
వ్యన్తిచతుష్టదాః | తత్తస్తేషాంభవిష్యన్తిచత్వారస్తేపయోధరాః || ౩౮ || సోమశ్చ
మస్త్రసంయుక్తోయస్మాన్తమముఖాచ్యుతః | జీవఃప్రాణభృతాంబ్రహ్మన్మనః
తస్తనాస్తస్మితాః || ౪౦ || తస్మాత్సోమయంచైవఅమృతంజీవసంజ్ఞితమ్ | చతు
ష్టదాభవిష్యన్తిశ్వేతత్వంచాస్యతేనతత్ || ౪౧ || యస్మాచ్ఛైవత్రీయాభూతా
ద్విపదావైమహేశ్వరీ | దృష్టాపునస్తథైవైషాసావిత్రిలోకభావినీ || ౪౨ || తస్మా
చ్ఛద్విపదాస్సర్వేద్విస్తనాశ్చనరాశ్శుభాః | తస్మాచ్ఛైవమజాభూత్వాసర్వవర్ణ
మహేశ్వరీ || ౪౩ || యావైదృష్టామహాసత్త్వాసర్వభూతధరాత్వయా | తస్మాచ్ఛ
విశ్వరూపత్వంప్రజానాంవైభవిష్యతి || ౪౪ || అజశ్చైవమహాతేజావిశ్వరూప

భవిష్యతి అమోఘరేతాస్సర్వత్రముఖేచాన్యముతాశనః ॥ ౪౫ ॥ తస్మాత్సర్వగతో
 మేధ్యఃపశురూపీముతాశనః । తపసాభావితాత్మానోయేమాండ్రత్యున్మివైద్విజాః ॥
 ఈశిత్యేచవశిత్యేచసర్వగంసర్వతస్థితమేరజస్తమోభ్యాంనిర్ముక్తాస్త్యత్వామాను
 వ్యకంపః ॥ ౪౬ ॥ మత్సమీపముపేవ్యన్మిపునరావృత్తిదుర్లభమ్ । ఇత్యేవముక్తోభ
 గవాన్సృగిన్మృదుద్రేణవైద్విజాః ॥ ౪౭ ॥ ప్రణవ్యవ్రయతోభూత్వాపునరాహపితా
 మహాః । యపవంభగవాన్సద్వాన్తాయత్రావై మహేశ్వరమ్ ॥ ౪౮ ॥ విశ్వాత్వా
 సంహిసర్వంత్యాంగాయత్రాస్తవచేశ్వర । తస్యదేహిపరంస్థానంతథాస్త్యతివ
 సోబ్రవీత్ ॥ ౪౯ ॥ తస్మాద్విద్వాంహివిశ్వస్వమస్యాశ్చాస్యమహాత్మనః । సయా
 తిబ్రహ్మసాయుజ్యంపంచనాద్భ్రహ్మణఃప్రభోః ॥ ౫౦ ॥

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీపూర్వభాగే సద్యామృతపూర్వ
 కథనంనామత్రయోవింశోధ్యాయః

శ్రిద్వాపరతివ్యయోర్వాసశివావతారాః ౬

సూతః ॥ శ్రుత్వైవమఖిలంబ్రహ్మరుద్రేణపరిభాషితమ్ । పునఃప్రణవ్యదే
 వేశంరుద్రమాహపితామహః ॥ ౧ ॥ భగవద్దేవదేవేశవిశ్వరూపమహేశ్వర । ఉ
 మాధవమహాదేవనమోలోకాభివర్జితమ్ ॥ ౨ ॥ విశ్వరూపమహాభాగకన్తినాగలేమహే
 శ్వర । యాతిమాస్తేమహాదేవతనవోలోకవర్జితాః ॥ ౩ ॥ కస్యాంవాయుగసమ్భూ
 త్యాండ్రత్యున్మిహద్విజాతయః । కేనవాతపసాదేవధ్యానయోగేనకేనవా ॥ ౪ ॥
 నమస్తేవైమహాదేవశక్యోద్రఙ్ఘుంద్విజాః ॥ ౫ ॥ తస్యతద్యచనంశ్రుత్వాశర్వస్సమే
 త్యతంపురః ॥ ౬ ॥ త్త్యయన్ప్రహమహాదేవఋగ్యజుస్సామ్యసమ్భవః । మహేశ్వ
 రః ॥ తపసానైవవృత్తేనదానధర్మఫలేనచ ॥ ౭ ॥ నతీర్థఫలయోగేనక్రతుభిర్వాప్త
 దక్షిణైః । నవేదాధ్యయనైర్వాపినవితేననవేదనైః ॥ ౮ ॥ నశక్యంమానవైర్ద్రష్టు
 మౌతేధ్యానాదహంత్విహ । సప్తమేనైవవారాహేతతస్తస్మిన్పితామహమ్ ॥ ౯ ॥ కల్పే
 శ్వరోభగవాన్సర్వలోకప్రకాశనః । మనురైవస్యతశ్చైవతపపాత్రోభవిష్య
 తి ॥ ౧౦ ॥ తదాచతుర్ముగావస్థేకతేతస్మిన్ముగాన్తికే । అనుగ్రహార్థంలొకానాంబ్రా
 హ్మణానాంహితాయచ ॥ ౧౧ ॥ ఉత్పత్యమితదాబ్రహ్మన్ననస్తస్మిన్ముగాన్తికే
 యుగప్రవృత్త్యాచతదాతస్మింశ్చప్రథమేయుగే ॥ ౧౨ ॥ ద్వాపరేప్రథమేబ్రహ్మస్య
 దావ్యాసస్సృయంప్రభుః । తదాహంబ్రాహ్మణాథాయకతాతస్మిన్ముగాన్తికే ॥ ౧౩ ॥
 భవిష్యామిశిఖాయుక్తశ్చేత్తోనామమహామునిః । హిమవద్భిఖరేరమ్యేభాగలేవ
 ర్వతోత్తమే ॥ ౧౪ ॥ తత్రశిష్యాశ్శిఖాయుక్తాభవిష్యన్తిరదామహమ్ । శ్వేతశ్వేతశిఖ
 త్వేనశ్వేతాశ్వశ్వేతలోహితః ॥ ౧౫ ॥ చత్వారస్తుమాహాత్మానోబ్రాహ్మణావేద

పారగాః । తతస్తేబ్రహ్మభూయిష్ఠాద్భుష్టాబ్రహ్మగతింపరామ్ ॥౧౫॥ మత్సమీపంగమి
 వ్యన్తిధ్యానయోగపరాయణాః । తతఃపునర్యదాబ్రహ్మన్త్వితీయేద్వాపరేప్రభుః ॥౧౬॥
 ప్రజాపతిర్యదావ్యాసస్సహస్రనామభవిష్యతి । తదాలోకహితార్థాయసుతారోనా
 మనామతః ॥ ౧౭ ॥ భవిష్యామికలౌతస్త్విశ్చిష్యానుగ్రహకావ్యయా । తత్రాపిమమ
 తేశిష్యానామతఃపరిక్షీర్తితాః ॥ ౧౮ ॥ దుష్టభిశ్చతయాపశ్చయుషికః కేతుమాంస్తదా ।
 ప్రాప్యయోగంతథాధ్యానంస్థాప్యబ్రహ్మచభూతలే ॥౧౯॥ రుద్రలోకంగమిష్యన్తిసహ
 చారిత్వమేవచ । తృతీయేద్వాపరేచైవయదావ్యాసస్తుభార్గవః ॥ ౨౦ ॥ తదాప్య
 హంభవిష్యామిదమనస్తుయుగాన్తికే । తత్రాపిచభవిష్యన్తిచత్వారోమహపుత్రకాః ॥
 షోడశాశ్చవికేశశ్చవిపాశశ్చాపనాశనః । తేపితేనైవమార్గేణయోగోక్తేనమహాజ
 నః ॥ ౨౧ ॥ రుద్రలోకంగమిష్యన్తిపునరావృత్తిదుర్లభమ్ । చతుర్థేద్వాపరేచైవయ
 దావ్యాసోఽగ్నిరాస్త్యుతః ॥ ౨౨ ॥ తదాప్యహంభవిష్యామిసుతాత్మాత్రోనామనా
 మతః । తత్రాపిమమతేపుత్రాశ్చత్వారోపితపోధనాః ॥ ౨౩ ॥ ద్విజశ్రేష్ఠాభవిష్య
 న్తియోగాత్మానోద్భవతాః । సుముఖోదుర్ముఖశ్చైవదుర్ధరోదురతిక్రమః ॥ ౨౪ ॥
 ప్రాప్యయోగగతింసూక్ష్మాంవిమలాదగ్ధకిల్బిషః । తేపితేనైవమార్గేణయోగయు
 క్తామహాజనః ॥ ౨౫ ॥ రుద్రలోకంగమిష్యన్తిపునరావృత్తిదుర్లభమ్ । పశ్చిమే
 ద్వాపరేచైవవ్యాసస్తుసవితాయదా ॥ ౨౬ ॥ తదాచాపిభవిష్యామికజోగనామమ
 హాతపః । అనుగ్రహార్థంలొకానాంయోగాత్మైకకలాగతిః ॥ ౨౭ ॥ చత్వారస్తుమ
 హాభాగావిమలాశ్శుద్ధయోనయః । శిష్యామమభవిష్యన్తియోగాత్మానోద్భవత
 తాః ॥ ౨౮ ॥ సనకస్సనత్తనశ్చైవప్రభుశ్చాపనాతనః । విభుస్సనతుకమారశ్చని
 ర్తమానిరహజ్ఞతాః ॥ ౨౯ ॥ మత్సమీపముపేష్యన్తిపునరావృత్తిదుర్లభమ్ । ప
 రివర్తేపునష్టష్టేమృత్యుర్వాస్వోయదాఃభుః ॥ ౩౦ ॥ తదాప్యహంభవిష్యామిలోగా
 ష్ఠిర్నామనామతః । తత్రాపిమమతేశిష్యాయోగాత్మానోద్భవతాః ॥ ౩౧ ॥ భవి
 ష్యన్తిమహాభాగాశ్చత్వారోలోకసన్తుతాః । సుధామావిరజాశ్చైవశశ్చపాద్రజ
 పవచ ॥ ౩౨ ॥ యోగాత్మానోమహత్మానస్సర్వేవైదగ్ధకిల్బిషః । తేపితేనైవమార్
 గేణధ్యానయోగసమన్వితాః ॥ ౩౩ ॥ మత్సమీపంగమిష్యన్తిపునరావృత్తిదుర్లభమ్ ॥
 సప్తమేపరివర్తేతుయదావ్యాసశ్చతత్రతః ॥ ౩౪ ॥ విభుర్నామామహాతేజాఃప్రధి
 తఃపూర్వజన్మని । తదాప్యహంభవిష్యామికలౌతస్త్విన్యగాన్తికే ॥ ౩౫ ॥ జైగీషవ్యో
 విభుఃఖ్యాతస్సర్వేపాంయోగినాంవరః । తత్రాపిమమతేపుత్రాభవిష్యన్తియగేతదా ॥
 పారస్వతశ్చమేఘశ్చమేఘవాహస్సువాహనః । తేపితేనైవమార్గేణధ్యానయోగప
 రాయణాః ॥ ౩౬ ॥ గమిష్యన్తిమహాత్మానోరుద్రలోకంగిరామయమ్ । వసిష్ఠశ్చ
 ప్తమేవ్యాసఃపరివర్తేభవిష్యతి ॥ ౩౭ ॥ యదాతదాభవిష్యామినామ్నాహంధధివాప్

నః । తత్రాపిమమతేపుత్రాయోగాత్మానోద్భవతాః ॥ ౪౦ ॥ భవిష్యన్తిమహా
యోగాయేమాంసాస్త్రిసమోభవి । కపిలశ్యామరితైవతథాపఞ్చశిఖోమునిః ॥ ౪౧ ॥
బాహులశ్చనుహాయోగీధర్మాత్మానోమహాజనః । ప్రాప్యమాహేశ్వరంయోగం
జ్ఞానోద్గతిభిషాః ॥ ౪౨ ॥ మత్సేవీపంగమిష్యన్తిపునరావృత్తిదుర్లభమ్ । పరివర్తే
తునవమేవ్యాసస్సాన్సన్వతోయదా ॥ ౪౩ ॥ తదాప్యహంభవిష్యామిముఖభోనా
మనామతః । తత్రాపిమమతేపుత్రాభవిష్యన్తిమహాజనః ॥ ౪౪ ॥ పరాశరశ్చగ
ర్గశ్చభాగ్గవాక్షిరసాతనా । భవిష్యన్తిమహాత్మానోబ్రాహ్మణావేదపారగాః ॥ ౪౫ ॥
ధ్యానమార్గంసమాసాద్యగమిష్యన్తితతైవతే । సర్వేతపోబలోత్కృష్టాశ్చాపానుగ్ర
హకోపదాః ॥ ౪౬ ॥ తేపితేనైవమాగ్నేయోగోక్తేనతపస్వినః । రుద్రలోకంగమి
ష్యన్తిపునరావృత్తిదుర్లభమ్ ॥ ౪౭ ॥ దశమేద్వాపరేవ్యాసస్త్రిపాద్వైనామనా
మతః । యదాభవిష్యతేవిప్రస్తదాహంభవితామునిః ॥ ౪౮ ॥ సిమవద్భిఖరేరమ్యేభృ
గుతుజ్ఞేనగోత్తమే । నామ్నాభృగోస్తుశిఖరంప్రథితందేవపూజితమ్ ॥ ౪౯ ॥ తత్రాపిమ
మతేపుత్రాభవిష్యన్తిగృథవ్రతాః । బలబద్ధుర్నిరామిత్రఃకేతుశ్చజ్ఞస్తపోధనః ॥ ౫౦ ॥
యోగాత్మానోమహాత్మానస్తపోయోగసమన్వితాః । రుద్రలోకంగమిష్యన్తితపసా
దగ్ధకిభిషాః ॥ ౫౧ ॥ ఏకాదశేద్వాపరేతువ్యాసస్తుత్రివ్రతోయదా । తదాప్యహం
భవిష్యామిగజ్ఞాద్వారేకలొతథా ॥ ౫౨ ॥ ఉగ్రోసామహాతేజాస్సర్వలోకేషువి
శ్రుతః । తత్రాపిమమతేపుత్రాభవిష్యన్తిమహాజనః ॥ ౫౩ ॥ లమ్బోదరశ్చలమ్బ
త్కోలమ్బకేశఃప్రలమ్బకః । ప్రాప్యమాహేశ్వరంయోగంరుద్రలోకంగతాహితే ॥ ౫౪ ॥
ద్వాదశేపరివర్తేతుశతతేజాయదామునిః । భవిష్యతిమహాతేజావ్యాసస్తుకవినస్తనుః ॥
తదాప్యహంభవిష్యామికలావిహాయుగాన్తికే । హైతుకంపనమాసాద్యుత్తిరామ్నా
పరిశ్రుతః ॥ ౫౫ ॥ తత్రాపిమమతేపుత్రాభస్తస్నానానులేపనాః । భవిష్యన్తిమహా
యోగారుద్రలోకపరాయణాః ॥ ౫౬ ॥ సర్వజ్ఞస్సమబుద్ధిశ్చసాధ్యస్సర్వస్తైవచ
ప్రాప్యమాహేశ్వరంయోగంరుద్రలోకంగతాహితే ॥ ౫౭ ॥ త్రయోదశేపునఃప్రాప్తే
పరివర్తేకమేతత్తు । ధర్మోనారాయణోనామవ్యాసస్తుభవితాయదా ॥ ౫౮ ॥ తదాప్య
హంభవిష్యామివాలిరామ్నామహామునిః । వాలభిల్యాశ్రమేపుణ్యేపర్వతేగర్హమాద
నే ॥ ౫౯ ॥ తత్రాపిమమతేపుత్రాభవిష్యన్తిమహాజనః । సుధామాకాశ్యపశ్చై
వవాసిష్ఠోవిరజాస్తథా ॥ ౬౦ ॥ మహాయోగబలోపేతావిమలాపహ్యాద్ధ్యరేతసః ।
ప్రాప్యమాహేశ్వరంయోగంరుద్రలోకంగతాహితే ॥ ౬౧ ॥ యదావ్యాసస్తురతు
స్తుపర్యాయేతువతుర్గతే । తత్రాపిపునరేవాహంభవిష్యామియుగాన్తికే ॥ ౬౨ ॥ వంశే
త్వక్షీరసాంశ్రేష్ఠీగౌతమోనామనామతః । భవిష్యతిమహాపుణ్యంగౌతమంనామత
ద్వనమ్ ॥ ౬౩ ॥ తత్రాపిమమతేపుత్రాభవిష్యన్తికలొతదా । అత్రిదేవసదశ్చైవ
శ్రవణోధశ్రవిష్ఠకః ॥ ౬౪ ॥ యోగాత్మానోమహాత్మానస్సర్వేయోగసమన్వితాః ।

ప్రాప్యమా హేశ్వరంయోగంరుద్రలోకాయతేగతాః॥ ౬౬ ॥ తతఃసంభృతశేషాస్తే
 పరివర్తేక్రమాగతే । త్రైయ్యారుణిర్యదావ్యాసోద్వాపరేసహవద్యత॥ ౬౭ ॥ తదా
 వ్యహంభవిష్యామినామ్నావేదశిరాద్విజః । తత్రవేదశిరోనామలస్త్రంతత్పారమేశ్వ
 రమ్ ॥ ౬౮ ॥ భవిష్యతిమహావీర్యంవేదశీర్షశ్చపర్యతః । హిమవత్పృథ్విమాసాద్య
 సరస్వత్యాంనగోత్తమే ॥ ౬౯ ॥ తత్రాపిమమతేపుత్రాభవిష్యన్తితపోధనాః । కు
 శిశ్చకుశిబాహుశ్చకుశరీరఃకునేత్రకః॥ ౭౦ ॥ యోగాత్మానోమహాత్మానస్సర్వే
 తేహ్యాధ్యర్థ్యరేతసః । ప్రాప్యమా హేశ్వరంయోగంరుద్రలోకాయతేగతాః॥ ౭౧ ॥
 వ్యాసోయుగేహోజశేతుయదాదేవోభవిష్యతి । తత్రయోగవ్రదానాయభక్తానాంప
 యతాత్మనామ్॥ ౭౨ ॥ తదావ్యహంభవిష్యామిగోక్షోనామనామతః । భవిష్యతి
 సుపుణ్యంపగోకర్ణంనామతద్వనమ్ ॥ ౭౩ ॥ తత్రాపిమమతేపుత్రాభవిష్యన్తిహ
 యోగినః । కాశ్యపోహ్యుశనాశ్చైవవ్యవనోభటృహస్పతిః॥ ౭౪ ॥ తేపితేనైవమా
 గ్నేభ్యానయోగసంస్వతాః । ప్రాప్యమా హేశ్వరంయోగంగస్తారోరుద్రమేవహి॥
 తతస్సప్తదశేనైవపరివర్తేక్రమాగతే । యదాభవిష్యతివ్యాసోనామ్నాదేవకృతజ్ఞా
 యః॥ ౭౫ ॥ తదావ్యహంభవిష్యామిగుహావాసీతినామతః । హిమవద్భిఖరేరమ్యే
 మశూత్రుక్షేమహాలయే॥ ౭౬ ॥ సిద్ధత్రైత్రమహాపుణ్యంభవిష్యతిమహాలయమ్ ।
 తత్రాపిమమతేపుత్రాయోగజ్ఞాబ్రహ్మవాదినః॥ ౭౭ ॥ భవిష్యన్తిమహాత్మానోని
 ర్మామానిరహజ్జూతాః । ఉపశ్ఛివోవామదేవశ్చమహాయోగోమహాబలః॥ ౭౮ ॥ తే
 షాంశతేసహస్రంతుశిష్యాణాం ధ్యానయోగినామ్ । భవిష్యన్తితదాకాలేసర్వేతే
 ధ్యానయజ్ఞకాః॥ ౭౯ ॥ యోగాభ్యాసరతాశ్చైవహృదికృత్వామహేశ్వరమ్ । మహాల
 యేపదంస్యస్తంభృష్ట్యానాన్తిశివంపదమ్ ॥ ౮౦ ॥ యేచాన్యేపిమహాత్మానఃకలౌ
 తస్మిన్యగాన్తికే । ధ్యానేమనస్సమాధాయవిమలాశ్శుద్ధబుద్ధయః॥ ౮౧ ॥ మమప్ర
 సాదాద్యాస్యన్తిరుద్రలోకంగతజ్జ్వరాః । గత్వామహాలయంపుణ్యందృష్ట్యామా
 హేశ్వరంపదమ్ ॥ ౮౨ ॥ తీర్థస్తారయతేజస్తద్దశపూర్వావ్వశోత్తరాక । ఆ
 త్మానమేకవింశంతుతారయత్వామహాలయే ॥ ౮౩ ॥ మమప్రసాదాద్యాస్య
 న్తిరుద్రలోకంగతజ్జ్వరాః । తతశ్చాష్టాదశేనైవపరివర్తేయదావిభోః॥ ౮౪ ॥
 తదారుతజ్ఞయోనామవ్యాసస్తుభవితామునః । తదావ్యహంభవిష్యామిశిఖణీనా
 మనామతః॥ ౮౫ ॥ సిద్ధత్రైత్రేమహాపుణ్యేదేవదానవపూజితే । హిమవద్భి
 ఖరేరమ్యేశిఖణీనామవర్సతః॥ ౮౬ ॥ శిఖణీనోవనంచాపియత్రసిద్ధనిషేవితమ్ ।
 తత్రాపిమమతేపుత్రాభవిష్యన్తితపోధనాః॥ ౮౭ ॥ వావత్రవారుచీశ్చ
 త్రావాశ్చశ్చయతీశ్వరః । యోగాత్మానోమహాత్మానస్సర్వేతేవేదపారగాః॥ ౮౮ ॥
 ప్రాప్యమా హేశ్వరంయోగంరుద్రలోకాయసంవృతాః । అభవకోనవింశేతుపరివర్తే
 క్రమాగతే॥ ౮౯ ॥ వ్యాసస్తుభవితానామ్నాభరద్వాజోమహామునః । తదావ్యహం

భవిష్యామిజటామాలీతినామతః ॥ ౯౧ ॥ హిమవచ్ఛిఖరేఠ మ్యేజటాయుర్వత్రవర్ష
తః । తత్రాపిమమతేపుత్రాభవిష్యన్తిమహాజనః ॥ ౯౨ ॥ హిరణ్యనాభఃకాసల్యలో
కాతీకుభుమిస్తథా । ఈశ్వరాయోగధర్మాణస్సర్వేతేహవ్యాధ్యైరేతసః ॥ ౯౩ ॥
ప్రాప్యమాహేశ్వరంయోగంరుద్రలోకాయసంస్థితాః । తతోవింశతమశ్చైవపరివర్తో
యదాతదా ॥ ౯౪ ॥ గౌతమస్తుతదావ్యాసోభవిష్యతిమహామునిః । తదాప్యహంభ
విష్యామిఅట్టహాసస్తునామతః ॥ ౯౫ ॥ అట్టహాసప్రియాశ్చైవభవిష్యన్తితదానరాః ।
తత్రైవహిమవత్స్పృష్టేఅట్టహాసోమహాగిరిః ॥ ౯౬ ॥ దేవదానవయత్యేస్త్రసిద్ధిచా
రణసేవితః । తత్రాపిమమతేపుత్రాభవిష్యన్తిమహాజనః ॥ ౯౭ ॥ యోగాత్మానోమ
హాత్మానోధ్యాయినోనియతవ్రతాః । సుమస్తుర్భుర్భువిద్వాన్కబద్ధఃకుశికస్థః ॥ ౯౮ ॥
ప్రాప్యమాహేశ్వరంయోగంరుద్రలోకాయతేగతాః । ఏకవింశేపునఃప్రాప్తేపరివ
ర్తేక్రమాగతే ॥ ౯౯ ॥ వాచశ్రవాన్సృతోవ్యాసోయదాసముపిసత్తనః । తదాప్య
హంభవిష్యామిదారుకోనామనామతః ॥ ౧౦౦ ॥ తస్మాద్భవిష్యతేపుణ్యందేవదా
రువసంశుభమ్ । తత్రాపిమమతేపుత్రాభవిష్యన్తిమహాజనః ॥ ౧౦౧ ॥ ప్లయోదా
లభ్యయశిశ్చైవకేతుమాన్దోతమస్తథా । యోగాత్మానోమహాత్మానోనియతా
వవ్యాధ్యైరేతసః ॥ ౧౦౨ ॥ నైష్ఠికంవ్రతమాస్థాయరుద్రలోకాయతేగతాః । ద్వా
వింశేపరివర్తేతువ్యాసశ్శుష్మాయశోయదా ॥ ౧౦౩ ॥ తదాప్యహంభవిష్యామివా
రాణస్యాంమహామునిః । నామ్నావైలాజ్ఞలీళీమోయత్రదేవాస్సువాసవాః ॥ ౧౦౪ ॥
ద్రత్యన్తిమాంకతాతప్తిన్ధువంచైవహలాయథమ్ । తత్రాపిమమతేపుత్రాభవిష్యన్తి
సుధార్మికాః ॥ ౧౦౫ ॥ భల్లవీమధుపిక్లశ్చశ్వేతకేతుఃకుశస్తథా । ప్రాప్యమాహేశ్వ
రంయోగంతేపిధ్యానపరాయణాః ॥ ౧౦౬ ॥ విమలాబ్రహ్మభూయిష్టారుద్రలో
కాయసంస్థితాః । పరివర్తేత్రయోవింశేతృణవిష్టర్యదామునిః ॥ ౧౦౭ ॥ వ్యాసోహి
భవితాబ్రహ్మంస్తదాహంభవితాపునః । శ్వేతోనామమహాకాయోమనిపుత్రస్తు
ధార్మికః ॥ ౧౦౮ ॥ తత్రకాలజ్ఞురిష్యామితదాగిరివరోక్షమే । తేనకాలజ్ఞురోనామ
భవిష్యతిసపర్వతః ॥ ౧౦౯ ॥ తత్రాపిమమతేశిష్యాభవిష్యన్తితపోధనాః । ఉశికో
బృహదశ్చశ్వశ్వదేవలఃకవిరేవచ ॥ ౧౧౦ ॥ ప్రాప్యమాహేశ్వరంయోగంరుద్రలోకా
యతేగతాః । పరివర్తేచతుర్వింశేవ్యాసోరత్యోయదావిభో ॥ ౧౧౧ ॥ తదాప్యహం
భవిష్యామికతాతప్తిన్యగాన్తికే । శూలీనామమహాయోగీనైమిషేదేవవన్దితే ॥ ౧౧౨ ॥
తత్రాపిమమతేశిష్యాభవిష్యన్తితపోధనాః । శాలిశూలాత్రోగ్నివేశశ్శ్వయువనాశ్వశ్శ
రద్వసుః ॥ ౧౧౩ ॥ తేపితేనైవమార్దేణరుద్రలోకాయసంస్థితాః । పశ్చాదవింశేపునః
ప్రాప్తేపరివర్తేక్రమాగతే ॥ ౧౧౪ ॥ వాసిష్ఠస్తుయదావ్యాసశ్శక్తిర్మాభవిష్యతిత
దాప్యహంభవిష్యామిదణ్డిముణ్డిశ్వరఃవ్రథుః ॥ ౧౧౫ ॥ తత్రాపిమమతేపుత్రాభవిష్యన్తి
తపోధనాః । ఛాగలఃకుణ్డికర్ణశ్చకుభాణ్డిశ్చవ్రవాహకః ॥ ౧౧౬ ॥ ప్రాప్యమా

హేశ్వరంయోగమమృతత్వాయతేగతాః । పద్వింశేవరివర్తేతుయదావ్యాసఃప
రాశరః ॥ ౧౭౧ ॥ తదాప్యహంభవిష్యామిసహిష్ణుర్మామనామతః । పురంభద్ర
వటరప్రాప్యకలాతస్త్రిన్యగాన్తికే ॥ ౧౭౨ ॥ తత్రాపిమమతేపుత్రాభవిష్యత్రిసుధా
ర్మికాః । ఉలూకోవిమృతశ్చైవశమ్భుకోవశ్యశ్వలాయనః ॥ ౧౭౩ ॥ ప్రాప్యమాహే
శ్వరంయోగంరుద్రలోకాయతేగతాః । సప్తవింశేపునఃప్రాప్తేపరివర్తేక్రమాగతే
జాతూకన్యాయదావ్యాసోభవిష్యతితపోధనః । తదాప్యహంభవిష్యామిసోమశగ్నాద్వి
జ్ఞోత్తమః ॥ ౧౭౪ ॥ ప్రభాసతీర్థమాసాన్యయోగాత్కాయోగవిశ్రుతః । తత్రాపిమ
మతేశిష్యాభవిష్యత్తితపోధనాః ॥ ౧౭౫ ॥ అక్షపాదఃకుమారశ్చఉలూకోవత్సవ
చ । యోగాత్కాయోగోమహాత్మానోపమలాశ్మద్ధబుద్ధయః ॥ ౧౭౬ ॥ ప్రాప్యమాహే
శ్వరంయోగంరుద్రలోకాయతేగతాః । అష్టవింశేపునఃప్రాప్తేపరివర్తేక్రమాగతే
పరాశరసుతశ్చీర్యూన్యస్థుర్లోకపితామహః । యదాభవిష్యతివ్యాసోనామ్నాద్వై
పాయనఃప్రభుః ॥ ౧౭౭ ॥ తదాపస్త్యేనచాంశేనకృష్ణఃపురుషసత్తమః । వసుదేవా
ద్యదుశ్చేస్త్రోవాసుదేవోభవిష్యతి ॥ ౧౭౮ ॥ తదాప్యహంభవిష్యామియోగాత్కాయో
గమాయయా । లోకవిన్దయనాగ్ధాయబ్రహ్మచారీశరీరకః ॥ ౧౭౯ ॥ శ్రృశానేమృత
ముత్సృష్టందృష్టేకాయమనాథః ॥ బ్రాహ్మణానాంహితాగ్ధాయప్రవిష్టోయోగ
మాయయా ॥ ౧౮౦ ॥ దివ్యాంమేరుగుహంపుణ్యాంత్యయాసార్థంచవిష్ణునా । భ
విష్యామితదాబ్రహ్మన్లకురీనామనామతః ॥ ౧౮౧ ॥ కాయావతారభిత్వేవంసిద్ధతే
త్రంచవైతదా । భవిష్యతిసుఖ్యాశంయవహ్మ్యమిద్ధరిష్యతి ॥ ౧౮౨ ॥ తత్రాపిమమ
తేపుత్రాభవిష్యత్తితపస్విनః । కుశికశ్చైవగర్గశ్చమిత్రకారుష్యపవచ ॥ ౧౮౩ ॥
యోగాత్కాయోగోమహాత్మానోబ్రాహ్మణావేదపారగాః । ప్రాప్యమాహేశ్వరంయో
గంవిమలాహూర్ధ్వరేతసః ॥ ౧౮౪ ॥ రుద్రలోకంగమిష్యత్తిపునరావృత్తిదుగ్ధభమ్
ఏతేపాశుపతాస్సిద్ధాభస్తోద్ధాళితవిగ్రహః ॥ ౧౮౫ ॥ విష్ణోర్చనరతానిత్యంబా
హ్యభ్యవ్రతతస్థితాః । భక్త్యామయవయోగేనధ్యానసాజితేద్విగ్రయాః ॥ ౧౮౬ ॥
సంసారబద్ధచ్ఛేదార్థంజ్ఞానమార్గప్రకాశకమ్ । స్వరూపంజ్ఞానసిద్ధ్యర్థంయోగంపాశు
పతంమహత్ ॥ ౧౮౭ ॥ యోగమాగ్ధానకాశ్చజ్ఞానమాగ్ధాస్త్యనేకశః । ననిర్వృ
తిముపాయాన్తివినాపశ్చాక్షరీంకృతిత్ ॥ ౧౮౮ ॥ యదావర్తేత్తపశ్చయంసర్వ
ద్వత్త్వవివర్జితమ్ । తదాసముక్తోమన్తవ్యవక్త్యంఫలమివస్థితః ॥ ౧౮౯ ॥ ఏకాహం
యఃపుమాత్సన్యక్ష్పరేత్మాశుపతవ్రతమ్ । ససాఙ్గేపాశ్చరాత్రేవానప్రాప్నోతి
గతింకదా ॥ ౧౯౦ ॥ ఇత్యేతద్వైమయాప్రోక్తమవతారేషులక్షణమ్ । మన్వాది
కృష్ణపర్యవ్రతమష్టావింశద్యుగక్రమాత్ ॥ ౧౯౧ ॥ తత్రశ్రుతిసమూహానాంవిభాగో
భర్తృలక్షణః । భవిష్యతితదాకల్పేకృష్ణద్వైపాయనోయదా ॥ ౧౯౨ ॥ సూతః ॥
శమ్యేవంమహాతేజామహాదేవేనకీర్తితమ్ । రుద్రావతారంభగవాన్సృశివత్యమహే

శ్చరమ్ ॥ ౧౮౧ ॥ తుష్టావవాగ్భిష్టాభిఃపునఃప్రాహచశబ్ద రమ్ ॥ బ్రహ్మ ॥ సర్వేవి
ష్టునాయాదేవాస్సర్వేవిష్టునాయాగణాః ॥ ౧౮౨ ॥ సహివిష్టుసమాకాచిద్గతరన్యా
నవిద్యతే । ఇత్యేవంసతతంవేదాగాయన్తినాత్రసంశయః ॥ ౧౮౩ ॥ సదేవదేవోభ
గవాంస్తవలిక్ష్ణార్చనేరతః । తవప్రణావపరమఃకథందేవోహ్యభూష్పృభుః ॥ ౧౮౪ ॥
సూతః ॥ శశమ్యవచనంతస్యబ్రహ్మణఃపరమేష్ఠినః । ప్రపిబన్నివనేత్రాభ్యాంప్రీతస్త
త్పృశ్నగౌరవాత్ ॥ ౧౮౫ ॥ పూజాప్రకరణంతేస్తైతమాలోక్యాహశబ్దరఃభ
వాన్నారాయణశ్చైవశత్రస్సాత్మాత్సరోత్తమః ॥ ౧౮౬ ॥ మునయశ్చసదాలిక్టం
సమ్పూజ్యవిధిపూర్వకమ్ । స్వంస్వంపదంభోఃప్రాప్తాస్తస్మాగ్నమ్పూజయన్తితే ॥
లిక్ష్ణార్చస్తంబినానిష్ఠానాస్థితస్తాజ్ఞనాద్దనః । అత్తేనోయజతేత్యంత్రధయాభగవా
న్పృభుః ॥ ౧౮౭ ॥ ఇత్యేవముక్తాబ్రహ్మణమనుగృహ్యమహేశ్వరః । పునస్సమేష్ఠి
త్యదేవేశంతత్రైవాస్తరధీయత ॥ ౧౮౮ ॥ తముద్దిశ్యతదాబ్రహ్మనమనోభ్య
కృతాజ్ఞలిః । స్రష్టుంత్యశేషంభగవాన్లబ్ధసంజ్ఞస్తుశబ్దరత్ ॥ ౧౮౯ ॥ *
ఇశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్ణే పూర్వభాగే ద్వాపరలివ్యయోగాద్వి

సశివావతారకథనంనామచతుర్వింశోధ్యాయః

— శ్లో సానవిధిః శ్లో —

ఋషయః ॥ కథంపూజ్యోనుహదేవోలిక్టమూర్తిర్నహేశ్వరః । వక్తునుర్హ
సిచాస్త్యాకంరోహహర్షణసాహ్పృశిమ్ ॥ ౧ ॥ సూతః ॥ పృథ్వీదేవ్యానుహదేవఃకైలా
సేతాంసగాత్మజామ్ । అజుస్థామాహదేవేశోలిక్ష్ణార్చనవిధింక్రిమాత్ ॥ ౨ ॥ తతః
పార్శ్వస్థితోనస్థిశాలజ్ఞాంయసకాత్మజః । శ్రుత్వాఖిలంపురాప్రాహబ్రహ్మపుత్రా
యసువ్రతాః ॥ ౩ ॥ సాత్మాత్సనతుమామాయలిక్ష్ణార్చనవిధిక్రమమ్ । తస్మాద్వ్యాప్య
సోమహతేజాశ్చుక్రితవాఙ్మృతిసన్నితమ్ ॥ ౪ ॥ సానయోగోపచారంచయథా
శైలాదిసోముఖాత్ ॥ శ్రుతవాంస్తస్మైవత్ప్యామిసానాద్యంచార్చనావిధమ్ ॥ ౫ ॥
శైలాదిః ॥ అథసానవిధింవత్సేబ్రాహ్మణానాంహితాయవ । సర్వపాపహరంసా
త్మాభివేసకథితంపురా ॥ ౬ ॥ అనేనవిధినాసాత్వాసకృత్యూజ్యచశబ్దరమ్ ।
బ్రహ్మకూర్చంచపీత్వాతుసర్వసామైఃప్రముచ్యతే ॥ ౭ ॥ త్రివిధంసానమాఖ్యాతం
దేవదేవేశమభ్యునా । హితాయబ్రాహ్మణాద్యానాంచతుర్ముఖసుతోత్తమః ॥ ౮ ॥ వారు
ణంపురతఃకృత్వాతతశ్చక్పగ్నేయముత్తమమ్ । మస్త్రీసానంతతఃకృత్వాపూజయే
న్నరమేశ్వరమ్ ॥ ౯ ॥ భావదుష్టోష్ఠసినాత్వాభస్తనాచనశుద్ధ్యతి । భావశుద్ధ
శ్చరేచ్ఛాచమస్యధానసమాచరేత్ ॥ ౧౦ ॥ సరిత్సరత్తటాశేషసర్వేషామప్రలయం
నరః । సాత్వాపిభావదుష్టశ్చేన్నశుద్ధ్యతినసంశయః ॥ ౧౧ ॥ నృణాంహిచిత్తకమ

లంఘ్యుర్ధ్వముభవద్యదా । ప్రసుప్తంతమసాజ్ఞానభానోర్భసాతదాశుచిః ॥ ౧౦ ॥
 మృచ్చకృతుశచుష్పంచసాన్ధాన్ధంభసితంతథా । ఆదాయతీరేణిష్యసాన్తీర్థేషు
 శానిచ ॥ ౧౩ ॥ ప్రత్యాశ్యపాదాచాచమ్యమలందేహద్విశోధ్యచ । ప్రవైయ్యుత్తర
 దేశస్థైస్తతస్సాన్ధానంసమాచరేత్ ॥ ౧౪ ॥ ఉద్భృతాసీతిమస్త్రేణపునర్దేహంవిశోధ
 యేత్ । మృదాదాయతతశ్చస్యద్వస్త్రంసాత్వాత్వమల్పణమ్ ॥ ౧౫ ॥ కథద్వా
 రాంచురాధద్వామితిమస్త్రేణమస్త్రేత్ । కపిలాగోమయేనైవఖడ్గేనైవతులేప
 యేత్ ॥ ౧౬ ॥ పునస్సాన్ధాత్వాపరిత్యజ్యతద్వస్త్రంచులినంతతః । శుక్లవస్త్రపరీధా
 నోభూత్వాసాన్ధానంసమాచరేత్ ॥ ౧౭ ॥ సర్వపాపవిశుద్ధ్యర్థమావాహ్యవరుణంత
 థా । సమూజ్యమనసాదేవంధ్యానయజ్ఞేనవైభవమ్ ॥ ౧౮ ॥ ఆచమ్యత్రిస్తదాత్మీ
 ధేత్వనగాహ్యభవంస్తరణాపునరాచమ్యవిధివదభిమస్త్ర్యమహాజలమ్ ॥ ౧౯ ॥ అప
 గాహ్యపునస్తప్తీష్టపేద్వైచామరుర్దణమ్ । తతోయేభానుసోమాగ్నిమణ్డలంచస్త
 రేత్వశీ ॥ ౨౦ ॥ ఆచమ్యవపునస్తస్సాజ్జలాదుత్తీర్యమస్త్రేత్ । ప్రవిశ్యతీర్థమధ్యే
 తుపునఃపుణ్యవివృద్ధయే ॥ ౨౧ ॥ శృక్లేణవర్ణపుటకైఃపాలాశైఃత్రాళితైస్తథా । సకు
 శేనసపుష్పేణజలేనైవాభిషేచయేత్ ॥ ౨౨ ॥ రుద్రేణవవమానేనత్పరితాభ్యేనమ
 స్త్రేత్ । తరత్యమణ్డవర్ణాద్వైస్తథాశాన్తిద్యయేనచ ॥ ౨౩ ॥ శాన్తిధర్మేణచై
 కేనపశ్చుబ్రహ్మవవిత్రకైః । తత్తత్సత్త్వాగ్నిదేవానాంస్వరూపంచఋషీస్త్యురణ ॥

ఏవంహిచాభిషిచ్యాకస్యమూర్ధ్నిపయసాద్విజాః । ధ్యాయేచ్ఛత్ర్యమృకందేవం
 హృదిపశ్చాప్యసమీశ్వరమ్ ॥ ౨౪ ॥ ఆచమ్యావహనంకుర్యాన్న్యసూత్రోక్తంసమీ
 త్యచ । పవిత్రహస్తసాన్ధాసీనశ్శుచాదేశేయథావిధి ॥ ౨౫ ॥ అభ్యుత్యసకుశంచా
 పిదక్షిణేనకరేణతు । పిదేశ్యగ్రిక్షిప్యత్రిస్త్రాయంఘ్రీకృత్యాహ్యతర్జిగ్రహః ॥ ౨౬ ॥ ప్రదక్షి
 ణంతతఃకుర్యాద్ధింసాపాపప్రశాంతయే । ఏవంసజ్జేవతఃప్రోక్తంసానాచమన
 ముత్తమమ్ ॥ ౨౭ ॥ సర్వేషాంబ్రాహ్మణానాంతుహితార్థంద్విజనత్తమాః ॥ ౨౮ ॥

శ్రిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీ పూర్వ భాగే సాన్ధాన
 విధిర్నామ పశ్చిమింశోధ్యాయః.

శ్రిసన్ధ్యాదివిధిః

సన్ధీ ॥ ఆవాహయేత్తతోదేవీంగాయత్రీంవేదమాతరమ్ । ఆయాతువర
 దాదేవీత్యనేనైవమహేశ్వరీమ్ ॥ ౧ ॥ పాద్యమాచమనీయంచతస్యాశ్చార్ధ్యంప్ర
 దాపయేత్ । ప్రాణాయామత్రయంకృత్వాసమాసీనస్థితోపివా ॥ ౨ ॥ సహస్రంవారత
 దర్ధంవాశతమష్టోత్తరంతువా । గాయత్రీంప్రణవేనైవత్రివిధేష్వేకమాచరేత్ ॥ ౩ ॥

అర్చ్యుండత్వాసమభ్యర్చ్యప్రణమ్యశిరసాస్వయమ్ । ఉత్తమేశిభరేదేవీత్యుక్త్వా
 ద్వాస్యచమారమ్ ॥ ౪ ॥ ప్రాచ్యాలోక్యాభివద్వేశాంగాయత్రింవేదమాతర
 మ్ । కృతాజ్ఞలిపుటోభూత్వాప్రార్థయేద్ధానురంతథా ॥ ౫ ॥ ఉడుత్వంచ
 తథాదిత్రంజాతవేదసమేవచ । అభివద్వ్యపునస్సూర్యంబ్రహ్మణంచవిధానతః ॥ ౬ ॥
 తథాసారాణిసూక్తాః ఋగ్వజుస్సామజానిచ । జప్త్వాప్రదక్షిణంచశ్చాత్మిక్రికృ
 త్వాచపిభావసోః ॥ ౭ ॥ అత్కానంచాన్తరాత్కానంపరమాత్కానమేవచ । అభివద్వ్య
 పునస్సూర్యంబ్రహ్మణంచవిభావనుమ్ ॥ ౮ ॥ మనీన్విత్సూర్యథాన్యాయంస్వనా
 మ్నావాహయేత్తతః । సర్వానావాహయామీతిదేవానావాహ్యసర్వతః ॥ ౯ ॥
 తర్పయేద్విధిసావశ్చాత్ప్రిక్షుభోవాహమ్యకక్షుభః । ధ్యాత్వాస్వరూపంతత్త్వమ
 భివద్వ్యయథాక్రమమ్ ॥ ౧౦ ॥ దేవానాంపుష్పతోయేనఋషీణాంతుకుశామ్బుసా
 పిశ్యాణాంతిలతోయేనగద్దయుక్తేనసర్వతః ॥ ౧౧ ॥ యజ్ఞోపవీతీదేవానాంఘ్రివీతీఋ
 షితర్పణమ్ । ప్రాచీనావీతీవిప్రేంద్రపితౄణాంతర్పయేత్కృమాత్ ॥ ౧౨ ॥ అఙ్గుశ్య
 గ్రేణవైధీమాంస్తర్పయేద్దేవతర్పణమ్ । ఋషీన్సూనిష్ఠాఙ్గుళినాశ్రోత్రియస్సర్వసి
 ధ్ధయే ॥ ౧౩ ॥ పితౄంస్తుతర్పయేద్విద్వాన్దక్షిణాఙ్గుష్ఠకేనతు । తథైవమృషీశా
 ఙ్గులబ్రహ్మయజ్ఞంయజేద్ద్విజః ॥ ౧౪ ॥ దేవయజ్ఞంచమానుష్యంభూతయజ్ఞంతథైవచ ।
 పితౄయజ్ఞంచపూతాత్కాయజ్ఞకర్తవరాయణః ॥ ౧౫ ॥ స్వశాఖాభ్యయనంవిప్రా
 బ్రహ్మయజ్ఞభిస్త్పతః । అగ్నౌజుహూతియచ్ఛాన్తందేవయజ్ఞభిస్త్పతః ॥ ౧౬ ॥
 సర్వేషామేవభూతానాంబలిదానంవిధానతః । భూతయజ్ఞమితిప్రోక్తోభూతిదస్సర్వ
 దేహినామ్ ॥ ౧౭ ॥ సదారాన్సర్వతత్త్వజ్ఞాన్బ్రహ్మణాన్వేదపారగాః । ప్ర
 ణమ్యతేభ్యోయద్దత్తనన్నంమానుషఉచ్యతే ॥ ౧౮ ॥ పితౄనుద్దిశ్యయద్దత్తంపి
 తౄయజ్ఞస్సఉచ్యతే । ఏవంపచ్చనహోయజ్ఞానురార్యత్సర్వాధిసద్ధయే ॥ ౧౯ ॥
 సర్వేషామేవయజ్ఞానాంబ్రహ్మయజ్ఞఃపరస్త్పతః । బ్రహ్మయజ్ఞపరోమర్త్యోబ్రహ్మ
 లోకేమహీయతే ॥ ౨౦ ॥ బ్రహ్మయజ్ఞేనతుమృన్దిసర్వేదేవాస్సవాసవాః । బ్ర
 హ్మచభగవాన్వస్తుశ్యజురోనీలలోహితః ॥ వేదాశ్చపితరస్సర్వేనాత్రకార్యవిచా
 రణా । గ్రామాద్భూరిగ్ధతోభూత్వాబ్రహ్మణోబ్రహ్మయజ్ఞవీత్ ॥ ౨౧ ॥ యావ
 త్త్వదృష్టచభవదుటజానాంభదంసరః । ప్రాచ్యాముదీచ్యాంచతథాప్రాగుదీచ్యామ
 థాపివా ॥ ౨౨ ॥ పుణ్యమాచమనంకుర్యాద్భ్రహ్మయజ్ఞార్థమేవతత్ । ప్రీత్యర్థంచ
 ఋచాంవిప్రాస్తిగ్రీపీత్వాష్టావ్యష్టావ్యచ ॥ ౨౩ ॥ యజుషాంపరిమృజ్యైవంద్విఃప్ర
 త్యాశ్యచవారిణా । ప్రీత్యర్థంసామవేదానామపస్పృశ్యచమూర్ధని ॥ ౨౪ ॥ స్పృశే
 దధర్వవేదానాంనేత్రేచాక్లిరసాంతథా । నాసికేబ్రహ్మణోక్తానాంత్రాశ్యత్రాశ్య
 చవారిణా ॥ ౨౫ ॥ అష్టదశపురాణానాంబ్రహ్మద్యానాంతథైవచ । తథాచోపపు
 రాణానాంసారాదీనాంయథాక్రమమ్ ॥ ౨౬ ॥ పుణ్యానామితిహాసానాంశైవాదీ

నాంతరైవచ । శ్రోతేస్సు శేతుతుప్యధంహృద్దే శేతుతతస్సు శేత్ ॥ ౨౮ ॥ కల్యా
దీనాంతుసర్వేషాంకల్పవిత్కల్పవిత్తమాః । ఏవమాచమ్యచాస్తీర్యదర్శపిజ్జాలమా
త్తనః ॥ ౨౯ ॥ కృత్వాపాణితలేధీమానాత్సనోదక్షిణోత్తరమ్ । హేమాజ్ఞురీ
యసంయుక్తోబ్రహ్మబద్ధయుతోపివా ॥ ౩౦ ॥ విధివద్భక్తిహృయజ్ఞంచకుర్యా
త్సాత్రిసమాహితః । అకృత్వాతుమనఃపశ్చిమహాయజ్ఞాద్విజోత్తమః ॥ ౩౧ ॥ భుక్త్వా
చసూకరాణాంతుయోనావైజాయతేనరః । తస్మాత్సర్వప్రయత్నైరకర్తవ్యాశ్చ
భమిచ్ఛతా ॥ ౩౨ ॥ బ్రహ్మయజ్ఞాదథస్నానంకృత్వాదౌసర్వభాత్తనః । తీర్థంసంక్ర
మ్యవిధివత్ప్రవిశేచ్ఛివీరంవశీ ॥ ౩౩ ॥ బహిరేవగృహాత్పదాహస్తాప్రత్యౌశ్యవా
రిణా । భస్మస్నానంతతఃకుర్యాద్విధివద్దేహశుద్ధయే ॥ ౩౪ ॥ శోభ్యభన్తయథాన్య
యంప్రణవేనాగ్నిశాలాత్రజమ్ । జ్యోతిస్సూర్యఇతిప్రాతర్జుహుయాదుదితేయతః ।
జ్యోతిరగ్నిస్తథాసాయంసమ్యక్పానుదితేమృషా । తస్మాదుదితశాలామస్థంభసితం
పావనంశుభమ్ ॥ ౩౫ ॥ నాస్తిసత్యసమంతస్పాదసత్యంపాతకంవయత్ । ఈశానే
నశిరోదేశంముఖంతత్పురుషేణచ ॥ ౩౬ ॥ ఉరోదేశమఘోరేణగుహ్యంవామేన
నువ్రతాః । సద్యేనపాదంసర్వాంగంప్రణవేనాభిషేచయేత్ ॥ ౩౭ ॥ తతఃప్రత్యౌశ
యేత్పాదంహస్తంబ్రహ్మవిదాంవరః । వ్యపోహ్యభన్తచాదాయదేవదేవమనుస్తర ॥
మస్త్రస్నానంతతఃకుర్యాదాపోహిష్ఠాదిభిఃక్రమాత్ । పుణ్యైశ్చైవయథామస్త్రై
ర్యజ్ఞసానుసమ్భవైః ॥ ౪౦ ॥ ద్విజానాంతుహితాయైవంకథితంస్నానమద్యతే ।
నక్షిప్త్యయస్సకృత్కుర్యాత్సయాతిపరమంపదమ్ ॥ ౪౧ ॥

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీ పూర్వ భాగే సన్ధ్యాదివిధిర్నా
మవద్వింశోధ్యాయః.

శ్రీ లింగార్చనవిధిః ౬

శైలాదిః ॥ వత్సామిశ్యమసక్తే పాల్లిక్టార్చనవిధిక్రమమ్ । వక్తుంవర్షశతేనాపి
నశక్యంవిస్తరేణయత్ ॥ ౧ ॥ ఏవంస్నాత్వాయథాన్యాయంపూజాస్థానంప్రవిశ్య
చ । ప్రాణాయామత్రయంకృత్వాధ్యాయేద్దేవంత్రియమ్భుజమ్ ॥ ౨ ॥ పశ్చిమక్ష
దశభుజంశుద్ధస్ఫటికసన్నిభమ్ । సర్వాభరణసంయుక్తంచిత్రావృరవిభూషితమ్ ।
తస్యరూపంసమాశ్రిత్యదహనప్లావనాదిభిః । శైవీంతనుంసమాస్థాయపూజయేత్పర
మేశ్వరమ్ ॥ ౪ ॥ దేహశుద్ధించకృత్వైవమూలమస్త్రంస్యసేత్కామాత్ । సర్వ
ప్రప్రణవేనైవబ్రహ్మణిచయథాక్రమమ్ ॥ ౫ ॥ సూత్రేనమశ్శినాయేఛద్వాంసిపరమేశు
భే । మస్త్రాణిసూక్ష్మరూపేణసంస్థితానియతస్తతః ॥ ౬ ॥ వ్యగ్రోధవీజేన్యగ్రోధ
స్తథాసూత్రేతుశోభనే । మహాత్యపిమహద్భక్తిహృ సంస్థితంసూక్ష్మవత్స్వయమ్ ॥ ౭ ॥

సేవయేదర్శనప్రసంగం గ్రహణం వారిణా । ద్రవ్యాణిశోభయేత్పశ్యంతాశనప్రోక్షణాది
 ఖిః ॥ ౮ ॥ తౌశనంప్రోక్షణం చైవ ప్రణవేనవిధీయతే । ప్రోక్షణీచార్ఘ్యపాత్రంచపా
 ద్యపాత్రమనుక్రమాత్ ॥ ౯ ॥ తథావళ్యచమనీయాంధంకల్పితంపాత్రమేవచ । స్థా
 పయేద్విధినాధీమానవగుణ్యయథావిధి ॥ ౧౦ ॥ దర్భైరాచాధయేచ్చైవప్రోక్షయే
 చ్చుద్ధవారిణా । తేషు తేష్యభసర్వేషుక్షిపేత్తోయంసుశీతలమ్ ॥ ౧౧ ॥ ప్రణవేనక్షిపేత్తే
 షుద్రవ్యాణ్యాలోక్యబుద్ధిమా ॥ ఉశీరంచస్తనంచైవపాద్యేతుపరికల్పయేత్ ॥ ౧౨ ॥
 జాతికజ్యోతికర్పూరబహుమూలతమాలకమ్ । చూర్ణయిత్వా యథాన్యాయంక్షిపే
 దావమనీయకే ॥ ౧౩ ॥ ఏవంసర్వేషుపాత్రేషుదాపయేచ్ఛస్తనంతథా । కర్పూరం
 చయథాన్యాయంపుష్పాణివివిధానిచ ॥ ౧౪ ॥ కుశాగ్రమక్షతాంశ్చైవయవవీహి
 తిలానిచ । ఆజ్యసిద్ధార్థపుష్పాణిభసితంచార్ఘ్యపాత్రకే ॥ ౧౫ ॥ కుశపుష్పయవవీ
 హిబహుమూలతమాలకమ్ । దాపయేత్ప్రోక్షణీపాత్రేభసితంప్రణవేనచ ॥ ౧౬ ॥
 న్యసేత్పశ్చాత్పరంచైవగాయత్రీంరుద్రదేవతామ్ । కేవలంప్రణవంవాపివేదసారమ
 నుత్తమమ్ ॥ ౧౭ ॥ అథసమ్మోక్షయేత్పశ్చార్ధ్యవ్యాణిప్రణవేనతు । ప్రోక్షణీ
 పాత్రనంధేనకుశానాదైశ్చపశ్చుఖిః ॥ ౧౮ ॥ పార్శ్వతోదేవదేవస్యనర్జినమాం
 సమర్చయేత్ । దీప్తానలాంతుతప్రభ్యంత్రినేత్రంత్రదశేశ్వరమ్ ॥ ౧౯ ॥ బాలేస్తుముకు
 టంచైవహరివక్త్రంవతుర్భుజమ్ । పుష్పమాలాధరంసౌమ్యంసర్వాభరణభూషిత
 మ్ ॥ ౨౦ ॥ ఉత్తరేచాత్మనఃపుణ్యాంభార్యాంవమరుతాంశుభామ్ । సుయశాంసు
 వ్రతాంచామ్బుపదమణ్డనతత్పరామ్ ॥ ౨౧ ॥ ఏవంపూజ్యప్రవిశ్యాన్తర్భవనంపరమేష్ఠి
 నః । దత్తాపుష్పాజ్జలింభక్త్యావశ్చముగ్ధసువశ్చుఖిః ॥ ౨౨ ॥ గర్భపుష్పైస్తథా
 భూమైర్వివిధైఃపూజ్యశ్శరమ్ । సుస్తంవినాయకందేవీంలిజ్జశుద్ధించకారయేత్ ॥
 జప్త్వాసర్వాణిమన్త్రాణిప్రణవాదినమోన్తకమ్ । కల్పయేదాసనంవశ్చాత్పరద్వా
 భ్యంప్రణవేనతత్ ॥ ౨౩ ॥ తస్యపూర్వదశంసాతౌదశిమామయమక్షరమ్ । లఘిమా
 దక్షిణంచైవమహిమావశ్చిమంతథా ॥ ౨౪ ॥ పాప్తిస్తథోన్తరంపత్రంపాకామ్యం
 పావకస్యతు । ఈశిత్యంనైర్వతంపత్రంవశిత్యంవాయుగోవరే ॥ ౨౫ ॥ సర్వ
 జ్జిత్యంతథేశాన్యంకర్ణికాసోమఉవ్యతే । సోమస్యాధస్తథాసూగ్యస్తస్యాధఃపావక
 స్స్వయమ్ ॥ ౨౬ ॥ ధన్వాదయోవిదిత్వేతేత్వనస్తంకల్పయేత్సూమాత్ । అవ్య
 క్తాదిచతుర్దితుసోమస్యాస్తేగుణత్రయమ్ ॥ ౨౭ ॥ ఆత్మత్రయంతతశోద్ధ్యంతస్యాస్తే
 శివవీతికా । సద్యోజాతంప్రపద్యామీత్యావాహ్యపరమేశ్వరమ్ ॥ ౨౮ ॥ వామదేవేనమ
 న్త్రేణస్థాపయేదాసనోపరి । సాన్నిధ్యంరుద్రగాయత్ర్యాఅఘోరేణిరుద్ధ్వచ ॥
 ఈశానస్సర్వవిద్యానామితిమన్త్రేణపూజయేత్ । పాద్యమాచమనీయంచవిభో
 శ్చర్పియంత్రదాపయేత్ ॥ ౨౯ ॥ సావయేద్విధినారుద్రంగ్రహణం వారిణా । వశ్చ
 గవ్యంవిధానేనగృహ్యపాత్రేభిమన్త్ర్యచ ॥ ౩౦ ॥ ప్రణవేనైవగవ్యైస్తుస్థాపయేచ్ఛ

యథావిధి । ఆజ్యేనమధునాచైవతథాచేతురసేనచ ॥ ౩౩ ॥ పుణ్యైర్ద్రవైర్మహాదే
వంప్రణవేనాభిషేచయేత్ । జలభాణ్ణైఃపవిత్రైశ్చమస్త్రైస్త్రయంక్షిపేత్తతః ॥ ౩౪॥
శుద్ధింకృత్వా యథాన్యాయంసితవస్త్రేణసాధకః । కుశాపామార్గకర్పూరజాతిపుష్ప
కచమ్పత్రైః ॥ ౩౫ ॥ కరవీరైస్సితైశ్చైవమల్లికాకమలాత్పత్రైః । ఆపూర్వపుష్పై
సుశుభైశ్చందనాద్వైశ్చతజ్జలమ్ ॥ ౩౬ ॥ న్యసేన్నన్తాగ్రితత్తోయేసద్యోజాతాది
కానితు । సువర్ణకలశేనాథతథావైరాజతేనవా ॥ ౩౭ ॥ తామ్రేణపద్మపత్రేణ
పాలాశేనదళేనవా । శశ్ఢేనమృత్తుయేనాథశోధితేనశుభేనవా ॥ ౩౮ ॥ సకూర్చేనస
పుష్పేణస్నాపయేత్తస్త్రీపూర్వకమ్ । మన్తాగ్రితేప్రవత్సౌమిశ్శుబుసర్వార్థసిద్ధ
యే ॥ ౩౯ ॥ యైర్లింగంసకృదప్యేవంస్నాప్యముచ్యేతమానవః । పవమానేనమస్త్ర
జ్ఞాస్తథావామీయశేనచ ॥ ౪౦ ॥ రుద్రేణనీలరుద్రేణశ్రీసూక్తేనశుభేనచ । రజనీసూ
క్తకేనైవపమశేనశుభేనచ ॥ ౪౧ ॥ షూడాతారేణాథశిరసాఅథర్వేణశుభేనచ ।
శాన్త్యాచాథపునశ్శాన్త్యాభారుణేనారుణేనచ ॥ ౪౨ ॥ వారుణేనచజ్యేష్ఠేనతథావే
దప్రతేనచ । తథాస్తరేణపుణ్యేనసూక్తేనపురుషేణచ ॥ ౪౩ ॥ త్వరితేనైవరుద్రేణ
కపినాచకపర్జినా । ఆఘోరాజేతిసామూతుబృహచ్చనేగ్రీవిష్ణునా ॥ ౪౪ ॥ విరూపా
క్షేణసుదైవశతయిగ్భిశ్చైవైస్తథా । పశ్చిమబ్రహ్మేశ్వనూత్రేణకేవలప్రణవేనచ ॥
స్నాపయేద్దేవదేవేశంసర్వపాపప్రశాస్తయే । వస్త్రంశివోపవీతంచతథావశ్యచమ
నీయకమ్ ॥ ౪౫ ॥ గన్ధపుష్పంతథాధూపంధీపమన్నంక్రమేణతు । తోయంసుగన్ధితం
చైవపునరాచమనీయకమ్ ॥ ౪౬ ॥ ముకుటంచశుభంఛన్నంతథావైభూషణానిచ । దా
పయేత్పూజవేనైవముఖవాసాదికానిచ ॥ ౪౭ ॥ తతస్సన్నిహితాసంకారాశంకాదేవంకమ
శమక్షరమ్ । కారణంసర్వదేవానాంసర్వలోకమయంపరమ్ ॥ ౪౮ ॥ బ్రహ్మేంద్రవి
ష్ణురుద్రాద్వైర్మహిదేవైరగోచరమ్ । వేదవిధ్యుర్నివేదానైస్త్యగోచరమిత్రతుతిః ॥
ఆదిమధ్యాస్తరహితంభేదజంభవరోగణమ్ । శివతత్త్వమిత్యభ్యాతంశివలిక్ష్ణేవ్యవస్థి
తమ్ ॥ ౪౯ ॥ ప్రణవేనైవమస్త్రేణపూజయేల్లింగమూర్ధని । స్తోత్రంజపేచ్ఛవిధినా
నమస్కారంప్రదక్షిణమ్ ॥ ౫౦ ॥ అర్ఘ్యంధత్వాథపుష్పాణిపాదయోస్తువికీర్తయ ।
ప్రణిపత్యచదేవేశమాత్మన్యారోపయేచ్ఛివమ్ ॥ ౫౧ ॥ ఏవంసక్షిప్యకథితంలిక్ష్ణార్చ
నమనుత్తమమ్ । ఆభ్యస్తరంప్రవత్సౌమిలిక్ష్ణార్చనమనాద్యతే ॥ ౫౨ ॥ * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్షేపూర్వభాగేలిక్ష్ణార్చనవిధిర్నామ

సప్తవింశోధ్యాయః

శ్రీ ఆభ్యుదయస్థానవిజ్ఞానామః ౩

శ్రీ లాదిః ॥ ఆగ్నేయం సౌరమమృతం బిష్ణుం భావ్యంతతో పరి । గుణగ్రయం
చమృతయేతథాచాత్మత్రయం క్రమాత్ ॥ ౧ ॥ తస్యోపరిమహాదేవంగమ్య శంసక
లాకృతమ్ । కాన్తాద్ధారాధదేహంచపూజయేద్ధ్యానవిద్యయా ॥ ౨ ॥ తతో బహువిధం
ప్రోక్షంతి వ్యంతత్రాప్తిచేద్యకః । చిత్తకస్యతతశ్చిన్తాఅన్యథానోపపద్యతే ॥ ౩ ॥ త
స్మాద్ధ్యేయంతథాధ్యానం యజమానః పయోజనమ్ । స్మరేత్తస్మాన్యథాజాతుబుద్ధ్య
తేపురుషస్యహ ॥ ౪ ॥ పురే శేతేపురందేహంతస్మాత్పురుష ఉచ్యతే । యాజ్ఞం
యజ్ఞేనయజతేయజమానస్తుసన్తృప్తః ॥ ౫ ॥ ధ్యేయోమహేశ్వరోధ్యానంచిన్తనం
నిర్వృతిః ఫలమ్ । ప్రధానపురుషేశానం యథాతక్యప్రపద్యతే ॥ ౬ ॥ ఇహషడ్విం
శకోధ్యేయోధ్యాతావైషణ్ణువింశకః । చతుర్వింశకమవ్యక్తం మహదాద్యాస్తుసత్త
చ ॥ ౭ ॥ మహాంతథాత్వహజ్జగరంతస్మాత్ప్రపణ్ణుకంపునః । కర్తేద్ద్విగ్రియాణిప
జ్ఞౌచతథాబుద్ధీద్విగ్రియాణిచ ॥ ౮ ॥ మనశ్చపణ్ణుభూతానిశివష్టద్వింశకస్తతః । సప
వభర్తాకర్తాచవిధేపిమహేశ్వరః ॥ ౯ ॥ హిరణ్యగర్భంయద్రోసాజనయామాసశజ్జ
రః । విశ్వాధికశ్చవిశ్వాత్సావిశ్వరూపఇతిస్మృతః ॥ ౧౦ ॥ వినాయథాహిపితరంమా
తరంతసయాస్త్విహ । నజాయస్తేతథాసోమం వినానాస్తిజగత్త్రయమ్ ॥ ౧౧ ॥ సన
తుకూమారః ॥ కర్తాయదిమహాదేవః పరమాత్మానుమహేశ్వరః । తథాకారయితావైవకు
ర్వతోలాబత్తనస్తథా ॥ ౧౨ ॥ నితోవిశుద్ధోబుద్ధశ్చక్షుః శివరమేశ్వరః । త్వయో
క్తముక్తిదఃకింవామ్యశశ్చేత్కరోతికిమ్ ॥ ౧౩ ॥ శ్రీ లాదిః ॥ కాలఃకిరోతిసకలం
కాలఃకలయతేసదా । నిమగ్నశంచమనస్సర్వం మన్యతేసోపిమ్యశః ॥ ౧౪ ॥ కర్మణా
తస్యచైవేహజగత్సర్వంప్రతిష్ఠితమ్ । కిన్మత్రధేవదేవస్యమూర్త్యప్తకమిదంజగత్ ॥
వినాకాశంజగన్నైవవినాత్మాంవాయునావినా । తేజసావారిణాచైవయజమానం
తథావినా ॥ ౧౫ ॥ భానునాశశినాలోకస్తస్యైతాస్తనవఃప్రభాః । విచారతప్తురుద్ర
స్యస్థూలమేతచ్ఛరాచరమ్ ॥ ౧౬ ॥ సూక్ష్మంవదన్తిమునయోయన్నవాప్యంద్య
జోత్తమాః । యతోవాచోనివర్తన్తేఅప్రాప్యమనసాసహ ॥ ౧౭ ॥ ఆనందంబ్రహ్మ
ణోవిద్వాన్నవిభేదితుతత్సన । నభేతవ్యంతథాతప్తాజ్ఞాత్వానందంపినాకినః ॥ ౧౮ ॥
విభూతయశ్చురుద్రస్యమత్స్వసర్వత్రభావతః । సర్వంయద్రశిప్రాపమన్నునయస్త
త్త్వదర్శినః ॥ ౧౯ ॥ నమసాగరేణసతతంగౌరవాత్పరమేష్ఠినః । సర్వంతుఖల్విదం
బ్రహ్మసర్వోవైరుద్రశ్శివరః ॥ ౨౦ ॥ పురుషోవైమహాదేవోమహేశానఃపరశ్శివః ।
ఏవంవిభుర్వినిర్దిష్టోధ్యానంతతైగ్రివచిన్తనమ్ ॥ ౨౧ ॥ చతర్ష్యాహేణమాగ్నేణవి
చార్యాలోక్యనువ్రత । సంసారహేతుస్సంసారోమోక్షహేతుశ్చనిర్వృతిః ॥ ౨౨ ॥
చతుర్ష్యాహస్సమాఖ్యాతశ్చిత్తకస్యేహయోగినః । చిన్తాబహువిధాభ్యాతానైకత్రప
రమేష్ఠినా ॥ ౨౩ ॥ సునిష్ఠేత్యత్రకథితారుద్రాద్దినసంశయః । విద్మీచేన్ద్రేతథాసా

మ్యాసోమేనారాయణేతథా ॥ సూర్యేవహ్నాచనర్యేహంసర్వత్రైవంవిచారతః ।
 సైవాహంసోహమిత్యేవంద్విధాసంస్థాప్యభావతః ॥ ౨౬ ॥ భక్తోసానాస్తియస్తస్మాచ్చి
 వ్రాత్రాహ్నినసంశయః । ఏవంబ్రహ్మమయంధ్యాయేత్పురస్సంవివ్రతరాచరమ్ ॥ ౨౭ ॥
 చరాచరవిభాగంచత్యజేదభినుతంస్తరః । త్యాజ్యంగ్రాహ్యమలభ్యంచకృత్యంచాకృ
 త్యమేవచ ॥ ౨౮ ॥ యస్యనాస్తిసుతృప్తస్యతస్యత్రాహ్నినచాన్యథా । ఆభ్యస్తరంస
 మాభ్యాతమేవమభ్యర్చనంక్రమాత్ ॥ ౨౯ ॥ ఆభ్యస్తరార్చకాఃపూజ్యానమసాగరా
 దభిస్తథా । విరూపావికృతాశ్చాపిసనిద్వ్యాబ్రహ్మవాదినః ॥ ౩౦ ॥ ఆభ్యస్తరార్చ
 కాస్సుర్యేనపరీత్యావిజానతా । నిష్టకాపవదుఃఖార్తాభఃప్యస్త్యత్పచేతసః ॥ ౩౧ ॥
 యథాదారువనేరుద్రంవినిష్ట్యమునయఃపురా । తస్మాత్సేవ్యానమసాగర్యాస్తథాబ్ర
 హ్మవిదస్తథా ॥ ౩౨ ॥ వర్ణాశ్రమవినిర్ముక్తావర్ణాశ్రమవరాయణైః ॥ ౩౩ ॥

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీ పూర్వ భాగే ఆభ్యస్తరవిజ్ఞపూజాఃపిరార్చనం
 అష్టావింశోధ్యాయః

శ్రిపరమేశ్వరస్యదారుకావనప్రవేశవర్ణనమ్ శ్రి

ససత్కుమారః ॥ ఇదాశీంశ్రోతుమిచ్ఛామిపురాదారువనేవిభో । ప్రవృత్తం
 తద్వనస్థానాంతపసాభావితాన్తనామ్ ॥ ౧ ॥ కథందారువనంప్రాప్తోభగవాన్సీలలో
 హితః । వికృతంరూపమాస్థాయచోర్ధ్వరేతాదిగన్బరః ॥ ౨ ॥ కింప్రవృత్తంవనేతస్మి
 నుక్రిడస్యపరమాత్మనః । వత్సుసుర్వసితత్త్వేనదేవదేవస్యచేష్టితమ్ ॥ ౩ ॥ సూతః ॥
 తస్యతద్వచనంశ్రుత్వాశ్రుతిసారఃపదాంవరః । శిలాదసూనుర్భగవాన్సాహకిం
 చిద్భవంస్తరః ॥ శైలాదిః ॥ మునయోదారుగహనేతవస్తేపుష్పదారుణమ్ । తుప్త్య
 ధ్ధందేవదేవస్యసదారతనయాగ్నయః ॥ ౪ ॥ తుష్టోరుద్రోజగన్నాథశ్చేకితానోమృ
 వధ్వజః । ధూర్జటిఃపరమేశానోభగవాన్సీలలోహితః ॥ ౫ ॥ ప్రవృత్తిలక్షణంజ్ఞా
 నంజ్ఞాతుందారువనాకసామ్ । పరీత్యార్థంజగన్నాథశ్చక్రిధయాక్రీడయాచసః ॥ ౬ ॥
 నివృత్తిలక్షణంజ్ఞానప్రతిష్ఠార్థంచశజ్జరః । దేవదారువనస్థానాంప్రవృత్తిజ్ఞానచేతసా
 మ్ ॥ ౭ ॥ వికృతంరూపమాస్థాయదిగ్వాసావిషమేతుణః । ముద్గోద్విహస్తఃకృష్ణాశ్లో
 దివ్యందారువనంయయా ॥ ౮ ॥ మన్దస్త్రీతంచభగవాన్స్త్రిణాంమనసిజోద్భవమ్ ।
 భూవిలాసంచగానంచచకారాతీవసుందరః ॥ ౧౦ ॥ సమ్ప్రీత్యనాభిబుద్ధంవైము
 హుర్ముహురనన్తహా । అనన్తవృద్ధిమకరోదతీవమధురాకృతిః ॥ ౧౧ ॥ వనేతంపురుషం
 దృష్ట్వావికృతంసీలలోహితమ్ । స్త్రియఃపతివ్రతాశ్చాపితమేవాన్వయరాదరాత్ ।
 వనోటజద్వారగతాశ్చనార్యోవిసప్తవస్తాభరణావిచేష్టాః । లబ్ధ్వాస్త్రీతంతస్యము
 భారవిద్వాద్భూమాలయస్థాస్తమథాన్వయస్తాః ॥ ౧౩ ॥ దృష్ట్వాకాశ్చిద్భవంనారో

మదఘూర్ణితలోచనాః । విలాసబాహ్యస్తా శ్చాపిభూవిలాసంప్రవక్తరే ॥ ౧౪ ॥
 అథదృష్ట్యేవరానార్యఃకించిత్ప్రహసితాననాః । కించిద్విసృస్తవసనాస్సృస్తకాశ్చీ
 గుణాజగుః ॥ ౧౫ ॥ కాశ్చీత్రధాతంపిపి నేతుదృష్ట్యేవిప్రాజ్ఞానాస్సృస్తవశాంశు
 కంవా । స్వాప్నాస్త్వచిత్రాన్వలయాన్సృవిధ్యమదాన్వితాబద్ధజనాంశ్చజన్తుః ॥
 కాచిత్రదాతంపిభేదదృష్ట్యేవివాసనాస్సృస్తవశాంశుకాచ । శాఖావిచిత్రాన్వ
 టపాన్సృస్థాన్వదాన్వితాబద్ధజనాంస్తథాన్యః ॥ ౧౬ ॥ కాశ్చీజ్జగుస్తంసన్మతు
 ర్నిపేతుశ్చధరాతలే । నిపేదుర్గజవచ్చాన్యాప్రోవాచద్విజపుజ్జవాః ॥ ౧౭ ॥ అన్యో
 న్యంసస్త్రితంప్రేక్ష్యచాలిలింజుస్సమస్తతః । నిరుద్ధ్యమార్గంయద్రస్యనైపుణాఃప్రవక్తరే ॥
 కోభవాతిచాహుస్తమాస్యతామితిచాపరాః । కులేత్యథప్రసీదేతిజజల్కుఃప్రీతిమా
 నసాః ॥ ౨౦ ॥ పవరితానిపేతుర్వైవిసృస్తాంశుకమూర్ధజాః । పతివ్రతాఃపతీనాంతు
 నన్నిధౌభవమాయయా ॥ ౨౧ ॥ దృష్ట్యత్రుత్వాభవస్తాసాంచేష్టావాక్యానిచావ్య
 యః । శుభంవాప్యశుభంవాపిమోక్షవాన్పరమేశ్వరః ॥ ౨౨ ॥ దృష్ట్యేవారి
 కులంవిప్రాస్తథాభూతంచశజ్జరమ్ । అతీవపరుషంవాక్యంజజల్కుస్తేమనీశ్వ
 రాః ॥ ౨౩ ॥ తపాంసితేషాంసర్వేషాంప్రత్యాహన్యంతశజ్జరే । యథాది
 త్యప్రకాశేనతారకానభిస్థితాః ॥ ౨౪ ॥ శూన్యతేఽఽఽఽఽపిశాపేనబ్రహ్మణస్త
 మహాత్మనః । సమృద్ధశ్రేయసాంయోనిర్యజ్ఞోవై నాశమాప్తవాకా ॥ ౨౫ ॥
 భృగోరపిచశాపేనవిష్టుఃపరమవీర్యవాక్ । ప్రాదుర్భవాన్దశప్రాప్తోదుఃఖతశ్చసదా
 కృతః ॥ ౨౬ ॥ ఇప్రస్యాపిచధర్మజ్ఞభిన్నంసప్యవణంపురా । యిషితాగౌతమేనో
 ర్వాక్యంకుర్ధేనఽనిపాతితమ్ ॥ ౨౭ ॥ గర్భవాసోవసూనాంవశాపేనవిహితస్తథా
 యిషితాంచైవశాపేనసహుషస్సర్వతాంగతః ॥ ౨౮ ॥ క్షీరోదశ్చసముద్రోస్థానివా
 సస్సర్వదాహారేః । ద్వితీయశ్చావృతాధారోహ్యపేయోబ్రాహ్మణైఃకృతః ॥ ౨౯ ॥
 అవిముక్షేశ్వరంప్రాప్యవారాణాస్యాంజనార్దనః । క్షీరేణచాభిషిచ్యేశందేవదేవంత్ర
 యన్బుకమ్ ॥ ౩౦ ॥ శ్రద్ధయాపరయాయుక్తోదేహశ్లేషామృతేనవై । నిషితేనస్వ
 యందేవఃక్షీరేణమధుసూదనః ॥ ౩౧ ॥ సేచయిత్వాథభగవాన్ప్రొత్తామనిభిస్స
 మమ్ । క్షీరోదంపూర్వవచ్చక్రేనివాసంచాత్మనఃప్రభుః ॥ ౩౨ ॥ ధర్మశ్చైవతథాశ
 ప్రోమాణ్ణవ్యేనమహాత్మనా । వృష్ణయశ్చైవకృష్ణేనదుర్వాసాద్యైర్మహాత్మభిః ॥ ౩౩ ॥
 రాఘవస్సానుజశ్చాపిదుర్వాసేనమహాత్మనా । శ్రీవత్సశ్చమునేపాదపతనాత్తస్యధీ
 మతః ॥ ౩౪ ॥ ఏతేచాన్యేచబహువోవిప్రాణాంవశమాగతాః । వర్జయిత్వావిరూపా
 తుందేవదేవముమాపతిమ్ ॥ ౩౫ ॥ ఏవంహిమోహితాస్తేననావబుద్ధ్యంతశజ్జరమ్ ।
 అత్యుగ్రవచనంప్రాచుశ్చోగ్రోహ్యంతరధీయత ॥ ౩౬ ॥ తేపిదారువనాత్తస్మాత్ప్రా
 తస్సంవిగ్నమానసాః । పితామహంమహాత్మా నమాసీనంపరమాననే ॥ ౩౭ ॥ గత్వావిజ్ఞా
 పయామానుఃప్రవృత్తమఖిలంవిభోః । శుభేదారువనేతస్మిన్మనయఃక్షీణరేతసః ॥ ౩౮ ॥

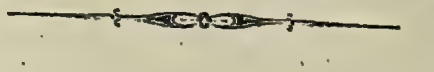
పిసళ్ళిన్యమనసాక్షణాదేవపితామహాః । తేహంప్రవృత్తమఖిలంపుణ్యేదారువనేపు
రాః॥ఉష్ణాయప్రాజ్ఞలిర్భూత్వాప్రణీపత్యభవాయవ॥ఉవాచసత్వరంబ్రవత్తమునీదై
రువనాలయాః ॥ ధిన్యస్తానాన్ప్రణధనాన్యహోనిధినుత్తమమ్ ॥ వృథాకృతంయ
తోవిప్రాయుష్కాభిర్భూయవజ్జితైః ॥ ౪౦॥ యస్తుదారువనేతస్మిన్నిగ్గీచృష్టోవ్యలిగ్గీభిః
యుష్కాభిర్వికృతాకారస్సపవరమేశ్వరః ॥ ౪౧॥ గృహస్థైశ్చసనిద్వాస్తుసదాహ్య
లికయోద్విజాః ॥ విరూపాశ్చసురూపాశ్చవలినాశ్చవ్యపణ్డితాః ॥ ౪౩ ॥ సుదగ్ధ
నేనమనినాకాలవృక్ష్యరపిస్వయమ్ ॥ పురాభూమాద్విజాక్ర్యేణజితోహ్యతిధిపూ
జయా ॥ ౪౪ ॥ అన్యథానాస్తిసత్తత్తుంగృహస్థైశ్చద్విజోత్తమైః ॥ త్యక్త్వాచా

—క్రిస్తుదగ్ధనోపాఖ్యానమ్.శ్రీ—

తిధిపూజాంతామాత్మనోభువిశోధనమ్ ॥ ౪౫ ॥ గృహస్థోపిపురాజేతుంసుదర్శనశ్చ
తిశ్రుతః ॥ ప్రతిజ్ఞామకరోజ్ఞాయాంభార్యామాహవతివ్రతమ్ ॥ ౪౬ ॥ సుప్రతేసుప్ర
సుభగేశ్వణుస్సర్వంప్రయత్నతః ॥ త్వయావై నావసువ్రవ్యాగృహేహ్యతిథయస్స
దా ॥ ౪౭ ॥ శర్వపవస్వయంసాతూడతిథిర్యపినాకధృక్ ॥ తస్మాదతిథయేదత్వా
అజ్ఞానమపిపూజయ ॥ ౪౮ ॥ ఏవముక్త్యాథసత్తస్మాదపవశాసావతివ్రతా ॥ వతిమా
హరుదస్త్రీచకిముక్తంభవతావ్రభో ॥ ౪౯ ॥ తస్యాస్తద్వచనంశ్చత్వాపునఃపాహ
సుదర్శనః ॥ దేయంసర్వంశివాయార్యేశివపవాతిథిస్వయమ్ ॥ ౫౦॥ తస్మాత్సర్వేపూజ
నీయాస్సర్వేహ్యతిథయస్సదా ॥ ఏవముక్తాతదాభర్తాభార్యాతస్యవతివ్రతా ॥ ౫౧॥ శే
షామివాజ్ఞానూదాయమూర్ధ్నాసాప్రాచరత్తదా ॥ పరీక్షితుంతథాశ్రద్ధాంతయోసా
తూద్విజోత్తమాః ॥ ౫౨ ॥ ధర్మోద్విజోత్తమోభూత్వాజగమాథమునేర్గృహమ్ ॥
తందృష్ట్వేచార్పయామాససామైర్దైరసమాద్విజమ్ ॥ ౫౩ ॥ సముజితస్తయాతాం
తుప్రాహధర్మోద్విజస్వయమ్ ॥ భద్రేకుతఃపతిర్ధీమాంప్రవభర్తాసుదర్శనః ॥ ౫౪ ॥ అన్మా
దైర్వరలమద్యా ర్యేస్సందాతుమిహచార్హసి ॥ సాచలజ్ఞావృతానారీస్తరస్త్రీకథితంపు
రా ॥ ౫౫ ॥ భర్తాస్యమీలయన్నేత్రేచచాలచపతివ్రతా ॥ కించేత్యాహపునస్తాం
వైధర్మ్యేచక్రేచసానుతిమ్ ॥ ౫౬ ॥ నివేదితుంక్తిలాత్నానంతస్త్రిపత్యురిహజ్జయ్యాప
తస్మిన్నస్తరేభర్తాతస్యానార్యాస్సుదర్శనః ॥ ౫౭ ॥ గ్రహద్వారంగతోధీమాంస్తా
మువాచమహామునిః ॥ ఏహ్యేహిక్వగతాభద్రేతమువాచాతిథిస్వయమ్ ॥ ౫౮ ॥ భార్య
యాత్వసయాసార్థమైభునస్థోహమద్యవై ॥ సుదర్శనమహాభాగకంకర్తవ్యమిహేవా
చ్యతామ్ ॥ ౫౯ ॥ సురతాస్తస్తువిపేద్దస్సన్తుష్టోహంద్విజోత్తమ ॥ సుదర్శనస్తతః
ప్రాహసుప్రహృష్టోద్విజోత్తమః ॥ ౬౦ ॥ భుక్త్వైవై నాంయథాకామంగమిష్యే
హంద్విజోత్తమః ॥ హృష్టోకధర్మయామాససామైర్ద్యానంధర్మరాట్స్వయమ్ ॥ ౬౧॥ త్రద
దాచేస్థితంసర్వంతమాహవమహామృతిః ॥ ఏహనభుక్తావిపేద్దస్ససాపిసుశోభనా ॥

జై కేనసువ్రత ॥ ౬౩ ॥ అచానాస్యతపసోవీర్యమిత్సుత్వాప్రయయాచ సః తస్మా
 త్రథాపూజనీయాస్సు ర్వేహ్యతిథయస్సుదా ॥ ౬౪ ॥ బహునాత్రకిము క్తేనభాగ్యహీ
 నాద్విజోత్తమాః తమేవశరణంయూర్ణంగస్తుమర్షభశజరమ్ ॥ ౬౫ ॥ తస్యతద్వ
 చనంశ్రుత్వాబ్రాహ్మణోబ్రాహ్మణార్హభాః । బ్రహ్మణశభవద్వార్తాఃప్రాచురాకలి
 తేక్షణాః ॥ ౬౬ ॥ బ్రాహ్మణాః॥నాపేక్షితంమహాభాగజీతంపితృతాఃస్త్రియః । దృ
 ష్టోస్తాభిర్మహాదేవోన్బితోయస్త్యనితః ॥ ౬౭ ॥ శస్త్రస్ససర్వగశ్శూలీపినాకినీల
 లోహితః । అజ్ఞానాచ్ఛాపజాశక్తిఃకుశ్ఠితాస్యగిరీక్షణాత్ ॥ ౬౮ ॥ వత్సుమర్షసే
 దేవేశసన్నాసంవైత్రమేణతు । ద్రష్టుంవైదేవదేవేశముగ్రంభీనుంకవర్దినమ్ ॥ ౬౯ ॥
 పితామహః । అదావేదాసధీత్యైవక్రథయాచగురోస్సుదా । విచార్యాగ్రంమునేర్థర్థా
 న్నుగ్రిజ్ఞాయద్విజోత్తమాః ॥ ౭౦ ॥ గ్రహణాంతంహివావిద్వానభద్వాదతవార్హి
 కమ్ । స్సౌత్వాహృత్యచదారాన్వైపుత్రానుత్పద్యసువ్రతా ॥ ౭౧ ॥ వృత్తిభిశ్చ
 నుయాపాభిస్తాన్విభజ్యసుతాన్సునిః । అగ్నిప్తోమాదిభిశ్చేష్ట్యాన్జ్ఞైర్యజ్ఞేశ్వరంపి
 భుమ్ ॥ ౭౨ ॥ పూజయేత్పరమాత్మనఃప్రాప్యారణ్యంవిభావసా । మునిద్వాదశ
 వర్షంవావర్షమాత్రమథాపివా ॥ ౭౩ ॥ పక్షద్వాదశకంవాపిదినద్వాదశకంతువా ।
 క్షీరభుక్సంయతశ్చాంతస్సర్వాంతముజయేత్సురా ॥ ౭౪ ॥ ఇష్టైవంజాహు
 యాదగ్నోయజ్ఞపాత్రాణినుస్త్రితః । అపునైపార్థివంస్యస్యగురవేతైజసానితు ॥
 స్వధనంసకలంచైవబ్రాహ్మణేభ్యోఽవిశజరయా । ప్రణివత్యగురుంభూమావిరక్తస్స
 న్మ్యసేద్యతిః ॥ ౭౬ ॥ నికృత్యకేశాన్తస్సశిఖానుపవీతంవిసృజ్యచ । పశ్చభిర్దుహుయా
 దపునభూసాన్స్వహేతివిచక్షణః ॥ ౭౭ ॥ తతశోచ్చర్ధ్వంచరేదేవంయతిశ్శివవిముక్త
 యే । వ్రతేనానశనేనాపితోయవృత్యాపివాపునః ॥ ౭౮ ॥ పర్ణవృత్యావయోవృత్యా
 ఫలవృత్యాపివాయతిః । ఏవంజీవన్మృతోనోచేష్యత్సాద్వత్సరాస్తువా ॥ ౭౯ ॥ ప్రస్థా
 నాదికమాయాసంస్పదేహస్యచరేద్యతిః । శివసాయుజ్యమాప్నోతికర్తృణామ్యేవమా
 చరణ ॥ ౮౦ ॥ సద్యోపిలభతేముక్తింభక్తియుక్తోదృఢవ్రతాః । త్యాగేనవాకించిధి
 నాప్యనేనభక్తస్యరుద్రస్యశుభైర్వృతైశ్చ ॥ ౮౧ ॥ యజ్ఞైశ్చదానైర్వివిధైశ్చాచారా
 మైర్దైన్యైశ్చాస్త్రైర్వివిధైశ్చవేదైః । శ్వేతేనైవంజితోమృత్యుర్భవభక్త్యామహాత్మ
 నా ॥ ౮౨ ॥ వోస్తుభక్తిర్మహాదేవేశజరేపరమాత్మని ॥ ౮౩ ॥

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్షేపూర్వభాగే పరమేశ్వరస్యదారుకావన
 ప్రవేశవర్ణనాదికథనంనామఏకోనత్రింశోధ్యాయః

జై కేననువ్రత ॥ ౬౩ ॥ అపహాస్యతపసోవీర్యమిత్సుత్వాప్రయయాచసః । తస్మా
త్రభాపూజనీయాస్సర్వేహ్యతిథయస్సదా ॥ ౬౪ ॥ బహునాత్రకిముక్తేనభాగ్యహీ
నాద్విజోత్తమాః । తమేవశరణంకూర్ణంగస్తుమర్షభశజరమ్ ॥ ౬౫ ॥ తస్యతద్వ
చనంశ్రుత్వాబ్రాహ్మణోబ్రాహ్మణార్హభాః । బ్రహ్మణఃభివద్వ్యాధాఃప్రోమరాకలి
తేక్షణాః ॥ ౬౬ ॥ బ్రాహ్మణాః । నాపేక్షితంమహాభాగజీవితంపితృతాఃస్త్రియః । దృ
ష్టోస్మాభిర్మహాదేవోన్మితోయస్త్యనిధితః ॥ ౬౭ ॥ శత్రుశ్చసర్వగమ్నానీపినాకినీల
లోహితః । అజ్ఞానాచ్ఛాపజాశక్తిఃకుశ్లితాస్యనిరీక్షణాత్ ॥ ౬౮ ॥ వత్తుమర్షసే
దేవేశసన్న్యాసంవైత్రమేగతు । ద్రష్టుంవైదేవదేవేశముగ్రంభీనుంకపర్జినమ్ ॥ ౬౯ ॥
పితామహః । ఆదోవేదానధీత్యైవశ్రద్ధయాచగురోస్సదా । విచార్యాధంమునేర్థర్థా
స్సృతిజ్ఞాయద్విజోత్తమాః ॥ ౭౦ ॥ గ్రహణాంతంహివావిద్వానథద్వాదశవార్షి
కమ్ । సౌత్వాహ్యశ్యచదారాన్వైపుత్రానుత్పద్యమవ్రతాః ॥ ౭౧ ॥ పృతిభిశ్చ
నురూపాభిస్తాన్విభజ్యసుతాన్సునిః । అగ్నిష్టోమాదిభిశ్చేష్టాయజ్ఞైర్యజ్ఞేశ్వరంవి
భుమ్ ॥ ౭౨ ॥ పూజయేత్పరమాత్మానఃప్రాప్యారణ్యంవిభావసా । మునిద్వాదశ
వర్షంవావర్షమాత్రమథాపివా ॥ ౭౩ ॥ పక్షద్వాదశకంవాపిదినద్వాదశకంతువా ।
క్షీరభుక్సంయతశ్చాన్తస్సర్వాన్తస్ముజయేత్పురా ॥ ౭౪ ॥ ఇష్టైవంజుహు
యాదగ్నోయజ్ఞపాత్రాణిమన్త్రితః । ఆపున్వైపాథివంశ్యస్యగురవేతైజసానతు ॥
స్పదసంసకలంచైవబ్రాహ్మణేభ్యోఽవిశజరయా । ప్రణీపత్యగురుంభూమావిరక్తస్స
స్మృసేద్యతిః ॥ ౭౫ ॥ నికృశ్యకేశాన్తస్సఖానుపవీతంవిసృజ్యచ । వజ్మభిర్ద్దుహుయా
దపున్మూసాన్స్వహేతివిచక్షణః ॥ ౭౬ ॥ తతశోచ్చర్ధ్వంపరేదేవంయతిశ్శివనిముక్త
యే । వ్రతేనానశనేనాపితోయవృత్యాపివాపునః ॥ ౭౭ ॥ పర్ణవృత్యాపయోవృత్యా
ఫలవృత్యాపివాయతిః । ఏవంజీవన్మృతోనోచేష్టత్సాద్వత్సరాత్తువా ॥ ౭౮ ॥ ప్రస్థా
నాదికమాయాసంస్పదేహస్యచరేద్యతిః । శివసాయుజ్యమాప్నోతికర్మణాప్యేవమా
చరణ ॥ ౭౯ ॥ సదోపిలభతేముక్తింభక్తియక్తోద్భవతాః । త్యాగేనవాకించిధి
నాప్యనేనభక్తస్యరుద్రస్యశుభైర్వృతైశ్చ ॥ ౮౦ ॥ యజ్ఞైశ్చదానైర్వివిధైశ్చపాహా
మైస్సజ్జైస్తాపైర్వివిధైశ్చవేదైః । శ్వేతేనైవంజితోమృత్యుర్భవభక్త్యామహాత్మ
నా ॥ ౮౧ ॥ వోస్తుభక్తిర్మహాదేవేశజరేపరమాత్మని ॥ ౮౨ ॥

ఇతిశ్రీమహాపురాణే వైశ్ణవేపూర్వభాగే పరమేశ్వరస్యదారుకావన
ప్రవేశవర్ణనాదికథనంనామఏకోనత్రింశోధ్యాయః

శ్రీ శ్వేతోపాఖ్యానమ్ శ్రీ

తైలాదిః ॥ ఏవముక్తాస్తథాతేనబ్రహ్మణాబ్రాహ్మణర్షభాః శ్వేతస్యవకథాం
 పుణ్యానుపుచ్ఛన్పరమర్షయః ॥ ౧ ॥ పితామహాః ॥ శ్వేతోనామముఃశ్రీమా
 న్తతాయుర్గిరిగహ్వరే । సక్తోహ్యశిర్చ్ఛయన్భక్త్యాతుష్టావచమహేశ్వరమ్ ॥ ౨ ॥
 రుద్రాధ్యాయేనపుణ్యేననమస్తేత్యాదినాద్విజాః । తతఃకాలోమహాతేజాఃకాలప్రా
 త్తంద్విజోత్తమమ్ ॥ ౩ ॥ నేతుంసంజ్ఞీస్త్యపిప్రేక్షాస్సాన్నిధ్యనకరోన్మునేః ।
 శ్వేతోపిదృష్ట్యతంకాలంకాలప్రాప్తోపిశజ్జరమ్ ॥ ౪ ॥ పూజయామాసపుణాత్మా
 త్రియన్భక్తమనుస్తరక । త్రియన్భక్తంయదేదేవంసుగంధింపుష్టివర్ధనమ్ ॥ ౫ ॥ కిజ్జ
 రివ్యతిమేమృత్యుర్మృత్యోర్మృత్యురహంయతః । తందృష్ట్యసన్నితంప్రాహశ్వేతం
 లోకభయజరః ॥ ౬ ॥ ఏహ్యహిశ్వేతచానేనఃపి నాకింఘలంతవ । రుద్రోవాభగవా
 న్స్వప్నర్భుప్రావాజగదీశ్వరః ॥ ౭ ॥ సమగ్ధఃపరితాతుంమయాగ్రస్తంద్విజోత్తమ ।
 అనేనమమకింవిప్రరాదేణవిధినాప్రభోః ॥ ౮ ॥ నేతుంయస్యోభిశ్చాహంయమలో
 కంక్షణేనవై । యస్తాద్గతాయుస్త్యంతస్మాన్మునేనేతుమిహిహాద్యతః ॥ ౯ ॥ తస్యతద్వచ
 సంశ్రుత్వాభైరవంధర్మమిశ్రితమ్ । హరుద్రరుద్రరుద్రేతిలలాపమునిపుణ్ణవః ॥ ౧౦ ॥
 తంపాహచమహాదేవంకాలంసమ్ప్రీత్యవైదృశా । నేతేగ్రీవాబాష్పమిశ్రేణసమ్భ్రా
 వై ససమాకులః ॥ ౧౧ ॥ శ్వేతః ॥ త్వయాకింకాలనోనాథశ్చస్త్రీచేద్ధివృషధ్వజః ।
 లిక్లేప్తిఞ్చజరరోరుద్రస్సర్వదేవభవోద్భవః ॥ ౧౨ ॥ అతీవభవభక్తానాంమద్విధానాం
 మహాత్మానామ్ । విధినాకింమహాభాహిలాగచ్ఛగచ్ఛయథాగతమ్ ॥ ౧౩ ॥ తతోశశవ్య
 కుపితస్త్రీక్షణంప్రోభయజరః । శుశ్రీత్వాశ్వేతస్యతద్వాక్యంపాశహస్తోభయావ
 హాః ॥ ౧౪ ॥ సింహనాదంమహాత్రాత్యాచాస్ఫుట్యచముహుర్ముహుః । బబన్ధ
 చమునింకాలఃకాలప్రాప్తంతమాహచ ॥ ౧౫ ॥ మయాబద్ధోసివిప్రక్షేశ్వేతనేతుం
 యమాలయమ్ । అద్యవైదేవదేవేనతవరుదేణకింకృతమ్ ॥ ౧౬ ॥ క్వశర్మస్తవభ
 క్తిశ్చక్వపూజాపూజయాఫలమ్ । క్వచాహంక్వచమేభీతశ్వేతబద్ధోసివైమయా ॥
 ౧౭ ॥ లిక్లేప్తింసంస్థితశ్వేతతవరుద్రోమహేశ్వరః । సశ్వేష్టోసామహాదేవఃకథం
 పూజ్యోమహేశ్వరః ॥ ౧౮ ॥ తతస్సదాశివస్సయంద్విజంనిహన్తుమాగతంనిహ
 న్తునున్తకంస్తయన్నరారియజ్ఞహాహరః ॥ ౧౯ ॥ త్వరన్వినిర్గతఃపరశ్శివస్సయం
 త్రిలోన(స్త్రి)య । మృకోమృయాసమంసనన్దినాగణేశ్వరైః ॥ ౨౦ ॥ ససర్జజీవితం
 త్మణాద్భవంధరీత్యవైభయాశ్చపాతచాశువై బలీమనేస్తుసన్నిభోద్విజాః ॥ ౨౧ ॥ ననా
 దదోర్ధ్వముచ్చగీర్షరీత్యచాస్తకాస్తకం । నరీక్షణేనవైమృతంభవస్యవిప్రపుణ్ణవాః ॥
 ౨౨ ॥ ఏనేదురుచ్చమేశ్వరాస్సరేశ్వరామహేశ్వరంప్రణేమురమ్భికాముమాంమునీశ్వ
 రాస్తుహర్షితాః ॥ ౨౩ ॥ ససర్జురస్యమూర్ధ్నివై మునేగ్భవస్యభేదరాస్సుశోభనం

ప్రపూజయేత్ || ౮ || తమోహ్యగ్నిరజో బ్రహ్మ సత్వం పిష్ఠుః ప్రకాశకమ్ | మూర్తిరేకాస్థితా
తాచాస్యమూర్తయః పరికీర్తితాః || ౯ || యత్ర తిష్ఠతి తద్భ్రష్టాయోగేన తు సమన్వితమ్
తమ తస్మాద్ధిదేవదేవేశమీశానం ప్రభుః సవ్యయమ్ || ౧౦ || ఆరాధయన్తి విప్రేన్ద్రాజిత్రా
ధాజితేన్ద్రీయాః | విజ్ఞంకృత్వా యథాన్యాయం సర్వ లక్షణ సంయుతమ్ || ౧౧ ||
అజ్ఞాత మాత్రం సుఖభం సువృత్తం సర్వ సత్తతమ్ | సమనాభంతథాష్ట్ర శ్రంఖాః
శ్రాత్ర మథాపివా || ౧౨ || సువృత్తం వజ్రే లందివ్యం సర్వ కామ ఫలప్రదమ్ | వేది కాద్వి
గుణాతస్య సమావాసర్వ సత్తతా || ౧౩ || గోముఖీ వతిభాగై కావేద్యా లక్షణ సం
యుతా | వట్టి కావ సమన్తా ద్వైయ వమాత్రాద్విజోత్తమాః || ౧౪ || సౌవర్ణం రాజ
తం శైలంకృత్వా తామ్ర మయంతథా | వేది కాయాశ్చ విస్తార త్రిగుణం వై సహ స్తతః
వర్తులంచతురశ్రం వాషడశ్రం వా త్రిశ్రకమ్ | సమన్తాన్నిర్మణం శుభ్రం లక్షణైస్తత్స
లక్షితమ్ || ౧౬ || ప్రతిష్ఠాప్య యథాన్యాయం పూజాలక్షణ సంయుతమ్ | కలశం స్థాప
యేత్ తస్య వేది మధ్యే తథాద్విజాః || ౧౭ || సహిరణ్యం సవీజంచ బ్రహ్మ భిశ్చ భిమ
ప్రీతమ్ | సేవయేచ్ఛ తతో విజ్ఞంచ విత్తైః పశ్చ భిశ్శుభైః || ౧౮ || పూజయేచ్ఛ
యథా లాభంతతస్మిద్ధిమవాప్యత | సమాహితాః పూజయధ్వం సపుత్రా సుహృ
న్లుభిః || ౧౯ || సర్వే ప్రాజ్ఞులయో భూత్వా శూలపాణిం ప్రపద్యత | తతో ద్రక్ష్యత
దేవేశం దుర్ధర్మ చక్ర తాత్పర్యైః || ౨౦ || యంధృష్ట్యా సర్వ మజ్ఞాన మధర్మ శ్చ సుణశ్చ
తి | తతః ప్రదక్షిణంకృత్వా బ్రహ్మణ మమితోజసమ్ || ౨౧ || సమ్ప్రీప్థితావనాకా
స్తేదేవ దారువనంతతః | ఆరాధయితు మారబ్ధా బ్రహ్మణాకథితంయథా || ౨౨ || స్థ
జ్జితేషు విచిత్రేషు వర్తతా నాం గుహాసుచ | నదీ నాంచ విక్రేషు పుళినేషు శుభేషుచ |
శైవాలశోభనాః కేచిత్కేచిదన్తర్జితయాః | కేచిదభ్యాసకాశాస్తుపాదాఙ్గుస్తా
గ్రధిష్ఠితాః || ౨౪ || దన్తోలుఖిల సత్త్వ స్వే లత్త కుట్టాస్తథాపరే | స్థానపీరాసనా
స్త్రవ్యే శ్చ గజర్యారతాః పరే || ౨౫ || కాలం నయన్తి తవ సాపూజయాచ మహాభి
యః | ఏవం సంవత్సరే పూర్ణే వసంతే సమువస్థితే || ౨౬ || తతస్తేహం ప్రసాదార్థం
త్రానామనుకన్పయా | దేవః కృతయుగే తస్మిన్నిరాహిమ వతశ్శుభే || ౨౭ || దేవద
రువనం ప్రాప్తః ప్రసన్నః పరమేశ్వరః | భక్త పాణ్డర దిగ్దాజ్ఞో నగో వికృత లక్షణః || ౨౮ ||
ఉల్కుక వ్యగ్రహ స్తశ్చర క్తపిణ్డ శలోచనః | క్వచిచ్ఛహసతే రాద్రం క్వచిన్ద్రాయతి విప్లి
తః || ౨౯ || క్వచిన్మృత్యు తిత్త్యక్టారం క్వచిద్రాతి ముహుర్రుహయః | ఆశ్రమే హ్యటత
భైత్వం యాచతే వపునః పునః || ౩౦ || మాయాంకృత్వా తథాయాపాండేవ స్తద్వ
మాగతః | తతస్తే మనయస్వ ర్వేతుష్టా పుశ్చ సమాహితాః || ౩౧ || అద్భిర్వివిధ మ
లైశ్చ గూఢైర్గదైస్తతైవచ | సవత్సర కామ హాభాగ సుపుత్రా సుపరిచ్ఛదాః || ౩౨ ||
మునయస్తే తథా వాగ్విరీశ్వరంచేద ముబ్రువ || ౩౩ || అజ్ఞానాద్దేవదేవేశయదస్తాభిరగ

క్షితమ్ ॥ ౩౩ ॥ కర్మణామనసావాచాతత్సర్వం క్షుణ్ణం సీ । చరితాణివిచిత్రా
ణిగుహ్యేనగహణాచ ॥ ౩౪ ॥ బ్రహ్మాదినాంచదేవానాం దుర్విజ్ఞేయానితేహర ।
ఆగతింతేనజానీమోగతిం నైవవనైవచ ॥ ౩౫ ॥ విశ్వేశ్వరహహాదేవయోసిసోసిస
మోస్తుతే । స్తువన్విత్వాంమహాత్మానోదేవదేవం మహేశ్వరమ్ ॥ ౩౬ ॥ నమోభ
వాయభవ్యాయభావనాయోద్భవాయచ । అనన్తబలవీర్యాయభూతానాంపతయే
నమః ॥ ౩౭ ॥ సంహత్రేచపిశక్త్యా అవ్యయాయవ్యయాయచ । గజ్జాసలిలధారా
యఆధారాయగుణాత్మనే ॥ ౩౮ ॥ త్రివ్యక్త్యాకాయత్రినేత్రాయక్రీశూలవరధారిణే ।
కన్దర్పాయపంచతాశాయనమోస్తుపరమాత్మనే ॥ ౩౯ ॥ శంఖచక్రాయవృషాక్షాయ
గణానాంపతయేనమః । దణ్డహస్తాయకాలాయపాశహస్తాయవైనమః ॥ ౪౦ ॥ వే
దమన్త్రప్రధానాయశతజిహ్వాయవైనమః । భూతంభవ్యంభవివ్యంభస్థావరంజన్మ
మంచయత్ ॥ ౪౧ ॥ తవదేహాత్మముత్పన్నం దేవనర్వమిదంజగత్ । పాసిహంసి
చభద్రం తేప్రసీదభగవంస్తతః ॥ ౪౨ ॥ అజ్ఞానాద్యదివిజ్ఞానాద్యత్కించితురుతేన
రః । తత్సర్వంభగవానేవకురుతేయోగమాయయా ॥ ౪౩ ॥ ఏవంస్తుత్వాతుమున
యఃప్రహృష్టైరన్తరాత్మభిః । యాచన్తతపసాయుక్తాఃపశ్యేమాస్త్యాంయథాపురా ॥
తతోదేవఃప్రసన్నాత్మాస్వమేవాస్థాయశంఖరః । రూపంత్ర్యక్షంవసన్త్రిష్టుంది
వ్యంచతురదాత్మభుః ॥ ౪౪ ॥ లబ్ధిశృష్ట్యత్వయాదృష్ట్యాదేవదేవంత్రియన్భుక్మ ।
పునస్తుష్టుపురిశానందేవదారువనాకసః ॥ ౪౫ ॥ * * *

ఇశ్రీమహాపురాణేలైక్లే పూర్వభాగేదేవదారువనస్థముని
కృతలింగపూజాదికథనంనామ ఏకత్రింశోధ్యాయః

— శ్రిదేవదారువనస్థమునికృతపరమేశ్వరస్తుతిః—

ఋషయః ॥ నమోదిగ్వాససేతుభ్యంకృతాన్తాయక్రీశూలినే । వికటా
యకరాళాయకరాశవదనాయచ ॥ ౧ ॥ అరూపాయసురూపాయవిశ్వరూపాయతేన
మః । కటంకటాయరుద్రాయస్వాహాకారాయవైనమః ॥ ౨ ॥ సర్వప్రణతదేహాయస్వ
యంచప్రణాతాత్మనే । నిత్యంఘ్రిలశిఖణ్డాయశ్రీకణ్డాయనమోనమః ॥ ౩ ॥ నీలకణ్డా
యదేవాయచితాభస్యాభధారిణే । త్వంబ్రహ్మసర్వదేవానాంరుద్రాణాంఘ్రిలలోహి
తః ॥ ౪ ॥ ఆత్మాచసర్వభూతానాంసాక్ష్యైఃపురుషఉచ్యతే । పర్వతానాంమహా
మేరుర్మక్షత్రాణాంచచన్ద్రమాః ॥ ౫ ॥ ఋషీణాంచవసిష్ఠస్త్యందేవానాంవాస
వస్తథా । ఓజ్జ్వలస్సగ్వవేదానాంజ్యేష్ఠంసామచసామసు ॥ ౬ ॥ ఆరణ్యానాంచ
శూనాంచసింహస్త్యంపరమేశ్వరః । గ్రామ్యాణామృచభశ్పాసిభగవాన్లోకపు

జితః ॥ ౭ ॥ సర్వభావ ర్తమానోపయోయో భావోభవిష్యతి । త్వమేవతత్రవశ్యా
మోబ్రహ్మణాకథితంయథా ॥ ౮ ॥ కామఃక్రోధశ్చలోభశ్చవిషాదోమదఏవచ । ఏ
తదిచ్ఛానుహేబోధ్యంప్రసీదపరమేశ్వర ॥ ౯ ॥ మహాసంహరణేప్రాప్తేస్వయాదే
వకృతాత్మనా । కరంలలాటేసంవిధ్యవహ్నిరుత్పాదితస్త్వయా ॥ ౧౦ ॥ తేనాగ్ని
నాతదాలోకాఅర్చిర్భిస్సర్వతోవృతః । తస్మాద్గ్నిసమాహ్వేతేబహవోవికృ
తాగ్నయః ॥ ౧౧ ॥ కామఃక్రోధశ్చలోభశ్చమోమేవాదన్భుడపద్రవః । యానిచా
న్యానిభూతానిస్థావరాణిచరాణిచ ॥ ౧౨ ॥ దహ్యన్తేప్రాణినస్తేతుత్పన్నముఖేనవ
హ్నినా । అస్మాకంఽహ్యమానానాంత్రాతాభవసుర్వేశ్వర ॥ ౧౩ ॥ త్వంబలోక
హితాగ్ధాయభూతానిపరిషిత్వాసి । మహేశ్వరమహాభాగవ్రభోశుభశరీక్షక ॥ ౧౪ ॥
ఆజ్ఞాపయవయం నాభకర్తారోవచనంతవ । భూతకోటిసహస్రేషురూపకోటిశతేషు
చ ॥ ౧౫ ॥ అస్తంగస్తుంశకత్తాస్త్యదేవదేవనమోస్తుతే ॥ ౧౫౪ ॥ * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీ పూర్వ భాగే దేవదారువనస్థముని

కృతపరమేశ్వరస్తుతిర్నామ ద్వాత్రింశోధ్యాయః

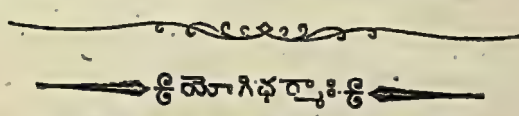
—౨ దేవదారువనస్థముని నాం పరమేశ్వరకృతహితోపదేశః—౨—

సందీ ॥ తతస్తుతోవభగవాననుగృహ్యనుహేశ్వరః । స్తుతింశుత్వాస్తుత
స్తేషామిదంవచనమబ్రవీత్ ॥ ౧ ॥ యఃపఠేచ్ఛృణోయదాపియమృతఃకీర్తితంస్త
వమ్ । శ్రావయేద్వాద్విజ్ఞాన్వప్రోగాణాపశ్యనువాపుయాత్ ॥ ౨ ॥ వత్సామివో
హితంపుణ్యంభక్తానాంమునిపుణ్ణవాః । స్త్రీలింగసఖిలదేవీవ్రకృతిర్మమదేహజా ॥ ౩ ॥
పుల్లిజ్జంపురుషోవిప్రామమదేహసముచ్ఛవః । ఉభాభ్యామేవవైస్సృష్టిర్మమవిపాశ
సంశయః ॥ ౪ ॥ సనిస్తేన్యతిసందృష్ట్యాదిగ్వాససమనుత్తమమ్ । బాలోన్మత్తవిచేష్టం
తుమత్సరంబ్రహ్మవాదినమ్ ॥ ౫ ॥ యోహిమాంభస్త్యనిరతాభస్త్యనాదగ్ధకిల్బిషాః । య
థోక్తకారిణాదాంతావిప్రాధ్యానపరాయణాః ॥ ౬ ॥ మహాదేవపరానిత్యంచరన్
హ్యార్థ్యరేతసః । అర్చయన్తిమహాదేవంవాఙ్మనఃకాయసంయతాః ॥ ౭ ॥ రుద్ర
లోకమనుప్రాప్యనైవర్తన్తితేపునః । తస్మాదేతద్వ్రతందివ్యమవ్యక్తంవ్యక్తిలిజినః ।
భస్త్యవ్రతాశ్చముణ్డాశ్చవ్రతనోవిశ్వరూపిణః । సతాస్పరివదేద్విద్వాన్మదైతాన్మా
ఖిలజ్ఞయేత్ ॥ ౮ ॥ సహసన్నాప్రియంబ్రూయాదముత్రేహహితార్థవాక్ ।
యస్తాస్మిన్స్తతిమూఢాత్మానుహాదేవంసనిద్వతి ॥ ౧౦ ॥ యస్త్యేతాన్పూజయేన్నిత్యం
సపూజయతిశజరమ్ । ఏవమేషమహాదేవోలోకానాంహితకామ్యయా ॥ ౧౧ ॥
యుగేయుగేమహాయోగీక్రీడతేభస్త్యుగ్ధితః । ఏవంచరతభద్రంవస్తతస్సిద్ధిమవాప్సు
థ ॥ ౧౨ ॥ అతులమిహమహాభయప్రణాశహేతుంశివకథితంపరమంపదంవిదిత్వా ।

వ్యవగతభయలోభమోహచిత్తాః ప్రణిపతితాః సుహృదాశ్చిరుగ్రమ్ ॥ ౧౩ ॥ తతః
 ప్రముదితావిప్రాశ్శుత్యైవంకథితంతదా ॥ గన్తోదకైస్సుశుద్ధైశ్చకుశపుష్పవిమిశ్రితైః ॥
 స్నానయన్తిమహామైఘ్నిరభ్యరేవమహేశ్వరమ్ ॥ గాయన్తివివిధైర్గుహ్యైర్ద్వజా-
 రైశ్చాపినుస్వరైః ॥ ౧౪ ॥ సమోదేవాధిదేవాయనమోదేవాయవైనమః ॥ అర్ధ-
 నారీశరీరాయసాఘ్యయోగప్రవర్తినే ॥ ౧౫ ॥ మేఘవాహనకృష్ణాయగజచర్మవా-
 సినే ॥ కృష్ణాజిమోక్షరీయాయవ్యాశయిణ్యోపవీతినే ॥ ౧౬ ॥ సురచితసుపిత్రకుణ్డ-
 లాయసురచితమాల్యవిభూషణాయతుభ్యమ్ ॥ హృగపతివరచర్మవాససేచప్రథితయ-
 శసేనమోస్తుశఙ్కరాయ ॥ ౧౭ ॥ తతస్తాన్తస్మిన్సీమితః ప్రత్యువాచమహేశ్వరః ॥
 ప్రీతోస్త్రితపసాయుష్మాన్స్వరంవృణుతసువ్రతాః ॥ ౧౮ ॥ తతస్తేమునయస్సుర్వేప్రణి-
 పత్యమహేశ్వరమ్ ॥ భృగ్వక్షిరావసంతశ్చవిశ్వామిత్రస్తతైవచ ॥ ౧౯ ॥ గౌతమో-
 త్రిస్సుకేశశ్చపులస్త్యః పుల్లహః క్రతుః మరీచిః కశ్యపః కణ్వస్సంవర్తశ్చమహాతపాః ॥
 తేప్రణమ్యమహాదేవమిదంవచనమబ్రువన్ ॥ భన్తుస్నానంచనగ్నత్వంవామత్వంప్ర-
 తిలోమతా ॥ ౨౦ ॥ సేవ్యాసేవ్యత్వమేవంవపతదిచ్ఛానువేదితుమ్ ॥ తతస్తేహవ-
 చశ్శుత్యాభగవాన్సురమేశ్వరః ॥ ౨౧ ॥ సస్తితంప్రాహసమ్ప్రీత్యసర్వాన్ముని-
 వరాన్స్తదా ॥ ౨౨ ॥

* * * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీ పూర్వభాగే దేవదారువనస్థమనీనాంవర
 మేశ్వరకృతహింసదేశకథనం నామత్రయస్త్రీశోభాయః

మహాదేవః ॥ పతద్వస్సుస్సృజిత్యామికథాసర్వస్వమద్యవే ॥ అగ్నిర్వ్య-
 హంసోమకర్తాసోమశ్చాగ్నిముపాశ్రితః ॥ ౧ ॥ కృతమేతద్వహత్యగ్నిర్బుధ్యోలోక-
 సమాశ్రయాత్ ॥ ఆసకృత్త్వగ్నినావద్ధంజగత్థానివరజజ్ఞమమ్ ॥ ౨ ॥ భన్తుసా-
 ద్విహితంసర్వంపవిత్రమిదముత్తమమ్ ॥ భన్తునావీర్యమాదాయభూతానిపరిషి-
 జ్ఞుతి ॥ ౩ ॥ అగ్నికార్యంచయఃకృత్వాకరివ్యతిత్రియాయుషమ్ ॥ భన్తునామమవీ-
 ర్యేణముచ్యతేసర్వకింబిషైః ॥ ౪ ॥ భాసయిశ్యేవతద్భుత్తశుభంభావయతేచయత్ ॥
 భతుణాత్సర్వపాపానాంభస్తేతిపరికీర్తితమ్ ॥ ౫ ॥ ఊషపాఃపితరోజ్ఞేయాదేవా-
 వైసోమసమ్భవాః ॥ అగ్నిసోమాత్కంసర్వంజగత్థానివరజజ్ఞమమ్ ॥ ౬ ॥ అహమ-
 గ్నిర్మహాతేజాసోమశ్చైవహమహమ్భికా ॥ అహమగ్నిశ్చసోమశ్చప్రకృత్యాపురు-
 షస్సృయమ్ ॥ ౭ ॥ తస్మాద్భుత్తమహాభాగామద్వీర్యమితిచోచ్యతే ॥ స్వవీర్యంవ-
 పుషానైవధారయామీతివైస్థితః ॥ ౮ ॥ తదాప్రభృతిలోకేషురత్సార్థమశుభేషుచ ॥

భక్తనాక్రియ తేరతూ సూతికా నాంగ్య హేమచ || ౯ || భక్తసాక్షాత్పరమార్థాత్మజర
 క్రోధోజితేంద్రియః | మత్సమీపము పాగవ్యసభూయోవివర్తతే || ౧౦ || వ్రతంపా
 శువతంయోగంకాపిలంచైవనిర్మితమ్ | పూర్వంపాశువతంహ్యేతన్నిర్మితంతదన్త
 మమ్ || ౧౧ || శేషశ్చాశ్రమిణస్సర్వేపశ్చస్మిష్టేస్సప్తయమ్భువా | సృష్టిరేషామ
 యాస్సప్టలజ్జామోహభయాత్మికా || ౧౨ || సగ్నావహజాయస్తేదేవతామున
 యస్తథా | ఏచాన్యేమానవాలోకేసర్వేజాయస్త్యివాససః || ౧౩ || ఇన్ద్రియై
 రజితైర్మగ్నోదుకూలేనాపిసంవృతః | తైరేవసంవృతైర్గుప్తానవస్త్రంకారణంస్త్ర
 తమ్ || ౧౪ || త్తమాభ్యుతరహింసాచవైరాగ్యంచైవసర్వశః | తుల్యమానావమానా
 చతదావరణముత్తమమ్ || ౧౫ || భక్తసాక్షాత్సేనదిగ్ధాక్షోధ్యాయితేషససాహరమ్ | య
 ద్యుకార్యసహస్రాణి కృత్యాయసాన్నితిభక్తనా || ౧౬ || తత్సర్వంవహతేభక్త్యయథా
 గ్నిస్తేజసావనమ్ | తస్మాద్యత్పరంభూత్వాతికాలమపియస్సదా || ౧౭ || భక్త
 నాకురుతేన్నానంగాణావత్యంసగచ్ఛతి | సమాహృత్యక్రతూస్తస్మాద్వద్వహీత్వా
 వ్రతముత్తమమ్ || ౧౮ || ధ్యాయన్తియేమహాదేవంబీలాసద్భావభావితాః | ఉత్తరేణా
 ర్యవన్ధానంతేమృతత్వమవాప్నుయః || ౧౯ || దక్షిణేనచపన్ధానంయేత్తకానానిశే
 జిరే | అశిమామహిమాచైవలఘిమాప్రాప్తిరేవచ || ౨౦ || ఇచ్ఛాకామావసాయి
 త్వంతథాప్రాకావ్యమేవచ | ఈశిత్వంచవశిత్వంచఅమరత్వంచతేగతాః || ౨౧ ||
 ఇన్ద్రాగ్రయస్తథాదేవాఃకామికవ్రతమాస్థితాః | ఐశ్వర్యంపరమంప్రాప్యసర్వేహ్య
 వ్రతిమాజనః || ౨౨ || వ్యవగతమదమోహముక్తరాగస్తమరజదోషవిపర్జితస్స
 భావః | పరిభవమిదముత్తమంవిదిత్వాపశుపతియోగవరోభవేత్సదైవ || ౨౩ ||
 ఇమంపాశువతంధ్యాయస్తస్యపాపప్రణాశనమ్ | యఃపఠేచ్ఛశువియభూత్వాశ్రద్ధ
 ధానోజితేంద్రియః || ౨౪ || సర్వపాపపశుద్ధాస్త్యరుద్రలోకంసగచ్ఛతి | తేసర్వే
 మునయశ్శ్రుత్వావసిష్ఠాద్వాద్విజ్ఞోత్తమాః || ౨౫ || భక్తపాణ్డరదిగ్ధాక్షాబభూవు
 ర్విగతస్పృహః | రుద్రలోకాయకల్పాస్తేసంస్థితాశ్శివతేజసా || ౨౬ || తస్మైస్స
 దైవ్యాపూజ్యాశ్చపిక్రతామలినాలపి | రూపాన్వితాశ్చవిప్రేంద్రాస్సదాయోగీ
 స్త్రీశః || ౨౭ || బహునాకింవ్రలాపేనభవభక్తాద్విజ్ఞోత్తమాః | సమ్పూజ్యా
 స్సర్వయత్నేనశివవన్నాత్రసంశయః || ౨౮ || మలినాశ్చైవవిప్రేంద్రాభవభక్త
 దృఢవ్రతాః | దధీవస్తయథాదేవదేవంజిత్యావ్యవస్థితః || ౨౯ || నారాయణంతే
 థాలోకేరుద్రభక్త్యానసంశయః | తస్మాత్సర్వప్రయత్నేనభక్తదిగ్ధతనూరుహః || ౩౦ ||
 జటినోముణ్డినశ్చైవసగ్నానానాప్రకారిణః | సమ్పూజ్యాశ్శివవన్నిత్యంమనసాకర్త
 తాగరా || ౩౧ || * * * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణేలైక్షేపూర్వఖాండే యోగీవ్రతంసానామచతుష్టయోగోధ్యాయః

శ్రీ కృష్ణుపదధీచోపాఖ్యానమ్.

సనతుమాంః || కథంజఘానరాజానంతుపంపాదేనసువ్రత | దధీచస్సమ
 రేజిత్యాదేవదేవంజనార్దనమ్ || ౧ || వజ్రాస్థిత్యంకథంలేభేనుహదేవాన్మహాతపాః |
 వక్తుసుర్హసిశైలాదేజితోమృత్యుస్త్యయాయథా || ౨ || శైలాదిః || బ్రహ్మపు
 త్రోమహాలేజారాజాతుప ఇతిశ్రుతః | అభూన్మిత్రోదధీచస్య మునీన్ద్రస్యజనేశ్వ
 రః || ౩ || చిరాత్తయోఃప్రసక్తాద్వైవాదజితుపదధీచయోః | అభవత్త్రియశ్చే
 స్థోవిద్రవవేతిపిశ్రుతః || ౪ || అష్టాసాంలోకపాలానాంవపుద్ధారయతేనృపః | తస్మా
 దిన్ద్రోహ్యహంవహ్నిశ్చనశ్చసర్వతిస్తథా || ౫ || వరుణశ్చైవవాయుశ్చసోమోధన
 దపవచ | ఈశ్వరోహంస్థస్థే హయానావసుస్తవ్యపవచ || ౬ || మహతీదేవతా
 యాసామహతశ్చాపి సువ్రత | తస్మాత్త్వయామహాభాగచ్యా వనేయసదాహ్య
 హమ్ || ౭ || నావసుస్తవ్యపవేహాపూజనీయశ్చసర్వథా | శ్రుత్వాతథామతంతస్య
 కృష్ణుపస్యముసంత్రనుః || ౮ || దధీచశ్చైవసశ్చోగ్రోగారవాదాత్మనోద్విజః | అ
 తాడయత్క్షుపంమూర్ధ్ని దధీచోవామముష్టి నా || ౯ || నిశ్చేదవజ్రేణచతందధీచంబ
 లవాన్తు పః | బ్రహ్మలోకేపురాసోహిబ్రహ్మణఃకృతసశ్శవః || ౧౦ || ల
 బ్ధింవజ్రంచకార్యార్థంవజ్రేణాచోదితఃప్రభుః | స్వేచ్ఛయైవసరోభూత్వానరపాలా
 బభూవసః || ౧౧ || తస్మాద్రాజానవిప్రేన్ద్రసుజయద్వైనుహాబలః | తథావజ్ర
 ధరశ్శ్రీమాన్బలవాంస్తనుసాన్వితః || ౧౨ || పపాతభూమానిహతోవజ్రేణద్విజపు
 జ్జవః | సస్మారసతథాతత్రముఖాద్వైభార్గవంమునిమ్ || ౧౩ || శుక్రోపిసన్ధయామా
 సతాడితంకులిశేనతమ్ | యోగాదేభ్యదధీచస్యదేహండేహభృతాంవరః || ౧౪ ||
 సన్ధాయపూర్వవద్దేహండధీచస్యాహభార్గవః | భోదధీచమహాభాగదేవదేవము
 మావతమ్ || ౧౫ || సముజ్జ్యపూజ్యంబ్రహ్మద్వైదేవదేవంనిరజ్జనమ్ | అవధ్యో
 భవవిప్రవైప్రసానాత్త్ర్యిస్సృకస్యతు || ౧౬ || మృతసజ్జీవనంతస్సాల్లబ్ధమేతన్మ
 యాద్విజ | నాస్తిమృత్యుభయంశమోగ్భక్తానామిహసర్వతః || ౧౭ || మృతసజ్జీ
 వనంచాపిశైవమద్యవనామితే | త్రియస్సృకంయజామహేతైర్లోక్యపితరంప్ర
 భుమ్ || ౧౮ || త్రిషణ్డలస్యపితరంత్రిగుణస్యమహేశ్వరమ్ | త్రితత్త్వస్యత్రివహ్ని
 శ్చత్రిధాభూతస్యసర్వతః || ౧౯ || త్రివేదస్యమహదేవంసుగంధింపుష్టివర్ధనమ్ | సర్వ
 భూతేషుసర్వత్రత్రిగుణేప్రకృతాతథా || ౨౦ || ఇన్ద్రియేషుతథాన్యేషుదేవేషుచగ
 ణేషుచ | పుష్పేషుగంధేషుత్పస్సుగంధిఃపరమేశ్వరః || ౨౧ || పుష్టిశ్చప్రకృతిర్వ
 స్సాత్పురుషస్యద్విజోత్తమ | మహదాదిపితేషాస్తవికల్పస్యాపిసువ్రత || ౨౨ || వి
 స్తోపితామహస్యాపిమునీనాంచమహామునే | ఇన్ద్రస్యాపిచదేవానాంతస్సాద్వైపు
 ష్టివర్ధనః || ౨౩ || తందేవమమృతంరుద్రంకర్తృణామనసాతథా | స్వాధ్యాయేనచ
 యోగేనధ్యానేనచయజామహే || ౨౪ || సత్యేనానేనముక్షీయాన్మృత్యుపాశాద్భవ

స్వయమ్ । బద్ధమోక్షకరోయస్మాదుర్వారుకమివప్రభుః ॥ ౨౫ ॥ మృతసంజ్ఞేవనో
మన్తోమయాలభ్యస్తుశబ్దరాత్ । జప్తాహుత్యాభిమన్త్రైవంజలఃపీత్వాదివాని
శమ్ ॥ ౨౬ ॥ లింగస్యసన్నిధౌధ్యాత్వానాస్తిమృత్యుభయంద్విజ । తస్యతద్వచనం
శ్రుత్వాతపసారాధ్యశబ్దరమ్ ॥ ౨౭ ॥ వజ్రాస్థిత్యవధ్యత్వహదీనత్వంచలబ్ధ
వాః । ఏవమారాధ్యదేవేశందధీచోమునిసత్తమః ॥ ౨౮ ॥ ప్రాప్త్యావధ్యత్వమ్
వైశ్యవజ్రాస్థిత్యప్రయత్నతః । అతాడయచ్ఛరాజేన్ద్రింపాదమూలేనమూర్ధని ॥
తునుపోదధీచంపజ్జేణజఘానోరసచప్రభుః । నాభాన్నాశౌయతద్వజ్రందధీచస్యమహా
త్మనః ॥ ౩౦ ॥ ప్రభావాశ్చరమేశస్యవజ్రబద్ధశరీరిణః । నృప్త్యైవ్యవధ్యత్వహదీన
తాంచతుపోదధీచస్యతథాప్రభావమ్ ॥ ౩౧ ॥ ఆరాధ్యమామాసహరింమురారిమి
ద్దానుజంప్రేక్ష్యతదామృజాతుమ్ ॥ ౩౧౪ ॥ * * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణేలైక్లేపూర్వభాగేతులపవరాభవోనామపంచ
త్రింశోధ్యాయః.

శైలాదిః ॥ పూజయాతస్యసన్తప్తోభగవాన్పురుషోత్తమః । శ్రీభూమిసహి
తశ్రీమాఞ్ఞభృచక్రగదాధరః ॥ ౧ ॥ కిరీటీవద్భూస్తశ్చసర్వాభరణభూషితః । పీ
తావృరశ్చభగవాన్దేవైర్దైత్యైశ్చసంవృతః ॥ ౨ ॥ ప్రదదౌదర్శనంతస్మైదివ్యంవై
గరుడధ్వజః । దివ్యేనదర్శనేనైవదేవందృష్ట్వాజనార్దనమ్ ॥ ౩ ॥ తుష్టావవాగ్మిరి
ష్టాభిఃప్రణమ్యగరుడధ్వజమ్ । త్వమాదిస్తస్వమనాదిశ్చప్రకృతిస్తస్వంజనార్దనః ॥ ౪ ॥
పురుషస్తస్వంజగన్నాథోవిష్ణుర్విశ్వేశ్వరోభవాః । యోయంబ్రహ్మాసిపురుషోవిశ్వ
మూర్తిఃపితామహః ॥ ౫ ॥ తత్త్వమాద్యంభవానేవఫరజ్ఞోత్పిర్జనార్దన । పరమా
త్మావరణ్ధామశ్రీవతేభూవతేప్రభో ॥ ౬ ॥ త్వతోఽవనమ్భవోరుద్రస్తమసాచసమా
వృతః । త్వత్ప్రసాదాజ్జగద్ధాతారజసాచపితామహః ॥ ౭ ॥ త్వప్రసాదాత్స్వ
యంవిష్ణుస్సత్యేనపురుషోత్తమః । కాలమూర్తేహరేవిష్ణోనారాయణజగన్నయః ॥ ౮ ॥
మహంస్తథాచభూతాదిస్తన్నాత్రాణీర్ద్రియాణిచ । త్వయైవాధిష్ఠితాన్యేవవిశ్వమూ
ర్తేనుహేశ్వర ॥ ౯ ॥ మహాదేవజగన్నాథపితామహజగద్గురో । ప్రసీదదేవదేవేశ
ప్రసీదపరమేశ్వర ॥ ౧౦ ॥ ప్రసీదత్వంజగన్నాథశరణ్యంశరణంగతః । వైకుంఠశౌరే
సర్వజ్ఞవాసుదేవమహాభుజః ॥ ౧౧ ॥ సజ్జర్ణణమహాభాగప్రద్యమ్నపురుషోత్తమ । అని
రుద్ధమహాభాగసదావిజ్ఞానమోస్తుతే ॥ ౧౨ ॥ విష్ణోతవాసనందివ్యమవ్యక్తంవధ్యతో
విభుః । సహస్రఫణసంయుక్తస్తమోమూర్తిర్ధరాధరః ॥ ౧౩ ॥ అథశ్చధర్మోదేవేశజ్ఞానం
రావైగ్యమేవచ । విశ్వరూపససన్యాస్యపాదరూపేణనువ్రత ॥ ౧౪ ॥ సత్తపాతాశపా
దస్త్యంధరాజఘనమేవచ । వాసాంసిసాగరాస్సప్తదిశశ్చైవమహాభుజాః ॥ ౧౫ ॥

ద్యౌర్ముగ్ధా తేవిభోనాభిఃఖంబాయుర్నాసికాంగతః । నేత్రేసోమశ్చసూర్యశ్చకే
 శావైపుష్కరాదయః ॥ ౧౬ ॥ నక్షత్రతారకాద్యౌశ్చకైవేయకవిభూషణమ్ ।
 కథంస్తోమ్యామిదేవేశంపుజ్యశ్చపురుషోత్తమః ॥ ౧౭ ॥ శ్రద్ధయాచక్రతం
 దివ్యంయచ్ఛ్రుతంయశ్చకీర్తితమ్ । యదిష్టంతశ్శ్రమస్వేశనారాయణసమోస్తు
 తే ॥ ౧౮ ॥ శైలాదిఃఇదంతువైష్ణవంస్తోత్రంసర్వపాపప్రణాశనమాయఃపరేచ్ఛృణు
 యాద్వాపితుపేణపరికీర్తితమ్ ॥ ౧౯ ॥ శ్రావయేద్వాద్విజాన్శ్చక్త్యావిష్ణులోకంస
 గచ్ఛతి । సమూజ్యచైవంత్రిదశేశ్వరాద్యైస్తుత్వాస్తుతందేవమజేయమీశమ్ ॥ ౨౦ ॥
 విజ్ఞాపయామాససరిత్వభక్త్యాజనార్దనాయప్రణిపత్యమూర్ధ్నారాజా ॥ భగవన్బ్రా
 హ్మణఃకశ్చిద్దధీవగ్ధితిశ్రుతః ॥ ౨౧ ॥ దుర్మదేనావినీతాన్తాసఖామమపురాభవత్ । అవ
 ధ్యస్సుగ్వదాసరైశ్చజగ్రార్చనతత్పరః ॥ ౨౨ ॥ సావజ్ఞంవామపాదేనసమాం
 మూర్ధ్నిసదస్యథాతాడయామానదేవేశవిష్ణోవిశ్వజగత్పతే ॥ ౨౩ ॥ ఉవాచచమ
 దావిష్టోనవిభేమీతిసర్వతః । జేతుమిచ్ఛామితంవిప్రందధీచంజగదీశ్వర ॥ ౨౪ ॥ య
 థాహితంతథాకర్తుంత్యమర్హసిజనార్దన ॥ శైలాదిః ॥ జ్ఞాత్వాసోపిదధీవస్యఅవ
 ధ్యస్యంమహాత్మనః ॥ ౨౫ ॥ సప్తారచమహేశస్యప్రభావమతులంహరిః । ఏవంస్తు
 త్వాహరిఃప్రాహబ్రహ్మణఃకుతసస్థునమ్ ॥ ౨౬ ॥ విష్ణుః ॥ విప్రాణాంనాస్తిరా
 జేన్ద్రభయమేత్యమహేశ్వరమ్ । విశేషాద్రుద్రభక్తానామభయంసర్వదానృప ॥
 నీచానామపిసర్వత్రదధీవస్యాస్యకింపునః । తస్మాత్తవమహాభాగవిజయానాస్తిభూ
 పతే ॥ ౨౭ ॥ దుఃఖంకరోమివిప్రస్యశాపార్థంసమరస్యమే । భవితాతస్యశాపేనద
 త్తయజ్ఞేనురైస్సుహ ॥ ౨౮ ॥ వినాశోమమరాజేన్ద్రపునరుత్థానమేవచతస్మాత్సమేత్య
 విప్రేన్ద్రసర్వయత్నేనభూవతే ॥ ౨౯ ॥ కరోమియత్నంరాజేన్ద్రదధీచవిజయాయ
 తే ॥ శైలాదిః ॥ శ్రుత్వావాక్యంకుంపఃప్రాహతథాస్త్వితిజనార్దనమ్ ॥ ౩౦ ॥ భగవానపి
 విప్రస్యదధీవస్యాశ్రమంయయా । ఆస్థాయకూప విప్రస్యభగవాన్శ్చక్తవత్సలః ॥ ౩౧ ॥
 దధీచమాహబ్రహ్మర్షిఃభివాద్యజగద్గురుః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ భోభోదధీచబ్రహ్మర్షేభ
 వార్చనరతావ్యయ ॥ ౩౨ ॥ వరమేకంవృణోత్పశ్యస్తంభవాద్దాతుమర్హతియాచితోదే
 వదేవేనదధీచఃప్రాహవిష్ణునా ॥ ౩౩ ॥ జ్ఞాతంవేషితంసర్వంనవిభేమితథాప్యహమ్భ
 వాన్యప్రస్యకూపేణఆగతోసిజనార్దన ॥ ౩౪ ॥ భూతంభవిష్యందేవేశవర్తమానంజ
 నార్దనజ్ఞాతంప్రసాదాద్రుద్రస్యద్విజత్వంత్యజనుప్రత ॥ ఆరాధితోసిదేవేశకుంపేణమ
 ధుసూదనజానేతవై నాంభగవన్శ్చక్తవత్సలతాహరే ॥ ౩౫ ॥ స్థానేతవైమాభగవన్శ్చక్త
 వాత్సల్యతాహరే ॥ అస్తిచేష్ఠగవన్శ్చితిర్భవార్చనరతస్యమే ॥ ౩౬ ॥ వత్తుమర్హసియత్నే
 నవరదామ్యజలోచన । వదామినమృపాతస్మాన్నవిభేమిజనార్దన ॥ ౩౭ ॥ నవిభే
 మిజగత్యస్త్విదేవదైత్యద్విజాదపి ॥ శైలాదిః ॥ శ్రుత్వావాక్యందధీచస్యతదాస్థాయజ
 నార్దనః ॥ ౪౦ ॥ స్వకూపంసస్త్రితంప్రాహసప్త్యజ్యద్విజతాంక్షణాత్ ॥ భగవాన్ ॥

భయందధీచసర్వత్రనాస్త్యేవతవసువ్రత || ౪౧ || భవార్చనరతోయస్తాథ్యవాస్త
 ర్వజ్ఞఏవవ | విభేమీతిసకృద్వత్తుంత్యమర్హసినమస్తవ || ౪౨ || నియోగాన్యమవి
 ప్రేక్ష్యతమపంప్రతిసదస్యభ | ఏవంశ్రుత్వాపితద్వాక్యంసాస్త్యంవిష్టోర్మహామునిః ||
 సవిభేమీతితంప్రాహదధీచోదేవసత్తమమ్ | ప్రభావాద్దేవదేవస్యశ మ్భాసాత్సత్త్వా
 నాకినః || ౪౪ || సర్వస్యశఙ్కరస్యాస్యసర్వజ్ఞస్యమహామునిః | తతస్తస్యమునే
 శ్రుత్వావచనంకుపితోహరిః || ౪౫ || చక్రముద్యవ్యభగవాద్విధతున్మునిసత్తమమ్ |
 అభవతుఃశ్రితాగ్రంహిపిష్టశ్చక్రంసుదారుణమ్ || ౪౬ || ప్రభావాద్దిదధీచస్యతు
 వనైవసహిసన్నిధౌ | దృష్ట్వాతతుఃశ్రితాగ్రంహిచక్రంచక్రణమాహునిః || ౪౭ ||
 దధీచస్సస్మితంసాత్సాత్సదసద్వ్యక్తికారణమ్ | భగవన్భవతాలబ్ధంపురాతనసుదా
 రుణమ్ || ౪౮ || సుదర్శనమితిభ్యాతంచక్రంవిష్టప్రయత్నతః | భవనైవతచ్ఛృణం
 చక్రంసజిహ్వాంసతిమామిహ || ౪౯ || బ్రహ్మేస్త్రాదైవస్తథానైర్వాప్రయత్నంకర్తు
 మర్హసి || తైలాదిః || తస్యతద్వచనంశ్రుత్వాదృష్ట్వాన్విర్యమామునిధమ్ || ౫౦ ||
 ససర్జచపునస్తస్యసర్వాస్త్రాణిసమస్తతః | చక్రుర్దేవాస్తతస్తస్యవిష్టసాహాయ్యసు
 వ్యయాః || ౫౧ || ద్విజేనైకేనయోధ్యంహిప్రవృత్తస్యమహాబలాః | కుశముష్టింత
 దాదాయదధీచస్సంస్తరస్థవమ్ || ౫౨ || ససర్జసర్వదేవేభ్యోవజ్రాస్థిసర్వతో
 వశే | దివ్యంత్రిసూలవభవతాగ్రాగ్నిసదృశప్రభమ్ || ౫౩ || దన్ధుండేవాన్వతంచ
 క్రేయుగాన్తాగ్నిరివావరః | ఇన్ద్రానారాయణాద్యైస్తుదేవైస్త్యక్తాన్యాః || ౫౪ ||
 ఆయుధానిసమస్తాప్రణేముస్త్రీశిఖంమునే | దేవాశ్చమద్రువుస్సర్వేధ్వస్తవీర్యాద్వి
 జోత్తమః || ౫౫ || ససర్జభగవాన్విష్టస్సద్దేవోత్పురుషోత్తమః | ఆత్మనస్సదృశాద్వి
 వ్యాన్తక్షులతాయతాన్తణా || ౫౬ || తానిసర్వాణిసహసాదదాహమునిసత్త
 మః | తతోపస్తయమాస్థాయవిశ్వమూర్తిరభూద్ధరిః || ౫౭ || తస్యదేహేహరేస్సా
 త్సాదపశ్యద్విజసత్తమః | దధీచోభగవాన్విప్రోదేవతానాంగణాన్మృతక || ౫౮ ||
 రుద్రాణాంకోటయశ్చైవగణానాంకోటయస్తదా | అణ్డానాంకోటయశ్చైవవిశ్వ
 మూర్తేస్తనోతదా || ౫౯ || దృష్ట్వైతదఖిలంతత్రచ్యావనిర్విస్మితంతదా | విష్ణుమా
 హాజగన్నాథంజగన్మయమజంహరిమ్ || ౬౦ || అశ్పసాభ్యుత్పతంవిష్ణుంవిశ్వరూ
 పంమహామునిః | మాయాంశ్యజమహాబాహూప్రతిభాసాపిచారతః || ౬౧ || వి
 జ్ఞానానాంసహస్రాణిదుర్విజ్ఞేయానిమాధవ | మయిపశ్యజగత్స్వంత్యయాసార్థమ
 నిర్భత || ౬౨ || బ్రహ్మేణంచతథారుద్రందివ్యాందృష్టిందదామితే | ఇత్యుక్తాదర్శ
 యామాసస్వతనోనిఖిలంమునిః || ౬౩ || తంప్రాహచహరిండేవంసర్వదేవభవో
 ద్భవమ్ | మాయయాహ్యనయాకింవామంత్రశక్త్యాభవాప్రభో || ౬౪ || వస్తుశక్త్యా
 భవావిష్టాధ్యానశక్త్యాభవాపునః | త్యక్తామాయామిమాంతస్సాద్యోద్ధమర్హసియ

త్వతః ॥ ౬౫ ॥ ఏవంతస్యవచశ్చుత్వాన్యప్యేమాహోప్యవచశ్చుత్వమ్ । దేవాశ్చదు
 ద్రువుశ్చయో దేవం నారాయణంచ తమ్ ॥ ౬౬ ॥ వాఙ్మాయాసానిశ్చేష్టంపద్మయో
 నిర్జగద్గరుః । శశమ్నవచనంతస్యబ్రహ్మణస్తేననిర్జగః ॥ ౬౭ ॥ జగావభగ
 వాన్విష్ణుఃప్రణిపత్యహహమునిమ్ । తుమహోదుఃఖాతురోభూత్వాసమ్నాజ్యవము
 నీశ్వరమ్ ॥ ౬౮ ॥ దధీచనశ్చివస్యాశుప్తార్థయామాసవిక్షబః । దధీచతుస్య
 తాందేవమయాఽజ్ఞానాత్యంతంసఖే ॥ ౬౯ ॥ విష్ణునావాసురైర్వాపిరుద్రభక్తస్య
 కింతవ । ప్రసీదవరమేకానేమగ్నభాదుష్టవైర్ద్విజ ॥ ౭౦ ॥ భక్తిగ్భక్తినుతాంశ్రేష్ఠ
 మద్విదైఃకుత్రియాధమైః । శ్రుత్వానుగృహ్యశంఖప్రదధీచస్తవతాంవరః ॥ ౭౧ ॥
 రాజానంమునిశోర్జూలశ్చశాపచమరోత్తమాః । రుద్రకోపాగ్నినాదేవాస్సదేవేష్టా
 మునీశ్వరైః ॥ ౭౨ ॥ ధృస్తాభవన్తుదేవేనవిష్ణునాచసహస్వితాః । ప్రజావతేర్మఖే
 పుణ్యేదక్షస్యసుమహాత్మనః ॥ ౭౩ ॥ ఏవంతప్త్యాత్ముపంప్రేత్యపునరాహద్విజోత్త
 మః । దేవైశ్చపూజ్యారాజేన్ద్రీన్ద్రపైశ్చవిషదైర్గణైః ॥ ౭౪ ॥ బ్రాహ్మణాపవరాజే
 ద్ద్రీబలినఃప్రభవిష్టవః । ఇత్యుత్త్వాస్వోటజంపిప్రవిప్రవిదేశనహాచ్యుతిః ॥ ౭౫ ॥ దధీ
 చనశ్చివాన్ద్యవజగామస్వంసృపఃకుయమ్ । తదేవతీర్థనభవశ్చానేశ్వరమిత్స్య
 తమ్ ॥ ౭౬ ॥ ఘానేశ్వరమనుప్రాప్యశివసాయుజ్యమాపున్నయాత్ । కధితస్తవ
 సక్షేపాద్వివాదఃతుబ్ధధీవయోః ॥ ప్రభావశ్చదధీచస్యభవస్యచమహామునే । యథా
 దంకీర్తయేద్దివ్యంవివాదంతుబ్ధధీవయోః ॥ ౭౭ ॥ జిత్యావహ్యక్యందేవందేబ్రహ్మ
 లోకంవ్రయాతీనః । యథానంకీర్త్యసజ్జానింప్రవిశేత్తస్యసర్వదా ॥ ౭౮ ॥ నాస్తిచ్యు
 త్యభయందైవివిజయీచభవిష్యతి ॥ ౭౯ ॥ * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణేలైక్షే పూర్వభాగేతుబ్ధధీచోపాఖ్యానం
 నామషష్ఠి గ్రంథోధ్యాయః

— శ్రీనర్మకేశ్వరోత్పత్త్యాదికథనమ్ శ్రీ —

సనతుః మారః ॥ భవానూథమనుప్రాప్తోమహాదేవముమావతిమ్ । శ్రోతుమి
 చ్ఛామితత్సర్వంవక్తుమర్హసిమేప్రభో ॥ ౧ ॥ శైలాదిః ॥ ప్రజాకావశ్శిలాదోభూ
 త్పితామసుమహామునే । సోప్యస్థస్సవిరంకాలంతపస్తేపేమదుశ్చరమ్ ॥ ౨ ॥ తపత
 స్తస్యతపసానన్మష్టోవజ్రధృష్పిభుః । శిలాదమాహతుష్టోప్లివరయస్యవరాణి ॥ ౩ ॥
 తతఃప్రణయ్యదేవేశంసహస్రాక్షంసహామరైః । ప్రోవాచమునిశోర్జూలకృతాజ్ఞలి
 పుటోహరిమ్ ॥ ౪ ॥ శిలాదిః ॥ భగవన్దేవతారిఘ్నసహస్రాక్షవరప్రద । అయో
 నిజంమృత్యుహీనంపుత్రమిచ్ఛామినువ్రత ॥ ౫ ॥ శక్రః ॥ పుత్రందాస్యామిపిప్రర్షే
 యోనిజంమృత్యుసంయుతమ్ । అన్యథాతేనదాస్యామిమృత్యుహీనానసన్తివై ॥ ౬ ॥

నదాస్యతిసుతం తేత్రమృత్యుహీనహయోనిజమ్ । పితామహాపితృభగవాన్-మ
తాన్యేనుహమునే ॥ ౭ ॥ సోపిదేవస్స్వయంబ్రహ్మమృత్యుహీనోనచేశ్వరః ।
యోనిజశ్చనుహతేజాశ్చాణ్డజఃపద్మసంభవః ॥ ౮ ॥ మహేశ్వరాజ్జజన్తైవభవా
న్యాస్తనయఃప్రభుః । తస్యాప్రాయస్సమాఖ్యాతంపరార్థద్వయసమ్మితమ్ ॥ ౯ ॥
కోటికోటిసహస్రాణిఅహర్భూతానియానివై । సమతీతానికల్పానాంతావచ్ఛేషా
పరత్రయే ॥ ౧౦ ॥ తస్మాదయోనిజేపుత్రేమృత్యుహీనేప్రయత్నతః । పరిణ్యజా
శాంవిప్రేష్టకృతాశ్చాత్మసంకుతమ్ ॥ ౧౧ ॥ శైలాదిః । తస్యతవ్వచనంత్ర
త్వాపితామేలోకఃప్రతః । శిలాదభిపుణ్యాత్పాచునఃప్రాహశచీపతమ్ ॥ ౧౨ ॥
శిలాదిః । భగవన్నన్డయోనిత్వంచద్వయోనిత్వమేవచ । మహేశ్వరాజ్జజన్తం
శ్రుతంవైబ్రహ్మణోమయా ॥ ౧౩ ॥ పురామహేష్టదాయాదాద్గదతశ్చ
స్యపూర్వజాత్ । నారదాద్వైనుహాపూజాకథనత్రాశునోవద ॥ ౧౪ ॥ దాతృ
యణీసాదత్తోపిదేవఃపద్మోవాత్మజః । పాత్రీకనకగర్భస్యకథంతస్యాస్సుతోపభుః

— శ్రిబ్రహ్మణిఅణ్డయోనిత్వాదికథనమ్. ౧౪ —

శక్రః ॥ స్థానేసంశయితుంవిప్రతవవత్సౌమికారణమ్ । కల్పేతత్పురుషేవృత్తంబ్రహ్మ
ణివరమేష్ఠినః ॥ ౧౫ ॥ ససద్దసకలంభ్యాత్పబ్రహ్మణంపరమేశ్వరః । జనార్దన
జగన్నాథకల్పేవైమేఘవాహనే ॥ ౧౬ ॥ దివ్యంవర్షసహస్రంతుమేఘాభూత్వా
వహద్ధరమ్ । నారాయణోమహాదేవంబహుమానేనసాదరమ్ ॥ ౧౭ ॥ దృష్ట
భావంమహాదేవోహరేస్సాత్మనిశజగరః । ప్రదదౌతస్యసకలంప్రప్టుంవైబ్రహ్మణ
సహ ॥ ౧౮ ॥ తదాతంకల్పమాహుర్వైమేఘవాహనసంజ్ఞయా । హిరణ్యగర్భ
స్తందృష్టౌతస్యదేహూన్భవస్తదా ॥ ౧౯ ॥ జనార్దనమతఃప్రాహతపసాప్రాప్యశబ్ద
రమ్ । తవవాచాన్దజోవిష్ణుర్దక్షిణాజ్జభవోవ్యహమ్ ॥ ౨౦ ॥ మయాసహజగస్సర్వ
తథాప్యసృజవ్యతః । జగన్తయోనహవ్యస్తాన్తేఘాభూత్వాదివాశమ్ ॥ ౨౧ ॥
భవస్తనువహద్విష్ణుర్దేవదేవంజగద్గురుమ్ । నారాయణాధపీవిభోభక్తోహంతవన్
జగర ॥ ౨౨ ॥ ప్రసేదదేహిమేసర్వంసర్వాత్త్వత్వంతవప్రభో । తదాథలభ్యాభగవాన్మహ
త్పూర్వాత్తతాంక్షణాత్ ॥ ౨౩ ॥ త్వరమాణోభసజ్జన్యదదర్శపురుషోత్తమమర్
వీకాన్దవాలయేశుభేత్సన్ధికారేసుదారుణే ॥ ౨౪ ॥ హేమరత్నవిలేదివ్యేనుసాన్
వినిర్మితే । దుష్ప్రేష్టదుర్జనైఃపుణ్యైస్ససకాద్యైరగోచరే ॥ ౨౫ ॥ జగదా
సహృదయందదర్శపురుషంత్యజః । అనస్తభోగిశయ్యాయాంశాయినంపజగజ్జే
ణమ్ ॥ ౨౬ ॥ శక్తిచక్రగదాపద్మంధారయన్తంవతుర్భుజమ్ । సర్వాభరణసం
క్తంశశివణ్డలసన్నిభమ్ ॥ ౨౭ ॥ శ్రీవశ్మలక్షణందేవంప్రసన్నాస్యంజనార్దనమ్
రమామృదుకరామ్భోజస్పర్శరక్తపదామ్భుజమ్ ॥ ౨౮ ॥ పరమాత్మనమీశాన
మసాకాలరూపిణమ్ । రజసాసర్వలోకానాంసర్వలీలాప్రవర్తకమ్ ॥ ౨౯ ॥ స

ససగ్వభూతానాంస్థాపకంపరమేశ్వరమ్ । సర్వాత్మానంఘాత్మానంపరమాత్మాన
మీశ్వరమ్ ॥ ౩౧ ॥ క్షీరాద్ధవేన్నతమయేశాయినంయోగద్రయా । తందృష్టేప్రా
హ్మవైబ్రహ్మభగవంతంజనార్దనమ్ ॥ ౩౨ ॥ గ్రహమిత్యాంప్రసాదేనయథాపూర్వం
భవానహమ్ । స్త్రయమానస్త్రుభగవాన్నగ్రీబుద్ధ్యపితామహమ్ ॥ ౩౩ ॥ ఉదైక్షిత
మహాబాహుస్త్రిపుటమివచ్ఛకారసః । వివేశచాణ్డజంతంతుగ్రస్తస్తేనమహత్తనా ॥
తతస్తంచాస్త్రిజద్భ్రువ్య్భువోర్మధ్యేనచాచ్యుతమ్ । సృష్టస్తేనవారిఃప్రేక్ష్యస్థితస్త
స్యాథసన్నిధౌ ॥ ౩౪ ॥ పతస్త్రిన్నస్తరేరుద్రస్సర్వదేవభివోద్భవః । వికృతంతువ
మాస్థాయపురాదత్తవరస్తయోః ॥ ౩౫ ॥ ఆగచ్ఛన్యత్రవైవిష్ణుర్విశ్వాత్పరమే
శ్వరః । ప్రసాదమతులంఃర్తుంబ్రహ్మణశ్చహరేఃప్రభుః ॥ ౩౬ ॥ తతస్సమేత్యతాదే
వాసర్వదేవభివోద్భవమ్ । అవశ్యతాంభవందేవంకాలాగ్నిసదృశప్రభుమ్ ॥ ౩౭ ॥
తాతంతుష్టువతుశ్చైవశర్వముగ్రంకపర్దినమ్ । ప్రణేమతుశ్చవరదంబహుమానేనమూ
రతః ॥ ౩౮ ॥ భివోపిభగవాన్దేవమనుగృహ్యపితామహమ్ । జనార్దనంజనార్దన
స్తతైవాన్తరగ్ధీయత ॥ ౪౦ ॥

ఇశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్యే పూర్వభాగే ఐచ్ఛనోష్ఠ
యోనిత్వాదికథనం నామ సప్తత్రింశోధ్యాయః.

— విజ్ఞాన సృష్టిః —

శ్రీ లాదిః ॥ గ లేమహేశ్వరేదేవతముద్దిశ్యజనార్దనః ప్రణవ్యభగవాన్నా ॥
హాపద్మయోనిషుజోద్భవః ॥ ౧ ॥ శ్రీసీష్ఠుః ॥ పరమేశోజగన్నాథశ్శబ్దరస్త్యేషస
ర్వగః ॥ ఆవయోరఖిలస్యేశశ్శరణంచమహేశ్వరః ॥ ౨ ॥ అహంవామా
క్షుజోబ్రహ్మృషిశబ్దరస్యహవాత్మనః ॥ భవాశ్చవస్యదేవస్య దక్షిణాక్షభవస్త్వయ
మ్ ॥ ౩ ॥ మామాహుస్త్యయఃప్రేక్ష్యప్రధానంప్రకృతింతథా ॥ అవ్యక్తమ
జమిత్యేవంభవంతపురుషస్త్వతి ॥ ౪ ॥ ఏవమాహుర్మహాదేవమావయోరపి కా
మరణమ్ ॥ ఈశంసర్వస్యజగతఃప్రభుఃసవ్యయమీశ్వరమ్ ॥ ౫ ॥ సోపితస్యామరేశ
స్యవచనాద్వారిజోద్భవః ॥ వరేణ్యంపరదంరుద్రమస్తువత్ప్రణామచ ॥ ౬ ॥
నిధాన్భుసాన్భుతాంభూమింసమాదాయజనార్దనః ॥ పూర్వవత్థానపయామాసవా
క్త్రాహంకూపమాస్థితః ॥ ౭ ॥ నదీనదసముద్రాంశ్చపూర్వవచ్చాకరోత్పాభుః ॥ కృ
త్వాచోర్ద్వింప్రయత్నేనసమోన్నతవివర్జితమ్ ॥ ౮ ॥ ధరాయాంసోచినోత్సరాస్వ
త్పూర్వధరాన్పూర్వధరాకృతిః ॥ భూరాద్యాంశ్చతురోలోకాన్సృష్టయామాసపూర్వ
సత్ ॥ ౯ ॥ స్రీష్ఠుంచభగవాంశ్చక్రేమతింమతిమతాంవరః ॥ ముఖ్యంచతైర్యగ్యో
గ్యంచదైవికంమానుషంతథా ॥ ౧౦ ॥ విభుశ్చనుగ్రహంతత్రకామారకమదీనధీః ॥

పురస్తానస్మజ్జేవస్సనన్దంసనకంతథా ॥ ౧౧ ॥ సనాతనంసతాంశ్రేష్ఠంనైష్యు
 మ్యేణగతాఃపరమ్ । వరీచిభృగ్వజ్జిరసంపులస్త్యంపులహంక్రతుమ్ ॥ ౧౨ ॥ దక్ష
 మత్రంవసిష్ఠంచసోమృజద్యోగవిద్యయా । సజగల్పంచైవధర్మంచహృద్యంభా
 వాస్పృఖుః ॥ ౧౩ ॥ ద్వాదశైవప్రజాస్త్యైతాబ్రహ్మణోవ్యక్తజన్తనః । ఋభుం
 నకురూమారంచససగ్జాదాసనాతనః ॥ ౧౪ ॥ తాచోర్ధ్వరేతసాదివ్యోచాగ్రజౌ
 హ్మవాదినా । కుమారాబ్రహ్మణస్తుత్యాసస్వజ్ఞోసర్వభావినా ॥ ౧౫ ॥ ఏవంముఖ్యా
 దికాస్తస్మిష్ట్యైవత్తుయోనిశ్శిలాశన । యుగధర్మసశేషాంశ్చకల్పయామాసమశ్శ
 స్మక్ ॥ ౧౬ ॥ * * * * *

ఇతి శ్రీమహాపురాణే శ్రీ శ్రీ పూర్వ భాగే వైష్ణవసృష్టికథనం నామ
 అష్టలింగోధ్యాయః

— విముగధర్మః ॥ —

శైలాదిః ॥ శ్రుత్వాశక్రేణకథితంపితామసుమహామునః । పునఃప్రవృత్త
 వేశంప్రణయ్యరచితాజ్ఞలిః ॥ ౧ ॥ శిలాదః ॥ భగవచ్చక్రసర్వజ్ఞజేవదేవనమస్కృత
 శపివతేజగన్నాథసహస్రాక్షామరేశ్వర ॥ ౨ ॥ యుగధర్మసూక్తం చక్రేభగవాన్
 ద్మనన్యవః । వస్తుకుర్త్వసితస్సగ్వంసావప్రితంప్రణతాయమే ॥ ౩ ॥ శైలాదిః
 తస్యతన్వచనంశ్రుత్వాశిలాదస్యమహాత్మనః । వ్యాజహరయథాదృష్టంయుగధర్మం
 విస్తరమ్ ॥ ౪ ॥ శక్రః ॥ ఆద్యంకృతయుగంవిద్ధితతస్త్రీతాయుగంమునే । ద్వాపర
 తిమ్యమిశ్యేతేచత్వారిస్తుసమాసతః ॥ ౫ ॥ సత్వంకృతంరజస్త్రీతాద్వాపరస్తురజ
 మః । కలిస్తనస్తుపిజ్ఞేయంయుగవృత్తిమ్యగేషుచ ॥ ౬ ॥ ధ్యానంపరంకృతం
 గేత్రేతాయాంయజ్ఞఉచ్యతే । భజనంద్వాపరేశుద్ధందానమేవకలాయుగే ॥ ౭ ॥
 త్వారిచసహస్రాణివగ్నాణాంతతృత్యంయుగమ్ । తచ్చతావచ్చతీసద్ధ్యాసద్ధ్యాం
 శ్చృతభావిధః ॥ ౮ ॥ చత్వారితుసహస్రాణిమానుషాణిశిలాశన । ఆయుఃకృతయు
 విద్ధిప్రజానామిహనువ్రత ॥ ౯ ॥ తతఃకృతయుగేతస్మిన్సద్ధ్యాంశేచగతేతువై ।
 దావశిష్టోభవతియుగధర్మస్తుసర్వతః ॥ ౧౦ ॥ చతుర్థాగైకహీనంతుత్రేతాయ
 మనుత్తనమ్ । కృతార్థంద్వాపరంవిద్ధితద్ధంతిమ్యముచ్యతే ॥ ౧౧ ॥ త్రిశతీద్విశతీ
 ధ్యాతథాచైకశతీమునే । సద్ధ్యాంశకంతథాత్వేవంకల్పేష్యేవంయుగేయుగే ॥ ౧౨ ॥
 ఆద్యేకృతయుగేధర్మశ్చతుష్పదస్సనాతనః । త్రేతాయుగేత్రపాదస్తుద్విపాదోద
 వరేశ్పతః ॥ ౧౩ ॥ త్రపాదహీనస్త్రీష్యేతుసత్తామాత్రేణధిష్ఠితః । కృతేతుమిథునోన్మ
 ర్వృత్తిసాక్షాద్రసోష్ణసా ॥ ౧౪ ॥ ప్రజాస్తృప్తాస్తదాసర్వాస్సర్వావద్యాస్సుఖోగ
 అథమోత్తమతాతాసాంసవిశేషఃప్రజాశ్శుభాః ॥ ౧౫ ॥ తుల్యమాయుస్సు

రూపంతాసాంతస్మిన్మృతేయగేతాసాంప్రీతిర్నచద్వద్వంనద్యేషోనాస్తిచక్షుః॥
 పర్వతోదధివాసిన్యోహ్యనికేతాశ్రయాస్తుతాః । విశోకాస్సత్వబహుళాపకాస్తబ
 హుళాస్తథా ॥ ౧౭ ॥ తావైనిషామచారిణ్యోనిత్యంముదితమానసాః । అప్రవృ
 త్తిఃకృతయుగేకర్మణోశ్శుభపాపయోః॥ ౧౮ ॥ వర్ణాశ్రమవ్యవస్థాచతదాసీన్నచస
 జ్జగరః । రసోఽస్థాసఃకాలయోగాత్తేతాభ్యేనశ్యతేద్వజ॥ ౧౯ ॥ తస్యాంసిద్ధాప్ర
 నష్టాయామన్యాసిద్ధిఃప్రజాయతే । అపాంసాత్ప్రేవ్రతిగతేతదామేఘాత్తనాతు
 వై ॥ ౨౦ ॥ మేఘేభ్యస్తనయతుభ్యఃప్రవృత్తంవృష్టిసర్జనమ్ । సకృదేవత
 యావృష్ట్యసంయుక్తేపృథివీతతే ॥ ౨౧ ॥ ప్రాదురాసంస్తదాతాసాంవృత్తాస్తే
 గృహసంజ్ఞితాః । సర్వవృత్తుపభాగస్తుతాసాంతేభ్యఃప్రజాయతే ॥ ౨౨ ॥ వర్త
 యన్రిస్తతేభ్యస్తాస్తేతాయుగముఖేప్రజాః । తతఃకాలేనమహతాతాసామేవవి
 పర్యయాత్ ॥ ౨౩ ॥ రాగలోభాత్తకోభావస్తదావ్యక్తస్త్రికోభవత్ । విప
 ర్యయేతాసాంతుతేనతతాగలభావినా ॥ ౨౪ ॥ ప్రణశ్యన్రితతస్సద్వృత్తా
 స్తేగృహసంజ్ఞితాః । తతస్తేషుప్రణష్టేషువిభ్రాన్తామైధునోద్భవాః ॥ ౨౫ ॥
 అభిధ్యాయన్రితాంసిద్ధింసత్యాభిధ్యాయినస్తదా । ప్రాదుర్భూతుస్తాసాంతువృత్తా
 స్తేగృహసంజ్ఞితాః ॥ ౨౬ ॥ వస్తాన్రితేనసూయన్వేఫలాన్యాభరణానిచ । తేషేష్వ
 వజాయతేతాసాంగధవర్ణరసాన్వితమ్ ॥ ౨౭ ॥ అమాక్షికంసుహావీన్యంపుటకేపుట
 కేమధు । తేనతావర్తయన్రిస్తసుఖమాయుస్సదైవహి ॥ ౨౮ ॥ తుష్టాఃపుష్టాస్తయా
 సిద్ధ్యాప్రజావైవిగతజ్వరాః । తతఃకాలాస్తరేణైవపునర్లోభావృతాస్తుతాః ॥ ౨౯ ॥
 వృత్తాంస్తాన్సగ్యగృహ్ణన్రిషుధువామాక్షికంబలాత్ । తాసాన్దేవోపచారేణపునర్లోభ
 కృతానివై ॥ ౩౦ ॥ ప్రనష్టామధునాసార్థంకల్పవృత్తాఃకృచిత్కృచిత్ । తస్యామే
 వాల్పశిష్టేయాంసిద్ధ్యాంకాలవశాత్తదా ॥ ౩౧ ॥ అవర్తనాత్తుత్రేతాయాంద్వద్వా
 న్యభ్యుత్థితానివై । శీతవర్షాతపైస్తీవైస్తతస్తాదుఃఖితాభృశమ్॥౩౨॥ద్వద్వైస్సమీ
 డ్యమానాశ్చచక్రరాఫరణానితు । కృతద్వద్వప్రతీఘాతాఃకేతనానిగ్రాతతః ॥
 పూర్వంనికామచారాస్తాహ్యనికేతాలభావనా । యథాయోగంయథాప్రీతినికేతే
 వ్యవసన్నునః ॥ ౩౪ ॥ కృత్యాద్వద్వోపమాతాంస్తాన్సృత్యపాయమచిన్తయన్ ।
 నష్టేషుమధునాసార్థంకల్పవృత్తేషువైతదా ॥ ౩౫ ॥ వివాదవ్యాకులాస్తావైప్రజా
 స్తృప్తాతుధాద్ధితాః । తతఃప్రాదుర్భభాతాసాంసిద్ధిస్తేతాయుగేపునః ॥ ౩౬ ॥
 వార్తాయాస్సాధికాప్యన్యావృష్టిస్తాసాంనికామతః । తాస్యాంవృష్టుపకాదీనన్యా
 భవన్నిమ్నగానితు ॥ ౩౭ ॥ అభవన్సృష్టేనస్తత్యాస్రోతస్థానానిమ్నగాః । ఏ
 వంద్యఃప్రవృత్తాస్తుద్వితీయేవృష్టిసర్జనే ॥ ౩౮ ॥ యేపునస్తనపాంస్తోకాఃపతితాః
 పృథివీతతే । అపాంఘామేశ్చసంయోగాదోషధ్యస్తాస్తదాభవన్ ॥ ౩౯ ॥

అథాబృక్పష్టాశ్చానుప్తాగ్రామ్యరణ్యాశ్చతుర్దశః । ఋతుపుష్పఫలాశ్చైవవృక్షశ్చ
 ల్పాశ్చజజ్జరే ॥ ౪౦ ॥ ప్రాచుర్యుతానివైతానివృక్షజాత్యాచార్యధావ ॥ తేనాప
 థేనవర్తస్తేప్రజాస్త్రేతాయుగేతదా ॥ ౪౧ ॥ తతఃపునరభూత్తాసాంరాగోలోభశ్చ
 సర్వశః ॥ అవశ్యంభావిసాధేనత్రేతాయుగవశేనచ ॥ ౪౨ ॥ తతస్తాఃపర్యకృష్టా
 నదీక్షేత్రాణిపర్యతాకా ॥ వృక్షశుల్కౌషధీశ్చైవవ్రసహ్యతుయథాబలమ్ ॥ ౪౩ ॥
 విపర్యయేణదౌషధ్యఃప్రసప్తాస్తాశ్చతుర్దశ ॥ మత్స్యాధరాంప్రవిష్టాస్తాశ్చత్యౌషధ్యః
 తామహః ॥ ౪౪ ॥ దుదోహగాంప్రయత్నేనసర్వభూతహితాయవై ॥ తదాప్రభృ
 తిచౌషధ్యఃఫాలకృష్టాస్త్యిత్తస్తతః ॥ ౪౫ ॥ వార్తాంకృషింసమాయాతానర్తకా
 మాఃప్రయత్నతః ॥ వార్తావృత్తిస్సమఖ్యాతాకృషికామప్రయత్నతః ॥ ౪౬ ॥ ఆ
 న్యధాజీవితంతాసాంనాస్తితేతాయుగాత్యయే ॥ హస్తోగ్ధవాహ్యవశ్చైవభవన్తి
 హుశస్తదా ॥ ౪౭ ॥ తత్రాపిజగృహుస్సర్వేచాన్యోన్యంక్రోధమూర్ఛితాః ॥ స
 తదారధనాద్యాంస్తుబలాద్యగబలేనతు ॥ ౪౮ ॥ మర్యాదాయాఃప్రతిష్ఠార్థంజ్ఞాత్వా
 తదఖిలంవిభుః ॥ ససర్వక్షత్రియాంస్త్రాతుంక్షతాత్రమలసన్భవః ॥ ౪౯ ॥ వర్ణా
 శ్రమప్రతిస్థాంచచకారస్వేనతేజసా ॥ వృత్తేనవృత్తినావృత్తంవిశ్వాత్పానిర్తమే
 స్వయమ్ ॥ ౫౦ ॥ యజ్ఞప్రవర్తనంచైవతేతాయామభవత్క్రమాత్ ॥ పశుయ
 జ్ఞంససేవస్తేకేచిత్త్రాపినువ్రతాః ॥ ౫౧ ॥ బలాద్విష్ణుస్తదాయజ్ఞమకరోత్సర్వదృ
 క్క్రమాత్ ॥ ద్విజాస్తదాప్రశంసన్నితతస్త్యాహింసకంమునే ॥ ౫౨ ॥ ద్వాపరే
 వ్యపివర్తస్తేమతీభేదాస్తదాస్మణామ్ ॥ మనసాకర్మణావాచాకృచ్ఛాద్వాగ్రాప్రసిద్ధ్య
 తి ॥ ౫౩ ॥ తదాతుసర్వభూతానాంకాయక్లేశవశాత్క్రమాత్ ॥ లోభోభృతిర్భ
 ణిస్యుధంతత్త్వానామవినిశ్చయః ॥ ౫౪ ॥ వేదశాఖాప్రణయసంధర్మాణాంసంజర
 రస్తథా ॥ వర్ణాశ్రమపరిధ్వంసఃకామస్వేషాత్యైవచ ॥ ౫౫ ॥ ద్వాపరేతుప్రవ
 స్తేరాగోలోభోమదస్తథా ॥ వేదోవ్యానైశ్చతుర్థాతువ్యస్యతేద్వాపరాదిషు ॥ ౫౬ ॥
 ఏకోవేదశ్చతుష్పదస్త్రేతాస్త్యిహావిధీయతే ॥ సక్షియాదాయుషశ్చైవవ్యస్యతే
 ద్వాపరేషుసః ॥ ౫౭ ॥ ఋషిపుత్రైఃపునర్భేదాభిద్యస్తేదృష్టివిభ్రమైః ॥ మస్త
 బ్రాహ్మణంనిన్నాన్యైస్సృరవర్ణవిష్యయైః ॥ ౫౮ ॥ సంహితాముగ్యజ్ఞాసామ్య
 సంహస్యస్తేహఃపిభిః ॥ సామాన్యవైకృతాశ్చైవదృష్టిభిస్తైఃపుథక్పృథక్ ॥ ౫౯ ॥
 బ్రాహ్మణంకల్పనూత్రాణిమస్త్రప్రవచనాచ ॥ అన్యేతుప్రస్థితాస్తాన్వైకేచిత్త
 స్పృత్యవస్థితాః ॥ ౬౦ ॥ ఇతిహాసపురాణాభిద్యస్తేకాలగౌరవాత్ ॥ బ్రాహ్మ
 పార్శ్వంవైష్ణవంచశైవంభాగవతంతథా ॥ ౬౧ ॥ భవిష్యంసారదీయంచమారగ
 యమతఃపరమ్ ॥ ఆగ్నేయంబ్రహ్మకైవర్తంలైక్యంవారాహమేవచ ॥ ౬౨ ॥ వా
 నాశ్యంతతఃకౌర్మమాత్సర్యంగారుడమేవచ ॥ సాన్దంతథాచబ్రహ్మణ్డంతేహంభే
 ప్రకథ్యతే ॥ ౬౩ ॥ లైక్యమేకాదశఃపంచభిన్నంద్వాపరేశుభమ్ ॥ మన్వత్రివిష్ణుహ

తయాజ్ఞ వల్క్యోశ నాశ్చి రాః॥౬౮॥యమావస్తమ్యసంవత్రాఃకాత్యాయనబృహస్పతి
 వరాశరవ్యాసశబ్ధలిఖితోదక్షగౌతమా॥౬౯॥శాతాతపోవసిష్ఠశ్చపవమాద్యైస్సహ
 స్రశః॥అవృష్టిర్మరణంచైవతథావ్యాధ్యామ్యవద్రవాః॥౭౦॥వాఙ్మనఃకర్మజైరుఃఖై
 ర్నిర్వేదోజాయతేతతః॥నిర్వేదాజ్జాయతేలేమాంఃఃఖమోక్షవిచారణా॥విచార
 ణాచ్చవైరాగ్యంచైరాగ్యాన్వోషదర్శనమ్॥దోషాణాందర్శనాచ్చైవద్వాపరేజ్ఞానస
 మ్భవః॥౭౧॥ఏషారజస్తమోయక్తావృత్తిరైవద్వాపరేస్తృతా॥ఆద్యేకృతే
 తుభర్తోస్తిసతేతాయాంప్రవర్తతే॥౭౨॥ద్వాపరేవ్యాకులీభూత్వాప్రణశ్యతిక
 లాయగే॥౭౩॥

* * * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణేతైజ్ఞేపూర్వభాగేయుగధర్మకథనం
 నామఏకోనచత్వారింశోధ్యాయః

—————
 శ్లోకలింగధర్మాః॥౨॥
 —————

శక్రః॥తిష్ఠేమాయామసూయాంచవధంపైవతపస్వినామ్॥సాధయన్తి
 నరాస్తత్రతమసావ్యాకులేన్ద్రియాః॥౧॥కలౌప్రమాదకోరోగస్సతతంతుష్ఠయా
 నివ॥అనావృష్టిభయంఘోరందేశానాంవవివర్యయః॥౨॥సప్రామాణ్యంశ్రు
 తేరప్తస్థణాంచాధర్మసేవనమ్॥అధార్మికాస్త్యనాచారామహాకోపాల్పతేజసః॥
 అన్యతంబ్రువతేలుభాస్తిష్ఠేజాతాశ్చదుష్ప్రిజాః॥దురిష్టైర్దురధీతైశ్చదురాచారై
 ర్దురాగమైః॥౩॥విప్రాణాఃకర్మదోషేణప్రజానాంజాయతేభయమ్॥నాధీయ
 నైతదావేదాస్త్వయజన్తిద్విజాతయః॥౪॥ఉన్నీనన్తినరాశ్చైవతత్రియాశ్చవి
 శఃక్రమాత్॥శూద్రాణాంనున్ద్రీయోగేనసమృద్ధోబ్రాహ్మణైస్సహ॥౫॥భవ
 తీహకలౌతప్తిఞ్చయనాసనభోజనైః॥రాజానశ్శూద్రభూయస్థాబ్రాహ్మణాన్బాధ
 యన్తితే॥౬॥భూమిహత్యావీరహత్యాప్రజాయన్తేప్రజానువై॥శూద్రాశ్చ
 బ్రాహ్మణాచారాశ్శూద్రాచారాశ్చబ్రాహ్మణాః॥౭॥రాజవృత్తిస్థితాచారాశ్చ
 రాచారాశ్చపాధివాఃఏకపత్నోన్యశిష్యన్తివర్ధిష్యన్త్యభిసారికాః॥౮॥వర్ణాశ్ర
 మప్రతిస్థానోజాయతేన్యమనర్వతః॥తథావ్యుల్బుఘలాభూమిఃక్వచిచ్ఛాపిమహాభ
 లా॥౯॥అరక్షితారోహరారఃపాధివాశ్చశిలాశన॥శూద్రావైజ్ఞానినస్సర్వే
 బ్రాహ్మణైరభినన్తితాః॥౧౦॥అక్షత్రియాస్తరాజానోవిప్రాశ్శూద్రోపజీవినః॥
 ఆసనస్థాద్విజాన్దృష్టానవలన్త్యల్పబుద్ధయః॥౧౧॥తాడయన్తిద్విజేన్ద్రియాంశ్చ
 శూద్రావైస్సల్పబుద్ధయః॥ఆస్యేనిధాయవైహస్తంకర్ణంశూద్రస్యవైద్విజాః॥౧౨॥
 నీచస్యేవతదావాక్యంవదన్తివివయేనతమ్॥ఉచ్ఛాసనస్థాఞ్శూద్రాన్శ్చద్విజమధ్యే
 ద్విజక్షభ॥౧౩॥జ్ఞాత్వానహింసతేరాజాకలౌకాలవశేనతు॥పుష్పైశ్చవాసి

తైత్తిర్యతథానైర్వర్త్యజైశ్శుభైః ॥ ౧౫ ॥ శూద్రానభ్యర్చ్యయన్త్యల్పశ్రుతభా
గ్యబలాన్వితాః । నప్రేక్షన్తేగర్వితాశ్చశూద్రాద్విజవరాన్విజ ॥ ౧౬ ॥ సేవావస
రమాలోక్యద్వా రేతిష్ఠన్తివైద్విజాః । వాహనస్థాన్తమావృత్యశూద్రాభ్యాదోష్ఠ
జీపనః ॥ ౧౭ ॥ సేవన్తేబ్రాహ్మణాస్తత్రస్తువన్తిస్తుతిభిఃకలౌ । తపోయజ్ఞఫలానాం
చవిక్రేతారోద్విజోత్తమాః ॥ ౧౮ ॥ యతయశ్చభవిష్యన్తిబహవోన్తినూలౌయుగే
పురుషాల్పంబహున్త్రీకంయుగాన్తేసముపస్థితే ॥ ౧౯ ॥ నిష్ఠన్తివేదవిద్యాంచద్విజా
కర్మాణీవైకలౌ । కలౌరుద్రోమహాదేవశ్చభూరోస్థిలలోహితః ॥ ౨౦ ॥ ప్రకాశతే
ప్రతిష్ఠార్థంధర్మస్యవికృతాకృతిః । యేతంవిప్రానిషేవన్తేయేనకేనాపిశబ్దరమ్ ॥ ౨౧ ॥
కలిదోషాన్వోద్భిశ్యప్రయాన్తిపరమంపదమ్ । శాస్త్రపదప్రబలత్వంచగవాంచైవపరిష్క
యః ॥ ౨౨ ॥ సాధూనాంవినివృత్తిశ్చవేద్యాతన్తినూలౌయుగే । తదాసూక్ష్మేన
బ్రాహ్మదరోదుర్లభోదానమూలవా ॥ ౨౩ ॥ చాతురాశ్రమశైధిల్యేధగ్మఃప్ర
తిచలిష్యతి । అరక్షితారోహరారోబలిభాగస్యపార్థివాః ॥ ౨౪ ॥ యుగాన్తేషుభ
విష్యన్తిస్వరక్షణపరాయణాః । అట్టశూలాజనపదాశ్శివశూలాశ్చతుష్పథాః ॥ ౨౫ ॥
ప్రముదాఃకేశశూలిన్యోయుగాన్తేసముపస్థితే । చిత్రవర్షితదాదేవోయదాప్రాహు
ర్యగక్షయమ్ ॥ ౨౬ ॥ సర్వేవశిష్టనాశ్యాపిభవిష్యన్త్యధమేయుగే । కుశీలత
ర్యాఃపాషణ్డైర్వృథాదూపైస్సమావృతాః ॥ ౨౭ ॥ బహుయాజనకోలోకోభవిష్య
తిపరస్పరమ్ । నావ్యాహృతఃకూరవాక్యోనాన్తవీనానసూయకః ॥ ౨౮ ॥ నకృతే
ప్రతికర్తాచయుగక్షీణేభవిష్యతి । నిష్ఠకాశ్చైవపతితాయుగాన్తస్యచలక్షణమ్ ॥ ౨౯ ॥
నృపశూన్యావసుమతీనవధాన్యధనావృతా । మణ్డలాభవిష్యన్తిదేశేషునగరేషుచ
అల్పదకాచాల్పఫలాభవిష్యతివసున్ధరా । గోష్ఠారశ్చాప్యగోష్ఠారస్సమృభిష్యన్త్య
శాసనాః ॥ ౩౦ ॥ హరారఃపరవిత్రానాంపరదారప్రధర్షకాః । కామాత్మానోదురా
త్మానోహ్యధమాసాహసప్రియాః ॥ ౩౧ ॥ ప్రనష్టచేష్టనాఃపుంసోముక్తకేశాశ్చ
శూలినః । జనాష్టాడశవర్షాశ్చప్రజాయన్తేయుగక్షయే ॥ ౩౨ ॥ శుక్లదంతాజినాత్మ
శ్చముణ్డాఃకాషాయవాససః । శూద్రాధర్మంచరిష్యన్తియుగాన్తేసముపస్థితే ॥ ౩౩ ॥
తస్యచారాభవిష్యన్తిదృష్టపైలాభిలాషిణః । చారాశ్చోరస్యహరారోహర్ష
ర్హరారతథాపరః ॥ ౩౪ ॥ యోగ్యకర్తృణ్యుపరతేలోకేష్యుగ్రియతాంగతే ।
టమూవకసర్వాశ్చధర్మయిష్యన్తిమానవా ॥ ౩౫ ॥ సుభిక్షంక్షేమమారోగ్య
సామర్థ్యందుర్లభంతదా । కాశికింప్రతివత్సన్తేదేవాన్ముగ్ధయపీడితాః ॥ ౩౬ ॥ ద
భేనాభిప్లుతానాంచపరమాయుశ్శతంతదా । దృశ్యన్తేనైవదృశ్యన్తేవేదాఃకలియు
ఖలాః ॥ ౩౭ ॥ ఉత్తీర్ణన్తితదాయజ్ఞాఃకేవలాధర్మపీడితాః । కాషాయినోహ్యధ
ర్మాఃకాషాలీబహుళాన్తీవహ ॥ ౩౮ ॥ వేదవిక్రయిణశ్చన్యేతీర్థవిక్రయిణఃపరే ।

జ్ఞాత్రమాణాంయేచాన్యేపాపణ్డాఃపరిపథినః ॥ ౪౦ ॥ ఉన్నద్యస్తేతదాతేవైసమ్మా
 ప్రేతుకలాయుగే । అధీయస్తేతదావేదాఞ్చుద్రాధర్మార్థకోవిదాః ॥ ౪౧ ॥ యజ
 న్నేచాశ్వమేధేసరాజానశ్శూద్రయోనయః । (స్త్రీ)బాలగోవధంకృత్వాహత్యాచైవ
 పరస్పరమ్ ॥ ౪౨ ॥ ఉపద్రవాంస్తథాన్యోన్యంసాధయన్తితదాద్రజాః । దుఃఖప్రభూ
 తమల్పాయుగ్ధేఽపివాత్సదస్సరోగతా ॥ ౪౩ ॥ అధగ్నాభినవేశిత్యాత్తమోవృత్తం
 కలొత్సృతమ్ । ప్రజాసుబ్రహ్మహత్యాదితదావైసమ్మవర్తతే ॥ ౪౪ ॥ తస్మాదా
 యుర్బలంబూసంకలింప్రాప్యప్రహీయతే । తదాత్వత్సేనకాలేనసిద్ధింగచ్ఛన్తిమాన
 వాః ॥ ౪౫ ॥ ధన్యాధర్మంచరిష్యన్తియుగాన్తేద్విజనత్రమాః । శ్రుతేస్తృత్యుదితం
 ధర్మయేచరన్త్యససూయకాః ॥ ౪౬ ॥ త్రేతాయాంవార్షికోధర్మోద్వాపరేమాసి
 కస్తృన్పతః । యథాక్షేత్రంచరన్ప్రజ్ఞస్తదహోప్రాప్నుతేకలొత్సృతే ॥ ౪౭ ॥ ఏషాకలి
 యుగావస్థాసంధ్యాంశంతునబోధమే । యుగేయుగేతుహీయన్తేత్రం(స్త్రీ)న్పదాంస్తుసి
 ధ్యయః ॥ ౪౮ ॥ యుగస్వభావాస్సన్ధ్యాస్తుతిష్ఠన్తిహతుపాదశః । సన్ధ్యాస్వభా
 వాసాన్స్వంశేషుపాదశస్తేషటపిఠాః ॥ ౪౯ ॥ ఏవంసన్ధ్యాంశకేకాలేసమ్మాప్రే
 తుయుగాన్తికే । తేషాంశస్తాహ్యసాధూనాంభూతానాంధనోధితః ॥ ౫౦ ॥ గో
 త్రేన్తినైవచన్ద్రోవసోనామాప్రమతిరుచ్యతే । మానవస్యతుసోశేసపూర్వంస్వా
 యమ్భువేన్ద్రరే ॥ ౫౧ ॥ సమాస్సంశతిఃపూర్ణాఃపర్యటన్తైవసున్దరామ్ । అను
 కర్షన్తనైవేసేనాంసవాజిరధకుఞ్జరామ్ ॥ ౫౨ ॥ ప్రకృహీతాయుధైర్విప్రైశ్శతశోధస
 హస్రశః । సతదాతైఃపరివృతోష్లేచ్ఛాఞ్చాహన్తిసహస్రశః ॥ ౫౩ ॥ సహత్వాసర్వ
 శత్రైవరాజ్యస్తాఞ్చుద్రయోనజాః । పాపణ్డాంస్తుతతస్సర్వాన్నిశేషంకృతవా
 స్ప్రిభుః ॥ ౫౪ ॥ నాత్యర్థంధార్మికాయేచతాన్తస్సర్వాహన్తిసర్వతః । వర్ణవ్య
 త్యాసజాతాశ్చయేచతాననుజీవినః ॥ ౫౫ ॥ ప్రవృత్తదక్రోబలవాన్తేచ్ఛాఞ్చనామస్త
 కృత్సతు । అధృవ్యస్సర్వభూతానాందచారాధవసున్దరామ్ ॥ ౫౬ ॥ మానవస్యతు
 సోశేనదేవస్యేహవిజ్ఞానాః । పూర్వజన్మవిజ్ఞోస్తుప్రమతిరామవీర్యవా ॥ ౫౭ ॥
 గోత్రతోవైచన్ద్రోమసఃపూర్ణేకలియుగేప్రభుః । ద్వాత్రింశేభ్యుదితేవర్షేప్రక్రాన్తోవిం
 శతిస్సమాః ॥ ౫౮ ॥ వినిఘ్నన్తస్సర్వభూతానిశతశోధసహస్రశః । కృత్వాబీజావ
 శేషాంతుపుథివీంక్రూరకర్మణా ॥ ౫౯ ॥ పరస్పరనిమిత్తేనకోపేనాకన్తికేనతు । స
 సాధయత్వావృషలాన్ప్రియశస్తానధార్మికాః ॥ ౬౦ ॥ గచ్ఛాయమునయోర్మధ్యే
 స్థితింప్రాప్తస్సహుగః । తతోవ్యతితేకాలేతుసామాత్యస్సహస్రైకః ॥ ౬౧ ॥ ఉ
 త్సాద్యపాథివాన్తస్సర్వాన్తేచ్ఛాన్తేవ సహస్రశః । తత్రసన్ధ్యాంశకేకాలేసమ్మా
 ప్రేతుయుగాన్తికే ॥ ౬౨ ॥ స్థితాస్వల్పవశిష్టాసుప్రజాస్విహక్వదిత్వదిత్ ।
 అప్రగ్రహేన్తతస్తావైలోభావిష్టాస్తుకృత్సృశః ॥ ౬౩ ॥ ఉపహింసన్తిచాన్యోన్యం

ప్రణవశ్చపరస్పరమ్ । అరాజకేయగవశాశ్చంశకేసమువస్థితే ॥ ౬౪ ॥ ప్రజా
 స్తావైతతస్సర్వాఃపరస్పరభయాద్దితాః । వ్యాకులాశ్చపరిభ్రాన్తాస్త్యక్త్వాదా
 స్సహాజితాః ॥ ౬౫ ॥ స్వాస్మాన్తానసపేక్షన్తోనిమారుణ్యాస్సుదుఃఖితాః । నష్టే
 శ్రోతేస్సార్థధర్మేపరస్పరహతాస్తదా ॥ ౬౬ ॥ నిర్మర్యాదానిరాక్రాంతానిస్సేషా
 నిరవత్రపాః । నష్టేథర్మేప్రతిహతాఃప్రాస్వకాఃపశ్చుపింశకాః ॥ ౬౭ ॥ హిత్యాప
 త్రాంశ్చదారాంశ్చవివాదవ్యాకులేద్వియాః । అనావృష్టిహతాశ్చైవవార్తామ
 త్సృజ్యహారతః ॥ ౬౮ ॥ ప్రత్యనామససేవనేహిత్యాజనపదాన్సన్వకాః । సు
 త్యాగరకూపాంస్తేసేవనేపర్వతాంస్తథా ॥ ౬౯ ॥ వాధుమాంసైర్బాలఫలైర్వర్త
 యన్విసుదుఃఖితాః । వీరవస్త్రాజినధరానిష్క్రియానిష్పరిగ్రహాః ॥ ౭౦ ॥ వర్ణ
 త్రయపరిభ్రష్టాస్సజ్జటంఘారమాస్థితాః । ఏవంకష్టమనుప్రాప్తా అల్పశేషాఃప్ర
 జాస్తదా ॥ ౭౧ ॥ జరావ్యాధితుగ్ధావిష్టాదుఃఖాన్నిర్వేదమానసాః । విచారణాతు
 నిర్వేదాత్సమ్యక్సావధిచారణా ॥ ౭౨ ॥ సామ్యవస్థాత్తకోబోధస్సమోభాధర్మ
 శీలతా । అహంకరణాయుక్తాస్తుకలిశ్చైవైస్సయమ్ ॥ ౭౩ ॥ అహంకారాత్ప్రా
 త్తదాతాసాంయుగంతుపరివర్తతే । చిత్తసమోహనంకృత్వాతాసాంవైసుప్త
 మత్తవత్ ॥ ౭౪ ॥ భాషినోర్ధస్యచబలాత్తతఃకృతమవర్తతే । ప్రవృత్తేతుతతస్తప్తి
 న్మునఃకృతయుగేతువై ॥ ౭౫ ॥ ఉత్పన్నాఃకలిశ్చైవైస్సప్రజాఃకార్తయుగాస్తదా । తి
 స్తన్విచేహయేసిద్ధాఅదృష్టావిచరన్తిచ ॥ ౭౬ ॥ సప్తసప్తస్థితైవతత్రతేతువ్యవస్థితాః । బ్రహ్మక
 ప్రవిశత్సుగ్రావీజార్థంయేస్త్పతాభిమా ॥ ౭౭ ॥ కలిజైస్సహతేస
 ర్వేనిర్విశేషాస్తదాభవత్ । తేహంసప్తస్యయాధగ్గంకథయన్తితరేపిచ ॥ ౭౮ ॥
 వర్ణాశ్రమాచారయుక్తంశ్రౌతంస్సార్థంద్విధాతుయమ్ । తతస్తేషుక్రియావత్సువర్ధ
 నేవైప్రజాఃకృతే ॥ ౭౯ ॥ శ్రౌతస్సార్థకృతానాంచధర్మేసప్తస్థితితే । శేవిధ
 ర్మవ్యవస్థార్థంతిష్ఠన్తీహాయుగతయే ॥ ౮౦ ॥ మన్వస్తరాధికారేషుతిష్ఠన్తిమునయస్త్వ
 వై । యథాదావప్రదగ్ధేషుతృణేష్విహతితఃక్షితా ॥ ౮౧ ॥ వనానాంప్రభమంవృష్ట్యై
 తేహంమూలేషునన్భవః । తథాకార్తయుగానాంతుకలిజేష్విహసన్భవః ॥ ౮౨ ॥ ఏ
 వంయుగామ్యగస్యేహసంతానంతుపరస్పరమ్ । వర్తతేహ్యవ్యవచ్ఛేదాద్యావన్మన్వస్త
 రక్షయః ॥ ౮౩ ॥ సుఖమాయుర్బలంయౌవంధర్మోర్ధఃకామఏవచ । యుగేష్వేతా
 హీయన్తేత్రీంస్త్రీన్పాదాన్సూక్ష్మేణతు ॥ ౮౪ ॥ ససన్ధ్యాంశేషుహీయన్తేయుగా
 నాంధర్మసిద్ధయః । ఇత్యేషాప్రతిసిద్ధిర్వైకీర్నితేషాక్రమేణతు ॥ ౮౫ ॥ చతుర్యుగా
 నాంసర్వేషామనేనైవతుసాధనమ్ । ఏషాచతుర్యుగావృత్తిరాసహస్రీన్దుశ్శత
 తా ॥ ౮౬ ॥ బ్రహ్మణస్తరహఃప్రోక్తంరాత్రిశ్చైతావతీన్ప్రతా । అనార్జవం
 జడీభావోభూతానామాయుగక్షయాయత్ ॥ ౮౭ ॥ ఏతదేవతుసర్వేషాంయు
 గానాంలక్షణంస్త్పరమ్ । ఏషాంచతుర్యుగాణాంచగుణతాహ్యేకసప్తతిః ॥ ౮౮ ॥

క్రమేణపరివృత్తాతుమనోరన్తరముచ్యతే । చతుర్యుగేయధైకస్త్రిన్భవతీహయదా
తుయత్ ॥ ౮౯ ॥ తథాచాన్యేషాభవతిపునస్తద్వైయథాక్రమమ్ । సర్గేసర్గే
యథాభేదాఉత్పద్యంతేతథైవతు ॥ ౯౦ ॥ షష్ఠ్యవినశత్పరిమితానమ్యానానా
ధికాస్తథా । తథాకల్పాయుగైసాన్ధ్యంభవన్తినహలక్షణైః ॥ ౯౧ ॥ షన్వన్తరా
ణాంసర్వేషామేతదేవతులక్షణమ్ । యథాయుగానాంపరివర్తనానివిరప్రవృత్తాని
యుగస్వభావాత్ ॥ ౯౨ ॥ తథాతుసన్న్యతీజీవలోకఃక్షయోదయాభ్యాంపరివర్త
మానః । ఇత్యేతల్లక్షణంప్రాక్తంయుగానాంవైసమాసతః ॥ ౯౩ ॥ అతీతానాగతా
నాంహిసర్వషన్వన్తరేషువై । షన్వన్తరేణచైకేనసర్వాణ్యేవాన్తరాణిచ ॥ ౯౪ ॥
వ్యాఖ్యాతానిసద్దేహాఃకల్పఃకల్పేనచైవహి । అసాగతేషుతద్వచ్ఛతరుఃకార్యోవి
జానతా ॥ ౯౫ ॥ షన్వన్తరేషుసర్వేషుమ్యాతీతానాగతేష్విహ । తుల్యాభిమాని
నస్సర్వేనామరూపైశ్చవన్త్యత ॥ ౯౬ ॥ దేవాహ్యప్రవిధాయేచయేచషన్వన్తరే
శ్వరాః । ఋషయోమనవశ్చైవసర్వేతుల్యప్రయోజనాః ॥ ౯౭ ॥ ఏవంవన్తాశ్ర
మాణాంతుప్రవిధాగోయుగేయుగేయుగస్వభావశ్చతథావిధత్తేవైతథాప్రభుః ॥ ౯౮ ॥
వన్తాశ్రమవిధాగాశ్చయుగాఃయుగసిద్ధయః । యుగానాంపరిమాణం లేకథితంహి
ద్రస్యతః ॥ ౯౯ ॥ ఏదామిదేవీపుత్రత్వంపత్నయోనేస్సమాసతః ॥ ౧౦౦ ॥

ఇతిశ్రీమహాపురాణే తైత్తిరీయపురాణే కలియుగధర్మ

కథనంనామ చత్వారింశోధ్యాయః

— శ్రీపత్నయోనేదేవీపుత్రత్వాదికథనమ్ —

శక్రః ॥ పునస్ససర్వభగవాన్సృగభిష్టాఃపూర్వవత్సృజాః । సహస్ర్రీయుగ
వర్యస్తేప్రభాతేతుపితామహాః ॥ ౧ ॥ ఏవంపరాధ్వేవిప్రేష్టసిద్ధిగుణేతుతథాగతే
తథాధరామృసివ్యాప్తాహ్యపోవహ్నాసమీరణే ॥ ౨ ॥ వహ్నిస్సమీరణశ్చైవవ్యో
మితన్తాశ్రసంయుతః । ఇన్ద్రియాణిదశైకంచతన్తాత్రాణిద్విజోత్తమ ॥ ౩ ॥
అహజాగరమనుప్రాప్యప్రలీనాస్తత్త్వణాదహూ । అభిమానస్తదాతత్రమహాన్తం
వ్యాప్యవైక్షణాత్ ॥ ౪ ॥ మహాసపితథావ్యక్తంప్రాప్యలీనోభవద్విజు । అవ్యక్తం
స్వగుణైసాన్ధ్యంప్రలీనమభవద్భవే ॥ ౫ ॥ తతస్సృష్టిరభూత్తస్మాత్పూర్వవత్పురుషా
చ్చివాత్ । అథసృష్టాస్తదాతస్యమనసాతేనమానసాః ॥ ౬ ॥ నవ్యవర్గస్తలోకేస్త్రి
న్సృజాఃకమలయోనినా । పృథ్వీర్థంభగవాన్సృజీపుత్రైర్వైమాననైస్సహ ॥
దుశ్శరంవిచచారేశంసముద్దిశ్యతవస్త్వయమ్ । తుష్టస్తుతవసాతస్యభవోజ్ఞాత్వాస
వాఙ్మితమ్ ॥ ౭ ॥ లలాటమధ్యనిర్మిద్యబ్రహ్మణఃపురుషస్యతు । పుత్రస్తేహమితప్రోవ్య
స్త్రీపుంరూపోభవత్తదా ॥ ౮ ॥ తస్యపుత్రోమహాదేవోహ్యర్థనారీశ్వరోభవత్ । దదా
హభగవాన్సన్ధింబ్రహ్మణంచక్షగద్గురుమ్ ॥ ౯ ॥ అథార్థమాత్రాంకల్యాణీమాత్మనః

పరమేశ్వరీమ్! బుభుజేయోగమార్దేణవృద్ధ్యధంజగతాంశివః॥ తస్యాంహరించబ్రహ్మ
 ణంసంస్థపరమేశ్వరః॥ విశ్వేశ్వరస్తువిశ్వాత్పాచాస్త్రంపాశుపతంతథా॥ తస్మాచ్ఛ్రీ
 న్మహాదేవ్యాశ్చాంశజశ్చహరిస్తథా॥ అణ్ణజఃపద్మజశ్చైవభవాన్జభవపవచ॥ ౧౩॥
 ఏతత్తేకధితంసర్వమితిహాసంపురాతనమ్॥ పరాధ్యంబ్రహ్మణోయావత్తావక్కుతస్స
 మాసతః॥ ౧౪॥ వైరాగ్యంబ్రహ్మణోవత్యేతమోక్త్యుతంసమాసతః॥ నాగాయ
 ణోపిభగవాన్యథాకృత్యాత్మనస్తనుమ్॥ ౧౫॥ ససర్గసకలంతస్మాత్సాన్స్వగ్ధాదేవ
 చరాచరమ్॥ తతోబ్రహ్మణసుస్సృజన్సృజన్మద్రంపితామహః॥ ౧౬॥ మునేక
 ల్పాస్తరేరుద్రోహరింబ్రహ్మణమీశ్వరమ్॥ తతోబ్రహ్మణసుస్సృజన్మనేకల్పాస్తరేహ
 రిః॥ ౧౭॥ నారాయణంపునగ్భృహ్మణమణంవపునర్భవః॥ తదాచిచార్యవైబ్ర
 హ్మేదుఃఖంససారశ్శయః॥ ౧౮॥ సర్గంఽస్సృజ్యచాత్మనమాత్మనేవనియోజ్యచ॥
 సహృద్యప్రాణసంజ్ఞారంపామాణశ్చవనిశ్చలః॥ ౧౯॥ దశవర్షసహస్రాణిసమా
 ధిష్ఠోభవన్సృజః॥ అథోముఖంతుయత్పద్మంహృదిసంస్థంసుశోభనమ్॥ ౨౦॥
 పూరితంపూరకేణైవప్రబుద్ధనభవత్తదా॥ తదూర్ధ్వవక్త్రేనభవతుఃపద్మకేననిరోధ
 తమ్॥ ౨౧॥ తత్పద్మకర్ణికామధ్యేస్థాపయామాసచేశ్వరమ్॥ తదోమితిశివందే
 వమర్ధమాత్రాపరంపరమ్॥ ౨౨॥ మృణాళతన్మథాగైకశతభాగేవ్యవస్థితమ్॥ య
 మీయమపిశుద్ధాత్మనియమ్యైవంహృదీశ్వరమ్॥ ౨౩॥ యమపుష్పాదిభిఃపూజ్యం
 యాజ్ఞోహ్యయజదవ్యయమ్॥ తస్యహృతలమలస్థస్థనియోగాచ్చాంశజోఽభుః॥
 లలాటమస్యోర్ధ్విద్యప్రాదురాసీస్సితామహాత్॥ లోహితోభూగ్స్వయంఘోరిశ్శివస్య
 హృదయోద్భవః॥ ౨౪॥ వహ్నేశ్చైవతుసంయోగాత్పక్వత్యాపురుషఃప్రభుః॥
 ఘోరిశ్చలోహితశ్చైవయతఃకాలాకృతఃపుమా॥ ౨౫॥ ఘోరిశ్చలోహితశ్చైవక్రతే
 నదేవేనవైప్రభుః॥ బ్రహ్మణాభగవానాగలఃప్రీతాత్మాచాభవద్విభుః॥ ౨౬॥
 సుప్రీతమసంసందేవంతుష్టావవపితామహః॥ నామాత్మకేనవిశ్వాత్పాశ్వాత్పానం
 మహామునే॥ ౨౭॥ పితామహః॥ ననుస్తేభగవన్సగ్రభాస్కరామితతేజసే॥ న
 మోభవాయదేవాయరసాయామృతాయాయతే॥ ౨౮॥ శర్వాయక్షితిరూపాయ
 సదాసురభిశేననః॥ శుశాయవాయవేతుభ్యంసంస్పర్శాయనమోనమః॥ ౩౦॥
 పశూనాంపతయేచైవపావకాయాతితేజసే॥ భీమాయవ్యోమరూపాయశబ్దమాత్రా
 యతేననః॥ ౩౧॥ మహాదేవాయసోమాయఅమృతాయనమోస్తుతే॥ ఉగ్రా
 యయజమానాయననుస్తేకర్మయోగినే॥ ౩౨॥ యఃపఠేద్భృగుయోద్వాపిప్రతా
 మహమిమంస్తవమ్॥ రుద్రాయకథితంవిప్రాశ్చాస్త్రివయేద్వాసమాహితః॥ ౩౩॥
 అష్టమూర్తేస్తుసాయుజ్యంవగ్నాదేకాదవాపుయాత్॥ ఏవంస్తుత్వామహాదేవమ
 వైశ్రుతపితామహః॥ ౩౪॥ తదాష్టధామహాదేవస్సమాతప్తత్వమస్తతః॥ తదాప్ర
 కాశతేభానుఃకృష్ణవర్ణానకరః॥ ౩౫॥ క్షితిర్వాయుఃపుమానహ్నస్సమిరంసర్వ

గంతథా । తదావ్రభృతితంప్రాహురప్తమూర్తిరితీశ్వరమ్ ॥ ౩౬ ॥ అప్తమూర్తేఃప్ర
సాదేనవిరజ్జ్వలస్సృజాత్మనః । సృష్ట్యైతదబలంబ్రహ్మపునఃకల్పాంతరేవ్రభుః ॥ ౩౭ ॥
సహస్రాయుగపర్యంతంసంసుప్తేచచరాచరే । వ్రజాస్సృష్టుమనాస్తేపేతతక్షగంతపో
హహత్ ॥ ౩౮ ॥ తస్యైవంతప్యమానస్యనకజ్జ్వలస్సమవగృత । తతోద్దీక్షేణకాలేనదుఃఖా
తోగ్రహోవ్యజాయత ॥ ౩౯ ॥ క్రోధావిప్లవస్యనేత్రాభ్యాంప్రాపతన్నశ్రువిన్దవః । త
తస్తేభ్యోశ్రువిన్దభ్యోభూతాఃప్రేతాస్తదాభవత్ ॥ ౪౦ ॥ సర్వాంస్తానగ్రజాద్వప్తేష్వ
భూతప్రేతసశాచరాకా । అన్దతతదాదేవోబ్రహ్మత్వానమజోవిభుః ॥ ౪౧ ॥ జహా
ప్రాణాంశ్చభగవానోగ్రహవిప్లవఃప్రజావతిః । తతఃప్రాణమయోరుద్రఃప్రాదురాసీ
త్ప్రభోర్ముఖాత్ ॥ ౪౨ ॥ అర్ధనారీశ్వరోభూత్వాబాలారగ్రసదృశద్యుతిఃతదైకాదశ
ధాత్వానంప్రవిభజ్యవ్యవస్థితః ॥ ౪౩ ॥ అర్ధేనాంశేనసర్వాత్మాససర్వదాసాశివాము
మామ్ । సాచాస్మజ్జనాలక్ష్మీంకుగ్ధాంశ్రేణాంసరస్వతీమ్ ॥ ౪౪ ॥ వామాంరౌ
ద్రీంహమామాయాంవైష్ణవీంవారిజేక్షణామ్ । కలాంపికరిణీంచైవకాళీంకమలవా
సినిమ్ ॥ ౪౫ ॥ బలవికరణీందేవీంబలప్రసాధినీంతథా । సర్వభూతస్యదహనీంసస్మ
జేవహనోన్మనీమ్ ॥ ౪౬ ॥ తథాన్యాబహవస్సుష్టాస్తయానాభ్యస్సహస్రశః । రు
ద్రైశ్చైవమహాదేవస్తాభిస్త్రిభువనేశ్వరః ॥ ౪౭ ॥ సర్వాత్మనశ్చతస్యాగ్రేహ్య
తిత్తత్తురమేశ్వరః । మృతస్యతస్యదేవస్యబ్రహ్మణఃపరమేష్ఠినః ॥ ౪౮ ॥ ఘృణీదదా
పునఃప్రాణాన్ప్రహ్నుపుత్రోమహేశ్వరః । బ్రహ్మణఃప్రదదాప్రాణానాత్మస్థాంస్తుత
దావ్రభుః ॥ ౪౯ ॥ ప్రహృష్టోభూతతోరుద్రఃకిజ్జ్వలత్ప్రత్యాగతాసవమ్ । అభ్యభా
వతదేవేశోబ్రహ్మణంపరమంపవః ॥ ౫౦ ॥ మాభైర్దేవమహాభాగవిరిజ్జ్వజగతాం
గురో । మయేహస్థాపితాఃప్రాణాస్తస్మాదుత్పత్తవైవ్రభో ॥ ౫౧ ॥ శ్రుత్వావచ
స్తతస్తస్యస్వప్నభూతంహనోగతమ్ । పితామహఃప్రసన్నాత్మానేతైఃప్రేమైశ్చ
జనభైః ॥ ౫౨ ॥ తతఃప్రత్యాగతఃప్రాణస్సముదైక్షున్మహేశ్వరమ్ । సఉదీక్ష్యచి
రంకాలంస్నిగ్ధగమ్భీరయాగిరా ॥ ౫౩ ॥ ఉవాచభగవాన్ప్రహ్నుసముత్థాయకృ
తాఙ్జలిః । భోభోవదమహాభాగఆనందయసిమేమనః ॥ ౫౪ ॥ కోభవానప్తమూ
ర్తిరైవస్థితపికాదశాత్మకః ॥ శక్రః ॥ తస్యతద్వచనంశ్రుత్వావ్యాజహరమహేశ్వ
రః ॥ ౫౫ ॥ స్మృశన్గూరాభ్యాంబ్రహ్మణంసుఖాభ్యాంసమరారిహః ॥ శజరః ॥
మాంపిధిపరమాత్మానమేనాంమాయామజామితి ॥ ౫౬ ॥ ఏతేవైసంస్థితారుద్రా
స్త్యంరక్షితుమిహాగతాః । తతఃప్రణవ్యతంబ్రహ్మదేవదేవమువాచహ ॥ ౫౭ ॥ కృ
తాఙ్జలిపుటోభూత్వాహర్షగద్గదయాగిరా । భగవద్దేవదేవేశమఃభైరాకులితోన్మృ
హమ్ ॥ ౫౮ ॥ సంసారాన్క్రోక్షుమీశానమామిహార్హసిశజర । తతఃప్రహస్యభగ
వాన్ప్రతామహముమాపతిః ॥ ౫౯ ॥ తదారుద్రైర్జగన్నాథస్తయాచాస్త్యధేవిభుః ॥

ఇష్టః ॥ తస్మాద్విలాదలోకేషుదుర్గభోవైత్వయోనిజః ॥ ౬౦ ॥ హృత్పుహీనపు
మాన్విద్ధిసమృత్యుఃపద్మజోపిసః । కింతుదేవేశ్వరోరుద్రఃప్రసీదతయదీశ్వరః॥౬౧॥
నదుర్గభోహృత్పుహీనస్తవపుత్రోహ్యయోనిజః । మయాచవిష్ణునాచైవబ్రహ్మణాశ
మహాత్మనా ॥ ౬౨ ॥ అయోనిజంహృత్పుహీనమాసమగ్ధంనివేదితుమ్ ॥ శైలాదిః ।
ఏవంవ్యాహృత్యవిప్రేర్ష్యమనుగృహ్యచతుఃపుణీ ॥ ౬౩ ॥ దేవైర్వృతోయయాదే
వస్సితేనేభేనవైప్రభుః ॥ ౬౩౪ ॥ * * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లక్ష్మీపూర్వభాగే పర్వయోనేర్దేవీపు
త్రత్యాదికథనంనామ ఏకచత్వారింశోధ్యాయః.

సూతః ॥ గతేపుణ్యేచవరదేసహస్రాక్షేశిలాశనః । ఆరాధయన్మహాదేవం
తపసాతోషయన్మహమ్ ॥ ౧ ॥ అథతస్యైవమనిశంతత్పరస్యద్విజస్యతు । దివ్యం
ర్షసహస్రంతుగతంక్షణమివాద్భుతమ్ ॥ ౨ ॥ వల్మీకేనావృతాజ్జశ్చలత్యుఃకిలగజైర్మ
నిః । వజ్రసూచీముఖైశ్చాన్యైరక్షతీతైశ్చసర్వతః ॥ ౩ ॥ నిర్మాంసరుధిరత్వన్యై
ర్నిదేవఃకుడ్యవత్స్థితః । అస్థితేహోభవత్పశ్చాత్తనుమన్యతశ్చజూరః ॥ ౪ ॥ యదా
స్ఫుష్టోమునిస్తేనకరేణచస్తరారిణా । తదైవమునిశార్దూలచోత్పసగ్గజమంద్విజః॥౫॥
తపతర్జస్యతపసాప్రభుస్తుష్టోభశ్చజూరః । తుష్టస్తవేత్యథోవాచసగణశ్చోమయా
సహ ॥ ౬ ॥ తపసానేనకింకార్యంభవతస్తేమహామతే । దదామిపుత్రంసర్వజ్ఞం
ర్షశాస్త్రార్థపారగమ్ ॥ ౭ ॥ తతఃప్రణయ్యదేవేశంస్తుత్వోవాచశిలాశనః । హర్ష
గద్గదయావాచాసోమంసోమవిభూషణమ్ ॥ ౮ ॥ శిలాదిః ॥ భగవద్దేవదేవేశత్రిపు
రార్ద్రనశ్చజూర । అయోనిజంహృత్పుహీనంపుత్రమిచ్ఛామిసత్తమ ॥ ౯ ॥ సూతః ।
పూర్వమారాధితఃప్రాహతపసాపరమేశ్వరః । శిలాదంబ్రహ్మణారుద్రఃప్రీత్యాహ
మయాపునః ॥ ౧౦ ॥ దేవదేవః॥ పూర్వమారాధితోవిప్రబ్రహ్మణాహంతపోధనః ।
పసాచావతారార్థంమునిభిశ్చసురోత్తమైః॥ ౧౧ ॥ తవపుత్రోభవిష్యామినన్నినామ్యా
త్వయోనిజః । పితాభవిష్యసేమమపితుర్వైజగతాంమునే ॥ ౧౨ ॥ ఏవముక్త్యాహ
నింప్రేక్ష్యప్రణివృత్త్యస్థితంపుణీ । సోమసోమోపమఃప్రీతస్తత్రైవాన్తరధీయత॥౧౩॥
లభిపుత్రఃపితారుద్రాత్ప్రీతోమమమహామునే । యజ్ఞాజ్ఞానంమహత్ప్రపృయజ్ఞ
ర్థంయజ్ఞవిత్తమః ॥ ౧౪ ॥ తదజ్ఞణాదహంశమోహస్తనుజస్తస్యచాజ్ఞయా । సజ్ఞాత
పూర్వమేవాహంయుగాన్తాగ్నిసమప్రభః ॥ ౧౫ ॥ వవర్షుస్తదాపుష్కలావర్తక
ద్యాజనఃకిన్నరాభేదరాస్సిద్ధసాధ్యాః । శిలాదాత్మజత్వంగతేమయ్యుపేష్ట
స్ససగ్ధాథవృష్టింసుపుష్పేషుమిశ్రామ్ ॥ ౧౬ ॥ మాంద్యప్త్యాకాలసూర్యాభంజిత
మకుటధారిణమ్ । త్ర్యక్షంచతుర్భుజంబాలంఘాలటజ్జగదాధరమ్ ॥ ౧౭ ॥ వల్మీ

ణంవజ్రదంష్ట్రం చ వజ్రణారాధితం శిశుమ్ । వజ్రకుణ్డలినం ఘోరం నీరదోపమనిస్సు
 నమ్ ॥ ౧౮ ॥ బ్రహ్మ ద్యాస్త్రుష్టువును సర్వేసురేంద్ర శ్చమునీశ్వరాః । నేమస్సుమస్తత
 సుర్యేన నృతుశ్చ పురోగణాః ॥ ౧౯ ॥ ఋషయో మునిశాస్త్రులఋగ్యజుస్సామ
 సమ్భవైః । మస్తైర్మాహేశ్వరైస్తుత్వా సమ్ప్రణేముర్జుదాన్వితాః ॥ ౨౦ ॥ బ్రహ్మ
 హరిశ్చ గురదశ్చ శక్రస్సాత్మాబ్ధివామ్బికాజీవశ్చేంద్రహాతేజాభాసురః పవనో నలః ॥
 ఈశానో రృతిర్యత్యోయ మోవరుణపవచ । విశ్వేదేవాస్తథారుద్రావనవశ్చ మహాబ
 లాః ॥ ౨౧ ॥ లక్ష్మీస్సాత్మాచ్ఛవీజ్యేష్టాదేవీ చైవ సురస్వతీ । అదితిశ్చ దితిశ్చైవ శ్ర
 ధాలజ్ఞాధృతిస్తథా ॥ ౨౩ ॥ నందాభద్రాశ్చ సురభీసుశీలాస్సుమనాస్తథా వృషేంద్ర
 శ్చ మహాతేజాధర్మోధర్మాత్మజస్తథా ॥ ౨౪ ॥ ఆవృత్య మాంతథాలిగ్ధ్యతుష్టువుర్ముని
 పుత్రవ । శిలాదోపమనిర్దృష్ట్యాపితామేతాద్యశంతదా ॥ ౨౫ ॥ ప్రీత్యా ప్రణవ్యుళాన్వ
 త్తాతుష్టావేష్టప్రదంసుతమ్ ॥ శిలాదః ॥ భగవద్దేవధేవేశత్రయిచ్ఛకమమావ్యయ ॥ ౨౬ ॥
 పుత్రోసిజగతాంయస్తాత్ప్రతామఃఖాద్ధికింపునః । రక్షకోజగతాంయస్తాప్సితామేపు
 త్రసర్వగః ॥ ౨౭ ॥ అయోనిజనమస్తుభ్యంజగద్యోనేపితామహాపితాపుత్రమహేశానజ
 గతాంచజగద్గురో ॥ ౨౮ ॥ వభువభుమహాభాగపాహిమాంపరమేశ్వర । త్వయాహం
 నన్దితోయస్తాన్నదీనామానురేశ్వర ॥ ౨౯ ॥ తస్తాన్నద్వయమాంనన్దిన్నమామిజగ
 దీశ్వరమ్ । ప్రసీదపితరామేద్యరుద్రలోకంగతోవిభో ॥ ౩౦ ॥ పితామహశ్చభోన
 ద్విన్నవతీర్ణేనుహేశ్వరే । మమైవనఫలం లోకేజన్మవైజగతాంప్రభో ॥ ౩౧ ॥ అవతీ
 ర్ణేనుతేనన్దిత్రతూర్థం మహ్యమీశ్వర । తుభ్యంసమస్సురేశాననదీశ్వరసురేశ్వర ॥ ౩౨ ॥
 పుత్రపాహిమహాబాహుదేవదేవజగద్గురో । పుత్రత్వమేవనదీశమత్వాయతీర్తి
 తంమయా ॥ ౩౩ ॥ త్వయాతత్త్వవ్యతాంవత్సప్తవ్యసురాసురైః । యఃపతేచ్ఛ
 ణయాద్వాపిమమపుత్రప్రభాషితమ్ ॥ ౩౪ ॥ శ్రావయేద్వాద్విజాన్భక్త్యామయా
 సార్థంసమోదతే । ఏవంస్తుత్వాసుతంబాలంప్రణవ్యబహుమానతః ॥ ౩౫ ॥ మునీ
 శ్వరాంశ్చ సమ్ప్రీత్యశిలాదోవాచసువ్రతః । వశ్యధ్వం మునయస్సుర్యేమహాభాగ్యం
 మమావ్యయః ॥ ౩౬ ॥ నదీయజ్ఞాజ్ఞానేదేవశ్చావతీర్ణోయతఃప్రభుః । మత్సమఃకఃపు
 మాన్లోకేదేవోవాదానవోపివా ॥ ౩౭ ॥ ఏవనదీయతోజాతోయజ్ఞభూమాహితా
 యమే ॥ ౩౮ ॥

ఇతి శ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీపూర్వభాగేనన్దికేశ్వరో
 త్పత్తికథనం నామద్విచత్వారింశోధ్యాయః.

శ్రీనందీశ్వరజాతకర్మాదికరణమ్ శ్రీ

శైలాదిః॥ మయా సహపితృహృష్టః ప్రణమ్యచమహేశ్వరమ్ । ఉటజంస్య
జగమాశునిధిం బద్ధే వ్యవధిసః ॥ ౧ ॥ యదాగతోహముటజంశిలాదస్యమహామ
నే । తదావై దైవికంకూపంత్యక్త్వామానుష్యమాస్థితః ॥ ౨ ॥ నష్టాచైవస్తృతిర్దివ్యా
యేనకేనాపికారణాత్ । మానుష్యమాస్థితం దృష్ట్వాపితామేలోకపూజితః ॥ ౩ ॥
విలలాపాతిదుఃఖార్తస్త్వజనైశ్చ సమావృతః । జాతకర్మాదికాశ్చైవచకారమమన
ర్వచిత్ ॥ ౪ ॥ శాలకాకాయనపుత్రోవై శిలాదఃపుత్రవత్సలః । ఉపదిష్టాహితేనైవ
ఋక్సామయజుషస్తథా ॥ ౫ ॥ సామశాఖాసహస్రం చసాక్షోపాజ్ఞం మహాముసే
ఆయుర్యేదంధనుర్యేదంగాధర్వంచాశ్వలక్షణమ్ ॥ ౬ ॥ హస్తినాంచరితంచైవస
రాణాంచైవలక్షణమ్ । సముద్భిన్నేస్తమేవక్షేతతోధమునిసత్తమా ॥ ౭ ॥ మిత్రావను
ణనామానాతపోయోగబలాన్వితా । తస్యాశ్రమంగతోదివ్యోద్రవ్యుంమాంచాజ్ఞయా
విభాః ॥ ౮ ॥ ఉపతుశ్చమహాత్మానామాంఘ్రిక్షయముహున్మహుః । తాతనస్య
యమల్పాయుస్సర్వశాస్త్రార్థపారగః ॥ ౯ ॥ నదృష్టమేవమాశ్చర్యమాయుర్వద్దూర
తఃపరమ్ । ఇత్యుక్తవతివిపేన్ద్రశ్శిలాదఃపుత్రవత్సలః ॥ ౧౦ ॥ సమాలింగ్యచదుఃఖా
ర్తోదురోదాతీవవిన్సరమ్ । హాపుత్రపుత్రపుత్రేతిపపాతచసమన్తతః ॥ ౧౧ ॥ ఆ
శూబాలందైవవిధేర్విధాతుశ్చేతిదుఃఖితః । తస్యచార్తస్వరంశ్చుత్వాతదాశ్ర
మనివాసినః ॥ ౧౨ ॥ సపేతుర్విహ్వలాత్సర్థంరత్నాశ్చక్రశ్చమగ్గళమ్ । తుష్టువుశ్చ
మహాదేవంత్రియవృక్షముమాపకమ్ ॥ ౧౩ ॥ హుత్వాత్రియవృక్షేనైవమధునైవచ
సమ్ముతామ్ । దూర్వామయతనశ్ఛ్యాతాంసర్వద్రవ్యసమన్వితామ్ ॥ ౧౪ ॥ పితా
విగతసంజ్ఞశ్చతథాచైవపితామహః । విచేష్టశ్చలలాపాసౌమ్యతవన్నివపాతచ ॥ ౧౫ ॥
మృత్యోర్భీతోహమచిరాచ్ఛిరసాచాభివన్ద్యతమ్ । మృతవత్సృతితంసాత్మాత్పితరంచ
పితామహమ్ ॥ ౧౬ ॥ ప్రవక్షిణీకృత్యచతంరుద్రజాప్యరతోభవమ్ । హృత్పుణ్డరీకే
సుషిరేధ్యాత్వాదేవంత్రియవృక్షమ్ ॥ ౧౭ ॥ త్ర్యక్షందశభుజంశాస్త్రంవజ్రవక్త్ర
సదాశివమ్ । సరితశ్చాస్త్రరేపుణ్యేస్థితంమాంపరమేశ్వరః ॥ ౧౮ ॥ తుష్టోబ్రవీన్నహ
దేవస్సమస్సామార్థభూషణః । వత్సనద్విన్నహాబాశూమృత్యోర్భీతికుతస్తవ ॥ ౧౯ ॥
మయైవపేక్షితోవిప్రామశ్చనుస్తంసంసంశయః । వత్సైతత్తవదేహాంచలౌకికంప
మార్గతః ॥ ౨౦ ॥ సాస్త్యేవదైవికందృష్టంశిలాదేనపురాతన । దేవైశ్చమునిభిస్సిత
గ్గధర్వైద్దానవోత్తమైః ॥ ౨౧ ॥ పూజితంయత్పురావత్సదైవికంనందీశ్వర । స
సారస్యస్వభావోయంసుఖందుఃఖంపునఃపునః ॥ ౨౨ ॥ సృణాయోనివరిత్యా
స్సర్వతైవవివేకినః । ఏవముక్త్వాతుమాంసాత్మాశ్చర్యదేవమహేశ్వరః ॥ ౨౩ ॥
రాభ్యాంసుశుభాభ్యాంచఉభాభ్యాంపరమేశ్వరః । వస్తుర్భగవాన్ప్రద్రువరమా

ర్మిహరోహరః ॥ ౨౪ ॥ ఉవాచచమహాదేవస్తుష్టాత్సావృతభధ్వజః । నరీ
 త్యగణపాంశ్చైవదేవీంహిమవతస్సుతామ్ ॥ ౨౫ ॥ సమాలోక్యచతుష్టా
 త్సామహాదేవస్సరేశ్వరః । అజరోజరయాశ్చక్రోనిత్యందుఃఖవివర్జితః ॥ ౨౬ ॥
 అక్షయశ్చావ్యయశ్చైవసమితాసమహ్నాజ్ఞనః । మమేష్టోగణపశ్చైవమద్విర్యోమ
 త్పరాక్రమః ॥ ౨౭ ॥ ఇష్టోమమసదాచైవమమపాగ్న్యగతస్సదా । మద్బలశ్చైవ
 భవితామహాయోగబలాన్వితః ॥ ౨౮ ॥ ఏవముత్త్వాచమాండేవోభగవాన్స్సగణ
 స్తదా । కుశేశయమయీంమాలాంసమున్మచ్చ్యాత్సనస్తదా ॥ ౨౯ ॥ ఆబబధ్ధమహా
 తేజామమదేవోపృషధ్వజః । తయాహంమాలయాజాతశ్శుభయాకణ్ఠనక్తయా ॥
 త్ర్యక్షోదశభుజశ్చైవద్వితీయైశశశ్చరః । తతఏవసమాదాయహస్తేనపరమేశ్వ
 రః ॥ ౩౦ ॥ ఉవాచబ్రూహికింతేద్యదదామివరముత్తమమ్ । తతోజటాశ్రితంవా
 రిగృహీత్వాచాతిర్మలమ్ ॥ ౩౧ ॥ ఉత్తానదీభవస్సేతిఉత్ససర్జమహేశ్వరః । తత
 సాదివ్యతోయాచపూర్ణాసితజలాశుభా ॥ ౩౨ ॥ పద్మీశ్వలవనోపేతాప్రావర్తత
 మహానదీ । తామాహచమహాదేవోనదీంపరమశోభనామ్ ॥ ౩౩ ॥ యస్మాజ్జటో
 దకాదేవప్రవృత్తాత్వంచమహానదీ । తస్మాజ్జటోదకాపుణ్యాభవిష్యసిసరిద్వరా ॥ ౩౪ ॥
 త్వయిసాత్వానరఃకశ్చిస్సగ్వపామైఃప్రముచ్యతే । తతోద్ధేవ్యామహాదేవశ్శిలాదత
 నయంప్రభుః ॥ ౩౫ ॥ పుత్రస్తేయమితిపోత్యపాదయోస్సస్యపాతయత్ । సామా
 మాఘామౌశిరసిపాణిభ్యాంపరిమాగ్నతి ॥ ౩౬ ॥ పుత్రప్రేక్షాభ్యషిజ్ఞాచ్ఛప్రో
 తోభిస్తనయైస్త్రిభిః । వయసాశభ్యగౌరేణదేవదేవంనరీత్యసా ॥ ౩౭ ॥ తానో
 తాంసిత్రీణ్యస్యాస్సోత్తస్మిన్యోభవంస్తదా । నదీంక్రిస్తోతసందేవోభగవానవదద్భ
 వః ॥ ౩౮ ॥ క్రిస్తోతసంనదీంపుష్ట్యవృషఃపరమహర్షితః । ననాదనాదాత్తస్మాచ్ఛ
 సరిదన్యాతతోభవత్ ॥ ౩౯ ॥ పృషధ్వజరిభిభ్యాతాదేవదేవేనసానదీ । జామ్బూన
 దమయంచిత్రంసర్వరత్నమయంశుభమ్ ॥ ౪౦ ॥ స్వందేవశ్చౌదృతందివ్యంనిర్మితం
 విశ్వకర్మణా । మకుటంచాబబధ్ధోమమమూర్ధ్నిపృషధ్వజః ॥ ౪౧ ॥ కుణ్డలేచ
 శుభేదివ్యేవజ్రవైడూర్యశోభితే । ఆబబధ్ధమహాదేవస్త్వయమేవమహేశ్వరః ॥ ౪౨ ॥
 మాంతథాభ్యర్చితంవోమిదృష్ట్యమేమైఃప్రభాకరః । మేఘాన్ముసాచాభ్యషిజ్ఞా
 చ్చిలాదనమఘోమునే ॥ ౪౩ ॥ తస్యాభిషిక్తస్యతథాప్రవృత్తాస్తోత్రసాభ్యశమ్ ।
 యస్మాత్సునర్ణాన్నిస్సృత్యనద్యేపాసమ్మగ్నైర్తతే ॥ ౪౪ ॥ స్వర్ణోదకేతితామాహ
 దేవదేవస్త్రియస్పృశః । జామ్బూనదమయాద్యస్మాద్ద్వితీయాముకుటాచ్ఛుభా ॥ ౪౫ ॥
 పాన్వైర్తతనదీపుణ్యాఊచుగ్ధామ్బూనదీతితామ్ । ఏతన్నృచ్ఛనదంనామజప్యేశ్వరస
 మీవగమ్ ॥ ౪౬ ॥ యఃపఞ్చనదమసాద్యసాత్వాజప్యేశ్వరేశ్వరమ్ । పూజయే
 చ్చివసాయుజ్యంప్రయాత్యేవనసంశయః ॥ ౪౭ ॥ అథదేవోమహాదేవస్సర్వభూత
 ప్రతిర్భవః । దేవీమువాచశర్వాణీముమాంగిరిసుతామజామ్ ॥ ౪౮ ॥ దేవీసద్దేశ్వరం

దేవమభిషిక్ష్వామిథూతపమ్ । గణేష్ట్రిగవ్యాహరిష్యామికింవాత్వంమన్యసేవ్యం
తస్యతద్వచనంశ్రుత్వాభవానీహర్దితాననా । స్త్రీయస్త్రీవరదంపాహ్వాభవంఘ్న
పతింపతిమ్ ॥ ౫౧ ॥ సుర్వలోకాధిపత్యంచగణేశత్యంతతైవచ । దాతుమర్హసిదేవ
శైలాదిస్తనయోమమ్ ॥ ౫౨ ॥ తతస్సుభగవాంశ్చర్వసుర్వలోకేశ్వరేశ్వరః । సహ
రగణపాద్వివ్యాదేవదేవోపృషద్వజః ॥ ౫౩ ॥   *   *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్యే పూర్వభాగే నందికేశ్వరజాతకర్తృదిక
రణంనామత్రిచణ్డారంశోధ్యాయః.

— శ్రీనిధి కేశ్వరపట్టాభిషేకః. ౯ —

శైలాదిః ॥ స్వగతాదేవరుద్రస్యసమ్మృష్టాచగణేశ్వరాః । సర్వేసహస్ర
హస్తాశ్చసహస్రా యథాపాణయః ॥ ౧ ॥ త్రినేత్రాశ్చమహాత్మానస్త్రిదశైరభివ
తాః । కోటికాలాగ్నిసంహారాజటాముకుటధారిణః ॥ ౨ ॥ దంష్ట్రాక్రశారశవద
నిత్యాబుధాశ్చనిర్మలాః । కోటికోటిగణైస్తుత్యైరాద్వనాచగణేశ్వరాః ॥ ౩ ॥ అ
ఖ్యాతామహాత్మానస్తత్రాజన్తుర్ముదాయుతాః । గాయత్రశ్చంద్రవస్త్రశ్చన్మత్యస్తశ్చ
హాబలాః ॥ ౪ ॥ ముఖాడన్పురవాద్యానివాదయన్తస్తథైవచ । రథైర్నాగైర్
యైశ్చైవసంహమరుటవాహనాః ॥ ౫ ॥ విమానేషుతథాయాథాహేమచిత్రే
వైగణాః । భేరిన్పుష్కరాద్యైశ్చపణవానకగోముత్రైః ॥ ౬ ॥ వాదిత్యైర్విప్ల
శ్చానైస్యఃపటపైరేకపుష్కరైః । భేరిన్పుష్కరసన్నాదైరాడన్పురకడిణీమైః ॥ ౭ ॥
మర్దనైర్వేణువీణాభిర్వివిధైస్తాలనిస్వనైః । దద్దురైస్తలపూతైశ్చకచ్చపైఃపణవై
పి ॥ ౮ ॥ వాద్యమూనైర్మహాయోగాజన్తుర్దేవసంసదమ్ । తేగణేశామహా
త్మాస్సర్వదేవేశ్వరేశ్వరాః ॥ ౯ ॥ ప్రణవ్యదేవీందేవంచణ్డదేవచనమబ్రువన్ ।
వందేవదేవేశ్త్రయిన్పుష్కవృషధ్వజ ॥ ౧౦ ॥ కిమర్థంచస్త్రతాదేవఆజ్ఞాపయమ
ద్యుతే । కింసాగరాజ్ఞోషయామోయమంచాసహకీర్తనైః ॥ ౧౧ ॥ హనోన్
త్యుసుతాన్మృత్యుంవశువద్ధస్తవద్దజమ్ । బద్ధేష్ట్యింసహదేవైశ్చసహవిష్ణుంచ
యూనా ॥ ౧౨ ॥ ఆనయామస్సుసంక్రద్ధాదైత్యాన్వాసహదానవైః । కన్యాద్యవ్య
సంఘోరంకరిష్యామస్తవాజ్ఞయా ॥ ౧౩ ॥ కన్యవాద్యోత్సవోదేవసర్వకామసహ
ద్ధయే । తాన్స్తథావాదినస్సర్వాన్గణేశాన్తనిర్వసమ్మతాః ॥ ౧౪ ॥ ఉవాచదేవ
మృజ్యుకోటికోటిశతాన్ప్రభుః । శృణుధ్వంయత్రైతేయాయమిహహహతా
గద్ధితాః ॥ ౧౫ ॥ శ్రుత్వాచప్రయతాత్మానఃకురుధ్వంఛదశజ్ఞితాః । నస్తీశ్వరో
పుతోనస్సర్వేషామీశ్వరేశ్వరః ॥ ౧౬ ॥ విప్రాయంనాయకశ్చైవసేనానీర్వ
మృద్ధిమా ॥ తమిమంమమసందేశాద్యాయంసర్వేషిసమ్మతాః ॥ ౧౭ ॥ సేనా

హభిషిచ్ఛద్వంహహాయోగపతింపతిమ్ । ఏవముక్త్యాభగవతాగణపాస్సగ్వవతే ॥
 ఏవమస్త్రీతసమ్మత్ర్యసమ్భరానాహరంస్తతః । తస్యసర్వాశ్రయందివ్యంజామ్బూ
 నదసుయంశుభమ్ ॥ ౧౯ ॥ తస్మిన్మేరుసజ్జాశంఖనోహరముపాహరణ । నై
 కస్తమ్భమయంచాపిచామీకరవరద్రభమ్ ॥ ౨౦ ॥ ముక్తాదామావలన్బంచమణి
 రత్నావభాసితమ్ । స్తమ్భశ్చవైశూర్యమయైకిజ్జీణీజాలసంయుతమ్ ॥ ౨౧ ॥
 చారురత్నకసంయుక్తంహణ్డపంశిశ్చతోముఖమ్ । కృత్వాచిన్యస్యతన్మధ్యేతదాననవ
 రంశుభమ్ ॥ ౨౨ ॥ తస్మాగ్రతఃపాదపీఠంఘ్రిలవజ్రావభాసితమ్ । చతుఃపాదప్రతి
 స్థాఠ్థంకలశౌచాస్యపార్శ్వగౌ ॥ ౨౩ ॥ సమ్పూర్ణావరమామౌఖిభిరరవిన్దావృతాన
 నా । కలశానాంసహస్రంచసౌవర్ణ్యంరాజతంతథా ॥ ౨౪ ॥ తామ్రజంఘన్మయం
 చైవసర్వతీగ్ధామ్బుపూరితమ్ । వాసోయుగంతథాదివ్యంగన్ధందివ్యంతభైవచ ॥ ౨౫ ॥
 కేయూరేకుణ్డలేచైవముకుటంహారమేవచ । ఛత్రంతతశ్చలాకంచబాలవృజనమేవ
 చ ॥ ౨౬ ॥ దత్తంమహాత్మనాతేనబ్రహ్మణాపరమేష్ఠినా । శృంగహారాగ్గౌరేణవృష్టేనాపి
 విరాజితమ్ ॥ ౨౭ ॥ వృజనంచస్త్రీశుభ్రగ్రివహేమదణ్డంసుచామరమ్ । విరావతస్సు
 ప్రతీకోగజావేతౌసుపూజితౌ ॥ ౨౮ ॥ ముకుటంకాఞ్చనంచైవనిర్మితంవిశ్వకర్మణా ।
 కుణ్డలేచామలేదివ్యేవజ్రంచైవవరాయుధమ్ ॥ ౨౯ ॥ జామ్బూనదసుయంసూత్రంకే
 యూరద్వయమేవచ । హారంచమణిచిత్రాంఘ్రినిర్మితంవిశ్వకర్మణా ॥ ౩౦ ॥ స
 మ్భారాణితథాన్యానివిధానిబహువాన్యపి । సమన్తాన్నిన్యూరవృగ్గణపాదేవస
 మ్మతాః ॥ ౩౧ ॥ తతోదేవాస్సుహేష్టాశ్చనారాయణముఖాస్తథా । మునయో
 భగవాన్సప్రవృత్తనవబ్రహ్మణవచ ॥ ౩౨ ॥ దేవైశ్చలోకాస్సర్వేతేతతోజన్మర్ము
 దాయతాః । తేష్వాగతేషుదేవేషుభగవాన్సరమేశ్వరః ॥ ౩౩ ॥ సర్వకార్యవిధిం
 కర్తుమాదిదేశపితామహమ్ । పితామహుపాపిభగవాన్నియోగాదేవతస్యతు ॥ ౩౪ ॥
 చకారసర్వంభగవానభిషేకంసమాహితః । అర్చయిత్వాతతోబ్రహ్మస్వయమేవా
 భిషేచయత్ ॥ ౩౫ ॥ తతోవిష్ణుస్తతశ్శక్తిలోకపాలాస్తథైవచ । అభ్య
 షిచ్ఛస్త్రవిధివద్గణేస్త్రీంశివశాసనాత్ ॥ ౩౬ ॥ ఋషయస్తష్టపుశ్చైవపితామహ
 పురోగమాః । స్తతవత్సుతతస్తేషువిష్ణుస్సర్వజగత్పతిః ॥ ౩౭ ॥ శిరస్యజ్జలిమదాయ
 తుష్టావచసమాహితః । పాఞ్జలిఃప్రయతోభూత్వాజయశబ్దంచకారచ ॥ ౩౮ ॥
 తతోగణాధిపాస్సర్వేతతోదేవాస్తతోసురాః । ఏవంస్తతశ్చాభిషేక్తోదేవైస్సబ్రహ్మ
 కైస్తదా ॥ ౩౯ ॥ ఉద్వాహశ్చకృతస్తత్రనియోగాత్పరమేష్ఠినః । మరుతాంచసు
 తాదేవీసుయశౌఖ్యాబ్జభూవయా ॥ ౪౦ ॥ లబ్ధంశశిత్రభంఛత్రంతయాతత్రవిభూషి
 తమ్ । చామరేచామరాసక్తహస్తాగ్రిఃస్త్రీగణైర్యుతా ॥ ౪౧ ॥ సింహాసనంచ
 వరమంతయాచాధిష్ఠితంమయా । అలన్బృతామహాలక్ష్మ్యముకుటాదైవస్సభూ
 నశ్చైః ॥ ౪౨ ॥ లభ్యోహరిశ్చపరమోదేవాఃకణ్ఠగతస్తథా । వృషేష్టాశ్చసితోనా

గస్సింహస్సింహధ్వజస్తథా || ౪౩ || రథశ్చహేమచత్రంచచక్రవిన్ద్యసహస్రభమ్ |
అన్యపిసప్తశఃకశ్చిన్ద్రయానాస్త్రివిభుఃకృపిత || ౪౪ || సాన్ద్రయంచగృహీత్సే
స్తథాసన్మన్తాధిపైః | ఆరుహ్యపుష్పమీశామోహయాదేవ్యాగతశ్శివః || ౪౫ ||
తదాదేవీంభవందృష్ట్యానుయాచపార్థయన్తజైః | మునిదేవన్ద్రయస్సిద్ధాఅజ్ఞాపా
శువతీంద్విజాః || ౪౬ || అథాజ్ఞాంప్రదదౌతేషామద్వాణామాజ్ఞయాపిభోః | స
కోనగజాభర్తుస్తేషాంపాశువతీంశుభామ్ || ౪౭ || తస్మాద్ధిమునయోలభ్యాతదా
జ్ఞాంమునిపుంజవాత్ | భవభక్తాస్తదాచాసంస్తస్మాద్దేవంసమర్చయేత్ || ౪౮ ||
సమసాగరవిహీనస్తునామచోద్ధీగయేన్మవే | బ్రహ్మఘ్నదశసన్త్రుల్యంతస్యపావంగ
యసమ్ || ౪౯ || తస్మాత్సర్వప్రకారేణసమసాగరాదిముచ్చరేత్ | ఆదౌకుర్యా
న్నమసాగరంతదస్తేశితాంప్రజేత్ || ౫౦ || * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణేలక్ష్మీపూర్వభాగే నన్దికేశ్వరపట్టాభిషేకోనామ
చతుశ్చత్వారింశోధ్యాయః.

శ్రీపాతాళాదివర్ణనమ్. ౩

ఋషయః || సూతసువ్యక్తమఖిలంకథితంశజరస్యతు | సర్వాస్తభావః
రుద్రస్యస్వరూపంవక్తుమర్హసి || ౧ || సూతః || భూర్భువస్స్వర్మహాత్వైవజననా
తూద్భవస్తథా | సత్యలోకశ్చపాతాళంసరకార్ణవకోటయః || ౨ || తారకా
హసోమారగఢువస్సప్తర్షయస్తథావైమానికాస్తథానేచతిత్తస్యస్యప్రసాదతః
అనేనన్దితాస్తేషంతదాత్మానోద్విజర్షభాః | సహస్త్విరూపస్సర్వాత్మాసం
తస్సర్వదాశివః || ౩ || సర్వాత్మానంమహాత్మానంమహాదేవంమహేశ్వరమ్ |
విజానన్తిసమ్మాధామాయయాతస్యమోహితాః || ౪ || తస్యదేవస్యరుద్రస్యే
రంవైజగత్త్రయమ్ | తస్మాత్ప్రణమ్యతంవత్క్యేజగతాంగర్థయంశుభమ్ || ౫ ||
రావఃకథితంసర్వంమయాణ్డ్రస్యథాకృతిః | భువనానాంస్వరూపంచబ్రహ్మణ్డ్రే
యామ్యహమ్ || ౬ || పృథివీచాన్తరిక్షంచస్వర్మహర్జనపవచ | తపస్సత్వంచస
తేలోకాస్త్యజ్ఞోద్భవాశ్శుభాః || ౭ || అథస్తాదత్రచైతేషాంద్విజాస్సప్తతలా
తు | మహాతలాదయస్తేషామథస్తాన్నరకాఃక్రమాత్ || ౮ || మహాతలంహే
తలంసర్వరతోపశోభితమ్ | ప్రసాదైశ్చవిచిత్రైశ్చభవస్యాయతనైస్తథా || ౯ ||
అనస్తేనవసంయుక్తంముచుకుస్తేనధీసుతా | నృపేణబలినాచైవపాతాళస్వర్గవా
నా || ౧౦ || శైలంరసాతలంవిప్రాశ్శృంగరంహితలాతలమ్ | పీతంసుతలమిత
క్తంవితలంవిద్రుమప్రభమ్ || ౧౧ || సితంహితలంతచ్చతలంయచ్చసితేతరమ్
త్యాయాస్తుయావద్విస్తారోహృథస్తేషాంచసువ్రతాః || ౧౨ || తలానాంపైవస

హంతావస్సన్ధ్యాసమాహితా । సహస్రయోజనంవోమదశసాహస్రమేవచ॥౧౪॥
 లక్షంసప్తసహస్రంహితలానాంసమనస్యతు । వ్యోమ్ముఃప్రమాణంమూలంతుత్రింశ
 త్సహస్రకేణతు ॥ ౧౫ ॥ సువర్ణేనమునిశ్రేష్ఠాస్తథావాసుకినాశుభమ్ । రసాతల
 మితిఖ్యాతంతథావైశ్యనిషేవితమ్ ॥ ౧౬ ॥ విరోచనహిరణ్యాక్షసరకాద్యైశ్చసే
 వితమ్ । తలాతలమితిఖ్యాతంసర్వశోభాసమన్వితమ్ ॥ ౧౭ ॥ వైనావకాదిభిశ్చై
 వకాలనేమిపురోగమైః । పూర్వదేవైస్సమాక్షిర్ణంసుతలంచతథాపరైః ॥ ౧౮ ॥
 పితలందానవాద్యైశ్చతారకాగ్నిముఖైస్తథా । మహాస్తకాద్యైర్నాగైశ్చప్రహ్లాదే
 నాసురేణవ ॥ ౧౯ ॥ వితలంచాత్రపక్ష్యాకంకన్బృహత్స్వనిషేవితమ్ । మహాకుమ్భే
 నవీరేణహయగ్రీవేణధీమతా ॥ ౨౦ ॥ శబ్దకర్ణేనసమ్మిన్నంతథానమచిపూర్వ
 కైః । తథావైశ్యనిషేవైర్విరైస్తలంచైవసుశోభితమ్ ॥ ౨౧ ॥ తతేషుతేషుసర్వే
 షుచామృత్యావరమేశ్వరైః । సుధేననద్దినాసార్థంగణపైస్సర్వతోవృతః ॥ ౨౨ ॥
 తలానాంచైవసర్వేషామూర్ధ్వతస్సప్తసత్తమాః । త్కూతలానిధరాచాపిసప్తధాకథ
 యామినః ॥ ౨౩ ॥ * * * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీ పూర్వభాగే భువనకోశేపాతాభాది
 వర్ణనంనామ పంచచత్వారింశోధ్యాయః.

— శిష్యపద్వీపేశ్వరకథనమ్ శ్రి —

సూతః ॥ సప్తద్వీపాతథావృధీనదీవర్వతసంజులాలా । సముదైస్సప్తభి
 శ్చైవసర్వతస్సమలజ్వలా ॥౧॥ జమ్బూజ్జక్షశ్శొల్మలిశ్చకుశఃక్రాశ్చస్తతైవచాశా
 కఃపుష్కరనామాచద్వీపాస్త్యభ్యస్తరేమాత్ ॥౨॥ సప్తద్వీపేషుసర్వేషుసామృ
 త్సర్వగజైర్వృతః । నానావేషధరోభూత్వాసాన్నిధ్యంకురుతేహరః ॥౩॥ త్కూరోదేతు
 రసోదశ్చమరోదశ్చస్మతోదధిః । దధ్యన్తపశ్చక్షీరోదస్సాన్విదూదశ్చప్యమక్రమాత్ ॥౪॥
 సముద్రేషుహిసర్వేషుసర్వదాసగణశ్శివః । జలకూపీభవశ్శ్రీమాన్గ్రీవతేచోర్విజా
 హుభిః ॥ ౫ ॥ క్షీరార్ణవామృతమివసదాక్షీరార్ణవేహరిః । శేతేశివజ్ఞానధియాసా
 త్కైర్వైయోగనిద్రయా ॥ ౬ ॥ యదాప్రబుద్ధోభగవాన్ప్రబుద్ధమఖిలంజగత్ ।
 యదాసుప్తస్తదాసుప్తంతత్ప్రయంచచరాచరిమ్ ॥ ౭ ॥ తేనైవసృష్టమఖిలంభృతం
 రక్షితమేవచ । సుహృదందేవదేవస్యప్రసాదాత్పరిమేష్ఠినః ॥ ౮ ॥ సుషేణాఇతివి
 ఖ్యాతాయజన్తేపురుషర్షభమ్ । అనిరుద్ధంమునిశ్రేష్ఠాశ్శక్తచక్రగదాధరమ్ ॥ ౯ ॥ యే
 చానిరుద్ధంపురుషంధ్యాయంత్యాత్మవిదాంవరాః । నారాయణసమాస్సర్వేసర్వనమ్మ
 త్సమన్వితాః ॥ ౧౦ ॥ ససద్దనశ్చభగవాన్తస్యనకశ్చసనాతనః । వాలఖిల్యాశ్చసిద్ధా
 శ్చమిత్రవరుణకాతథా ॥ ౧౧ ॥ యజన్తిసతతంత్రవిశ్వస్యప్రభవంహరిమ్ । సప్త

ద్వీపేమతిష్ఠన్మినానాశృక్లామహేందయాః ॥ ౧౨ ॥ ఆసముద్రాయతాఃకేచిద్వి
యోగహ్వరైస్తథా । ధరాయాఃపతయశ్చసస్పహవఃకాలశౌరవాత్ ॥ ౧౩ ॥
సామధ్యోన్నరమేశానాఃక్రాశ్చారేర్జనకాత్పృథ్వీః । మన్వస్తరేషుసర్వేషుపతితా
నాగతేష్విహ ॥ ౧౪ ॥ ప్రవత్యౌమిధరేశాన్వోవత్యేస్వాయమ్భువేన్తరే । మ
న్వస్తరేషుసర్వేషుహ్యతీతానాగతేషువ ॥ ౧౫ ॥ తుల్యాభిమానినశ్చైవసర్వేతుల్య
ప్రయోజనాః । స్వాయమ్భువస్యవమనోఃపాత్రాస్త్యసన్తహాబలాః ॥ ౧౬ ॥ ప్రి
యవ్రతాత్తజావీరాస్తేదశేషాప్రకీర్తితాః । ఆగ్నిధ్రశ్చగ్నిబాహుశ్చమేధామేధా
ధిర్వసుః ॥ ౧౭ ॥ జ్యోతిష్తద్భుతిమాకాహవ్యస్సవనఃపుత్రపవచ । ప్రియవ్రతోభ్య
షిశ్చుత్తాస్తనప్తనప్తమపార్థివా ॥ ౧౮ ॥ జమ్బుద్వీపేశ్వరంచక్రేఆగ్నిధ్రంసు
మహాబలమ్ । ప్లక్షద్వీపేశ్వరశ్చపితేనమేధాతిథిఃకృతః ॥ ౧౯ ॥ శాల్మలేశ్వవపు
ష్కస్తంరాజానమభిషేకవా ॥ జ్యోతిష్కస్తంకుశద్వీపేరాజానంకృతవాన్మహా
ద్యుతిమస్తంచరాజానంక్రాశ్చద్వీపేనమాదితే । శాకద్వీపేశ్వరంచాపిహవ్యంచ
క్రేప్రియవ్రతః ॥ ౨౦ ॥ పుష్కరాధిపతించక్రేసవనంచాపిసువ్రతాః । పుష్కరేస
వనస్యాపిమహావీరస్సుతోభవత్ ॥ ౨౧ ॥ ధాతకీచైవద్వావేతాపుత్రాపుత్రవతాం
రా । మహావీరంస్తృతంవర్షంతస్యనామ్నామహాత్మనః ॥ ౨౨ ॥ నామ్నాతుధాత
కేశైవధాతకీఖణ్డముచ్యతేహవ్యోవ్యజనయత్పుత్రాభ్యాశ్చద్వీపేశ్వరప్రభుః ॥ ౨౩ ॥
జలదంచకుమారంచసుకుమారంచుణీచకమ్ । కుసుమోత్తరమోదాకీసప్తమస్తుమహా
ద్రుమః ॥ ౨౪ ॥ అలదంజలదస్యాభవర్షంప్రథమముచ్యతే । కుమారస్యతుకామారం
ద్వితీయంపరికీర్తితమ్ ॥ ౨౫ ॥ సుకుమారంతృతీయంతుసుకుమారస్యకీర్త్యతే ।
మణీచకంచతుర్థంతుమాణీచకమిహేవాచ్యతే ॥ ౨౬ ॥ కుసుమోత్తరస్యవైవర్షంప
శ్చమంకుసుమోత్తరమ్ । మోదకంచాపిమోదాకేర్షర్షంపవృంతకీర్తితమ్ ॥ ౨౭ ॥
మహాద్రుమస్యనామ్నాతుసప్తమంతన్తహాద్రుమమ్ । తేషాంతునామభిస్తానిసప్తప
ద్మాణితత్రవై ॥ ౨౮ ॥ క్రాశ్చద్వీపేశ్వరస్యాపిపుత్రాద్యుతిమతస్తువై । కుశలోమను
గశోచ్చిష్టపీవరశ్చాన్తకారకః ॥ ౨౯ ॥ ముగశ్చదుష్టుభిశ్చైవసుతాద్యుతిమతస్తువై ।
తేషాంస్వనామభిర్దేశాఃక్రాశ్చద్వీపాశ్రయాశ్శుభాః ॥ ౩౦ ॥ కుశలదేశఃకుశలో
మనుగస్యమనోసుగః । ఉష్ణస్యోష్ణస్తన్మతోదేశఃపీవరపీవరస్యచ ॥ ౩౧ ॥ అన్తకా
రస్యకథితోదేశోనామ్నాన్తకారకః । మనోర్దేశోమునిఃప్రాక్తోద్దుష్టుభేద్దుష్టుభిస్తన్మతః
పతేజసపదాస్సప్తక్రాశ్చద్వీపేషుభాస్వరాః । జ్యోతిష్కస్తంకుశద్వీపేసప్తచాస
న్తహాజనః ॥ ౩౨ ॥ ఉద్భిదోవేణుమాన్తైవద్వైరథోలవణోద్భుతిఃపవనఃప్రభాకర
శ్చపిసప్తమఃకపిలస్తన్మతః ॥ ౩౩ ॥ ఉద్భిదంప్రథమంవర్షంద్వితీయంవేణుఖణ్డలమ్ ।
సృతీయంద్వైరథంచైవతుర్థంలవణంస్తన్మతమ్ ॥ ౩౪ ॥ పశ్చిమంధృతిమక్షతంత్ర
భాకరమునుస్తహమ్ । సప్తమంకపిలంనామకపిలస్యప్రకీర్తితమ్ ॥ ౩౫ ॥ శాల్మల

స్వేత్తశ్చరాస్సప్తసుతాస్తేవైవపుస్తతః । శ్వేతశ్చహరితశ్చైవజీమూతోరోహితస్త
థా ॥ ౩౮ ॥ వైద్యుతోమానసశ్చైవసుప్రభస్సప్తసుస్తథా । శ్వేతస్యదేశశ్వేత్వత
స్తుహరితస్యచహరితః ॥ ౩౯ ॥ జీమూతస్యచజీమూతోరోహితస్యచరోహితః ।
వైద్యుతోవైద్యుతస్యాపిమానసస్యచమానసః ॥ ౪౦ ॥ సుప్రభస్సుప్రభస్యాపిసప్త
వైదేశలాఞ్చకాః॥ష్లక్షద్వీపేతువత్సోమజమ్బూద్వీపాదనవరమ్ ॥ ౪౧ ॥ సప్త
మేధాతిథేఃపుత్రాఃష్లక్షద్వీపేశ్వరాన్పుత్రాః । జ్యేష్ఠశ్చస్తభయస్తేషాంసప్తవర్షాణి
తానివై ॥ ౪౨ ॥ తస్మాచ్ఛాస్తభయాప్యైవశిశిరస్తుసుఖోదయః । ఆనందశ్చశివశ్చై
వత్సేనుకశ్చక్రువస్తథా ॥ ౪౩ ॥ తానితేషాంతునామానిసప్తవర్షాణిభాగశః । ని
వేశితానితైస్సానిపూర్వంస్వాయమ్భువేస్తరే ॥ ౪౪ ॥ మేధాతిథేస్తుపుత్రైస్తైఃష్ల
క్షద్వీపనివాసిభిః । వర్ణాశ్రమాచారయుతాఃప్రజాస్తత్రనివేశితాః ॥ ౪౫ ॥ ష్లక్ష
ద్వీపాదివర్షేషుశకద్వీపాన్నికేషువై । జ్యేష్ఠియఃపశ్చిమధర్మోవైవర్ణాశ్రమవిభాగశః॥
సుఖమాయుస్స్వరూపంచబలంధర్మోద్విజ్ఞోత్తమాః । పశ్చిమ్నేతేషుద్వీపేషున
ర్వసాధారణంస్తృతమ్ ॥ ౪౬ ॥ రుద్రార్చనరతానిత్యంమహేశ్వరపరాయణాః ।
అన్యేచపుష్కరద్వీపేప్రజాతాశ్చప్రజేశ్వరాః॥౪౭॥ ప్రజాపతేశ్చరుద్రస్యభావామ్న
తసుఖోత్కటాః ॥ ౪౮ ॥

*

*

*

*

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీ పూర్వఖాగే భువనకోశేద్వీప

ద్వీపేశ్వరకథనంనామషట్పత్వారింశోధ్యాయః

— శ్రీభారతవర్షవర్ణనమ్. శ్రి —

సూతః ॥ ఆగ్నిధ్రంజ్యేష్ఠదాయాదంకామ్యపుత్రంమహాబలమ్ । ప్రియవ్రతో
భృషిశ్చద్వైజమ్బూద్వీపేశ్వరంనృపః ॥ ౧ ॥ సోతీవభవభక్తశ్చతవస్వీతరుణస్స
దా । భవార్చనరతశ్శ్రీమాంస్తథాగోమాన్ద్విజర్షభాః ॥ ౨ ॥ తస్యపుత్రాబభూవు
స్తేప్రజాపతిసమానవ । సర్వేషామహేశ్వరాశ్చైవమహాదేవపరాయణాః ॥ ౩ ॥
జ్యేష్ఠోనాభిరితిభ్యాతస్తస్యకింపురుషోనుజః । హరివర్షస్తృతీయస్తుచతుర్థోవైత్తిళావృ
తః ॥ ౪ ॥ రమ్యస్తుపశ్చిమస్తత్రహిరణ్యవర్ణవృక్షచృతే । కురుస్తుసప్తమస్తేషాంభ
ద్రాశ్చస్త్యప్తమస్తృతః ॥ ౫ ॥ సవమఃకేతుమాలస్తుతేషాందేశ్యాన్నిబోధత । నా
భేస్తుదక్షిణంవర్షంహేమాఖ్యంతుపితాదదా ॥ ౬ ॥ హేమకూటంతుయద్వర్షందదాకి
మ్పురుషాయసః । నైషధంయత్పుత్రంవర్షంహరయేతత్పితాదదా ॥ ౭ ॥ ఇతావృ
తాయప్రదదామేరుర్యత్రతుమధ్యమః । నీలావలాశ్రితంవర్షంరమ్యాయప్రదదాపితా॥
శ్వేతంయదుత్తరంతస్మాత్పితాద్రుంహిరణ్యతే । యదుత్తరంశృంగవర్షంపితాతత్కు
రవేదదా ॥ ౮ ॥ వర్షంమాల్యవతంచాపిభద్రాశ్చస్యస్యవేదయత్ । గన్ధమాదనవర్షం

తు కేతుమాలాయదత్తవా ॥ ౧౦ ॥ ఇత్యేతానిమహాస్తిహనవవద్వాణిభాగశః ।
 ఆగ్నిధ్రస్తేమవర్షేమపుత్రాంస్తానభిషిచ్యవై ॥ ౧౧ ॥ యథాక్రమంసధర్మాత్మై
 తస్తుతపసిస్థితః । తపసాభావితశ్చైవస్వాధ్యాయనిరతస్త్యభూత్ ॥ ౧౨ ॥ స్వాధ్య
 యనిరతఃపశ్చాచ్ఛివధ్యానరతస్త్యభూత్ । యానికిమ్మురుషాద్యానివద్వాణ్యస్త్రేభుభా
 నివ ॥ ౧౩ ॥ తేహంస్వభావతస్సద్విస్సుఖప్రాయాహ్యాయత్నతః । వివర్యయోనతేష్వ
 పైజరామృత్యుభయంనచ ॥ ౧౪ ॥ ధర్మాధర్మైవ తేష్వాస్తాంనో త్తమాధమమధ్య
 మాః । నతేష్వపైయుగావస్థాత్మేతేష్వప్తసుసర్వతః ॥ ౧౫ ॥ రుద్రత్మేతేష్మతా
 శ్చైవజగన్మాస్థావరాస్తథా । భక్తాఃప్రాసక్తికాశ్చాపి తేమత్మేతేషుయాన్తితే
 తేహంహితాయరుద్రేణచాప్తయేత్రంవినిర్మితమ్ । తత్ర తేహంమహాదేవస్సాన్నిధ్యంక
 రుతేనదా ॥ ౧౬ ॥ దృష్ట్వాపృథిమహాదేవమప్తయేత్రనివాసినః । సుఖనస్సర్వదా
 తేహంసేవేహవరాగతిః ॥ ౧౭ ॥ నాభేర్నిసర్గంవత్స్యామిహిమాజేర్నిస్త్రినిబోధతేనా
 భిస్త్యజనయత్పుత్రంమేరుదేవ్యాంమహాద్యుతిః ॥ ౧౮ ॥ ఋషభంపాద్ధివంశేష్టం
 సర్వకుత్రస్యపూజితమ్ । ఋషభాద్భరతోజజ్ఞేవీరఃపుత్రశతాగ్రజః ॥ ౧౯ ॥ సో
 షిచ్యాభఋషభోభరతంపుత్రవత్సలః । జ్ఞానవైరాగ్యమాశ్రిత్యజితేష్వద్వియమహాబా
 రగా ॥ ౨౦ ॥ సర్వాత్సనాత్సనిస్థాప్యపరమాత్మసమీశ్వరమ్ । నగోజటినిరా
 హరోవీరీధ్వాన్తగతోహిసః ॥ ౨౧ ॥ నిరాశస్త్యక్తసద్దేహశ్చైవమావపరత
 దమ్ । హిమాద్రేర్దక్షిణంవర్షంభరతాయస్యవేదయత్ ॥ ౨౨ ॥ తస్మాత్పుభారత
 వర్షంతస్యనామ్నావిదుర్బుధాః । భరతస్యాత్మజోవిద్వాన్సుమతిర్నానుభార్మికః ।
 బభూవతస్త్రింస్తద్రాజ్యంభరతస్సస్యవేశయత్ । పుత్రసజాగ్రమితశ్రికోవసంరాజా
 వివేశనః ॥ ౨౩ ॥   *   *   *   *   *   *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీ పూర్వభాగే భువనకోశేభారత

వర్షకథనంనామసప్తచత్వారింశోధ్యాయః.

శ్రీమేరువర్వతాదివర్ణనమ్.

సూతః ॥ ఆస్యద్వివస్యమధ్యేతుమేరుర్నామమహాగిరిః । నానామణిమత్స
 శ్చృణ్మజ్జైస్థిరస్థినిమతాంవరః ॥ ౧ ॥ వతురాశీతిసాహస్రముత్సేధేనప్రకీర్తితః ।
 విష్ణుష్టోజగాధస్తాద్విస్తృతష్టోజశైవతు ॥ ౨ ॥ శరావవత్సంస్థితత్వాద్వాత్రింశమ
 ధ్వివిస్తృతః । విస్తారాత్త్రిగుణశ్చస్యపరిణామబానుమణ్డలః ॥ ౩ ॥ హైమీ
 తోమహేశస్యభుభాజ్జస్పర్శనేనచ । దుత్తూరపుష్పసజ్జాశస్సర్వదేవనికేతనః ।
 కేడాభూమిశ్చదేవానామనేకాశ్చర్యసంయుతః । లక్షయోజనమాయామస్తై

వంతుమహోరేః ॥ ౫ ॥ తతః స్తోత్రం సాహస్రం యోజనాని తేనః । శేషం చోపరి
విప్రేంద్రాధిరాయాస్తస్య శృంగేణః ॥ ౬ ॥ మూలాయానప్రమాణంతువిస్తారాన్మూ
లతోగరేః । ఊమర్విస్తారమన్యైవద్విగుణంమూలతోగరేః ॥ ౭ ॥ పూర్వతఃపద్మ
రాగాభోదక్షిణేహేమసన్నిభః । పశ్చిమేనీలసజ్జాశశ్చోత్తరేచిద్రుణప్రభః ॥ ౮ ॥
అమరావతీపూర్వభాగేనానాప్రాసాదసజ్జాలా । నానాదేవగణైః క్షిగ్ధానణిజాల
సమావృతా ॥ ౯ ॥ గోవురైర్వివిధాకారైర్దేవగుర్జితభూషితైః । తోరణైర్దే
వచిత్రైస్త్రిగుణైః ప్రైఃపథిస్తైః ॥ ౧౦ ॥ సంలాపాలాపమశలైస్సర్వాభరణభూ
షితైః । స్తనభారవిసమైశ్చ మదఃపూర్ణితలోవనైః ॥ ౧౧ ॥ స్త్రీసహస్రై
స్సమాక్షిగ్ధాచాపురోభిస్సమస్తతః । దీర్ఘికాభిర్విచిత్రాభిః పుష్పామృతానాసజ్జా
లైః ॥ ౧౨ ॥ హేమసోపానసంయుక్తైర్దేవసైకతరాశిభిః । నీలోత్పలైశ్చోత్పలై
శ్చ హైమైశ్చాపిసుగంధిభిః ॥ ౧౩ ॥ ఏవంవిదైస్తూతైశ్చనదీభిశ్చనదైర్యతా । వి
రాజతేపురీశుభాగ్రతయాసాపర్వతశ్శుభః ॥ ౧౪ ॥ తేజస్వినీనామపురీచాగ్నేయాం
పావకస్యతు । అమరావతీసమాదివ్యాసర్వభోగసహస్వతా ॥ ౧౫ ॥ వైవస్వతీద
క్షిణేతుయమస్యయమినాంవరాః । భవనైరావృతాదివైద్యగ్ధామూనదమయైశ్శుభైః ॥
నైర్యతేకృష్ణవర్ణాచతథాశుద్ధవతీశుభా । తాదృశీగంధవస్త్రీచపాయవ్యాంధిశోభ
నా ॥ ౧౬ ॥ మహాబాదయాచోత్తరేచవిశాన్యాంతుయశోవతీ । పర్వతస్యదిగ
వైశ్చరాజస్తేసర్వదేవతాః ॥ ౧౭ ॥ బ్రహ్మవిష్ణుమహేశానాంతథాన్యేషాంకేత
నమ్ । సర్వభోగయంతంపుణ్యం దీర్ఘికాభిర్నగోస్తమమ్ ॥ ౧౮ ॥ సిద్ధైర్యత్రైపున
మూర్ణంగస్థైర్వైర్మునిపుణ్యవైః । తథావ్యైర్వివిధాకారైర్భూతసజ్జైశ్చతుర్విధైః ॥ ౧౯ ॥
గిరేరుపరివిప్రేంద్రాశ్శుద్ధస్థిటికసన్నిభమ్ । సహస్రభామంవిస్తీర్ణంవిమానంచామ
తస్థితమ్ ॥ ౨౦ ॥ తస్మిన్మహాభుజశ్చర్వస్సోమసూర్యాగ్నిలోచనః । సింహాస
నేమణిమయేదేవ్యాస్తేషణ్ణుభేనచ ॥ ౨౧ ॥ హరేస్తదర్థంవిస్తీర్ణంవిమానంత
త్రసోపిత । పద్మరాగమయందివ్యంపద్మజస్యచదక్షిణే ॥ ౨౨ ॥ తస్మిన్
త్రస్యవిపులంపురంరమ్యంయమస్యచ । సోమస్యవరుణస్యాభరణైఃపావకస్యచ ॥
వాయోశ్చైవతురుద్రస్యసర్వాలయసమస్తతః । తేషాంతేషాంవిమానేషుదివ్యేషు
వివిధేషుచ ॥ ౨౩ ॥ ఈశాన్యామీశ్వరత్రైతేనిత్యార్చితవ్యంసంస్థితా । సిద్ధేశ్వరస్య
భగవాన్జైలాదిశివ్యసమస్తతః ॥ ౨౪ ॥ సనతుగమారశ్మిన్వైష్ణవమఖాసీసంస్కరే
శ్వరః । సనకశ్చసనద్వశ్చనదృశాశ్చనహస్రశః ॥ ౨౫ ॥ యోగభూమిః క్వచిత్తస్మి
న్భగభూమిః క్వచిత్కవిత । బాలసూర్యవ్రతీకాశంవిమానంతత్రశోభనమ్ ॥ ౨౬ ॥
జైలాదినశ్శుభంచాస్త్రితస్మిన్నాస్త్రేగణేశ్వరః । షణ్ముఖస్యగణేశస్యగణానాంతుస
హస్రశః ॥ ౨౭ ॥ సుయశాయాస్సునేత్రాయామాతృణాంమదనస్యచ । తస్యజ

మూనదీనామమూలమావేష్ట్యసంస్థితా || ౩౦ || తస్యగర్భిణపార్శ్వేతుజమూ
 వృక్షస్సుశోభనః | అత్యుచ్చితస్సువిస్తీర్ణస్సర్వకాలఫలదః || ౩౧ || మేరో
 మస్తాద్విస్తీర్ణంశుభంవర్షమిళావృతమ్ | తత్రజమ్బూఫలాహారాఃకేచిచ్ఛాన్ము
 భోజనాః || ౩౨ || జామ్బూనదసముద్రఖ్యానానావర్ణాశ్చభోగినః | మేరుపాదా
 తావిపాద్విపోయంమధ్యమశ్శుభః || ౩౩ || నవవహ్నితశ్చైవనదీనదగిరిశ్చతై
 నవవర్షంతువత్సామిజమ్బూద్విపంయథాతథమ్ || ౩౪ || విస్తారాన్మణ్డలాన్మై
 యోజనైస్తన్నిభోధత || ౩౫ || * * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణేలైక్షేపూర్వభాగే భువనకోశేమేరుపర్వతాది
 వర్ణనంనామఅష్టాదశాధ్యాయః.

— శ్రీనవవహ్నిదీవర్ణనమ్. ౩ —

సూతః || శతమేకంసహస్రాణాంయోజనానాంసత్సప్తతః | అనుద్వీ
 సహస్రాణాంద్విగుణంద్విగుణోత్తరమ్ || ౧ || పశ్చాత్కాటివిస్తీర్ణాససముదా
 రాన్మృతా | ద్వీపైశ్చసప్తభిర్యక్షాలోకాలోకావృతాశుభా || ౨ || సీలస్తభో
 రేమేరోశ్చేతస్తస్యోత్తరేపునఃశృంగీతస్యోత్తరేవిపాస్త్రియస్తేవర్షపర్వతాః
 జతరోదేవకూటశ్చపూర్వస్యాంధిశివర్వతా | నిషధోదక్షిణేమేరోస్తస్యదక్షిణో
 రిః || ౩ || హేమకూటఇతిఖ్యాతోహేమవాంస్తస్యదక్షిణే | మేరోఃపశ్చిమతలై
 వర్వతాద్వాధరాధరా || ౪ || మాల్యవాన్తమాదశ్చద్వావేతావుదగాయతా |
 తేవర్వతరాజానసిద్ధచారణసేవితాః || ౫ || తేహేమస్తరవిమగ్మేచ్ఛనవసాహ
 మేకశః | ఇదంహైమవతంవర్షంభారతంనామవిశ్రుతమ్ || ౬ || హేమకూటం
 తస్మాన్నామ్నాకిమ్బురువంస్తృతమ్ | నైషధంహేమకూటాత్తుహరివర్షంతతు
 తే || ౭ || హరివహ్నిపురంచైవమేరోశ్శుభమిళావృతమ్ | ఇళావృతాత్పురం
 రవ్యకంనామవిశ్రుతమ్ || ౮ || రమ్యాపురతరంశ్వేతంవిఖ్యాతంతద్ధిరణ్యయశో
 హిరణ్యయాత్పురంచాపిశృంగీచైవకురుస్తృతః || ౯ || ధనుస్సంస్థేతువిశ్లే
 ద్వేవర్షదక్షిణోత్తరే | దీర్ఘాణితత్రచత్వారిమధ్యతస్తదిళావృతమ్ || ౧౦ || మే
 పశ్చిమపూర్వేణద్వేతుద్వీతరేస్తృతే | అర్వాక్షునివధస్యాకవేద్యర్థంచే
 స్తృతమ్ || ౧౧ || వేద్యర్షదక్షిణేత్రీణివహ్నిత్రీణిచోత్తరేతయోర్వద్వేచవిశ్లే
 మేరుమధ్యమిళావృతమ్ || ౧౨ || దక్షిణేనతుసీలస్యనిషధస్యోత్తరేణతు | ఉ
 యతోమహాశైలోమాల్యవాన్నామపర్వతః || ౧౩ || యోజనానాంసహస్రేనై
 పరిష్టాతువిస్తృతః | ఆయామతశ్చతుస్త్రింశత్సహస్రాణిప్రకీర్తితః || ౧౪ ||
 ప్రతిచ్యాంబిజ్జేయఃపర్వతోగర్హమాదనః | ఆయామతస్సవిజ్ఞేయోమాల్యవానివ

తః || ౧౬ || జమ్బూద్వీపస్యవిస్తారాత్సమేనతుసమస్తతః || ప్రాగాయతాస్సువర్షా
ణష్టదేతేవర్షపర్వతాః || ౧౭ || అవగాధాశ్చోభయతస్సుముద్రాపూర్వపశ్చిమా
హిమప్రాయప్రహిమవాక్ హేమకూటస్తుహేమవాక్ || ౧౮ || తరుణాదిత్యసజ్జాశో
హైరణ్యోనిమధస్తస్సృతః | చతుర్వర్ణస్ససావర్ణో మేరుశోచ్ఛ్వాప్యయతస్సృతః || ౧౯ ||
వృత్తాకృతిపరీణాహాశ్చతురశ్రస్సుముద్ధితః | నిలశ్చవై డూర్యమయశ్చేవతత్కుక్షోహిర
ణ్యయః || ౨౦ || మయూరబర్హపర్ణస్తుశతకుమ్భస్త్రిశృణ్ణవాక్ | ఏవంసక్షేపతఃప్రా
తఃపునశ్శృణ్ణగిరీశ్వరాక్ || ౨౧ || మన్దరోహేమకూటశ్చపూర్వస్యాందిశిపర్వ
తా | కైలాసోగన్ధమాదశ్చహేమవాంశ్చైవపర్వతా || ౨౨ || పూర్వతశ్చాయ
తావేతావర్ణవాస్తర్వ్యవస్థితా | నివదఃపారియాత్రశ్చద్వావేతావరపర్వతా || ౨౩ ||
యథాపూర్వోతథాయామ్యవేతాపశ్చిమతశ్చితా | త్రిశృణ్ణోజారుచిశ్చైవఉత్తరా
వరపర్వతా || ౨౪ || పూర్వతశ్చాయతావేతావర్ణవాస్తర్వ్యవస్థితా | మర్యా
దాపర్వతానేతానస్తేవాహుర్మనీషిణః || ౨౫ || యోసామేరుద్విజశ్రేష్ఠఃపాం
శుఃకనకపర్వతః | తస్యపాదాస్తువత్సారశ్చతుర్దిక్షునగోత్తమాః || ౨౬ || యైర్వి
ప్రభానచలతిసప్తద్వీపవతీమహీ | దశయోజనసాహస్రమాయామస్తేమవత్సతే || ౨౭ ||
పూర్వేతుమన్దరోనామదక్షిణేగన్ధమాదనః | విపులఃపశ్చిమేపార్శ్వేసుపార్శ్వ్యశోచ
్చరేస్త్రృతః || ౨౮ || మహావృక్షాస్సుముత్సన్నాశ్చత్వారోద్విపకేతవః | మన్దరస్య
గిరేశ్చక్షేనుహావృక్షస్సుకేతురాట్ || ౨౯ || ప్రలవ్భశాఖాశిఖరఃకదంబుశ్చైత్య
పాదవః | దక్షిణస్యాపిశైలస్యశిఖరేదేవసేవితా || ౩౦ || జమ్బూస్సదాపుష్పఫలా
సదామాల్యోవశోభితా | సకేతుర్దక్షిణేద్విపేజమ్బూర్లోకేమహిశ్చితా || ౩౧ ||
విపులస్యాపిశైలస్యపశ్చిమేవమహాత్మనః | సజ్జాంతిశిఖరేశ్వర్థస్సుమహంశ్చైత్య
పాదవః || ౩౨ || సుపార్శ్వ్యస్యోత్తరేచాపిశృణ్ణేజాతోమహాద్రుమః | న్యగ్రోధోవి
పులస్సుగ్రోధోనేకయోజనమణ్డలః || ౩౩ || తేహంచతుర్ణాంపత్యామిశైలేన్ద్రాగ్రాం
యథాక్రమమ్ | అమానుష్యాణిరమ్యాణిసర్వకాలర్తుకానిచ || ౩౪ || మనోహరా
శ్చైవత్వారిదేవక్రీడనకానిచ | వనానివైచతుర్దిక్షునామతస్తునిబోధత || ౩౫ || పూ
ర్వేవైత్రరథంనామదక్షిణేగన్ధమాదనమ్ | వైభ్రాజంపశ్చిమేవిద్యాదుత్తరేనఃతుర్వ
యమ్ || ౩౬ || మిత్రేశ్వరంతుపూర్వేతుమష్టేశ్వరమతఃపరమ్ | వర్యేశ్వరంపశ్చిమే
కుండత్తరేచామ్రకేశ్వరమ్ || ౩౭ || మహాసరాంసంచతథాచత్వారిమునిపుణ్ణవాః |
మిత్రక్రీడన్తిమనయఃపర్వతేషువనేషుచ || ౩౮ || అరుణోదంసరఃపూర్వందక్షిణం
మానసంస్తృతమ్ | సితోదంపశ్చిమసరోమహాభద్రంతథోత్తరమ్ || ౩౯ || శాఖ
స్యదక్షిణేతేత్రేవిశాఖస్యచపశ్చిమే | ఉత్తరేనైగమేయస్యకుమారస్యచపూర్వ
యః || ౪౦ || అరుణోదస్యపూర్వేణశైలేన్ద్రాగ్రానామతస్సృతాః | తాంస్తునక్షేపతో
త్త్యేనశక్యంవిస్తరేణతు || ౪౧ || సితాంతశ్చకురణ్ణశ్చకురరశ్చౌచలోత్తమః ||

వికరోహణశైలశ్చపృథ్వివాంశ్చాచలస్తమాః || ౪౨ || మహానిలోధరుచకస్సమీ
 ధర్మరస్తథా | వేణుమాంశ్చసమేఘశ్చనిషధోదేవపర్వతః || ౪౩ || ఇత్యేతేపర్వ
 వరాహ్యస్యేచగిరయస్తథాపూర్వేణమద్దగవైతేసద్ధావాసాడదామృతాః || ౪౪ ||
 తేషుతేషుగిరిస్తేమనుహాసుచవనేషువ | రుద్రత్యేతాగ్నిదివ్యానివిష్ణోర్నారాయ
 ణస్యచ || ౪౫ || సరసోమానసస్యేహదక్షిణేనమహాచలాః | యేకీర్వమానాస్తే
 వైస్సర్వాస్తేనీతిప్యప్రవదామ్యహమ్ || ౪౬ || శైలస్త్రీశిఖరశ్చైవశిఖరశ్చాచలస్త
 మాః | ఏశ్వర్ణోమహాశైలోగజశైలఃపిశాచకః || ౪౭ || పశ్చిమశైలోథకైలాసోహిమవా
 శ్చాచలస్తమాః | ఇత్యేతేదేవచరితాడత్రటాఃపర్వతోస్తమాః || ౪౮ || తేషుతేషు
 సర్వేషుపర్వతేషువనేషుచ | రుద్రత్యేతాగ్నిదివ్యానిష్ఠాపితానిసురోస్తమైః || ౪౯ ||
 దిగ్భుగేనక్షిణేప్రాకాఃపశ్చిమేచవదామివ | అపరేణసితోదశ్చసురపశ్చమహాబలా
 కుముదోహధుమాంశ్చైవఅజ్ఞానోమకుటస్తథా | కృష్ణశ్చపాణ్డూరశ్చైవసహస్రశిఖ
 శ్చయః || ౫౦ || పారిజాతశ్చైవతేన్ద్రశ్రీశ్చకృష్ణశ్చాచలస్తమాః | ఇత్యేతేదేవచరిత
 డత్రటాఃపర్వతోస్తమాః || ౫౧ || సర్వేపశ్చిమదిగ్భుగేరుద్రత్యేత్రసమన్వితా
 మహాభద్రస్యసరసశ్చైవరేదమహాబలాః || ౫౨ || యేస్థితాఃకీర్వమానాంస్తా
 స్తీప్యేహనిబోధత | శబ్దకూటోమహాశైలోవృషభోహంసపర్వతః || ౫౩ || నా
 శ్చకపిలశ్చైవఇన్ద్రశైలశ్చసానుమాన్ | నీలకణ్ఠకశ్చకృష్ణశ్చతత్కృష్ణశ్చపర్వతః || ౫౪ ||
 పుష్పకోశశ్చైవలశ్చవిరజశ్చాచలస్తమాః | వరాహపర్వతశ్చైవమయూరశ్చా
 లస్తమాః || ౫౫ || జారుణిశ్చైవశైలేన్ద్రసితేడత్తరసంస్థితాః | తేషుశైలేషు
 వ్యేషుదేవదేవస్యశూచినః || ౫౬ || అసంఖ్యాతానిదివ్యానివిమానానిసహస్రశ్చ
 ఏతేషాంశైలముఖ్యానామస్తరేషుయథాక్రమమ్ || ౫౭ || సన్నిపైవాన్తరదో
 స్సరాంస్యవనానిచ | వసన్నిదేవామునయస్సిద్ధాశ్చశివభావితాః || ౫౮ || క
 వాసాస్సపత్నీకాఃప్రసాదాశ్చరమేష్ఠినః | లత్యూద్యానాంబిల్వవనేకకుభేకశ్చ
 దయః || ౫౯ || తథాతాళవనేప్రొక్తమిన్ద్రోపేన్ద్రోగ్రగాక్షనామ్ | ఘోరుమృగేక
 స్యతథావ్యేహంమహాత్మనామ్ || ౬౦ || విద్యాధరాణాంసిద్ధానాంపుణ్యేత్వాప్ర
 నేశుభే | నాగానాంసిద్ధసంఖ్యానాంతథానిమ్బవనేష్ఠితః || ౬౧ || సూర్యస్య
 శుక్రవనేతథారుద్రగణస్యచ | బీజపూరవనేపుణ్యేదేవాచార్యోవ్యవస్థితః || ౬౨ ||
 ముదేతువనేవిష్ణుప్రముఖానాంమహాత్మనామ్ | స్థలపత్నీవనాస్తస్థస్యగోధే2 శేష
 గినః || ౬౩ || శేషస్త్వశేషజగతాంపతిరాస్తే2తిగర్వితః | సపవజగతాంకాల
 తాశేదవ్యవస్థితః || ౬౪ || విష్ణోర్విశ్వధరోమూర్తిర్దివ్యస్సాత్మాధలాయుధః | త
 నందేవదేవస్యసహారేకజగణంబిభోః || ౬౫ || వనేపసవృత్తాణాంసశుక్రా
 వాదయః | కిన్నరైరుకైశ్చైవవిశాఖకవనేష్ఠితాః || ౬౬ || మనోహరవనేవృత్త
 ర్వకోటసమన్వితాః | నన్దిశ్వరోగణవరైస్తుస్థియిమానోవ్యవస్థితః || ౬౭ || సప్త

స్థలీమధ్యేసాతాద్దేవీసరస్వతీ ॥ ఏవంసత్తే వతఃప్రాక్తావనేమవనవాసినః ॥ ౬౯ ॥
అసంఖ్యతామయాప్యత్రవక్తుంనోవిస్తరేణతు ॥ ౬౯౫ ॥ * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీ పూర్వఖాగే భువనకోశేనవవర్షవర్ష
నాదికథనంనామషకోస పశ్చాత్తాప ధ్యానము.

—→ శ్రీభువనవిన్యాసోద్దేశస్థానవర్ణనమ్.శ్రీ ←

సూతః ॥ సితాస్తశిఖరేశక్రఃపారిజాతవనేశుభే । తస్యప్రాచ్యాంకుముదా
ద్రుకూటోసాబహువిస్తరః ॥ ౧ ॥ అష్టాపురాణ్యుద్గ్రానిదానవానాంద్విజోత్తమాః ।
సువర్ణకోటరేపుణ్యేరాక్షసానాంమహాత్మనామ్ ॥ ౨ ॥ నీలకానాంపురాణ్యాహు
రప్తవష్టిద్విజోత్తమాః । మహానీలపీతైతేదేవీపురాణిదశవత్సవ ॥ ౩ ॥ హయాన
నానాంముఖ్యానాంకిన్నరాణాంచసువ్రతాః । వేణుసౌధేమహాత్మైతేవిద్యాధరపురత్ర
యమ్ ॥ ౪ ॥ వైకుంఠగరుడశ్రీమాన్పురజ్ఞానీలలోహితః । వసుధారేవసూనాంతుని
వాసఃపరికిరీతః ॥ ౫ ॥ రత్నధారేఽరివరేసప్తనీలాంమహాత్మనామ్ । సప్తస్థానా
నిపుణ్యానిసిద్ధావాసయతాచ ॥ ౬ ॥ మహాస్వర్ణజావతేస్థానమేశ్వరేశ్వరేశ్వరేశ్వరే
తైతేతుదుర్గాద్యాస్సుమేధేవసవస్తథా ॥ ౭ ॥ ఆదిత్యాశ్చతథారుద్రాఃకృతావాసాస్త
థాశ్చినా । అశీతిర్దేవపుర్యస్తుహేమకత్తేనగోత్తమే ॥ ౮ ॥ సునీతేరక్షసాంవాసాఃపశ్చ
కోటిశతానిచ । పశ్చిమాటేపురాణ్యాసన్పశ్చికోటివ్రమాణతః ॥ ౯ ॥ శతశృంగేపురశతం
యతాణామమితోజసామ్ । తామ్రాభేకాద్రవేయాణాంవిశాభేతుగుహాస్యవై ॥ ౧౦ ॥
శ్వేతోదరేమునిశ్రేష్ఠాస్సువర్ణస్యమహాత్మనః । పితృచరేకుబేరస్యహరికూటేహరే
గ్గ్రహమ్ ॥ ౧౧ ॥ కుముదేశీన్నరావాసస్త్యంజనేచారణాలయః । కృష్ణేగర్భర్వనిల
యఃపాణ్డరేపురసప్తకమ్ ॥ ౧౨ ॥ విద్యాధరాణాంవిప్రేంద్రావిశ్వభోగసమన్వితమ్ ।
సహస్రశిఖరేతైతేదైత్యానాముగ్రకర్తృణామ్ ॥ ౧౩ ॥ పురాణాంవై సహస్రాశీస
ప్తశక్తారిణాంద్విజాః । ముకుటేపన్నగావాసఃపుష్పకేతోమనీశ్వరాః ॥ ౧౪ ॥
వైవస్వతస్యసోమస్యవాయోర్నాగాధిపస్యచ । తక్షకేచైవతైతేదేవతావర్షాయ
తనానిచ ॥ ౧౫ ॥ బ్రహ్మేంద్రవిష్ణురుద్రాణాంగుహాస్యచమహాత్మనః । కుబేరస్యచ
సోమస్యతథాన్యేహంమహాత్మనామ్ ॥ ౧౬ ॥ సన్తాపయితనముఖ్యానిమర్యాదాప
ర్వతేష్వపి । శ్రీకణ్ఠాద్రిగుహావాసీసర్వావాసస్సహాత్మయా ॥ ౧౭ ॥ శ్రీకణ్ఠస్యా
ధిపత్యంవై సర్వదేవేశ్వరస్యచ । అణ్డస్యాస్యప్రవృత్తిస్తుశ్రీకణ్ఠేనసంశయః ॥ ౧౮ ॥
అనన్తేశాదయస్త్యేవంప్రత్యేకంచాణ్డపాలకాః । చక్రవర్తినశ్చతుర్కాస్తతోవిద్యేశ్వ
రాస్త్యిహ ॥ ౧౯ ॥ శ్రీకణ్ఠాధిస్థితాస్యత్రస్థానానిచసమాసతః । మర్యాదాపర్వతే

వృద్ధ్యశృణ్వంతుప్రపదామ్యహమ్ || ౨౦ || శ్రీకణ్ఠాధిష్ఠితంవిశ్వంచరాచరమిదంబ్ర
గత్ || కాలాగ్నిశివవర్చస్తంభంవత్సేసవిస్తరమ్ || ౨౧ || *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్యేపూర్వభాగే భువనకోశేభువనవిన్యాసోద్దే
శస్థానవర్ణనంనామపంచాశోధ్యాయః.

— శ్రీ దేవకూటాదిపర్వతేష్వీశ్వరాలయాదివర్ణనమ్. శ్రి —

సూతః|| దేవకూటేగిరౌమధ్యేమహాకూటేసుశోభనే | హేమవైడూర్యమా
శిష్యసీలగోమేదకాద్విభిః||౧||తథాన్వైర్మణిముఖైశ్చైర్మి తేనిర్మలేశుభే|శాఖాశతశ
హస్రాధ్యేసర్వద్రుమవిభూషితే || ౨ || చప్పకాశోకపున్నాగవకుళాసనమణ్డితే |
పారిజాతకసముద్భవేనానాపక్షిసమాకులే || ౩ || నైకధాతుశతైశ్చిత్రేవిచిత్రకుశ
మోజ్జ్వలే | నిత్యపుష్పసాలమ్మేనైకసత్వగణాన్వితే || ౪ || విమలస్వాదుపా
యేనైకద్రవసినైర్మయే | నిర్గురైఃకుసుమాక్షిణైరనేకైశ్చవిభూషితే || ౫ || పుష్ప
భూతవహాభిశ్చస్రవస్తీభిరలంకృతే | సిద్ధవర్ణంమహామూలమనేకసంస్థపాదవమ్ |
రమ్యంహ్యవిరళచ్ఛాయందశయోజనమణ్డలమ్ | తత్రభూతవటన్నామనానాభూతగ
ణాలయమ్ || ౬ || మహాదేవస్యదేవస్యశరస్యమహాత్మనః | దీప్తమాయతనంతత్రవ
హామణివిభూషితమ్ || ౭ || హేమప్రాకారసంయుక్తంమణితోరణమణ్డితమ్ | స్ఫా
తైశ్చవిచిత్రైశ్చగోవురైశ్చసమన్వితమ్ || ౮ || సింహాసనైర్మణిమయైశ్చభా
రణసంయుతైః | క్షితావితస్తతస్సవ్యకృర్వేణాధిష్ఠితైశ్చభైః || ౧౦ || తమాలమ
లచిత్రైశ్చనానావర్ణైర్మణానాత్రమైః | మణ్డపైస్సువిచిత్రైస్తుస్ఫాటికస్తవ్యసంయు
తైః || ౧౧ || సంయుతంసర్వభూతేనైశ్చక్రిహేమోపేంద్రపూజితైః | వరాహ
గజసింహార్జుశార్దూలశరభాననైః || ౧౨ || గృధ్రోల్లూకముఖైశ్చన్వైర్మగోష్ఠా
జముఖైరపిప్రమథైర్విచైస్థూనైర్దిరికూటోపమైశ్చభైః || ౧౩ || కరాలైర్మరికేశైశ్చ
రోమశైశ్చమహాభజైః | నానావర్ణాకృతిధరైర్నానాసంస్థానసంస్థితైః || దీప్తాన్వ
ద్దీప్తచరితైర్మస్తీశ్వరముఖైశ్చభైః | బ్రహ్మాస్త్రవిష్ణుసజ్జాశైరణిమాదిసమన్వ
తైః || ౧౪ || అశున్యమమరైర్మిత్యంమహాపారిషదైస్తథాతత్రభూతవతేంద్రవా
పూజాంనిత్యంప్రయుజ్జతే || ౧౫ || యుర్మైర్మణిమయైశ్చభైర్మణిమగోముఖైః |
తావసితోద్గితైర్వృత్తవగ్గితగర్జితైః || ౧౬ || సముజ్జితోమహాదేవశ్చజగరఃప
మేశ్వరః | సిద్ధన్దిదేవగన్ధర్వైర్బ్రహ్మణావసుహాన్తనా || ౧౭ || ఉపేంద్రప్రముఖై
శ్చన్వైఃపూజితస్తత్రశరఃపిభక్తచారుశిఖరంయత్రతచ్ఛజగవర్చసమ్ || ౧౮ ||
కైలాసోయతరాజస్యకుపేరస్యమహాత్మనః | నివాసఃకోటియత్రాణాంతథాన్యేమా

మహాత్మనామ్ ॥ ౨౦ ॥ తత్రాపిదేవదేవస్యభవస్యాయతనంమహత్ । తస్మిన్నాయ
తనేసోమస్సదాస్తేసగణోహరః ॥ ౨౧ ॥ యత్రమద్వాకినీనామనభివీపులోదకా
సువర్ణమణిసోపానాకుబేరశిఖరేశుభే ॥ ౨౨ ॥ జామ్బునదమయైఃపద్మైర్గర్భస్సర్ప
గుణాన్వితైః । నీలవైడూర్యవత్రైశ్చగన్ధోపేతైర్మహాబద్ధైః ॥ ౨౩ ॥ తథాకు
ముదఖణ్డైశ్చమహాపద్మైరలఙ్కృతాః । యక్షకిన్నరనారీభిరపురోభిశ్చసేవితా ॥ ౨౪ ॥ దే
వదానవగన్ధర్వైర్వక్షరాక్షసకిన్నరైః । ఉపస్సుప్తజలాపుణ్యానదీమద్వాకినీశుభా ॥
తస్యాశ్చోత్తరపార్శ్వేతుభవస్యాయతనంమహత్ । వైడూర్యమణిసజ్జా-శంత
త్రాస్తేశజగ్రోమ్బయా ॥ ౨౫ ॥ ద్విజాఃకనకనస్తాయాస్తీరేవైపాద్రిదక్షిణే । వ
నంద్విజసహస్రార్థ్యమ్మృగపక్షిసమాకులమ్ ॥ ౨౬ ॥ తత్రాపిసగణస్సాన్వితఃక్రీడతే
ద్రిసమేగృహే । నస్తాయాఃపశ్చిమేతీరేకిష్కీద్వైదక్షిణాశ్రితే ॥ ౨౭ ॥ పురంరుద్ర
పురీనామనానాప్రాసాదసంకులమ్ । తత్రాపిశతధాకృత్యాస్వాత్మానంచామ్బ
యాసహ ॥ ౨౮ ॥ క్రీడతేసగణశ్శర్వస్తద్భివాలయముచ్యతే । ఏవంశతసహస్రార్
ణిశర్వస్యాయతనానితు ॥ ౩౦ ॥ ప్రతిద్విపేమునిశ్రేష్ఠాఃపర్వతేషువనేషుచ । నదీన
నదతటాకానాంతీరేష్వర్ణవనస్థిమ ॥ ౩౧ ॥ * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్షే పూర్వభాగే భువనకోశే దేవకూటాదిపర్వ
తేష్విశ్వరాలయాది పర్వనంనామ ఏకపంచాంగో ధ్యాయః.

— శ్రీనవవదానువర్తినాం వంద్యాయుర్భజనాదికథనమ్. శ్రీ —

సూతః ॥ నద్యశ్చబహవఃప్రోక్తాస్సదాబహుజలాశ్శుభాః । సరోవరేభ్యస్స
ముఖతాహ్యసంఖ్యతాద్విజోత్తమాః ॥ ౧ ॥ ప్రాఙ్ముఖాదక్షిణాస్యాస్తుచోత్తరప్ర
భవాశ్శుభాః । పశ్చిమాగ్రాఃపవిత్రాస్త్రువతివర్షంప్రకీర్తితాః ॥ ౨ ॥ ఆకాశామ్భో
నిధిర్యోసాసోమైశ్చత్యభిధీయతే । ఆధారస్సర్వభూతానాందేవానామమృతాకరః ॥
అస్తాత్ప్రవృత్తోపుణ్యోదానదీత్యకాశగామినీ । సప్తమేనానిలపథాప్రవృత్తాచా
మృతోదకా ॥ ౪ ॥ సాంజ్యోతీంవ్యమవర్తస్తీజ్యోతిర్గణిషేవితా । తానాకోటిసహస్రా
ణాంనభసశ్చసమాయతా ॥ ౫ ॥ పరివర్తత్యహరపహాయథాసోమస్తతైవసా
చత్యార్ధ్యశీతిశ్చతథాసహస్రాణాంసముద్భుతః ॥ ౬ ॥ యోజనానాంగిరేర్తేరుశ్మీక
ణ్ణాక్రీడకోమలః । తత్రాసీనోయతస్సర్వస్సామ్బస్సహగణేశ్వరైః ॥ ౭ ॥ క్రి
డతేసువిరంకాలంతస్మాత్పుణ్యజలాశివా । గిరింమేరుంనదీపుణ్యాసాప్రయాతిప్రద
క్షిణమ్ ॥ ౮ ॥ విభజ్యమానసలిలాసాజవేనానిలేనచ । మేరోరస్తరకూటేమునిప
పాతచతుర్ద్వపి ॥ ౯ ॥ సమంతాత్సమతిక్రమ్యసర్వాద్రిస్త్రివిభాగశః । నియోగాదే

వదేవస్యప్రవిష్టాసామహర్ణవమ్ ॥ ౧౦ ॥ అస్యావినిగ్ధతానద్యశ్చతశోభసమాస్రజః
సర్వద్వీపాద్రివర్షేషుబహవఃపరికీర్తితాః ॥ ౧౧ ॥ తుద్రనద్యస్త్యసఖ్యాతాగ్ధా
యదాగ్ధతాష్టరాత్ ॥ కేతుమాతేనరాకలాస్సర్వేపనసభోజనాః ॥ ౧౨ ॥ స్త్రీ
యశోత్పలవద్ధాభాజీవితంచాయతంత్యతమ్ ॥ భద్రాశ్వేశుక్లవద్ధాశ్చస్త్రీయశ్చ
ద్వాంశుసన్నిభాః ॥ ౧౩ ॥ కాలాక్షభోజనాస్సర్వేనిరాతజ్జారతిప్రియాః ॥ దశ
వర్షసహస్రాణిజీవన్తిశివభావితాః ॥ ౧౪ ॥ హిరణ్యయాగివాత్సర్థమీశ్వరార్పితశ్చ
తసః ॥ తథారముణకేజీవాన్యగ్రోధఫలభోజనాః ॥ ౧౫ ॥ దశవర్షసహస్రాణిశతా
దశపశ్చుచ ॥ జీవన్తిశుక్లాస్తేనర్వేశివధ్యానపరాయణాః ॥ ౧౬ ॥ హైరణ్యయాగ
హాభాగాహిరణ్యయవనాశ్రయాః ॥ ఏకాదశసహస్రాణిశతానిదశపశ్చుచ ॥ ౧౭ ॥
ద్వాణాంతత్రజీవన్తిఅశ్వత్థాశనజీవనాః ॥ హిరణ్యయాగివాత్సర్థమీశ్వరార్పితశ్చ
సాః ॥ ౧౮ ॥ కురువర్షేషుకురవస్సర్వర్థలోకాత్పరిచ్యుతాః ॥ సర్వేమైశుసజాతా
శ్చక్షీరిణఃక్షీరభోజనాః ॥ ౧౯ ॥ అనోన్యమనురక్తాశ్చచక్రవాకసంధర్మిణః ॥ అన
మయాహ్యశోకాశ్చనిత్యంసుఖనిషేవిణః ॥ ౨౦ ॥ త్రయోదశసహస్రాణిశతా
దశపశ్చుచ ॥ జీవన్తితేమహావీర్యానచాన్యస్త్రీనిషేవిణః ॥ ౨౧ ॥ సహైవమరణ
తేషాంకురూణాంసర్వవాసినామ్ ॥ హృష్టానాంసుప్రవృద్ధానాంసర్వాన్నామృతభో
జినామ్ ॥ ౨౨ ॥ సదానుచన్ద్రికాన్తానాంసదాయావనశాలినామ్ ॥ శ్యామాల్లా
నాంసదాసర్వభూషణాస్సదదేహినామ్ ॥ ౨౩ ॥ జమ్బూద్వీపేతుతత్రాపికురు
ర్షంసుశోభనమ్ ॥ తత్రచన్ద్రప్రభంశమ్భోర్విమానంచన్ద్రమాళినః ॥ ౨౪ ॥ వర్షేషుభా
తేమర్యాఃపుణ్యాఃకర్మవశాయుషః ॥ శతాయుషస్సమాఖ్యాతానానావర్ణ్యాదేహి
నః ॥ ౨౫ ॥ నానాదేవార్చనేయుక్తానానాకర్మఫలాశినః ॥ నానాజ్ఞానార్థసహ
న్నాదుర్బలాశ్చల్పభోగినః ॥ ౨౬ ॥ ఇన్ద్రగిద్వీపేతథాకేచిత్తత్రైవచకశేరుకే
తామ్రద్వీపంగతాఃకేచిత్క్రేచిద్దేశంగభస్తిమత్ ॥ ౨౭ ॥ నాగద్వీపంతథాసామ్య
గాన్ధర్వంవారుణంగతాః ॥ కేచిన్ద్రేచ్ఛాఃపులిన్ద్రాశ్చనానాజాతినముద్భవాః ॥ ౨౮ ॥
పూర్వేకిరాతాస్తస్యావైవశ్చిమేయవనాస్సన్తుతాః ॥ బ్రాహ్మణాఃక్షత్రియావైశా
మధ్యేశూద్రాశ్చసర్వశః ॥ ౨౯ ॥ ఇజాయుద్ధవణిజ్యాభిర్వర్ధయన్త్వవృష్ణితా
తేషాంసంవ్యవహారోయవర్తతేత్రపరస్పరమ్ ॥ ౩౦ ॥ ధర్మార్థకామసంయుక్త
ణ్ణానాంతున్సకర్మసు ॥ సజ్జల్పశ్చభిమానశ్చఅశ్రమాణాంయథావిధి ॥ ౩౧ ॥
హస్వర్గావవర్ణార్థంత్రప్రతిర్వత్రమానుషీ ॥ తేషాంవయగకర్మాణినాన్యత్రమునిపు
వాః ॥ ౩౨ ॥ దశవర్షసహస్రాణిస్థితికిమురుషేన్పుణామ్ ॥ సువర్ణవర్ణాశ్చనరాఃస్త్రీ
శ్చపునరసోపమాః ॥ ౩౩ ॥ అనామయాహ్యశోకాశ్చసర్వేతేశివభావితాః ॥ తు
సత్వాశ్చహేమాభాస్సదారాస్థక్షభోజనాః ॥ ౩౪ ॥ మహారజతసజ్జాతా

రివద్దేపిమానవాః । దేవలోకామ్యుతాస్సర్వేదేవాకారాశ్చసర్వశః ॥ ౩౫ ॥
 హరంయజ్ఞవిశ్వేశంపిబస్త్రితురసంశుభమ్ । నజరాబాధతేతేనచజీర్వన్తితే
 నరాః ॥ ౩౬ ॥ దశవర్షసహస్రాణిత్రజీవన్తిమానవాః । మధ్యమంయన్తయా
 పోక్తంనామ్నావర్షమిథావృతమ్ ॥ ౩౭ ॥ సతతసూర్యస్తవతినతేజీర్వన్తిమా
 నవాః । చన్ద్రసూర్యనక్షత్రంనవకాశమిథావృతే ॥ ౩౮ ॥ పద్మప్రభాఃపద్మ
 ముఖాఃపద్మవత్రనిభేక్షణాః । పద్మవత్రసుగంధాశ్చజాయన్తేభవభావితాః ॥ ౩౯ ॥
 జమ్బూఫలరసాహారాహ్యమ్యదాస్సుగంధినః । దేవలోకాగతాస్తత్రజాయన్తే
 త్వజరామరాః ॥ ౪౦ ॥ త్రయోదశసహస్రాణివర్షాణాంతేనరోత్తమాః । ఆయుఃప్ర
 మాణంజీవన్తిపద్దేదిశ్వేత్విథావృతే ॥ ౪౧ ॥ జమ్బూఫలరసంపీత్వానజరాబాధతే
 త్వమాణాః । నత్యుధానక్లమశ్చాపినజనోమృత్యుమాంస్తథా ॥ ౪౨ ॥ తత్రజామ్బూ
 నదంనామకనకందేవభూషణమ్ । ఇన్ద్రగోవప్రతీకాశంజాయతేభాస్వరంతుతత్ ॥
 ఏవంమయాసమాఖ్యాతానవవర్షానువర్తినః । వర్ణాయుర్భోజనాద్యానిసక్తివ్యనతు
 విస్తరాత్ ॥ ౪౪ ॥ హేమకూటేతుగన్ధర్వావిజ్ఞేయాశ్చాప్సరోగణాః । సర్వేనా
 గాశ్చనిషధేశేషవాసుకితక్షకాః ॥ ౪౫ ॥ మహాబలాస్త్రయస్త్రింశద్రమన్తేయాశ్చ
 కాస్సురాః । నీలేతువైడూర్యమయేసిద్ధాబ్రహ్మర్షయోమలాః ॥ ౪౬ ॥ దైత్యా
 నాందానవానాంచశ్వేతఃపర్వతఉచ్యతే । శృంగవాస్పర్వతశ్చైవపిగృణాణాంబలయ
 శ్శుభః ॥ ౪౭ ॥ హిమవాన్యక్షమఖ్యానాంభూతానామీశ్వరస్యచ । సర్వాద్రిషుమ
 హాదేవోహరిణాబ్రహ్మణావృతా ॥ ౪౮ ॥ నద్దినాచగణైశ్చైవపర్వేషుచవనేషుచ ।
 నీలశ్వేతత్రిశృణ్వేచభగవాన్సీలలాహితః ॥ ౪౯ ॥ సిద్ధద్వైశ్చపితృభిర్బ్రహ్మణ్యంవి
 శేషతః । నీలశ్చవైడూర్యమయశ్వేతశ్శుక్లోహిరణ్మయః ॥ ౫౦ ॥ మయూరబర్హవర్ణస్త
 శాతకుమ్భస్త్రిశృంగవాః । ఏతేపర్వతరాజానోజమ్బూద్విపేవ్యవస్థితాః ॥ ౫౧ ॥

ఇతిశ్రీమహాపురాణేలక్ష్మే పూర్వభాగే భువనకోశేనవవర్షానువర్తి
 నాంవర్ణాయుర్భోజనాదికథనంనామద్విపశ్చాశోధ్యాయః.

—శ్రిష్టతాదిద్విపేషుపర్వతాదికథనమ్—

సూతః ॥ ప్లక్షుద్విపాదిద్విపేషుసప్తసప్తసవర్వతాః । ఋజ్జ్వాయతాః
 ప్రతిదిశంబిస్టావర్షవర్వతాః ॥ ౧ ॥ ప్లక్షుద్విపేతువత్సామిసప్తదివ్యాన్తహాచలాః ।
 గోమేధకోత్రప్రథమోద్వితీయశ్చాన్ద్రోక్షతే ॥ ౨ ॥ తృతీయోనారదోనామచ
 తుర్థోదుష్టుభిన్నస్సతః । పశ్చిమసోమకోనామసుమనాష్టకక్షతే ॥ ౩ ॥ సప్తవై
 భవఃప్రోక్తోవైభాగిస్సప్తమస్సస్సతః । సప్తైతేగిరయఃప్రోక్తాఃప్లక్షుద్విపేవిశేషతః ॥
 సప్తవశాల్మలిద్విపేతాంస్తవత్సామ్యనుక్రిమాత్ । కుముదశ్చోత్తమశ్చైవపర్వత

శ్చవలాహకః ॥ ౫ ॥ ద్రోణఃకజుశ్చమహిషఃకకుద్ధాన్తనప్తమన్తన్పుతః । కుశశ్చ
పేతుసప్తైవద్వీపాశ్చకులపర్వతాః ॥ ౬ ॥ తాంస్తుసక్తే పతోవత్సేనామమాత్రే
వైక్రమాత్ ॥ ఐద్రుమఃప్రథమఃప్రాక్కోద్వితీయోహేమపర్వతః ॥ ౭ ॥ తృతీయో
తిమాన్నామచతుర్థఃపుష్పితన్తన్పుతః । కుశేశయఃపశ్చమస్తప్తహరిగిరిత్తన్పుతః
సప్తమోమద్దరశ్శ్రీమాన్మహాదేవనికేతనమ్ । మన్దాకతిహ్యపాంనామమద్దరోభా
శాదపామ్ ॥౮॥ తత్రసాత్రాద్వృషాజుస్తువిశ్వేశోవిమలశివః । సోమస్సనదీభగవ
నాస్తేహేమగృహాత్రమే ॥౧౦॥ తపసాతోషితఃపూర్వంమద్దరేణనుహేశ్వరః
అవిముక్తేమహాత్మేత్రలేభేనపరమంవరమ్ ॥౧౧॥ పార్థితశ్చమహాదేవోనివాసాన్
సహావృయా । అవిముక్తాదుపాగమ్యచక్రేవాసంసమన్దరే ॥ ౧౨॥ సనదీసగణసోమ
నాసోతన్నమఃశ్చతి । కాశ్చిద్వీపేతుసప్తైవకాశ్చాద్యఃకులపర్వతాః ॥ ౧౩ ॥ కా
శ్చివామసకఃపశ్చాత్తృతీయశ్చపథకారకః । అథకారాశ్చరశ్చపిదివాపున్నామ
ర్వతః ॥దివాపుతఃపరశ్చపివివిద్వోగిరుచ్యతేవివిదాత్పరతశ్చపిపుణ్డరికోమహాగి
పుణ్డరికాత్పరశ్చపిప్రోచ్యతేదుస్తుభిస్ససః । ఏతేరత్తమయాస్సప్తకౌశ్చద్వీపస్య
ర్వతాః ॥ ౧౬ ॥ శాకద్వీపస్యగిరయస్సప్తతాంస్తునబోధత । ఉదయోరైవతశ్చై
శ్చమకోమునస్తమాః ॥ ౧౭ ॥ రాజతశ్చగిరిశ్శ్రీమాన్నామ్బికేయస్సశోభనః
అమ్బికేయాశ్చరీరమ్యస్సర్వాషధిసమన్వితః ॥ ౧౮ ॥ తథైవకేసరీత్యుక్తోయతో
యఃప్రజాయతే । పుష్కరేపర్వతశ్శ్రీమాన్నేకపవమహాశిలః ॥ ౧౯ ॥ చిత్రే
ణిమయైఃకూటైశ్శిలాజాలైస్సముచ్చితైః । ద్వీపస్యతస్యపూర్వాధేవిత్రసానుస్థిత
మహాః ॥ ౨౦ ॥ యోజనానాంసహస్రాణిడార్ధ్యంపశ్చాశ్చదుచ్చితః । అథశ్చై
చతుస్త్రింశశ్సహస్రాణిమహాచలః ॥ ౨౧ ॥ ద్వీపస్యాధేవరిక్షిప్తఃపర్వతోమా
సోత్తరః । స్థితోవేలాసమీపేతునవచన్ద్రావోదితః ॥ ౨౨ ॥ యోజనానాంస
హస్రాణిడార్ధ్యంపశ్చాశ్చదుచ్చితః । తావదేవతువిస్తీర్ణఃపార్శ్వతఃపరిమణ్డలః ॥ ౨౩
సపంచద్వీపపశ్చార్ధేమానసఃపుధివీధరః । ఏకపవమహాసానుస్సన్నివేశాద్విధా
తః ॥ ౨౪ ॥ తస్మిన్ద్వీపేన్ద్రుతోద్భూతుపుణ్యోజనపదాశుభా । రాజతామానసస్యా
పర్వతస్యానుమణ్డలౌ ॥ ౨౫ ॥ మహావీతంతుయద్వర్షంబాహ్యతోమానసస్యతి
తస్యైవాభ్యంతరీయస్తుధాతకీఖణ్డముచ్యతే ॥ ౨౬ ॥ స్వాదూదకేనోదధినాపు
రఃపరివారితః । పుష్కరద్వీపవిస్తారవిస్తీర్ణోసానమన్తరః ॥ ౨౭ ॥ విస్తారాన్త్ర
చ్చైవపుష్కరస్యసమేనతు । ఏవంద్వీపాస్సముద్రేస్తుసప్తసప్తభిరావృతాః ॥ ౨౮
ద్వీపస్యానంతరీయస్తుసముద్రస్సప్తమస్తువై । ఏవంద్వీపసముద్రాణాంవృద్ధిర్దేవ
పరస్సరమ్ ॥ ౨౯ ॥ పరేణపుష్కరస్యాథఅనువృత్యస్థితోమహాః । స్వాదూదకే
ముద్రస్తుసమన్తాత్పరివేష్ట్యచ ॥ ౩౦ ॥ పరేణచస్యమహాతీదృశ్యతేలోకసంస్థిత

కాఞ్చనీద్విగుణాభూమిస్సర్వానైకశిలోపమా॥౩౧॥ తస్యాఃపరేణశైలస్తునుర్వా
దాపరిమణ్ణలః । ప్రకాశశ్చప్రకాశశ్చలోకాలోకస్సఉద్యతే ॥ ౩౨ ॥ దృశ్యాశ్చ
శ్యాగిరియావద్రావదేషధరాద్విజాః । యోజనానాంసహస్రాగ్రీవశతస్యాశ్చ
యస్తస్మిన్ ॥ ౩౩ ॥ తావాంశ్చవిస్తరస్తస్యలోకాలోకసహగ్రీవః । అర్వాచీనే
తుతస్యాద్దేవరక్షిరవిరత్తయః ॥ ౩౪ ॥ పరాధేతుతమోనిశ్యంలలోకాలోకస్తతస్మిన్
తః । ఏవంస్త్రేణతఃపోక్తోభూర్లోకస్యతువిస్తరః ॥ ౩౫ ॥ అభానోరైస్థువస్సస్త్ర
అభ్రవాన్మునిస్తమాః । ఆవహద్యనివిష్టాస్తువాయోరైస్సప్తనేమయః ॥ ౩౬ ॥
ఆవహఃప్రవహశ్చైవతతశ్చనువహస్తథా । సంవహూఃపహశ్చభతశోచ
ధ్వంపరావహః ॥ ౩౭ ॥ ద్విజాఃపరివహశ్చేతివాయోరైస్సప్తనేమయః ।
వలాహకాస్తథాభానుశ్చస్త్రోనక్షత్రరాశయః ॥ ౩౮ ॥ గ్రహాణియువయస్సప్త
భ్రువోవిప్రాఃక్రమాదహ । యోజనానాంమహీపుస్తామూర్ధ్వంపశ్చదశాభ్రవా
త్ ॥ ౩౯ ॥ నియుతాన్యేకనియుతంభూపృష్ఠాద్భానువణ్ణలమ్ । రథక్షోడశసాహ
స్రీభాసురస్యతథోపరి ॥ ౪౦ ॥ చతురాశీతిసాహస్రీమేనుశ్చోపరిభూతలాత్ ।
కోటియోజనమాక్రవ్యనుమాల్లోకోభ్రువాభ్రువః ॥ ౪౧ ॥ జనలోకోపహర్లోకా
త్తథాకోటిద్వయంద్విజాః । జనలోకాత్తపోలోకశ్చతసఃకోటయోమతః ॥ ౪౨ ॥
ప్రాజాపత్యాశ్చహ్మలోకఃకోటిషట్రంఽస్సజ్యతు । పుణ్యలోకాస్తుసప్తేతేత్యజ్ఞే
స్త్రిగుణితానివై ॥ ౪౩ ॥ అథస్సప్తతలానాంతునరకాణాంచకోటయః । మూయాన్తా
శ్చైవఘోరాద్యాహ్యప్టావింశతరేవతు ॥ ౪౪ ॥ పాపినస్తేషుపచ్యస్తేస్వస్వకర్మాను
రూపతః । అవీచ్యన్తానిస్సర్వాణిరంవాద్యానితేషువ ॥ ౪౫ ॥ ప్రత్యేకంపశ్చకాన్యా
హుర్నరకాణివిశేషతః । అణ్ణమాదానుయాప్రోక్షనణ్ణస్యావరణానిచ ॥ ౪౬ ॥ హి
రణ్యగర్భస్థశ్చప్రసక్తాద్భవమువిస్తరాత్ । అణ్ణానామీశ్వశానాంతుకోట్యజ్ఞేయా
స్సహస్రశః ॥ ౪౭ ॥ సర్వగత్యాత్ప్రధానస్యతిర్యగుర్ధ్వవధస్తథా । అణ్ణేష్యేతేషు
నర్వేషుభువనానిచతుర్దశ ॥ ౪౮ ॥ ప్రత్యణ్డంద్విజశాద్భూలాస్తేషాంహేతుర్మహేశ్వ
రః । అణ్ణేషుచాణ్ణబాహ్యేషుతథాణ్ణావరణేషుచ ॥ ౪౯ ॥ తమోస్తేచతమఃపారేచా
ప్తేషుమూర్తిర్వ్యవస్థితః । అస్యాత్మనోమహేశస్యనుమాదేవస్యధీమతః ॥ ౫౦ ॥ అదే
హినస్త్యహూదేహమఖిలంపరమాత్మనః । అస్యాప్తమూరైశ్శర్వస్యశివస్యకృహ
మేధినః ॥ ౫౧ ॥ గృహిణీప్రకృతిద్వివ్యాప్రజాశ్చనుమాదయః । వశవఃకిజరాస్త
స్యనర్వేదేహభిమానినః ॥ ౫౨ ॥ ఆచ్యస్తహీనోభగవాననన్దఃపుమాన్ప్రధానప్ర
ముఖాశ్చసప్తప్రధానమూర్తిస్త్యథపోడశజ్ఞోమహేశ్వరశ్చప్తతనుస్సపవ ॥ ౫౩ ॥
అజ్ఞాబలాత్తస్యధరాస్థితేహధరాధరావారిధరాస్సముద్రాః । జ్యోతిర్గణశ్చక్రము
భాస్సురాశ్చవైమానికాస్థానరజన్తమాశ్చ ॥ ౫౪ ॥ దృష్ట్యాయతుంలకుణ్డేర్హీనమీ
ందృష్ట్యానేహ్నింస్తేకీమేతత్త్విహేతి । యతుంగత్యానిశ్చయాత్వానకాద్యాశ్చక్తి

క్షీణాశ్చ భవాన్యత్తతోపి ॥ ౫౫ ॥ దద్ధంకృణంచాపి సమక్షమస్యయత్క్షయవమ్ని
 ర్మకశాకవిప్రాః । వాయుస్తృణంచాలయతుంతథాన్యేస్యాన్తాన్వస్మిభావాన్
 కలామరేన్ద్రాః ॥ ౫౬ ॥ తదాస్వయంపుత్రరిపున్సరేన్ద్రైస్సరేశ్వరస్సర్వసమ్మ
 హేతుః । సురేశ్వరంయత్క్షమువాచకోవాభవానితీర్థంసమతూహలాన్తా ॥ ౫౭ ॥
 తదాహ్యద్యత్యంగతపవయత్క్షస్తదామ్బికాహైమవతీశుభాస్యా । ఉమాశుభై
 భరణైరనేకైస్సుశోభమానాత్మనుచాపరాసీత్ ॥ ౫౮ ॥ తాంశక్రముఖ్యాబహ
 శోభమానామమానుజాంహైమవతీమపుచ్ఛత్ । కిమేతద్దీశేబహుశోభమానే
 వామ్బికేయత్క్షవపుచ్ఛకాస్తీ ॥ ౫౯ ॥ నిశమ్యతద్యత్క్షముమామ్బికాహత్వగోచర
 తిసురాస్సుశక్రాః । ప్రణేమురేనామిభరాజగామినీముమానుజాంలోహితశుక్లకృష్ణ
 మ్ ॥ ౬౦ ॥ సమ్భువితాసాంసకాలామరేన్ద్రైస్సర్వప్రవృత్తిస్తుసురాసురాణామ్
 అహంపురాసమ్మక్యతీశ్చపుంసోయత్క్షస్యచాజ్ఞావశగేత్యథాహ ॥ ౬౧ ॥ తస్మ
 ద్ద్విజాస్సర్వమజస్యతస్యఃకయోగతశ్చాన్జ్ఞానభూవజాద్వై । అజశ్చఅజ్ఞాదభిలంబ
 స్సాజ్ఞోతిగణైర్లోకమజాత్మకంతత్ ॥ ౬౨ ॥ * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్యే పూర్వభాగే భువనకోశేష్టత్రాది

ద్వీపేషుపర్వతాదికథనంనామత్రివజ్ఞాశోధ్యాయః

శ్రీజ్యోతిర్గణప్రచారమ్ శ్రీ

సూతః ॥ జ్యోతిర్గణప్రచారంవై సత్త్వి ప్యాణ్డేబ్రవీమ్యహమ్ । దేవత్రైత్రా
 చాలోక్యగ్రహచారప్రసిద్ధయే ॥ ౧ ॥ మానసోపరిమాహేన్ద్రీప్రాచ్యాంమేరోపు
 తా । దక్షిణేభానుపుత్రస్యవరుణస్యచవారుణీ ॥ ౨ ॥ సోమ్యేసోమస్యవిపులాతా
 దిద్దేవతాస్థితాః । అమరావతీసంయమినీసుఖావైవవిభాక్రమాత్ ॥ ౩ ॥ లోకపా
 పరిష్టాత్తుసర్వతోదక్షిణాయనే । కాష్ఠాంగతస్యసూర్యస్యగతిర్యతాంనిబోధతా
 దక్షిణప్రక్రమేభానుఃక్షిప్తేషురివథావతి । జ్యోతిషాంచక్రమాదాయసతతంపరిగ
 తి ॥ ౪ ॥ పురాన్తకోయాదాభానుశ్శక్రస్యభవతివ్రభుః । సర్వైస్సాయమనైస్స
 మ్యుదయోద్భవ్యతేద్విజాః ॥ ౫ ॥ సపవసుభవత్యాంతునిశాన్తస్థఃప్రద్యుశ్యతే
 మేతిపునస్సూర్యోవిభాయాంవిశ్వకృగ్విభుః ॥ ౬ ॥ మయాప్రోక్తోమరావత్యాం
 థాసోవారితసూరః । తథాసంయమినీంప్రాప్యసుఖాంచైవవిభాంభుగః ॥ ౭ ॥
 దాపరాజ్ఞాన్త్యైగ్నేయ్యాంపుర్వాజ్ఞానైర్మతేద్విజాః । తదాత్వపరరాత్ర
 వాయుభాగేసుదారుణః ॥ ౮ ॥ శుశాన్యాంపుర్వరాత్రస్తుగతిరేవాచసర్వ
 పవంపుమృరమధ్యేతుయదాసగృతవారిపః ॥ ౯ ॥ త్రింశాంశకంతుమేది

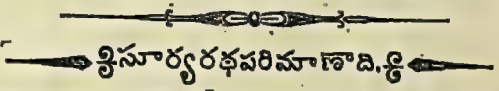
ముహూర్తేనైవగచ్ఛతి । యోజనాసాముహూర్తస్య తిమాంసశ్శాంతిః ॥ ౧౧ ॥ పూర్ణాశతసహస్రాణామేకత్రింశత్తుసాస్త్రతా । పంచాశచ్ఛతథా న్యైః
సహస్రాణ్యధికానితు ॥ ౧౨ ॥ మాహూర్తీగతిర్వైషాఖాసూరస్య మహాత్మనః । ఏ
తేనగతియోగేనయదాకాష్టాంతుపక్షిణామ్ ॥ ౧౩ ॥ పర్యపుచ్ఛేత్పరజ్ఞోపిసామ్యాశాం
చోత్తరేహని । మధ్యేతుపుష్కరస్యాభభానుతేదక్షిణాయనే ॥ ౧౪ ॥ మానసోత్తరశ్చై
లేతుమహాలేజావిభావనుః । మణ్డలానాంశతంపూర్ణంతదశీత్యధికంవిభుః ॥ ౧౫ ॥ పా
హ్యంచాభ్యంతరంప్రొక్తముత్తరాయణదక్షిణే । వ్రత్యహంచరతేతానిసూర్యోవై
మణ్డలానితు ॥ ౧౬ ॥ కులాలవక్రపర్యవ్రోయథాశీఘ్రంప్రవర్తతే । దక్షిణవక్రమేదే
వస్తథాశీఘ్రంప్రవర్తతే ॥ ౧౭ ॥ తస్మాత్ప్రకృష్టంభూమింతుకాలేనాత్వేనగచ్ఛతి
సూర్యోద్వాదశభిశీఘ్రంముహూర్తైర్దక్షిణాయనే ॥ ౧౮ ॥ త్రయోదశార్ధమృతౌణా
మహాతుచరతేరవిః । ముహూర్తస్తావదృతౌణినక్తమష్టదశైశ్చరః ॥ ౧౯ ॥ కు
లాలవక్రమధ్యంతుయథామందంప్రసర్పతి । తథోదగయనేసూర్యస్సర్పతేమందవక్ర
మః ॥ ౨౦ ॥ తస్మాద్దీర్ఘికాలేనభూమిమల్పంతుగచ్ఛతిసరథోధిష్ఠితోభానోరాది
త్యైస్సూర్యస్తథా ॥ ౨౧ ॥ గర్భరైర్వరపురోభిశ్చగ్రామణీసర్పరాక్షసైః । ప్రదీప
యస్తహసాశ్చురగ్రతఃపృథ్వతోవృధః ॥ ౨౨ ॥ ఉర్ధ్వతశ్చకరంత్యత్వా
సఖాంబాహ్నిమనుత్తమామ్ । అమౌభిర్ముఖిస్త్యక్తైస్సన్ధ్యాయాంతుసశాచ
రా ॥ ౨౩ ॥ హతాహతాత్వతుసమ్ప్రీప్తాన్బాహ్నిస్తైశ్చరతేరవిః । అష్టా
దశముహూర్తంతుఉత్తరాయణవశ్చిహమ్ ॥ ౨౪ ॥ అహర్భవతితచ్చాపిచరతేమంద
వక్రమః । త్రయోదశార్ధమృతౌణినక్తంద్వాదశభీరవిః ॥ ౨౫ ॥ ముహూర్తస్తా
వదృతౌణిదివాష్టాదశభిశ్చరః । తతోమందతరంనాభ్యాంచక్రంభ్రమతివైక్రమాత్ ॥
మత్పిణ్డతవమధ్యస్థోధుగ్రోభామతివైతథా । త్రింశంస్తుహూర్తైరేవాహురఃపూరా
త్రంపురావిదః ॥ ౨౬ ॥ ఉభయోఃకాష్ఠయోర్మధ్యేభానుతోమణ్డలానితు । కులా
లవక్రనాభిస్తుయథాతత్రైవవర్తతే ॥ ౨౭ ॥ ధృవస్తదేవవిజ్ఞేయస్తత్రైవపరివర్త
తే । ఔత్తానపాదోభానుతిగ్రహైస్సార్ధంగ్రహగ్రణీః ॥ ౨౮ ॥ గణోమునిజ్యోతి
షాంతుమనసాతస్యసర్పతి । అధిష్ఠితఃపునస్తేనభానుస్తాదాయతిత్వతి ॥ ౩౦ ॥
కిరజైస్సర్వతస్తోయందేవోవైససమీణః । ఔత్తానపాదస్యసదాధృవత్యంవైప్ర
సాదతః ॥ ౩౧ ॥ విష్ణోరౌత్తానపాదేనచాప్తంతాతస్యహేతునా । ఆపఃపీతాస్తుసూర్యే
ణక్రమస్తేశశిసక్రమాత్ ॥ ౩౨ ॥ నిశాకరాన్నిసప్రవేదీమూతాన్ప్రకృత్యవఃక్రమాత్ ।
బృహదంజలముచాంచైవశ్వసనేనాభితాడిహమ్ ॥ ౩౩ ॥ త్నాయాంవృష్టింవిస్ఫుజతేభా
సయిత్రేనభాసూరః । తోయస్యనాస్తేవైనాశస్తదేవపరివర్తతే ॥ ౩౪ ॥ హితా
యసర్వజన్తానాంగతిశ్చర్యేణిర్నితా । భూర్భువస్స్వస్తథాహ్యపోహ్యన్నంచా
న్మృతమేవచ ॥ ౩౫ ॥ ప్రాణావైజగతామాపోభూతానిభువనానిచ । బహుశాత్ర

కిముక్తేనచరాచరమిదంజగత్ || ౩౬ || అపాంశివస్యభగవానాధిపత్యేవ్యవస్థితః |
అపాంస్త్యధిపతిర్దేవోభవతి త్యేవకీర్తితః || ౩౭ || భవాత్మకంజగత్సర్వమితికించే
హచాద్భుతమ్ | నారాయణత్వంచేవస్యహరేశ్చాద్భుతకృతంవిభోః || ౩౮ || జగతామా
లయోవిష్ణుస్తావస్తస్యాలయానితు | దండహ్యమానేషుచరాచరేశుగోధూమభూ
తాస్త్యథగమ్యమితి || ౩౯ || యాయాఙ్గధ్వంమారుతేనేరితావైతాస్తాస్త్యభా
ణ్యగ్నినావాయునాచఅతోధూమగ్నివాతానాంసంయోగస్త్యభక్తిర్దేవతే || ౪౦ ||
వారిణివర్షతీత్యభిమభిస్సేషస్సహస్రదృక్ | యజ్ఞధూమోద్భవంచాపిద్విజానాం
హితకృత్యదా || ౪౧ || దావాగ్నిధూమసమ్భుతమభింవనహితంస్తృతమ్ | మృతధూ
మోద్భవంత్యభిమభుభాయభవివృత || ౪౨ || అభిచారాగ్నిధూమోద్భవంభూతనాశ
యవైద్విజాః | ఏవంధూమవిశేషేణజగతాంవైహితాహితమ్ || ౪౩ || తస్మాదాచ్యుత
యేద్ధూమమభిచారకృతంనరః | అనాచ్యుత్యద్విజాఃకుర్యాద్ధూమంయశ్చాభిచారికమ్ |
ఏవమద్విజ్యలోకస్యక్షయకృచ్చభవివృతి | అపాంశిధానంజీమూతాష్టక్తాస్యాహు
వ్రతాః || వర్షయన్త్యేవజగతాంహితాయపవనాజ్ఞయా | స్త్రోతంచేహవాయవ్యంవై
ద్యుతంచావకోద్భవమ్ || ౪౪ || త్రిధాతేషామిహౌహత్పత్తిరభాగ్నిణాంముఖపుష్కవాః |
భగ్నిశ్యన్తియతోభాగిణిమేషునాన్తేషుఉచ్యతే || ౪౫ || కాష్ఠావాహ్నిశ్చవైరిభ్యాచ్యుత
త్యాశ్చైవపృథగ్విధాః | ఆజ్యానాంకాష్ఠసంయోగాదగ్నేధూమఃప్రవర్తితః || ౪౬ || ద్య
తీయానాంచసమ్భుతిర్విరిభ్యోచ్చాప్తసవాయునా | భూభృతాంత్యథపత్యైస్తుమభు
వచ్ఛేదితేస్తతః || ౪౭ || వాహ్నియాస్త్యథజీమూతాస్తావహస్థానగాశ్మభా ||
విరిభ్యోచ్చాప్తసజాస్సర్వేప్రవహస్కన్ధజాస్తతః || ౪౮ || పక్షజాఃపుష్కరాద్యాశ్చవర్ష
న్విచయదాజలమ్ | మూకాసుశబ్దమస్తాస్త్యేకృత్యంయథాక్రమమ్ || ౪౯ ||
త్యామవృష్టిప్రదాదీర్హకాలంశీతసమీరిణః | జీవకాశ్చతథాక్షిణావిద్యధ్వనివర్జితాః |
తిష్ఠన్త్యాక్రోశమాత్రేతుధరాపృష్ఠాదితస్తతః | అర్థక్రోశేతుసర్వేవైజీమూతా
వాసినః || ౫౦ || మేఘాయోజనమాత్రంతుసాధ్యత్వాద్భువనతోయదాః | ధరావ
ష్టాద్విజాఃత్యాయాంవిద్యుద్గణసమన్వితాః || ౫౧ || తేషాంతేషాంవృష్టిసర్వ
త్రేధాకథితమత్రతు | పక్షజాఃకల్పజాస్సర్వేపర్వతానాంమహాత్తమాః || ౫౨ ||
కల్పస్తేతేచవర్షన్తిరాత్రీనాశాయశారదాః | పక్షజాఃపుష్కరాద్యాశ్చవర్ష
న్విచయదాజలమ్ || ౫౩ || తదార్ణవమభూత్సర్వత్రత్రేతేనీశ్వరః | ఆగ్నేయా
నాంశ్వసజానాంపక్షజానాంద్విజన్త్యభాః || ౫౪ || జలదానాంసదాధూమోహ్యపా
యనభిస్త్పతః | షాష్ఠాస్త్రివిమయస్సర్వావిద్యుతాశ్శీతసస్యదాః || ౫౫ || పుష్క
దేశేషుపతితానాగానాంశీకరాహిమాః | గాక్షాగక్షామ్బుసమ్భుతాఃపర్వస్యే
రావహైః || ౫౬ || సగానాంచసదీనాంచదిగ్జానాంసమాకులమ్ | మేఘ
నాంచపృథగ్భూతంజలంప్రాయాదగాదగమ్ || ౫౭ || పరావహాయశ్వసనశ

నయత్పమ్మికాగురుమ్ । మేనావలిమతిక్రమ్యవృష్టిశేషంద్విజాఃపరమ్ ॥ ౬౧ ॥ అ
 భ్యేతిభారతేవర్షేత్వపరాస్తవివృద్ధయే । వృష్టయఃకథితాహ్యద్యద్విధావస్తువివృద్ధ
 యే॥౬౨॥ స్వస్థద్వయస్యసక్తేపాప్యబ్రవీమియథామతి । స్రష్టాభానుర్మహాతేజావృ
 ష్టినాంవిశ్వద్వగ్విభుః ॥ ౬౩ ॥ సోపిసాత్మాద్విజశేష్టాశ్చేతానఃపరమశ్శివః । స
 పవతేజస్త్యజస్తుబలంవిప్రాయశస్యయమ్॥౬౪॥ చతుశ్శ్రోత్రంమనోమృత్యురా
 త్మాచున్యర్విద్యితః । సత్యంబిరుతంతథావాయురమ్బరంభవరశ్చసః ॥ ౬౫ ॥
 లోకపాలోహరిశ్చిహ్నీరుద్రసాత్మాన్తహేశ్వరః । సహస్రకిరణశ్శ్రీమానప్తమూ
 ర్తిస్సుమగ్ధః ॥ ౬౬ ॥ అర్ధనారీవపుసాత్మాత్మినేత్రస్త్రిదశాధిపః । అన్యైవేహ
 వ్రసాదాత్మవృష్టిర్నానాభవద్విజాః ॥ ౬౭ ॥ సహస్రగుణముత్ప్రేక్షుమాదతేకిరణై
 ర్జలమ్ । జలస్యనాశోవృద్ధిర్వానాస్త్యేవాత్రవిచారతః॥౬౮॥ ధృవేణాధిష్ఠితోవా
 యుర్వృష్టింసంహరతేపునః॥గ్రహాన్నిసృశ్యసూర్యాత్మకృతేన్ననక్షత్రమణ్డలే॥ ౬౯॥
 చారస్యాన్దేవిశత్యరేఘువేణసమధిష్ఠితా । సింహువ్యర్థిస్తస్యజాలంపవనపేరి
 తాఘనాః ॥ ౭౦ ॥ * * * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణేలక్ష్మీపూర్వభాగే జ్యోతిశ్చక్రేనూర్యగత్యాది
 కథనంనామచతుఃషష్ఠాశోధ్యాయః

నూతః ॥ సారంసక్తేపతోవత్సేరథంశశినపవచ । గ్రహాణామితరేషాంచ
 యథాగచ్ఛతిచామ్బుపః ॥ ౧ ॥ సారస్తుబ్రహ్మణాస్పృష్టోరథస్త్యర్థవశేనసః । సంప
 త్నరస్యావయవైఃకల్పితశ్చద్విజర్షభాః ॥ ౨ ॥ త్రినాభినాతుచక్రేణషష్ఠా రేణసమన్వి
 తః । సావర్ణస్సర్వదేవానామావాసోభాస్కరస్యతు ॥ ౩ ॥ నవయోజనసాహస్రో
 విస్తారాయామతస్త్వృతః । ద్విగుణోపిరథోవస్థాదీషాదణ్డఃప్రమాణతః ॥ ౪ ॥ అస
 క్తేస్తుహయైర్యక్షోయతశ్చక్రంతతస్పితైః । వాజినస్తస్యవైసప్తశద్దోభిర్నిర్మితాస్తు
 తే ॥ ౫ ॥ చక్రపత్నేనిబద్ధాస్తుధృవేచాక్షస్సుమర్పితః । సహశ్శచకోభ్రమితేన
 హతోభ్రమితేధువః॥ ౬ ॥ అక్షస్సుహైకచక్రేణభ్రమితేసాధువేరితః । ప్రిర
 కోజ్యోతిషాంధీమాన్ధివోవైవాతరశ్శిభిః ॥ ౭ ॥ యుగాక్షకోటిసంబద్ధాద్వారశ్చే
 స్యస్తనస్యతు । ధృవేణభ్రమితేరశ్శినిబద్ధస్సయుగాక్షయోః॥ ౮ ॥ భ్రమితోమణ్డ
 లానిస్యఃఖేచరస్యరథస్యతు । యుగాక్షకోటితేతస్యదక్షిణేస్యస్తనస్యహి ॥ ౯ ॥
 ధృవేణవ్రగృహితేవైవిచక్రాశ్చేచరజ్జిభిః । భ్రమిస్తమనుగచ్ఛన్తిధువంరశ్మీవ
 తావుభా ॥ ౧౦ ॥ యుగాక్షకోటిస్త్యేతస్యవాతోర్నిస్యస్తనస్యతు । కీలేనక్తాయ
 భారజ్జర్భుమితేనర్వతోదిశమ్ ॥ ౧౧ ॥ భ్రామ్యతస్తస్యరశ్మీతుమణ్డలేషూత్తరా

యనే । వగ్ధేతేదక్షిణేవైవభ్రామతోమణ్డలానితు ॥ ౧౨ ॥ ఆకృష్టేతేయదాతే
ధృవేణాధిష్ఠితాతదా । ఆభ్యస్తరస్థస్సూర్యోభ్రామతేమణ్డలానితు ॥ ౧౩ ॥
అశీతిమణ్డలశతంకావృయోరస్తరంద్వయోః । ధృవేణముచ్యమానాభ్యాంరశ్మిభ్యా
పునరేవతు ॥ ౧౪ ॥ తదైవభాహ్యతస్సూర్యోభ్రామతేమణ్డలానితు । ఉద్వేష్టయ
స్తవేగేనమణ్డలానితుగచ్ఛతి ॥ ౧౫ ॥ దేవాశ్చైవతథానిత్యంమునయశ్చదివా
శమ్ । యజస్త్రిసతతందేవంభాస్కరంభవమీశ్వరమ్ ॥ ౧౬ ॥ సరభోధిష్ఠితోదేవై
రాదిత్యైర్మునిభిస్తథా । గన్ధర్వైరప్సరోభిశ్చగ్రామణీసర్పరాక్షసైః ॥ ౧౭ ॥ పత
వసన్తివైసూర్యేద్వాద్వామాసాక్రమేణతు । ఆపార్యయన్తిచాదిత్యంతేజోభిర్వా
స్కరంశివమ్ ॥ ౧౮ ॥ గ్రహితైస్సైర్వర్షచోభిస్తుస్తువన్తిమునయోరపిమ్ । గన్ధర్వా
రసశ్చైవసమృత్యగేయైరుపాసతే ॥ ౧౯ ॥ గ్రామణీయక్షభూతానికుర్వతేభీష
గ్గ్రహమ్ । సర్పావహన్తివైసూర్యంయాతుధానానుయాన్తిచ ॥ ౨౦ ॥ వాల
ల్యాయన్తిస్త్రిస్తంపరివార్యోదయాద్రవిమ్ । ఇత్యేతేవైవసన్తీహద్వాద్వామాసా
దివాకరే ॥ ౨౧ ॥ మధుశ్చమాధవశ్చైవశుక్రశ్చశుచిరేవచ । నభోసభస్యోవిపే
ద్వోభివశోర్జస్తతైవచ ॥ ౨౨ ॥ సహస్రహస్యోచతథాతపస్యశ్చతపఃపునః । పత
ద్వాదశమాసాస్తువర్షంవైమానుషంద్విజాః ॥ ౨౩ ॥ వాసన్తికస్తథాగైర్మృత్యుభో
వైవాన్తికస్తథా । శారదశ్చహిమశ్చైవశైశిరోముతవస్త్యుతాః ॥ ౨౪ ॥ ధాతా
మాచమిత్రశ్చవరుణశ్చేద్యసీవచ । వివస్వాంశ్చైవపూషాచవర్జన్యోంశుర్భగస్తథా
త్వష్టావిష్ణుఃపులస్త్యశ్చపులహశ్చాత్రిరేవచ । వసిష్ఠశ్చాప్తిరాశ్చైవభృగుర్ముద్ధిమతా
వరః ॥ ౨౬ ॥ భారద్వాజోగౌతమశ్చకశ్యవశ్చక్రతుస్తథా । జముదగ్నికాశికశ్చ
వాసుకికజుగీకరః ॥ ౨౭ ॥ తక్షకశ్చతథానాగపిలాపుత్రస్తథాద్విజాః । శ
పాలస్తథాచాన్యస్త్యైర్వావతఇతిస్త్యుతః ॥ ౨౮ ॥ ధనన్జయోమహావద్మస్తథాకరో
కస్త్యుతః । కమ్బులోశ్వతరశ్చైవతుమ్బురుర్పరదస్తథా ॥ ౨౯ ॥ హాహాహ
హూహూహుశ్చైస్తావిశ్వావసురనుత్తమః । ఉగ్రసేనాధనురుచిరస్యశ్చైవపరావసు
చిత్రసేనోమహాతేజాశోష్ణాయుశ్చైవనువ్రతాః । శృతరాష్ట్రస్సూర్యవర్చాదేవీ
తౌత్కృతస్థలా ॥ ౩౧ ॥ శుభాసనాశుభశ్రోణిద్రివ్యావైపుజ్జికస్థలీ । మేనకా
హజన్యాచప్రమ్లాచాథశుచిన్తితా ॥ ౩౨ ॥ అనుమ్లాచాఘృతాచీవవిశ్వాచీచోర్య
తథా । పూర్వచిత్తిరితిభ్యాతాదేవీసాత్మాత్తిలోద్దమా ॥ ౩౩ ॥ రమ్భాచామో
జవదనారథకృద్గ్రామణీశ్చుభః । రథాజారథచిత్రశ్చసుబాహుర్వైరథస్త్వనః ॥ ౩౪ ॥
వరుణశ్చతదైవాన్యస్సుషేణసేనజిమ్బుభః । తార్క్ష్యశ్చాపిష్టసేమిశ్చక్షతజత్సా
జిత్రథా ॥ ౩౫ ॥ రక్షోహేతిఃప్రహేతిశ్చపారుషేయోవధస్తథా । సరోవ్యాధిత్తు
పునశ్చాపోవాతోవిద్యుద్దివాకరః ॥ ౩౬ ॥ బ్రహ్మపేతశ్చరక్షేన్ద్రోయజ్ఞోపేతపు

కైవళ్యం । ఏతేదేవానయస్సర్వేవసన్త్యక్తేక్రమేణతు ॥ ౩౭ ॥ స్థానాభిమాని
 నోహ్యేతేగణాద్వాదశసప్తకాః । ధాత్రాదివిష్ణువర్యన్తాదేవాద్వాదశకీర్తితాః ॥
 ఆదిత్యంపరమంభానుంభాభిరాప్యాయయన్తితే । పులస్త్యాద్యాఃకాశికాన్తామున
 యోమునిసత్తమాః ॥ ౩౮ ॥ ద్వాదశైవస్తవైర్భానుంస్తువన్దివయథాక్రమమ్ । నా
 గాశ్చాశ్వతరాన్తాన్తువాసుకిప్రముఖాశ్శుభాః ॥ ౪౦ ॥ ద్వాదశైవమహాదేవంవహా
 న్త్యేవంయథాక్రమమ్ । క్రమేణసూర్యవర్చాన్తాన్తుమ్బురుప్రముఖామ్బువమ్ ॥ ౪౧ ॥
 గీతైరేనముపాసన్తేగర్భర్వాద్వాదశోత్తమాః । కృతస్థలాద్యారమ్భాన్తాదివ్యా
 శ్చాప్సరసోరపమ్ ॥ ౪౨ ॥ తాంజైవైస్సురపైస్సుర్వాశ్చోపాసన్తేయథాక్రమమ్ ।
 దివ్యాసుత్యజీదప్తాశ్చగ్రామణ్యోరథకృత్సుభాః ॥ ౪౩ ॥ ద్వాదశాస్యక్రమేణైవకు
 ర్వతేభీమునన్ద్రహమ్ । ప్రయాన్తియజ్ఞోపేతాన్తారక్షోహేతిముఖాస్సుహ ॥ ౪౪ ॥
 సాయుధాద్వాదశైవైతేరాక్షసాశ్చయథాక్రమమ్ । ధాతార్యమాపులస్త్యశ్చపు
 లహశ్చప్రజాపతీః ॥ ౪౫ ॥ ఉరగోవాసుకిశ్చైవకజుణీకశ్చతావుభా । తుమ్బురు
 రాక్షసదశైవగర్భర్వాగాయతాంవరా ॥ ౪౬ ॥ కృతస్థలాప్సరాశ్చైవతథావై
 పుజ్జీకస్థలా । గ్రామణీరథకృత్వైవరథాజాశ్చైవతావుభా ॥ ౪౭ ॥ రక్షోహేతిప్రహే
 తిశ్చయాతుధానావుదాహృతా । మధుమాధవయోరేషగణోవసతిభాస్కరే ॥ ౪౮ ॥
 వసన్తిగ్రీష్మకామాసామిత్రశ్చవరుణశ్చహ । ఋషిరత్రివసన్తశ్చతక్షకోనాగపవ
 చ ॥ ౪౯ ॥ మేనకాసహజన్యాచగర్భర్వాచహహాపహహః । సుఖాపహనామా
 గ్రామణ్యోరథచిత్రశ్చతావుభా ॥ ౫౦ ॥ పారుషేయోవధశ్చైవయాతుధానావు
 దాహృతా । ఏతేవసన్తివైసూర్యేమాసయోశ్శుచిశుక్రయోః ॥ ౫౧ ॥ తతస్సూ
 ర్యేపునశ్చాన్యారివసన్తిహదేవతాః । భిష్టశ్చైవవివస్వాంశ్చఅజ్గీరాభ్యగురేవచ ॥
 ఏలాపుత్రస్తథాసర్వశ్శక్తిపాలశ్చతావుభా । విశ్వావసూగ్రసేనాచవరుణశ్చరథస్య
 నః ॥ ౫౩ ॥ ప్రస్థోచాచైవవిభ్యాతాలసుష్టోచాచతేఉభే । యాతుధానాస్తథాసర్వో
 వ్యాఘ్రశ్చైవతుతావుభా ॥ ౫౪ ॥ నభోనభస్యయోరేషగణోవసతిభాస్కరే ॥ ౫౫ ॥
 స్యశ్చైవపూషాచభరద్వాజోధగౌతమః ॥ ౫౬ ॥ ధనన్జయశ్చరావాంశ్చమరు
 చిస్సుపరావసుః । ఘృతాచీచాపురశ్రేష్ఠావిశ్వాచీచాతిశోభనా ॥ ౫౭ ॥
 సేనజిచ్చసుషేణశ్చసేనానీగ్రామణీశ్చతా । ఆపోవాతశ్చతావేతాయాతుధానా
 వుభాన్తుతా ॥ ౫౮ ॥ వసన్త్యేతేతువైసూర్యేమాసఉర్జితపేచహ । హైమన్తి
 కాతుద్వామాసావసన్తిచదివాః ॥ ౫౯ ॥ అంశుగ్భగశ్చద్వావేతాకశ్యవశ్చక్రతుస్సు
 హ । భుజజ్జశ్చమహావన్తస్సుర్వకరోటకస్తథా ॥ ౬౦ ॥ చిత్రసేనశ్చగర్భర్వా
 ణ్డాయుశ్చైవతావుభా । ఉర్వశీపూర్వచిత్రశ్చతథైవాపురసావుభా ॥ ౬౧ ॥ తా
 ర్క్ష్యశ్చాపిప్రసేమిశ్చసేనానీగ్రామణీశ్చతా । విద్యుద్దివాకరశ్చోభాయాతుధానా
 వుదాహృతా ॥ ౬౨ ॥ సహేచైవసహస్యేచవసన్త్యేతేదివాకరే । తతశ్చైశిర

యోశ్చాపిమాసయోర్నివసన్తివై || ౬౨ || త్వష్టావిష్ణుర్జమదగ్నిర్విశ్వామిత్రః
తైవచ | కాద్రవేయాతథానాగోకన్యభాశ్వతరావుభౌ || ౬౩ || గర్భరోక్ష
రాష్ట్రశ్వసూర్యవర్షాస్తథైవచ | తిలోత్తమాపురాశ్చైవదేవీరమ్భామనోహరా
రథజిత్సృజితైవగ్రావణ్యోలోకవిశ్రుతో | బ్రహ్మపేతస్తథారక్షోయిష్ఠీ
తశ్చయస్తస్మితః || ౬౪ || ఏతేదేవావసన్త్యర్కద్వాద్వామాసాక్రమేణతు
స్థానాభిమానినోహ్యేతేగణాద్వాదశసప్తకాః || ౬౫ || సూర్యమాప్యాయయై
తేతేజసాతేజఃత్తమమ్ | గృధితైస్త్యచోభిస్తుస్తువన్తిమునయోరవిమ్ || ౬౬ ||
గర్భర్వాపురసశ్చైవస్మత్యగేయైరుహసతే | గ్రావణీయక్షభూతానికుర్వతేభీష
జ్జహమ్ || ౬౭ || సర్పవహన్తివైసూర్యంయాతుథానానుయాన్తివై | వా
ల్యానయన్త్యస్తంపరివార్యోదయాద్రవిమ్ || ౬౮ || ఏతేషామేవదేవానాంయ
తేజోయథాతపః | యథాయోగంయథామన్త్రంయథాధర్మంయథాబలమ్ || ౬౯ ||
తథాతపత్యసాసూర్యస్తేషామిద్ధస్తుతేజసా | ఇత్యేతేవైవసన్తిహద్వాద్వామా
దివాకరే || ౭౦ || ఋషయోదేవగర్భర్వపన్నగాపురసాజ్గణాః | గౌరీయశ్చ
థాయతాయాతుథానాశ్చముఖ్యతః || ౭౧ || ఏతేతపన్తివర్షన్తిభాన్తివాన్తిస
న్తిచ | భూతానామశుభంక్షర్మవ్యపోహస్త్రీహకీర్తితాః || ౭౨ || మానవానా
భంహ్యేతేహరన్తిచదురాత్మనామ్ | దురితంసుప్రచారాణాంవ్యపోహన్తికవిత
చిత్ || ౭౩ || విమానేచస్థితాదివ్యేకామగేవాతరంహసి | ఏతేసహైవసూర్యే
భ్రీచన్తిదివసానుగాః || ౭౪ || వర్షన్తశ్చతపన్తశ్చహ్లోదయన్తతశ్చవైద్విజా
గోపాయస్త్రీహభూతానిసర్వాణివ్యోమనుక్షయాత్ || ౭౫ || స్థానాభిమా
మేతస్థానంమన్వన్తరేషువై | అతీతానాగతానాంవైవర్తన్తేసాప్సృతంచయే || ౭౬ ||
ఏతేవసన్తివైసూర్యేసప్తకాస్తేచతుర్దశ | చతుర్దశసుసర్వేషుగణామన్వన్తరే
హ || ౭౭ || సశ్చైవాద్విస్తరాశ్చైవయథావృత్తంయథాశ్రుతమ్ | కథితం
శాశ్చూలాదేవదేవస్యధీమతః || ౭౮ || ఏతేదేవావసన్త్యర్కద్వాద్వామాసాక్ర
మేణతు | స్థానాభిమానినోహ్యేతేగణాద్వాదశసప్తకాః || ౭౯ || ఇత్యేవఏకవహ
ణసూర్యస్తూర్ణంరథేనతు | హరితైరక్షరైరశ్వేస్సర్పతేసాదివాకరః || ౮౦ ||
శూలారాత్రంరథేనాసావేకచక్రేణతుభ్రీచక | సప్తద్విపసముద్రాంగం
స్సర్పతేదివి || ౮౧ || * * * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లక్ష్మీ పూర్వభాగే జ్యోతిశ్చక్రేసూర్య
రథపరిమాణాదికథనంనామపంచమోఽధ్యాయః.

— శ్రీ చంద్రమణ్డలవర్ణనమ్ శ్రి —

సూరః ॥ వీరభాగ్యశ్రయాణిచరతినక్షత్రాణిసాకరః । త్రిచక్రభయతోశ్వ
శ్చవిజ్ఞేయస్తస్యవైరథః ॥ ౧ ॥ శతారైశ్చత్రభిశ్చైత్యుక్తశ్శుక్లైర్దయాత్త
మైః । దశభిస్త్యక్తైర్దివ్యైరసజ్జైస్తైర్నోజవైః ॥ ౨ ॥ రథేనాసేనదేవైశ్చపిశ్య
భిశ్చైవగచ్ఛతి । సోమోహ్యమ్భునయైర్గోభిశ్శుక్లైశ్శుక్లగభస్తిమా ॥ ౩ ॥ క్రమతే
శుక్లపతౌదాఖాసురాత్పరమాస్థితః । ఆపూర్యతేవరస్యాస్తస్పతతందివసక్రమా
త్ ॥ ౪ ॥ దేవైఃపీతంక్షయేసోమమాప్యాయయతినిత్యశః । పీతంవజ్చదశాహంతుర
త్తినైకేనభాసురః ॥ ౫ ॥ ఆపూరయన్తుస్మమ్మేనభాగంభాగమనుక్రమాత్ । ఇ
త్యేషాసూర్యవీర్యేణచంద్రస్యాప్యాయితతనుః ॥ ౬ ॥ సపాగ్లమాస్యాంద్యశ్యే
తశుక్లస్సమ్భుర్దమణ్డలః । ఏవమాప్యాయితోసోమంశుక్లపతేదిసక్రమాత్ ॥ ౭ ॥
తతోద్వితీయావ్రభృతబహుశస్యచతుర్దశీమ్ । పిబన్త్యమ్భుయందేవావధుసౌవ్యంసు
ధామృతమ్ ॥ ౮ ॥ సవృతంతర్వర్ధమాసేనహ్యమృతంసూర్యతేజసా । పానార్థమ
వృతంసోమంపార్థమాస్యాముపాసతే ॥ ౯ ॥ ఏకరాత్రింసుసాస్పర్శేపితృభిస్తస్త్విషి
భిస్సహ । సోమస్యకృష్ణపతౌదాఖాసురాభిముఖస్యచ ॥ ౧౦ ॥ ప్రక్షీయన్తేవర
స్యాస్తఃపీయమానాఃకలాఃక్రమాత్ । త్రయస్త్రింశచ్ఛతాశ్చైవత్రయస్త్రింశ
త్తథైవచ ॥ ౧౧ ॥ త్రయస్త్రింశస్సహస్రాణిదేవాస్సోమంపిబన్తివై । ఏవందిసక్రమాత్పి
తేపిబుధైస్తునిశాకరే ॥ ౧౨ ॥ పీతావర్ధమాసంగచ్ఛన్తిలమావాస్యాంసురోత్తమాః ।
పితరశ్చోపతిస్తన్తిలమావాస్యాంనిశాకరమ్ ॥ ౧౩ ॥ తతఃపంచదశేభాగేఃశ్చిచ్ఛి
ష్టైకలాత్తతే । అపరాజ్ఞేపితృగణాజఘన్యంపర్యుపాసతే ॥ ౧౪ ॥ పిబన్తిద్విలవం
కాలంశిష్టతస్యకలాతుయా । నిస్సృతంతదమావాస్యాంగభస్తిభ్యస్స్వధామృతమ్ ॥
మాసతృప్తిమవాప్యాగ్ర్యాంపీత్యాగచ్ఛన్తితేమృతమ్ । పిశ్యభిఃపీయమానస్యచ
ఇచ్చదశ్యాంకలాతుయా ॥ ౧౬ ॥ యావత్ప్రక్షీయతేతస్యభాగఃపంచదశస్తుసః ।
అమావాస్యాంతతస్తస్యఅస్తరాపూర్యతేపునః ॥ ౧౭ ॥ వృద్ధిక్షయావైవతౌదా
హోడస్యాంశశినస్తున్రుతౌ । ఏవంసూర్యనిమిత్తేషాక్షయవృద్ధినిశాకరే ॥ ౧౮ ॥ *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లక్షే పూర్వభాగే జ్యోతిశ్చక్రే
చంద్రమణ్డలవర్ణనం నామ షట్పంచాంగశోధ్యాయః

— శ్రీబుధాదిరథపరిమాణమ్ శ్రి —

సూరః ॥ అష్టభిశ్చహయైర్యుక్తసోమపుత్రస్యవైరథః । వారిలేజోమయ
శ్చాచపిశజ్జైశ్చైవశోభవైః ॥ ౧ ॥ దశభిశ్చక్తైరశ్వైర్నానావర్జైరథస్తస్పతః ।

శుక్రస్యత్వానయైర్ముక్తోదైత్యాచార్యస్యధీమతః॥ ౨॥ అష్టాశ్చశ్చాథభామస్యక
హైమస్యశోభనః । జీవస్యహైమశ్చాష్టాశ్చోష్ణస్యస్యాసంసర్జితః॥ ౩॥ రథ
మయైరత్వైర్దశభిప్తుసి తేతరైః । స్వర్భా నౌర్భాసు-రా రేశ్చతథాచాప్తహయస్
తః॥ ౪॥ సర్వేధుస్సఖబద్ధావైగ్రహస్తేవాతరశ్శిఖిః । ఏతేనభాస్యమాతా
యథాయోగంవ్రజన్తివై॥ ౫॥ యావన్త్యశ్చైవతారాశ్చతావన్త్యశ్చైవరత్న
సర్వేధుస్సఖబద్ధాశ్చభ్రామన్తోభాస్యన్తితమ్॥ ౬॥ అలాతచక్రవద్యాన్తివాతవశే
తానితు । యస్మాద్వహతిజ్యోతింషిప్రహస్తేనసస్త్పతః॥ ౭॥ నక్షత్రసూర్యాశ్చ
థాగ్రహతారాగణైస్సహఉన్నభూభిముఖాస్సర్వేచక్రభూతాశ్రితాదవి॥ ౮॥ ధృ
ణాధిష్ఠితాశ్చైవధుస్సమేవప్రదక్షిణమ్ । ప్రయాన్తిచేత్స్వరంద్రస్తుంమేధీభూతంధ్రు
దివి॥ ౯॥ నవయోజనసాహస్రోవిమలమ్భస్సవితుస్త్పతః । త్రిగుణస్తస్యవిస్తారోవజ్జల
ప్రమాణతః॥ ౧౦॥ ద్విగుణసూన్యవిస్తారాద్విస్తారశ్శశినస్త్పతః । తుల్యస్తయోస్త
ర్భానుశ్చాత్వాధస్తాత్సస్సర్పతి ॥ ౧౧॥ ఉద్భృత్యపృథివీచాయాంసర్జితా
ణ్ణలాకృతమ్ । స్వర్భానోస్తుబృహస్థానంతృతీయంయత్తమోమయమ్ ॥ ౧౨
చన్ద్రస్యపోజశోభాగోభాగ్గవస్యవిధీయతే । ఏమలమ్భాన్త్రణ్ణలాచైవయోజ
చ్చప్రమాణతః ॥ ౧౩॥ భార్గవాత్పదహీనస్తువిజ్ఞోయోవైబృహస్పతిః ।
దహీనావక్రసారీతథాయావప్రమాణతః ॥ ౧౪॥ విస్తారాన్త్రణ్ణలాచైవ
దహీనస్తయోర్భుధః । తారానక్షత్రరూపాణివపుష్టస్తీహయానివై ॥ ౧౫
బుధేనతాత్తుల్యాఃపిస్తరాన్త్రణ్ణలాదపి । ప్రాయశశ్చన్ద్రయోగీవిద్యాదృశ
ణితత్త్వవిత్ ॥ ౧౬॥ తారానక్షత్రరూపాణిహీనానితుపరస్పరమ్ । శతాభి
చత్వారిత్రీణిద్వైవయోజనే ॥ ౧౭॥ సర్వోపరినికృష్టానితారకామణ్ణలాక
యోజనద్వయమాత్రాణితేభ్యోహ్రాస్వంసవిద్యతే ॥ ౧౮॥ ఉపరిష్టాత్ప్రయ
మాంగ్రహాయేదూరసర్పిణః । సారోజ్నిరాశ్చవక్రశ్చక్షేయామన్దవిచారిణః ॥ ౧౯
తేభ్యోధస్తాత్తుచత్వారిఃపునరన్యేనువోగ్రహః । సూర్యస్సోమోబుధశ్చైవభా
శ్చైవశీఘ్రుగాః॥ ౨౦॥ తావన్త్యస్తారకాఃకోట్యాయావన్త్యత్రాణిసర్వశః । ధృ
త్తునియమాచైవషామృతమాగ్నేవ్యవస్థితిః॥ ౨౧॥ సప్తాశ్చన్ద్రైవసూర్యస్యనీచో
త్సమనుక్రమాత్ । ఉత్తరాయణమార్గస్థోదావర్సంచన్ద్రమాః॥ ౨౨॥ ఉచ్చ
క్షృశ్యతేశీశ్చుంనాతివ్యక్తైర్గర్భస్థిభిః । తదాదక్షిణమార్గస్థోనీచాంవీధీముపాశ్రి
భూమిరేభావృతస్సూర్యోపాన్తమావాస్యయోస్తదా । దదృశేవయథాకా
శీఘ్రమస్తముపైతిచ ॥ ౨౩॥ తస్మాదుత్తరమార్గస్థోహ్యమావాస్యాంనిశాకరః ।
దృశేదక్షిణేమార్గేనియమాద్భృశ్యతేనచ ॥ ౨౪॥ జ్యోతిషాంగతియోగేనసూర్య

తమసావృతః । సమానకాలాస్తమయాః మువత్సున మోదయా ॥ ౨౬ ॥ ఉత్త
రాసుచవీధీమహ్యంతరాస్తమనోదయా । పాణ్డిమావాస్యయోర్జేయాజ్యోతిశ్చ
క్రానువర్తితా ॥ ౨౭ ॥ దక్షిణాయనమార్గస్థోయదాచరతిరశ్మివాక్ । గ్రహాణాం
చైవసర్వేషాంసూర్యోధస్తాస్మగ్నిసప్తతి ॥ ౨౮ ॥ విస్తీర్ణంమణ్డలంకృత్వాతసోర్ధ్వంచ
రతేశశీ । నక్షత్రమణ్డలంకృత్సుంసోమదూర్ధ్వంత్రసర్పతి ॥ ౨౯ ॥ నక్షత్రేభ్యోబుధశోచ్య
ర్ధ్వంబుధాదూర్ధ్వంతుభార్గవః । నక్షత్రభార్గవాధూర్ధ్వంవక్రాదూర్ధ్వంబుహస్పతిః ॥
తస్మాచ్ఛునైశ్చరశోర్ధ్వంతస్మాగ్నిప్రక్షిణణ్డలమ్ । ఋషీణాంచైవసస్తానాంధ్రువ
సోర్ధ్వంవ్యవస్థతి ॥ ౩౦ ॥ తంవిష్ణులోకంపరమంజ్ఞాత్వాముచ్యేతకృష్ణమాత్ । ద్వి
గుణేషుసహస్రేషుయోజనానాంశతేషుచ ॥ ౩౧ ॥ గ్రహనక్షత్రతారాసుఉపరిష్టాద్వ
భాక్రమమ్ । గ్రహశ్చవద్ద్రసూర్యచయితాదివ్యేనతేజసా ॥ ౩౨ ॥ నిత్యమ్
క్షేమయుజ్యతేగచ్ఛన్మోహార్మికంక్రమాత్ । గ్రహనక్షత్రసూర్యాస్తేనీచోచ్ఛముజ్
సంస్థితాః ॥ ౩౩ ॥ సమాగమేచభేదేచవశ్యన్తియగవత్సృజాః । ఋతవష్ట
ట్పుతాస్సర్వేసమాగచ్ఛన్తిపశ్చాదా ॥ ౩౪ ॥ పరస్పరాస్థితాహ్యేతేయుజ్యతే
చపరస్పరమ్ । అసజ్జరేణవిజ్ఞేయస్తేషాంయోగస్తువైబుధైః ॥ ౩౫ ॥ ఏవంసత్త్వ
వ్యకథితంగ్రహాణాం గమనంద్విజాః । భాస్కరప్రముఖానాంచయథాదృష్టంయథా
శ్రుతమ్ ॥ ౩౬ ॥ గ్రహాధిపత్యేభగవాన్ప్రహ్మణాపద్మయోనినా । అభిషిక్తస్సహ
సాగ్నిశూరుదేణతుయథాగుహః ॥ ౩౭ ॥ తస్మాద్గ్రహార్చనాకార్యఅగ్నోచోద్యం
యథావిధి । ఆదిత్యగ్రహపీడాయాంసంస్థిఃకార్యర్థసిద్ధయే ॥ ౩౮ ॥

ఇశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీ పూర్వభాగే జ్యోతిశ్చక్రేబుధాదిరథ
పరిమాణాదికథనంనామ సప్తపజ్ఞానశోధ్యా యః

— శ్రీసూర్యగ్రహాదిపట్టాభిషేకకథనమ్ శ్రి —

మువయః ॥ అభ్యషిజ్ఞాతరథంబ్రహ్మచారివ త్యేప్రజావతిః । దేవదైత్యము
భాస్తసూర్యాస్తసూర్యాత్వావదసాస్మగ్నితమ్ ॥ ౧ ॥ సూతః ॥ గ్రహాధిపత్యేభగవానభ్యషిజ్ఞా
ద్దివాకరమ్ । ఋషీణామోపధీనాంచసోమంబ్రహ్మప్రజావతిః ॥ ౨ ॥ అపాంచ
వర్షణం దేవంధనానాంయక్షపుణ్యవమ్ । ఆదిత్యానాంతథావిష్ణుంవసూనాంపావకం
తథా ॥ ౩ ॥ ప్రజావతీనాందక్షుంతుచరుతాంశక్రమేవచ । దైత్యానాందానవానాం
చప్రహ్లాదందైత్యపుణ్యవమ్ ॥ ౪ ॥ ధర్మంపిశ్రాణామధిపంనిర్వృతింపిశితాశినామ్ । రు
ద్రంపశూనాంభూతానాంసద్ధినాంగణనాయకమ్ ॥ ౫ ॥ వీరాణాంవీరభద్రంపశితా
నాంభయజ్జరమ్ । మూర్త్యాణాంచైవచాముణ్డాంసర్వదేవసమస్కృతమ్ ॥ ౬ ॥

రుద్రాణాం దేవదేవేశంసీలలోహితమీశ్వరమ్ | విఘ్నానాం వ్యూహజం దేవంగజాన్మ
తువినాయకమ్ || ౭ || స్త్రీణాం దేవీముమాదేవీంవచసాంచసరస్వతీమ్ | విష్ణు
మాయావిదాం చైవస్వాత్మానంజగతాంతథా || ౮ || హిమవంతంగిరీణాంతునదీనా
చైవజాహ్నువీమ్ | సముద్రాణాంచసర్వేషామధిపంపయసాంనిధిమ్ || ౯ || వృత్తా
ణాంచైవచాశ్వధేంస్థతుంచప్రపితామహః | గర్భర్షవిద్యాధరకిన్నరాణామీశంపునశ్చ
త్రరథంచకార || ౧౦ || నాగాధిపంచాసుకిముగ్రవీర్యం సర్పాధిపంతక్షకముగ్రవీర్యమ్
దిగ్వారణానామధిపంచకారగజేంద్రమైరావతముగ్రవీర్యమ్ || ౧౧ || సుపర్ణమీశంపశ
తామథాశ్వరాజానముచైత్త్యవసంపకార | సింహాంఘ్రగాణాంపుషభంగవానా
మ్మగాధిపానాంశరభంచకార || ౧౨ || సేనాధిపానాంగుహామప్రమేయంత్ర
స్తృతీనాంలకులీశమీశమ్ | అభ్యషిష్టత్సుధర్మాణంతథాశ్చభవదండిశామ్ || ౧౩ ||
తుమస్తంక్రమేణైవహేమరోమాణమేవచ | పృథివ్యాంపుభుమీశానంసర్వేషాంతు
హేశ్వరమ్ || ౧౪ || చతుర్భుజ్జిహ్వసర్వజ్ఞంశబరంపుషభధ్వజమ్ | ప్రసాదాద్భ
గవాఞ్చమౌఘశ్చాభ్యషిష్టద్యథాక్రమమ్ || ౧౫ || పురాభిషిచ్యపుణ్యాత్పారరా
భువనేశ్వరః | ఏతద్వ్యవస్తరేణైవకథితంముఖపుష్టవాః || ౧౬ || అభిషిక్తాస్తతస్త్యేతే
శిష్టేవిశ్వయోనినా || ౧౭ ||

* * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లక్ష్మీపూర్వభాగే సూర్యగ్రహాదిపట్టా
భిషేకకథనంనామాష్టషష్ఠాశోధ్యాయః.

— శ్రీసూర్యరశ్మిసహస్రస్యప్రయోజనకథనమ్ —

ఏతచ్ఛ్రుతిత్వాతుమునయఃపునస్తంసంశయాన్వితాః | పప్రచ్ఛురుస్త
భూయస్తదాతేరోమహర్షణమ్ || ౧ || ఋషయః || యదేతదుక్తంభవతాసూతే
వదతాంవర | ఏతద్విస్తరతోబ్రూహిజ్యోతిషాంచవినిర్ణయమ్ || ౨ || శ్రుత్వాతువచ
తేషాంతదాసూతస్సమాహితః | ఉవాచవరమంచాక్యం తేషాంసంశయనిర్ణయే
సూతః || అస్మిన్నర్థేమహాప్రాజ్ఞైర్యదుక్తంశాస్త్రబుద్ధిభిః | ఏతద్వ్యవస్తప్రవత్సూ
సూర్యాచక్షుమసార్థతీమ్ || ౩ || యథాదేవగృహాణీహసూర్యచంద్రాదయోగ్రహా
అతఃపరంతుత్రివిధమగ్నేర్వత్సేసముద్భవమ్ || ౪ || దివ్యస్యభౌతికస్యాగ్నేరథోగ్నే
పార్థివస్యచ | వ్యుష్టాయాంతురజన్యాంచబ్రహ్మణోవ్యక్తజన్మనః || ౫ ||
వ్యాకృతమిదంత్యాసీన్నైశేనతమసావృతమ్ | చతుర్భుగావశిష్టేస్త్యిన్లోకేనస్త్యే
శేషతః || ౬ || స్యయముఖ్యర్థగవాంస్త్రలోకసర్వార్థసాధకః | ఖద్యోతమ
వ్యచరదావిర్భావవికీర్ణయా || ౭ || సోగ్నింస్పృష్టేభలోకాదౌపృథివీజలసంక్ర
సంహృత్యతత్ప్రకాశార్థంత్రిధావ్యభజదీశ్వరః || ౮ || పవనోయస్త్రలోకేస్త్యే

ధివోవహ్నిరువ్యతే | యశ్చ సాతపతే సూర్యే శుచిరగ్నిస్తు సత్త్వతః || ౧౦ || వైద్యు
 తోబ్జిస్తు విజ్ఞేయస్తేషాం పత్యేతు లక్షణమ్ | వైద్యుతో జాతరస్సారో వారిగర్భాస్త్ర
 యోగ్మయః || ౧౧ || తస్మాదాపి పిబన్తాన్ సూర్యోగోభిర్దీప్యత్యసావిభుః | జలేచాబ్జ
 స్సమాపిష్టా నాద్భిరగ్నిః ప్రశామ్యతి || ౧౨ || మానవానాం చ కుక్షిస్థో నాద్భిశ్చామ్యతి
 పావకః | అర్పిష్టా స్స వనస్సోగ్నిర్నిష్ప్రభో జాతరస్తుత్పతః || ౧౩ || యశ్చాయం మ
 ఙ్గలీశుక్లీనిరూప్యా సమ్ప్రకాయతే | ప్రభాసారీతుపాదేన వ్యస్తం యాతే దివాకరే ||
 అగ్నిమావిశతే రాత్రా తస్మాద్దూరాత్ప్రకాశతే | ఉద్యస్తం చ పునః సూర్యమౌజ్జ్వ
 మగ్నే స్సమావిశేత్ || ౧౪ || పాదేన పాద్ధి వస్యాగ్నే స్తస్మాద్గ్నిస్తవత్యసా | ప్ర
 కాశోజ్జ్వస్వరూపే వసారాగ్నేయేతుతేజసీ || ౧౫ || పరస్మరానుప్రవేశాదాప్య
 యేతేవరస్పరమ్ | ఉత్తరేచైవ భూమ్యర్ధే తథామ్యగ్నిశ్చ దక్షిణే || ౧౬ || ఉత్తిష్ఠతి
 పునః సూర్యః పునర్వై ప్రవిశత్యపః | తస్మాత్తామ్రాభవన్త్యాపోదివారాత్రిప్రవేశనాత్ ||
 అస్తం యాత పునః సూర్యో అహర్వై ప్రవిశత్యపః | తస్మాన్నక్తం పునః శుక్లా ఆపోద్య
 త్యన్తిభాస్వరాః || ౧౭ || ఏతేన క్రమయోగేన భూమ్యర్ధే దక్షిణోత్తరే | ఉధ
 యాస్తమనేత్యమహిమారాత్రం పిత్యపః || ౧౮ || యశ్చ సాతపతే సూర్యః పిబ
 న్న మోగ్భగభస్తీభిః | పాద్ధి వాగ్నివిమిత్రో సౌదివ్యశ్శుచిరితిస్తుతః || ౧౯ || సహస్ర
 పాదసౌవహ్నిర్వృత్తకుష్మణిభస్తుత్పతః | ఆదత్తే సతు నాడినాం సహస్రేణ సమస్త
 తః || ౨౦ || నాదేయైశ్చైవ సాముద్రీకూపాశ్చైవ తథాఘనాః | స్థావరాజ్జలమా
 శ్చైవ వాపీకుల్యాదికామ్యపః || ౨౧ || తస్య రత్నై సహస్రం తస్మిన్ తవర్షోజ్జ్వనిస్సృజమ్ |
 తాసాం చతుశ్చ తానాడ్యో వర్షస్తేదిత్రమూర్తయః || ౨౨ || భజనాశ్చైవ మూల్యాశ్చ
 కేతనాః పతనాస్తథా | అమృతానామ తస్స ర్వా రత్నయోవృష్టి సర్జనాః || ౨౩ || హి
 మోద్వహోశ్చ తానాడ్యో రత్నయస్త్రీశతాః పునః | రేశామేఘాశ్చ వాతస్య శ్చ వర్షో
 దిన్యోహిమ సర్జనాః || ౨౪ || చంద్రభానామ తస్స ర్వా పీతాభాశ్చ గభస్తయః |
 శుక్లాశ్చ కకుభాశ్చైవ గావో విశ్వభృతస్తథా || ౨౫ || శుక్లాస్థానామ తస్స ర్వా
 స్త్రీశతీర్హర్య సర్జనాః | సోమో విభర్తితాభిస్తు మనుష్యపితృదేవతాః || ౨౬ || మను
 ష్యనోపధేనేహస్వధయాచపితృనపి | అమృతేన సురాస్త్రర్వాంస్తే స్తభిస్తర్పయ
 త్యసా || ౨౭ || వసన్తేచైవ గ్రీష్మే చ శతైస్స తపతే త్రిభిః | వర్షాస్వధో శరది చ చతు
 ర్భిన్సప్రవర్షతి || ౨౮ || హేమస్తే శిశిరేచైవ హిమముత్సృజతే త్రిభిః | ఇన్ద్రోధా
 తాభగః పూషా మిత్రోధవరుణోర్యమా || ౨౯ || అంశురివ సస్వాంస్తవ్విష్టా చ వర్షన్యోవి
 స్థురేవచ | వరుణోమాఘమాసేతు సూర్యపవతు ఘల్లునే || ౩౦ || పైత్రేమా
 సిభవేదం శుర్ధాతావై శాఖతావనః | జ్యేష్ఠే మాసిభవే దిన్ద్రోమాధేచార్యమా
 రవిః || ౩౧ || వివస్వాభ్యాం వినోమాసిప్రోవృతపాదేభగస్తుతః | వర్షన్యోశ్చయ

జేమాసిత్వప్తావై కాన్తికేరవిః ॥ ౩౪ ॥ మార్గశీర్షేభవేన్ద్రితః పాపే విష్ణుస్సనాతనః
 పశ్చరశ్మిసహస్రాణివరుణస్యా రూకర్మణి ॥ ౩౫ ॥ షడ్భిస్సహస్రైః పూషాతు
 వోంశుస్సప్తభిస్తథా । ధాతాప్తభిస్సహస్రైస్తునవభిస్తుశతక్రతుః ॥ ౩౬ ॥ వివస్వా
 ద్దశభిర్యాతియాత్యేకాదశభిర్భుగః । సప్తభిస్తపతేమిత్రస్త్యప్తావైవాప్తభిస్తన్పుత్రః
 అర్యమాదశభిర్యాతివర్జన్యోనవభిస్తథా । షడ్భిరశ్మిసహస్రైస్తువిష్ణుస్తపతిమే
 మ్ ॥ ౩౭ ॥ పసంతేకపిలస్సూర్యోగ్రీష్మే కాశ్చానసప్రభః । శ్వేతోవద్వాసువర్జ్యేన
 ఋశ్వరదిభాసురః ॥ ౩౮ ॥ హేమస్తేతావ్రవర్ణస్తుశిశిరేలోహితోరవిః । ఇతివర్ణ
 స్సమాఖ్యాతాసూర్యస్సతుసముద్భవాః ॥ ౪౦ ॥ ఓషధీమబలంధస్తేస్పృధయా
 పితృవృషిసూర్యోమరేవృవృవృతంత్రయంత్రిమనియచ్ఛతి ॥ ౪౧ ॥ ఏవంరశ్మిసహ
 స్రంతతేన్గం లోకార్థసాధకమ్ । భిద్యతేలోకమాసాద్యజలంశీతోష్ణస్సృపమ్ ॥ ౪౨ ॥
 ఇత్యేతన్మణ్డలంశుక్లంభాసురంసూర్యసంజ్ఞితమ్ । నక్షత్రగ్రహసోమానాంప్రళయో
 యోనిరేవచ ॥ ౪౩ ॥ చంద్రీయుక్షగ్రహస్సర్వేవిజ్ఞేయాస్సూర్యసమ్భవాః । నక్షత్ర
 భివతిస్సోమోనయనంవామమీశితుః ॥ ౪౪ ॥ నయనంవామమమీశస్యదక్షిణం
 సూరస్సయమ్ । తేహంజనానాం లోకేస్త్రిన్ద్రయనంనయతేయతః ॥ ౪౫ ॥

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీ పూర్వ భాగే సూర్యరశ్మి
 ప్రయోజనకథనం నామషకోనవష్టితమోధ్యాయః

శ్రీసూర్యముఖ్యసప్తరశ్మిమహిమా శ్రి

సూతః ॥ శేషాఃపశ్చగ్రహజ్ఞేయాశుశ్వరాఃకామచారిణః । పత్యతేచాగ్ర
 రాదిత్యఉదకంచంద్రీమాస్తన్పుత్రః ॥ ౧ ॥ శేషాణాంప్రకృతింసమ్యగ్వక్ష్యమాణా
 బోధత । సురసేనాపతిస్సగ్రద్దేవత్యతేజ్ఞారకోగ్రహః ॥ ౨ ॥ నారాయణంబు
 పాహుద్దేవంజ్ఞానవిదోజనాః । సర్వలోకప్రభుస్సాక్షాద్యమోలోకప్రభుస్స
 యమ్ ॥ ౩ ॥ మహాగ్రహూద్విజశ్రేష్ఠామస్తగామీశనైశ్చరః । దేవాసురగుహ
 ద్వాతుభాసుమనైమహాగ్రహ ॥ ౪ ॥ ప్రజాపతిసుతావుక్షాతతత్కృతబృహస్పతి
 ఆదిత్యమూలమఖిలంత్రైలోక్యంనాత్రసంశయః ॥ ౫ ॥ భవత్యస్సాక్షాత్కృత్య
 సదేవాసురమానుషమ్ । రుద్రేంద్రోపేక్ష్యచంద్రాణాంవిప్రేంద్రాగ్నిదివాకసామ
 మృతిర్ద్వృతిమతాంకృష్ణంయత్రేజస్సూర్యతాకిమ్ । సర్వాత్సూర్యలోకేశో
 హదేవఃప్రజాపతిః ॥ ౬ ॥ సూర్యఏవత్రైలోకేశోమూలంపరమదైవతమ్ । తత
 జ్ఞాయతేసర్వంతత్రైవప్రవలీయతే ॥ ౭ ॥ భావాభావాహిలోకానామాదిత్యా
 స్సృతాపురా । అవిజ్ఞేయోగ్రహూవిపాప్రీడిప్తిమాస్తప్రభోరవిః ॥ ౮ ॥ అత్రగ
 న్నిధనంజాయతేచపునఃపునః । క్షణాముహూర్తాదివసానిశాఃపక్షశ్చకృత్సృ
 మాసాస్సంవత్సరాశ్చైవయుతవోధయగానిచ । తదాదిత్యాద్యతేహ్యేషాకా

జ్ఞానవిద్యతే ॥ ౧౧ ॥ కాలాద్య తేననియ మోనదీతా నాహ్నికక్రమః । ఋతూనాంఽ
విభాగశ్చ పుష్పం మూలం ఫలం కుతః ॥ ౧౨ ॥ కుతస్సస్య విశ్వుత్తిస్తృణౌషధిగణోపి
చ । అభావోవ్యవహారాణాం జన్మానాం దివిచేహవ ॥ ౧౩ ॥ జగత్ప్రతాపనన్యతే
భాసురం రుద్రహపిణిమ్ । సపషకాలశ్చాగ్నిశ్చద్వాదశాత్పాద్రజావతిః ॥ ౧౪ ॥
తవ త్యేషద్విజ్రతే స్థాస్థైలోక్యం సచరాచరమ్ । సపషతేజసాం రాశిస్సహస్తస్సార్వ
తాకికః ॥ ౧౫ ॥ ఉత్తమం మార్గమాస్థాయ రాత్ర్యైవ లాభిరదంజగత్ । పార్శ్వ
తోర్ధ్వమథ తైవ తాపయ త్యేష సర్వశః ॥ ౧౬ ॥ యథావ్రభాకరోదీపాగృహమధ్యే
వలమ్బితః । పార్శ్వతోర్ధ్వమథ తైవ తమోనాశయ తేనమమ్ ॥ ౧౭ ॥ తద్వస్స
హస్రకిరణోగ్రహరాజోజగత్ప్రభుః । సూర్యోగోభిర్జగత్సర్వమాదీపయ తిసర్వతః ॥
రవేంశ్చిసహస్రం యత్పాశ్చిక్యాయాసముదాహ్మమ్ । తేషాం శ్రేష్ఠాః పునస్సప్తరత్న
యోగ్రహయోగనయః ॥ ౧౮ ॥ సుషుమోహరి కేశశ్చ విశ్వకర్మాతైవచ । విశ్వ
వ్యచాః పునశ్చాద్యస్సన్నద్ధశ్చ తతః పరః ॥ ౧౯ ॥ సర్వావసుః పునశ్చాద్యస్సర్వరాజన్యః
ప్రకీర్తితః । సుషుమ్నస్సూర్యరత్నైస్తుదక్షిణాం రాశిమైధయత్ ॥ ౨౦ ॥ తిర్యగూర్ధ్వః
ప్రచారోస్య సుషుమ్నః పరకీర్తితః । హరి కేశః పురస్తాద్యోఽఋతుయోనిః ప్రకీర్త్యతే ॥
దక్షిణే విశ్వకర్మాచరత్నైర్వర్ధయ తేబుధమ్ । విశ్వవ్యచాస్తుయః పశ్చాచ్ఛుక్రయోని
స్సన్బుతోబుధైః ॥ ౨౧ ॥ సన్నద్ధశ్చతుయోరత్నైస్సయోనిర్లోహితస్యతు । షష్ఠస్స
ర్వావసూరత్నైస్సయోనిస్తుబృహస్పతేః ॥ ౨౨ ॥ శనైశ్చరం పునశ్చాపిరత్నైరాప్యాయ
యతేస్వరాట్ । ఏవం సూర్యవ్రభావేన నక్షత్రగ్రహతారకాః ॥ ౨౩ ॥ దృశ్యస్తే
దివి తాస్సర్వా విశ్వంచేదం పునర్జగత్ । నక్షీయస్తేయతస్తానిచస్తాన్నక్షత్రతాస్తు
తా ॥ ౨౪ ॥ * * * * *

ఇతి శ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీ పూర్వభాగే సూర్యముఖ్యసప్తరత్న
మాహాత్మ్యకథనం నామ షష్ఠిత మోధ్యాయః.

—> త్రిగ్రహగ్రూహిణీన సజ్ఞావర్ణనమ్ శ్రి —

సూతః ॥ త్రైత్రాణ్యేతాని సర్వాణి చ తవ నిగభ స్తిభిః । తేషాం త్రైత్రాణ్య
థాదతై సూర్యోనక్షత్రతారకాః ॥ ౧ ॥ చీర్ణేన సుకృతే నేహ సుకృతా నైగ్రహశ్ర
యః । తారణాత్తారకాహ్యేతాశ్శుక్లత్వాదైవతారకాః ॥ ౨ ॥ దివ్యానాం పా
ర్థివానాం చ నైశానాం చైవ సర్వశః । ఆదానాని త్యమాదిత్యస్తేజసాంతమసామ
పి ॥ ౩ ॥ సవనేస్యస్తనార్థే వధాతురేష విభావ్యతే । సవనాత్తేజసోపాంచతేనా
సౌసవితామతః ॥ ౪ ॥ బహుశ్చస్త్రీశ్చ త్యేషష్టోదనేథాతురుచ్యతే । శుక్లత్వే
చామృతత్వే చ శీతత్వే చ విభావ్యతే ॥ ౫ ॥ సూర్యాచన్ద్రముసోద్దివ్యేషణ్ణలేఖాస్స

రేఖగే । జలతేజోమయేశు క్షేవృత్తకుష్మణభేశుభే ॥ ౬ ॥ ఘనతోయాత్మకంఠ
మణ్డలంశశినస్తస్మితమ్ । ఘనతేజోమయంశుక్లంమణ్డలంభాసురస్యతు ॥ ౭ ॥
సస్త్రిసర్వదేవాశ్చస్థానాన్యేతానిసర్వశః । మన్వస్తరేషుసర్వేషాముక్త
గ్యగ్రహాశ్రయాః ॥ ౮ ॥ తేనగ్రహగృహణ్యేవతదాఖ్యాస్తేభవన్తిచ । సారంస
ర్యోవిశణ్ణానంసౌమ్యంసోమస్తతైవచ ॥ ౯ ॥ శౌక్రంశుక్రోపితాన్తానంపోష
ర్చిఃప్రతాపవాక్ । బృహద్బృహస్పతిశ్చైవలోహితశ్చైవలోహితమ్ ॥ ౧౦ ॥ శనై
రంతథాస్థానందేవశ్చాపిశనైశ్చరః । బాధంబుధస్తుస్వర్భానుస్వర్భానుస్థా
మాశ్రితః ॥ ౧౧ ॥ నక్షత్రాణిచసర్వాణినక్షత్రాణివిశన్తిచ । గ్రహాణ్యేతానిస
ణిజ్యోతీంషిసుకృతాత్మనామ్ ॥ ౧౨ ॥ కల్పదాసకృప్రవృత్తానిర్నిత్యానిస్వయం
వా । స్థానాన్యేతానిత్యద్వియావదాభూతసన్న్వవమ్ ॥ ౧౩ ॥ మన్వస్తరేషుస
మదేవస్థానానితానివై । అభిమానోపతిష్ఠన్తేదేవాస్థానంపునఃపునః ॥ ౧౪ ॥
తైస్తుసహితానిభావ్యాభావైస్సురైస్సుచా । వర్తన్తేవర్తమానైశ్చనిస్థాభిష్ట
రైస్సుచా ॥ ౧౫ ॥ అస్తిత్వస్వస్తరేచైవగ్రహావైమానికాశ్చృతాః । ఏవస్వాసదితే
త్రస్సుగ్ర్యోవైవస్వతేస్తరే ॥ ౧౬ ॥ ద్యుతిమానృషిపుత్రస్తుసోమోదేవోవసుస్తస్మి
శుక్రోదేవస్తువిజ్ఞేయోభార్గవోసురయాచకః ॥ ౧౭ ॥ బృహతేజాస్తస్మిత్తోదేవోదే
చార్యోగ్నిరాసుతః । బుధోమనోహరశ్చైవయుషిపుత్రస్తుసత్వతః ॥ ౧౮ ॥ శ
శ్చరోవిరూపస్తుసంజ్ఞాపుత్రోవివస్వతః । అగ్నిర్వికేత్యాంజజ్ఞేతుయువాసౌలో
తార్కిషః ॥ ౧౯ ॥ నక్షత్రముక్తనామినోదాతౌయణ్యసుతాస్తస్మితాః । స్వర్భా
స్సింహికాపుత్రోభూతసన్తాపనోసురః ॥ ౨౦ ॥ సోమర్షగ్రహసూర్యేముక్తి
స్త్యభిమానినః । స్థానాన్యేతాన్యథోక్తానిస్థానిస్యశ్చైవదేవతాః ॥ ౨౧ ॥ స
మగ్నిమయంస్థానంసహస్రాంశోర్వివస్వతః । హిమాంశోస్తుస్తృతంస్థానమమృత
శుక్లమేవచ ॥ ౨౨ ॥ అప్యంశ్యామంమనోజ్ఞంబుధరశ్చిగృహంస్తృతమ్ । శుక్లత
వ్యమ్మయంశుక్లంబదంపోషకరశ్చివత్ ॥ ౨౩ ॥ సవరశ్చితుభావస్యలోహితం
సముత్తమమ్ । హరిద్రాభంబృహచ్ఛాపిపోషకార్చిబృహస్పతేః ॥ ౨౪ ॥ అష్ట
గృహంచాపిప్రోక్తంకృష్ణంశనైశ్చరే । స్వర్భానోస్తామసస్థానంభూతసన్తాప
యమ్ ॥ ౨౫ ॥ విజ్ఞేయాస్తారకాసుర్వాస్త్యవయస్త్యేకరత్నయః । ఆత్రయ
పుణ్యకీర్తీనాంశుక్లాశ్చాపిస్వవర్ణతః ॥ ౨౬ ॥ ఘనతోయాత్మికాజ్ఞేయాఃకల్ప
వేవగ్నితాః । ఆదిత్యరశ్మిసంయోగాత్సమృతాశ్చాత్మికాస్త్యతాః ॥ ౨౭ ॥
యోజనసాహస్రోవిమూఘస్సవితస్త్వతః । త్రిగుణస్తస్యవిస్తారోమణ్డలగ్రహ
మాణతః ॥ ౨౮ ॥ ద్విగుణస్సూర్యవిస్తారాద్విస్తారశ్శశినస్త్వతః । తుల్యస్త
స్తుసర్భానుర్భూత్యాధస్తాత్పరసర్వతి ॥ ౨౯ ॥ ఉద్భృత్యవృథివీచాయాంఫర్ష

వణ్ణలాక్ష్మమ్ । స్వర్ణానోస్తుభూహణ్ణానంత్యతీయంయత్తమోమయమ్ ॥ ౩౦ ॥
 ఆదిత్యాత్తవ్యూమగ్ర్యసమంగచ్ఛతివర్వసు । ఆదిత్యమేతసోమాచ్ఛునస్సారే
 మువర్వసు ॥ ౩౧ ॥ స్వర్ణానుంచదతేయస్తాత్తస్తాగ్నర్ణానురువ్యతే । చ
 వ్త్రిస్యహోడశోభాగోభార్గవస్యవిధీయతే ॥ ౩౨ ॥ విషుమ్భువణ్ణలాచ్ఛైవయో
 జనాగ్రాత్ప్రమాణతః । భార్గవాత్పాదహీనస్తువిజ్ఞేయోవైబృహస్పతిః ॥ ౩౩ ॥
 బృహస్పతేపాదహీనావక్రసారిఉభాత్ప్రతా । విస్తారావణ్ణలాచ్ఛైవపాదహీ
 నస్తయోర్బుధః ॥ ౩౪ ॥ తారానక్షత్రకూపాణివపుష్కస్తీహయానివై । బుధేన
 తానతుల్యానివిస్తారావణ్ణలాచ్ఛవై ॥ ౩౫ ॥ ప్రాయశశ్చస్త్రయోగీనివిద్యాదృ
 త్తాణితత్త్వవిత్ । తారానక్షత్రకూపాణిహీనానితువరస్పరమ్ ॥ ౩౬ ॥ శతాని
 వజ్శ్చవత్సారిత్రీణిదేవైవయోజనే । సర్వోపరికృష్టానితారకావణ్ణలానితు ॥
 యోజనాన్యధమాత్రాణితేభ్యోహ్రస్వంసవిద్యతే । ఉపరిష్టాత్ప్రియస్తేహంగ్రహస్తే
 దూరసర్పిణః ॥ ౩౭ ॥ సారోజ్జిరాశ్చవక్రశ్చక్షేయామన్దవిచారిణః । పూర్వ
 మేవసమాఖ్యాతాగతిస్తేహంయథాక్షమమ్ ॥ ౩౮ ॥ ఏతేష్యవగ్రహస్సర్వేనక్ష
 త్రేషుసముత్థితాః । వివస్వానదితేపుత్రస్సూర్యోవైమునీనత్తమాః ॥ ౪౦ ॥ ఏతా
 భానుసముత్పన్నోగ్రహణాంప్రథమోగ్రహః । త్విషిమాన్ధర్మపుత్రస్తుసోమోదేవోవ
 సుస్తుసః ॥ ౪౧ ॥ శీతరశ్మిస్సముత్పన్నఃకృత్తికాసునిశాకరః । హేడశార్చిర్భృగోఃపు
 త్రశ్శుక్రస్సూర్యాదనన్తరమ్ ॥ ౪౨ ॥ తారాగ్రహణాంప్రవరస్తిష్యేతేత్రేసము
 త్థితః । గ్రహశ్చక్షిరసఃపుత్రోద్వాదశార్చిర్భృహస్పతిః ॥ ౪౩ ॥ ఫాల్గునీమస
 ముత్పన్నఃపూర్వాఖ్యానుజగన్ధరుః । నవార్చిర్లోహితాశ్చశ్రవణాపతిమతోగ్రహః ॥
 ఆషాఢాస్విహపూర్వానుసముత్పన్నౌతతస్త్పతః । రేవతీష్యవసస్తార్చిస్థానేసారిశ్చ
 నైశ్చరః ॥ ౪౪ ॥ సోమ్యాబుధోధరిష్ఠానుపజ్ఞార్చిర్రుదితోగ్రహః । తమోమయోహృ
 త్యునుతఃప్రజాక్షయకరశ్శిఖి ॥ ౪౬ ॥ ఆశ్లేషానుసముత్పన్నస్సర్వహరీమహాగ్రహః ।
 తథాస్వనామధేయేమహాతూయణ్యస్సముత్థితాః ॥ ౪౭ ॥ తమోవీర్యమయోరా
 హుఃప్రకృత్యాకృష్టవణ్ణలః । భరణీమసముత్పన్నోగ్రహశ్చద్వారామర్దనః ॥ ౪౮ ॥
 ఏతేతారాగ్రహశ్చాపిబోధవ్యాభార్గవాదయః । జన్మనక్షత్రపీడానుయాన్తివైగు
 ణ్యతాంయతః ॥ ౪౯ ॥ ముచ్యతేతేనదోషేణతత్తద్గ్రహభక్తితః । సర్వగ్రహ
 ణామేతేషామాదిరాదిత్యఉచ్యతే ॥ ౫౦ ॥ తారాగ్రహణాంశుక్రస్తుకేతూనాం
 చాపిధూమవా ॥ ధ్రువఃకిలగ్రహణాంతువిభక్తానాంచతుర్దశమ్ ॥ ౫౧ ॥ నక్షత్రా
 ణాంశ్రవిష్టాస్యాదయనానాంతథోత్తరమ్ । వర్షాణాంపైవపజ్ఞానామాద్యస్సంవత్స
 రస్త్సృతః ॥ ౫౨ ॥ ఋతూనాంశిశిరశ్చాపిమాసానాంమాఘఉచ్యతే । పతూణాం
 శుక్లవక్షస్తరగ్రీవాంప్రతివత్తథా ॥ ౫౩ ॥ అశ్వినిరాత్రపథాగానామహశ్చాదిః
 పక్షీర్నితమ్ । ముహూర్తానాంతథైవాదిముహూర్తౌరుద్రదైవతః ॥ ౫౪ ॥ క్షణ

శ్వాపినిమేషాదికాలఃకాలవిదాంవరాః । శ్రవణాంతంధనిష్ఠాదియుగంస్యాత్పశ్యన్
 ర్నికమ్ ॥ ౫౫ ॥ భానోర్గతివిశేషేణచక్రవర్తివర్తతే । దివాకరస్త్వన్మితస్త్వ
 తాకలకృద్విభురీశ్వరః ॥ ౫౬ ॥ చతుర్విధానాంభూతానాంప్రవర్తకనివర్తకః
 తస్యాపిభగవాన్మద్రస్సాత్మాద్దేవఃప్రవర్తకః ॥ ౫౭ ॥ ఇత్యేషజ్యోతిషామేవంస్త్వ
 శోర్ధసశ్చయః । లోకసంవ్యవహారార్థంహవదేవేనవిర్మితః ॥ ౫౮ ॥ బుద్ధిపూర్వ
 భగవతాకల్పదౌసమ్మనీవర్తితః । సచశ్రయోభిమానీచ సర్వస్వజ్యోతిర్యా
 కః ॥ ౫౯ ॥ ఏకయావప్రధానస్యపరిణామోయమదృశ్యతః । వైషకక్యోప్రసక్త్యాత
 యాథాతథ్యేనకేనచిత్ ॥ ౬౦ ॥ గతాగతంమనుష్యేణజ్యోతిషాంమాంసచతుష
 ఆగమాదనుమానాచ్చప్రత్యక్షాదుపపత్తితః ॥ ౬౧ ॥ పరీక్ష్యనిపుణంబుద్ధ్యాశ్చ
 తవ్యంవివశ్యతా । చతుశ్శాస్త్రంజలంలేఖ్యంగణితంమునిసత్తమాః ॥ ౬౨ ॥ వక్ష
 తేహేతవోజ్ఞేయాజ్యోతిర్యాననిర్ణయే ॥ ౬౩ ॥ * *

ఇశ్రీమహాపురాణే వైశ్ణే పూర్వభాగే గ్రహగ్రహానసభ్య
 వర్ణనంనామ ఏకపక్షితమోధ్యాయః

శ్రీధ్రువోపాఖ్యానమ్ శ్రీ

ఋషయః ॥ కథంవిష్ణుప్రసాదాద్వైధ్రువోబుద్ధిమతాంవరః । మేధీభూ
 గ్రహాణాంవైవక్తుమర్హసిసాదరమ్ ॥ ౧ ॥ సూతః ॥ ఏతమర్థంమయాపృష్టోనానాశా
 విశారదః । మారకణ్డేయఃపురాప్రాహమహ్యంశుశ్రూపవేద్విజాః ॥ ౨ ॥ మారక
 యః ॥ సార్వభౌమోమహావేదజాస్సర్వశాస్త్రభృతాంవరః । ఉత్తానపాదోరా
 వైపాలయామాసమేదినిమ్ ॥ ౩ ॥ తస్యభార్యావ్యయమభూత్సుకీతిస్సురుచిస్తత
 అగ్రజాయామభూత్పుత్రస్సునీత్యాంతుమహాయశాః ॥ ౪ ॥ ధ్రువోనామమహావ్ర
 జ్ఞఃకులదీపోమహామహాః । కదాచిన్మత్తవర్షోపిపితురజగముపావిశత్ ॥ ౫ ॥ సుత
 స్తంవిధ్ధాయస్వపుత్రంప్రీతిమానసా । న్యవేశయత్తంవిప్రేంద్రాహ్యజగంత
 ణమానితా ॥ ౬ ॥ అలభ్యాసపితుర్దీమానజగందుఃఖితమానసః । మాతుస్సమీప
 గవ్యరురోదసపునఃపునః ॥ ౭ ॥ రుదస్తంపుత్రమాహేదంమాతాశోకపరిప్లుతా
 చిర్దయితాభర్తస్తస్యాఃపుత్రోపితాదృశః ॥ ౮ ॥ మమత్వంచద్వభాగ్యయాజా
 పుత్రోప్యభాగ్యవా ॥ కింశోచసికిమర్థంశ్వంరోదమానఃపునఃపునః ॥ ౯ ॥ స
 త్తప్తపదయోభూత్వామమశోకంకరిష్యసి । స్పృశస్థానంధ్రువంపుత్రస్యశక్త్యాత్
 సమాప్నుయాః ॥ ౧౦ ॥ ఇత్యుక్తస్సతుమాత్రావైనిర్జగామతదావనమ్ । విశ
 మిత్రంతతోదృష్ట్యప్రణీపత్యయథావిధి ॥ ౧౧ ॥ ఉవాచప్రాజ్ఞలిరుభూత్వాభగవ
 త్తుమర్హసి । సర్వేషామపరిస్థానంకేసప్రాప్స్యమిసత్తమ ॥ ౧౨ ॥ పితుర

సమాసీనమాతామాంసురువిర్భునే । వ్యధూనయన్మతాంరాజాపితానోవాచకించ
 న॥౧౩॥ ఏతస్మాత్కారణాన్మృత్యుంస్త్రస్తోహంమాతరంగతః । సునీతిరాహమే
 మాతామాకృథాశ్శోకముత్తమమ్ ॥ ౧౪ ॥ స్వకర్మణాపరంస్థానంప్రాప్తుమర్హసిపు
 త్రక । తస్యాహివచనంశ్రుత్వాస్థానంతవహహమునే॥౧౫॥ ప్రాప్తోవసమిదంబ్రహ్మ
 స్వయంత్యాంధృప్రవాన్మృగో । తవప్రసాదాత్ప్రేప్యహంస్థానమద్భుతముత్తమమ్॥
 ఇత్యుక్తస్సమునిశ్రీమాన్ప్రహసన్నిదమబ్రవీత్ । రాజపుత్రశృణుష్వేదంస్థానముత్త
 మమాప్యసి ॥ ౧౬ ॥ ఆరాధ్యజగతామీశంకేశవంక్షేశనాశనమ్ । దక్షిణాబ్జభవం
 శమ్భోర్మహాదేవస్యధీమతః ॥ ౧౭ ॥ జపనిత్యంమహాప్రాజ్ఞసర్వపాపవినాశనమ్ । ఇ
 ష్టదంపరమంశుద్ధంపవిత్రమమలంపరమ్ ॥ ౧౮ ॥ బూహిమన్తమిమందివ్యంప్రణ
 వేనసమన్వితమ్ । నమోస్తువాసుదేవాయిత్యేవంనియతేస్త్రియః ॥ ౧౯ ॥ ధ్యా
 యన్తస్మాతనంవిష్ణుంజపతానానసహస్వితః । ఇత్యుక్తఃప్రణవత్యైవంవిశ్వామిత్రం
 మహాయశః ॥ ౨౦ ॥ ప్రాబ్దుభోనియతోభూత్వాజజాపప్రీతిమానసః । శాకమూ
 లఫలాహారస్సంవత్సరమతస్త్రితః ॥ ౨౧ ॥ జజాపమన్తమిమశశఃజస్రంసపునఃపునః ।
 జేతాశరాక్షసాఘోరాస్సంహాద్యాశ్చతథాన్యగాః ॥ ౨౨ ॥ తమభ్యయర్కవః
 త్వానంబుద్ధిమోహాయభీషణాః । జపన్తవాసుదేవేతనకిచ్చిత్ప్రతివక్ష్యతే॥౨౩॥ సునీ
 తిరస్యయామాతాతస్యావీర్యేణసంవృతా । పిశాచీనమనుప్రాప్తారురోదభృశదుః
 ఖతా ॥ ౨౪ ॥ మమత్వమేకపుత్రోసికిమర్థంక్షీశ్యతేభవాన్ । మామనాథామపా
 హాయితవప్రస్థితవానసి ॥ ౨౫ ॥ ఏవమాదీనివాక్యానిభాషమాణాంమహాతపాః । అని
 రీత్యైవహృష్టాత్సహారేర్నామజజాపసః ॥ ౨౬ ॥ తతఃప్రశేముసర్వత్రవిఘ్నరూ
 పాణితత్రవై । తతోగరుడమారుహ్యకాలమేఘసమమృతః ॥ ౨౭ ॥ సర్వదేవైఃప
 రిపృతస్త్రుయమానోమహద్విభిః । ఆయయాభగవాన్విష్ణుర్ధ్రువాన్దికమరాతిహః ॥
 తమాగతంవిలోక్యాభకోసావిత్యేవచిన్తయత్ । పిబన్నివహృషీకేశంనయనాభ్యాం
 జగత్సతిమ్ ॥ ౨౮ ॥ జపన్తవాసుదేవేఃప్రపస్తథామహామతిః । శబ్దప్రాప్తేనగోవిన్దః
 పస్పర్శాన్యంహితస్యవై ॥ ౨౯ ॥ తతస్సవరమంజ్ఞానమవాప్యపురుషోత్తమమ్ । తు
 ష్టావప్రాజ్ఞలిర్భూత్వాసర్వలోకేశ్వరంహరిమ్ ॥ ౩౦ ॥ ప్రసీదదేవదేవేశశబ్దచ
 క్రగదాధర । లోకాత్మన్వేదగువశ్యత్కత్వాంప్రపన్నోస్త్రికేశవ ॥ ౩౧ ॥ నవిదుస్త్యం
 మహాత్మానంసనకాద్యామహద్దయః । తత్రాథంత్యామహంవిద్యాంనమస్తేభువనే
 శ్వర ॥ ౩౨ ॥ తమాహవ్రహ్మసన్విష్ణురేహివత్సద్రువోభవాన్ । స్థానంధ్రువంసమా
 సాద్యజ్యోతిషమగ్రభుగ్భవ ॥ ౩౩ ॥ మాత్రాన్యంసహితస్త్రజ్యోతిషాంస్థానమాపు
 హి । మథ్గానమేతస్పరమంధ్రువంనిత్యంసుశోభనమ్ ॥ ౩౪ ॥ తవసారాధ్యదేవేశం
 పురాలబ్ధంహిశశరత్ । వాసుదేవేతియోనిత్యంప్రణవేనసమన్వితమ్ ॥ ౩౫ ॥ న
 మసాగరసమాయుక్తంభగవచ్ఛబ్దసంయుతమ్ । జపేదేవంహియోవిద్యాన్మృగంస్థా

నంద్రవద్యతే || ౩౮ || తతోదేవాసుగన్ధర్వాసిద్ధాశ్చవరమర్షయః | మాత్రాసహ
 ధ్రువంసర్వేతస్మింస్థానేన్యవేశయత్ || ౩౯ || విష్ణోరాజ్ఞాంపురసోత్తమజ్యోతిషా
 స్థానమాప్తవాత్ | ఏవంధ్రువోమహాతేజాద్వాదశాక్షరవిద్యయా || ౪౦ ||
 వాపమహతీంసిద్ధిమేతత్తేకధితంమయా || సూతః || తస్మాద్ద్యోవాసుదేవాయప్రణా
 మంకురుతేనరః || ౪౧ || సయాతిధ్రువసాలోక్యంధ్రువత్సంతస్యతత్తథా || ౪౧ ||

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్షేపూర్వభాగే భువనకోశేధ్రువసం

స్థానవర్ణనంనామద్వివృత్తితమోధ్యాయః.

— శ్రీ దేవదానవాచ్యుత్పత్తిః శ్రీ —

మువయః || దేవానాందానవానాంచగన్ధర్వోరగరక్షసామ్ | ఉన్నతిః
 బ్రూహిసూతాద్యయథాక్రమమనుత్తమమ్ || ౧ || సూతః || సజ్జల్పద్వర్షనాత్సృష్టా
 ర్నూర్వేషాంసృష్టిరుచ్యతే | దత్తాత్పాత్రేతసాదూర్ధ్వంసృష్టిర్మైథుసనవృవా
 యదాతుసృజతస్తస్యదేవర్షిగణవన్నగాః | నవృద్ధిమగవల్లోకస్తదామైథునయో
 తః || ౩ || దక్షఃపుత్రసహస్రాణిపంచసూత్యామజీజనత్ | తాంస్తుదృష్ట్వామహా
 భాగాన్నిసృయుర్వివిధాఃప్రజాః || ౪ || నారదఃప్రాహహర్యశ్వాన్దక్షపుత్రాన్
 మాగతాః | భువఃప్రమాణంసర్వంతుజ్ఞాత్వోర్ధ్వమధపవవా || ౫ || తతస్సృష్టి
 శేషేణకురుధ్వమృషిసత్తమాః | తేతుతద్వచసంశ్రుత్వాప్రయాతాస్సర్వతోదిశమ్
 అద్యాపిననివర్తంతేసముద్రాదివసిద్ధవః | హర్యశ్వేషుచనష్టేషుపునర్దక్షఃప్రజా
 తిః || ౬ || సూత్యావేషవపుత్రాణాంసహస్రమసృజత్ప్రభుః | శబళానామ
 విప్రాస్సమేతాస్సృష్టిహేతవః || ౭ || నారదోసుగతాన్సాహునస్తాన్సర్వ
 సః | భువఃప్రమాణంసర్వంతుజ్ఞాత్వాబ్రాహ్మణ్యమనఃపునః || ౮ || ఆగత్యవాధసృష్టి
 చకరివ్యభివేశేవతః | తేపితేనైవమార్గేణజన్మర్భాత్పృథగతింతథా || ౧౦ || త
 స్తేష్వపినష్టేషువృక్షికన్యాఃప్రజావతిః | వైరిణ్యాంజనయామాసదక్షఃప్రాచేతస
 దా || ౧౧ || ప్రాదాత్సదశకంధర్మేశ్వరపాయిత్రయోదశ | వింశత్సప్తచసో
 యచతస్రోర్విదేవయే || ౧౨ || ద్వేచైవభృగుపుత్రాయద్వేకృశాశ్వాన్యధీమతే
 ద్వేచైవాశ్విరశేతద్వత్సాంనామానివిస్తరాత్ || ౧౩ || శృణుధ్వందేవమాత్య
 కాంప్రజావిస్తరమాదితః | మరుత్సతీవసూర్యామిర్లమ్బాభానురరుధతీ || ౧౪ ||
 సజ్జల్పచముహూర్తాచసాధ్యావిశ్వాచభామిని | ధర్మవత్సృష్టిసమాఖ్యాతా
 సాంపుత్రాస్వదామివః || ౧౫ || విశ్వేదేవాస్తువిశ్వాయాస్సాధ్యాస్సాధ్యానా
 నత్ | మరుత్సత్యాంమరుత్సన్తోవసోస్తువసస్తథా || ౧౬ || భానోస్తుభాన

ప్రోక్తా ముహూర్తాయా ముహూర్తకాః । లమ్బయా ఘోష నామా నో నాగపీఠిస్తు
యామిజః ॥ ౧౭ ॥ సజ్జలప్పయాస్తు సజ్జలప్పవసు సర్గం వదామివః । జ్యోతిష్మ
స్తస్తు యో దేవా వ్యావకా సుగ్వతో దిశమ్ ॥ ౧౮ ॥ వసవస్తేన మాఖ్యాతా సుగ్వభూ
తహితైః సిః । ఆపోఽధువశ్చ సోమశ్చ ధరశ్చైవానిలోనలః ॥ ౧౯ ॥ ప్రత్యూషశ్చ
ప్రభానశ్చ వసవోఽస్థావ్రకీర్తితాః । అజైకపాదహిర్బుధోఽవిహాపాత్తోఽథరైవతః ॥
హరశ్చ బహురూపశ్చ త్ర్యంబకశ్చ సురేశ్వరః । సామిత్రశ్చ జయస్తశ్చ పినాకీచావ
రాజితః ॥ ౨౦ ॥ ఏతేరుద్రా సుమాఖ్యాతా ఏకాదశగణేశ్వరాః । కశ్యపస్య ప్రవ
త్యోమివ తీర్థభ్యః పుత్రపాత్రకమ్ ॥ ౨౧ ॥ అదితిశ్చ దితిశ్చైవ అరిష్టసురసామునిః ।
సురభిర్విసతాతామ్రాతద్వతోగ్రధవశాభిశా ॥ ౨౨ ॥ కదూస్త్రిపాదనుస్తద్వత్తా
సాంపుత్రాన్వదామివః । తుషితానామయోదేవాశ్చ తుషస్యాస్తరేశునోః ॥ ౨౩ ॥
వైవస్వతాస్తరేతేవై ఆదిత్యాద్వాదశస్త్రుతాః । ఇన్ద్రోధాతాభగస్త్యష్టేమి
త్రోధవరుణోర్యమా ॥ ౨౪ ॥ వివస్వాస్తనితితాపూషా అంశుమాన్విష్ణురేవచ । ఏ
తే సహస్రకీరణా ఆదిత్యాద్వాదశస్త్రుతాః ॥ ౨౫ ॥ దితిః పుత్రద్వయం లేభేశశ్చ
పాదితినశ్శ్రుతమ్ । హిరణ్యకశిపుంచైవ హిరణ్యాక్షం తత్రైవచ ॥ ౨౬ ॥ దనుః పుత్రశ
తం లేభేశశ్చ పాద్భలదర్పితమ్ । వివ్రచిత్తిః ప్రధానో ధూత్రేషాం సుధ్యేద్విజోత్తమాః ॥
తామ్రాచ జనయామాస పటాన్యాద్విజపుంజవాః । శుకీంశ్యేనీంచ భాసీంచ సుగ్రీవీం
గృధ్రికాంశుదమ్ ॥ ౨౭ ॥ శుకీశుకానులూకాంశ్చ జనయామాస ధర్మతః । శ్యేనీంశ్యే
నాంస్తథా భాసీకురజ్ఞాంశ్చ వ్యజీజనత్ ॥ ౨౮ ॥ గృధ్రిగృధ్రాన్ సూపోతాంశ్చ పారావ
తవిహజ్జమాన్ । హంససారసకారణ్ణా వాంశ్చుచిరజీజనత్ ॥ ౨౯ ॥ అజాశ్వమే
షోష్ఠగ్రహరాస్తుగ్రీవీచావ్యజీజనత్ । వినతా జనయామాస గరుడంచారుణంశు
భా ॥ ౩౦ ॥ సౌదామినీంతథాకన్యాంసర్వలోకభయజగరీమ్ । సురసాయాస్సహ
స్రంతుసర్పాణామభవత్పురా ॥ ౩౧ ॥ కదూస్సుహస్రశిరసాంసహస్రంప్రాప్రసు
వ్రతా । ప్రధానాస్తేషు విఖ్యాతాష్టద్వింశతిరనుత్తమాః ॥ ౩౨ ॥ శేషవాసుకికరో
టశక్తైరావతకన్బళాః । ధనంజయమహానీలపద్మాశ్వతరతక్షకాః ॥ ౩౩ ॥ ఏలాపుత్రమ
హావర్షధృతరాష్ట్రవలాహకాః । శఙ్ఖపాలమహాశఙ్ఖపుష్పదంష్ట్రశుభాననాః ॥ ౩౪ ॥
శఙ్ఖలోమాచనపమషోవామనః ఫణితస్తథా । కపిలోదుర్ముఖశ్చాపివతఙ్ఖలిరితిస్త్రు
తః ॥ ౩౫ ॥ రక్షోగణంక్రోధవశామహామాయం వ్యజీజనత్ । రుద్రాణాంచ గణంతద్వ
ద్దోమహిమ్యోవరాజ్జనా ॥ ౩౬ ॥ సురభిర్జనయామాస కశ్యపాదితినశ్శ్రుతమ్ । మునిర్ము
నీనాంచ గణంగణమపురసాంతథా ॥ ౩౭ ॥ తథాకిన్నరగంధర్వానరిష్టా జనయద్భహుశా ।
త్యుగవృక్షలతాగుల్మమిశానర్వమజీజనత్ ॥ ౩౮ ॥ త్విషాతుయక్షరక్షాంసజనయా
మాసకోటిశః । ఏతేతుకాశ్యపేయాశ్చ సక్ష్యేపాపురికిర్తితాః ॥ ౩౯ ॥ ఏతేషాంపు

త్రపాత్రాదివంశశ్చబహవస్త్పతాః । పవంప్రజాసుసృష్టాసుకశ్యపేనమహాత్మనా
 ప్రతిష్ఠితాసుసర్వాసువరాసుష్టావరాసువ । అభిషిచ్యాధివత్యేషుతేమాంముఖా
 స్సృజిషతిః ॥ ౪౩ ॥ తతోమనుష్యాధివతించక్రేవైవస్వతంమనుమ్ । స్వామ్య
 వేస్తరేపూర్వంబ్రహ్మణాయేభిషేదితాః ॥ ౪౪ ॥ తైరియంపృథివీసర్వాసప్తద్వీపా
 సవర్సతా । యథోపదేశమద్యాపిధర్మేణప్రతిపాల్యతే ॥ ౪౫ ॥ స్వామ్యముఖవేస్త
 పూర్వేబ్రహ్మణాయేభిషేదితాః । తేహ్యేతేచాభిషిచ్యంతేననవశ్చభవన్తితే ॥ ౪౬ ॥
 మన్వస్తరేష్వతీతేషుగతాహ్యేతేషుపార్థివాః । పవమన్యేభిషిచ్యంతేప్రాప్తేషు
 స్తరేతతః ॥ ౪౭ ॥ అతీతానాగతస్సర్వేనృపామన్వస్తరేస్తృతాః । పతానుతా
 ద్యపుత్రాంస్తుప్రజాసంతానకారణాత్ ॥ ౪౮ ॥ కశ్యపాగోత్రకామస్తుభచారణ
 నస్తపః । పుత్రోగోత్రకరోమహ్యంభవతాదివిద్యతా ॥ ౪౯ ॥ తస్యైవంధా
 యమానస్యకశ్యపస్యమహాత్మనః । బ్రహ్మయోగాత్పుతౌపశ్చాత్పామిదుభృతా
 మౌజషా ॥ ౫౦ ॥ వశ్మరశ్చాపిరితైవతాపుభౌబ్రహ్మవాదినా । వత్సరానైవ
 వోజ్జ్ఞైరైభ్యశ్చసుమహాయశాః ॥ ౫౧ ॥ రైభ్యశ్చరైభ్యాపిజ్ఞేయానైద్రువస్య
 దామివః । చ్యవనస్యతుకన్యాయాంసుమేధాస్సుకువద్యత ॥ ౫౨ ॥ నైద్రువస్యతుసా
 త్మీమాతావైకుణ్డపాయినామ్ । అసితస్యైకపద్మాయాంబష్టిష్ఠస్సుమవద్యత ॥ ౫౩ ॥
 శాణ్డిల్యానాంవరశ్శ్రీమాద్దేవలస్సుకుమతపాః । శాణ్డిల్యానైద్రువారైభ్యాత్
 యఃపతాన్తుకాశ్యపాః ॥ ౫౪ ॥ నవప్రకృతయోదేవాఃపులస్త్యస్యవదామివః । చ
 ర్యుగేహ్యతిక్రాంతేమనోరేకాదశేప్రభాః ॥ ౫౫ ॥ అధావశిష్టేతస్త్రింస్తుద్వాపరే
 వప్రవర్తితేమానవస్యసరిష్వస్తాపుత్రఆసీద్దమఃకిల ॥ ౫౬ ॥ దమస్యతస్యదాయ
 దస్తృణవిష్టరితస్తృతః । త్రేతాయుగముఖేరాజాత్మతీయేసహృభూవహ ॥ ౫౭ ॥
 స్యకన్యాత్విలవిలారూపేణాప్రతిమాభవత్ । పులస్త్యాయసరాజర్జిస్తాంకన్యాంప్ర
 పాదయత్ ॥ ౫౮ ॥ ఋషిరైరవిలోయస్యాంవిశ్రవాస్సుకువద్యత । తస్యవత్స
 శ్చతసస్త్రిపాలస్త్యకులవర్ధనాః ॥ ౫౯ ॥ బృహస్పతేశ్శుభాకన్యానామ్నావైదే
 ర్జినీ । పుష్యోతరాటాబలాకాచసుతేమాల్యవతస్తస్త్పతే ॥ ౬౦ ॥ కైకసీమాలినీ
 న్యాతాసాంవైశ్యణుఃప్రజాః । జ్యేష్ఠంవైశ్రవణంతస్మాత్పుమవేదేవవర్జినీ ॥ ౬౧ ॥
 కసీచావ్యజనయద్రావణంరాక్షసాధిపమ్ । కుమ్భకర్ణంపూర్వణభాంధీమస్తం
 భీషణమ్ ॥ ౬౨ ॥ పుష్యోతరాటాహ్యజనయత్పుత్రాంస్తస్మాద్ద్విజోత్తమాః ।
 హేమాదరంప్రహస్తంచమహాపార్శ్వంఖరంతథా ॥ ౬౩ ॥ కుష్మీనసీంతథాకన్యా
 బలాయాశ్శృణుతప్రజాః । త్రిశిరాదూషణశ్చైవవిద్యుజ్జిహ్వశ్చరాక్షసః ॥ ౬౪ ॥
 న్యావైమాలికాచాపిబలాయాఃప్రసవస్తస్త్పతః । ఇత్యేతేమౌరకర్మాణఃపాలక
 రాక్షసానవ ॥ ౬౫ ॥ ఃభీషణోతశుద్ధాత్పాదర్శజ్ఞఃపరికిర్తితః । పులస్త్యస్యస్య
 పుత్రాస్సర్వేవ్యాఘ్రాశ్చదంష్ట్రీణః ॥ ౬౬ ॥ భూతాఃపిశాచాస్సర్వాశ్చ

రాహస్యినస్తథా । వానరాఃకిన్నరాశ్చైవయేచకిమ్మురుషాస్తథా ॥ ౬౭ ॥ అ
సవత్యఃక్రతుస్తస్మిన్స్పృతోవైవస్వతేస్తరే । అత్రేవత్సోదశైవాసన్తున్దర్యశ్చ
పతివ్రతాః ॥ ౬౮ ॥ భద్రాశ్వస్యఘృతాచ్యాంవైదశాపురసిసూనవః । భద్రా
భద్రాచజలదామన్దానన్దాతథైవచ ॥ ౬౯ ॥ బలాబలాచవిప్రీన్ద్రాయాచగోపాబలా
స్తృతాతథాతామరసాచైవవరక్రీడావవైదశః ॥ ౭౦ ॥ ఆత్రేయవంశప్రభవాస్తాసాం
భర్తాప్రభాకరః । స్వర్భానుపిహితేనూర్యేపతితేస్సిద్ధివోహహీమ్ ॥ ౭౧ ॥
తమోభిభూతేలోకేస్త్రిన్స్త్రిభాయేనప్రవర్తితా । స్వస్త్యస్తహితవేత్సుక్తేవగన్ని
హదివాకరః ॥ ౭౨ ॥ బ్రహ్మర్షేర్వదనాత్తస్యపపాతనభిభుద్వివః । తతఃప్రభాకరేశ్వ
క్తఃప్రభురత్రిర్మహర్షిభిః ॥ ౭౩ ॥ భద్రాయాంజనయామాససోమంపుత్రంయశస్వి
నమ్ । సతానుజనయామాసపునఃపుత్రాంస్తపోధనః ॥ ౭౪ ॥ స్వస్త్యాత్రేయాశ్చతి
ఖ్యాతాఋషయోవేదపారగాః । తేషాంద్వృఖ్యాతయశసాబ్రహ్మిష్ఠౌచమహాజ
సా ॥ ౭౫ ॥ దత్తోహ్యతివరోజ్యేష్ఠౌదుర్వాసాస్తస్యచానుజః । యవీయసీన్వసా
తేషామమలాబ్రహ్మవాదిని ॥ ౭౬ ॥ తస్యగోత్రద్వయేజాతాశ్చత్వారఃప్రథితాభు
వి । శ్యావశ్శప్రత్వసైవైవవవల్లుశ్చాభగహ్వరః ॥ ౭౭ ॥ ఆత్రేయాణాంచవత్వా
రస్తస్మితాఃపతౌమహాత్మనామ్ । కాశ్యపోనారదశ్చైవవర్వతోనుగ్ధతస్తథా ॥ ౭౮ ॥
జజ్ఞిరేమానసాహ్యేతేహ్యగుగ్ధత్యానిబోధత । నారదస్తువసిష్ఠాయాగుగ్ధతీంప్రత్య
పాదయత్ ॥ ౭౯ ॥ ఊర్ధ్వరేతామహాతేజాదక్షశాపాచ్ఛనారదః । పురాదేవాను
రేయుధేఘోరేవైతారకామయే ॥ ౮౦ ॥ అనాపృథ్వీహతేలోకేహ్యుగేలోకేశ్వ
రైస్సుహ । వసిష్ఠస్తవసాధీమాధారయామాసవైవ్రజాః ॥ ౮౧ ॥ అన్నోదకంమూ
లఫలమోవధీశ్చప్రవర్తయత్ । తానేతాన్జీవయామాసకారుణ్యాదావధేనచ ॥ ౮౨ ॥
అరుగ్ధత్యాంవసిష్ఠస్తుసతానుతావదయన్భుజమ్ । జ్యాయసోజనయచ్ఛక్తేరదృశ్యస్తీ
పరాశరమ్ ॥ ౮౩ ॥ రక్షసాభక్షితేశక్తౌరుధిరేణతువైతదా । కాలీవరాశనా
జ్జజ్ఞేకృష్ణద్వైపాయనంప్రభుమ్ ॥ ౮౪ ॥ ద్వైపాయనోహ్యరణ్యాంవైశుకముత్వా
దయభుజమ్ । ఉపమన్యుంచపీవర్యాంపిద్ధిమేశుకసూనవః ॥ ౮౫ ॥ భూరిశ్రవాఃప్ర
భుశ్శమ్భుఃకృష్ణోగౌరస్తుపజ్ఞునః । కన్యాకీర్తిమతీచైవయోగమాతాధృతవ్రతా ॥ ౮౬ ॥
జననీబ్రహ్మదత్తస్యపత్నీసాత్వణుమాస్యచ । శ్వేతఃకృష్ణశ్చగౌరశ్చశ్యామోధూమ్ర
స్తథారుణః ॥ ౮౭ ॥ నీలోబాదరికశ్చైవసర్వేచైతేవరాశరాః । వరాశరాణామ
హౌతేపతౌఃప్రోక్తామహాత్మనామ్ ॥ ౮౮ ॥ అతఃఊర్ధ్వంనిబోధధ్వమిద్ద్రప్రమితిసమ్భు
వమ్ । వసిష్ఠస్యకపిజ్జిల్యోఘృతాచ్యాముదవద్యత ॥ ౮౯ ॥ త్రిమూర్తిర్యస్సమాఖ్యా
తత్త్వప్రమితిరువ్యతే । పృథోస్సుతాయాంసముఖ్యతోభద్రస్తస్యాభవద్వసుః ॥ ౯౦ ॥ ఉ
పమన్యుస్సుతస్తస్యబహవోహ్యపమన్యవః । మిత్రావరుణయోశ్చైవకౌణ్డిన్యామే

పరిశ్రుతాః ॥ ౯౧ ॥ ఏకాదేయాస్తతైవాన్యేవాసిష్ఠానామపిశ్రుతాః । ఏతేవతా
వసిష్ఠానాంస్త్పతాదశహహాత్మనామ్ ॥ ౯౨ ॥ ఇత్యేతేబ్రహ్మణఃపుత్రామానసావి
శ్రుతాభివి । భర్తారస్తుమహాభాగాపమాంవంశాఃప్రకీర్తితాః ॥ ౯౩ ॥ త్రైలోకధా
రణేశక్తాదేవర్షికులసంఘవాః । తేహంపుత్రాశ్చపౌత్రాశ్చశతశోధనహస్రశః ॥ ౯౪ ॥
యైస్తువ్యాప్తాస్త్రయోలోకాన్సూర్యస్యేవగభస్తిభిః ॥ ౯౫ ॥ * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్యేపూర్వభాగేదేవదానవాదిసృష్టికథనంనామ

త్రివష్టితమోధ్యాయః.

శ్రిశక్త్యాభ్యవసితసుతోపాఖ్యానమ్

మువయః ॥ కథంహిరక్షసాశక్తిగృహీతసోస్మినుజైస్సుహ । వాసిష్ఠోవదతాం
శ్రేష్ఠసూతవత్సుమిహర్హసి ॥ ౧ ॥ సూతః ॥ రాక్షసోరుధిరోనామవసితస్యసుతం
పురా । శక్తింసభక్షయామాసశక్తేశ్వపాశ్చహానుజైః ॥ ౨ ॥ వసితస్యాజ్యంవి
ప్రేష్వాస్తదాపిశ్రేష్ఠవభూపతిమ్ । కల్పావపాదంరుధిరోవిశ్వమిత్రణచోదితః ॥
భక్షితస్సృగ్విశ్రుత్వావసితస్థస్సేనరక్షసా । శక్తిశ్చక్తిమతాంశ్రేష్ఠోభాత్యభిస్సుహధర్మ
విత్ ॥ ౪ ॥ హాపుత్రపుత్రపుత్రేతిక్రద్దమానోముహుర్ముహుః । అరున్ధత్యాసహ
ముఃపపాతభువిదుఃఖతః ॥ ౫ ॥ సప్తంకులమితీశ్రుత్వావర్తుంచక్రేమతంతదా ।
స్తరస్సుత్రశతంచైవశక్తిజ్యేష్ఠంచశక్తిమా ॥ ౬ ॥ సతంపినాహంజీవీష్యేతిని
శ్చిత్త్యదుఃఖతః । అరుహ్యమూర్ధానమజాత్మజోసౌతయాత్మవాన్తస్త్వవిదాత్మవి
చ్ఛ ॥ ౭ ॥ ధరాధరస్యైవతదాధరాయాంవపాతపత్న్యాసహసాశ్రుద్వష్టిః । ధరా
ధరాత్తంపతీతంధరాతదాదధారతత్రాపివిచిత్రకణ్ఠీ ॥ ౮ ॥ కరామ్బుజాభ్యాంకరిభే
లగామినిరుదన్తమాదాయురోదసాచ । తదాతస్యస్సుషాప్రాహపత్నీశక్తేశ్వహా
మునిమ్ ॥ ౯ ॥ వసితంవదతాంశ్రేష్ఠంరుదక్తిభయవిహ్వలా । భగవన్ప్రాప్త్యాణ
శ్రేష్ఠతవదేహమిదంశుభమ్ ॥ ౧౦ ॥ పాలయస్యవిభోద్రష్టుంతవపాత్రంమమాత్మ
జమ్ । సత్యాజ్యంతవవిప్రేష్ఠదేహమేతత్సుశోభనమ్ ॥ ౧౧ ॥ గర్భస్థోమమసర్వా
ర్థసాధకశ్చక్తిజోయతః । ఏవముక్త్యాధధర్మజ్ఞాకరాభ్యాంకమలేక్షణా ॥ ౧౨ ॥
ఉత్థాప్యశ్వశురంసత్వానేతేనస్త్పూజ్యవారిణా । దుఃఖతాపిపరిత్రాతుంశ్వశురందుః
ఖతంతదా ॥ ౧౩ ॥ అరున్ధతీచకల్యాణీంప్రార్థయామాసదుఃఖతామ్ । స్సహ
వాక్యంతతత్పుత్ర్యావసిష్ఠోత్థాయభూతలాత్ ॥ ౧౪ ॥ సంజ్ఞామవాప్యచాలిక్ల్యసా
పపాతసుదుఃఖతా । అరున్ధతీకరాభ్యాంతాంసంస్పృశ్యాసాక్రిమలేక్షణామ్ ॥ ౧౫ ॥
రురోదమునిశాద్భూలోభార్యయానుతపత్యులః । అథనాభ్యమ్బుజేవిష్ణోర్యథాతస్యాశ్చ
తుర్ముఖః ॥ ౧౬ ॥ ఆసీనోగర్భశయ్యాంయంకుమారముచమాహసః । తతోనిశమ్యభగ

వాన్మసస్థియుచమాదరాత్ ॥౧౭॥ కేనోక్తమితిసజ్జిస్త్యతదాతిష్ఠత్సమాహితః। వ్యో
మాజ్ఞానస్థోభహరిఃపుణ్డరీకనిభేక్షణః॥ ౧౮॥ వసిష్ఠమామవిశ్వాత్మాన్మృణయాసన్మృ
ణానిధిః। భోవత్సవత్సవిప్రేష్ట్రవసిష్ఠసుతవన్మృ ॥ ౧౯॥ తవపాత్రముఖామోఘ
జాద్యగేషాద్యవిస్సృతాః। మన్మనుస్తవపాత్రోసాశక్తిజశ్శక్తిమాన్మనే॥ ౨౦॥
తస్మాదుత్తిష్ఠసత్త్యజ్యశోకంబ్రహ్మనుతోత్తమ। రుద్రభక్తశ్చగర్భస్థోరుద్రపూజా
వరాయణః॥ ౨౧॥ రుద్రదేవప్రభావేనకులంకేసన్తరిష్యతి। ఏవముత్త్వా
న్మృణోబిప్రంభగవాన్మరుషోత్తమః॥ ౨౨॥ వసిష్ఠంమునిశాస్త్రులంతత్రైవాన్తరధీయత
తతఃప్రణమ్యశిరసావసిష్ఠోవారిజేక్షణమ్॥ ౨౩॥ అరున్ధత్యామహాతేజాఃపస్పర్శోదర
మాదరాత్। హాపుత్రపుత్రపుత్రేఃపపాతచసుదుఃఖతః॥ ౨౪॥ లలాపార్థునతీంప్రేక్ష్య
తదాసౌరుదతీంద్విజాః। స్వపుత్రంవన్తరస్త్వఃఖాత్పునరేహ్యహిపుత్రక॥ ౨౫॥ తవపు
త్రమిమంద్యష్టైభోశక్తేకులధారణమ్। తవాన్తికంగమిష్యామితవమాత్రానసం
శయః॥ ౨౬॥ సూతః॥ ఏవముత్త్వారుదన్వప్రతిజ్ఞ్యారున్ధతీంతదా। పపాతతా
డయస్తీనస్వస్యకుక్షికరేణవై॥ ౨౭॥ అరున్ధతీజహానాశశక్తిజస్యాలయంశుభా।
స్వోదరందుఃఖతాభూమాపపాతచలలావప॥ ౨౮॥ అరున్ధతీతథాభీతావసిష్ఠశ్చమ
హానుతిః। ఉత్థాప్యతాంస్సుహంబాలామూచతుర్భయవిహ్వలా॥ ౨౯॥ విచార
ముగ్ధేతవగర్భమణ్డలంకరామ్బుజాభ్యాంవిహన్తిదుర్లభమ్। కులంవసిష్ఠస్యసమ
స్తమవ్యవహారహాన్తుమార్యేకథముద్యతావద॥ ౩౦॥ తవాశ్శబంశక్తిసుతంచద్య
ష్టౌచాస్వాద్యవక్త్రామ్మృతమార్గసూనోః। త్రాతుంయతోదేహమివంమునీన్ద్రస్సు
నిశ్చితఃపాహితతశ్శరీరమ్॥ సూతః॥ ఏవంస్సుసాముపాలభ్యమునిచారున్ధతీంస్థితా।
అరున్ధతీవసిష్ఠస్యప్రాహచార్దేతివిహ్వలా॥ ౩౧॥ త్వయ్యేవజీవితంచాస్యమునేర్యత్సు
త్రతేమమ। జీవితంరక్షదేహస్యధాత్రిచకురుయద్ధిరమ్॥ ౩౨॥ అరున్ధతీ॥ మయాయది
మునిశ్రేష్ఠోత్రాతుంవైనిశ్చితంస్వకమ్। మమాశుభంశుభందేహంశక్తిత్పాలయా
మ్యహమ్॥ ౩౩॥ ప్రియదుఃఖమహంప్రాప్తాహ్యసతీనాత్రసంశయః। మునేమఃఖా
దహందద్ధాయతఃపుత్రమునేతవ॥ ౩౪॥ అహూద్భుతంహయాదృష్టందుఃఖపా
త్రీహ్యహంవిభో। దుఃఖత్రాతాభవబ్రహ్మస్త్రిహ్మసూనోజగద్గురో॥ ౩౫॥ తథాపి
భర్తృరహితాదీనానారీభవేదిహ। పాహిమాతతతర్యేన్ద్రపరిభూతాభవిష్యతి॥
ఏతామాతాచపుత్రాశ్చపాత్రాశ్చశురపవద॥ ఏతేనబాన్ధవాస్త్రైకాంభరై
భ్యఃపరాగతిః॥ ౩౬॥ ఆత్మనోయద్ధికథితమప్యథమివజ్జీతైః। తదవ్యక్రహృషాహ్య
సిద్ధతశ్శక్తిరహంస్థితా॥ ౩౭॥ అహూమమాత్రకాతీన్యంమనసోమునిపుణ్ణవ। పతిం
ప్రాణసమంత్యక్తాస్థితాయత్రక్షణంయతః॥ ౩౮॥ వసిష్ఠాశ్చత్తమాశ్రిత్యహ్యమృతా
తుయథాలతా। నిర్మూలావ్యమృతాభర్తృశ్చక్రదీనాస్థితావ్యహమ్॥ ౩౯॥ స్సుహ
వాక్యంశిశమైవంవసిష్ఠభార్యయాసహ। తథావక్రేమతింధీనాన్యాతుంస్వా

శ్రమమాశ్రమి ॥ ౪౨ ॥ కృచ్ఛాన్వితభార్యోభగవాన్సస్థిస్తస్త్విశ్రమంక్షణాత్ ।
 అరున్ధత్యాచపుణ్యాత్సంవిదేశసచిన్తయన్ ॥ ౪౩ ॥ సాగర్భంపాలయామా
 సకభజ్విన్మునిపుణ్ణవాః । కులసద్ధారణార్థాయశక్తిపత్నిపతివ్రతా ॥ ౪౪ ॥ శ
 తస్సాసూతతనయందశమేమాసిసుప్రభమ్ । శక్తిపత్నియథాశక్తింశక్తిమన్తమ
 దున్దతి ॥ ౪౫ ॥ అసూతసాదకర్షిన్స్థుంయథాస్వాహాగుహంసుతమ్ ।
 అగ్నింయథారణిఃపత్నిశక్తేస్సత్సూరశరమ్ ॥ ౪౬ ॥ యదాతదాశక్తిసూను
 రవతీర్ణోమహితతే । శక్తిస్త్యక్త్యతదాదుఃఖంపిశ్చాణాంసమతాంయయా ॥ ౪౭ ॥
 భాగ్యభిన్నహపుణ్యాత్సాదిత్యైరివభాసు-రః । రరాజపిశ్చలోకస్థోవాసిష్ఠో
 మునిపుణ్ణవాః ॥ ౪౮ ॥ జగుస్తదాచపితరోనన్యతుశ్చపితామహాః । ప్రపితామహా
 శ్వవిప్రేద్వాగ్రహ్యపత్నివరాశరే ॥ ౪౯ ॥ యేబ్రహ్మవాది నౌభూమానానన్యతుర్ద్విదేవ
 తాఃపుష్కరాద్యాశ్చసస్పృజాఃపుష్పవర్షంచభేదరాః ॥ ౫౦ ॥ పురేషురాక్షసానాం
 చప్రణాదంవిషమంద్విజాః । ఆశ్రమస్థాశ్చమునయస్సమూహుర్హర్షసంతతిమ్ ॥ ౫౧ ॥
 అవతీర్ణోహ్యథాహ్యణ్ణాద్భునుసోపివరాశరః । అరున్ధత్యాశ్చతుర్వక్త్రోమేఘ
 జాలాద్దివాకరః ॥ ౫౨ ॥ సుఖంచదుఃఖమభవదరున్ధత్యాస్తథాద్విజాః । దృష్ట్వాపుత్రం
 పతింస్త్యత్వాహ్యరున్ధత్యామునేస్తథా ॥ ౫౩ ॥ దృష్ట్వాచతనయంబాలాపరాశరమ
 తిమ్యతిమ్ । లలాపవిహ్వలాబాలాసన్నకణ్ఠీపపాతచ ॥ ౫౪ ॥ సాపరాశరమశ్చాయా
 మహామునిందేవదానవగణైశ్చపూజితమ్ । జాతమాత్రమనఘఃశుచిస్త్రితాబుధ్య
 సాశ్రునయనాలలావచ ॥ ౫౫ ॥ హావసిన్థసుతకుత్రచిద్గతఃపశ్యపుత్రమనఘంతవాత్సజ
 మ్ । త్యజ్యదీనపదనాంవనాన్తరేపుత్రదర్శనపరామిమాంప్రభో ॥ ౫౬ ॥ శక్తేస్త్వం
 చసుతంపశ్యభాగ్యభిన్నహపక్షిన్ముఖమ్ । యథామహేశ్వరోపశ్యత్సగణోహ్య
 షి తాననః ॥ ౫౭ ॥ అశతస్యాస్తదాలాపంవసిష్ఠోమునస్తతః । శ్రుత్వాస్మహా
 మువాచేదంమారోదీరితిమఃభతః ॥ ౫౮ ॥ ఆజ్ఞయాతన్యసాశోకంవసిన్థస్యకులాగ్నా ।
 త్యక్త్వాహ్యపాలయద్బాలంబాలాబాలమృగేక్షణా ॥ ౫౯ ॥ దృష్ట్వాతామబలాం
 ప్రాహపక్షిభారణైర్వి నా । ఆసీనామాకులాంసాద్ధ్వంబాష్టపర్యాకులేక్షణామ్ ।
 శాక్తేయః ॥ అహ్యమగ్గశవిభూషణైర్వి నాదేహయష్టైరసఘేనశోభతే । వత్స
 మర్హసితవాద్యకారణంచద్ద్రవిన్దురహితేవశర్వరీ ॥ ౬౦ ॥ మాతగ్నాతఃకథంత్య
 త్వామగ్గశాభరణానివై । ఆసీనాభర్తృహేనేవవత్సమర్హసిశోభనే ॥ ౬౧ ॥ అరున్ధతీత
 నావాక్యంశ్రుత్వాతస్యసుతస్యసా । నకిచ్చేదబ్రవీత్పుత్రంశుభంవాయదిచేతర
 త్ ॥ ౬౨ ॥ అరున్ధతీంపునఃప్రాహశాక్తేయోభగవాన్మమ । మాతఃకుత్రమ
 హితేజాఃపితామమవదేతితామ్ ॥ ౬౩ ॥ శ్రుత్వారురోదసావాక్యంపుత్రస్యాతీవవి
 హ్వలా । భక్షితోరక్షసాతాతస్తవేతినివపాతచ ॥ ౬౪ ॥ శ్రుత్వావసిన్ఠోపివపా
 తభూమాపాతన్యవాక్యంసరుదన్దయాళుః । అరున్ధతీచాశ్రమవాసినస్తదామునే

ర్వసిద్ధస్యమునీశ్వరాశ్చ ॥ ౬౬ ॥ భక్తితోరక్షసామాతుఃపితాతపముఖాదతి । శ్రు
 త్యావరాశరోధీమాన్సాగ్రహచాసాగ్రహితేక్షణః ॥ ౬౭ ॥ పరాశరః ॥ అభ్యర్చ్యదేవ
 దేవేశంత్త్రైలోక్యంనచరాచరమ్ । క్షణేనమాతఃపితరందర్శయామీతిమేమతిః ॥ ౬౮ ॥
 పాశవ్యవచనంతదాశుభంసంతితాతనయమాహవిస్మితా । తత్త్వమేతదితంతరి
 త్వసాపుత్రపుత్రభవమర్చయేతిచ ॥ ౬౯ ॥ జ్ఞాత్వాశక్తిమతస్యాస్యసజ్జల్పంము
 నిపుజ్జవః । వసిష్ఠోభగవాన్సాగ్రహసాత్రంధీమాన్పుణానిధిః ॥ ౭౦ ॥ స్థానేపాత్రము
 నిశేష్టసజ్జల్పస్తవనువ్రత । శతాపిశ్యబులకస్యక్షయంకర్తుంసచార్హసి ॥ ౭౧ ॥
 రాక్షసానామఖావాయకురుసర్వేశ్వరార్చనమ్ । త్రైలోక్యంశ్యబుశాక్తేయఅప
 రాధ్యతికింతవ ॥ ౭౨ ॥ తతస్తస్యవసిష్ఠస్యనియోగాచ్చక్రిస్తవః । రాక్షసానామ
 ఖావాయకుతంత్రేమహామతిః ॥ ౭౩ ॥ అభ్యర్చ్యస్తీంపసిష్ఠంచప్రణమ్యుర్భుధతీంత
 రః । కృత్యైకలిజ్జంతుణికంపాంసునామునిస్సనిధౌ ॥ ౭౪ ॥ సమ్పూజ్యశివసూక్తే
 నత్ర్యమ్నకేనశుభేనచ । జప్త్వాత్వరితరుద్రంచశివసజ్జల్పమేవచ ॥ ౭౫ ॥ నీలరుద్రం
 చశాక్తేయస్తథారుద్రంచశోభనమ్ । వామీయంచవమానంచపశ్చబ్రహ్మతతైవచ ॥
 హూతారంలిజ్జసూక్తంచఅథర్వశింపవచ । అష్టాక్షమర్చ్యంరుద్రాయదత్వాభ్య
 ర్చ్యయథావిధి ॥ ౭౬ ॥ పరాశరః ॥ భగవద్రక్షసామరక్షభక్తితోరుధిరేణవై । పి
 తామమమహాతేజాభాగ్రిత్యభిస్సహశజ్జర ॥ ౭౭ ॥ ద్రష్టుమిచ్ఛామిభగవన్పితరం
 భాగ్రిత్యభిస్సహ । ఏవంవిజ్ఞాపయన్లిజ్జంప్రణివత్యముహుర్ముహుః ॥ ౭౮ ॥ హారుద్రు
 ద్రుద్రేతిరురోధనివపాతచ । తందృష్ట్వాభగవాన్సుద్రోదేవీమాహవశజ్జరః ॥ ౭౯ ॥
 వశ్యబాలంమహాభాగేభాష్యపర్యాకులేక్షణమ్ । మమానుస్మరణేయైక్తంమదారా
 ధనతత్పరమ్ ॥ ౮౦ ॥ సాచదృష్ట్వామహాదేవీపరాశరమనిధితా । దుఃఖాత్సంక్లిన్న
 సర్వాజ్ఞసాకులవిలాచనమ్ ॥ ౮౧ ॥ లిక్ఖార్చనవిధౌసక్తంహరరుద్రేతివాదినమ్ ।
 ప్రాహభగ్నూరమీశానంశజ్జరంజగతాముమా ॥ ౮౨ ॥ యస్మింతంయచ్చసకలంప్ర
 సీదపరమేశ్వర । శివ్యవచనంతస్యాశ్శజ్జరఃపరమేశ్వరః ॥ ౮౩ ॥ భార్యమా
 ర్యాముమాంప్రాహతతోహాలాహలాశనః । రత్నామ్యేనందిజంబాలంపుల్లేష్టివరలో
 చనమ్ ॥ ౮౪ ॥ దదామిదృష్టింహద్రూపదగ్గనక్షణవిషవై । ఏవముక్త్యాగతైర్దివ్యై
 ర్భగవాన్నీలలోహితః ॥ ౮౫ ॥ బ్రహ్మేష్టవిష్ణురుద్రాద్యైస్సంవృతఃపరమేశ్వరః ।
 దదౌచదర్శనంతస్తేమనిపుత్రాయధీమతే ॥ ౮౬ ॥ సోపిదృష్ట్వామహాదేవమానందాసాగ్రహ
 లేక్షణః । నివపాతచహృష్టత్వాపాదయోస్తస్యసాదరమ్ ॥ ౮౭ ॥ పునర్భవాన్యాః
 పాదౌచనద్దినశ్చమహాత్మనః । సఫలంజీవితంమేద్యబ్రహ్మద్యాంస్తాంస్తదాహసః ॥
 రత్నార్థమాగతస్త్యద్యమమబాలేన్దుభూషణః । కోన్యస్సమోమయలోకేదేవోవా
 దానవోపివా ॥ ౮౮ ॥ అథతస్మిన్త్రణదేవదర్శనివిసంస్థితమ్ । పితరంభాగ్రిత్యభిస్సా

ధంశాక్తేయస్తుపరాశరః ॥ ౯౦ ॥ సూర్యమణ్డలసంజాతేవిమానేవిశ్వతోముఖా
భ్రాతృభిస్సహితం దృష్ట్వాననామచజహర్షచ ॥ ౯౧ ॥ తదావృషధ్వజోదేవస్సభా
ర్యస్సగణేశ్వరః । వసిష్ఠపుత్రంపాహేదంపుత్రదగ్గునతత్పరమ్ ॥ ౯౨ ॥ మహాదే
వః ॥ శక్తేవశ్యమతంబాలమానద్దాసాస్త్రిలతక్షణమ్ । అరున్ధతీంచపిప్రేష్టస్రివన్తం
పితరంతవ ॥ ౯౩ ॥ అరున్ధతీంమహాభాగాంకల్యాణీందేవతోపమామ్ । మా
తరంపితరంచోభానమస్మరుమహామతే ॥ ౯౪ ॥ తదాహరంప్రణమ్యాతుదేవదేవ
ముమాంతథా । వసిష్ఠంచతథాశ్రేష్ఠంశక్తిరైవశజగరాజ్జయ ॥ ౯౫ ॥ మాతరం
చమహాభాగాంకల్యాణీంపతిదేవతామ్ । అరున్ధతీంజగన్మాధనియోగాత్ప్రాహా
క్తిమా ॥ ౯౬ ॥ వసిష్ఠః ॥ ౯౭ ॥ భోవత్సవస్సవిప్రేష్టస్పరాశరమహాద్భుతే । రక్షితో
హంత్యయాతాతగ్భుష్టేనమహాత్మనా ॥ ౯౮ ॥ అణిమాదిగుణైశ్వర్యంమయావత్స
పరాశర । లబ్ధమద్యానసందృష్టంతవబాలమమాజ్ఞయా ॥ ౯౯ ॥ అరున్ధతీంమహా
భాగాంరక్షవత్సమహామతే । అరున్ధతీంచపితరంవసిష్ఠంమమసర్వదా ॥ ౧౦౦ ॥
అన్యాయస్సకలావత్సమమసన్తరితస్త్యయా । పుత్రేణలోకాన్జయతీత్యుక్తంసద్భిస్స
దేవహి ॥ ౧౦౧ ॥ ఈప్సితంవరయేశానంజగతాంప్రభవంప్రభుమ్ । గమిష్యామ్యభి
వన్దేశంభ్రాతృభిస్సహశజగరమ్ ॥ ౧౦౨ ॥ ఏవంపుత్రముపామన్త్ర్యప్రణివశ్యమహే
శ్వరమ్ । నిరీక్ష్యభార్యాంసదసజగామపితరంవశీ ॥ ౧౦౩ ॥ గతందృష్ట్యాభిపిత
రంతదాభ్యరైవ్యవశజగరమ్ ॥ తుష్టావవాగ్భిరిష్టాభిశ్చాక్తేయశ్శశిభూషణమ్ ॥ ౧౦౪ ॥
తతస్తుష్టమహాదేవోమన్త్రథాన్తకవర్షనః । అనుగృహ్యథశాక్తేయంతత్రైవాన్తరీ
యత ॥ ౧౦౫ ॥ గతేమహేశ్వరేసామేష్టప్రణమ్యచపినాశినమ్ । దదాహరాక్షసా
నాంతుకులంమన్త్రేణమన్త్ర్యిత ॥ ౧౦౬ ॥ తదాహపాత్రంధర్మజ్ఞోవసిష్ఠముఖిర్భర్ష
తః । అమత్యైవకోపేనతాతమన్యమిమంజహి ॥ ౧౦౭ ॥ రాక్షసానాపరా
ధ్యన్తిపితుస్తేపహితంతథా । మూఢానామేవభవతిక్రోధోబుద్ధిమతాంసహి ॥ ౧౦౮ ॥
హస్యతేతాతకఃకేనయతస్త్వకృతభుక్కుమా ॥ సద్భిరస్యాతిమహతావస్సక్షేశేన
మానవైః ॥ ౧౦౯ ॥ యశనస్తవసత్ప్రవక్రోధోనాశకరస్త్పతః । అలంహిరాక్షసై
ర్దగ్ధేనైరనపరాధిభిః ॥ ౧౧౦ ॥ సుత్రస్తేవిరమత్వేతత్త్వమాసారాహిసాధవః । ఏవం
వసిష్ఠవాక్యేనశాక్తేయోమునిపుణ్డవః ॥ ౧౧౧ ॥ ఉపసంహృతవాన్త్రుత్రంసద్యస్త
ద్వాక్యగౌరవాత్ । తతఃప్రీతశ్చభగవాన్వసిష్ఠోమునిసత్తమః ॥ ౧౧౨ ॥ సమప్నో
త్తశ్చతదానత్రంపులస్త్రోబ్రహ్మణస్సుతః । వసిష్ఠేనతుదత్తార్ఘ్యైకృతాననపరిగ్రహః
పరాశరమువాచేదంప్రణివత్యస్థితంమునిః । వైరేమహతియద్వాక్యాద్దురోరద్వాతే
తాక్షమా ॥ ౧౧౩ ॥ త్వయాతస్మాత్సమస్తాభినాభ్యాస్తాస్త్రివేదస్సృతి । సున్తతే
ర్మమనచ్ఛేదఃక్రుద్ధేనాపియతఃకృతః ॥ ౧౧౪ ॥ త్వయాతస్మాత్సమస్తాభాగదదామన్యస్యం

మహావరమ్ | పురాణసంహితాకర్తృభవాన్వత్సభవివ్యతి || ౧౧౬ || దేవతాపరమా
 గ్ధంవయథావద్యేత్యతేభవాన్ప్రవృత్తావాన్వత్సభాకర్తృణస్తేమలామతిః || ౧౧౭ ||
 మత్ప్రసాదాదసద్విధాతవవత్సభవివ్యతి | తతశ్చప్రామాభగవాన్సుసిష్టోవదతాంవ
 రః || ౧౧౮ || పులస్త్యేనయదుక్తం తేనర్షమేతద్భవివ్యతి | అథతస్యపులస్త్య
 స్యవసిష్ఠస్యచధీమతః || ౧౧౯ || ప్రసాదాదైన్ద్రవంచక్రేపురాణంవైవరాశరః |
 షట్పత్రికారంసమస్తార్థంసాధకంజ్ఞానసంభవయమ్ || ౧౨౦ || షట్పత్సామ్రాజ్యంస
 ర్వంవేదార్థేనచసమ్మితమ్ | చతుర్థంహిపురాణానాంసంహితాసునుశోభనమ్ || ౧౨౧ ||
 ఏషవఃకథితంసర్వంవాసిష్ఠానాంసమాసతః | ప్రభవశ్చక్రిసూమోశ్చప్రభావోముని
 పుణ్ణవాః || ౧౨౨ || * * * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీ పూర్వభాగే వరాశరోష్ఠతి
 కథనంనామచతుష్ఠి త మో ధ్యా యః.

← శ్రీసూర్యవంశవర్ణనమ్ శ్రీ →

ఋషయః || అదిత్యవంశంసోమస్యవంశంవంశవిదాంవర | వక్తుమర్హసి
 చాస్తాకంసక్షేపాద్రోషహర్షణ || ౧ || సూతః || అదితిస్సుఖువేపుత్రమాదిత్యంక
 శ్యపాద్విజాః | తస్యాదిత్యస్యచైవాసీద్భూర్యాత్రయనుభావరమ్ || ౨ || సంజ్ఞా
 రాజ్ఞీప్రభాచాయాపుత్రాస్తాసాంవదామివః | సంజ్ఞాత్వాష్ట్రీచసుఖవేసూర్యా
 స్తనుమనుత్తమమ్ || ౩ || యమంచయమునాంచైవరాజ్ఞీరైవతమేవచ | ప్రభాప్ర
 భాతమాదిత్యాచ్ఛాయాంసంజ్ఞాప్యకల్పయత్ || ౪ || ఛాయాచతస్మాత్సుఖువే
 సావర్ణింభాస్సూరాద్విజాః | తతశ్చనించతపతీంవిష్టించైవయథాక్రమమ్ || ౫ ||
 ఛాయాస్వపుత్రాభ్యధికంస్నేహంచక్రేమనావరమ్ | పూర్వోమనుర్నచతామ
 యమస్తుక్రోధమూర్ఛితః || ౬ || సప్తాడయామానరుషాపాదముద్యమ్యదక్షిణమ్ |
 యమేనతాడితాసాతుఛాయావైదుఃఖితాభవత్ || ౭ || ఛాయాశాపాత్పదంచై
 కంయమస్యక్లిన్నమనుత్తమమ్ | పూయశోణితసమ్పూర్ణంక్రిమికాంనిచయాన్వితమ్ ||
 సోపిగోకర్ణమాశ్రిత్యఫలకేనానిరాశనః | ఆరాధయన్మహాదేవంతప్తావర్షయ
 తాయుతమ్ || ౮ || భవప్రసాదాదాగత్యలోకపాలత్యముత్తమమ్ | పితౄణామాధిప
 త్యంతుశాపమోక్షంతథైవచ || ౧౦ || లబ్ధవాన్దేవదేవస్యప్రభావాచ్ఛులపాణినః |
 అసహస్రీపురాభామోస్తేజోమయనునిన్దితా || ౧౧ || యావంతాష్ట్రీస్సదేహాత్తుభా
 నూభ్యాంసాత్పకల్పయత్ | బడబాహువమాస్థాయతపస్తేపేచనువ్రతా || ౧౨ ||
 లాలత్పత్రియత్తుతోజ్ఞాత్వాఛాయాంఛాయాపతిఃప్రభుః | బడబాహుగమత్సంజ్ఞా
 త్వయాపేణభాస్కరః || ౧౩ || బడబాచతదాత్వాష్ట్రీసంజ్ఞాతస్సాద్వివాకరాత్ |

సుమనోచాశ్చినాదేవాదేవానాంవభిషగ్వరౌ ॥ ౧౪ ॥ లిఖతోభాసురఃపశ్చాత్సం
జ్ఞాపితామహాత్మనా । విష్ణోశ్చక్రతుయద్ధ్వోరంహజ్జలాద్భాసురస్యతు ॥ ౧౫ ॥
నిర్మమేభగవాంస్త్యష్టప్రధానందివ్యమాయుధమ్ । రుద్రప్రసాదాచ్ఛశుభంసుదర్శన
మితిస్త్యుతమ్ ॥ ౧౬ ॥ లబ్ధవాన్భగవాంశ్చక్రంకోటికాలాగ్నిసన్నిభమ్ । మనోమైత్ర
భమస్యాసన్నవసుత్రాస్తుతశ్చమాః ॥ ౧౭ ॥ ఇత్వాకుర్మభసశ్చైవధృష్టశ్శత్యా
లేవచ । సరివ్యస్తశ్చవైధీమానాభాగోరిష్టపవచ ॥ ౧౮ ॥ కరువశ్చపుషధశ్చైవనవై
లేమానవాస్త్యుతాః ॥ ఇథాజ్యేష్ఠావరిష్ఠాచపుంస్త్యంప్రాప్తేష్ఠిసగ్భవా ॥ ౧౯ ॥
ద్యుమ్నఇతివిఖ్యాతాపుంస్త్యంప్రాప్తాత్పితౄణాపురా । మిత్రావరుణయోస్త్రత్ర
సాదాస్తునిపుణవాః ॥ ౨౦ ॥ పునశ్శరవణంప్రాప్యస్త్రీత్వంప్రాప్తోభవాజ్ఞయా ।
సుద్యమోమానసవశ్శ్రీమాన్సోమవంశఃప్రవృద్ధయే ॥ ౨౧ ॥ ఇత్వాకోరశ్చమేధస
ఇథాకిమ్బురుషతేవచసుద్యుమ్నఇతివోచ్యతే ॥ ౨౨ ॥
మానమేకంపుమాస్విరఃస్త్రీత్వంమానమభూత్పునః । ఇథాబుధస్యభవనంసోమపుత్ర
స్యచాశ్రితా ॥ ౨౩ ॥ బుధేనానరమాసాద్యమైథునాయప్రవర్తితా । సోమపుత్రా
ద్యుధాశ్చాపివిభోజజ్ఞేపురురవాః ॥ ౨౪ ॥ సోమవంశాగ్రజోధీమాన్భవభక్తఃప్రతాప
వా ॥ ఇత్వాకోర్వంశవిస్తారంపశ్చాద్వత్సేతపోధనాః ॥ ౨౫ ॥ పుత్రత్రయమ
భూత్తస్యసుద్యుమ్నస్యద్విజోత్తమాః । ఉతకలశ్చగయశ్చైవనితాశ్చస్త్రశైవచ
ఉతకలసోతకలంరాక్షసింనితాశ్చస్వపశ్చినుమ్ । గయాగయస్యచాఖ్యాతాపు
రివరమశోభనా ॥ ౨౬ ॥ పురాణాంసంస్థితర్యస్యాంపిశ్వాణాంచసదాస్థితః । ఇత్వాతు
ర్జ్యేష్ఠదాయాదోమధ్యదేశమవాప్తవా ॥ ౨౭ ॥ కన్యాభావాచ్ఛుద్యుమ్నోవై
భాగమవాప్తవా । వసిష్ఠవచనాత్వాసీత్ప్రసిష్ఠానేమహాద్యుతిః ॥ ౨౮ ॥ ప్రతిష్ఠాధర్మ
రాజస్యసుద్యుమ్నస్యమహాత్మనః । తత్పురురవసేప్రాదాద్రాజ్యంప్రాప్యమహా
యశాః ॥ మానవేయోమహాభాగాఃస్త్రీపుంసోర్లక్షణాన్స్వతః । ఇత్వాకోరభవద్విరో
వికుక్షిర్ధర్మవిత్తమః ॥ ౩౦ ॥ జ్యేష్ఠఃపుత్రశతత్వాసీద్దశపశ్చచతత్పుతాః । అభూజ్యేష్ఠః
కకుత్స్థాఖ్యఃకాకుత్స్థానతుసుయోధనః ॥ ౩౧ ॥ తతఃపురుషునిశ్రేష్ఠావిశ్వకఃపాథివస్త్ర
ధా । విశ్వకస్యాద్ధర్మోధీమాన్యవనాశ్చస్తుతత్పుతః ॥ ౩౩ ॥ శ్యావస్త్రశ్చమహాశే
జావంశకస్తుతతోభవత్ । నిర్మితాయేనశావస్త్రీగౌడదేశేమహాపురి ॥ ౩౪ ॥ వంశోష్ణ
బృహదశోభూతుకవలాశ్చస్తుతత్పుతః । దుష్ఠమారత్వమాపనోద్దుష్ఠంహత్యా
మహాబలమ్ ॥ ౩౫ ॥ దుష్ఠమారస్యతనయాస్త్రయస్త్రైలోక్యవిశ్రుతాః । దృఢాశ్చ
శ్చైవదక్షాశ్వకపిలాశ్చశ్చతేక్రమాత్ ॥ ౩౬ ॥ దృఢాశ్చస్యప్రమోదస్తుమార్య
శ్చస్త్రస్యవైసుతః । మార్యశ్చస్యనికుమ్భస్తుసంహతాశ్చస్తుతత్పుతః ॥ ౩౭ ॥ కృ
శోవీధరణాశ్చశ్చసంహతాశ్చాత్మజాపుభా । యవనాశ్చోర్వరణాశ్చస్యమాధాతా
స్యవైసుతః ॥ ౩౮ ॥ మాధాతుఃపురుకుతోసిభూదన్బరీవశ్చవీర్యవా ॥ ముచుకు

శ్చపుణ్యాత్మత్రయస్త్రైలోక్యవిశ్రుతాః ॥ ౩౯ ॥ అన్భూరిషస్యదాయాదోయవ
నాశోపరస్తస్సృతః । హరితోయవనాశ్వస్యహరితాస్తుయతస్తస్సృతాః ॥ ౪౦ ॥
ఏతేహ్యగ్నిరసఃపత్నేక్షత్రోపేతాద్విజాతయః । పురుకుస్సస్యదాయాద్దస్త్రసదస్య
ర్మహాయశాః ॥ ౪౧ ॥ సర్వదాయాంసముత్పన్నస్సముఖతస్తస్యచాత్మజః । విష్ణు
వృద్ధస్సృతస్తస్యవిష్ణువృద్ధాయతస్తస్సృతాః ॥ ౪౨ ॥ ఏతేహ్యగ్నిరసఃపత్నేక్షత్రోపే
తాస్సమాశ్రితాః । సముఖతరఫరంపుత్రమనరణ్యనజీవనత్ ॥ ౪౩ ॥ రావణేన
హతోయోసాత్రైలోక్యవిజయేద్విజాః । బృహదశోవనరణ్యస్యహ్యశ్వస్తస్యచా
త్మజః ॥ ౪౪ ॥ హర్యశ్వాశ్చువృషద్వత్యాంజజ్ఞేవనుమనాస్సపః । తస్యపుత్రోభవ
ద్రాజాత్రిధన్వాభవభావితః ॥ ౪౫ ॥ ప్రసాదాద్భక్తిహ్మనూనోరైవతణ్డీనఃప్రాప్యశి
వ్యతామ్ । అశ్వమేధసహస్రస్యఫలంప్రాప్యతదాజ్ఞయా ॥ ౪౬ ॥ గణైశ్వరమ
నుప్రాప్తోభవభక్తఃప్రతాపవాక్ । కథంచైవాశ్వమేధంచైకరోమితిచింతయ ॥
ధనహీనశ్వధత్తాద్భవప్రవాన్భక్తిహ్మనస్సృతమ్ । తణ్డీసంజ్ఞంద్విజంతస్సాల్లబ్ధివా
న్నృపసత్తమాః ॥ ౪౭ ॥ నామ్నాంసహస్రీరుద్రస్యబ్రహ్మణాకథితంపురా । తేన
నామ్నాంసహస్రీణస్తుత్వాతణ్డీర్మహేశ్వరమ్ ॥ ౪౮ ॥ లబ్ధవాన్దాణపత్యంతబ్రహ్మ
యోనిర్ద్విజోత్తమః । తతస్తస్మాన్నృపోలభ్యాతణ్డీనాకథితంపురా ॥ ౪౯ ॥ నామ్నాం
సహస్రీంజప్త్వావై గాణపత్యమవాప్తవాక్ ॥ ౫౦ ॥ * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీ పూర్వభాగే సూర్యవంశ
వర్ణనంనామ పంచపట్టితమోక్షాధ్యాయః

— శ్రితణ్డీకృతరుద్రదివ్యసహస్రీనామస్తోత్రమ్ శ్రి —

ఋషయః ॥ నామ్నాంసహస్రీరుద్రస్యతణ్డీనాబ్రహ్మయోనినా । కథితంస
ర్వవేదార్థసంఖ్యాయంసూతమవ్రత ॥ ౧ ॥ నామ్నాంసహస్రంవిప్రాణాంవక్తుమగ్న
సిశోభనమ్ ॥ సూతః ॥ సర్వతత్త్వాత్మభూతస్యహరస్యామితతేజసః ॥ ౨ ॥ అష్టోత్తర
సహస్రంతు నామ్నాంరుద్రస్యమవ్రతాః । యజ్ఞప్రాతుమునిశ్రేష్ఠాగాణపత్యమ
వాప్తవాక్ ॥ ౩ ॥ ఓం, స్థిరస్థానిఋప్రభుర్భూమిప్రవరోవరదోవరః । సర్వా
త్సాసర్వవిఖ్యాతశ్శర్వస్సర్వకరోభవః ॥ ౪ ॥ జటీపణ్డీశిఖణ్డీచసర్వగస్సర్వభావనః ।
హరిశ్చహరిణాక్షశ్చసర్వభూతహరఃప్రభుః ॥ ౫ ॥ ప్రవృత్తిశ్చనిప్రవృత్తిశ్చాన్తాన్తా
శాశ్వతోభువిః । త్వశాసహసీభగవాన్భవరోగోవరోద్దనః ॥ ౬ ॥ అభివాద్యో
మహాకర్తృతపస్వీభూతధారణః । ఉత్తత్రవేషఃప్రచ్ఛన్నస్సర్వలోకప్రజాపతిః ॥ ౭ ॥
మహాదూపామహాకాయస్సర్వరూపామహాయశాః । మహాత్మాసర్వభూతశ్చవిరూ
పావామనోనరః ॥ ౮ ॥ లోకపాలోన్దర్శితాన్తాప్రసాదోభయదోషభుః । పవిత్ర

శ్చ సహం తై వనియతో నియతాశ్రయః ॥ ౯ ॥ స్వయముఖ స్సర్వకర్తా చ ఆదిరాక్ష
 రో నిధిః । సహస్రాక్షో విశాలాక్షస్సో మోనక్షత్రసాధకః ॥ ౧౦ ॥ చంద్ర సూర్యశ్చ
 నిఃకేతుర్గ్రహబాగ్రహపతిర్నతః । రాజారాజో వ్యదయః కర్తా మృగ బాణార్పణో ఘనః ॥
 మహాతపాద్విగ్రతపాతదృశ్యో ధనసాధకః । సంవత్సరః కృతో మస్త్రీః ప్రణాయామః
 పరస్తవః ॥ ౧౧ ॥ యోగీ యోగో మహాబీజో మహారేతా మహాబలః । సువర్ణరేతా
 స్సర్వజ్ఞస్సుబీజో వృషవాహనః ॥ ౧౨ ॥ దశబాహుస్తస్వనిమిషో నిలకణ్డమాపతిః । వి
 శ్వరూపస్త్వయం శ్రేష్ఠో బలవీరో బలాగ్రణీః ॥ ౧౩ ॥ గణకర్తా గణపతిర్దిగ్వాసాః కామ్య
 పవచ । మస్త్రీ చిత్తరమో మస్త్రీ సర్వభావకరో హరః ॥ ౧౪ ॥ కమణ్డలుధరో ధన్వ
 బాణహస్తకపాలవాక్ శరీరతస్మీ ఖడ్గీ చపట్టసీ చాయుధీ మహా ॥ ౧౫ ॥ అజశ్చ మృగ
 రూపశ్చ తేజస్తేజసః రోవిధిః । ఉష్ణీ చ సువక్త్ర శ్చ ఉదగ్రో విసతస్తథా ॥ ౧౬ ॥
 దీప్తశ్చ హరికేశశ్చ సుతీర్థః కృష్ణపవచ । స్థుగాలయాపస్సర్వాద్ధో ముణ్డస్సర్వశుభజు
 రః ॥ ౧౭ ॥ సింహశార్దూలరూపశ్చ గర్భకారికపద్మపి ॥ ఉద్ధస్వరేతో ధ్వలిజీవ
 ఉద్ధస్వశాయానభస్థలః ॥ ౧౮ ॥ త్రిజటిదీరవాసాశ్చ రుద్రస్సేనాపతిర్విభుః । అశూబ
 రాత్రంచనక్తంచ తిగ్మశ్చ న్యుప్సవచ్ఛసః ॥ ౧౯ ॥ గజహస్తైశ్చ హంకాలలోకధాతాను
 ణాకరః । సింహశార్దూలరూపాణామాద్ధ్రచర్మాధరాన్బరః ॥ ౨౦ ॥ కాలయో
 గీ మహానాదస్సర్వావాసశ్చ తుష్పథః । నిశాచరః ప్రేతచారి భూతచారి మహేశ్వ
 రః ॥ ౨౧ ॥ బహురూపో బహుధనస్సర్వసారో మృతేశ్వరః । నృత్యప్రియో నిత్య
 నృత్యో నర్తనస్సర్వసాధకః ॥ ౨౨ ॥ సకార్ముకో మహాబాహుర్మహాఘోరో మహా
 తపాః । మహాశరో మహాపాశో నిత్యో గిరిచరో మతః ॥ ౨౩ ॥ సహస్రహస్తో విజ
 యోవ్యవసాయో హ్యున్దితః । అమర్షణో మర్షణాన్మయజ్ఞహంకామనాశనః ॥ ౨౪ ॥
 దక్షహంపరిచారి ప్రహస్తో మధ్యమస్తథా । తేజోవహరీ బలవాన్స్వదితో భ్యుదితో బ
 హుః ॥ ౨౫ ॥ గమ్భీరమోషో యోగాత్మా గమ్భీరబలవాహనః । గమ్భీరరోషో గమ్భీ
 రో గమ్భీరఋతువాహనః ॥ ౨౬ ॥ స్త్రోగ్రో ధరూపో స్త్రోగ్రో విశ్వకర్తా చ విశ్వభుక్ ।
 దీక్షో పాయశ్చ హర్యశ్చ స్సహాయః కర్మకాలవిత ॥ ౨౭ ॥ విష్ణుః ప్రసాదితో యజ్ఞ
 స్సముద్రో బధబాముఖః । హుతాశనసహాయశ్చ ప్రశాంతాత్మా హుతాశనః ॥ ౨౮ ॥
 ఉగ్రతేజా మహాతేజా జయో విజయకాలవిత । జ్యోతిమామయనం సిద్ధిస్సద్ధిర్విగ్రహ
 పవచ ॥ ౨౯ ॥ ఖడ్గేశజ్జీజ్జాల్మీఖచరో మృగచరో బలి । వైణవీ పణి కాలః కాలకణ్ఠః
 కటంకటః ॥ ౩౦ ॥ సత్కత్రివిగ్రహబాధావో నిభావస్సర్వతో ముఖః । విమోచనస్తుశర
 ణో హిరణ్యకవచో ధ్వజః ॥ ౩౧ ॥ మేఘలూకృతిరూపశ్చ జలాచారస్తుతస్తథా । వీ
 ణీవపణవీతాళీ నాళీకలికదుస్తథా ॥ ౩౨ ॥ సర్వతూర్యనిసాదీచ సర్వవ్యాప్యపరిగ్ర
 హః । వ్యాళరూపీ బిలావాసీగుహావాసీతరల్లవిత ॥ ౩౩ ॥ వృక్షశ్రీమాలకర్తా చ
 సర్వబద్ధవిమోచనః । బద్ధనస్తుసురేన్ద్రాణాం యుధిశ్చ త్రివిదాశనః ॥ ౩౪ ॥ సఖాప్ర

వాసోచుర్వాపస్సర్వసాధునిషేవిధః । ప్రసూద్ధోఽప్యవిభావశ్చ శుభ్రాయజ్ఞవిభాగవి
త్ ॥ ౩౬ ॥ సర్వవాసస్సర్వచారీచుర్వాసావాసవోమతః । హైమోహేమకరో
యజ్ఞస్సర్వధారీధరోత్తమః ॥ ౩౭ ॥ ఆకాశోనిర్విరూపశ్చవివాసాడరగఃఖగః ।
భిక్షుశ్చభిక్షురూపీచరౌద్రరూపస్సురూపవాక్ ॥ ౩౮ ॥ వసురేతాసువర్చస్వీవసువే
గోమహాబలః । మనోవేగిస్తశాచారస్సర్వలోకశుభప్రదః ॥ ౩౯ ॥ సర్వావాసీత్ర
యూవాసీఉపదేశకరోధరః । మునిరాత్మామునిలోకస్సభాగ్యశ్చసహస్రభుక్ ॥ ౪౦ ॥
పక్షీచపక్షురూపశ్చ అపీదీప్తోశాకరః । సమీరోదమనాకారోహ్యథోహ్యర్థకరోవ
శః ॥ ౪౧ ॥ వాసుదేవశ్చదేవశ్చవాసుదేవశ్చవాసునః । సిద్ధియోగావహరీచసి
ద్ధిస్సర్వాథసాధకః ॥ ౪౨ ॥ అతుణ్ణఃతుణ్ణరూపశ్చవృషశోమృదురవ్యయః । మ
హాసేనోవిశాఖశ్చవష్టిభాగోగవాంపతః ॥ ౪౩ ॥ చక్రహస్తస్తువిప్రమ్మిముల
స్తవృషసేవచ । ఋతుర్మతుకరస్తాలోమధుర్మధుకరోవరః ॥ ౪౪ ॥ వాసస్సత్యోవా
జసనోనిత్యమాశ్రమపూజితః । బ్రహ్మచారిలోకచారీసర్వచారీనుచారివిత ॥ ౪౫ ॥ ఈ
శానశ్శుశ్రవఃకాలానిశాచారీహ్యనేకధృక్ । నిమస్తస్థానిమిత్తంవసన్తిర్మత్తికరోహ
రః ॥ ౪౬ ॥ నస్తీశ్వరస్సనస్తీచనస్తనోవిమవద్దనః । భగవదీనియన్తాచకాలాలోక
పితామహః ॥ ౪౭ ॥ చతుర్ముఖోమహావిజ్ఞశ్చౌరులిజ్ఞస్తతైవచ । లిక్తాధ్యక్షస్సరా
ధ్యక్షఃకాలాధ్యక్షోయుగావహః ॥ ౪౮ ॥ బీజాధ్యక్షోబీజకర్తాఅధ్యాత్మానుగతో
బలః । ఇతిహాసశ్చకల్పశ్చదమనోజగదీశ్వరః ॥ ౪౯ ॥ దమ్మోదమ్మకరోదాతావం
శోవంశకరఃకలిః । లోకకర్తావశుపతిర్మహాకర్తాహ్యథోత్తమః ॥ ౫౦ ॥ అక్షరంవర
మంబ్రహ్మబలవాఞ్ముచిరేవచ । నిత్యోహ్యసీతశ్శుద్ధాత్మాశుద్ధోమానోగత్త్విః ॥ ౫౧ ॥
ప్రాసాదస్తుబలోదర్పదర్పణోహవ్యమిన్ద్రజిత్ । వేదకారిస్సూత్రకారోఽద్యాం
శ్చవరమద్దనః ॥ ౫౨ ॥ మహామేఘునివాసీదమహాఘోరోవశీకరిః । అగ్నిజ్వా
లోమహాజ్వాల్మపరిధూక్రావృతోరవిః ॥ ౫౩ ॥ ధిమణశ్చజురోనిత్యోవర్చస్వీధూ
మ్రలోచనః । నీలస్తథాగ్నిలుప్తశ్చశోభనోనరవిగ్రహః ॥ ౫౪ ॥ స్వస్తిస్స్వస్తిస్వభా
వశ్చభోగీభోగకరోలఘుః । ఉత్పజ్జశ్చమహాజ్జశ్చమహాగర్భఃప్రతాపవాక్ ॥ ౫౫ ॥
కృష్ణవగ్గస్సవర్ణశ్చఇద్రియస్సర్వవర్ణకః । మహాపాదోమహాహస్తోమహాకాయోమ
హాయశాః ॥ ౫౬ ॥ మహామూర్ధామహామాత్రోమహామిత్రోనగాలయః । మహా
సూనోమహాకర్ణోమహావాత్సవమహానుః ॥ ౫౭ ॥ మహానాసోమహాకణ్ఠమహా
గ్రీవశ్చశానవాక్ । మహాబలోమహాతేజాహ్యంతరాత్మామృగాలయః ॥ ౫౮ ॥ లమ్బి
శోత్తశ్చనిష్ఠశ్చమహామాయఃపయోనిధిః । మహాద్ధన్తోమహాదంష్ట్రోమహాజిహ్వా
నిహాముఖః ॥ ౫౯ ॥ మహానఖోమహారోమామహాకేశోమహాబలః । ఆసవత్సఃప్రసాద
స్సప్రత్యయోగీతసాధకః ॥ ౬౦ ॥ ప్రీత్యేదనోస్వహేనశ్చఅపికశ్చమహామునిః ।
మహాస్మశ్చకేతుశ్చఅనలోవాయువాహనః ॥ ౬౧ ॥ మణ్డలీమేరువాసశ్చదేవవా

హనపవచ । అభర్వశీర్షస్సామాస్యబుక్సహస్రార్జితేషణః ॥ ౬౨ ॥ యజుఃపాద
భుజోగుహ్యఃప్రకాశౌజాస్తకైవచ । అమోఘార్థప్రసాదశ్చఅస్త్రార్భవ్యస్సందగ్ధ
నః॥ ౬౩ ॥ ఉపహారఃప్రియస్సర్వఃకనకఃకాశ్చసస్థితః । నాభిర్వైదికరోహర్వ్యువు
మః॥ ౬౪ ॥ సర్వశాస్త్రోధనశ్చాచ్యోయజ్ఞోయజ్ఞాసమాహితఃసగో
స్థిలఃపఃకాలామకరఃకాలపూజితః ॥ ౬౫ ॥ సగణోగణకారశ్చభూతభావనసారథిః ।
భస్త్రశాయాభస్త్రగోపాభస్త్రభూతతనుర్గణః ॥ ౬౬ ॥ ఆగమశ్చవిలోపశ్చమహాత్మా
సర్వపూజితః । శుక్లస్త్రీనిగ్రహపసవన్నశ్శుచిర్భూతనిషేవితః ॥ ౬౭ ॥ ఆశ్రమస్థః
కభూతస్థోవిశ్వకర్మాసక్తిర్మాతా । విశాలశాఖస్తామోస్తోహ్యమృజాలస్సనిశ్చితః॥
౬౮॥ కపిలఃకలశస్థానిలయుధశ్చైవవరోమతః । గర్భరోహ్యదితిస్తాత్మోహ్యవిజ్ఞేయ
స్సృశారదః ॥ ౬౯ ॥ వరశ్చధాయుధోదేవోహ్యర్థకారీసుబాధనః । తుచ్ఛవీణోమ
హాకోపఃకర్ణైరేతాజలేతయః ॥ ౭౦ ॥ ఉగ్రోవంశకరోవంశోవంశవాదీహ్యః
తః । సర్వాన్గరూపీమాయావీనుహృదోహ్యలోబలః ॥ ౭౧ ॥ బద్ధనోబద్ధశర్తృచను
బద్ధనవిమోచనః । రాక్షసఘోషకామారిర్మహదంష్ట్రోమహాయుధః ॥ ౭౨ ॥
మృతోలమ్బితోత్పశ్చలమ్బహస్తోవరప్రదః । బ్రాహ్మస్సనిష్ఠితశ్చర్వశ్చజురోభావ్యో
వనః॥ ౭౩ ॥ ఆమరేశోమహాఘోరోఽశ్వదేవస్సరారివః । అహిర్భుభోఽనిరృతిశ్చ
చేకితానోహలీతథా ॥ ౭౪ ॥ అజైశపాచ్చకాపాలీశజురూమారోమహాగరిః । ధ
న్వస్తరిభూమకేతుస్సన్యోవైశ్రవణస్తథా ॥ ౭౫ ॥ ధారావిష్ణుశ్చశక్రశ్చమిత్రస్త్ర
ప్రధరోధ్రువః । ప్రభాసఃపర్వతోహయరర్యమాసవితారవిః॥ ౭౬ ॥ ధృతిశ్చైవవిధా
తావమాన్ధాతాభూతభావనః । నీరస్తీర్థశ్చభీశ్చశ్చసర్వకర్మాగుణోద్వహః ॥ ౭౭ ॥
వద్దగర్భోమహాగర్భశ్చైవైవక్తోనిభానఘః । బలవాంశోచపశాస్త్రశ్చపురాణ
పుణ్యకృత్తమః ॥ ౭౮ ॥ క్రూరకర్మాక్రూరవాసీతసురాత్మామహామధః । సర్వా
యస్సర్వచారీప్రాణేశఃప్రాణినాంపతిః ॥ ౭౯ ॥ దేవదేవస్సభాస్త్రిక్తస్సకసత్సర్వ
త్పవిత్రః । కైలాసస్థోగుహావాసీహిమవద్గిరిసంక్రయః ॥ ౮౦ ॥ కులహరీకులాకర్
బహవిత్పవనప్రజః । ప్రాణేశోబద్ధకీవృక్షోనకులశ్చాద్రిక్తస్తథా ॥ ౮౧ ॥ హ్రస్వ
గ్రీవోమహాజానురలోలశ్చమహామధః । సిద్ధాస్తకారీసిద్ధాగ్ధశ్చన్దోవ్యాకరణోద్భ
వః॥ ౮౨ ॥ సింహనాదస్సింహదంష్ట్రస్సింహాస్యస్సింహవాహనః । ప్రభావాత్కా
గతార్కాలఃకాలకమ్పితరుస్తనుః ॥ ౮౩ ॥ సారజ్ఞోభూతచక్రాజఃకేతుమాలీనుపే
కః । భూతాలయోభూతవతిరజావారాత్రోమలామలః ॥ ౮౪ ॥ వసుభృత్సర్వ
భూతాస్తానిశ్చలస్సనివిదుర్బుధః । అసుహ్యస్సర్వభూతానాంశ్చలశ్చలవిదుర్బుధః
అమోఘస్సంయమోహృష్టోభోజనఃప్రాణధారణః । ధృతిమాన్తతమాన్స్త్రీ
స్సకృతస్తుయధాంపతిః ॥ ౮౬ ॥ గోపాలోగోపతిర్గ్రామోగోపర్తవననోహరః
హిరణ్యబాహుశ్చతథాగుహావాసస్సనాతనః॥ ౮౭ ॥ మహామనామహాకామశ్చ

కామోజితేన్ద్రియః | గాఢారశ్చ సురాపశ్చ తాపకర్తృరతోహితః || ౮౮ || మహాభూతో
భూతవృతోహ్యపురోగణసేవితః | మహాకేతుర్ధరాధాతానైకతానరతస్త్విరః || ౮౯ ||
అవేదనీయ ఆవేద్యస్సర్వశ్చ సుఖావహః | తారణశ్చరణోధాతాపరిధాపరిపూజితః || ౯౦ ||
సంయోగీవర్ధనోవృద్ధోగణికోధగణాధిపః | నిత్యోధాతాసహాయశ్చ
దేవాసురపతిఃపతిః || ౯౧ || యుక్తశ్చయుక్తబాహుశ్చ సుదేవోపి సువర్వణః | ఆమా
ధశ్చ సుమాధశ్చ సున్దరోహరితోహరః || ౯౨ || పపురావర్తయానోన్యోవపుశ్చేష్టో
మహావపుః | శిరోవిసుర్భునస్సర్వలక్ష్యలక్షణభూషితః || ౯౩ || అక్షయో
శరగీతశ్చ సర్వభోగీమహాబలః | స్రామాన్మయాధసమామాన్యస్తీర్థదేవోమహా
యశాః || ౯౪ || నర్జీవోజీవనోమన్తస్సృభగోబహుకరగ్రశః | రత్నభూతోధర
త్నాజ్ఞోమహాగ్ధవనిపాతవిత్ || ౯౫ || మూలంపితౌలోహ్యన్యతంవ్యక్తావ్యక్తస్తపా
నిధిః | ఆరోహణోధిరోహశ్చ శీలధారిమహాతపాః || ౯౬ || మహాకన్ఠోమహాయో
గీయుగోయుగకరోహరిః | యుగరూపోమహాయాపోవహనోగహనోనఖః || ౯౭ ||
న్యాయోనిర్వాపణోపాదఃపణ్డితోహ్యచలోవహః | బహుమాలోమహామాలశ్శిపి
విష్టస్సులోచనః || ౯౮ || విస్తారోలవణఃకూపఃకుసుమాగ్ధఃఫలోదయః | ఋషభోవృ
షభోభజ్ఞోమణిబిన్బుజటాధరః || ౯౯ || ఇన్దుర్విస్మయముఖశూరస్సర్వాయుధ
స్సహః | నివేదనస్సుధాజాతస్స్వర్గద్వారోమహాధనుః || ౧౦౦ || గిరావాసోవిస్మయశ్చ
సర్వలక్షణలక్షుపిత్ | గన్ధమాలీచభగవాన్స్తస్సర్వలక్షణః || ౧౦౧ || సన్మానోబహు
లోబాహుస్సకలస్సర్వపావనః | కరస్థాలీకపాలీచఠోర్ధ్వసంహననోయువా || ౧౦౨ ||
యన్తస్త్రితస్తస్మిన్భూతలోకస్సర్వాశ్రయోన్యదుఃముణ్ఢోవిరూపోవికృతోదణ్డీకు
ణ్డీవికుర్వణః || ౧౦౩ || వార్యక్షుఃకకుభోవజ్రీదీప్తతేజాస్సహస్రపాత్ | సహస్రమూర్ధాదే
వేన్ద్రిస్సర్వదేవమయోగురుః || ౧౦౪ || సహస్రబాహుస్సర్వాగ్ధశ్శరణ్యస్సర్వలో
కకృత్ | పవిత్రంత్రిమధుర్మన్తస్త్రికఃస్థఃకృష్ణపిగ్దశః || ౧౦౫ || బ్రహ్మదణ్డవినిర్మాతా
శతస్సుశ్శతపాశధృక్ | కలాకాష్ఠాలవోమాత్రాముహూర్తోహాక్షపాక్షణః || ౧౦౬ ||
పిశ్యక్షేత్రప్రదోబీజంలిక్ష్మామాద్యస్తునిర్ముఖః | సదసద్వ్యక్తమవ్యక్తంపితామాతాపితా
మహః || ౧౦౭ || స్వర్గద్వారంమోక్షద్వారంప్రజాద్వారంత్రివిష్టపః | నిర్వాణంహృద
యశ్చైవబ్రహ్మలోకఃపరాగతిః || ౧౦౮ || దేవాసురవినిర్మాతాదేవాసురపరాయ
ణః | దేవాసురగురుర్దేవోదేవాసురసమస్కృతః || ౧౦౯ || దేవాసురమహామా
త్రోదేవాసురగణాశ్రయః | దేవాసురగణాధ్యక్షోదేవాసురగణాగ్రణిః || ౧౧౦ || దే
వాధిదేవోదేవర్షిర్దేవాసురవరప్రదః | దేవాసురేశ్వరోవిష్ణుర్దేవాసురమహేశ్వ
రః || ౧౧౧ || సర్వదేవమయోచిన్త్యోదేవతాత్మాస్వయన్భువః | ఉద్గతస్త్రిక్త
మోవైద్యోవరదోవరజోవృధః || ౧౧౨ || ఇజ్యోహస్తీతథావ్యాఘ్రోదేవసంపా
నహర్షభః | విబుధాగ్ర్యస్సురశ్రేష్ఠస్వర్గదేవస్తథోత్తమః || ౧౧౩ || సంయుక్త

శ్లోభ మోహకాంతానాం ప్రభవో వ్యయః । గురుః కాంతో నిజస్సర్గః పవిత్రస్సర్వవాహ
 నః ॥ ౧౧౮ ॥ శృణ్వే శృణ్వే యో బభూరాజ రాజో రామయః ॥ అభిరామస్సర్గ
 జో నిరామస్సర్వపాదనః ॥ ౧౧౯ ॥ లలాటాక్షో విశ్వదేవతాహారిణో బ్రహ్మ
 ర్చనః ॥ స్థావరాణాం పతిశ్చైవ నియతేర్ద్విత్రియవర్తనః ॥ ౧౨౦ ॥ సిద్ధార్థస్సర్వ
 భూతార్థో విస్తృతస్సర్వశుభవ్రతః ॥ వ్రతాధిపః పరం బ్రహ్మముక్తానాం పరమాగతిః ॥
 విముక్తాముక్తకేశశ్చక్రీమాశ్చక్రీవర్ధనో జగత్ ॥ యథావధానం భగవానితి భ
 క్త్యాస్తుతోమయా ॥ ౧౨౧ ॥ భక్తిమేవం పురస్కృత్య మయా యజ్ఞపతిర్విభుః ॥ త
 తో హ్యనుజ్ఞాం ప్రాప్త్యైవంస్తుతో భక్తిమతాం గతిః ॥ ౧౨౨ ॥ తస్మాద్బ్రహ్మైస్తవంశ మ్మృ
 ర్మృపస్తై లోక్యవిశ్రుతః ॥ అశ్వమేధసహస్రస్య ఫలం ప్రాప్య మహాయశాః ॥ ౧౨౩ ॥
 గణాధిపత్యం సమాప్రిప్తస్తజ్జినస్తేజసావ్రభాః ॥ యః పతేచ్ఛృణుయాద్వాపిక్రావ
 యేద్భాగ్విత్తాణాం సపి ॥ ౧౨౪ ॥ అశ్వమేధసహస్రస్య ఫలం ప్రాప్తోతి వై ద్విజాః ॥ బ్ర
 హ్మశ్చ శ్చ సురావశ్చ స్తేయీ చ గురుతల్పగః ॥ ౧౨౫ ॥ శరణాగతఘాతీ చ మిత్రవిశ్వా
 సహతకః ॥ మాతృహాపితృహాచైవ వీరహాః పూణహాతథా ॥ ౧౨౬ ॥ సంవత్సరం
 క్రమాజ్ఞప్త్యా త్రిసంధ్యంశ జురాశ్రమే ॥ దేవమిష్ట్యా త్రిసంధ్యం చ సర్వపాపైః ప్రము
 చ్యతే ॥ ౧౨౭ ॥ * * * * *

ఇతి శ్రీమహాపురాణే లక్ష్మీ పూర్వభాగే తణ్డికృతరుద్రసహ

స్రీనామస్తోత్రకథనం నామ షట్షష్ఠ తమోధ్యాయః.

సూతః ॥ త్రిధన్వా దేవదేవస్య ప్రసాదాత్తజ్జినస్తథా ॥ అశ్వమేధసహస్ర
 స్య ఫలం ప్రాప్య ప్రయత్నతః ॥ ౧ ॥ గాణపత్యం దృఢం ప్రాప్తస్సర్వదేవసమస్కృ
 తః ॥ అసీత్తిధన్వనశ్చాపి విద్వాంస్త్రయ్యారుణో నృపః ॥ ౨ ॥ తస్య సత్యవ్రతో నా
 మకుమారో భూవ్తహాబలః ॥ తేన భార్యా విదర్భస్య హృతా హత్యా మితా జనమ్ ॥ ౩ ॥
 పాణిగ్రహణమస్తే మునిస్తామప్రాపి తేష్విహ ॥ తేనాథర్షేణ సంయుక్తం రాజాత్మ
 య్యారుణో త్యజత్ ॥ ౪ ॥ పితరం సో బ్రవీత్య క్షక్వగచ్ఛామీతి వై ద్విజాః ॥ పితా తే
 న మథోవాచ శ్వపాకై స్సహవర్తయ ॥ ౫ ॥ ఇత్సు క్తస్స విచక్రామనగరాద్భవ
 త్పితుః ॥ సతు సత్యవ్రతో ధీమాశ్చాపాకావనథాన్తికే ॥ ౬ ॥ పిత్రాశ్చక్రీవసద్వి
 రః పితాచాశ్చ వనంయయా ॥ సర్వలోకేషు విఖ్యాతస్త్రీశ్చ జురీతి వీర్యవాక్ ॥ ౭ ॥
 వసన్తకోపాత్పుణ్యాత్పూరాజానత్యవ్రతః పురా ॥ విశ్వామిత్రో మహాతేజావరం
 త్యాత్రిశజువే ॥ ౮ ॥ రాజ్యేభిషిచ్యతం పిత్రేయోజయామాస తం మునిః ॥ మ
 తాం దేవతానాం చ వసన్తస్య చ కాశికః ॥ ౯ ॥ సశరీరం తదా తం వై దివమారోపయ
 భుః ॥ తస్య సత్యవ్రతా నామ భార్యా కైకయవంశజా ॥ ౧౦ ॥ కుమారం జనయా
 సహరిశ్చన్ద్రముకల్మషమ్ ॥ హరిశ్చన్ద్రస్య చ మతోలోహితో నామ వీర్యవాక్ ॥ ౧౧ ॥

హరితోలోహితస్యాథమధ్యహారతడవ్యతే । విజయశ్చనులేజాశ్చదుస్థపుత్రాబభూ
వతుః ॥ ౧౨ ॥ జేతాక్షత్రస్యసర్వత్రవిజయస్తేనసన్నతః । రుచకస్తస్యతనయో
రాజావరమధార్మికః ॥ ౧౩ ॥ రుచకస్యవృకఃపుత్రస్తస్మాద్భూమయశ్చజ్ఞివా ॥ స
గరస్తస్యపుత్రోభూద్రాజావరమధార్మికః ॥ ౧౪ ॥ ద్వేభార్యేసగరస్యాపిప్రభాభా
నుమతీతథా । తాభ్యామారాధితఃపూర్వమార్యోగ్నిపుత్రకావ్యయా ॥ ౧౫ ॥
ఔర్వస్తుప్తస్తయోఃప్రాదాద్యభేష్టంవరముత్తమమ్ । ఏకావప్తిసహస్రాణిసుతమే
కంపరాతథా ॥ ౧౬ ॥ అగృష్టోద్వంశకర్తారంప్రభాగృష్టోత్సుతాన్మహావా ॥ ఏ
కంభానుమతిఃపుత్రమగృష్టోదసమజ్ఞసమ్ ॥ ౧౭ ॥ తతష్టప్తిసహస్రాణిసుమవేసాతు
వైప్రభా । భనస్తఃపృథివీందద్ధావిష్టుమజ్ఞాగ్రమార్గజైః ॥ ౧౮ ॥ అసమజ్ఞస్యత
నయస్సోంశుమాన్నామవిశ్రుతః । తస్యపుత్రోదిలీవస్తుదిలీవాత్తుభగీరథః ॥ ౧౯ ॥
యేనభాగీరథీగజ్ఞాతపఃకృత్వావతారితా । భగీరథసుతశ్చాపిశ్రుతోనామబభూవ
హ ॥ ౨౦ ॥ నాభాగస్తస్యదాయాదోభవభక్తఃప్రతాపవా ॥ అవ్యరీషస్సుతస్త
స్యసిన్ధుద్వీపస్తతోభవత్ ॥ ౨౧ ॥ నాభాగేనావ్యరీషేణభూజాభ్యాంపరిపాలితా ।
బభూవవసుధాత్యర్థంతాపత్రయవివశ్చితా ॥ ౨౨ ॥ అయతాయస్సుతస్తస్యసిన్ధుద్వీ
పస్యవీర్యవా ॥ పుత్రోయతాయుషోధీమాన్నుతువర్ణోమహాయశాః ॥ ౨౩ ॥ ది
వ్యాక్షహృదయజ్ఞోవైరాజానశసఖోబలీ । నభోద్వావేవవిఖ్యాతాపురాణేషుపుథ
వ్రతా ॥ ౨౪ ॥ వీరసేనసుతశ్చాన్యోయశ్చేత్వాకుకులోద్భవః । ఋతువర్ణస్యపు
త్రోభూతాస్సర్వభామోద్విజోత్తమాః ॥ ౨౫ ॥ సుదానస్తస్యతనయోరాజాత్విద్యై
సమోభవత్ । సుదానస్యసుతఃప్రోక్తస్సాదాసోనామపార్థివః ॥ ౨౬ ॥ ఖ్యాతఃక
ల్మావపాదోవై నామ్నామిత్రసహశ్చనః । వసిష్ఠస్తుమహాతేజాఃత్రైత్రేకల్మావపా
దకే ॥ ౨౭ ॥ అశ్వకంజనయామాసత్తత్వాకుకులవర్ధనమ్ । అశ్వకస్యోత్తరాయాం
తుమూలకస్తుసుతోభవత్ ॥ ౨౮ ॥ సహిరామభయాద్రాజాస్త్రీభిఃపరివృతోవనే
విభర్తిత్రాణమిచ్ఛన్వై నారీకవచముత్తమమ్ ॥ ౨౯ ॥ మూలకస్యాపిధర్మాత్పారాజా
తతరథస్సుతః । తస్మాచ్ఛతరథాజ్ఞజ్ఞేరాజాత్విభిభోబలీ ॥ ౩౦ ॥ ఆసీత్వైలవిల
శ్చీమాన్స్వర్ధశర్మప్రతాపవా ॥ పుత్రోవిశ్వసహస్తస్యపితృకన్యావ్యజీజనత్ ॥
దిలీవస్తస్యపుత్రోభూభట్వాక్లగ్నివిశ్రుతః । యేనస్యర్థాదిహాగత్యముహూర్తంప్రా
ప్యజీవితమ్ ॥ ౩౧ ॥ త్రయోగ్నియస్త్రయోలోకాబుద్ధ్యాసత్యేనవైజితాః । ది
వ్యాహుమస్సుతస్తస్యరఘుస్తస్మాదజాయత్ ॥ ౩౨ ॥ అజఃపుత్రోరఘోశ్చాపితస్మా
ద్భూతవీర్యవా ॥ రాజాదశరథస్తస్మాచ్ఛీమానిత్వాకువంశకృత్ ॥ ౩౩ ॥ రా
మోదశరథాద్విరోధర్మజ్ఞోలోకవిశ్రుతః । భరతోలక్ష్మణశ్చైవశత్రుఘ్నశ్చమహాబ
లీ ॥ ౩౪ ॥ తేషాంశ్రేష్ఠోమహాతేజారామఃపరమవీర్యవా ॥ రావణంసమరేహ
ర్షాయైశ్చైరిష్ట్యవధర్తువత్ ॥ ౩౫ ॥ దశవర్షసహస్రాణిరామోరాజ్యంచకారసః ॥

రామస్యతనయోజజ్ఞేకుశల్యభివశ్రుతః ॥ ౩౭ ॥ లవశ్చసుమహాభాగస్సత్సవానభ
వత్సుధీః । అతిథిస్తుకుశజ్ఞేనిషధస్తస్యచాత్మజః ॥ ౩౮ ॥ సశస్త్రనిషధాజ్ఞాతోనభస్త
స్తాదజాయత । నభసఃపుణ్డరీకాఖ్యఃక్షేమధన్వాతతస్సన్పితః ॥ ౩౯ ॥ తస్యపుత్రో
భవద్విరోదేవానీకఃప్రతాపవాః । అహీనరస్సుతస్తస్యసమాప్రాశ్వస్తతఃపరః ॥ ౪౦ ॥
శుభశ్చద్రావణీకశ్చతారాపీఠస్తతోభవత్ । తస్యోత్పజశ్చవైగిరిరౌఘనువన్త
స్తతోభవత్ ॥ ౪౧ ॥ శ్రుతాయరభవత్తస్మాద్భృహద్బలత్తస్మృతః । భారతేయో
మహాలేఖాసౌభద్రేణనిపాతితః ॥ ౪౨ ॥ ఏతేహీత్వాకుదాయాదారాజానఃప్రాయ
శస్త్రస్సృతాః । వంశేప్రధానాపతస్త్రిన్నాభ్యాన్యేనపతీర్తితాః ॥ ౪౩ ॥ సర్వేపా
శువతంజ్ఞానమధీత్యపరమేశ్వరమ్ । సమభ్యర్చ్యయథాజ్ఞానమిష్ట్యజ్ఞైర్యథావిధి
దివంగతామహాత్మానఃకేచిన్సుక్తాత్తయోగినః । నృగోబ్రాహ్మణశాపేనకృకలానత్త్వ
మాగతః ॥ ౪౪ ॥ శుష్టశ్చదృష్టకేతుశ్చయమబాలశ్చవీర్యవాః । రణధృష్టశ్చతేషు
త్రాస్త్రయఃపరమధార్మికాః ॥ ౪౫ ॥ ఆనర్తోనామశర్యాతేస్సుకన్యానామదారికా
ఆనర్తస్యాభవత్పుత్రోరోచమానఃప్రతాపవాః ॥ ౪౬ ॥ రోచమానస్యరేవోభూద్రే
వాదైవతపవచ । కకుద్దీచాపరోజ్యేన్యపుత్రఃపుత్రశతస్యతు ॥ ౪౭ ॥ రేవతీయస్య
సాకన్యాపత్నీరామస్యవిశ్రుతా । నరిష్యన్తస్యపుత్రోభూజ్ఞితాత్మాతుమహా
లీ ॥ ౪౮ ॥ నాభాగాదన్భరీషస్త్రవిష్టుభక్తఃప్రతాపవాః । ఋతస్తస్యసుతశ్శ్రీమా
న్సర్వధర్మవిదాంపరః ॥ ౪౯ ॥ కృతస్తస్యసుధర్మాభూత్పృషితోనామవిశ్రుతః ।
కరూషస్యతుకారూషాస్సర్వేప్రఖ్యాతకీర్తయః ॥ ౫౦ ॥ పృషితోహింసయిత్యాగాంశు
రోప్రాపసుకల్మషమ్ । శాపాచ్ఛాదత్యమాపన్నశ్చవనస్యేతివిశ్రుతః ॥ ౫౧ ॥ ది
ష్టపుత్రస్తునాభాగస్తస్మాదపిభలన్దనః । భలన్దనస్యవిక్రాంతారాజాసీదజవాహనః
ఏతేసమాసతఃప్రోక్తామనుపుత్రామహాభుజాః । ఇత్వాకోపుత్రపౌత్రాద్యావశస్య

శ్రిచంద్రివంశవర్ణనమ్ శ్రి

భవదామివః ॥ ౫౨ ॥ సూతః ॥ విశేషురూరవానామరుద్రభక్తఃప్రతాపవాః । వ
క్రేత్వకణ్డకంరాజ్యందేశేపుణ్యతమేద్విజాః ॥ ౫౩ ॥ ఉత్తరేయమునాతీరేప్రయా
గేమనిసేవితే । ప్రతిష్ఠానాధిపశ్శ్రీమాన్పరిష్ఠానేప్రతిష్ఠితః ॥ ౫౪ ॥ తస్యపుత్రో
స్సప్తభవన్సర్వేవితతతేజసః । గన్ధర్వలోకవిదితాభవభక్తామహాబలాః ॥ ౫౫ ॥ ఆ
యుర్మాయురమాయుశ్చవిశ్వాయుశ్చైవవీర్యవాః । శ్రుతాయుశ్చశతాయుశ్చవి
వ్యాశ్చైవోర్వశీమతాః ॥ ౫౬ ॥ ఆయుషస్తనయావీరాఃపశ్చాద్వాసన్తమాజనః । స్వ
ర్భానుతనయాయాన్తేప్రభాయాంజ్ఞరేన్యపాః ॥ ౫౭ ॥ సహుషఃప్రథమస్తేషాంధర్మ
జ్ఞోలోకవిశ్రుతః । సహుషస్యతుదాయాదాష్టదిన్దోగమతేజనః ॥ ౫౮ ॥ ఉత్ప
న్నాపితృకన్యాయాంవిరజాయాంమహాజనః । యతిర్యయాతిస్సంయాతిరాయా

తిఃపశ్య మోక్షకః ॥ ౬౧ ॥ విజాతిశ్చేతిషడిమేసర్వేప్రభావకీర్తయః । యనిజ్యే
 స్థశ్చ తేషాంవైయయాతిస్తుతతోవరః ॥ ౬౨ ॥ జ్యేష్ఠస్తుయతిర్వోత్తోద్ధీబ్రహ్మభూతో
 భవన్తుభిః । తేషాంయయాతిఃపశ్యానాంమహాబలపరాక్రమః ॥ ౬౩ ॥ దేవయా
 నీముశనసస్సుతాంభార్యామవాపసః । శర్మిస్తామాసురీంచైవతనయాంవృషవర్ష
 ణః ॥ ౬౪ ॥ యదుంచతుర్వసుంచైవదేవయానీవ్యజాయత । తావుభాశుభకర్మా
 శాస్త్రతావిద్యావికారదా ॥ ౬౫ ॥ ద్రుహ్యంచానుంచపూరుంచశర్మిస్తావార్షవర్షణే
 యయాతయేరథంతస్మదదాశుక్రఃప్రతాపవాక్ ॥ ౬౬ ॥ తోషితస్తేనవిప్రేష్టఃప్రీతః
 పరమభాస్వరమ్ । సుసజంకాశ్చనందివ్యమక్షయేచమహేషుధీ ॥ ౬౭ ॥ యుక్తం
 మనోజవైరశ్వైర్యేనకన్యాంసముద్వహత్ । సతేనరభముభ్యేనషణ్మాసేనాజయన్
 హేమ్ ॥ ౬౮ ॥ యయాతిర్ముధిదుగ్ధర్షోదేవదానవమానుషైః । భవభక్తస్తుపుణ్యాన్
 ధర్మనిష్ఠస్సుమజ్జసః ॥ ౬౯ ॥ యజ్జయాజీజితక్రోధస్సర్వభూతానుకన్పసః । కౌర
 వాణాంచసర్వేషాంసభవద్రథఉత్తమః ॥ ౭౦ ॥ యావన్నరేష్టఃప్రవరఃకారవోజ
 నమేజయః । పురోర్వంశస్యరాజ్ఞస్తరాజ్ఞఃపారిక్షతస్యతు ॥ ౭౧ ॥ జగముసరథోనా
 శంశాపాద్గర్గస్యధీమతః । గర్గస్యహినుతంబాలంసరాజాజనమేజయః ॥ ౭౨ ॥ అ
 కూరంహింసయామాసబ్రహ్మహత్యానువాపసః । సలోహగన్ధీరాజ్ఞిఃపరిధావ
 నితస్తతః ॥ ౭౩ ॥ పారజానపదైస్త్యక్తోనలేభేశర్మకర్మిచిత్ । తతస్సుమఃఖసస్త
 ప్తోనలేభేనంవిదంక్వచిత్ ॥ ౭౪ ॥ జగముశౌనకమృషింశరణ్యంవ్యథితస్తదాత్రిద్యే
 తిర్నామవిభ్యాతోయోసామునిరుదారధీః ॥ ౭౫ ॥ యాజయామాసచేద్యేతిస్తంస్య
 పంజనమేజయమ్ । అశ్వమేధేనరాజానంపావనార్థంద్విజోత్తమాః ॥ ౭౬ ॥ సలో
 హగన్ధాన్నిర్ముక్తపనసాచమహాయశాః । యజ్జస్యవబృథేమధ్యేయాతోదివ్యోరథ
 శ్శుభః ॥ ౭౭ ॥ తస్మాద్వంశాత్పరిభ్రాష్టోవసోశ్చేదివతేఃపునః । దత్తశక్రేణతుష్టేన
 లేభేతస్మాద్భృహద్రథః ॥ ౭౮ ॥ తతోహత్వాజరాసద్ధంభీనుస్తంరథముత్తమమ్ప్ర
 దదౌవాసుదేవాయప్రీత్యాకారవనస్ససః ॥ ౭౯ ॥ సూతః ॥ అభ్యషిజ్ఞాత్పురంపుత్రం
 యయాతిర్నాహుమఃప్రభుః । కృతోపకారస్తేనైవపురుణాద్విజపుణ్ణవాః ॥ ౮౦ ॥ అభి
 షేక్తుకామంచస్యపంపురుంపుత్రంకనీయసమ్ । బ్రాహ్మణప్రముఖావగ్తాఇదంచనమ
 బ్రువన్ ॥ ౮౧ ॥ కథంశుక్రస్యనస్తారందేవయాన్యాస్సుతంప్రభో । జ్యేష్ఠంయదుమ
 తిక్రమ్యకనీయాన్రాజ్యమర్హతి ॥ ౮౨ ॥ ఏతేసమ్బాధయామస్తాంధర్మంచైవాసు
 పాలయ ॥ ౮౩ ॥

* * * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్షేపూర్వభాగే చద్వివంశవర్ణనంనామ

సప్తమష్టితమోధ్యాయః.

శ్రియయాతిపారజనసంవాదః ॥

యయాతిః॥ బ్రాహ్మణవ్రముఖావణాస్స ర్వేశ్వర్షాంతుమేవచః । జ్యేష్ఠంస
తియథారాజ్యంనదేయంమేకధంచన ॥ ౧ ॥ మమజ్యేష్ఠేనయదునానియోగోనా
నుపాలితః । ప్రతికూలమతిశ్చైవనసపుత్రస్సతాంమతః॥ ౨ ॥ మాతాపిత్రోర్వచనకృ
శ్చిద్భిఃపుత్రఃప్రశస్యతే । సపుత్రఃపుత్రవశ్యస్తువర్తతేపితృమాతృషు ॥ ౩ ॥ యమ
నాహమవజ్ఞాతస్తథాతుర్వసునాపిత । ద్రుహ్యోనచానునాచైవమవ్యవజ్ఞాకృతాభ్య
శమ్ ॥ ౪ ॥ పురుణాచకృతంవాక్యంమానితశ్చవిశేషతః । కనీయాన్తమదాయాదోఽ
రాయేనధృతామను ॥ ౫ ॥ శుక్రేణమేసమాదిష్టాదేవయాన్యాఃకృతేజరా । ప్రార్థి
తేనపునస్తేనజరాసజ్ఞానిశీకృతా ॥ ౬ ॥ శుక్రేణచవరోద్యుతావ్యేనోశనసాస్య
యమ్ । పుత్రోయస్త్యానువర్తేతసతేరాజ్యధరస్త్విత ॥ ౭ ॥ భవంతోఽప్యనుజానంతు
పూరురారాజ్యేభిషిచ్యతే ॥ ప్రకృతయః॥ యఃపుత్రోగుణసమ్పన్నోమాతాపిత్రోర్హి
తస్సదా ॥ ౮ ॥ సర్వమర్హతకల్యాణంకనీయానపిసప్తభుః । అర్హఃపూరురిదంరా
జ్యంయస్సుతోవాక్యకృత్తవ ॥ ౯ ॥ వరదానేనశుక్రస్యనశకక్యంకర్తుమన్యథా॥సూతః॥
ఏవంజానవదైస్తుష్టైరిత్యుక్తోనాహుషస్తదా॥౧౦॥అభిషిచ్యతతోరాజ్యేపురుంస్వసు
తమాన్యనః । దిశిదక్షిణపూర్వస్యాంతుర్వసుంపుత్రమాదిశత్ ॥ ౧౧ ॥ దక్షిణాయా
మథోరాజాయదుంజ్యేష్ఠంస్యయోజయత్ । ప్రతీచ్యాముత్తరస్యాంతుద్రుహ్యంచా
నుంచతావుభా ॥ ౧౨ ॥ సప్తద్విపంయయాతిస్తుజిత్యావృథ్వింససాగరామ్ । పృ
భజచ్చత్రిధారాజ్యంపుత్రేభ్యోనాహుషస్తదా ॥ ౧౩ ॥ పుత్రసంజాగ్రమితశ్శ్రీస్తు
మతిమానభవన్నృపః । ప్రీతిమానభవద్రాజాభారమావేశ్యబద్ధుమ్॥౧౪॥ అత్రగా
థామహారాజ్ఞాపురాగితాయయాతినా । యాభిఃప్రత్యాహరేతాగ్రమాన్సర్వతో
జ్ఞానికూర్త్వతే ॥ ౧౫ ॥ తాభిరేవనరశ్రీమాన్నాన్యథాకర్తకోటికృత్ । నజాతుకా
మఃకామానాముపభోగేనశామ్యతి ॥ ౧౬ ॥ హవిషాకృష్ణవర్తేవభూయఏవాభివర్ధ
తేయత్పృథివ్యాంప్రీహియవంహిరణ్యంవశవస్త్రియః॥ ౧౭ ॥ నాలమేకన్యతశ్చ
ర్వమితిమత్తాశ్రమంప్రజేత్ । యదానకురుతేభావంసర్వభూతేషుపాపకమ్ ॥ ౧౮ ॥
కర్మణామనసావాచాబ్రహ్మసమ్పద్యతేతదా । యదావరాన్నవిభేతివరేచాస్తాన్నవి
భ్యత ॥ ౧౯ ॥ యదాసనిదేన్నద్యేష్టిబ్రహ్మసమ్పద్యతేతదా । యాదుస్త్యజాదుర్మ
తిభిర్యానజీర్యతిజీర్యతః ॥ ౨౦ ॥ యోసాప్రాణాన్వికోరోగస్తాంతృష్ణాంత్యజతస్సు
ఖమ్ । జీర్యన్తిజీర్యతఃకేశాదన్తాజీర్యన్తిజీర్యతః ॥ ౨౧ ॥ చతుశ్శ్రీతేచజీర్యతే
తృష్ణైకానిరువద్రవా । జీర్యన్తిదేహిసస్సర్వేస్వభావాదేవనాన్యథా ॥ ౨౨ ॥ జీవి
తాశాధనాశాచజీర్యతోపినజీర్యతే । యచ్ఛకామసుఖంలాకేయచ్ఛదివ్యంమహాత్ము

ఖమ్ ॥ ౨౩ ॥ తృష్ణోక్షయసుఖస్యైతత్కలాంసార్థస్త్విషోజశీమ్, ఏవముక్తాసరా
జ్జస్సిస్సదారఃప్రావిశద్వనమ్ ॥ ౨౪ ॥ భృగుతుక్షేతవస్తప్తావృతతైవచవహాయ
శాః । సాధయిత్వాత్వనశనంసదారస్వర్గమాప్తవాక్ ॥ ౨౫ ॥ తస్యవంశాస్తువ
జ్జైతేపుణ్యాదేవర్షిసత్కృతాః । యోర్వాప్తావృథివీకృతాన్సూర్యస్యేవమరీచ
భిః ॥ ౨౬ ॥ ధనీవ్రజావానాయుష్షసీర్జిమాంశ్చభవేన్నరః । యయాతిచరితం
పుణ్యంపతఞ్చుణ్యంచబుద్ధిమాక్ ॥ ౨౭ ॥ సర్వపాపవినిర్ముక్తశ్శివలోకేమహీయతే॥

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్షే పూర్వభాగేయయాతిపారజన

సంవాదోనామఅష్టషష్ఠిత మో ధ్యా యః.

శ్రియదువంశాదివర్ణనమ్. ౬

సూతః ॥ యదోర్వంశంప్రవత్సామిజ్యేష్ఠస్యోత్తమతేజసః । సక్షేపేణాను
పూర్వావృచ్ఛగదతోమేనబోధత ॥ ౧ ॥ యదోఃపుత్రాబభూవుర్విషణ్ణదేవసుతోవ
మాః । సహస్రజిత్సుతోజ్యేష్ఠోక్రోష్ఠుర్మిలోజకోలఘుః ॥ ౨ ॥ సహస్రజిత్సుతస్త
ద్వచ్ఛతజిన్నానుపాధీవః । సుతాశ్చతజితఃఖ్యాతాస్త్రయఃపరమకీర్తయః ॥ ౩ ॥
హైహయశ్చహయశ్చైవరాజావేణుహయశ్చయః । హైహయస్యతుదాయాదో
ధర్మఇత్యభివిశ్రుతః ॥ ౪ ॥ తస్యపుత్రోభవద్విప్రాధర్మనేత్రఇతిశ్రుతః । ధర్మనేత్ర
స్యకీర్తిస్తుసజ్జయస్తస్యచాత్మజః ॥ ౫ ॥ సజ్జయస్యతుదాయాదోమహిష్టాన్నామ
ధార్మికః । ఆసీన్మహిష్టతఃపుత్రోభద్రశ్రేణ్యఃప్రతాపవాక్ ॥ ౬ ॥ భద్రశ్రేణ్యస్య
దాయాదోదుర్దమోనానుపాధీవః । దుర్దమస్యసుతోధీమాన్ధనకోనామవిశ్రుతః ॥ ౭ ॥
ధనకస్యతుదాయాదాశ్చత్వారోలోకసమ్మతాః । కృతవీర్యఃకృతాగ్నిశ్చకృతవర్షా
తతైవచ ॥ ౮ ॥ కృతౌజాశ్చచతుర్థోభూతాగ్నీర్వీర్యస్తతోద్భవః । జ్ఞేషాహుస
హస్రేణసప్తద్విపేశ్వరోత్తమః ॥ ౯ ॥ తస్యరామస్తదాత్వాసీత్పుత్యుర్నారాయ
ణాత్మకః । తస్యపుత్రశతాన్యాసీత్పృథ్విత్రమహారథాః ॥ ౧౦ ॥ కృతాస్త్రాగ్రిబిన
శ్శూరాధర్మాత్తానోమనస్వినః । శూరశ్చశూరసేనశ్చధృష్టఃకృష్ణస్తతైవచ ॥ ౧౧ ॥
జయధ్వజశ్చరాజాభూదావస్తీనాంవిశామ్మతిః । జయధ్వజస్యపుత్రోభూత్తాలజఙ్ఘో
మహాబలః ॥ ౧౨ ॥ శతంపుత్రాస్తుతస్యేహతాలజఙ్ఘఃప్రకీర్తితాః । తేహంజ్యేష్ఠో
మహావీర్యోవీతిహూత్రోభవన్నృపః ॥ ౧౩ ॥ వృషప్రభృతయశ్చాన్యేతత్పుతాఃపు
ణ్యకర్మణః । వృషోవంశకరస్తేహంతస్యపుత్రోభవన్నఘః ॥ ౧౪ ॥ మధోఃపుత్రశతం
త్వాసీద్వృష్ణిస్తస్యతువంశభాక్ । వృష్ణోస్తువృష్ణయస్సర్వేమధోర్వేమాధవాన్సు
తాః ॥ ౧౫ ॥ యాదవాయదువంశేనగరుచ్యంతేతుహైహయాః । తేహంపశ్చగణా
హ్యేతేహైహయానాంమహాత్మనామ్ ॥ ౧౬ ॥ వీతిహూత్రాశ్చహర్యాతాభో

జాత్యవస్తయస్తథా । శూరసేనాస్తువిఖ్యాతాస్తలజ్ఞాస్తకైవచ ॥ ౧౭ ॥ శూర
శ్చశూరసేనశ్చవృషకృష్ణస్తకైవచ । జయధ్వజఃపఞ్చనాస్తువిఖ్యాతాహైహయోత్త
మాః ॥ ౧౮ ॥ శూరశ్చశూరవీరశ్చశూరసేనస్యచానఘాః । శూరసేనాశ్చవిఖ్యాతా
శూరాస్తస్యమహాన్నః ॥ ౧౯ ॥ వీరశూరాశ్చమితశ్చాపివిశ్రుతోనర్తకశ్చయత । దుర్
యఃకృష్ణపుత్రస్తుబభూవామిత్రకర్షణ ॥ ౨౦ ॥ క్రోష్టుశ్చశృణురాజద్వేర్వంశముత్తమ
పారుషమ్ । యస్యాన్వయేచసముత్థతోవిష్ణుర్వృష్ణీకులప్రభుః ॥ ౨౧ ॥ క్రోష్టేరేణో
భవత్పుత్రోవృజినీవాస్తమహాయశాః । తస్యపుత్రోభవత్స్వాతీకుశబుగస్తత్పుత్రోభ
వత్ ॥ ౨౨ ॥ అథప్రసూతిమిచ్చన్వైకుశబుగస్సమహాబలః । మహాక్రతుభీరజేషా
వివిధైరాత్మదక్షిణైః ॥ ౨౩ ॥ జజ్ఞేదితరథస్తస్యపుత్రఃకర్మభిరన్వితః । అథచైత్రరథీర్వి
రోయజ్ఞావిపులదక్షిణః ॥ ౨౪ ॥ శశవిష్ణుస్తువైరాజాఅన్వయాద్వైరముత్తమమ్
చక్రవర్తీమహాసత్త్వఃసహవీర్యోబహువ్రజాః ॥ ౨౫ ॥ శశవిష్ణోస్తుపుత్రాణాంసహ
స్రాణామభూచ్ఛతమ్ । శంసన్దితస్యపుత్రాణామనన్తకమనుత్తమమ్ ॥ ౨౬ ॥ అనన్త
కాత్పుత్రోయజ్ఞోయజ్ఞస్యతనయోధుశ్చితిః । ఉశనాస్తస్యతనయస్సమ్ప్రాప్యతుమ
హీమిమామ్ ॥ ౨౭ ॥ ఆజనోరాశ్వమేధానాంశతముత్తమధార్మికః । స్త్రోతశ్చోశ
నసఃపుత్రస్సితేషుర్నామపార్థివః ॥ ౨౮ ॥ మరుతస్తస్యతనయోరాజర్నిర్వంశవర్ధనః
వీరఃకన్యశ్చబర్హిస్తుమనుస్తస్యాత్మజస్సృతః ॥ ౨౯ ॥ పుత్రస్తరుక్షకవచోవిద్వాన్సా
వృశబర్హివః । సహత్యరుక్షకవచోవీరానగవచినోరణే ॥ ౩౦ ॥ ధన్వినోనిశితైర్వా
జైరవాపశ్రియముత్తమామ్ । అశ్వమేధేశుధర్మాత్పాముత్పిఃపృథివీందదా
జజ్ఞేతురుక్షకవచాన్పురావృత్తవీరవః । జజ్ఞేరేపఞ్చపుత్రాస్తుమహాసత్త్వాఃపరావృ
తః ॥ ౩౧ ॥ రుక్మేషుఃపృథురుక్షశ్చజ్యోమఘఃపరిఘోహరిః । పరిఘంచహరించై
వవిదేహేషుపితాన్యసత్ ॥ ౩౩ ॥ రుక్మేషురభవద్రాజాపృథురుక్షస్తదాశ్రయాత్ ।
తైస్తుప్రవాజితోరాజాజ్యమఘోవసదాశ్రమే ॥ ౩౪ ॥ ప్రశాస్తస్సవనైస్థోపిభా
వ్యజ్ఞేరేవబోధితః । జగామధనురాదాయదేశమన్యంధ్వజీరథీ ॥ ౩౫ ॥ సర్వదా
తీరమేకాకీకేవలంభార్యయానుతః । ఋతువస్తంగరింగత్వాన్యక్షమనైయరువా
సతః ॥ ౩౬ ॥ జ్యోమఘస్యాభవద్భార్యచైఖ్యాశీలవతీసతీ । సాచైవతపసోగ్రీణ
చైజ్యోవైసవస్సూయత ॥ ౩౭ ॥ సుతంపిదగ్ధంసుభగావయఃపరిణతాసతీ ।
రాజపుత్రసుతాయాంతుపద్వాంసాశ్రథకైశికా ॥ ౩౮ ॥ పుత్రోవిదగ్ధరాజస్యశూ
రారణవిశారదా । రోమపాదస్త్రతీయశ్చబభ్రుస్తస్యాత్మజఃస్సృతః ॥ ౩౯ ॥ సుభ
తిస్తనయస్తస్యవిద్వాన్సరమధార్మికః । కాశికస్తనయస్తస్మాత్తస్మాచ్చైద్వాన్సపా
స్తృతాః ॥ ౪౦ ॥ క్రథోవిదగ్ధస్యసుతఃకున్దిస్తస్యాత్మజోభవత్ । కున్దేర్వృతస్త
తోజజ్ఞేరణధృష్టఃప్రతాపవాన్ ॥ ౪౧ ॥ రణధృష్టస్యచనుతోనధృతిఃపరవీరవః । దా

శాస్త్రోన్వేషతో నామ్నా మహారిగణసూదనః ॥ ౪౨ ॥ దశార్హస్యనుతో వ్యాప్తజీ
 మూతభితిత్సుతః । జీమూతపుత్రో వికృతిస్తస్యభీమరథస్సుతః ॥ ౪౩ ॥ అథభీమరథ
 స్యాసీత్పుత్రో నవరథః కిల । దానధర్మరతో నిత్యం సత్యశీలపరాయణః ॥ ౪౪ ॥ తస్య
 చాసీద్బ్రహ్మరథశ్శకునిస్తస్య చాత్మజః । తస్మాత్కరహ్నుస్సమ్భుతో దేవరాతో భవత్త
 తః ॥ ౪౫ ॥ దేవరాతాదభూదాజాదేవరాతిర్మహాయశాః । నేవగర్భివమోజన్మ
 యో దేవక్షత్రసన్దనః ॥ ౪౬ ॥ దేవక్షత్రసుతశ్చీమాన్మధుర్నామమహాయశాః ।
 మధూనాం వంశకృద్రాజామధోస్తుకురువంశకః ॥ ౪౭ ॥ కురువంశాదనుస్తస్మాత్పు
 రుత్వాన్పురుషోత్తమః । అంశుర్జజ్ఞేథవై దర్భాభ్యంభద్రవత్యాంపురుత్వతః ॥ ౪౮ ॥ వి
 త్వాక్కిమభవచ్ఛాంశుస్సత్వస్తస్మాదజాయత । సత్వాస్సర్వగుణోపేతస్సత్వతః కుల
 వర్ధనః ॥ ౪౯ ॥ జ్యామఘస్యమయాప్రోక్తా సృష్టిర్వై విస్తరేణవః । యః పఠేచ్ఛృ
 ణయా ద్వాపినిసృష్టిం జ్యామఘస్యతు ॥ ౫౦ ॥ బ్రజీవత్యేతివై స్వర్గం రాజ్యం సౌ
 భ్యంచ విదత్తి ॥ ౫౦౪ ॥ * * * * *

ఇతి శ్రీమహాపురాణే లై క్షేపూర్వభాగే యదువంశానువర్ణనం నామ
 ఏకోనసత్తతిత మో ధ్యా యః.

సూతః ॥ సాత్వతస్సత్వసమ్మన్మన్వప్రజజ్ఞేచతురస్సతా ॥ భజనం భా
 మానంచ దివ్యం దేవావృథం నృపమ్ ॥ ౧ ॥ అన్ధకంచ మహాభాగం వృష్టించ యదు
 నన్దనమ్ । తేహం సగ్ధాంశ్చతురశ్శృణుధ్వం విస్తరేణవై ॥ ౨ ॥ భజమానస్య సృష్ట
 య్యాం భాజమానాద్విజజ్ఞిరే । అయతాయశ్శతాయశ్చ బలవాహార్షకృత్స్సత్వతః ॥
 తేహం దేవావృథో రాజాచచారవరవంతపః । పుత్రస్సర్వగుణోపేతో మమభూ
 యాదితిస్తరక ॥ ౪ ॥ తస్య బభ్రురితిభ్యాతః పుణ్యశ్లోకో నృపోత్తమః । అనువంశ
 పురాణజ్ఞాగాయన్తితివశ్రుతమ్ ॥ ౫ ॥ గుణాదేవావృథస్యాథకీర్తయన్తో మహా
 న్దనః । యథైవశృణుమోమా రాణ్సన్మత్యామస్తథాన్తికాత్ ॥ ౬ ॥ బభ్రుశ్శ్రేష్ఠో
 మనుష్యాణాం దేవైర్దేవావృథస్సమః । పురుషాః పశ్యన్తపిన్తపహస్రాణిచాప్తచ ॥
 యేన్మృతత్వమనుప్రాప్తాబభ్రోర్దేవావృథాదపి । యశ్వాదానమతిర్విరోబ్రహ్మణ్య
 స్తుద్భగవ్రతః ॥ ౮ ॥ కీర్తిమాంశ్చ మహాతేజాస్సత్వతానాం మహారథః । తస్యాస్వ
 వాయే సమ్భుతాభోజావై దైవతోపమాః ॥ ౯ ॥ గాథారీచైవ మాద్రీవ వృష్టిభార్యే
 బభూవతుః । గాథారీజనయామాససుమిత్రం మిత్రసన్దనమ్ ॥ ౧౦ ॥ మాద్రీలేభేచతం
 పుత్రంతతస్సాదేవమీధువమ్ । అనమిత్రం శింశుచైవ తావుభౌపురుషోత్తమా ॥ ౧౧ ॥
 అనమిత్రసుతోని ఘోర్మముస్యద్వాబభూవతుః । ప్రసేనశ్చ మహాభాగస్సత్రాజివ్య
 సుతావుభౌ ॥ ౧౨ ॥ తస్య సత్రాజితస్సూర్యస్సఖాప్రాణసమో భవత్ । స్యమస్త

కోనామమణిర్దత్తస్తస్యైవస్మతా ॥ ౧౩ ॥ పృథివ్యాంసర్వరత్నానామసారాణా
భవన్తః । కదాచిన్మృగయాంయాతఃప్రసేనేససహైవసః ॥ ౧౪ ॥ వధంప్రా
ప్తోసహాయశ్చసింహదేవమదారుణాత్ । అథపుత్రశ్చేక్షజ్జేకస్థాద్వృష్టినస్సనాత్ ।
సత్యవాక్సత్యసమ్మన్నసత్యకస్త్యచాక్షజః । సాత్యకిర్యయుధానస్తశినేర్మప్రాప్త
తావవాక ॥ ౧౬ ॥ అసంక్షోయయుధానస్యకుణేస్తస్యసతోభవత్ । కుణేర్మగ్ధ
రఃపుత్రశ్చేనేయాభికిర్తితాః ॥ ౧౭ ॥ మాద్ర్యాస్సుతస్యసంజజ్ఞేసుతోవార్షిర్యుధాః
తః । శ్వఫలః ఇతివిఖ్యాతస్త్రైలోక్యహితకారకః ॥ ౧౮ ॥ శ్వఫలః శ్చమహాతేజాధన్య
త్నాయత్రవర్తతే । నాస్త్ర్యాధిభయంతత్రసావృష్టిభయమపుత ॥ ౧౯ ॥ శ్వఫ
లః కాశిరాజస్యసతాంభార్యామవాపసః । గాంధీనీంనామకాశ్యోహిదదౌతస్త్ర
స్యకస్యకామ్ ॥ ౨౦ ॥ సామాతురుదరస్థావైబవవాన్సర్వగణాః ॥ ౨౧ ॥ వసన్తీనవవైజ
జ్ఞేగర్భస్థాతాంపితాబ్రవీత్ ॥ ౨౨ ॥ జాయస్వశీఘ్రంభద్రం లేకిమర్థమధితివృన్
ప్రోవాచచైవంగర్భస్థాసాకన్యాగాంధీతదా ॥ ౨౩ ॥ వర్షత్రయంప్రతిదినంగా
మేకాంబ్రాహ్మణాయతు । యదిదద్యాత్తతఃకుక్షేర్నిర్గమిష్యావ్యహంపితః ॥ ౨౪ ॥
తథేత్యువాచతస్యావైపితాకామమపూరయత్ । దాతాశూరశ్చయజ్వాచతుర
వానతిథిప్రియః ॥ ౨౫ ॥ తస్యాఃపుత్రస్త్యుతోక్రూరశ్వఫలః దుష్పరిదక్షిణః । రత్నా
కన్యాచైవస్యఅక్రూరస్తామవాప్తవాక ॥ ౨౬ ॥ అస్యామత్పాదయామాసతస
యాంస్తాన్నిబోధత । ఉపమన్యస్తభామాంగుర్వృతస్తజనమేజయః ॥ ౨౭ ॥ గిరి
తస్తథోపేక్షశ్చత్రుశ్చాయోరిమర్దనః । ధర్మభృద్వృషధర్మచగోధవోధవరస్తథా ।
అవాహప్రతివాహాచమధారాచవరాజ్జనా । అక్రూరస్యోగ్రసేన్యాంతుపుత్రాద్వృ
కులనన్దనా ॥ ౨౮ ॥ దేవనానువదేవశ్చజజ్ఞాతేదేవసన్తతా । సుమిత్రస్యసతోజజ్ఞేవి
త్రకశ్చమహాయశాః ॥ ౨౯ ॥ విత్రకస్యాభవన్పుత్రాఃవిప్రుభుప్రుభురేవచ । అశ్వగ్రీవ
స్సుబాహుశ్చసుధాసూకగవేక్షణౌ ॥ ౩౦ ॥ అరిష్టనేమిరశ్వశ్చధర్మోధర్మభృదేవచ
సుభూమిర్బహుభూమిశ్చత్రవిష్టాత్రవణేస్త్రియా ॥ ౩౧ ॥ అన్ధకాతాశ్చ్యదుహితా
లేభేవచతురస్సతా । కుకురంభజమానంచశుదింకవృషబర్హిషమ్ ॥ ౩౨ ॥ కుకుర
స్యసతోవృష్టిర్వృష్టిశూరస్తతోభవత్ । కపాతరోమాతిబలస్తస్యపుత్రోవిలోమకః ।
తస్యాసేత్తుమ్బురుసభావిద్వాన్పుత్రోనలఃకిల । ఖ్యాయతేససనామ్నాతుచన్దనాన
కడున్దుభిః ॥ ౩౩ ॥ తస్మాదవ్యభిజిత్పుత్రఉత్పన్నోస్యపునర్వసుః । అశ్వమేధంసపుత్రార్థ
మాజహారనరోత్తమః ॥ ౩౪ ॥ తస్యమధ్యేతిరాత్రస్యసదోమధ్యాత్నముత్థితః । త
తస్తువిద్వాన్సర్వజ్ఞోధాతాయజ్వాపునర్వసుః ॥ ౩౫ ॥ తస్యాపిపుత్రమిధునంబ
భూవాభిజితఃకిల । అహుకశ్చమూక్త్యైవఖ్యాతాకిర్తిమతాంవరా ॥ ౩౬ ॥ అహ

కాతాశ్యమహితుర్దౌపుత్రాసన్మృణావతుః । దేవకశ్చోగ్రసేనశ్చదేవగర్భస
మాపుభౌ ॥ ౩౮ ॥ దేవకస్యసుతారాజ్ఞోజ్జ్ఞరేత్రిదశోవమాః । దేవవానుపదే
వశ్చసుదేవోదేవరక్షితః ॥ ౩౯ ॥ తేషాంస్యపారస్పస్తానస్యసుదేవాయతాదదౌ ।
వృషదేవోపదేవాచతథాన్యదేవరక్షితా ॥ ౪౦ ॥ శ్రీదేవాశాన్తిదేవాచసహదే
వాతథావరా । దేవకీచాపితాసాంపవరిస్తాభూత్సుమధ్యమా ॥ ౪౧ ॥ నవోగ్రసేన
స్యసుతాస్తేషాంకంసన్తుపూర్వజః । తేషాంపుత్రాశ్చపాత్రాశ్చశతశోభనమాన్రజః ॥
దేవకస్యసుతాపత్నీవసుదేవస్యధీమతః । బభూవవద్వ్యాపూజ్యాపదేవైరపివతిత్ర
తా ॥ ౪౩ ॥ రోహిణీవసుమాభాగాపత్నీచానకదుష్టుభేః । పౌరవీబాష్ణికసు
తాసమ్పూజ్యాసీత్సురైరపి ॥ ౪౪ ॥ అనూతరోహిణీరామంశ్రేష్ఠంవీరంహలా
యుధమ్ । ఆశ్రితంకంసభీత్యాచస్యాజ్ఞానంశాస్త్రతేజసమ్ ॥ ౪౫ ॥ జాతేరామే
భనిమాతేవద్దర్శేచాతిదక్షిణే । వసుదేవోహరింధీమాద్దేవక్యాముదపాదయత్ ॥ ౪౬ ॥
సపివపరమాత్మాసాదేవదేవోజనార్దనః । హలాయుధశ్చభగవాననన్తరజతప్రభః ॥
భృగుశాపభలేనైవమానయన్తానుషీంతసుమ్ । బభూవతస్యాందేవక్యాంవాసుదే
వోజనార్దనః ॥ ౪౮ ॥ ఉమాదేహసముద్భూతాయోగనిద్రాచకాశికి । నియోగాద్దే
వదేవస్యయశోదాతనయాహ్యభూత్ ॥ ౪౯ ॥ సాచైవప్రకృతిస్సాత్మాత్పర్వదేవస
మస్కృతా । పురుషోభగవాన్కృష్ణోధర్మమోక్షఫలప్రదః ॥ ౫౦ ॥ తాంకన్యాంజగృ
హేరక్షున్కంసాత్స్వస్యాత్మజంతదా । చతుర్భుజంవిశాలాక్షంశ్రీవత్సకృతలక్షణమ్ ॥
శక్తిచక్రగదాపద్మంధారయన్తంజనార్దనమ్ । యశోదాద్వైప్రదత్వాతువసుదేవశ్చబు
ద్ధిమాన్ ॥ ౫౧ ॥ దత్త్వైన్సంనన్దగోపస్యరక్షతామితీచాబ్రవీత్ । రక్షకంజగతాంవి
ష్ణుంస్వేచ్ఛయాభృతవిగ్రహమ్ ॥ ౫౩ ॥ ప్రసాదాద్దేవదేవస్యశివస్యామితతేజసః । రా
మేణసార్ధంతంబత్వావరదంవారిజేక్షణమ్ ॥ ౫౪ ॥ భూభారనిగ్రహార్థంచచావతీర్ణం
జగద్గురుమ్ । అతోవైసర్వకల్యాణంయాదవానాంభవిష్యతి ॥ ౫౫ ॥ ఆయంసగ
రోభీదేవక్యాయోనఃక్షేత్యాహరిష్యతి । ఉగ్రసేనాత్మజాయాధకంసాయానకదు
ష్టుభిః ॥ ౫౬ ॥ నివేదయామాసతదాజాతాంకన్యాంసులక్షణామ్ । అస్యాస్త్రవా
ప్తమోగరోభీదేవక్యాఃకంససువ్రత ॥ ౫౭ ॥ మృత్యురేవససద్దేహభివివాణీపురాతనీ
తతస్తాంహన్తుమాతేభేకంససోల్లఙ్ఘ్యచామృరమ్ ॥ ౫౮ ॥ ఉవాచాప్తభుజాదేవీ
మేఘగమ్భీరయాగిరా । రక్షస్వతత్స్వకందేహమాయాతోమృత్యురేవతే ॥ ౫౯ ॥
రక్షమాణస్యదేహస్యమాయావీకంసరూపిణః । కింకృతందుష్కృతంమూర్ఖకారః
ఖలుతవాన్తకృత్ ॥ ౬౦ ॥ దేవక్యాస్సభయాతంసోజహూనైవాప్తమంత్యితి । స్త
రన్వాచంహితేమృత్యుర్దేవక్యాస్తనయోప్తమః ॥ ౬౧ ॥ యస్తత్పరిత్యక్తాయతో
భోజస్యాసీద్వృధాహరేః । ప్రభావాన్మృశశృణూలాస్తయాచైవజడీకృతః ॥ ౬౨ ॥ కం
సోపినిహతస్తేనకృష్ణేనాక్షిప్తకర్తృణా । నిహతాబహవశ్చన్యేదేవబ్రాహ్మణభూతినః ॥

తస్యకృష్ణస్యతసయాః ప్రద్యున్నప్రముఖాస్తథా । బహవఃపరిసభ్యాతాస్సర్వే
 యుద్ధవిశారదాః ॥ ౬౮ ॥ కృష్ణపుత్రాస్సమాఖ్యాతాఃకృష్ణేనసదృశాస్సుతాఃపు
 త్రేష్వేతేషుసర్వేషుచారుదేష్టేదయోహరేః ॥ ౬౯ ॥ విశిష్టాబలవంతశ్చరాక్షిణే
 యారిసూదనాఃపాండవస్త్రీసహస్రాణిశతమేకంతథాధికమ్॥౭౦॥ కృష్ణస్యతాసుస
 ర్వాసుప్రియాజ్యేష్టాచరుక్షిణీతయాద్వాదశవర్షాణికృష్ణేనాక్షిప్తకర్తృణా॥౭౧॥ ఉ
 ష్యతావాయుభయేణపుత్రార్థంపూజతోహరః । చారుధేష్టస్సుచారుశ్చచారువేషోయ
 శోధరః ॥ ౭౨ ॥ చారుశ్రవాశ్చారుయశాఃప్రద్యున్నస్సావృషవవపవతేలభాస్తకృ
 ష్ణేనప్రసాదాచ్ఛులపాణినః ॥ ౭౩ ॥ తాదృష్ట్యేతసయాస్వీరానాక్షిణేయాంశ్చ
 రుక్షిణీమ్ । జాన్మవత్యబ్రవీద్వాక్యంభార్యాకృష్ణస్యధీమతః ॥ ౭౪ ॥ మమత్వం
 పుణ్డరీకాక్షవిశిష్టంగుణవత్తరమ్ । నురేతసమ్మితంపుత్రంప్రసన్నోదాతుమర్హసి॥౭౫॥
 జాన్మవత్యావచశ్చుత్వాజగన్నాథస్తతోహరిః । తవస్తప్తంసమారేభేతపోనిధిని
 ద్వితః ॥ ౭౬ ॥ సోపినారాయణఃకృష్ణశ్శుభ్రచక్రగదాధరః । వ్యాఘ్రపాదస్యచము
 నేగత్యాచైవాశ్రమోత్తమమ్ ॥ ౭౭ ॥ ఋషింధృష్ట్యేత్వజ్జీరసంప్రణివశ్యజనార్దనః ।
 దివ్యంపాశుపతంయోగంలబ్ధవాంస్తస్యచాజ్ఞయా ॥ ౭౮ ॥ ప్రలుప్తశ్శ్రుకేశశ్శ
 ఘృతాక్తోముజ్జమేఖలీ । దీక్షితోభగవాన్కృష్ణస్తతావచతవస్త్వయమ్॥౭౯॥ ఉ
 ర్ధ్వబాహుర్నిరాలవచ్ఛిపాదాఙ్గుస్తాగ్రధిష్ఠితః । ఫలాన్బునిలభోజీచక్షుతుత్రయ
 మధోక్షజః ॥ ౮౦ ॥ తవసాతస్యసమృద్ధిసదారుద్రోవరాన్భవహా । సాన్మంజా
 మ్భవతీపుత్రంకృష్ణాయచమహాత్మనే ॥ ౮౧ ॥ లభ్యాజాన్మవతీచైవసాన్మంభార్యా
 హరేస్సుతమ్ । ప్రహర్షమశులంలేభేలభ్యాదిత్యంయథాదితః ॥ ౮౨ ॥ బాణస్యచత
 దాతేనభేదితంమునిపుణ్డవాః । భుజానాంనైవసాహస్రంశాపాద్రుద్రస్యధీమతః ।
 అథదైత్యవధంచక్రేహలాయుధసహాయవా । తథాదుష్టక్షిణీశానాంలీలయైవరణా
 జిరే ॥ ౮౩ ॥ సహత్వాదేవసముద్భుతంసరకందైత్యపుణ్డవమ్ । బ్రాహ్మణసోర్ధ్వచక్ర
 స్యవరదానాన్తమహాత్మనఃస్వేపభోగ్యానికన్యానాంపాండవశతులవిక్రమః । శతాధికా
 నిజగ్రాహసహస్రాణిమహాబలః ॥ ౮౪ ॥ శాపవ్యాజేనవిప్రాణాముపసంహృతవా
 న్గులమ్ । సంహృత్యచకులంచైవప్రభాసేతిష్ఠదమ్యతః ॥ ౮౫ ॥ తదాతస్యైవభుగ
 తంవర్షాణామధికంశతమ్ । కృష్ణస్యద్వారకాయాంవైజరాక్షేశాపహరిణః ॥ ౮౬ ॥
 విశ్వామిత్రస్యకన్యాస్యనారదస్యచధీమతః । శాపంపిణ్డారకేరక్షద్వచోదుర్వాసస
 స్తదా॥ ౮౭ ॥ త్యక్త్వాచమానుషంరూపంజరకాస్త్రైభలేనతు । అనుగృహ్యచకృష్ణో
 పిలుబ్ధకంప్రయయాదివమ్ ॥౮౮॥ అష్టావక్రస్యశాపేనభార్యాఃకృష్ణస్యధీమతః । చౌరై
 శ్చౌపహృతాస్సుర్వాస్తస్యమాయాబలేనచ ॥ ౮౯ ॥ బలభద్రోపిసత్త్వజ్యనాగోభూ
 త్యాజగామచ । మహిష్యస్తస్యకృష్ణస్యరుక్షిణీప్రముఖాశ్శుభాః ॥ ౯౦ ॥ సహ
 గ్నింవివిశుస్సుర్వాఃకృష్ణేనాక్షిప్తకర్తృణా । రేవతీచతథాదేవీబలభద్రేణధీమతా ॥

ప్రవిష్టాపావకంవిప్రాసానచభర్తృపథంగతా | ప్రేతకార్యంహరేకృత్వాపార్థివరమ
 వీర్యవాక్ ॥ ౯౦ ॥ రామస్యచతథానేహంవృష్ణీనామిహసువ్రతాః | కన్దమూల
 ఫలైస్తస్యబలికార్యంచకారసః ॥ ౯౧ ॥ ద్రవ్యాభావాన్స్వయంపార్థోభాతృభిశ్చ
 దివంగతః | ఏవంసక్షేపతఃప్రాక్ష్యకృష్ణస్యాక్షిప్తకర్మణః ॥ ౯౨ ॥ ప్రభావోవిలయశ్చైవ
 స్వేచ్ఛయైవమహాత్మనః | ఇత్యేతతోమవంశస్యన్యపాణాంచరితంద్విజాః ॥ ౯౩ ॥
 యఃపఠేచ్ఛగ్రిణయాద్వాపిబ్రాహ్మణాభ్యాన్యయేతవా | సయాతివిష్ణుసాలాక్యం
 నాత్రకార్యావచారణా ॥ ౯౪ ॥ * * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణేలైక్షేపూర్వభాగేసోమవంశానుకీర్తనం

రామసప్తతితమోధ్యా యః

శ్రిఆదిసర్గ కథనమ్ శ్రి

మువయః ॥ ఆదిసర్గ స్వయానూతనూచితోనప్రకాశితః | సామృతంవి
 స్తరేణైవవత్తుమర్హసిసువ్రత ॥ ౧ ॥ సూతః ॥ మహేశ్వరోమహాదేవఃప్రకృతేఃపు
 రుషస్యచ | పరత్వేపంస్థితోదేవఃపరమాత్మామునీశ్వరాః ॥ ౨ ॥ అవ్యక్తంచేత్స్వ
 రాత్తస్మాదభవతాగరణంపరమ్ | ప్రధానంప్రకృతిశ్చేతియదాహుస్తత్త్వచింతకాః ॥
 గన్ధవర్ణరసైర్హీనంశబ్దస్పర్శాదివర్జితమ్ | అజరంధ్రువనశ్చక్షుర్భ్రంశ్చాత్మస్యవస్థి
 తమ్ ॥ ౪ ॥ జగద్యోనింమహాభూతంపరంబ్రహ్మసనాతనమ్ | విగ్రహస్సర్వభూ
 తానామీశ్వరాజ్ఞాప్రచోదితమ్ ॥ ౫ ॥ అనాద్యన్తనజంసూక్ష్మంతగుణంప్రభవావ్య
 యమ్ | అప్రకాశమవిజ్ఞేయంబ్రహ్మగ్రేసనవర్తత ॥ ౬ ॥ అస్యాత్మనాసర్వమిదం
 వ్యాప్తంత్యాసీద్భివేచ్ఛయా | గుణసామ్యేతదాతస్మిన్నవిభాగేతమోమయే ॥ ౭ ॥
 సర్గకాలేప్రధానస్యత్రైతజ్ఞాధిష్ఠితస్యవై | గుణభావాద్యజ్యమానోమహాన్పామి
 ర్భభూవహ ॥ ౮ ॥ సూక్ష్మేణమహతాచాథఅవ్యక్తేనసమావృతమ్ | సత్వోద్రిక్తా
 మహానగ్రేసత్తామాత్రప్రకాశకః ॥ ౯ ॥ మనోమహంస్తువిజ్ఞేయమేకంతతాగర
 ణంస్త్పతమ్ | సముత్పన్నంలింగమారంభేత్రజ్ఞాధిష్ఠితంతుతత్ ॥ ౧౦ ॥ ధన్వజ్ఞాని
 చరూపాణిలోకతస్త్వార్థహేతవః | మహాస్తస్పృష్టింఽమరుతేచోద్యమానస్సస్పృశ్
 యా ॥ ౧౧ ॥ మనోమహన్తత్సర్వవృక్షఃపూర్బుద్ధిభ్యాతిరీశ్వరః | ప్రజ్ఞాచిత్తస్సృతస్సం
 విద్విశ్వేశశ్చేతిసస్త్పతః ॥ ౧౨ ॥ మనుతేసర్వభూతానాయస్తాచ్ఛేష్టాఫలం
 తతః | సాత్త్వాత్తేనవిభక్తంతుయేనతత్సనఉచ్యతే ॥ ౧౩ ॥ తత్త్వానామగ్రజోయా
 స్సాత్మహంశ్చపరిమాణతః | విశేషేభ్యోగుణేభ్యోపిమహాఽతితతస్సస్త్పతః ॥ ౧౪ ॥ విభ
 ర్తిమానంమనుతేవిభాగంమన్యతేపిచ | పురుషోభోగసవృద్ధాత్తేనచాసామతిస్త్పతః ॥
 బృహత్సాత్త్వంహణత్వాచ్ఛభావానాంసకలాశ్రయాత్ | యస్తాద్ధారయతేభావా
 స్సృష్టాతేననిరుచ్యతే ॥ ౧౬ ॥ యఃపూరయతియస్తాచ్ఛక్రతాన్నిదేవాననుగ్రహైః | నయ

తే తత్త్వభావం వ తేన పూరితం చ్యుతే ॥ ౧౭ ॥ బుద్ధ్య తే పురుషశ్చ త్ర సర్వా నాభివాస
హితం తథా । యస్మాద్బోధయ తే దైవబుద్ధిస్తేన రుచ్యతే ॥ ౧౮ ॥ భ్యాతేః ప్రత్యు
వభోశ్చ యస్మాద్బోధయ తే తతః । భోగస్య జ్ఞానస్య త్వాత్తేన భ్యాతి రితి స్మృతః ॥ ౧౯ ॥
భ్యాయ తే తద్గుణైర్వాపి జ్ఞానాదిభిరనేక శః । తస్మాద్భువనహతస్సంజ్ఞాభ్యాగిరిత్యభిధీయ
తే ॥ ౨౦ ॥ సాత్వాత్సర్వం విజానాతి మహాత్మా తేన చేత్సరః । యస్మాద్జ్ఞానానుగతైర్వి

ప్రజ్ఞా తేన న ఉచ్యతే ॥ ౨౧ ॥ జ్ఞానాదినివరూపాణి బహుకర్మ ఫలాన చ । చిన్మో
యస్మాద్బోధార్థం తేనాసాదిత రుచ్యతే ॥ ౨౨ ॥ వర్తమానవ్యతీతాని తత్తైవానాగ
తాస్యపి । స్మరతే సర్వకార్యాణి తేనాసాత్ప్రతిరుచ్యతే ॥ ౨౩ ॥ కృత్సంపద్య
తే జ్ఞానం యస్మాద్వాహత్యముత్తమమ్ । తస్మాద్విదేద్విదేత్తైచ సంపదిత్యభిధీయ
తే ॥ ౨౪ ॥ విద్యతే చ సర్వత్ర తస్మిన్ సర్వం చ విద్యతే । తస్మాద్సంపదితి ప్రోక్తో మహ
ద్భిర్నుసంతమాః ॥ ౨౫ ॥ జానాతే జ్ఞానమిత్యముఖ్యగవాన్జ్ఞానస్సంధిః । భగ
నాదిపరీభావాదీశ్వరః ప్రోచ్యతే బుధైః ॥ ౨౬ ॥ పర్యాయవాచకైశ్చ బైస్తత్త్వమా

ద్యమనుత్తమమ్ । వ్యాఖ్యాతం తత్త్వభావజ్ఞైర్దేవసదాభవచింతకైః ॥ ౨౭ ॥ మహా

స్తన్మిష్టిః కురు తే వోద్యమానస్సిస్మృతాయా । సజ్కలం పీఠ్యవసాయశ్చ తస్య వృత్తి
ద్వయం స్మృతమ్ ॥ ౨౮ ॥ త్రిగుణాద్రజసోద్రిక్తాదహజాగరస్తతోభవత్ । మహా
తావపుతస్సర్గోభూతాదిర్భావ్యతస్తుసః ॥ ౨౯ ॥ తస్మాదేవతమోద్రిక్తాదహజాగ
రాదహాయత । భూతతస్మాత్రసర్గస్తుభూతాదిస్తామసస్తుసః ॥ ౩౦ ॥ భూతాదిస్తు
వికుర్వాణశ్చ బ్రహ్మత్రంససర్గహ । ఆకాశం మషిరంతస్మాదుత్పన్నం శబ్దలతాణమ్ ।
ఆకాశం శబ్దమాత్రం తుస్పృహమాత్రం సమావృతోత్ । వాయుశ్చ పివికుర్వాణోహ
వమాత్రం ససర్గహ ॥ ౩౧ ॥ జ్యోతిరుత్పద్యతే వాయోస్తద్రూపగుణముచ్యతే । స్ఫుర్మా
త్రస్తువై వాయూరూపమాత్రం సమావృతోత్ ॥ ౩౨ ॥ జ్యోతిశ్చ పివికుర్వాణం రసమా
త్రం ససర్గహ । సస్పృహస్తోవ్యవస్తావై సర్వరసాత్తికాః ॥ ౩౩ ॥ రసమాత్రాస్త
తావ్యవస్థాపమాత్రోగ్నిరావృతోత్ । ఆవశ్చ పివికుర్వతోగ్నమాత్రం ససర్గహ
సజ్జాతోజాయతే తస్మాత్తస్యగ్నోగుణోమతః । తస్మిన్ స్తస్మిన్స్తుతన్మాత్రం తేన
న్మాత్రతాస్తృతా ॥ ౩౪ ॥ అవిశేషవాచకత్వాదవిశేషాస్తత్త్వతే । ప్రశాన్తఘోరమృత
త్వాదవిశేషాస్తతః పునః ॥ ౩౫ ॥ భూతతస్మాత్రసర్గోయం విజ్ఞేయస్తుపరస్పరమ్ । వైక
రికాదహజాగరాత్సోద్రిక్తాత్తుసాత్వికాత్ ॥ ౩౬ ॥ వైకారికస్స సర్గస్తుయ
గవత్సన్నువర్తతే । బుద్ధిద్వియాణి పక్షౌపవత్సృక్తేద్వియాణ్యపి ॥ ౩౭ ॥ సా
కానీద్వియాణి స్యుద్దేవావైకారికాదశ । ఏకాదశం గుణస్త్రస్య గుణేనోభయత్
కమ్ ॥ ౩౮ ॥ శ్రోత్రం త్వక్చక్షుః పిణివో నాసికా వైవవత్సృమి । శబ్దాదీనామవ

ప్రకంబుద్ధియుక్తానితానివై ॥ ౪౧ ॥ పాదాపాయురుపస్థశ్చహస్తావాగ్దశమీభవేత్ ।
 గతిర్విసర్గోహ్యనస్తశ్చిల్పంవాక్యంచకర్తృతత్ ॥ ౪౨ ॥ ఆకాశంశబ్దమాత్రంతస్మిన్
 మాత్రంసమావిశత్ । ద్విగుణస్తుతతోవాయుశ్శబ్దస్పర్శాద్వకోభవత్ ॥ ౪౩ ॥ జూ
 వంతైవవిశతశ్శబ్దస్పర్శగుణాపుభా । త్రిగుణస్తుతత్త్వస్త్రిస్సుశబ్దస్పర్శరూపవాక్ ॥
 సశబ్దస్పర్శరూపంచరసమాత్రంసమావిశత్ । తస్మాచ్ఛత్రుగుణాహ్యపావిజ్ఞేయాస్తర
 సాద్వికాః ॥ ౪౪ ॥ శబ్దస్పర్శంచరూపంచరసోవైగన్ధమావిశత్ । సజ్జతాగన్ధమా
 త్రేణఆవిశన్తోమహీమిమామ్ ॥ ౪౫ ॥ తస్మాత్పృథ్విగుణాభూమిష్ఠాస్సూర్యాభూతేషుశ
 న్యతే । శాస్త్రామోరాశ్చమూఢాశ్చవిశేషాస్తేనతేన్ద్రతాః ॥ ౪౬ ॥ పరస్పరాను
 ప్రవేశాద్ధారయన్తిపరస్పరమ్ । భూమేరన్తస్థితంసర్వంలోకాలోకాచలావృతమ్ ॥
 విశేషాచ్ఛేద్విక్రియగ్రాహ్యనియతత్వాచ్ఛతేన్ద్రతాః । గుణంపూర్వస్యసర్గస్యప్రా
 ప్నువన్త్యత్తరోత్తరాః ॥ ౪౭ ॥ తేషాంయావచ్ఛతద్యచ్ఛయచ్ఛతావద్గుణన్ద్ర
 తమ్ । ఉపలభ్యాపునైగన్ధంకేచిచ్ఛ్చాయురపాణ్ణుణమ్ ॥ ౪౮ ॥ పృథివ్యామేవతం
 విద్యాదపాంవాయోశ్చసంశ్రయాత్ । ఏతేనప్రమహాత్మానోహ్యన్యోన్యస్యసమా
 శ్రయాత్ ॥ ౪౯ ॥ పురుషాధిష్ఠితత్వాచ్ఛఅవ్యక్తానుగ్రహేణచ । మహాదయోవిశే
 షాన్తాహ్యణ్ణముత్పాదయన్తితే ॥ ౫౦ ॥ ఏకకాలంసమత్పన్నంజలబుద్బుదవచ్ఛతే ।
 విశేషేభ్యోన్మనుభవన్తహత్తదుదకేశయమ్ ॥ ౫౧ ॥ అద్భిర్దశగుణాభిస్తుబాహ్యతో
 ణ్ణంసమావృతమ్ । ఆపోదశగుణేనైతాస్తేజసాబాహ్యతోవృతాః ॥ ౫౨ ॥ తేజోదశ
 గుణేనైవవాయునాబాహ్యతోవృతమ్ । వాయుర్దశగుణేనైవబాహ్యతోనభసావృ
 తః ॥ ౫౩ ॥ ఆకాశేనావృతోవాయుఃఖంతుభూతాదినావృతమ్ । భూతాదిర్నహ
 తాచాపిఅవ్యక్తేనావృతోమహాక్ ॥ ౫౪ ॥ శర్వశృంజ్జికపాలప్థోభవశ్చాన్మసినుప్ర
 తాః । రుద్రోగ్నిమధ్యేభగవానుగ్రోవాయుఃపునస్త్రితః ॥ ౫౫ ॥ భీమశ్చౌపనిమ
 ధ్యస్థోహ్యహజ్జాగ్రేమహేశ్వరః । బుద్ధోచభగవానీశస్సర్వతఃపరమేశ్వరః ॥ ౫౬ ॥ ఏ
 తైరావరణైరణ్ణంసప్రభిఃప్రాకృతైర్వృతమ్ । ఏతాచావృత్యచాన్యోన్యమహ్నేప్ర
 కృతయస్థితాః ॥ ౫౭ ॥ ప్రసర్గకాలేస్థిత్యాతుగ్రసన్ద్యేతాఃపరస్పరమ్ । ఏవంపర
 స్పరోత్పన్నాధారయన్తిపరస్పరమ్ ॥ ౫౮ ॥ ఆధారాధేయభావేనవికారాస్తేవికా
 రిణు । మహేశ్వరఃపరోవ్యక్తాదణ్ణువ్యక్తసమ్భవమ్ ॥ ౫౯ ॥ అణ్ణాజ్జజ్ఞేనపవేశః
 పురుషోరూపమప్రభః । తస్మిన్సూర్యస్యకణంసంసిద్ధంస్వేచ్ఛయైవతు ॥ ౬౦ ॥ స
 నైశరీరీప్రభమస్సవైపురుషఉచ్యతే । తస్యవామాక్షణోవిష్ణుస్సర్వలోకనమస్కృ
 తః ॥ ౬౧ ॥ లక్ష్మ్యాదేవ్యాహ్యభూదేవతద్భయూపరమేష్ఠినః । దక్షిణాక్ష
 ణమోబ్రహ్మసరస్వత్యాభవద్గురుః ॥ ౬౨ ॥ తస్మిన్నణ్ణేన్ద్రియమేలోకానైర్విశ్వ
 మిదంజగత్ । చన్ద్రాదిత్యాసనక్షత్రాసగ్రహాసహవాయునా ॥ ౬౩ ॥ లోకా
 లోకద్వయంకించదణ్ణేహ్యన్ద్రియమర్పితమ్ । యత్తుస్పృష్టాప్రసక్త్యాతంమయా

కాలాంతరం ద్విజాః ॥ ౬౬ ॥ ఏతద్ధాతూనామంతరం జ్ఞేయమహర్షైః పారమేశ్వరమ్
రాత్రిశ్చైతానతీజ్ఞేయావశమేశస్యకృత్సంతః ॥ ౬౭ ॥ అహస్తస్యతుయాన్య
ష్టిరాత్రిశ్చప్రళయస్తస్మతః । నాహస్తువన్యతేతస్యనరాతిరితిధారయేత్ ॥ ౬౮ ॥
ఉపచారస్తుక్రియతేలోకానాం హితకార్యయా । ఇష్టియాణీన్ద్రియాధాన్యమహ
భూతాః పశ్యచ ॥ ౬౯ ॥ తస్మాన్సర్వాణిభూతాః బుద్ధిశ్చసహదైవతైః । అహస్తి
త్వన్దినర్వాణిపరమేశస్యధీమతః ॥ ౭౦ ॥ అహరన్తేప్రళయన్తేరాత్రిస్తేవిశ్వసహస్థాః
స్వాత్మన్యవస్థితేవ్యక్తేవికారేపతిసంహృతే ॥ ౭౧ ॥ సాధర్మ్యేణావతిష్ఠేతేప్రధానపు
రుషాపుభౌ । తనస్సత్సరణోపేతాసమత్సేనవ్యవస్థితౌ ॥ ౭౨ ॥ అనుపుక్తావభూ
తాన్తావోతప్రాతావరస్పరమ్ । గుణసామ్యేలయోజ్ఞేయోవైషమ్యేస్పృష్టిరుచ్యతే ।
తితేయథాభవేత్తైలంఘ్యతంపయసివాస్థితమ్ । తథాతమసిసత్వేచరజస్యమస్మతంజ
గత్ ॥ ౭౩ ॥ ఉపాస్యరజసింకృత్సాంపరాంమూహేశ్వరీంతథా । అహర్ముఖేత
వ్యక్తశ్చపరఃప్రకృతిసమ్భవః ॥ ౭౪ ॥ త్కోభయామానయోగేనపరేణపరమేశ్వరః ।
ప్రధానంపురుషంవైషమ్యశ్యసమహేశ్వరః ॥ ౭౫ ॥ మహేశ్వరాత్త్రయోదేవా
జ్జిరేజగదీశ్వరాత్ । శాశ్వతాఃపరమాగుహ్యస్సర్వాత్మానశ్శరీరిణః ॥ ౭౬ ॥ ఏ
తవపత్రయోదేవాపతవపత్రయోగుణాః । ఏతవపత్రయోలోకాపతవపత్రయోగ్న
యః ॥ ౭౭ ॥ పరస్పరాశ్చైతాహ్యేతేపరస్పరమనువ్రతాః । పరస్పరేణవర్తన్తేథా
రయన్తేపరస్పరమ్ ॥ ౭౮ ॥ అన్యోన్యమిధునాహ్యేతేహ్యన్యోన్యమనుజీవిషః ।
క్షణంవియోగోనహ్యేషాంసత్యజన్తీపరస్పరమ్ ॥ ౭౯ ॥ ఈశ్వరఃపరమోదేవో
విష్ణుశ్చమహతఃపరః । బ్రహ్మేతురజసావ్యక్తస్సద్గాదాహిప్రవర్తతే ॥ ౮౦ ॥ ప
రస్పపురుషోజ్ఞేయఃప్రకృతిసానపరాస్తృతా । అధిష్ఠితాసాహిమహేశ్వరేణప్రవర్త
తేదోద్యమానేసమన్తాత్ ॥ ౮౧ ॥ అనుప్రవృత్తస్తుమహంస్తదేనాంఛిరస్థిరత్వా
ద్భృషయంఽఠితంస్వయమ్ । ప్రధానగుణవైషమ్యాత్సర్గకాలఃప్రవర్తతే ॥ ౮౨ ॥
ఈశ్వరాధిష్ఠితాతుభిగ్ధంతస్మాత్సదసదాత్మకాత్ । సంసిద్ధఃకార్యకరణేరుద్రశ్చ
గ్రేహ్యవర్తత ॥ ౮౩ ॥ తేజసాప్రతిమోధీమానవ్యక్తస్సమ్మృశాశకః । సవైశ
రీరీప్రథమస్సవైపురుషఉచ్యతే ॥ ౮౪ ॥ బ్రహ్మచభగవాంస్తస్మాచ్ఛతుర్వక్త్రీత
జాపతిః । సంసిద్ధఃకార్యకరణేతథావైసమవర్తత ॥ ౮౫ ॥ ఏకవీవమహాదేవస్త్రిధై
వంసంవ్యవస్థితః । అప్రతీపేనజ్ఞానేనవిశ్వర్యేణసమన్వితః ॥ ౮౬ ॥ ధర్మేణచాప్రతీ
పేనవైరాగ్యేణచతేన్వితాః । అవ్యక్తాజ్ఞాయతేతేషాంమనసాయద్యదీహితమ్ ॥ ౮౭ ॥
ఎశీకృతత్వాత్తైగ్గుణ్యంసాపేక్షత్వాత్సర్వభావతః । చతుర్ముఖస్తుబ్రహ్మత్వేకాల
త్వేచాత్మకస్తస్మతః ॥ ౮౮ ॥ సహస్రమూర్ధాపురుషస్త్రిసోవస్థాస్వయమ్భు
వః । బ్రహ్మత్వేస్పృశతేలోకానాంలత్వేసక్షిపత్యపి ॥ ౮౯ ॥ పురుషత్వే
హ్యుదాసేనస్త్రిసోవస్థాఃప్రజాపతేః । బ్రహ్మకమలగర్భాభోరుద్రఃకాలాగ్నిసంభ

భః ॥ ౯౧ ॥ పురుషః పుణ్డరీకాక్షో యావంతత్పరమాత్మనః । ఏక భాసద్విధావై వత్రి
 ధావబహుధాపునః ॥ ౯౨ ॥ మహేశ్వరశ్శరీరాణికరోతివికరోతిచ । నానాకృతి
 క్రియాయావనామవ నిస్సలీలయా ॥ ౯౩ ॥ మహేశ్వరశ్శరీరాణికరోతివికరోతిచ ।
 త్రిధాయద్వర్తతేలోకేతస్మాద్ద్రిగుణఉచ్యతే ॥ ౯౪ ॥ చతుర్ధాప్రవిభక్తత్వాచ్చతు
 ర్వాహః ప్రకీర్తితః । యదాహ్వాతియదాదత్తేయచ్ఛాతివిషయానయమ్ ॥ ౯౫ ॥ య
 చ్ఛాస్యసతతంభావస్తస్మాదాత్మానిరుచ్యతే । ఋషిస్సర్వగతత్వాచ్చశరీరీసోస్య
 యత్ప్రభుః ॥ ౯౬ ॥ స్వామిత్వమస్యయత్సర్వంవిష్ణుస్సర్వప్రవేశనాత్ । భగవాన్సు
 గవద్భవాన్నిర్మలత్వాచ్చివస్తస్మిన్ ॥ ౯౭ ॥ పరమస్సమప్రకృష్టత్వాదవసాదోమితిత్పరః ।
 సర్వజ్ఞస్సర్వవిజ్ఞానాత్సర్వస్సర్వమయోయతః ॥ ౯౮ ॥ త్రిధావిభజ్యచాత్మానంత్రే
 లోక్యేనమ్నోవర్తతే । నృపతేగ్రసతేచైవరక్షతేచలిభిస్సయమ్ ॥ ౯౯ ॥ ఆదిత్యాదా
 దిదేవోసోఆజాతత్వాదజస్మిన్ ॥ పాతీయస్మాత్ప్రజాస్సర్వాః ప్రజావతిరితిత్ప
 రః ॥ ౧౦౦ ॥ దేవేషుచమహాదేవోమహాదేవస్తతస్మిన్ ॥ సర్వగత్వాచ్చదేవానామవ
 శ్యత్వాచ్చఈశ్వరః ॥ బృహత్వాచ్చత్పతోబ్రహ్మభూతత్వాచ్ఛ్వాతఉచ్యతే ॥ ఔత్రిజ్ఞః
 ఔత్రివిజ్ఞానాదేకత్వాత్కోవలత్పరః ॥ ౧౦౧ ॥ యస్మాత్పూర్వ్యాంసశేతేవతస్మా
 ద్పురుషఉచ్యతే । అనాదిత్వాచ్చపూర్వత్వాస్సయమ్భూరితసంస్తృతః ॥ ౧౦౨ ॥
 యాజ్ఞత్వాదుచ్యతేయజ్ఞఃకవిర్విక్రాంతదర్శనాత్ ॥ క్రమణఃక్రమణీయత్వాత్పాలక
 శ్చాపిపాలనాత్ ॥ ౧౦౩ ॥ ఆదిత్యసంజ్ఞఃకపిలోహ్యగ్రజోగ్నిరితిత్పరః ॥ హిరణ్యమ
 స్యగర్భోభూద్ధిరణ్యస్యాపిగర్భజః ॥ తస్మాద్ధిరణ్యగర్భత్వంపురాణేస్త్వినిరుచ్యతే ॥ స్వ
 యమ్భువోపివృత్తస్యకాలోవిశ్వాత్తనస్తయః ॥ నశక్యఃపరిసంఖ్యాకుమపివర్తతైరపి
 కాలసంఖ్యావివృత్తస్యపరాద్ధోబ్రహ్మణస్తస్మిన్ ॥ ౧౦౪ ॥ తావచ్ఛేషోస్యకాలోస్య
 ప్రస్యాస్తేప్రతిస్పృజ్యతే । కోటికోటిసహస్రాణిలహరుభూతానియానివై ॥ ౧౦౫ ॥
 సమతీతానికల్పానాంతావచ్ఛేషాఃపరేతుయే । యస్త్యయంవర్తతేకల్పోవారాహ
 స్తంసిబోధత ॥ ౧౦౬ ॥ ప్రథమస్సామ్నోతస్తేషాంకల్పీయంవర్తతేద్విజాః । యస్త్య
 యస్త్యయమ్భువాద్యాస్తమనవస్తేచతుర్దశ ॥ ౧౦౭ ॥ అతీతావర్తమానాశ్చభవిష్య
 యేవవైపునః । తైరియంపుథివీనర్వాసప్రదీపాసపర్యతా ॥ ౧౦౮ ॥ పూర్ణం
 యుగసహస్రంవైపరిపాల్యామహేశ్వరైః । ప్రజాభిస్తవసాచైవతేషాంశృణుతవిస్త
 రమ్ ॥ ౧౦౯ ॥ మన్వస్తరేణచైకేనసర్వాణ్యేవావైరాణిచ । కథితానిభవిష్యన్తిక
 ల్పికత్వేనచైవహి ॥ ౧౧౦ ॥ అతీతానిహికల్పానిసోదరాణిసహస్వయై । ఆ
 నాగతేమతద్వచ్చతరఃకార్యోవిజానతా ॥ ఆపోహ్యగ్రేసమభన్నస్తేచపుథివీతరే
 తాస్తతారైకధీరేస్త్విన్నప్రాజ్ఞాయతకించన ॥ ౧౧౧ ॥ ఏకార్థవేదదాతేస్త్విన్నస్తే
 ధేవరజ్ఞఃమే । తదాభవతివైబ్రహ్మసహస్రాక్షస్సహస్రపాత్ ॥ ౧౧౨ ॥ సహ
 వ్రహ్మపురుషోరుక్తవర్ణస్త్యతీర్ధ్రియః । బ్రహ్మనారాయణాభ్యస్తమమ్నాపసలితత

దా॥౧౧౭॥సత్వోదేకాశ్చ బుద్ధమశూన్యం లోక ముదై యత । ఇమంచోదాహరన్త్య
 శ్రోత్రోకం నారాయణం ప్రతి ॥ ౧౧౮ ॥ ఆపానారాశ్చ సూనవ ఇత్యపాం నామ శుశ్రుమః ।
 ఆపూర్వతాభిరయనంకృత వానాన్తనోయతః ॥ ౧౧౯ ॥ అపున శేతేయత స్తస్మాత్తతా
 నారాయణస్త్రిపుతః । చతుర్ముగసహస్రస్య నైశంకాలముపాస్యతః ॥ శర్యర్యస్తే ప్రకురు
 తే బ్రహ్మత్వం సర్గకారణాత్ । బ్రహ్మతుసలిలేతస్మిన్వాప్సుయూహుః త్వాసమాచరత్ ।
 నిశామిమివ ఖద్యోతః । ప్రావృటాః లేతతస్తునః । తతస్తుసలిలేతస్మిన్విజ్ఞాయా
 న్తర్గతాం మహీమ్ ॥ ౧౨౦ ॥ అనుమానాదసమ్మూఢో భూమేరుద్ధరణంపునః । అకరోత్సశ
 నూమన్యాంకల్పదిమయథాపురా ॥ తతోమహాత్మాభగవాన్దివ్యరూపమచింతయత్ ।
 సలిలేనాప్లుతాం భూమిందృష్ట్వా సతుసమన్తతః ॥ ౧౨౧ ॥ కిన్నరూపమహంకృత్వా
 ఉద్ధరేయం మహీమిమామ్ । జలక్రీడానుసదృశం వారాహం రూపమాపిశత్ ॥ ౧౨౨ ॥
 అద్యవ్యం సర్వభూతానాం వాక్యయం బ్రహ్మ సంజ్ఞితమ్ । పృథివ్యుద్ధరణాద్ధాయ
 ప్రవివేశరసాతలమ్ ॥ ౧౨౩ ॥ అద్భుతసృజ్యాదితాముర్వింసతామా శుప్రజావతిః । ఉ
 పగమ్యోజ్జహరై నామావశ్చాపి సమావిశత్ ॥ ౧౨౪ ॥ సాముద్రావై సముద్రేషు
 నాదేయాశ్చ నదీషుచ । రసాతలతలే మగ్నం రసాతలపుటేగతామ్ ॥ ౧౨౫ ॥ ప్ర
 భుర్లోకహితాద్ధాయదంష్ట్రయాభ్యుజ్జహరగామ్ । తతస్త్వస్థానమానీయపృథివీం
 పృథివీధరః ॥ ౧౨౬ ॥ ముమోచ పూర్వవదసాధారయత్వాధరాధరః । తస్యోపరి
 జలౌఘస్యమహతీనారిమస్థితా ॥ ౧౨౭ ॥ తత్రమావయ్యురుదేహత్వాన్నమహీయాతీసమ్మ
 వమ్ । తతః ఉత్క్లిప్యతాం దేవోజగతస్థానవనేచ్ఛయా ॥ ౧౨౮ ॥ పృథివ్యాః ప్రవిభాగాయ
 మనశ్చక్రేష్ముజేక్షణః । పృథివీంచ సమాంకృత్వా పృథివ్యాంసోచినోద్గిరికా ॥ ౧౨౯ ॥
 ప్రాక్సగ్గేదహ్యమానేతుతదానం వర్తకాగ్నినా । తేనాగ్నినా విశీర్ణాస్తే పర్వతాభూ
 రివిస్తరాః ॥ ౧౩౦ ॥ శైత్యాదేకార్ణవేతస్మిన్వాప్సునా తేనసంహతాః । నిషిక్తాయ
 త్రయత్రాసంస్తత్రతత్రాచలాభవత్ ॥ ౧౩౧ ॥ తదాచలత్వాదచలాః పర్వభిః పర్వ
 తాస్తృప్తాః । గిరయోహినిగీర్ణత్వాచ్ఛయానత్వాచ్ఛిలోచ్ఛయాః ॥ ౧౩౨ ॥ తత
 స్తేషువిశీర్ణేషుకోటిశోహిగిరివ్యధ । విశ్వకర్మావిభజితేకల్పదిమపునఃపునః ॥ ౧౩౩ ॥
 ససముద్రామిమాంపథీంసంస్తదీపాంసవర్వతామ్ । భూరాద్యాంశ్చతురోలోకా
 న్మునసోసీధవ్యకల్పయత్ ॥ ౧౩౪ ॥ లోకాన్మృక్పయిత్యాభప్రజాసర్గంససర్గహ ।
 బ్రహ్మేస్వయముర్భుగవాన్నిస్సృతుర్వివిధాః ప్రజాః ॥ ౧౩౫ ॥ ససర్జస్మష్టిత
 ద్రూపాంకల్పదిమయథాపురా । తస్యోభిధ్యాయతస్సర్గంతదావై బుద్ధిపూర్వకమ్ ।
 బుద్ధ్యాశ్చ సమకాలేవై ప్రాదుర్భూతస్తమోమయః । తమోమోహయామహామో
 హస్తామిస్సోన్మన్తంజ్ఞితః ॥ ౧౩౬ ॥ అవిద్యాపశ్చువర్త్యేషాప్రాదుర్భూతామ
 హాత్మనః । పశ్చాదావస్థితస్సర్గోధ్యాయతసోసీధిమానినః ॥ ౧౩౭ ॥ సంవృతస్తమసా
 వైవవీజాబురవదావృతః । బహిరస్తశ్చావ్రకాశస్తభోనిసంజ్ఞపవవ ॥ ౧౩౮ ॥

యస్మాత్తేసాంవృతాబుద్ధిర్ముఖానికరణానిచ | తస్మాత్తేసాంవృతాత్మానోనగాముఖ్యాః
 ప్రకీర్తితాః || ౧౮౩ || ముఖ్యసర్గంతథాభూతందృష్టాబ్రహ్మహ్యసాధకమ్ | అప్ర
 సన్నమనాసోభతతోన్యంసోహ్యమన్యత || ౧౮౪ || తస్మాభిధ్యాయతశ్చైవతిర్వ
 కోన్రితాహ్యవర్తత | యస్మాత్తిభ్యక్ష్మస్మత్తేసతిర్వకోన్రితాస్తతస్త్పతః || ౧౮౫ ||
 వశ్యాదయస్తేవిఖ్యాతాఉత్పథగ్రాహిణోద్విజాః | తస్మాభిధ్యాయతోన్యంవైసా
 త్వికస్సమవర్తత || ౧౮౬ || ఊర్ధ్వస్రోతాస్తృతీయస్తుసవైచోర్ధ్వంవ్యవస్థితః | య
 స్మాత్ప్రవర్తతేచోర్ధ్వమూర్ధ్వస్రోతాస్తతస్త్పతః || ౧౮౭ || తేనుఖప్రీతిబహుళా
 బహిరస్తశ్చసంవృతాః | ప్రకాశాబహిరస్తశ్చఊర్ధ్వస్రోతోభవాస్తస్త్పతాః || ౧౮౮ ||
 తేసత్వస్యచయోగేనసృష్టాస్సతోద్భవాస్తస్త్పతాః | ఊర్ధ్వస్రోతాస్తృతీయావై
 దేవసర్గస్తుసత్పతః || ౧౮౯ || ప్రకాశాద్భహిరస్తశ్చఊర్ధ్వస్రోతోద్భవాస్తస్త్పతాః |
 తేఊర్ధ్వస్రోతసోజ్ఞేయాస్తృష్టాత్మానోబుధైస్తస్త్పతాః || ౧౯౦ || ఊర్ధ్వస్రోతస్ససృ
 ష్టేషుదేవేషువరదఃప్రభుః | ప్రీతిమానభవద్భక్తితతోన్యంసోభ్యమన్యత || ౧౯౧ ||
 ససర్గసర్గమన్యంహిసాధకంప్రభురీశ్వరః | తతోభిధ్యాయతస్తస్యసత్వాభిధ్యాయ
 నస్తదా || ౧౯౨ || ప్రాదురాసీత్తదావ్యక్తాదర్వాకోన్రితస్తసాధకః | యస్మాద
 ర్వాగ్మ్యవర్తస్తతతోర్వాకోన్రితస్తతే || ౧౯౩ || తేచప్రకాశబహుళాస్తమఃపు
 త్తరజోధికాః | తస్మాత్తేమఃఖబహుళాభూయోభూయశ్చకారిణః || ౧౯౪ || సం
 వృతాబహిరస్తశ్చమనుష్యాసాధకాశ్చతే | లక్షణైస్తారకాద్యైస్తేఅష్టభావవ్యవస్థి
 తాః || ౧౯౫ || సిద్ధాత్మానోమనుష్యాస్తేగర్భర్వసహధర్మిణః | ఇత్యేవత్రైజనస్సర్గో
 హ్యర్వాకోన్రితాఃప్రకీర్తితాః || ౧౯౬ || పశ్చామోనుగ్రహస్సర్గశ్చతుర్థాతువ్యవస్థి
 తః | వివర్యయేణశక్త్యాచసిద్ధ్యాతుప్ర్యోతతైవచ || ౧౯౭ || స్థావరేషువివర్యాసస్తి
 ర్యగ్యోనిమౌళక్తితః | సిద్ధాత్మానోమనుష్యాస్తుబిరుషిదేవేషుకృత్పతః || ౧౯౮ ||
 ఇత్యేవప్రాకృతస్సర్గోవైకృతోనవమస్తస్త్పతః | భూతాధికానాంభూతానాంవత్స
 ర్గస్సఉచ్యతే || ౧౯౯ || నివృత్తంవర్తమానంచతేషాంజానన్తివైపునః | భూతాది
 కానాంభూతానాంసప్తమస్సర్గఏవచ || ౨౦౦ || తేవరిగ్రాహిణస్త్యేసంవిభాగర
 తాఃపునః | స్వాదనాశ్చాప్యశీలాశ్చజ్ఞేయాభూతాదికాశ్చతే || ౨౦౧ || వివర్యయే
 ణభూతాదిరశక్త్యాచవ్యవస్థితః | ప్రథమోమహతస్సర్గోవిజ్ఞేయోబ్రహ్మణస్తస్త్ప
 తః || ౨౦౨ || తన్నాత్రాణాంద్వితీయస్తుభూతసర్గస్సఉచ్యతే | వైకారికస్తృతీయ
 స్తుసర్గవిద్విగ్రయకస్తస్త్పతః || ౨౦౩ || ఇత్యేవఃప్రాకృతస్సర్గస్సముఖతోబుద్ధిపూర్వ
 కః | ముఖ్యసర్గశ్చతుర్థస్తుముఖ్యావైస్థావరాస్తస్త్పతాః || ౨౦౪ || తతోర్వా
 కోన్రితసాంసర్గస్సప్తమస్సతుమానుషః | అష్టమోనుగ్రహస్సర్గసౌత్వికస్తామసస్తు

సః ॥ ౧౬౫ ॥ వజ్రాతేవైకృతాస్సద్గాఃప్రాకృతాస్తుత్రయస్త్వన్మతః । ప్రాకృతోవై
 కృతశ్చైవకామారోనవమస్త్వన్మతః ॥ ౧౬౬ ॥ అబుద్ధిపూర్వకాస్సద్గాఃప్రాకృతా
 స్తుత్రయస్త్వన్మతః । బుద్ధిపూర్వంప్రవర్తనైషమృతస్త్వన్మతః ॥ ౧౬౭ ॥ వి
 స్తరానుగ్రహస్సర్గఃకీర్త్యమానోబోధతః చతుర్థావస్థితస్సోధనర్వభూతేమకృత్స్వ
 తః ॥ ౧౬౮ ॥ ఇత్యేతేప్రాకృతాశ్చైవవైకృతాశ్చనవస్త్వన్మతః । పరస్పరానురక్త
 శ్చకారణైశ్చబుద్ధైస్త్వన్మతః ॥ ౧౬౯ ॥ అగ్రేససర్వవైబ్రహ్మమానసానాత్మనస్సమా
 ఋభుస్సనతుమానశ్చద్వావేతాపూర్వరేతసా ॥ ౧౭౦ ॥ పూర్వోద్భవోపురాత
 న్భస్సర్వేషామపిపూర్వజౌ । వృతీతేత్యప్తమేకత్వేపురాణౌలోకసాక్షిణౌ ॥ ౧౭౧ ॥
 తావరాహేతుభూర్లోకేతేజస్సక్తిప్యధిష్ఠితౌ । తావుభౌమోక్షకర్తాణావారోగ్య
 త్సనమాత్మన ॥ ౧౭౨ ॥ ప్రజాంధర్మంచకామంచభ్యక్త్యావైరాగ్యమాస్థితౌ । యథో
 త్పన్నస్తథైవేహకుమారస్సృజాబాచ్యతే ॥ ౧౭౩ ॥ తస్మాత్సనతుమానేతిసామా
 న్యేహప్రకీర్తితమ్ । సనన్దంసనకంచైవవిద్వాంసంచసనాతనమ్ ॥ ౧౭౪ ॥ విజ్ఞానే
 న్నివృత్తస్తేవ్యవర్తనమహాజనః । సమృద్ధాశ్చైవనానాత్వేఅప్రవృత్తాశ్చయోగ
 వః ॥ ౧౭౫ ॥ అస్మష్టైవప్రజాసర్గంప్రతిసర్గంగతాఃపునః । తతస్తేమవృతీతేషుత
 తోన్యాన్తానిధకాన్తునితా ॥ ౧౭౬ ॥ మానసానస్సృజద్భృహత్పునస్థానాభిమానినః ।
 ఆభూతస్సమృద్ధావస్థామైరిదంవిధృతామహీ ॥ ౧౭౭ ॥ ఆపోగ్నింపృథివీంచాయము
 ప్రరిక్షుందివంతథా । సముద్రాంశ్చనదీశ్చైవతథాశైలవనస్పతీ ॥ ౧౭౮ ॥ ఓషధీ
 నాంయథాత్వానోవల్లీనాంవృక్షవీరుధామ్ । లవాఃకాష్ఠాఃకలాశ్చైవముహూర్తాస్స
 ద్విరాత్ర్యహా ॥ ౧౭౯ ॥ అగ్రమాసాంశ్చమాసాంశ్చఅయనాబ్జయుగానిచ । స్థానా
 భిమానినస్సర్వేస్థానాభ్యాశ్చైవతేస్త్వన్మతః ॥ ౧౮౦ ॥ దేవాన్యషింశ్చమహతోగద
 తస్తాన్నిబోధత । మరీచిభృగ్వశ్శీరసంపులస్త్యంపులహంక్రతుమ్ ॥ ౧౮౧ ॥ దక్షమత్రం
 వసిష్ఠంచసోమశ్రుజన్మానసాన్నవ । నవబ్రహ్మణ ఇత్యేతేపురాణేనిశ్చయంగతాః ॥ ౧౮౨ ॥
 తేహంబ్రహ్మత్వకానాంవైసర్వేహంబ్రహ్మవాదినామ్ । స్థానానికల్పయామాసపూ
 ర్వవత్పర్వసమృద్ధాః ॥ ౧౮౩ ॥ తతోమృజచ్ఛసజుల్బంధర్మంచైవమఖావహమ్ ।
 పోమృజద్వ్యవసాయాత్తు ధర్మంచేవోమహేశ్వరః ॥ ౧౮౪ ॥ సజుల్బంచై
 వసజుల్బత్సర్వలోకపితామహః । మానసశ్చరుచిర్నామ విజ్ఞేబ్రహ్మణఃత్ర
 ణోః ॥ ౧౮౫ ॥ ప్రాణాద్భృహత్సృజద్దక్షుంచతుర్భుజుంచమరీచినమ్ । భృ
 గుస్తుహృదయాజ్ఞజ్ఞేఋషిస్సలిలజన్తనః ॥ ౧౮౬ ॥ శిరసోద్ధీరసంచైవశ్రోత్రాద
 త్రింతథాస్సృజత్ । పులస్త్యంచతథోదానాద్వ్యానాచ్ఛపులహంపునః ॥ ౧౮౭ ॥
 సమానజోవసిష్ఠశ్చఅపానాన్నిర్తమేక్రతుమ్ । ఇత్యేతేబ్రహ్మణఃపుత్రాదివ్యాపక
 వశస్త్వన్మతః ॥ ౧౮౮ ॥ ధర్మాదయఃప్రథమశాస్సర్వేతేబ్రహ్మణస్సుతాః । భృగవః

దయస్తుతే సుప్తేన వై తే బ్రహ్మవాదినః ॥ ౧౮౯ ॥ గృహమేధినః పురాణాస్తేధర్మస్తే
స్మిన్మగ్నైరితః । తేహం న్వాదకతేవంశాదివ్యాదేవగుణాన్వితాః ॥ ౧౯౦ ॥ త్రే
యావత్తప్రజావన్తోమహర్షిభిరలక్ష్మతాః । ఋభుస్సనతుగ్రమారశ్చద్వావేతా
పూర్థ్వరేతసా ॥ ౧౯౧ ॥ పూర్వోష్మన్నావరంతేభ్యస్సర్వేమాహపిపూర్వజౌ ।
వృతీతేత్వప్తమేకల్పేపురాణౌలోకసాక్షిణౌ ॥ ౧౯౨ ॥ విరాజేతాముఖాలోకేతేజస్సక్షి
వృధిష్ఠితౌ । తావుభౌయోగకర్తాణావారోహ్యాన్మానమాత్మనీ ॥ ౧౯౩ ॥ ప్రజాంధ
ర్మం దకామంచత్యక్త్వావైరాగ్యమాస్థితౌ । యథోష్మన్నస్మవేహ కుమారస్సృ
హూచ్యతే ॥ ౧౯౪ ॥ తస్మాన్ననతుగ్రమారేతినామాస్యేహప్రశస్థితమ్ । తతోభిధ్యా
యతస్తస్యజ్ఞిరేమానసాఃప్రజాః ॥ ౧౯౫ ॥ తచ్ఛరీరసమున్నవైఃకారైస్యైఃకార
జైస్సుహ । త్మేత్రజ్ఞాస్సనువర్తంతగ్రతేభ్యస్తస్యధీమతః ॥ ౧౯౬ ॥ తతోదేవామర
పితౄన్నానుషాంశ్చచతుష్టయమ్ । సస్పృతురమ్భంస్యేతాస్సమాన్యానహయూ
యుజత్ ॥ ౧౯౭ ॥ తతస్తుయుజ్జతస్తస్యతమోమాత్రసముద్భవమ్ । సహభిధ్యాయ
తస్సగ్గంప్రయత్నేనప్రజావతేః ॥ ౧౯౮ ॥ తతోస్యజఘనాత్పూర్వసమరాజ్ఞిరేసు
తాః । అనుఃప్రాణస్తృగోవిప్రాస్తజ్జన్మానస్తతోమరాః ॥ ౧౯౯ ॥ యాస్సుప్తాస్సుయ
శాస్సర్వేతాంతనుంసవ్యపోహత । సావవిధ్ధాతనుస్తేనసద్యోరాత్రిరజాయత్ ॥ ౨౦౦ ॥
సాతమోబహుభాయస్మాత్తతోరాత్రిర్నియామికా । అవృతాస్తమసారాత్రోప్రజాస్త
స్మాత్సవన్త్యత ॥ ౨౦౧ ॥ సుప్త్యాసురాంతతస్సోవైతనుమన్యామగృహ్లాత । అవ్య
క్తంసత్యబహుభాంతతస్తాంసోభ్యపూజయత్ ॥ ౨౦౨ ॥ తతస్తాంయుజ్జతస్తస్యప్రి
యమాసీత్ప్రజావతేః । తతోముఖాశ్చముత్పన్నాదీవ్యతస్తస్యదేవతాః ॥ ౨౦౩ ॥ అ
తోస్యదీవ్యతోజాతాస్తేనదేవాఃప్రకీర్తితాః । ధాతుర్దితియఃప్రక్షక్రిడాయాంసవి
భావ్యతే ॥ ౨౦౪ ॥ యస్మాత్తస్మతుదీవ్యన్తోజ్జిరేతేనదేవతాః । దేవాస్తస్మిప్తే
భదేవేతస్తనుమన్యామవద్యత ॥ ౨౦౫ ॥ ఉత్పృష్టాసాతనుస్తేనసద్యోహస్సుహజా
యత । తస్మాదహూధర్మయుక్తందేవతాస్సుముపాసతే ॥ ౨౦౬ ॥ సత్వమాత్రా
త్మికామేవతతోన్యాంసోభ్యమన్యత । పితృవన్తన్యమానస్యపుత్రాంతాధ్యాయతఃప్ర
భాః ॥ ౨౦౭ ॥ పితరోహవ్యవవత్సాభ్యాంరాత్ర్యజ్ఞాచారన్తరేభవత్ । తస్మాత్తేపి
తరోదేవాఃపితృత్వంలేనలేమతత్ ॥ ౨౦౮ ॥ యయాస్సుప్తాస్తుపితరస్తనుంతాంస
వ్యపోహత । సావవిధ్ధాతనుస్తేనసద్యస్సద్భ్యావ్యజాయత్ ॥ ౨౦౯ ॥ యస్మాదహర్దే
వతానాంరాత్రిర్యాసామరిస్తృతా । తయోర్మధ్యేకుప్రైత్రీయాతనుస్సాతుగరియ
సే ॥ ౨౧౦ ॥ తస్మాద్దేవాసురాస్సర్వేఋషయోమానవాస్తథా । ఉపాసన్తేముదా
యక్తారాత్ర్యజ్ఞాచార్యధ్యమాంతనుమ్ ॥ ౨౧౧ ॥ తతోహ్యన్యాంపునర్భగ్నీహ్యతనుం
వైసమగృహ్లాత । రజోమాత్రాత్మికాయాంతుమనసాసోస్యజగ్మిభుః ॥ ౨౧౨ ॥ రజఃప్రి
యాంస్తతస్సోభమానసానస్యజత్సుతా ॥ మనస్విన్స్తతస్తస్యమానవాజ్ఞిరేసు

పద్మ్యంచాశ్వాస్త్రసమాతజ్ఞానానభాగవయాత్మగాః॥ ఉష్టానశ్వతరాంతైవ
తథాన్యాశ్చైవజాతయః॥ ౨౩౮॥ ఓషధ్యఃఫలమూలిన్యోరోహభ్యస్తస్యజజ్ఞరే॥ ఏవంప
శ్వాషధీస్సృష్టోయూయుజతోధ్వరేప్రభుః॥ ౨౩౯॥ శౌరజఃపురుషోమేషోహ్య
శ్వోశ్వతరగర్దభౌ॥ ఏతాన్యామ్యాస్తశూనాపచరారణ్యాంవైనబోధత॥ ౨౪౦॥
శ్వాపదోద్విఖురోహస్తీవానరాఃపక్షివజ్జమాః॥ ఔదకాఃపశవస్త్రసాస్త్రప్రమాస్త్రసరీ
స్సుపాః॥ ౨౪౧॥ మహిమగవయాత్మాశ్చస్త్రవజ్గాశ్శరభావృషాః॥ సింహస్త్రసప్త
మస్తేషామారణ్యాఃపశవస్త్రస్సృతాః॥ ౨౪౨॥ గాయత్రంచఋచంచైవత్రివృత్సా
మరథస్తరమ్॥ అగ్నిహోమంచయజ్ఞానాంనిర్వమేప్రథమాన్తుభాత్॥ ౨౪౩॥ య
జాంషితైర్మైత్రభంభస్తస్త్రోనుంపజ్జుదశంతథా॥ బృహత్సామతథోక్త్యంచదక్షిణాద
స్సుజన్తుభాత్॥ ౨౪౪॥ సామానిజగతీభస్తస్త్రోనుంసప్తదశంతథా॥ వైహవమతిరా
త్రంచవశ్చిమాదస్సుజన్తుభాత్॥ ౨౪౫॥ ఏకవింశమథర్వాణమస్త్రోర్యామాణమేవచ॥
అనుష్టుభంసవైరాజముత్తరాదస్సుజన్తుభాత్॥ ౨౪౬॥ ఏచ్యుతోశనిమేఘాంశ్చరో
హితేన్ద్రధనూంషిచ॥ తేజాంసంచససర్వాదాకల్పస్యభగవాన్ప్రభుః॥ ౨౪౭॥ ఉచ్చా
వచానిభూతానిగాత్రేభ్యస్తస్యజజ్ఞరే॥ బ్రహ్మణస్తుప్రజాసర్గంస్సుజతోహిప్రజాప
తేః॥ ౨౪౮॥ సృష్టౌచతుష్టయంపూర్వందేవానురసరాస్పత్యౌ॥ తతోస్సుజత్స
భూతానిస్థావరాణిచరాణిచ॥ ౨౪౯॥ యత్యౌన్దిశాచాన్దన్ధర్వాంస్తథైవాపృరసా
న్దణౌ॥ సరకిన్దరరత్నాంసేవయఃపశున్మగోరగాః॥ ౨౫౦॥ అవ్యయంచవ్య
యంచైవయదిదంస్థాణుజజ్ఞమమ్॥ తేషాంవైయానికర్షణిప్రాకృస్సృష్ట్యాంప్రతిపేది
రే॥ ౨౫౧॥ తాన్యేవప్రతిపద్యస్తేస్సుజ్యమానాఃపునఃపునః॥ హింసాహింసేష్ను
దుక్రూరేథర్వాభర్తేస్సృతాన్సతే॥ ౨౫౨॥ తద్భావితాఃప్రవవ్యస్తేతస్మాన్దత్తస్యరోచతే॥
మహాభూతేషుస్మస్తేషుత్సన్ద్రియాన్ధేషుమూర్తిషు॥ ౨౫౩॥ వినియోగంచభూతానాం
ధాతైవవ్యదధాత్వయమ్॥ కేచిత్పురుషకారంతప్రాపకుఃకర్తృమమానవాః॥ ౨౫౪॥
దైవమిత్యపరేవిప్రాస్సృభావంభూతచిన్తకాః॥ పౌరుషంకర్తృదైవంచఫలవృత్తిస్వ
భావతః॥ ౨౫౫॥ సచైకంసప్తథగ్భావమధికంసతతోవిదుః॥ ఏతదేకంచనైకంచ
నామభేదేననాప్యభే॥ ౨౫౬॥ కర్తృస్థావిషమంబ్రూయుస్సత్వస్థాస్సుమదర్శనాః॥
నామరూపంచభూతానాంకృతానాంచప్రపజ్జునమ్॥ ౨౫౭॥ వేదశబ్దేభ్యఏవాసోఽర్క
మేసమహేశ్వరః॥ ఋషీణాంనామధేయానియాశ్చవేదేషువృత్తయః॥ ౨౫౮॥ శర్వ
ర్యస్తేప్రసూతానాంతాన్యేవైభ్యోదదాత్యజః॥ ఏవంవిధాస్సృష్టయస్తుబ్రహ్మణోవ్య
క్తజన్తనః॥ ౨౫౯॥ శర్వర్యస్తేప్రవృశ్యస్తేసిద్ధిమాశ్రిత్యమానసీమ్॥ ఏవంభూతా
నిస్సృష్టానిస్థావరాణిచరాణిచ॥ ౨౬౦॥ యదాస్యజాఃప్రజాస్సృష్టానవ్యవర్థస్తస
త్తనూః॥ తమోమాత్రావృతోబ్రహ్మతదాశోకేనదుఃఖితః॥ ౨౬౧॥ తతస్సేవిదధేబుద్ధి
మర్థనిశ్చయగామినీమ్॥ అథాత్మనితమద్రాక్షీతమోమాత్రాంనియాత్మికామ్॥ ౨౬౨॥

రజస్వత్వంపరిత్యజ్యవర్తమానాంస్వధర్మతః | తతస్సు తేనదుఃఖేనదుఃఖంబ్రకేజగన్మ
 లిః || ౨౬౩ || గమశ్చవ్యనుదన్మశ్చాద్రజస్వత్వంతమాప్నోత్ | తత్తమఃపరిమ
 న్నంవైమిధునంసహజాయత || ౨౬౪ || అధర్మస్తమసోజ్జ్ఞహింసాశోకాదజాయత
 తగస్తస్త్విన్ముముక్షుశేమిధునేదారుణాస్తికే || ౨౬౫ || గతాసుర్భగవానా
 సీక్ష్మిశ్చైవనమశిశ్రియత్ | స్వాంశనుంసతతోబ్రహ్మతామపోహతభాస్వరామ్ |
 ద్విధాకరోత్స్వకం దేహమర్థేనపురుషోభవత్ | అర్థేననారీసాతస్యతరూపావ్యజా
 యత || ౨౬౬ || ప్రకృతింభూతధాత్రీంతాంకామాద్వైపుష్టవాన్ప్రభుః |
 సాదివంవృధివీంచైవమహిమ్నాన్యావ్యధిష్ఠితా || ౨౬౭ || బ్రహ్మణసాస్సతనుఃపూ
 ర్వాదివమాన్యస్యతిష్ఠతి | యాత్వద్ధాత్మృజతోనారీతరూపావ్యజాయత || ౨౬౮ ||
 సాదేవీనియుతంతప్త్వాతపఃవరమదుశ్చరమ్ | భర్తాగందీప్తయశసంపురుషంప్రశ్నక
 ద్యత || ౨౬౯ || సవైస్వాయముఖ్యవఃపూర్వంపురుషోమనురుచ్యతే | తస్యైవసత్త
 తియుగంమన్వంతరమితిహవ్యతే || ౨౭౦ || లేభేసపురుషఃపత్నీంశతరూపామ
 యోనిజామ్ | తయాసాద్ధంసరమతేతస్మాత్సారతిరుచ్యతే || ౨౭౧ || ప్రథమస్స
 మ్ప్రయోగాత్కల్యాణదాసహవద్యత | విరాజమస్సజన్మసోస్యజత్పురుషోవి
 రాట్ || ౨౭౨ || ససమాత్మకతరూపావైవైరాజస్మనుమన్వృతః | సవైరాజఃప్రజా
 సర్గంససర్జపురుషోమనుః || ౨౭౩ || వైరాజాత్పురుషాద్విరాచ్యతరూపావ్యజాయత |
 ప్రియవ్రతోత్తానపాదాపుత్రాద్వాలోకసన్మతా || ౨౭౪ || కన్యేద్వేచమహాభా
 గేయాభ్యాంజాతాస్త్విమాఃప్రజాః | దేవీనామతథాకూతిఃప్రసూతిశ్చైవతేజఃభే
 స్వాయముఖ్యవఃప్రసూతింతుదత్తాయప్రదదౌప్రభుః | ప్రాణోదక్షిణతిష్ఠేయస్సజు
 ల్పీమనురుచ్యతే || ౨౭౫ || రుచేప్రజావతేసోస్థితకూతింప్రత్యపాదయత్ |
 ఆకూత్యాంమిధునంజజ్ఞేమానసస్యరుచేశ్శుభమ్ || ౨౭౬ || యజ్ఞశ్చదక్షిణావైవ
 యసుశోసన్మభూవతుః | యజ్ఞస్యదక్షిణాయాంతుపుత్రాద్వాదశజజ్ఞరే || ౨౭౭ ||
 యామాఇతిసమాఖ్యాతాదేవాస్సన్వయమ్భవేన్తరే | ఏతస్యపుత్రాయజ్ఞస్యతస్మా
 ద్యామాశ్చతేన్మృతాః || ౨౭౮ || అజితశ్చైవశుక్రశ్చగణౌద్వాబ్రహ్మణాకృతా |
 యామాఃపూర్వంప్రజాతాయేలేభవంస్తుదివౌకసః || ౨౭౯ || స్వాయమ్భువమ
 తాయాంతుప్రసూత్యాంలోకమాతరః | తస్యాంకన్యాశ్చతుర్వింశద్దక్షస్త్వజనయ
 త్ప్రభుః || ౨౮౦ || సర్వాస్తాశ్చమహాభాగాస్సర్వాఃకమలలోచనాః | భోగవ
 త్తృతాస్సర్వాస్సర్వాస్తాయోగమాతరః || ౨౮౧ || సర్వాశ్చబ్రహ్మవాదన్యస్స
 ర్వావిశ్వస్యమాతరః | శ్రద్ధాలక్ష్మీర్ధృతిస్తుష్టిఃపుష్టిర్దేహాక్రియాతథా || ౨౮౨ || బు
 ధిర్లజ్ఞావపుశ్చాస్తిసిద్ధిఃక్లిష్టస్త్రియోదశ | వత్సర్గంప్రతిజగ్రాహధర్మోదాత్మాయనః
 ప్రభుః || ౨౮౩ || దారాణ్యేతానివైతస్యవిహితానిస్వయమ్భువా | తాభ్యశ్చైష్టాయవీ
 యస్యఏకాదశసులోచనాః || ౨౮౪ || సతీఖ్యాత్యభసమ్భుతిస్త్యుతిఃప్రీతిఃక్షమాతథా |

సన్నతిశ్చైనసూయాచటాగ్నాహస్వధాతథా ॥ ౨౦౭ ॥ తాస్తథాప్రత్యవద్య
 న్నపునరన్యమహర్షయః । రుద్రోభృగుర్మరీచిశ్చఅగ్నిరాఃపులహఃక్రతుః ॥ ౨౦౮ ॥
 పులస్త్యోతిర్వసిష్ఠశ్చపితరోగ్నస్తథైవచ । సతీంభవాయప్రాయచ్చత్వాతింబభృగ
 వేతతః ॥ ౨౦౯ ॥ మరీచయేచసముభృతింస్తృతిమగ్నిరసేదదౌ । వీతింవైవపులస్త్యా
 యక్షమాంవైపులహేయచ ॥ ౨౧౦ ॥ క్రతవేసన్నతినామఅనిసూయాంతథాత్ర
 యే । ఊగ్ధాందదౌవసిస్థాయస్వాహామవ్యగ్నయేదదౌ ॥ ౨౧౧ ॥ స్వధాంవైవపి
 తృభ్యస్తుతాస్వవత్వానిబోధత । ఏతాస్సర్వామహాభాగాఃప్రజాస్వసుస్మతాస్సి
 తాః ॥ ౨౧౨ ॥ మన్వస్తరేషుసర్వేషుయావదాభూతసప్తవమ్ । శ్రద్ధాకామంవిజ
 జ్ఞేవైదరోపిలక్ష్మీసుతస్త్పతః ॥ ౨౧౩ ॥ ధృత్యామైయమఃపుత్రస్తుప్త్యాస్సమైషవీచ
 చ । పుప్త్యాలోభస్సుతశ్చాపిమేధాపుత్రశ్చృతస్తథా ॥ ౨౧౪ ॥ త్రయాయామభవత్సు
 త్రోదణ్ణస్సమయవీచచ । బుద్ధ్యాంబోధస్సుతశ్చాపిప్రమాదోపువజాయత ॥ ౨౧౫ ॥
 లజ్జాయాంవినయఃపుత్రోవ్యవసాయోవసోస్త్పతః । త్తేమశ్చాస్తిసుతశ్చాపిసుఖంసిద్ధే
 ర్వ్యజాయత ॥ ౨౧౬ ॥ యశఃకీర్తిసుతశ్చాపిభిత్వేతేధర్మనూనవః । కామస్యహ
 ర్షఃపుత్రోవైదేవ్యాంప్రీత్యాంవ్యజాయత ॥ ౨౧౭ ॥ ఇత్యేవవైసుఖోదరగ్నస్సరోధ
 ర్మస్యకీర్తితః । జజ్ఞేహింసాత్వధర్మాద్వైనికృతించాన్మతంసుతమ్ ॥ ౨౧౮ ॥ నికృ
 త్యాంతుద్వయంజజ్ఞేభయంనరకవీచచ । మాయాచవేదనాచాపిమిధునద్వయమేత
 యోః ॥ ౨౧౯ ॥ భూయోజజ్ఞేభవైమాయామృత్యుంభూతావహరిణమ్ । వేదనా
 యాస్సుతశ్చాపిమఃఖంజజ్ఞేతురారవః ॥ ౩౦౦ ॥ మృత్యోర్వ్యాధిజరాశోకక్రోధా
 సూయాశ్చజజ్ఞేరే । మఃఖోత్తరాస్సుతాహ్యేతేసర్వేచాధర్మలక్షణాః ॥ ౩౦౧ ॥
 నైషాంభార్యాస్తుపుత్రాశ్చసర్వేహ్యేతేవరిగ్రహః । ఇత్యేవతామసస్సరోజజ్ఞేధర్మ
 నియామకః ॥ ౩౦౨ ॥ ప్రజాస్సృజేతివ్యాదిష్టోబ్రహ్మణానిలలోహితః । సోభిధ్యా
 యసతీంభార్యాంనిర్మమేవ్యత్తసంభవా ॥ ౩౦౩ ॥ నాధికాన్నచహీనాంస్తాస్తా
 నసానాత్మనస్సమా ॥ సహస్రంహిసహస్రాణాంసోస్మజత్కృత్తివాససః ॥ ౩౦౪ ॥
 తుల్యానేవాత్మనస్సర్వాన్మాపతేజోబలశ్చుతైః । పిశ్చలాన్మనిషక్లాంశ్చసకవద్దా
 న్నలోహితా ॥ ౩౦౫ ॥ విశిష్టాహరికేశాంశ్చదృష్టిశ్చూంశ్చకపాలినః । మ
 హారూపాన్విరూపాంశ్చవిశ్వరూపాన్స్వరూపిణః ॥ ౩౦౬ ॥ రథినశ్చర్మిగాశ్చై
 వవర్మిణశ్చవరూథినః । సహస్రశతబాహూంశ్చదివ్యాన్భూమౌవరిక్షగా ॥ ౩౦౭ ॥
 స్థూలబీదానప్తదంష్ట్రద్విజిహ్వంస్తాంస్త్రీలోచనా ॥ అన్నాదాప్తిశితాశాంశ్చ
 తిజ్యపాన్సోమపానపి ॥ ౩౦౮ ॥ మీధుమోతికపాలాంశ్చశితకణ్ఠోద్వరేతసః । హ
 వ్యాదాశ్చుత్తరధర్మాంశ్చధర్మోహ్యథబర్హిణః ॥ ౩౦౯ ॥ ఆసీసాన్ధావరశ్చైవప
 ప్సూతాన్సహస్రశః । అధ్యాపిన్ధ్యానిసశ్చజపతోయుజ్జతస్తథా ॥ ౩౧౦ ॥

ధూమవన్తోజ్వలస్తశ్చనదీమన్తోతిధిప్తినః । వృద్ధాన్పుద్గిమతశ్చైవబ్రహ్మిష్ఠాభిర్భుజః
 ర్శనాః ॥ ౩౦౧ ॥ నీలగ్రీవాస్తనహస్రాతూస్తస్త్రియాంచభతుమాకరాః । అద్భు
 త్యాస్తస్త్రిభూతానామహాయోగాన్మహాజనః ॥ ౩౦౨ ॥ భ్రమన్తోభిద్రవస్తశ్చ
 జ్వలస్తశ్చనహస్రశః । అయాతయామానస్సృజద్రుద్రానేతాస్తస్త్రితోత్తమాః ॥ ౩౦౩ ॥
 బ్రహ్మద్భుష్టాబ్రవీదేనంమాస్రాక్షీరీదృశీఃప్రజాః । స్రష్టవ్యానాత్మనస్తుల్యాఃప్రజాదే
 వనమోస్తుతే ॥ ౩౦౪ ॥ అన్యాస్సృజత్సంభద్రంతేప్రజావైవృత్తుసంయుతాః । నా
 రప్యస్తేహికర్మాణిప్రజావిగతమృత్యవః ॥ ౩౦౫ ॥ ఏవముక్తోబ్రవీదేనంనాహంమృ
 త్యుజరాస్త్రితాః । ప్రజాస్సృత్యామిభద్రంతేస్థితోహంత్యంస్సృజప్రజాః ॥ ౩౦౬ ॥
 ఏతేషవైమయాస్సృష్టేవిరుపానీలలోహితాః । సహస్రాణాంసహస్రంతుల్యత్సనో
 స్సృతాప్రజాః ॥ ౩౦౭ ॥ ఏతేదేవాభవిష్యన్తిరుద్రానామమహాబలాః । పృథివ్యాను
 స్తరిత్యేచదిత్యుచైవపరిశ్రితాః ॥ ౩౦౮ ॥ శతరుద్రాస్సమాత్మానోభవిష్యన్తీతియా
 జ్ఞికాః । యజ్ఞభాజోభవిష్యన్తిసర్వదేవగణైస్సుహ ॥ ౩౦౯ ॥ మన్వస్తరేషుయేదే
 వాభవిష్యన్తీహభేదతః । సార్థంతైరిజ్యమానాస్తేష్టాస్సప్రీత్యాముగ్ధయాత్ ॥ ౩౧౦ ॥
 ఏవముక్తస్తదాబ్రహ్మమహాదేవేనధీమతా । ప్రత్యువాచనమస్మత్సృత్యహృష్యమా
 ణఃప్రజాపతిః ॥ ౩౧౧ ॥ ఏవంభవతుభద్రంతేయదాతేవ్యావృతంప్రభో । బ్రహ్మ
 ణాసమనుజ్ఞాతేతథాసర్వమభూతిల ॥ ౩౧౨ ॥ తతఃప్రభృతిదేవోశోనచాసూయ
 తవైప్రజాః । ఉర్ధ్వరేతాస్థినితస్థానిఋరౌవదాభూతసంస్థువమ్ ॥ ౩౧౩ ॥ యస్మా
 దుక్తస్థితోస్తీతితస్మాత్సానిరితస్తృతః । ఏషదేవోమహాదేవఃపురుషోరగసమద్యు
 తిః ॥ ౩౧౪ ॥ అర్ధనారీనరవపుస్తేజసాజ్వలనోపమః । స్వేచ్ఛయావైద్విధాభూతః
 పృథక్స్త్రీపురుషఃపృథక్ ॥ ౩౧౫ ॥ సపివైకాదశార్ధేనస్థితోవైపరమేశ్వరః । తత్ర
 యాసామహాభాగాశజరస్యార్ధకాయినీ ॥ ౩౧౬ ॥ ప్రాగుక్తాతుమహాదేవీస్త్రీ
 నైవేహసతీహ్యభూత్ । హితాయజగతాందేవీదత్యేణారాధితాపురా ॥ ౩౧౭ ॥
 కార్యార్థందక్షిణంతస్యశ్శుక్లంవామంతథాసితమ్ । ఆత్మనంవిభజస్వేతిప్రోక్తాదే
 వేనశమ్భునా ॥ ౩౧౮ ॥ సాతథోక్తాద్విధాభూతాశుక్లాకృష్ణాచవైద్విజాః । తస్య
 నామానివత్సామిశ్యన్తుచసమాహితాః ॥ ౩౧౯ ॥ స్వాహాస్వధామహావిద్యామే
 ధాలక్షీస్సరస్వతీ । నతీదాతూయణీవిద్యాత్రిచ్ఛాశక్తిఃక్రియాత్మికా ॥ ౩౨౦ ॥ అ
 వగ్దాచైకపర్ణాచతథాచైవైకపాటలా । ఉమాహైమవతీచైవకల్యాణీచైవమాతృ
 కా ॥ ౩౨౧ ॥ భృతిఃప్రజ్ఞామహాభాగాలోకేకారీతివిశ్రుతా । గణామృకామహాదే
 వీనన్నిజాతవేదినీ ॥ ౩౨౨ ॥ ఏకరూపమత్రైతస్యాఃపుథగ్దేహవిభావనాత్ । సావిత్రీ
 వరదాపుణ్యాపావనీలోకవిశ్రుతా ॥ ౩౨౩ ॥ ఆజ్ఞాఆవేశినీకృష్ణతామసీసాత్వికీశివా
 ప్రకృతిర్వికృతారోద్రీదుగ్ధాభద్రాప్రమాధినీ ॥ ౩౨౪ ॥ కాశరాత్రిర్మహామాయారే

తీర్థాతనాయకా । ద్వాపరా నైవిభాగేన నామానీమానిసువ్రతాః ॥ ౩౩౫ ॥ గౌతమీ
కాశీకార్యాచక్షీకాత్యాయనీసతీకుమారీయాదవీదేవీవరదాకృష్ణపిల్లభా ॥ ౩౩౬ ॥ బ
ర్హిధ్వజాశూలధరాపరమాబ్రహ్మచారిణీ । మహేంద్రోపేంద్రభగనీదృవద్వ త్యేకమా
లభ్యక్ ॥ ౩౩౭ ॥ అపరాజితాబహుభుజాప్రగల్భాసంహవాహినీ । శుమ్భుదిదై
త్యహస్తీచమహిషాసురమర్దినీ ॥ ౩౩౮ ॥ అమోఘావిద్యనిలయావిక్రాంతాగణనా
యికా । దేవ్యానామవికారాణితి త్యేతానియథాక్రమమ్ ॥ ౩౩౯ ॥ భద్రకాళ్యా
మయోక్తానిసమ్యక్ఫలప్రదానిచ । యేవత నైవరాస్తేషాంవిద్యతేనచపాతకమ్ ॥ ౩౪౦ ॥
అరణ్యేవర్షతేవాపిపురేవావ్యథవాగ్మహే । రతూమేతాంప్రయుజ్జీతజలేవాశ్శలపి
వా ॥ ౩౪౧ ॥ వ్యాఘ్రకుష్మీనచోరేభ్యోభయస్థానేవిశేషతః । ఆవర్త్యపిచసర్వా
సుదేవ్యానామానికీర్తయేత్ ॥ ౩౪౨ ॥ ఆర్యకగ్రహభూతైశ్చపూతానామానృభి
ప్తభా । అభ్యర్థితానాంబాలానాంరతూమేతాంప్రయోజయేత్ ॥ ౩౪౩ ॥ మహాదే
వీకలేద్వేతుప్రజ్ఞాశ్రీశ్చప్రకీర్తితే । ఆభ్యాందేవీసహస్రాణియోర్వ్యాప్తమఖిలంజ
గత్ ॥ ౩౪౪ ॥ అనయాదేవదేవోసాసత్యారుద్రోమహేశ్వరః । అతిష్ఠత్యర్షలో
కానాంహితాయపరమేశ్వరః ॥ ౩౪౫ ॥ రుద్రఃపశుపతిశ్చాసీత్పురాదగ్ధంపురత్ర
యమ్ । దేవాశ్చపశవస్సర్వేబభూవుస్తస్యతేజసా ॥ ౩౪౬ ॥ యఃపతేచ్ఛృణు
యాద్వాపిఆదిసర్గక్రమంశుభమ్ । సయాతిబ్రహ్మణోలోకం శ్రావయేద్వాద్విజో
త్తమా ॥ ౩౪౭ ॥ * * * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్షేపూర్వభాగే ఆదిసర్గకథనం
నామ ఏకసప్తతితమోధ్యాయః

శ్రీతిపురానురోపాఖ్యానమ్ ౨

మువయః ॥ సమాసాద్విస్తరాచైవసర్గఃప్రోక్తస్త్యయాశుభః । కథంవ
శుపతిశ్వాసీత్పురందగ్ధంమహేశ్వరః ॥ ౧ ॥ కథంచపశవశ్చాసద్దేవాస్సబ్రహ్మకాః
ప్రభోః । మయస్యతపసాపూర్వంసుదుర్గంనిర్మితంపురమ్ ॥ ౨ ॥ హైమంవరాజతం
దివ్యంమయస్త్యయమనుత్తమమ్ । సుదుర్గందేవదేవేనదగ్ధమిత్యవశశ్చుతమ్ ॥ ౩ ॥
కథందదామాభాగవాన్భుగనేత్రనిపాతనః । ఏకేనేషునిపాతేనదివ్యేనాపితదాకథమ్ ॥
విష్ణునోత్పాదితైర్భూతైర్నదగ్ధంతత్పురత్రయమ్ । పురస్యసమ్భవస్సర్వోవరలాభాపు
రాశ్రుతః ॥ ౪ ॥ ఇదానీందహనంసర్వంవత్తునుర్హసిసువ్రత । తేషాంతద్వచనంశ్రుత్వా
సూతఃపారాణికోత్తమః ॥ ౫ ॥ యథాశ్రుతంతథాప్రాహవ్యాసాద్విశ్వార్థసూద
కాత్ ॥ సూతః ॥ త్రైలోక్యస్యాస్యశాపాద్ధిమనోవాకాయసమ్భవాత్ ॥ ౬ ॥
సూతేతారకేదైత్యేతారపుత్రేనబాధవే । సుద్దేనవావ్రయత్సేనతస్యపుత్రామహా

బలాః ॥ ౮ ॥ విద్యున్నావీతారకాక్షః కమలాక్షశ్చవీర్యవాక్ ॥ తపస్తేపుగ్నహాతా
నోనుహాబలపరాక్రమాః ॥ ౯ ॥ తపశ్శాస్త్రం సమాధాయ నియమేపరమేష్ఠితాః ॥ తప
సాకర్షయామానుష్యేహాన్యాన్విన్దానవోత్తమాః ॥ ౧౦ ॥ తేహంపితామహాః పితో
వరదః ప్రదదౌవరమ్ ॥ దైత్యాః ॥ అవధ్యత్వంచ సర్వేషాం సర్వభూతేషు సర్వదా ॥ ౧౧ ॥
సహితావరయామానుస్సర్వలోకపితామహమ్ ॥ తానబ్రవీత్తదాదేవోలోకానాం
వ్రథురవ్యయః ॥ ౧౨ ॥ నాస్తిసర్వానురత్నం వై నివర్తధ్వమతోసురాః ॥ అన్యం
రంభణీధ్యం వైయాద్యశంసమ్మగ్రోచతే ॥ ౧౩ ॥ తతస్తేసహితాదైత్యాస్సమ్మ
ధార్యవరస్సరమ్ ॥ బ్రహ్మణమబ్రువద్దైత్యాః ప్రణవత్యజగద్గురమ్ ॥ ౧౪ ॥ వయం

పురాణిత్రణ్యేవసమాధాయమహీమిమామ్ ॥ విచరిష్యామలోకేశత్యత్ప్రసాదాజ్జగ
ద్గురో ॥ ౧౫ ॥ తథావర్షసమాసేషు సమేష్యామః పరస్పరమ్ ॥ ఏకీభావంగమ్య
ద్విపురాణ్యేతానిచానమ్ ॥ ౧౬ ॥ సమాగతానిచైతానియోహన్యాద్భగవంస్తదా ॥
ఏకేనైవేమాణాదేవస్సనోమ్యత్పుర్ణవివ్యతి ॥ ౧౭ ॥ ఏవమస్త్వితతాద్దేవః ప్రత్యుక్త్వా
ప్రాచిశబ్దవమ్ ॥ తతోమయస్త్వితపసావక్రేవీరః పురాణ్యథ ॥ ౧౮ ॥ కాశ్చానందివి
త్రాసేదవ్తరితేచరాజతమ్ ॥ ఆయసంచాభవద్యామాపురం తేహంమహాత్మానమ్ ॥
వక్త్రేకంయోజనశతంవిస్తారాయామతస్సమ్ ॥ కాశ్చానంతారకాక్షస్యకమలాక్ష
స్యరాజతమ్ ॥ ౧౯ ॥ విద్యున్నాతేశ్వయసంచత్రివిధం దుర్గముత్తమమ్ ॥ మయ
శ్చబలవాంస్తతదైత్యదానవపూజితః ॥ ౨౦ ॥ హిరణ్యేరాజతేచైవకృష్ణాయసమయే
తథా ॥ ఆలయంచాత్మనఃకృత్వాతత్రాస్తేబలవాంస్తదా ॥ ౨౧ ॥ ఏవంబభూవురైత్యా

నామతిదుర్గాణిసువ్రతాః ॥ పురాణిత్రణివిప్రేష్టాస్తైలోక్యమివచాపరమ్ ॥ ౨౨ ॥ పు
రత్రయేతదాజాతేసర్వేదైత్యాజగత్త్రిణాం పురత్రయంప్రవిశ్యైవబభూవుస్తేబలాధి
కాః ॥ ౨౩ ॥ కల్పద్రుమసమాకీర్ణంగజవాజిసమాకులమ్ ॥ నానాప్రాసాదసజీర్ణం
మణిజాలైస్సమావృతమ్ ॥ ౨౪ ॥ సూర్యమణ్డలసజ్జాతైర్విమానైర్విశ్వతోమ
ఖైః ॥ వర్షరాగమయేశ్శుభ్రైశ్శోభితంచన్ద్రసన్నిభైః ॥ ౨౫ ॥ ప్రాసాదైర్లోవురై
ర్దివ్యైః కైలాసశిఖరోవమైః ॥ శోభితంత్రపురం తేహంవృథకృష్ణభగనుత్తమైః ॥ ౨౬ ॥
వ్యస్త్రైభిస్ససముర్ణంగవర్షైస్సద్ధిచారణైః ॥ రుద్రాలయైః ప్రతిగృహంసాగ్నిశుభా
త్తైర్దివిజోత్తమాః ॥ ౨౭ ॥ వాపీకూపతటాకైశ్చదీర్ఘికాభిశ్చసర్వతః ॥ మత్తమాత్య
యాతైశ్చతురక్షైశ్చసుశోభనైః ॥ ౨౮ ॥ రథైశ్చవివిధాకారైర్విమానైర్విశ్వతో

ముఖైః ॥ సభావ్రపాదిభిశ్చైవక్రీడాస్థానైః పృథక్పృథక్ ॥ ౨౯ ॥ వేదాధ్యయనశా
లాభిర్వివిధాభిస్సమస్తరః ॥ అభ్యవ్యంమనసావ్యవ్యయన్యైవచమామయా ॥
పరివ్రతాభిస్సత్వత్రాసేవితంమునిపుత్రవాః ॥ కృత్వాపేనుమహత్సావమహాపైశ్చ
యార్చనాత్ ॥ ౩౦ ॥ దైత్యైశ్చరైర్మహాభాగైస్సదారైస్సమత్తైర్దివ్యైః ॥ త్రో

స్మాదాధధన్యజ్ఞైస్తద్ధర్మనిరతైస్సదా ॥ ౩౩ ॥ మహాదేవేతరంజ్యక్వాదేవంతస్యార్చ
 నేఫలైః । పూర్వోరమైర్వృషసూదైస్సర్వాయుధధరైస్సదా ॥ ౩౪ ॥ సర్వదాతమ
 ధితైస్త్వేవదావాగ్నిసదృశేక్షణైః । ప్రశాంతైఃకుపితైస్త్వేవకుజ్జైర్వామనకైస్త
 తా ॥ ౩౫ ॥ నీలోత్పలదళప్రభైర్మీలకుంభీతమూర్ధజైః । నీలాద్రిమేరుసడ్మాశై
 ర్మీరదోవసునిస్సవైః ॥ ౩౬ ॥ మయేనరక్షితైస్సరైస్సృగ్మితైర్యుద్ధలాలవైః । అథ
 ససురరతైస్సదానమంత్రాచ్ఛివపదపూజనయాసులబ్ధవైర్యైః ॥ ౩౭ ॥ రవిమరుదమరే
 స్త్రీసన్నికాశైస్సురమృతనైస్సుదృశైస్సుసేవితంతత్ । సేహ్రాదేవాద్విజ్రేష్ఠాద్రు
 మాదావాగ్నినాయథా ॥ ౩౮ ॥ పురత్రయాగ్నినాదధావ్యాభవస్తేత్యవైభవాత్ ।
 అథైవస్తేతదాదగ్ధాదేవాదేవేశ్వరంహరిమ్ ॥ ౩౯ ॥ అభివన్ద్యతదాప్రాహుస్తమ
 ప్రతిమవర్చనమ్ । సోపినారాయణశ్రీమాణ్చిస్తయామాసచేతసా ॥ ౪౦ ॥ కం
 కార్యం దేవకార్యేషుభగవాన్తిస్ప్రభుః । తదానస్తారవైయజ్ఞంయజ్ఞమూర్తిజ్జనార్ద
 నః ॥ ౪౧ ॥ యజ్ఞాయజ్ఞభుగీశామోయజ్ఞనాంఫలదఃప్రభుః । తతోయజ్ఞస్సన్నిత
 స్తేనదేవకార్యార్థస్థధయే ॥ ౪౨ ॥ దేవస్తేపురుషంచైవప్రణేముస్తుప్తువుస్తదా । భగవాన
 పితంధృష్టోయజ్ఞంప్రాహుససాతనమ్ ॥ ౪౩ ॥ ససాతనస్తదాసేహ్రాదేవానా
 లోక్యచామృతః । విష్ణుః ॥ అనేనోవసదాదేవాయజభ్యంపరమేశ్వరమ్ ॥ ౪౪ ॥ పుర
 త్రయవినాశాయజగత్ప్రియవిభూతయే ॥ సూతః ॥ అథతస్యవశ్యుత్వాదేవదేవస్య
 ధీమతః ॥ ౪౫ ॥ సేహ్రాదాదంమహత్యుత్వాయజ్జేతంతుష్టువుస్తురాః । తతస్సు
 శ్చ్యవ్యభగవాన్స్త్వయమేవజనార్దనః ॥ ౪౬ ॥ పునఃప్రాహుససర్వాంస్తాంస్త్రీద
 శాంస్త్రీదశేశ్వరః । హత్వాదధ్యాచభూతానిభుక్త్వాచాన్యాయతోపిచా ॥ ౪౭ ॥ య
 జ్యేదిమహాదేవమపాపానాత్రసంశయః । అపాపానైవహస్తవ్యాపాపాపవనసం
 శయః ॥ ౪౮ ॥ హస్తవ్యాస్సర్వయత్నేనకథంవధ్యాస్సురోత్తమాః । అసురాదుర్మ
 దాఃపాపాఅపిదేవైర్మహాబలైః ॥ ౪౯ ॥ తస్తాన్మవధ్యారుద్రస్యప్రభావాశ్చరమే
 ధీనః । కోహంబ్రహ్మోథవాదేవాదైత్యాదైవారిసూదనాః ॥ ౫౦ ॥ మునయశ్చమహా
 జ్ఞానఃప్రసాదేనవినాప్రభోః । యస్సత్తలంశకోనిత్యవరాశ్చరతరఃప్రభుః ॥ ౫౧ ॥ వి
 శ్వమరేశ్వరోవన్ద్యోవిశ్వాధారోమహేశ్వరః । సమవసర్వదేవేశస్సర్వేషామపిత
 త్తరః ॥ ౫౨ ॥ లీలయాదేవదైత్యేన్ద్రవిభాగమకరోద్ధరః । తస్యాంశమేకంసమ్పూ
 ర్ణదేవాదేవత్వమాగతాః ॥ ౫౩ ॥ బ్రహ్మోబ్రహ్మత్వమావనోహ్యహంబిష్ణుత్వమేవచ ।
 తమపూజ్యజగత్సన్నిహఃపుమాన్స్త్రిధీమచ్ఛతి ॥ ౫౪ ॥ తస్తాత్తేనైవహస్తవ్యాలిక్తో
 ర్పనవిధేర్బలాత్ । ధర్మనిష్ఠాశ్చతేనర్వేత్రోతస్తార్థవిభాస్థితాః ॥ ౫౫ ॥ తథాపియ
 తమానేనరాద్రేణోపనదాప్రభుమ్ । రుద్రమిష్ట్యయథాన్యాయంజేహ్యమోదైత్యస
 త్రమా ॥ ౫౬ ॥ సతారకాక్షోగమయేనగుప్తంభిస్థంచగుప్తంస్థితకాభమేకమ్

కోనామహాస్తుంత్రిపురంసమర్థోముక్త్యాత్రినేత్రంభగవస్తమేకమ్ ॥ ౫౭ ॥ సూతః ॥ ఏష
ముక్త్యాహరిశ్చేష్ట్యాజ్ఞేనోపసదావ్రభుమ్ । ఉపవిష్టోదదర్శాభభూతసజ్ఞాన్తసహ
స్రశః ॥ ౫౮ ॥ తూలశక్తిగదాహస్తావృజ్ఞోపలశిలాయుధాః । నానావ్రహరణా
పేతాన్నానావేషధరాన్తదా ॥ ౫౯ ॥ కాలాగ్నిరుద్రసజ్ఞాశానాగ్నిరుద్రో
వమాన్తదా । ప్రాహదేవోహరిస్సాత్మాత్ప్రణిపత్యస్థితాన్ప్రభుః ॥ ౬౦ ॥ పిష్టా
దధ్నాభిత్వాచభుక్త్వాచ గత్వాదైత్యపురత్రయమ్ । పునర్యథాగతంవీరాగస్తుమ్
ర్హాభభూతయే ॥ ౬౧ ॥ తతఃప్రణమ్యదేవేశంభూతసజ్ఞాఃపురత్రయమ్ । ప్రవిశ్య
ష్టాస్తేసర్వేశలభాశ్చవపావకమ్ ॥ ౬౨ ॥ తతస్తునష్టాస్తేసర్వేభూతాదేవేశ్వరాజ్ఞ
యా । నస్మతుర్ముమదుశ్చైవజగుర్దైత్యాస్సహస్రశః ॥ ౬౩ ॥ తుష్టువుర్దేవదేవేశం
పరమాత్మాన్మమీశ్వరమ్ । తతఃపరాజితాదేవాధ్వస్తవీర్యాఃక్షణేనతు ॥ ౬౪ ॥ సే
ద్వాస్సజ్ఞాన్యదేవేశముపేక్షసింధిష్ఠితాభయాత్ । తాన్దృష్ట్యాద్విస్తయామాస
భగవాన్పురుషోత్తమః ॥ ౬౫ ॥ కింకృత్యమితిసన్తప్తస్సన్తప్తాన్దేనన్ద్రకాన్త్రుణమ్ ।
కథంతుతేషాందైత్యానాంబలంహత్వాప్రయత్నతః ॥ ౬౬ ॥ దేవకార్యంకరిష్య
మిప్రసాదాత్పురమేష్ఠినః । పాపంవిచారతోనాస్తిధర్మిస్తానాంనసంశయః ॥ ౬౭ ॥
తస్మాదైత్యాన్తవధ్యాస్తేభూతైశ్చోపసదోద్భవైః । పాపంనుదతిధర్మేణధర్మేనర్యం
ప్రతిష్ఠితమ్ ॥ ౬౮ ॥ ధర్మాదైత్యర్యమిత్యేషాశ్రుతిరేషాసనాతనీ । దైత్యాశ్చైవతేహి
ధర్మిస్తాన్సర్వేత్రిపురవాసినః ॥ ౬౯ ॥ తస్మాదవధ్యతాంప్రాప్తానాన్యథాద్విజపు
వాఃకృత్వాపీనుమహత్వాపంరుద్రమభ్యర్చయన్తిహి ॥ ౭౦ ॥ ముచ్యంతేచాతకైస్స
రైవేషద్రవత్రమివాన్భసా । పూజయాభోగసమ్పత్తిరవశ్యంజాయతేద్విజాః ।
తస్మాత్తేభోగినోదైత్యాలిక్ష్ణార్చనపరాయణాః । తస్మాత్కృత్వాధర్మవిఘ్నమహం
దేవాస్సవమాయయా ॥ ౭౧ ॥ దైత్యానాందేవకార్యార్థంజేష్యేహంత్రిపురంక్ష
ణాత్ ॥ సూతః ॥ విచార్యేవంతతస్తేషాంభగవాన్పురుషోత్తమః ॥ ౭౩ ॥ కర్తుం
వ్యవసితశ్చాభూద్ధర్మవిఘ్నంసురారిణామ్ । అస్మజ్జప్యమహాతేజాఃపురుషంచాత్మన
శ్చవమ్ ॥ ౭౪ ॥ మాయామాయామయంతేషాంధర్మవిఘ్నార్థమచ్యుతః । శా
స్త్రసింహశాస్త్రాసర్వేషామకరోతామరూపధృక్ ॥ ౭౫ ॥ సర్వసమ్మోహనంమా
యాదృష్టప్రత్యయసంయుతమ్ । ఏతత్సాన్వికృతభవాయైవపురుషాయోపదిశ్యతు
మాయామాయామయంశాస్త్రసింహస్థపోడశలక్షకమ్ । శ్రౌతస్మార్తవిరుద్ధంచవజ్ఞ
శ్రమవివర్జితమ్ ॥ ౭౬ ॥ ఇహైవస్వర్గనరకంప్రత్యయంనాన్యథాపునః । తచ్ఛాస్త్ర
ముపదిశ్యేవపురుషాయాచ్యుతస్సవ్యయమ్ ॥ ౭౭ ॥ పురత్రయవినాశాయప్రాహ్లా
నంపురుషంహరిః । గన్తుమర్హసి నాశాయభోతూర్థంపురవాసినామ్ ॥ ౭౮ ॥ ధర్మ
స్తథాప్రణశ్యన్తుశ్రౌతస్మార్తానసంశయః । తతఃప్రణమ్యతంమాయామాయాశాస్త్ర

విశారదః ॥ ౮౦ ॥ ప్రవిశ్యతత్పురంతూర్ణం మునిర్నా యాంతదాకరోత్ । మాయయా
తస్య తేదైత్యాః పురత్రయనివాసినః ॥ ౮౧ ॥ శ్రౌతంస్తార్థం చ సన్త్యజ్యతస్య శిష్యా
స్తదాభవత్ । తత్యజుశ్చ మహాదేవం శభరం పరమేశ్వరమ్ ॥ ౮౨ ॥ నారదోపిత
దామాయానియోగాత్పా యినః ప్రభోః । ప్రవిశ్యతత్పురం తేన మాయానాసహాదీ
తః ॥ ౮౩ ॥ మునిశ్చి మ్మైత్రీప్రశే మ్మైత్రీశ్చ సంపుత సుర్యతస్స స్వయమ్ । స్త్రీధర్మం
చాకరోత్ప్రీణాం దుశ్చార్పరఫలసిద్ధిదమ్ ॥ ౮౪ ॥ చక్రుస్తా సుర్యదాలభ్యా వసద్యపవళ
లం (స్త్రీ)యః । జనాసక్తా బభూవుస్తా వినిష్టవతిదేవతాః ॥ ౮౫ ॥ అద్యాపి గౌరవాత్త
స్య నారదస్య కలౌమునేః । నార్యశ్చరై సన్త్యజ్యభర్తౄ నైస్సరం వృధాధమాః ॥
స్త్రీణాం మాతాపితృబంధుస్సఖామిత్రం చ బాధనః । భర్తృపవనసద్దేహస్తథాప్యాస
హమాయయా ॥ ౮౬ ॥ కృత్యాపినుమహత్పాపం యాభర్తుః ప్రేమసంయుతా ప్రా
పుయాత్పురమంస్త్యర్థం సరకంచ వివర్యయాత్ ॥ ౮౭ ॥ పురైశామునిశాద్భూ
లా సుర్యధర్మా స్తదావతిమ్ । సన్త్యజ్యపూజయన్తాస్సోష్ణదేవానన్యాన్జగద్గు
రూ ॥ ౮౮ ॥ తాస్స స్వర్గలోకమాసాద్య మోదస్తేవిగతజ్వరాః । సరకంచ జగా
మాన్యాతస్తాద్భర్తృపరాగతః ॥ ౮౯ ॥ తథాపి భర్తృత్వాన్సన్త్యక్త్వా బభూవు
నైస్సరం వృత్తయః । మాయయా దేవదేవస్య విష్ణో స్తస్యాజ్ఞయా ప్రభోః ॥ ౯౦ ॥ అల
క్ష్మీశ్చ స్వయంతస్య నియోగాత్ప్రీపురంగతా । యాలక్ష్మీ స్తవసా తేహం లభ్యాదేవే
శ్వరాదజాత్ ॥ ౯౧ ॥ బహిర్గతా పరిత్యజ్య నియోగాద్భృష్టాః ప్రభోః । బుద్ధి
మోహంతథా భూతం విష్ణుమా యాని నిర్మితమ్ ॥ ౯౨ ॥ తేహం దత్వాక్షణం దేవతా
సాం మాయాచ నారదః । సుఖాసీనా హ్యసమ్భున్తాధర్మవిఘ్నార్థమవ్యయా ॥ ౯౩ ॥
ఏవం సప్తేతదాధర్మే శ్రౌతస్తార్థై సుశోభనే । పాషణ్డేభ్యాపితే తేనః స్థూనా విశ్వయోని
నా ॥ ౯౪ ॥ త్వక్తేమహేశ్వరేదైత్యైస్త్వక్తేలిక్తార్చనేతథా । స్త్రీధర్మేనిభితేన
ప్తే దురాచారేవ్యవస్థితే ॥ ౯౫ ॥ కృతార్థత్వవదేవే శోదేవై స్సార్థము మావతి
మ్ । తవసా ప్రాప్య సుర్యజ్ఞం తుష్టావ పురుషోత్తమః ॥ ౯౬ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥
మహేశ్వరాయ దేవాయ నమస్తేవరమాత్మనే । నారాయణాయ శర్వాయ బ్రహ్మ
ణే బ్రహ్మరూపిణే ॥ ౯౭ ॥ శాశ్వతాయ హ్యసంతాయ అవ్యక్తాయ చ తేనమః ॥ సూతః ॥
ఏవం స్తుత్వా మహాదేవం దణ్డవత్ప్రణీపత్య చ ॥ ౯౮ ॥ జజాపరుద్రం భగవాన్కృతి
వారంజలేస్థితః । దేవాశ్చ సర్వే తేదేవంతుష్టువుః పరమేశ్వరమ్ ॥ ౯౯ ॥ సేన్ద్రా
స్స సాధ్యాస్సయమాస్సురుద్రాస్సుమరుద్దణాః ॥ దేవాః ॥ నమస్సుర్వాత్మనేతుభ్యంశ
జగతాయా ర్తిహరిణే ॥ ౧౦౦ ॥ రుద్రాయ నీలకణ్ఠాయ కద్రుద్రాయ ప్రణేతే । గతి
శ్చ సుర్యదాస్తాభిర్వన్ద్యోదేవారిమర్దనః ॥ ౧౦౧ ॥ త్వమాది స్త్వమానాదిశ్చ లనస్త
త్వయః ప్రభుః । ప్రకృతిః పురుషస్సాత్మా సృష్టాహర్తా జగద్గురో ॥ ౧౦౨ ॥ త్రా
నేతా జగత్యస్తిద్విజానాం ద్విజవత్సల । వరదోవాఙ్మయోవాచోవాచ్యవాచ

కవర్జితః ॥ ౧౦౮ ॥ యాజ్ఞోముక్త్యర్థమిహానోయోగిభిర్యోగవిభ్రమైః । హృత్ప
జ్జరికనుషిరేయోగినాం సంస్థితస్సదా ॥ ౧౦౯ ॥ వదన్తి సూరయస్సన్తం వరం బ్రహ్మ
స్వరూపిణమ్ । భవన్తంతత్త్వమిత్యాద్యా తేజోరాశిం పరాత్పరమ్ ॥ ౧౧౦ ॥ ప
మాత్మానమిత్యాహురప్రన్తగతితద్విభో । దృష్టంశ్చుతంస్థితం సర్వం జాయమానం
జగద్గురో ॥ ౧౧౧ ॥ అహోరత్నతరం ప్రాహుర్మహతోపి హతరమ్ । సర్వత
పాణిపాదంతాం సర్వతోక్షిణిరోముఖమ్ ॥ ౧౧౨ ॥ సర్వతశ్చుత్రిమణ్ణో కేసర్య
మావృన్యతి తస్య । మహాదేవమనిర్దేశ్యం సర్వజ్ఞంతామనామయమ్ ॥ ౧౧౩ ॥ విశ్వ
రూపం చిరాపాత్మం సదాశివమనామయమ్ । కోటిభాస్కరసంజాతం కోటిశీతాంశు
సన్నిభమ్ ॥ ౧౧౪ ॥ కోటికాలాగ్నిసంజాతం షడ్వీంశతకమనీశ్వరమ్ । ప్రవర్తకం
జగన్యత్ప్రసృక్య తేవప్రితామహమ్ ॥ ౧౧౫ ॥ వదన్తి వరదం దేవం సర్వావాసంస్థ
యమ్మనవమ్ । శ్రుతయశ్చుత్రిసారంతాం శ్రుతిసారవిదోజనాః ॥ ౧౧౬ ॥ అదృష్టమస్మా
భిరనన్తమూర్తేపినాకృతం యద్భవతాథలోకే । త్వమేవ దైత్యాన్తు సర్భూతసంస్థా
వాన్సురాకాస్థావరజగ్గమాంశ్చ ॥ ౧౧౭ ॥ పాహినాన్యోగతిశ్చ మోక్షవిహిత్యాసురా
న్తకాః । మాయయా మోహితాస్సర్వే భవతః పరమేశ్వర ॥ ౧౧౮ ॥ యథాత
త్థాలహరిసమూహాయుద్ధ్యైచాన్యోన్యమపాంధికాచ । జలాశ్రయా దేవజడీకృతా
శ్చ సురాసురాస్తద్దజస్య సర్వమ్ ॥ ౧౧౯ ॥ సూతః ॥ యత్తదం ప్రాతరుద్ధాయత
చిహ్నుత్వా వతేన్నరః । శృణుయాద్వాస్తవం పుణ్యం సర్వకామమవాప్నుయా
త్ ॥ ౧౨౦ ॥ స్తుతస్తేవంసురైర్విష్ణోర్జపేనచ సుహేశ్వరః । సోమసోమమాథావిజ్ఞయ
ద్విదత్తకరస్త్వయ ॥ ౧౨౧ ॥ ప్రాహగమ్భిరయావాచా దేవానాలోక్య శబరః ॥
జ్ఞాతం యదనుభవనాదేవకార్యం సురేశ్వరాః ॥ ౧౨౨ ॥ విష్ణోర్నాయాబలం చై
నారదస్య చరీమతః । తేషామధర్మనిష్ఠానాం దైత్యానాం దేవసత్తమాః ॥ ౧౨౩ ॥
పురత్రయవినాశంచకరిష్యేహం సురీశ్వరాః ॥ సూతః ॥ అథ సబ్రహ్మకాదేవాన్
వోప్రేష్టాస్సమూగతాః ॥ ౧౨౪ ॥ స్తుత్యావ్రభోస్తదావాక్యం ప్రణేముస్తప్తే
శ్చ తే । అప్యేతదస్తరేదేవీదేవమాలోక్య విస్తతా ॥ ౧౨౫ ॥ లీలామ్ముజేనచాహత్య
కలమాహవృషధ్వజమ్ । దేవీ ॥ క్రీడమానం విభోపశ్య మణ్ముఖం రవిసన్నిభమ్ ॥ ౧౨౬ ॥
పుత్రం పుత్రవతాం శ్రేష్ఠభూమితం భూవణైశ్శుభైః । ముకుటైః కటకైశ్చైవ కుండలైశ్చ
లయైశ్శుభైః ॥ ౧౨౭ ॥ సూపురైశ్చన్నవారైశ్చ తథామృతద్రవ్యైః । కిరీటానాం
రసేకాభిరైమైరశ్వత్థప్రత్రకైః ॥ ౧౨౮ ॥ కల్పకద్రుమజైః పుష్పైశ్చోభితైరశ్వ
శుభైః । మోరైర్వారిజరాగాదిమణిభిరైస్తథాజ్జడైః ॥ ౧౨౯ ॥ ముక్తాఫల
యైర్దూరైః పూర్ణచక్రైః సమప్రభైః । తిలకైశ్చ మహాదేవ పశ్య పుత్రం సుశోభనమ్
అచీతం కుంజుమాద్యైశ్చ వృత్తం భసితసర్పితమ్ । వక్త్రబుద్ధంచ పశ్యేత్ శబ్ద

కామలకంఠాథా ॥ ౧౭౭ ॥ నేత్రాణిచవిభోవశ్యశుభానిత్వంశుభానివ । అజ్ఞానాని
 చిత్రాణిమగ్ధతార్థంచమాతృభిః ॥ ౧౭౮ ॥ గణ్ధాదిభిఃకృత్తికాదైస్సాస్వహయా
 చవిశేషతః । ఇత్యేవంలోకమాతుశ్చవాగ్భస్మమౌద్భిత్తశ్చ ॥ ౧౭౯ ॥ నయయా
 తృప్తిమీశానఃపిబన్సుధాననామృతమ్ । నసస్కారచతాదైవాదైత్యశస్త్రపీడి
 తా ॥ ౧౮౦ ॥ సు-ద్వమాలిక్ష్మ్యాచాఘ్రియసృత్యపుత్రేత్యువాచహ । సోపిలీలల
 సోబాలోనసర్తూర్తిహరఃఃభుః ॥ ౧౮౧ ॥ సహైవససృతుశ్చాస్యేసహతేనగణేశ్వ
 రాః । త్రైలోక్యఃఖలంతత్రసనరైశాజ్ఞయాక్షణమ్ ॥ ౧౮౨ ॥ నాగాశ్చససృతు
 సుర్వేదేవాస్సేష్టపురోగమాఃతుష్టపుర్ణణపాస్సు-ద్వంముమోదామ్బుచమాతరః॥
 ససృజుఃపుష్పవద్దాణిజగుర్గర్భర్షకిన్సరాః । నృత్యామృతంతదాపీత్వాపార్వతీపరమే
 శ్వరా ॥ ౧౮౩ ॥ అవాపతుస్తదాత్మప్తినన్దినావగణేశ్వరాః । తతస్సనన్దీసహవ
 జ్జుభేనతథాచసార్ధంగిరిరాజపుత్ర్యా ॥ ౧౮౪ ॥ వివేశదివ్యంభవనంభవోపియ
 థామ్బుదోన్యామ్బుదమమ్బుదాభః । ద్వారస్యపార్శ్వేతేతస్థుర్దేవాదేవస్యధీమతః॥
 తుష్టపుశ్చమహాదేవంకించమద్విగ్నచేతనః । కింతుకిన్ద్రితిచామ్యాన్యప్రేక్ష్యచై
 తత్యమాకులః ॥ ౧౮౫ ॥ పాపావయమిహాత్యస్యేఅభాగ్యాశ్చేతిచావరే । భా
 గ్యవస్తశ్చదైత్యేష్టాఇతిచాస్యేసరేశ్వరాః॥ ౧౮౬ ॥ పూజాఫలమిమంతేమామిశ్య
 స్యేనేతిచావరే । ఏతస్మిన్నస్తరేతేషాంశ్రుత్వాశబ్దాన్యనేకశః ॥ ౧౮౭ ॥ కుమ్భాద
 రోమహాతేజాదణ్డేనాతాడయత్పురా । దుద్రువుప్రేభయావిష్టాదేవాహాహేతివా
 దినః ॥ ౧౮౮ ॥ అపతన్మనయశ్చాస్యేదేవాశ్చధరణీతలే । ఆశూచావిధేబలంచేతి
 మునయఃకశ్యపాదయః ॥ ౧౮౯ ॥ దృష్ట్వాపిదేవదేవేశంచేవానాంచాసురద్విషా
 మ్ । అభాగ్యాశ్చసమాప్తంతుకార్యమిత్యవరేద్విజాః ॥ ౧౯౦ ॥ ప్రోచుర్మమశ్శి
 వాయేతిపూజ్యశాల్పతరంహృది । తతఃకపర్దీనన్దీశోమహాదేవప్రియోమునిః ॥ ౧౯౧ ॥
 శూలీమాళీతథాహాలీకుణ్డలీవలయాగదీ । వృషమారుహ్యసుశ్వేతంయయాతస్యాజ్ఞ
 యాతదా ॥ ౧౯౨ ॥ తతోవైనన్దినందృష్ట్వాగణఃకుమ్భాదరోపినః । ప్రణమ్యనన్ది
 సంమూర్ధ్నాసహతేనత్వరస్యయా ॥ ౧౯౩ ॥ నన్దీభాతిమహాతేజావృషపుష్టేవృష
 భృజః । సగణోగణసేనానీర్యేషుపుష్టేయథాభవః ॥ ౧౯౪ ॥ దశయోజనవిస్తీ
 ర్ణంముక్తాజాలైరలంకృతమ్ । సితాతపత్రంశైలాదేరాకాశమివభాతితత్ ॥ ౧౯౫ ॥
 తత్రాస్తర్బద్ధమాలాసాముక్తాఫలమయీశుభా । గణ్ధాకాశాన్నివతితాభాతిమూర్ధ్ని
 విభోర్యథా ॥ ౧౯౬ ॥ అథదృష్ట్వాగణాభ్యక్షందేవదుష్టుభయశ్శుభాః । నియోగా
 వృజ్ఞిణస్సర్వేవివేదుర్మునిపుణ్డవాః ॥ ౧౯౭ ॥ తుష్టపుశ్చగణేశానంవాగ్భరిష్టత్ర
 దంశుభమ్ । యథాదేవాభవందృష్ట్వాప్రీతికణ్డకీతత్వచః ॥ ౧౯౮ ॥ నియోగా
 వృజ్ఞిణోమూర్ధ్నిపుష్పవర్షంచభేదరాః । వపుషుశ్చసుగంధాభ్యంనన్దినోగగనోది

తమ్ ॥ ౧౫౧ ॥ వృష్టిశుభ్రస్తదారేజేతుష్ట్యశుష్ట్యయథార్థయా । నస్తీభవశ్చ
 ద్వియాతుస్సాతయాగద్ధవారిణా ॥ ౧౫౨ ॥ పుష్పైర్నానావిధైస్తత్రభాతిష్ట
 త్తంపుషస్యతత్ । సజ్జీర్ణంతుదివఃపుష్పంసత్తుతై ర్రివసువ్రతాః ॥ ౧౫౩ ॥
 తుసుమైస్సంపుతోనస్తీవృషపుష్టేరరాజసః । దివఃపుష్టేయథాచక్షోః సత్తుతై ర్రివ
 సువ్రతాః ॥ ౧౫౪ ॥ తంపుష్ట్యనన్దినందేవాస్సేష్టోఽపేష్టాస్తథావిధమ్ । తు
 ష్టాపుర్ణణపేశానందేవదేవమివావరమ్ ॥ ౧౫౫ ॥ దేవాః ॥ నమస్తేరుద్రభక్తాయ
 రుద్రజాప్యరతాయచ । రుద్రభక్తార్తినాశాయరౌద్రకర్తరతాయతే ॥ ౧౫౬ ॥ తు
 శ్శాన్దగణనాథాయయోగినాంపతయేనమః । సర్వదాయశరణ్యాయసర్వజ్ఞాయా
 వారిణే ॥ ౧౫౭ ॥ వేదానాంపతయేచైవవేదవేద్యాయతేనమః । వజ్రినేవజ్రదంష్ట్ర
 యవజ్రవజ్రనివారిణే ॥ ౧౫౮ ॥ వజ్రాలబ్జత్తదేహాయవజ్రినారాధితాయతే । రక్తాయ
 రక్తనేత్రాయరక్తాస్పరధరాయతే ॥ ౧౫౯ ॥ రక్తానాంభవపాదాబ్జేరుద్రలోకప్రదా
 యినే । నమస్తేనాధిపతయేరుద్రాణాంపతయేనమః ॥ ౧౬౦ ॥ భూతానాంభవనేశ
 నాంపతయేపాపహారిణే । రుద్రాయరుద్రపతయేరౌద్రపాపహరాయతే ॥ ౧౬౧ ॥
 నమశ్శివాయసౌమ్యాయరుద్రభక్తాయతేనమః ॥ సూతః ॥ తతఃప్రీతోగణాధ్యక్షఃపా
 హదేవాఞ్చిలాత్మజః ॥ ౧౬౨ ॥ రథంచసారథింశమ్భోకార్ముకంశరముత్తమమ్
 కర్తుమర్హథయత్నేనసప్తంమత్వాపురత్రయమ్ ॥ ౧౬౩ ॥ అథతేబ్రహ్మణాసాగ్ధం
 తావైవిశ్వకర్మణా । రథంచక్రస్సుసంరథ్థాదేవదేవస్యధీమతః ॥ ౧౬౪ ॥

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీపూర్వభాగే త్రిపురాసురోపాఖ్యానం
 నామద్విసప్తతితమోధ్యాయః.

శ్రీపరమేశ్వరకృతత్రిపురదాహాదికథనమ్ ॥

సూతః ॥ అథరుద్రస్యదేవస్యనిర్మితోవిశ్వకర్మణా । సర్వలోకమయోదివ్యో
 రథోయత్నేనసాదరమ్ ॥ ౧ ॥ సర్వభూతమయైచ్చపసర్వదేవనమస్కృతః । స
 ర్వదేవమయైచ్చపసౌవర్ణస్సర్వసమ్మతః ॥ ౨ ॥ రథాజ్ఞందక్షిణంసూర్యోవామాజ్ఞం
 సోమవివచ । దక్షిణంద్వాదశారంహిషోడశారంతథోత్తరమ్ ॥ ౩ ॥ అరేషుతేషువి
 ప్రేష్టాశ్చాదిత్యాద్వాదశైవతు । శశినష్టోడశారేతుకలావామస్యసువ్రతాః ॥ ౪ ॥
 ఋత్యౌణివతదాతస్యవామస్యైవతుభూషణమ్ । నేమ్యష్టద్వతపశ్యైవతయోరై
 విప్రపుణ్దవాః ॥ ౫ ॥ పుష్కరంచాస్తరిక్షంవైరథనీడశ్చమస్తరః । అస్తాద్విరుదయా
 ద్విశ్చక్షిభాతాకూబరౌస్త్పతా ॥ ౬ ॥ అధిష్ఠానంమహామేరురాత్రయాః కేసరాచలా
 వేగస్సంవత్సరస్తస్యఅయనేచక్రసంధహా ॥ ౭ ॥ మువచారాబధురాస్తస్యశమ్భావై
 వకలాస్త్పతాః । తస్యకాష్ఠాస్త్పతాఘాణాచాక్షదణ్డాక్షణాశ్చవై ॥ ౮ ॥ సమేషు

శ్చానుకదాశ్చ కుమాచాస్యలవాస్త్వతాః । ద్యౌర్వహాభంరథస్యాస్యస్వర్గ మోక్షా
పుభాభ్యజౌ ॥౯॥ ధర్మోవిరాగోదక్షోస్యయజ్ఞాదక్షాశ్రయాస్త్వతాః । దక్షిణాస్స
ద్వయస్తస్యలోహఃపశ్చాత్తదగ్మయః॥౧౦॥ యుగాంతకోటితాతస్యధర్మకామాపుభా
ప్త్యతౌ । కుమాదణ్డస్తథావ్యక్తంబుద్ధిస్తస్యైవనద్వలః ॥ ౧౧ ॥ కోణస్తథాహ్యహ
జ్జారోభూతానిచబలంత్పృతమ్ । ఇద్వియోణివతస్యైవభూషణానిసమస్తతః॥౧౨॥
శ్రద్ధాచగతిరస్యైవవేదాస్తస్యహయాస్త్వతాః । పదానిభూషణాన్యేవషడక్షాన్య
వభూషణమ్ ॥౧౩॥ పురాణన్యాయమీమాంసాధర్మశాస్త్రాణిసప్రతాః । బాలాశ్ర
యాఃపట్నాశ్చైవసర్వలక్షణసంయుతాః॥౧౪॥ మన్తాఘృతాస్తస్త్వతాస్తేషాంవణ్ణాః
పాదాస్తథాశ్రమాః । అవచ్ఛేదోహ్యనస్తస్త్వసాప్రఫణభూషితః ॥ ౧౫ ॥ దిశః
పాదారథస్యాస్యతథాచోపదిశశ్చహ । పుష్కరాద్యాఃపతాకాశ్చసావర్ణారత్నభూ
షితాః॥ ౧౬॥ సముద్రాస్తస్యచత్వారోరథకంబలికాస్తస్త్వతాః । గడ్గాద్యాస్సరితశ్చ
స్థాస్సర్వాభరణభూషితాః ॥ ౧౭ ॥ చామరాసక్తమాస్త్రాస్త్రాస్త్రాస్త్రీరూపశో
భితాః । తత్రతత్రకృతథానాశ్శోభయాంచక్రీరేరథమ్ ॥ ౧౮॥ అవహోద్యాస్తథాసప్త
సోపాసంహైమముత్తమమ్ । సారథిర్భగవాన్ప్రహ్లాదేవాభీషుధరాస్తస్త్వతాః॥౧౯॥
ప్రతోదోబ్రహ్మణస్తస్యప్రణవోబ్రహ్మదైవతమ్ । లోకాలోకాచలస్తస్యససోపాన
స్సనుస్తతః ॥ ౨౦ ॥ విషమశ్చైతదాబాహుభూమానసాద్రిస్యశోభనః । నాసాస్స
మస్తతస్తస్యసర్వవిపాచలాస్తస్త్వతాః ॥ ౨౧ ॥ తలాఃకపాతాఃకాపాతాస్సర్వేతలని
వాసినః । మేరురేవమహాభత్రంహద్దరఃపార్శ్వడిణ్డీమః ॥ ౨౨ ॥ శైలేష్టగ్రీకార్ము
కంచైవజ్యాభుజక్లాధిపస్త్వయమ్ । కాశరాత్క్రితశ్చైవేహతథేన్ద్రధనుషాపు
నః ॥ ౨౩ ॥ ఘృతాసరస్వతిదేవీధనుషశ్శుక్తిరూపిణీ । ఇమ్యుర్ముర్త్యుహేతజశ్శల్కం
సోమశ్శరస్యచ ॥ ౨౪ ॥ కాలాగ్నిస్తచ్చరస్యైవసాక్షాత్తీక్ష్ణస్సదారుణః । అనీకం
విషసమ్భుతం వాయవోవాజకాస్తస్త్వతాః॥౨౫॥ ఏవంకృత్వారథందివ్యంకార్ముకం
చశరంతథా । సారథింజగతాంచైవబ్రహ్మణంప్రభుమీశ్వరమ్ ॥ ౨౬ ॥ ఆరురోహ
రథందివ్యంరణమణ్డనభృగ్భవః । సర్వదేవగణైర్యుక్తంకమ్యయన్నివరోదసి ॥ ౨౭ ॥
ఋషిభిస్తూయమానశ్చవద్వమానశ్చవన్దిభిః । ఉపస్యస్యశ్చాప్సరసాంగశ్చైర్మ
శ్చవిశారదైః ॥ ౨౮ ॥ సుశోభమానోవరదస్సమేత్రిత్యైవచసారథిమ్ । తస్మి
న్నారోహతిరథంకల్పితంలోకసమ్భుతమ్ ॥ ౨౯ ॥ శిరోభిఃపతితాభూమింతురగావే
దసమ్భవాః । అథాథస్తాద్రథస్యాస్యభగవాన్ధరణీధరః ॥ ౩౦ ॥ వృషేష్టగ్రీహపీచో
ద్యౌష్టాపయామానవైక్షణమ్ । క్షణాన్తరేవృషేష్టోగ్రీహిజానుభ్యామగమద్ధరా
మ్ ॥ ౩౧ ॥ అభీషుహస్తోభగవానుద్యమ్యచహయాన్విభుః । స్థావయామానదేవస్య

వచనాద్వైతరథంశుభమ్ ॥ ౩౨ ॥ తతో శ్వాంశ్చోద్ధయామానః సహనో మారుతరంహసః ।
 పురాణ్యుద్దిశ్యభిధానిదానవానాంతరస్వినామ్ ॥ ౩౩ ॥ అథాహభగవాన్సుద్రోశే
 వానాలాక్యశబరః । పశూనామాధిపత్యం మేదత్తహన్తి తతోఽసురా ॥ ౩౪ ॥
 పృథక్పశుత్వందేవానాంతథాన్యేషాంసురోత్తమాః । కల్పయిత్వైవవధ్యాస్తేనా
 న్యథానైవసత్తమాః ॥ ౩౫ ॥ ఇతిశ్రుత్వావచస్సర్వందేవదేస్యధీమతః । విషాదః
 గమన్తస్సర్వేపశుత్వంప్రతిశఙ్కితాః ॥ ౩౬ ॥ తేషాంభావంతతోజ్ఞాత్వాదేవస్తానిదమ
 బ్రవీత్ । మావోస్తుపశుభావేస్త్రిన్ధ్యయంవిబుధసత్తమాః ॥ ౩౭ ॥ శూక్రియతాం
 శుభావస్యవిమోక్షఃక్రియతాంచనః । యోవైపాశుపతందివ్యంచరివ్యతిసమోక్ష్య
 తి ॥ ౩౮ ॥ పశుత్వాదితీత్యంచప్రతిజ్ఞాతంసమాహితాః । యేచాప్యన్యేచరివ్యత్తి
 వ్రతంపాశుపతంసుమ ॥ ౩౯ ॥ మోక్ష్యన్తితేనసద్దేహఃపశుత్వాత్సురసత్తమాః ।
 నైషికంద్వాదశాబ్దంవాతదగ్ధంవర్షకత్రయమ్ ॥ ౪౦ ॥ శుశ్రూషాంకారయేభ్యస్త
 సపశుత్వాద్విముచ్యతే । తస్మాత్పురమిదందివ్యంచరివ్యథసురోత్తమాః ॥ ౪౧ ॥ త
 థేతిచాబ్రువన్దేవాశ్చివేలోకనమసూత్రే । తస్మాద్వైవపశవస్సర్వేదేవాసురసరా
 ప్రభాః ॥ ౪౨ ॥ రుద్రఃపశుపతిశ్చైవపశుపాశవిమోచకః । యఃపశుస్తత్పశుత్వం
 చవ్రతేనానేనసన్త్యజేత్ ॥ ౪౩ ॥ తత్కర్మత్వానసపాపీయాఃకాంతస్త్రస్యభిశ్చ
 యః । తతోవినాయకస్సాత్మాద్బాలబాలపరాక్రమః ॥ ౪౪ ॥ అపూజితస్తదాదే
 వైఃప్రాహదేవాన్నివారయ ॥ వినాయకః ॥ మామపూజ్యజగత్సత్త్విన్ధ్యత్వభో
 జ్యాదిభిశ్శుభైః ॥ ౪౫ ॥ కఃపునాన్న్రిద్ధిమాప్నోతిదేవోవాదానవోపివా । తత
 స్తస్త్రిన్ధ్యణాదేవదేవకార్యేసురేశ్వరాః ॥ ౪౬ ॥ పఘ్నంకరిష్యేదేవేశఃకథంకర్తు
 సముద్యతాః । తతస్సేన్ద్రాస్సురాస్సర్వభీతాస్సమ్పూజ్యతంప్రభుమ్ ॥ ౪౭ ॥ భ
 త్యభోజ్యాదిభిశ్చైవపక్షిణైశ్చైవమోదతైః । అబ్రువంస్తేగణేశానంఘ్రిష్ఠు
 చాస్తునస్సదా ॥ ౪౮ ॥ భవోవ్యనేతైఃకుసుమైర్గణేశంభత్యైశ్చభోజ్యైస్సురనైస్స
 గంధైః । ఆలిఙ్గ్యచాఘ్రియసుతంతదానీమపూజయస్సర్వసురేష్టమ్ముఖ్యః ॥ ౪౯ ॥
 సమ్పూజ్యపూజ్యంసహదేవసజ్జైర్వి నాయకంనాయకమీశ్వరాణామ్ । గణేశ్వరై
 రేవనగేష్టైర్ధన్వీపురత్రయందగ్ధమసౌజగామ ॥ ౫౦ ॥ తందేవదేవంసురసిద్ధసంఘ
 మహేశ్వరంభూతగణాశ్చసర్వే । గణేశ్వరానద్విముఖాస్తదానీంస్సవాహనైరస్స
 యురీశమీశాః ॥ ౫౧ ॥ అగ్రేసురాణాంచగణేశ్వరాణాంతదాథనస్తీరిరాజకల్పమ్
 విమానమారుహ్యపురంప్రహర్తుంజగామమృత్యుంభగవానివేశః ॥ ౫౨ ॥ యాస్త
 తదానీంతుశిలాదపుత్రమారుహ్యసాగేష్టైర్వృషాశ్వవర్యాకా । దేవాస్తదానీంక
 పాశ్చసర్వేగణాయయుస్స్వియుధవిహ్వహస్తాః ॥ ౫౩ ॥ ఖగేష్టమారుహ్యస
 ణ్డ్రకల్పంభగద్వజోవామతపవశమ్భోః । జగామతూర్ణంజగతాంహితాయ

రత్రయంద్యుమలు పుత్రక్షిః || ౫౪ || తంసర్వదేవాసురలోకనాథంసమస్తత
శ్చన్వయురప్రమేయమ్ | సురాసురేశంసితక్షిటజుగదాత్రిశూలాసింహాయుధై
శ్చ || ౫౫ || రరాజమధ్యేభగవాన్సురాణాంవివాహనోపారిజవక్రవర్ణః | యథా
స్సమేరోశ్చిఖరాధిరూఢస్సహస్రరశ్మిర్భగవాన్సుతీక్ష్ణః || ౫౬ || సహస్రనేత్రఃపథ
హస్సురాణాంజేష్ఠమాదురహ్యపదక్షిణేస్య | జగామరుద్రస్యపురంధిహస్తుంయథో
రగాంస్తగ్రతువైనతేయః || ౫౭ || తంసిద్ధగర్భస్సురేశస్త్రిపరాస్సురేశ్ఠ్రిమిష్ఠాధి
పమిష్ఠ్రిమీశమ్ | సమస్తతస్తుష్టుపురిష్ఠదస్త్రేజయేతిశక్రంపరపుష్పవృక్ష్యై || ౫౮ || త
దాహ్యహలోవ్యవతంసురేశంజగత్పుత్రందేవవతిందివిష్ఠాః | ప్రణేమురాలోక్యసహస్ర
నేత్రంసలిలమమ్బాతనయంయథేష్ఠ్రిమ్ || ౫౯ || యమపావకపిత్రేశావాయుర్నిర్మ
తరేవచ | అసాంపతిస్తథేశానోభవంచాసుసమాగతాః || ౬౦ || వీరభద్రోంజేభ
ద్రోనైగృత్యాంవైరథస్యతు | వృషభేష్ఠ్రింసమాదురహ్యరోహజైశ్చసమావృతః || ౬౧ ||
సేవాంశ్చక్రేపురంహస్తుందేవదేవంత్రయన్యకమ్ | మహాకాలోమహాతేజామహా
బలపరాక్రమః || ౬౨ || వాయవ్యాంసగజైస్సార్ధంసేవాంచక్రేరథస్యతు | మన్ము
ఖోపిసహసిద్ధచారణైస్సేనయాచగిరిరాజసన్నిభః || ౬౩ || దేవనాథగణబృన్దసం
వృతోవారణేనచతథాగ్నిసన్న్వహః | విఘ్నంజితోహ్యసురేశ్వరాణాంకృత్యాసురా
ణాంభగవానవిఘ్నమ్ || ౬౪ || విఘ్నేశ్వరోవిఘ్నగజైశ్చసార్ధంతందేశమీశానప
దంజగామ | కాలీతదాకాశనిశాప్రకాశంశూలంకపాలాభరణాకరేణ || ౬౫ || ప్ర
కమ్పయన్రీచతదాసురేష్ఠ్రిన్మహాసురాస్సృజ్యధుపానమత్తా | మత్తేభగామీమద
లోలనేత్రామత్తైపికాచైశ్చగజైశ్చమత్తైః || ౬౬ || మత్తేభచర్మాన్బరవేష్ఠితాశ్చీ
యయాపురస్తాచ్ఛగజేశ్వరస్య | తాంసిద్ధగర్భస్వపికాచయక్షవిద్యాధరాహేష్ఠ్రిసు
రేశ్ఠ్రిముఖ్యాః || ౬౭ || ప్రణేమురుచ్చైరభితుష్టుపుశ్చజయేతిదేవీంహిమశైలపు
త్రీమ్ | మాతరస్సురపరానిసూదనాస్సాదరంసురగజైస్సుపూజితాః || ౬౮ || మాత
రంయయురథస్సవాహనైస్సైన్విర్గజైర్ధ్వజకరైస్సుమస్తతః | దుగ్ధాదూఢమ్మగా
ధిపాదురతిగాదోర్దణ్ణబృన్దైశ్చివావిభాణాజుశశూలపాశపరశుంచక్రాసిశఙ్ఖాయు
ధమ్ || ౬౯ || పౌండ్రాదిత్యసహస్రపహ్నిసదృశైర్మేత్రైర్దహస్తీపథంబాలాబాల
పరాక్రమాభగవతీదైత్యాస్సహర్తుంయయా | తందేవమీశంత్రపురంధిహస్తుంత
దాతుదేవేష్ఠ్రివిప్రకాశాః || ౭౦ || గజైర్హయైస్సింహవరైరథైశ్చవృషైర్యయు
స్తేగణరాజముఖ్యాః | హలైశ్చఫాలైర్ముసలైర్భునుజైర్గిరీష్ఠ్రికూటైర్గిరిసన్నిభా
స్తే || ౭౧ || యయుఃపురస్తాద్ధిమహేశ్వరస్యసురేశ్వరాభూతగజేశ్వరాశ్చ | తథేష్ఠ్రి
పద్మోద్భవవిష్ణుముఖ్యాస్సురాగజేశ్చగజేశ్చమీశమ్ || ౭౨ || జయేతివాగ్భిర్భగవ
త్తమూఢుఃకిరీటదత్తాజ్ఞలయస్సుమస్తాత్ | సస్మతుర్మునయస్సర్వేదణ్ణహస్తాజహాథ

రాః || ౭౩ || వపుముపుష్పవహ్నిభేదరాస్సిద్ధచారణాః । పురత్రయంచవిప్రేష్టా
 ప్రాణదస్సర్వతస్తథా || ౭౪ || గణేశ్వరైర్దేవగణైశ్చభృక్షీ సమాగతస్సర్వగణేష్
 వర్యః । జగామయోగీత్రపురంబహస్తుంవిమానమారుహ్యాయథామహేష్టః || ౭౫ ||
 కేశోవిగతవాసాశ్చమహాకేశోమహాబ్వరః । సోమవల్లీ సవర్ణశ్చసోమవహ్నేనకస్త
 థా || ౭౬ || సోమధృక్సూర్యవాచశ్చసూర్యపేషణకస్తథా । సూర్యాక్షసూరినా
 మాచమరస్సప్తరవచ || ౭౭ || ప్రమదఃకకుదస్తశ్చకమనశ్చప్రకమనః । ఇష్టశ్చే
 స్త్రీయశ్చైవమహాభీర్భీమకస్తథా || ౭౮ || శతాక్షశ్చైవపశ్చాక్షస్సహస్రాక్ష
 మహేందరః । యమజిహ్వశ్చతాశ్చశ్చకణ్ఠనఃకణ్ఠపూజనః || ౭౯ || ద్విశిఖత్రై
 శిఖశ్చైవతథాపశ్చశిఖోద్విజాః । ముద్గోర్ధముద్గోద్ధిర్లుశ్చపిశాచాస్యపినాక
 భృక్ || ౮౦ || పిప్పలాయతనశ్చైవతథాహ్యక్షారకాశనః । శిథిలశ్శిథిలాక్షశ్చహ్య
 క్షపాదోహ్యజుజుః || ౮౧ || అజవక్త్రోహయవక్త్రోగజవక్త్రోర్ధ్వవక్త్రోః ।
 ఇత్యాద్యాపరివార్యేశంలక్ష్మలక్ష్మణవర్జితాః || ౮౨ || బృహతస్తంసమావృత్యజన్తు
 సోమంగజైర్వృతాః । సహస్రాణాంసహస్రాణిరుద్రాణామూర్ధ్వరేతసామ్ || ౮౩ ||
 సమావృత్యమహాదేవందేవదేవంమహేశ్వరమ్ । దద్ధంపురత్రయంజన్తుఃకోటికోటి
 గజైర్వృతాః || ౮౪ || త్రయస్త్రీంశతురాశ్చైవత్రయశ్చత్రిశతాస్తథా । త్రయ
 శ్చత్రిసహస్రాణిజన్తుర్దేవాస్సమస్తతః || ౮౫ || మాతరస్సర్వలోకానాంగణానాం
 చైవమాతరః । భూతానాంమాతరశ్చైవజన్తుర్దేవస్యవృతతః || ౮౬ || భాతిమధ్యే
 గణానాంచరథమధ్యేగణేశ్వరః । నభస్యమలనక్షత్రేతారామధ్యివోడురాట్ || ౮౭ ||
 రరాజదేవీదేవస్యగిరిజాపార్శ్వసంస్థితా । తదావ్రథావతోగారి భవశ్యేవజగత్స
 యా || ౮౮ || శుభావతీతదాదేవీపార్శ్వసంస్థావిభాతిసా । చామరాసక్తమాస్త్రాగ్రా
 సాహేమామ్బుజవర్ణికా || ౮౯ || అథవిభాతివిభోర్విశదంవపుగ్భుసితభాసితమమ్బిక
 యాతయా । సితమివాభ్రమహేమాహవిద్యుతానభసితేవతేఃపరమేష్ఠినః || ౯౦ ||
 భాతీస్త్రీధనుషాకాశంమేరుణావయథాజగత్ । హిరణ్యధనుషాసాహ్యంవపుశ్చ
 మ్భౌశ్చశిద్యుతి || ౯౧ || సితాతపత్రంరత్నంశుమిత్రితంపరమేష్ఠినః । యథోద
 యేశశాశ్చాస్యభాత్యభిజ్ఞంహిమణ్డలమ్ || ౯౨ || సదుకూలాశివేరక్తాలమ్బితభాతి
 మాలికా । ఛతాస్త్రారత్నజాకాశాశ్చతస్త్రీవసరిద్వరా || ౯౩ || అథమహేష్ట్రీవిరి
 జ్ఞీవిభావసుప్రభృతిభిర్నతపాదసరోరుహః । సహతదాచజగామసహామ్బయానక
 లలోకహితాయపురత్రయమ్ || ౯౪ || దద్ధంసమగ్ధోమససాక్షణేనవరాచరంసర్వ
 మిదంత్రిశూలీ । కిమత్రదద్ధంత్రిపురంపినాకీస్వయంగతశ్చప్రతగజైశ్చసార్థమ్ || ౯౫ ||
 రథేనకించేషువరేణతస్యగజైశ్చకించేవగజైశ్చశమ్భూః । పురత్రయందద్ధములుప్త
 శక్తేఃకిమేతదిత్యాహురజేష్టముఖ్యాః || ౯౬ || మన్వామనూనాంభగవాన్మినాకీ
 లీలాధమేతత్సకలంప్రవర్తుమ్ । వ్యవస్థితశ్చేతతథాస్యథాచేదాడమ్బరేణాస్యఫలం

మన్యత్ ॥ ౯౭ ॥ పురత్రయస్యాస్యసమీపవర్తిను రేశ్వరైర్మన్యైశ్చసన్తి । గజై
ర్గణేశస్మరరాజదేవ్యాజగద్రథోమేరురివాప్తశ్చక్లే ॥ ౯౮ ॥ అథసరీక్ష్యసు రేశ్వరమీ
శ్వరంసగణమిదినుతాసహితంతదా । త్రిపురరజ్జతలోపరిసంస్థితస్మరగణోనుజగా
మన్వయంతథా ॥ ౯౯ ॥ జగత్త్రియంసర్వమివాపరంతత్పురత్రయంతత్రవిభాతస
మ్యక్ । సరేశ్వరైశ్చైవగజైశ్చదేవైస్సరేశ్వరైస్తైస్త్రివిదైర్నునీడ్వాః ॥ ౧౦౦ ॥
అథసజ్యంధనుఃకృత్వాశర్వస్సద్ధాయతంశరమ్ । యుక్త్వాపాశువతాస్త్రేణత్రిపురంస
మచింతయత్ ॥ ౧౦౧ ॥ తస్మింస్థితేమహాదేవేరుద్రేవితతకార్ముకే । పురాణేతేనకా
లేనజగ్న్యరేశ్వమూశువై ॥ ౧౦౨ ॥ ఏకీభావంగతేనైవత్రపురేసముపాగతే । బ
భూవతుమ్ములోహర్షోదేవతానాంమహాత్మనామ్ ॥ ౧౦౩ ॥ తతోదేవగణాస్సర్వేస్సద్ధా
శ్చపరమర్షయః । జయేతివాచోముముచుస్సంస్తువన్తోష్టమూర్తిసమ్ ॥ ౧౦౪ ॥ అ
థాహాభగవాన్ప్రహ్లాదగజేంద్రపాతకమ్ । పువ్యయోగేపిసమ్ప్రప్తేలీలావశము
మాపతిమ్ ॥ ౧౦౫ ॥ స్థానేతవమహాదేవచేష్టేయంపరమేశ్వర । పూర్వదేవాశ్చదేవా
శ్చసమాస్తవయతఃప్రభో ॥ ౧౦౬ ॥ తథాపిదేవాధర్మిస్థాఃపూర్వదేవాశ్చపాపినః ।
యతస్తస్మాజ్జగన్నాథలీలాంశ్యక్తుమిహార్హసి ॥ ౧౦౭ ॥ కింభేనద్వజేనేతవద
ద్ధంపురత్రయమ్ । ఇషుణాభూతసజ్జైశ్చవిష్ణునాచమయాప్రభో ॥ ౧౦౮ ॥ పువ్య
యోగేహ్యనుప్రాప్తేపురందద్ధమిహార్హసి । యావన్నయాన్తిదేవేశవియోగంతావ
దేవతు ॥ ౧౦౯ ॥ దద్ధుమర్హసిశేఘ్రింత్వంత్రిణ్యేతానిపురాణివై । అథదేవోమహాదేవ
స్సర్వజ్ఞస్తదవైశ్చత ॥ ౧౧౦ ॥ పురత్రయంవిరూపాశ్చతత్త్వణాద్భుత్వవైకృతమ్ । సో
మశ్చభగవాన్విష్ణుఃకాలాగ్నర్వాయురేవచ ॥ ౧౧౧ ॥ శరేవ్యవస్థితాస్సర్వేదేవ
మూచుఃప్రణమ్యతమ్ । దద్ధమప్యథదేవేశవీక్షణేనపురత్రయమ్ ॥ ౧౧౨ ॥ అస్తద్ధితార్థం
వేశశరంమోక్షమిహార్హసి । అథసమ్మజ్యధనుషోజ్యాంహసంస్త్రిపురార్దనః ॥ ౧౧౩ ॥
ముమోచబాణంవిప్రేద్వాహ్యకృష్యాకర్ణమీశ్వరః । తక్షణాన్తిపురందద్ధాత్రిపు
రాన్తకరశ్శరః ॥ ౧౧౪ ॥ దేవదేవంసమాసాద్యసమస్కృత్వావ్యవస్థితః । రేజేపు
రత్రయందద్ధందైత్యకోటిశతైర్వృతమ్ ॥ ౧౧౫ ॥ ఇషుణాతేనకల్పావైరుద్రదేవ
జగత్త్రియమ్ । యేపూజయన్తితతాపిదైత్యారుద్రంసఖాన్ధవాః ॥ ౧౧౬ ॥ గాణప
త్యంయథాశమ్భార్యయఃపూజావిధేగ్బలాత్ । సకిచ్ఛిదబ్రువన్దేవాస్సేన్ద్రోప్రేద్వా
గణేశ్వరాః ॥ ౧౧౭ ॥ భయాద్దేవంభరీత్యైవదేవీంహిమవతస్సుతామ్ । దృష్ట్వా
భీతంతదానీకం దేవానాం దేవపుణ్యవః ॥ ౧౧౮ ॥ కించేత్యాహతదాదేవా
స్సేణేముస్తేసమస్తతః । వవన్దిరేనన్దిసమిన్దుభూషణం వవన్దిరేవర్వతరాజసమ్భ
వామ్ ॥ ౧౧౯ ॥ వవన్దిరేచాదినుతాసుతంప్రభుంవవన్దిరేదేవగణామహేశ్వరమ్ । సం
క్షిప్తహృదయోబ్రువన్తిదేవైస్సర్వైస్సమాహితః ॥ ౧౨౦ ॥ విష్ణునాచభవందేవంత్ర

— శ్లో (బ్రహ్మదిక్పత్రపురారిస్తుతిః శ్రి) —

పురారాతిమీశ్వరమ్ ॥ పితామహమ్ ॥ ప్రసీదదేవదేవేశప్రసీదవరమేశ్వరమ్ ॥ ౧౨౧ ॥ ప్ర
సీదజగతాం నాథప్రసీదానస్తదావ్యయమ్ ॥ పశ్చాత్సృగుద్రూపాయపశ్చాత్సృతోఽతి
మూర్తయే ॥ ౧౨౨ ॥ అక్షత్రయోపవిష్టాయవిద్యాతత్త్వాయతేనమః ॥ శివాయశివక
త్త్వాయఅఘోరాయనమోనమః ॥ ౧౨౩ ॥ అఘోరాష్టకతత్త్వాయద్వాదశాస్త్ర
స్వరూపిణే ॥ విద్యుతోఽతిప్రతీకాశమష్టకాశంసుశోభనమ్ ॥ ౧౨౪ ॥ రూప
మాస్థాయలోకేస్తంసంస్థితాయశివాత్మనే ॥ అగ్నివర్ణాయదేవాయఅమృతాగ్ధశరీ
రిణే ॥ ౧౨౬ ॥ ధవళశ్యామరక్తానాంముక్తిదాయానురాయచ ॥ జ్యేష్ఠాయగు
ద్రూపాయసోమాయవరదాయచ ॥ ౧౨౭ ॥ శైలోకాయత్రిదేవాయవవటూర
యవైనమః ॥ మధ్యేగగనరూపాయగగనస్థాయతేనమః ॥ ౧౨౮ ॥ అప్యత్రైత్రాష్ట
రూపాయఅష్టతత్త్వాయతేనమః ॥ చతుర్థాచచతుర్థాచతుర్థాసంస్థితాయచ ॥ ౧౨౯ ॥
పశ్చాధాపశ్చాధాచైవపశ్చాదున్త్రైశరీరిణే ॥ చతుష్టప్తిప్రకారాయఅకారాయనమో
నమః ॥ ౧౩౦ ॥ ద్వాత్రింశతత్త్వరూపాయఉకారాయనమోనమః ॥ షోడశాత్త్వస్వ
రూపాయసుకారాయనమోనమః ॥ ౧౩౧ ॥ అష్టధాత్త్వస్వరూపాయఅర్థమాత్రా
త్త్వనేనమః ॥ ఓఙ్కారాయనమస్తుభ్యంచతుర్థాసంస్థితాయచ ॥ ౧౩౨ ॥ గగనేశా
యదేవాయస్వర్గేశాయనమోనమః ॥ సప్తలోకాయపాతాళసరకేశాయవైనమః ॥
అప్యత్రైత్రాష్టరూపాయపరాత్పరతరాయచ ॥ సహస్రశిరసేతుభ్యంసహస్రాక్షా
యతేనమః ॥ ౧౩౪ ॥ సహస్రపాదయుక్తాయశర్వాయవరమేష్ఠినే ॥ నవాత్మతత్త్వ
రూపాయనవాప్త్యాత్మతత్త్వయే ॥ ౧౩౫ ॥ పునరష్టప్రకాశాయతథాష్టాష్టకమూ
ర్తయే ॥ చతుష్టప్తితత్త్వాయపునరష్టవిధాయతే ॥ ౧౩౬ ॥ గుణాష్టకప్రదాయైవ
గుణిసేర్గుణాయతే ॥ మూలస్థాయనమస్తుభ్యంశాశ్వతస్థానవాసినే ॥ ౧౩౭ ॥ నా
భిఃకుంజలసంస్థాయహృదిస్సనకారిణే ॥ కన్ధరేచస్థితాయైవతాటరన్ధ్రస్థితాయ
చ ॥ ౧౩౮ ॥ భూమధ్యేసంస్థితాయైవనాదమధ్యేస్థితాయచ ॥ చంద్రవిచ్ఛస్థితా
యైవశివాయశివరూపిణే ॥ ౧౩౯ ॥ పహ్నిసోమారూరూపాయనక్షత్రింశచ్ఛక్తి
రూపిణే ॥ త్రిధాసంహృత్యలోకాన్వైష్ణవసుప్తభుజగత్త్వనే ॥ ౧౪౦ ॥ త్రిప్రకారంస్థితా
యైవత్రైతాగ్నిమయరూపిణే ॥ సదాశివాయశాన్తాయమహేశాయపినాకినే ॥ ౧౪౧ ॥
సర్వజ్ఞాయశరణ్యాయసద్యోజాతాయవైనమః ॥ అఘోరాయనమస్తుభ్యంచామ
దేవాయతేనమః ॥ ౧౪౨ ॥ తత్పురుషాయనమోస్తుశుశానాయనమోనమః ॥ నమ
స్త్రైంశచ్ఛక్తికాశాయశాన్తాతీతాయవైనమః ॥ ౧౪౩ ॥ అనన్తేశాయసూక్ష్మాయ
ఉత్తమాయనమోస్తుతే ॥ ఏకాక్షాయనమస్తుభ్యమేకరుద్రాయతేనమః ॥ ౧౪౪ ॥
నమస్త్రైమూర్తయేతుభ్యంశ్రీకణ్ఠాయశిఖిణిణే ॥ అనన్తాననసంస్థాయఅనన్తాయా
న్తకారిణే ॥ ౧౪౫ ॥ విమలాయవిశాలాయవిమలాక్షాయతేనమః ॥ విమలాననసం

స్థాయవిమలాగ్ధాధరూపితే || ౧౦౬ || యోగపీతాంతరస్థాయయోగినేయోగదా
యినే | యోగినాంహృదిసంస్థాయసదానీవారశూకవత్ || ౧౦౭ || ప్రత్యాహారా
యతేనిత్యంప్రత్యాహారరతాయతే | ప్రత్యాహారతానాంచప్రతిస్థానస్థితాయవ ||
ధారణాయైసమస్తభ్యంధారణాభిరతాయతే | ధారణాభ్యాసయక్తానాంపురస్తాత్సం
స్థితాయవ || ౧౦౮ || ధ్యానాయధ్యానగమ్యాయధ్యానరూపాయతేనమః | ధ్యే
యాయధ్యేయగమ్యాయధ్యేయధ్యానాయతేనమః || ౧౦౯ || ధ్యేయానామపిధ్యే
యాయనమోధ్యేయతమాయతే | సమాధానాభిగమ్యాయసమాధానాయతేన
మః || ౧౧౦ || సమాధానరతానాంతునిర్వికల్పార్థరూపితే | దగ్ధోష్ణ్యథంసర్వమి
దంత్యయాద్యజగత్త్రియంరుద్రపురత్రయంహి || ౧౧౧ || కస్తోతుమిచ్ఛేత్థా-థమీదృశం
త్వాంస్తోష్యేహతుష్టాయశివాయతుభ్యమ్ | భక్త్యాచతుష్ట్యాచ్ఛుతదర్శనాచ్ఛమర్త్య
అమర్త్యాఅపిదేవదేవ || ౧౧౨ || ఏతేగణాస్సిద్ధగణైఃప్రణామంకుర్వన్విదేవేశగణేశతు
భ్యమ్ | నిరీక్షణాదేవవిభోసదగ్ధంపురత్రయంచైవజగత్త్రియంచ || ౧౧౩ || లీలా
సేనామ్బికయాక్షుపోసదగ్ధంకిలేశుశ్చతదాథముక్తః | కృతోరథశ్చేషువరశ్చశుభ్రం
శరాసనం తేత్రిపురక్షయాయ || ౧౧౪ || అనేకయత్నైశ్చమయాథతుభ్యంఫలంస
దృష్టంసురసిద్ధసజ్జైః | రథోరథీదేవవరోహరిశ్చరుద్రస్సయంశక్రపితామహావ ||
త్వమేవసర్వేభావన-భంతుస్తోష్యేహ్యతోవ్యంప్రణివత్యమూర్ధ్నా | అనంతపాద
త్వమనంతబాహురసంతమూర్ధ్నాంతకర్శివశ్చ || ౧౧౫ || అనంతమూర్తిఃకథమీదృశం
త్వాంస్తోష్యేహ్యతోవ్యంకథమీదృశంత్యామ్ | నమోనమస్సర్వవిదేశివాయరుద్రా
యశర్వాయశివాయతుభ్యమ్ || ౧౧౬ || స్థూలాయసూక్ష్మాయసుసూక్ష్మసూక్ష్మ
సూక్ష్మాయసూక్ష్మార్థవిదేవిధాత్రే | ప్రప్త్యేనమస్సర్వసురాసురాణాంభరేత్రివ
హరేత్రిజగతాంవిధాత్రే || ౧౧౭ || నేతేసురాణామసురేశ్వరాణాంధాత్రేప్రశా
స్త్రేమమసర్వశాస్త్రే | వేదాంతవేద్యాయసునిర్మలాయవేదార్థవిద్భిస్సతతంస్తు
తాయ || ౧౧౮ || వేదాత్మరూపాయభవాయతుభ్యమనాయమధ్యాయసుమధ్య
మాయ | ఆద్యంతశూన్యాయచసంస్థితాయతథాత్వశూన్యాయచలిన్దీనేవ || ౧౧౯ ||
ఆలిన్దీనేలిన్దీమయాయతుభ్యంలిన్దీయవేదాదిమయాయసాతౌత్ | రుద్రాయమూ
ర్ధాసనికృప్తనాయమమాదిదేవస్యచయజ్ఞమూర్తేః || ౧౨౦ || విధ్యాన్తభగ్గంమమక
ర్తమీశదృష్ట్యైవభూమకారకాగ్రకోట్యా | అహూవిచిత్రంతవదేవదేవవిశేష్తీతం
సర్వసురాసురేశ || ౧౨౧ || దేహీవదేవైస్సహదేవకార్యంకరిష్యసేర్గుణతత్త్వ
రూపఏకంస్థూలంసూక్ష్మమేకంసుసూక్ష్మంమూర్తామూర్తంమూర్తమేకంహ్యమూ
ర్తమ్ || ౧౨౨ || ఏకందృష్టంవాక్యయంచైకమీశంధ్యేయంచైకంతత్త్వమేవాచ్ఛుతం
తే | స్వప్నేదృష్టంయత్పదార్థంహ్యలక్షందృష్టంనూనంభాతిమన్యేనచాపి || ౧౨౩ ||

మూర్తిరోపై దేవమీశానదేవైర్లత్యాయతైర్మరప్యలత్యుంకథంతు । దివ్యఃకృత
 వేశతవప్రభావోవయంకృతభక్తిఃకృతతేస్తుతిశ్చ ॥ ౧౬౬ ॥ తథాపిభక్త్యావిలస
 త్తమీశపితామహంమాంభగవన్మమస్వ ॥ సూతః ॥ యథిమంశ్మణుయాద్విజోత్త
 మాభువిదేవంప్రణివత్యవావతేత్ ॥ ౧౬౭ ॥ సచముఖాతిపాపబద్ధసంభవభక్త్యా
 పురశాసితస్తువమ్ ॥ శ్రుత్వాచభక్త్యాచతురాననేనస్తుతోహసంతైచ్చలసుతాంఘ్రి
 త్య ॥ ౧౬౮ ॥ స్తవంతదాప్రాహమహానుభావంమహాభుజోమద్దరశృంగవాసీ
 శివః ॥ స్తవేనానేనతుష్టోస్తితవభక్త్యాచపద్మజ ॥ ౧౬౯ ॥ వరాస్వరయభద్రంకేదే
 వానాంచయుథేస్పితాక ॥ సూతః ॥ తతఃప్రణవ్యదేవేశంభగవాన్పుద్గసవ్భవః ॥ ౧౭౦ ॥
 కృతాజ్ఞలిపుటోభూత్వాప్రాహేదంప్రీతమానసః ॥ పితామహః ॥ భగవద్దేవదేవే
 శత్రుపురాన్తకశఙ్కర ॥ ౧౭౧ ॥ త్వయిభక్తింవరాంమేద్యప్రసీదపరమేశ్వర । దే
 వానాంచైవసర్వేషాంత్వయినర్వామరేశ్వర ॥ ౧౭౨ ॥ ప్రసీదభక్తిదేవేశసారభ్యేన
 చసర్వదా । జనార్దనోపిభగవాన్మమస్కృత్యమహేశ్వరమ్ ॥ ౧౭౩ ॥ కృతాజ్ఞలిపు
 టోభూత్వాప్రాహసాహస్పంత్రియవృక్షమ్ । వాహసత్వంతవేశానప్రసీదజగతాం
 ప్రభో ॥ ౧౭౪ ॥ త్వయిభక్తించదేవేశదేవదేవసమోస్తుతే । సామర్థ్యంచతదా
 మహ్యంభవస్తంవోఘమీశ్వరమ్ ॥ ౧౭౫ ॥ సర్వజ్ఞత్వంచవరదసర్వగత్వంచశఙ్కర
 సూతః ॥ తయోశ్శ్రుత్వామహాదేవోవిజ్ఞప్తింపరమేశ్వరః ॥ ౧౭౬ ॥ సారభ్యేవాహ
 నత్వేచకల్పయామానవైభవః । దత్వాతస్మైబ్రహ్మణేవిష్ణవేచదద్ధౌదైత్యాదేవదే
 వోమహాత్మా ॥ ౧౭౭ ॥ సార్థందేవ్యానద్దినాభూతసజ్జైరన్తర్ధానంకారయామానశ
 ర్వః । తతస్తదామహేశ్వరేగతేరణార్ద్రజైస్సహసురేశ్వరాస్సువిస్మితాభవంప్రణవ్య
 పార్వతీమ్ ॥ ౧౭౮ ॥ యయుశ్చదుఃఖవర్జితాస్సవాహవైర్దివంతతస్సురేశ్వరామునీశ్వ
 రాగణేశ్వరాశ్చభాస్కరాః । త్రిపురారేదిదంపుణ్యంనిర్మితంబ్రహ్మణాపురా ॥ ౧౭౯ ॥
 యఃపతేచ్ఛార్ధకాలేవాదైవేశర్తుణివైద్వి । జాఃశ్రోవయేద్వాద్విజాన్భుక్త్యాబ్రహ్మ
 లోకంసగచ్ఛతి ॥ ౧౮౦ ॥ మానసైర్వాచికైఃపాపైస్తథావైకాయైకైఃపునఃస్థూలై
 స్సుప్తైస్సుసూక్ష్మైశ్చమహాపాతకసవ్భవైః ॥ ౧౮౧ ॥ పాతకైశ్చద్విజశ్రేష్ఠాదేవ
 పాతకసవ్భవైః । పాపైశ్చమచ్యతేజస్తుశ్శ్రుత్వాధ్యాయమిమంశుభమ్ ॥ ౧౮౨ ॥
 శత్రవోనాశమాయాన్త్రిసక్త్యామేవిజయీభవేత్ । సర్వరోగైర్మఖాధ్యేతలవదో
 స్పృశన్తిరమ్ ॥ ౧౮౩ ॥ ధనమాయుర్యశోవిద్యాంప్రభావమతులంబభేత్ ॥ ౧౮౩ ॥

ఇతి శ్రీమహాపురాణే లక్ష్మీ పూర్వ భాగే పరమేశ్వరకృత త్రిపురదా
 మాది కథనం నామ త్రిసప్తతిత మోధ్యాయః.

శ్రీలింగార్చనవిధిః ౬

నూతః ॥ ౧ ॥ తేమహేశ్వరేదేవేదగ్ధ్వాచత్రిపురంక్షణాత్ । సదస్యాహసురే
 ద్వాణాంభగవాన్పద్మసమ్భవః ॥ ౧ ॥ పితామహః ॥ సస్త్యజ్యదేవదేవేశంలిక్ష్ణ
 మూర్తింసుహేశ్వరమ్ । తారహిత్రోమహాతేజాస్తారకస్యసుతోబలీ ॥ ౨ ॥ తార
 కాక్షోపదితిజిక్మమలాక్షశ్చవీర్యవాన్ । విద్యున్నాలీచదైత్యేశోదైతేయాశ్చసఖా
 న్ధవాః ॥ ౩ ॥ త్యక్త్వాదేవంసుహాదేవంమాయయావహరేఃప్రభాః । సర్వేవిసప్తాః
 ప్రథ్వస్తాస్సుపురైఃపురసమ్భవైః ॥ ౪ ॥ తస్మాత్సదాపూజనీయోలిక్ష్ణమూర్తిస్సు
 దాశివః । యావత్పూజాసురేశానాంతావదేవస్థితిర్యతః ॥ ౫ ॥ పూజనీయశ్శివో
 నిత్యంశ్రద్ధయాదేవపుణ్యవైః । సర్వలిక్ష్ణమయోలోకస్సర్వంలిక్ష్ణేప్రతిష్ఠితమ్ ॥ ౬ ॥ తస్మా
 త్సమ్పూజయేద్లిక్ష్ణంయత్తచ్ఛేన్నిద్ధిమాత్మనః । సర్వేలిక్ష్ణార్చనాదేవదేవాదైత్యాశ్చదా
 ననాః ॥ ౭ ॥ యత్కావిద్యాధరాస్సిద్ధారాక్షసాఃపితౄతాతనాః । పితరోమునయశ్చాపిపితౄ
 చాఃకిన్నరాదయః ॥ ౮ ॥ అర్చయిత్వాలిక్ష్ణమూర్తింసంసిద్ధానాశ్రవంశయః । తస్మాద్లిక్ష్ణం
 యజేన్నిత్యంయేనశేనాపివాసురాః ॥ ౯ ॥ పశవశ్చవయంతస్యదేవదేవస్యధీమతః । పశు
 త్వంచపరిత్యజ్యకృత్వాపాశుపతంతతః ॥ ౧౦ ॥ పూజనీయోమహాదేవోలిక్ష్ణమూర్తిస్సు
 నాతనః । విశోధ్యచైవభూతానిపఞ్చభిఃప్రణవైస్సనుమ్ ॥ ౧౧ ॥ ప్రాణాయామైస్స
 మాయుక్తైఃపఞ్చభిస్సురపుణ్యవాః । చతుర్భిఃప్రణవైశ్చైవప్రాణాయామపరాయ
 నైః ॥ ౧౨ ॥ త్రిభిశ్చప్రణవైర్దేవాఃప్రాణాయామైస్తథావిదైః । ద్విధాన్యస్యతథోక్తా
 రంప్రాణాయామపరాయణః ॥ ౧౩ ॥ తతశ్చోక్తార్చముచ్చార్యప్రాణాపానోని
 యన్యచ । జ్ఞానామృతేనసర్వాజ్ఞాన్యపూర్వప్రణవేనచ ॥ ౧౪ ॥ గుణత్రయంచ
 తుద్ధాశ్శివమహాజ్ఞార్చశ్చసువ్రతాః । తస్మాత్తాణిచభూతానితథాబుద్ధీద్వీయాణి
 చ ॥ ౧౫ ॥ కర్తేద్ద్వియాణిసంశోధ్యపురుషంయుగళంతథా । చిదాత్మానంతమంకృ
 త్వచాగ్నిర్భస్తేతిసంస్మృతేత్ ॥ ౧౬ ॥ వాయుర్భస్తేతివవ్యోమతథామ్భుఃపు
 ణివీతథా । త్రియాయుషంత్రసంస్థ్యంచధూశయేద్భువితేనయః ॥ ౧౭ ॥ సయోగీ
 సర్వతత్త్వజ్ఞోవ్రతంపాశుపతంత్యదమ్ । భవేనపాశమోక్షార్థంకథితందేవసత్త
 మాః ॥ ౧౮ ॥ ఋషంపాశుపతంకృత్వాసమ్పూజ్యపరమేశ్వరమ్ । లిక్ష్ణేపురామయా
 దృష్టేవిష్ణునాచమహాత్మనా ॥ ౧౯ ॥ పశవోనైవజాయన్తేవర్షమాత్రేణదేవ
 తాః । అస్మాభిస్సర్వకార్యణాందేవమభ్యర్చయిత్తుతః ॥ ౨౦ ॥ బాహ్యేచాభ్య
 స్తరేచైవమన్యేకర్తవ్యమీశ్వరమ్ । ప్రతిజ్ఞామమపిష్టోశ్చదివ్యైషాసురసత్తమాః ॥ ౨౧ ॥
 మునీనాంచనసద్దేహస్తస్మాత్సమ్పూజయేచ్ఛివమ్ । సాహానిస్తన్నమహచ్ఛిద్రంస
 మోహస్సాచమూకతా ॥ ౨౨ ॥ యత్క్షిణంవాముహూర్తంవాశివమేకంచదిస్తయే
 త్ । భవభక్తివరాయేవభవప్రణతచేతసః ॥ ౨౩ ॥ భవసంస్తరణోద్భుక్తానతే
 మఃపున్యభాజనమ్ । భవనానిమనోజ్ఞానిదివ్యమాభరణంస్త్రియః ॥ ౨౪ ॥ ధనంవా

తుష్టిపర్యంతం శివపూజావిధేః ఫలమ్ । యేవాభిన్నమహాభోగానాభ్యం చ త్రిదశాం
యే ॥ ౨౫ ॥ తేర్చయన్తు సదాకాలం లింగమూర్తిం మహేశ్వరమ్ । హత్వా భిక్షా
చ భూతాని దద్ధాన్వ సర్వమిదం జగత్ ॥ ౨౬ ॥ యజ్ఞే దేకం విరూపాక్షం స పాపైశ్చ
లిప్యతే ॥ శైలం లింగం మదీయం హి సర్వదేవనమస్మై ॥ ౨౭ ॥ ఇత్యుక్తా పూ
ర్వమభ్యర్చ్య రుద్రం త్రిభువనేశ్వరమ్ । తుష్టావవాస్పిరిష్టాభిర్దేవదేవం త్రియమ్యక
మ్ ॥ ౨౮ ॥ తదా వ్రభృతిశక్రాద్యాః పూజయా మాసురీశ్వరమ్ । సాతూతా శువతం
కృత్వా భస్మోద్ధూరితవిగ్రహః ॥ ౨౯ ॥ * * *

ఇతి శ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీపూర్వ భాగే లిక్ష్ణార్చనవిధి
కథనం నామ చతుస్సప్తతితమోధ్యాయః

— శ్రీ లింగ భేదాః శ్రి —

సూతః ॥ లిక్ష్ణానికల్పయిత్వైవం స్వాధికారానురూపతః । విశ్వకర్మాదదౌతే
షాం నియోగాద్భిష్టాణః ప్రభోః ॥ ౧ ॥ ఇన్ద్రసిలమయం లింగం విష్ణునా పూజితం
దా । పద్మరాగమయం శక్రో హైమం విశ్రవసస్సుతః ॥ ౨ ॥ విశ్వేదేవాస్తథా రౌఢ్యం
వనవఃకాన్తికం శుభమ్ । ఆరకూటమయం వాయురశ్వినా పార్థివం సదా ॥ ౩ ॥ స్ఫా
టికం వరుణో రాజా ఆదిత్యాస్తామ్రనిర్మితమ్ । మాత్తీకం సోమారాధ్ధీమాంస్తథా లిక్ష్ణ
మనుత్తమమ్ ॥ ౪ ॥ అనంతాద్యామహానాగాః ప్రవాళకమయం శుభమ్ । దైత్యా
హ్యయోమయం లింగం రాక్షసాశ్చ మహాత్మనః ॥ ౫ ॥ త్రైలోహికం గుహ్యకాశ్చ స
ర్వలోహమయం గణాః । చాముష్ణానైకతం సాతూన్యాతరశ్చ ద్విజోత్తమాః ॥ ౬ ॥
దారుజం నైర్మతిర్భుక్తాయ మోమారకతం శుభమ్ । నీలాద్యాశ్చ తథా రుద్రాశ్చ
ద్ధంభస్తమయం శుభమ్ ॥ ౭ ॥ లక్ష్మీచృక్షమయం లక్ష్మీర్దుష్కలం వై గోమయాత్మకమ్
మునయోమునిశార్దూలాః కుశాగ్రమయముత్తమమ్ ॥ ౮ ॥ వామాద్యాః పుష్పలింగం
తుగన్ధలింగం మనోన్మనీ । సురస్వతీచరత్సేనకృతం రుద్రస్య వాగ్భవా ॥ ౯ ॥ దుగ్ధా
హైమం మహాదేవం సవేదికమనుత్తమమ్ । ఉగ్రాపిష్టమయం సర్వేమాన్త్రాహ్యభ్యు
యం శుభమ్ ॥ ౧౦ ॥ వేదాస్సర్వేదధిమయం పిశాచాస్సేననిర్మితమ్ । లేభిరేచయ
థా రూగ్యం ప్రసాదాద్భిష్టాణః పదమ్ ॥ ౧౧ ॥ బహునాత్రకిముక్తేన చ రాచరమి
దం జగత్ । శివలింగం సమభ్యర్చ్య స్థితమత్ర సంశయః ॥ ౧౨ ॥ షడ్విధం లింగమత్యాహు
ర్ద్రావ్యాణాం చ ప్రభేదతః । తేషాం భేదాశ్చ తుర్యక్తంచ త్వారింశదిస్తృతాః ॥ ౧౩ ॥
శైలజువ్రథమం ప్రోక్తం తద్ధిసాతూచ్చతుర్విధమ్ । ద్వితీయం రత్నజంతచ్చ సప్తథా
మునిసత్తమాః ॥ ౧౪ ॥ తృతీయం ధాతుజం లింగమష్టథాపరమేష్ఠినః । తురీయం దా
తుజం లింగం తత్తుషోడశధోచ్యతే ॥ ౧౫ ॥ మృత్యుయం వజ్రమం లింగం ద్విధాభిన్నం ద్వి

జోక్షమాః । చక్రంతుక్షణికంలిక్లంస ప్రధాపరిక్లితమ్ ॥ ౧౬ ॥ శ్రీప్రదంరత్నజంలి
 క్లంశైలజంసర్వసిద్ధిదమ్ । ధాతుజంధనజంసాత్మాద్దారుజంభోగసిద్ధిదమ్ ॥ ౧౭ ॥
 మృత్తయంచైవవిప్రేద్వాస్సృష్టిసిద్ధికరంశుభమ్ । శైలజంవోత్రసంప్రోక్షంహఢ్య
 మంచైవధాతుజమ్ ॥ ౧౮ ॥ బహుధాలిక్లభేదాశ్చనవచైవసమాసతః । మూలేబ్ర
 వత్తథామధ్యేవిష్ణుస్త్రిభువనేశ్వరః ॥ ౧౯ ॥ రుద్రోపరిహహదేవఃప్రణవాభ్యస్స
 దాశివః । లిక్ల వేదీమహాదేవీత్రగుణాత్రిమయామ్బికా ॥ ౨౦ ॥ తయాచపూజయే
 ద్యస్తుదేవీదేవశ్చపూజితా । శైలజంరత్నజంవాపిధాతుజంవాపిదారుజమ్ ॥ ౨౧ ॥
 మృత్తయంతక్షణికంవాపిభక్త్యాప్తాప్యఫలంశుభమ్ । సురేద్వామ్భోజగర్భాగ్నిగృహం
 మృపథనేశ్వరైః ॥ ౨౨ ॥ సిద్ధవిద్యాధరాహీద్వైర్యక్షదానవకిన్నరైఃస్త్రాయమాన
 సుపుణ్యాత్తాదేవదుస్తుభినిస్సవైః ॥ ౨౩ ॥ భూర్భువస్సవర్తమాన్లోకాన్సూమాద్వై
 జనతఃపరమ్ । తవస్సత్యంపరాక్రమ్యభాసయన్తేస్త్వినతేజసా ॥ ౨౪ ॥ లిక్లస్థావన
 సన్నార్గనిహితస్వాతాసినా । ఆశుబ్రహ్మాణ్ణముద్భిద్యనిర్గచ్ఛేన్నిర్విశజ్గయా ॥ ౨౫ ॥
 శైలజంరత్నజంవాపిదారుజంధాతుజంతథా । మృత్తయంతక్షణికంత్యక్త్యాప్తాపయేస్స
 కలంవపుః ॥ ౨౬ ॥ విధినాచైవకృత్వాతుస్సద్దోమాసహితంశుభమ్ । కున్దగోక్ష
 రసజ్జాశంలిక్లంయస్థానవయేన్నరః ॥ ౨౭ ॥ సృణోంతమంసమాస్థాయస్థితోరు
 ద్రోససంశయః । దర్శనాశ్చేర్షనాత్తస్యలభస్తేవిర్వృతినరః ॥ ౨౮ ॥ త
 స్యపుణ్యంమయావత్తుంసమ్యగ్యగతైరపి । శక్యతేనైవవిప్రేద్వాస్తస్మాద్వైష్ణ
 వమేత్రథా ॥ ౨౯ ॥ సర్వేషామేవమద్యై నాంబిభోర్దివ్యంపపుశ్శుభమ్ । సకలంభా
 వనాయోగ్యంయోగినామేవనిష్కళమ్ ॥ ౩౦ ॥

* * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్లపూర్వభాగే లిక్లభేదాదికథనంనామ
 పంచసప్తతిత మోధ్యా యః.

— శ్రీనిర్గుణస్యేశ్వరస్య సగుణత్వకథనమ్ శ్రి —

మువయః ॥ సమ-భోనిర్మలానిత్యస్సకలత్వంకథంగతః । వక్తుమర్హసిచా
 స్సాకంయథాపూర్వంయథాశ్రుతమ్ ॥ ౧ ॥ సూతః ॥ ఐరమాగ్ధవిదఃకేచిదూచుఃప్ర
 ణవరూపిణమ్ । విజ్ఞానమితివిప్రేద్వాశ్శుశ్రీత్వాశ్రుతిశిరస్యజమ్ ॥ ౨ ॥ శబ్దాదివిష
 యంజ్ఞానంజ్ఞానమిత్యభిధీయతే । తజ్ఞానంభాన్విహితమిత్యన్యేనేతిచావరే ॥ ౩ ॥
 యజ్ఞానంనిర్మలంశుద్ధంనిర్వికల్పంనిరాశ్రయమ్ । గురుప్రకాశకంజ్ఞానమిత్యన్యేమున
 యోద్విజాః ॥ ౪ ॥ జ్ఞానేనైవభవేన్నుక్తిఃప్రసాదోజ్ఞానసిద్ధయే । ఉభాభ్యాంము
 త్యతేయోగీతత్రానన్దమయోభవేత్ ॥ ౫ ॥ వదన్తిమునయఃకేచిత్కర్తృణాతస్య

సజ్జతిమ్ । కల్పనాకల్పితంయావంసంహృత్యస్వేచ్ఛయైవహి ॥ ౬ ॥ దౌర్బుధ్యాశు
విభోస్తస్యఖంనాభిఃపరమేష్ఠినః । సోమసూర్యాగ్నయోనేత్రందిశశ్శ్రోత్రంమహాశ్శ
నః ॥ ౭ ॥ చరణౌదైవపాతాశంసముద్రస్తస్యచాన్యుమ్ । దేవాస్తస్యభుజాన్సు
ర్యేనక్షత్రాణిచభూమణమ్ ॥ ౮ ॥ ప్రకృతిస్తస్యపత్నిచపురుషోలిక్ష్మముచ్యతే । ప
త్నాద్వైబ్రహ్మణాస్సర్వేబ్రహ్మచభగవాన్సృభిః ॥ ౯ ॥ ఇన్ద్రోపేన్ద్రోభుజాభ్యాం
తుక్షుతియాశ్శమహాత్మనః । వైశ్యాశ్శ్చిరుప్రదేశాత్తుశూద్రాఃపాదాత్పినాకినః ॥ ౧౦ ॥
పుష్కలావర్తకాద్యాస్తుకేశాస్తస్యప్రకీర్తితాః । వాయవోఘ్రిణజాస్తస్యగత్యై
తంస్తృతిస్తథా ॥ ౧౧ ॥ అధానేనైవకర్మాత్మాప్రకృతేశ్చప్రవర్తకః । పుంసాంతుపు
రుషశ్శ్రీమాన్జ్ఞానగమ్యోసచాన్యథా ॥ ౧౨ ॥ కర్మజ్ఞానసహానేభ్యస్తపోయజ్ఞోవిశిష్య
తే । తపోయజ్ఞసహానేభ్యోజపయజ్ఞోవిశిష్యతే ॥ ౧౩ ॥ జపయజ్ఞసహానేభ్యో
ధ్యానయజ్ఞోవిశిష్యతే । ధ్యానయజ్ఞాత్మరోనాస్తీధ్యానంజ్ఞానస్యసాధనమ్ ॥ ౧౪ ॥
యదాసమరసేస్థోయోగీధ్యానేనపశ్యతి । ధ్యానయజ్ఞరతస్యాస్యసదాసన్నిహి
తశ్శివః ॥ ౧౫ ॥ నాస్తీవిజ్ఞానినాంశౌచంప్రాయశ్చిత్తాదిచోదనావిశుద్ధావిద్యయా
సర్వేబ్రహ్మవిద్యావిదోజనాః ॥ ౧౬ ॥ నాస్తీక్రియాచలోకేషుసుఖందుఃఖంవిచా
రతః । ధర్మాధర్మజపోఽపహమోధ్యానినాంసన్నిధిస్సదా ॥ ౧౭ ॥ పరానిష్టాత్మకం
లిక్ష్ణంవిశుద్ధంశివమక్షరమ్నిమగ్నంసర్వగంజ్ఞేయంయోగినాంహృదిసంస్థితమ్ ॥ ౧౮ ॥
లిక్ష్ణంతుద్వివిధంప్రొక్తంబాహ్యమాభ్యస్తరందివజాః । బాహ్యంస్థూలంసుక్ష్మంశ్రేష్ఠం
సూక్ష్మమాభ్యస్తరందివజాః ॥ ౧౯ ॥ కర్మయజ్ఞరతాస్థూలస్థూలలిక్ష్ణార్చనేరతాః ।
అసతాంభావనాథాయనాన్యథాస్థూలవిగ్రహః ॥ ౨౦ ॥ ఆధ్యాత్మికంచయల్లిక్ష్ణంప్ర
త్యక్షంయస్యవోభవేత్ । అసామూఢోబహిస్సర్వంకల్పయిత్వైవనాన్యథా ॥ ౨౧ ॥
జ్ఞానినాంసూక్ష్మమమలంభవేత్ప్రత్యక్షమవ్యయమ్ । యథాస్థూలమయుక్తానాంహృ
తార్చస్తాద్వైచక్రలితమ్ ॥ ౨౨ ॥ అర్థోవిచారతోనాస్తీత్యనేతత్త్వార్థవేదినః । నిమగ్న
శస్సకలశ్చేతిసర్వంశివమయంతతః ॥ ౨౩ ॥ వ్యోమైకమపిదృష్టంహిశరావంప్రతిసుప్ర
తాఃపుథక్త్వంచాపుథక్త్వంచశజగరస్యేతిచాపరే ॥ ౨౪ ॥ ప్రత్యయార్థంహిజగతామే
కస్థోపిదివాకరః । ఏకోపిబహుళాదృష్టోజలాధారేషుసుప్రతాః ॥ ౨౫ ॥ జప్త
వోదివిభూమాచసర్వేవైపాశ్చభౌతికాః । తథాపిబహుళాదృష్టాజాతివ్యక్తివిభేద
తః ॥ ౨౬ ॥ దృశ్యతేశూక్రియతేయద్యత్తత్తద్విధిశివాత్మకమ్ । భేదోజనానాంలోకే
స్త్రిస్సృతిభాసోవిచారతః ॥ ౨౭ ॥ స్వప్నేచవిపులానోఽగన్ముక్త్యామర్త్యస్సుఖభ
వేత్ । ముఃఖచభోగందుఃఖంచనానుభూతంవిచారతః ॥ ౨౮ ॥ ఏవమాహుస్తథాశ్శే
చసర్వేవేదార్థతత్త్వగాఃహృదిసంసారిణాంసాక్షాత్సకలఃపరమేశ్వరః ॥ ౨౯ ॥ యోగీ
నాంనిమగ్నభోదేవోజ్ఞానినాంచజగన్న్యయః । త్రివిధంపరమేశస్యపపుర్ణోకేప్రశస్య
తే ॥ ౩౦ ॥ నిమగ్నంప్రథమంచైకంతతస్సకలనిమగ్నమ్ । తృతీయంసకలంశేతిసా

స్వభేదిద్విజోత్తమాః ॥ ౩౧ ॥ అర్చయన్తి మహుః కేచిన్సదా సకలనిమగ్నమ్ । స
 ర్వజ్ఞం హృదయే కేచిద్భవతి క్లేవిభావసా ॥ ౩౨ ॥ సకలం మనయః కేచిత్సదా సం
 సారవర్తినః । ఏవమభ్యర్చయన్త్యేవ సదారాన్సునుతానరాః ॥ ౩౩ ॥ యథాశివ
 స్తథా దేవీయథా దేవీ తథాశివః । తస్మాదభేదబుద్ధ్యేవ సప్రవింశత్ప్రభేదతః ॥ ౩౪ ॥
 యజన్తి దేహీ బాహ్యే చ చతుర్హేణేషడశ్రకే । దశారే ద్వాదశారే చ షోడశారే త్రిర
 శ్రకే ॥ ౩౫ ॥ సస్వేచ్ఛయా శివస్సాత్మాద్దేవ్యా సార్థం స్థితః ప్రభుః । సత్తారణా
 ర్థంచ శివస్స దసద్వ్యక్తివర్జితః ॥ ౩౬ ॥ తమేక మాహుర్ద్విగుణంచ కేచిత్తే చిత్తమాహు
 స్త్రైగుణాత్మకంచ । ఊచుస్తథా తంచ శివస్తథా స్యే సంసారిణం వేదవిదో వదన్తి ॥ ౩౭ ॥
 భక్త్యా చ యోగేన శుభేన యుక్తా విప్రాస్స దాధర్మరతా విశిష్టాః । మ్రవంతి యోగేశమ
 శేషమూర్తిం షడశ్రమధ్యే భగవన్తమేవ ॥ ౩౮ ॥ యేతత్తవ శ్యన్తి శివం త్రిరశ్రేత్రితత్వ
 మధ్యే త్రిగుణం త్రియత్నమ్ । తేయాన్తి సైవ సంసరయోగినో స్యేతయా చ దేవ్యా పురుషం
 పురాణమ్ ॥ ౩౯ ॥

* * * * *

ఇతి శ్రీమహాపురాణే లైక్ష్యే నిర్గుణస్యేశ్వరస్య సగుణత్వ కథనం నామ
 షట్సప్తతిల మో ధ్యా యః.

————— శ్రీ నానావిధశివమూర్తి ప్రతిష్ఠా తత్ఫలంచ శ్లో —————

సూతః ॥ అతః పరం ప్రవక్ష్యామి స్వేచ్ఛా విగ్రహ సమ్భవమ్ । ప్రతిష్ఠాయాః ఫ
 లం సర్వం సర్వ లోక హితాయ వై ॥ ౧ ॥ సుగ్రహో మాసహితం దేవమాసీనం పరమాన
 నే । కృత్వా భక్త్యా ప్రతిష్ఠాప్య సర్వానామా నవా పున్యాత్ ॥ ౨ ॥ సుగ్రహో మాస
 హితం దేవం సంముఖ్య విధి నాసక్యత్ । యత్ఫలం లభతే మర్త్యస్తద్వదామి యథా
 శ్రుతమ్ ॥ ౩ ॥ సూర్యకోటి ప్రతీకా శైర్విమానై స్సార్వగామికైః । రుద్రకన్యా సమా
 క్షేపైర్గర్భ ర్వాద్యై స్సుమన్యతైః ॥ ౪ ॥ శివవత్క్రీడతేయోగీయా వదాభూత సమ్మ
 వమ్ । తత్ర భుక్త్యా మహాభోగాన్విమానై స్సార్వగామికైః ॥ ౫ ॥ ఔమంకా మారమై
 శానం వైష్ణవం బ్రాహ్మ మేవ చ । ప్రాజాపత్యం మహా లేజాజనలోకం హస్తథా ॥ ౬ ॥
 విష్ణుమాసాద్యవైష్ణవస్త్వంకృత్వా వద్దాయతం పునః । భుక్త్యా వై వభువద్లోకే భోగా
 ద్వివ్యాన్తు శోభనాత్ ॥ ౭ ॥ మేరుమాసాద్యదేవానాం భవనేషు ప్రమోదతే ఏకపా
 దంచ తుర్బాహుం త్రినేత్రం శూల సంయుతమ్ ॥ ౮ ॥ సృష్ట్యై స్థితం హరిం వామే దక్షిణే
 చతురాననమ్ । అష్టావింశతి రుద్రాణాం కోటి స్సర్వాల్ల సుప్రభమ్ ॥ ౯ ॥ పశ్చాద్వింశ
 తికం సాత్మాత్పురుషం హృదయా శ్చ తథా । ప్రకృతిం వామతశ్చైవ బుద్ధిం వై బుద్ధిదేశ
 తః ॥ ౧౦ ॥ అమాక్షార్మహాక్షార్మారా త్తన్నా త్రాణే చ తత్ర వై । ఇష్టియాణీష్టి

యా దేవలీలయావరమేశ్వరమ్ ॥ ౧౧ ॥ పృథివీంపాదమూలాత్తుగుహ్యదేశాజ్జలంఠ
 థా । నాభిదేశాత్తథావహ్నింహృయాద్భుస్సురంతథా ॥ ౧౨ ॥ కణ్ఠాత్సనుంతథా ।
 త్తానంభూనిధ్యాన్తస్తకాద్దివమ్ । సృష్ట్యైవంసంస్థితంసాత్మాజ్జగత్సర్వంచరాచ
 రమ్ ॥ ౧౩ ॥ సర్వజ్ఞంసర్వగండేవంకృత్వావిద్యావిధానతః । ప్రతిష్ఠాప్యయథాన్యా
 యంశివసాయుజ్యమాపున్నయాత్ ॥ ౧౪ ॥ త్రిపాదంసప్తహస్తంచచతుర్శ్చక్రంద్విశీ
 ర్షకమ్ । కృత్వాయజ్ఞేశమీశానంవిష్ణులోకేమహీయతే ॥ ౧౫ ॥ తత్రభుక్త్వాను
 హాభోగాన్సర్వలక్షంసుఖీనరః । క్రమాదాగత్యలోకేస్త్యన్తసర్వయజ్ఞాన్తగోభతే
 త్ ॥ ౧౬ ॥ పృషాకూఢంతుయఃకుర్యాత్సనుంసోమాద్ధభూషణమ్ । హయమేధా
 యుతంకృత్వాయత్పుణ్యంతదవాప్యసః ॥ ౧౭ ॥ కాశ్చ నేనవిమానేనకిశ్కిణీజాల
 మాలినా । గత్వాశివపురందివ్యంతత్రైవసవిముచ్యతే ॥ ౧౮ ॥ నద్దినాసహితందే
 వంసాహ్చంసర్వగజైర్వృతమ్ । కృత్వాయత్ఫలమాపోతివత్సైతద్వైయథాశ్రుత
 మ్ ॥ ౧౯ ॥ సూర్యమణ్డలసంహారైర్విమానైర్వృషసంయుతైః । అపసరోగణసజ్జీ
 కైర్దేవదానవదుర్లభైః ॥ ౨౦ ॥ సృత్యద్భిరప్సరస్సజ్జైస్సర్వతస్సర్వశోభితైః । గత్వా
 శివపురందివ్యంగాణపత్యనువాపున్నయాత్ ॥ ౨౧ ॥ సృత్యన్తందేవదేవేశంశైలజాస
 హితంప్రభుమ్ । నమాశ్రువాఫలంసర్వజ్ఞంచతుర్బాహుమథాపివా ॥ ౨౨ ॥ భృ
 గ్వాద్వైయథుత్సంస్థైశ్చసంవృతంపరమేశ్వరమ్ । శైలజాసహితంసాత్మాద్వైయథ
 భ్యుజమీశ్వరమ్ ॥ ౨౩ ॥ బ్రహ్మేన్ద్రవిష్ణుసోమాద్వైస్సదాసర్వైర్వమస్కృతమ్ ।
 మాతృభిర్నుభిశ్చైవసంవృతంపరమేశ్వరమ్ ॥ ౨౪ ॥ కృత్వాభక్త్యాప్రతిష్ఠాప్యయ
 త్ఫలంతద్వదావ్యహమ్ । సర్వయజ్ఞతపోదానతీర్థయజ్ఞేషుయత్ఫలమ్ ॥ ౨౫ ॥
 తత్ఫలంకోటిగుణితంలభ్యాయాతిశివంపదమ్ । తత్రభుక్త్వానుహాభోగాన్యావదా
 భూతసంస్థువమ్ ॥ ౨౬ ॥ సృష్ట్యన్తరేపునఃప్రాప్తేమానవంపదమాపున్నయాత్ ।
 నగ్నంచతుర్భుజంశ్వేతంత్రినేత్రంసర్పమేఖలమ్ ॥ ౨౭ ॥ కపాలహస్తందేవేశంకృ
 త్తమృచ్ఛితమూర్ధజమ్ । కృత్వాభక్త్యాప్రతిష్ఠాప్యశివసాయుజ్యమాపున్నయాత్ ॥ ౨౮ ॥
 ఇభేన్ద్రదారుకండేవంసాహ్చంసిద్ధార్థదంప్రభుమ్ । సుధూమ్రవర్ణంరక్తాక్షంత్రినేత్రం
 చన్ద్రీభూషణమ్ ॥ ౨౯ ॥ కాకపక్షధరంమూర్ధానాగటజుఃధరంహరమ్ । సింహాశ
 నోత్తరీయంచమృగచర్మావృంప్రభుమ్ ॥ ౩౦ ॥ తీక్ష్ణదంష్ట్రంగదాహస్తంకపాలా
 ద్యుతపాణినమ్ । హలంఫలూరేమహాశబ్దశబ్దితాఖిలదిబ్బుఖమ్ ॥ ౩౧ ॥ పుణ్డ్ర
 కాజినందోర్భ్యాంవిభ్రాంతంకమ్బుకంశథా । హసన్తంచనదన్తంచపిబన్తంకృష్ణపా
 గరమ్ ॥ ౩౨ ॥ సృత్యన్తంభూతసంస్థైశ్చగణసజ్జైస్త్యలజ్మృతమ్ । కృత్వాభక్త్యా
 ప్రతిష్ఠాప్యయథావిభవవిస్తరమ్ ॥ ౩౩ ॥ సర్వవిఘ్ననతిక్రమ్యశివలోకేమహీయతే

తత్రభుక్త్వా మహాభోగాన్యావదాభూతసన్మవమ్ ॥ ౩౪ ॥ జ్ఞానవిచారతోలభ్యా
 నుదేభ్యస్త్రముచ్యతే । అర్థనారీశ్వరందేవంచతుర్ముజమనుత్రమమ్ ॥ ౩౫ ॥ వ
 రదాభయహస్తంచశూలపత్తధరంప్రభుమ్ । స్త్రీపుంభావేనసంస్థానంసర్వాభరణ
 భూషితమ్ ॥ ౩౬ ॥ కృత్వాభక్త్యాప్రతిష్ఠాప్యశివలోకేమహీయతే । తత్రభుక్త్వా
 మహాభోగానణిమాదిగుణైర్మృతః ॥ ౩౭ ॥ ఆచన్ద్రితారకంజ్ఞానంతోలభ్యావిము
 చ్యతే । యఃకుర్యాద్దేవదేవేశంసర్వజ్ఞంలకుళీశ్వరమ్ ॥ ౩౮ ॥ వృతంశివ్యప్రశిష్యై
 శ్చవ్యాఖ్యానోద్యతపాణినమ్ । కృత్వాభక్త్యాప్రతిష్ఠాప్యశివలోకంసగచ్ఛతి ॥ ౩౯ ॥
 భుక్త్వాతివిపులాంస్తత్రభోగాన్యగశతంసరః । జ్ఞానయోగంసమాసాద్యతత్రైవ
 చవిముచ్యతే ॥ ౪౦ ॥ పూర్వదేవామరాణాంచయజ్ఞానంసకలేప్సితమ్ । కృతముద్ర
 స్యదేవస్యచితాభస్మానులేపినః ॥ ౪౧ ॥ త్రిపుణ్ణిధారిణస్తేషాంశిరోమాలాధరస్య
 చ । బ్రహ్మణఃకేశకేనైకముపవీతంచవిభృతః ॥ ౪౨ ॥ విభృతోవామహస్తేనకపా
 లంబ్రహ్మణోవరమ్ । విష్ణోఃకలేబరంచైవవిభృతఃపరమేష్ఠినః ॥ ౪౩ ॥ కృత్వాభ
 క్త్యాప్రతిష్ఠాప్యశివసాయుజ్యమాపున్నయాత్ । ఓంసమోనీలకణ్ఠాయశ్చతిపుణ్యాక్షరా
 స్తకమ్ ॥ ౪౪ ॥ మన్ద్రమాహసకృద్వాయఃపాతకైస్సవిముచ్యతే । మన్ద్రేణానే
 సగధాద్యేభ్యక్త్యావిత్రాసుసారతః ॥ ౪౫ ॥ సమ్భూజ్యదేవదేవేశంశివలోకేమ
 హీయతే । జాలన్ధరాన్తకందేవంసుదర్శనధరంప్రభుమ్ ॥ ౪౬ ॥ కృత్వాభక్త్యాప్ర
 తిష్ఠాప్యద్విధాభూతంజలన్ధరమ్ । ప్రయాతీశివసాయుజ్యంనాత్రకార్యావిచారణా ॥ ౪౭ ॥
 సుదర్శనప్రదందేవంసాక్షాత్పూర్వోక్తలక్షణమ్ । ఆర్చమానేనదేవేనచార్చితంనేత్ర
 పూజయా ॥ ౪౮ ॥ కృత్వాభక్త్యాప్రతిష్ఠాప్యశివలోకేమహీయతే । తిష్ఠతోధనకు
 శ్చస్యపృథ్వతశ్చరణామృజమ్ ॥ ౪౯ ॥ వామేతరంసువిస్యవ్యవామేచాలిక్య
 చాదిజామ్ । శూలాగ్రేకుర్పరంస్థాప్యకిరీటీకృతపన్నగమ్ ॥ ౫౦ ॥ సమ్ప్రేక్ష్యచా
 స్తకంపార్శ్వేకృతాజ్ఞలిపుటంస్థితమ్ । రూపంకృత్వాయథాన్యాయంశివసాయుజ్య
 మాపున్నయాత్ ॥ ౫౧ ॥ యఃకుర్యాద్దేవదేవేశంత్రిపురాన్తకమీశ్వరమ్ । ధనుర్బా
 ణసమాయుక్తంసోమంసోమాగ్ధభూషణమ్ ॥ ౫౨ ॥ రథేసుసంస్థితందేవంచతురా
 ననసారథిమ్ । తదాకారతయాసోపిగత్వాశివపురంసుఖి ॥ ౫౩ ॥ క్షీణతేనాత్రసన్దేహవా
 ద్వితీయశ్చవశజగరః । తత్రభుక్త్వామహాభోగాన్యావదిచ్ఛాద్విజోత్రమాః ॥ ౫౪ ॥
 జ్ఞానవిచారితంలభ్యాతత్రైవసవిముచ్యతే । గణాధరంసుఖాసీనంచన్ద్రశేఖరమేవ
 చ ॥ ౫౫ ॥ గణాయాసహితంచైవవామోగ్నిక్షేమ్యిక్వాన్వరమ్ । వినాయకంత
 థాసగ్ధంజ్యేష్ఠందుగ్ధంసుశోభనమ్ ॥ ౫౬ ॥ భాస్కరంచతథాసోమంబ్రహ్మణీం
 చమహేశ్వరీమ్ । కామారీంవైష్ణవీందేవీంపారాహీంపరదాంతథా ॥ ౫౭ ॥ ఇన్ద్రా
 ణీంచైవచాముణ్డాంవీరభద్రసమన్వితామ్ । విఘ్నేశేనచయోధీమాశ్చివసాయుజ్య
 మాపున్నయాత్ ॥ ౫౮ ॥ లిక్తమూర్తింసహజ్వాలామాలాసంపుతమవ్యయమ్ ।

లింగస్య మధ్యే వైకృత్యా వస్త్ర శేఖరమీశ్వరమ్ ॥ ౫౯ ॥ వ్యోమకూర్మాత్తదాలింగం
 వృక్షాం హంసరూపిణమ్ । విష్ణుం వరాహరూపేణ లింగస్యాథస్త్యధోముఖమ్ ॥ ౬౦ ॥
 బ్రహ్మాండక్షితస్య కృతాంజలిపుటంస్థితమ్ । వామే విష్ణుం మహాభాగం కృతాంజలి
 పుటంతథా ॥ ౬౧ ॥ మధ్యే లింగం మహాఘోరం మహావృషిసునంస్థితమ్ । కృత్యాభ
 క్త్యా ప్రతిష్ఠాప్యశివసాయుజ్యమాపున్నయాత్ ॥ ౬౨ ॥ త్రైత్రసంరక్షకం దేవంతథా
 పాశుపతంశివమ్ । కృత్యాభక్త్యా యథాన్యాయం శివలోకే మహీయతే ॥ ౬౩ ॥ *

ఇతి శ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీ పూర్వ భాగే శివమూర్తిప్రతిష్ఠాతత్పల
 కథనం నామ సప్తసప్తతిమోధ్యాయః.

— శ్రీమృదాదిరత్నవర్యస్తశివాలయనిర్మాణాదిఫలమ్ శ్రీ —

ముషయః ॥ లింగప్రతిష్ఠాపుణ్యంచ లింగస్థాపనమేవచ । లింగానాం నైవ భేదా
 శ్చ శుక్రంతపముఖాదిహ ॥ ౧ ॥ మృదాదిరత్నవర్యస్తైర్దైవైః కృత్యా శివాలయ
 మ్ । యత్పులంబభతే నర్త్యస్తత్పులంబక్తుమర్హసి ॥ ౨ ॥ సూతః ॥ యస్య భక్తోపి
 లోకేస్త్విన్నుత్రదారగృహాదిభిః । బాధ్యతే జ్ఞానయక్తశ్చేన్న చ తస్య గృహైస్తుకీమ్ ॥ ౩ ॥
 తథాపి భక్తాః పరమేశ్వరస్య కృత్యేష్టలోష్ఠైరపి రుద్రలోకమ్ । ప్రయాన్తి దివ్యం హివి
 మానవర్యం సురేంద్రైః పద్మోద్భవవద్దితస్య ॥ ౪ ॥ బాల్యాత్తులోష్ఠేన శివంచ కృత్యా మృ
 దాపివాపాంసుభిరాదిదేవమ్ । గృహంచ తాదృగ్విధమస్య శమ్భో సుమూర్జ్య రుద్ర
 త్యమవాపునన్తి ॥ ౫ ॥ తస్మాత్పూర్వప్రయత్నేన భక్త్యా భక్తైశ్చివాలయమ్ । కర్త
 వ్యం సర్వయత్నేన భర్తృకామార్థసిద్ధయే ॥ ౬ ॥ కేశరం నాగరం వాపి ద్రావిడంచ త
 థావరమ్ । కృత్యారుద్రాలయం భక్త్యా శివలోకే మహీయతే ॥ ౭ ॥ కైలాసాఖ్యం
 చ యః కుర్మాత్పాప్రసాదం పరమేష్ఠినః । కైలాసశిఖరాకారైర్విమానైర్దేవతేసు
 భిః ॥ ౮ ॥ మన్దరం వా ప్రకుర్వీత శివాయ విభిషార్యకమ్ । భక్త్యా విత్తానుసారేణ త
 త్రమాధమమధ్యమమ్ ॥ ౯ ॥ మన్దరాద్రిప్రతీకా శైర్విమానైర్విశ్వతోముఖైః । అష్ట
 రోగణసజ్జీర్ణైర్దేవదానవదుర్లభైః ॥ ౧౦ ॥ గత్వా శివపురందివ్యం భుక్త్యా భోగాశ్చ
 కేపీతాః । జ్ఞానయోగం సమాసాద్య గాణపత్యం లభేన్నరః ॥ ౧౧ ॥ యః కుర్మా
 న్నేరునామానం ప్రాసాదం పరమేష్ఠినః । స యత్పులమవాప్నోతి స తత్సర్వైర్వహేమ
 ఖైః ॥ ౧౨ ॥ సర్వయజ్ఞతపోదానతీర్థదేవేషు యత్పులమ్ । తత్పులం సకలం లభ్యాన్తి
 వవన్దోదతేచిరమ్ ॥ ౧౩ ॥ నిషధం నామ యః కుర్మాత్పాప్రసాదం భక్తితస్సుధిః । శివ
 లోకమనుప్రాప్య శివవన్దోదతేచిరమ్ ॥ ౧౪ ॥ కుర్మాద్వా యశ్చ భంవిప్రాహిమత్రై
 లనునుత్తమమ్ । హిమశైలోపమైర్మానైర్గత్వా శివపురం శుభమ్ ॥ ౧౫ ॥ జ్ఞానయో
 గం సమాసాద్య గాణాపత్యమవాపున్నయాత్ । నీలాద్రిశిఖరాఖ్యం వా ప్రాసాదం

స్పృహభావమ్ ॥ ౧౬ ॥ కృత్వావిజ్ఞానసారేణభక్త్యాదుదాయశక్తివే । యత్ఫలం
 లభతేమర్త్యస్తభలంప్రపదామ్యహమ్ ॥ ౧౭ ॥ హిమశ్చైతేకృతేభక్త్యాయత్ఫలం
 ప్రాక్తవోదితమ్ । తత్ఫలంసకలంబభ్యాసర్వదేవసమసృతః ॥ ౧౮ ॥ రుద్రలో
 కమనుప్రాప్యరుద్రైస్సార్థంప్రమోదతే । మహేష్వగ్గిరినామానంప్రాసాదంరుద్రస
 మ్మతమ్ ॥ ౧౯ ॥ కృత్వాయత్ఫలమాప్నోతితత్ఫలంప్రపదామ్యహమ్ । మహేష్వ
 వర్వతాకారైర్విమానైర్వృషసంయుతైః ॥ ౨౦ ॥ గత్వాశివపురందివ్యంభుక్త్యాభో
 గాగ్యభేషితాకా । జ్ఞానంపచారితంరుద్రైస్సమృద్ధ్యమృతపుష్పవాః ॥ ౨౧ ॥ విష
 యాన్విషవత్త్యక్త్యాశివసాయుజ్యమాపున్నయాత్ । హిమ్నాయస్తుప్రకుర్వీతప్రా
 సాదంతృశ్శోభితమ్ ॥ ౨౨ ॥ ద్రావిడంనాగరంవాపి కేశరంవావిధానతః । కూటం
 వామణ్ణవలవాపి సమంవాదీర్లుమేవచ ॥ ౨౩ ॥ సతస్యశక్యతేవక్తుంపుణ్యంయగశ
 తైరపి । జీర్ణంవాపతితంవాపిఖణ్డితంస్ఫుటితంతథా ॥ ౨౪ ॥ పూర్వవత్కారయే
 ద్యస్తుద్వారాదైస్సమశుభందివజాః । ప్రాసాదంమణ్ణవంవాపిప్రాకారంగోపురంతు
 వా ॥ ౨౫ ॥ కర్తురవ్యధికంపుణ్యంలభతేనాత్రసంశయః । వృత్యర్థంవాప్రకుర్వీత
 సరఃకర్మశివాలయే ॥ ౨౬ ॥ యస్సయాతినసద్దేహస్త్విర్గలోకంసఖాన్ధవః । యశ్చ
 త్తభోగసిద్ధ్యర్థమపిరుద్రాలయేసకృత్ ॥ ౨౭ ॥ కర్మకుర్యాద్యదినుఖంబభ్యాచాపి
 ప్రమోదతే । తస్మాదాయతనంభక్త్యాయఃకుర్యాత్సునిసత్తమాః ॥ ౨౮ ॥ కాష్ఠే
 ప్తకాదిభిర్మర్త్యశివలోకేమహియతే । ప్రసాదార్థంమహేశస్యప్రాసాదోమునిపు
 ణ్ణవాః ॥ ౨౯ ॥ కర్తవ్యస్సర్వయత్నేనధర్మకామార్థముక్తయే । ఆశక్త్యేన్మునిశ్రే
 స్థాఃప్రాసాదంకర్తుముత్తమమ్ ॥ ౩౦ ॥ సమార్జనాదిభిర్వాపిసర్వానామానవా
 ప్నున్నయాత్ । సమార్జనంతుయఃకుర్యాన్మార్జనాన్మృదునూత్నయా ॥ ౩౧ ॥ చా
 ద్వాగ్రియణసహస్రస్యఫలంమాసేనలభ్యతే । యఃకుర్యాద్వస్త్రీపూతేనగన్ధగోమయ
 వారిణా ॥ ౩౨ ॥ ఆలేపనంయథాన్యాయంవర్షంచాన్వాగ్రియణంలభేత్ । అర్ధశ్రోతం
 శివత్యైత్రంశివలిక్ష్ణాత్సమంతః ॥ ౩౩ ॥ యస్త్యజేద్ధుస్త్యజాన్పాగ్నిశ్శివసాయు
 జ్యమాపున్నయాత్ । స్వామ్యమ్భువస్యమానంహితథాబాణస్యమవతాః ॥ ౩౪ ॥
 స్వామ్యమ్భువేతదర్థంస్యాత్సాన్విదాన్వేచతర్థకమ్ । మానుషేచతదర్థంస్యాత్తైత్రమా
 నందిజోత్తమాః ॥ ౩౫ ॥ ఏవంయతీనామావాసేత్యైత్రమానందిజోత్తమాః । రు
 ద్రావతారేచాద్యంయచ్చిష్యేచైవప్రశిష్యకే ॥ ౩౬ ॥ సరావతారేతచ్చిష్యేతచ్చి
 ష్యేచప్రశిష్యకే । శ్రీవర్మతేమహాపుణ్యేతస్యప్రాన్వేచవాద్విజాః ॥ ౩౭ ॥ తస్మిన్వా
 యస్త్యజేత్పాగ్నిశ్శివసాయుజ్యమాపున్నయాత్ । వారాణస్యాంతథాప్యేవమపి
 ముక్తేవిశేషతః ॥ ౩౮ ॥ కేదారేవమహత్యైత్రప్రయాగేచవిశేషతః । కురుత్యైత్రేవ
 యఃప్రాణాన్సన్త్యజేద్వాతినిర్వృతమ్ ॥ ౩౯ ॥ ప్రథానేపుష్కరేవన్త్యాంతథాచై
 వామరేశ్వరే । వణిశైలాకులేచైవమృతోయాతిశివాత్మతామ్ ॥ ౪౦ ॥ వారాణస్యాం

మృతోజన్మగతునోజన్మతాంప్రజేత్ । త్రివిష్టపేవిముక్తేచకేదారేసజ్జమేశ్వరే ॥ ౪౧ ॥
 శాలజ్ఞానాత్మజేత్పాణాంస్తథావైజమ్మకేశ్వరే । శుకేశ్వరేవాగోకజ్ఞేభాసా
 కేశేనుహేశ్వరే ॥ ౪౨ ॥ హిరణ్యగర్భేనస్థితేసయాతివరమాంగతిమ్ । నియమైశ్చ
 వ్యయోదేహంత్యజేత్తేతేశివస్యతు ॥ ౪౩ ॥ సయాతిశివతాంయోగీమానుషేన్ద్ర
 వికేపివా । ఆర్ద్రేవాపిమునిశ్రేష్ఠాస్తథాస్వాయమ్మువేపివా ॥ ౪౪ ॥ స్వయమ్ముతే
 తథాదేవేనాత్రకార్యావిచారణా । ఆధాయాగ్నింశివత్తేతేసమ్మాజ్యపరమేశ్వ
 రమ్ ॥ ౪౫ ॥ స్వదేహపిణ్డంజుహుయాద్యస్సయాతివరాంగతిమ్ । యావత్తావత్స
 రాహరోభూత్వాప్రాణాన్పరిత్యజేత్ ॥ ౪౬ ॥ శివత్తేతేమునిశ్రేష్ఠాశ్శివసాయుజ్య
 మాపుష్యాత్ । భిత్వాపాదద్వయంచాపిశివత్తేతేవసేత్తుయః ॥ ౪౭ ॥ సయాతి
 శివతాంచైవనాత్రకార్యావిచారణా । తేత్రస్యదర్శనంపుణ్యంప్రవేశస్తచ్చతా
 కః ॥ ౪౮ ॥ తస్మాచ్చతగుణంపుణ్యంస్సగ్గునంచప్రదక్షిణమ్ । తస్మాచ్చతగుణంపు
 ణ్యంజలస్నానమతఃపరమ్ ॥ ౪౯ ॥ క్షీరస్నానంతతోవిప్రాశ్చతాధికమనుత్తమమ్ ।
 దధ్నాసహస్రమాఖ్యాతంషుధునాతచ్చతాధికమ్ ॥ ౫౦ ॥ ఘృతస్నానేనచానస్తం
 శారకరేతచ్చతాధికమ్ । శివత్తేత్రసమీపస్థాంనదీంప్రాప్యవగాహ్యచ ॥ ౫౧ ॥
 త్యజేద్దేహంవిహాయాన్నంశివలోకేమహీయతే । శివత్తేత్రసమీపస్థానద్యస్సర్వా
 స్సుశోభనాః ॥ ౫౨ ॥ వాపీకూపతటాకాశ్చశివతీర్థాత్తత్ప్రతాః । స్నాత్వాతేషా
 రోభక్త్యాతీర్థేషుద్విజసత్తమాః ॥ ౫౩ ॥ బ్రహ్మహత్యాదిభిఃపాపైర్ముచ్యతేనాత్రసం
 శయః । ప్రాతస్నాత్వామునిశ్రేష్ఠాశివతీర్థేషుమానవః ॥ ౫౪ ॥ అశ్వమేధఫలంప్రా
 ప్యరుద్రలోకంసగచ్ఛతి । మధ్యాహ్నంశివతీర్థేషుస్నాత్వాభక్త్యాసకృన్నరః ॥ ౫౫ ॥
 గర్జాస్నానసమంపుణ్యంలభతేనాత్రసంశయః । అస్తంగతేతథాచారేస్నాత్వాగ
 ఛేచ్ఛిచ్ఛివంపదమ్ ॥ ౫౬ ॥ పాపకల్పకముగ్నృజ్యశివతీర్థేషుమానవః । ద్విజాశ్రీ
 వవణంస్నాత్వాశివతీర్థేసకృన్నరః ॥ ౫౭ ॥ శివసాయుజ్యమాపోతినాత్రకార్యా
 విచారణా । పురాధనూకరఃకశ్చిచ్ఛాన్వనందృష్ట్వాభయాత్పథి ॥ ౫౮ ॥ ప్రసక్తాద్వారమే
 కంతుశివతీర్థేవగాహ్యచ । మృతస్సవ్యయంద్విజశ్రేష్ఠాగాణపత్యమవాప్తవాః ॥ ౫౯ ॥
 యఃప్రాతర్దేవధేవేశంశివంలిజస్వరూపిణమ్ । వశ్యేత్సయాతిసర్వస్నాదధికాంగతిమే
 వచ ॥ ౬౦ ॥ మధ్యాహ్నంచమహాదేవందృష్ట్వాయజ్ఞఫలంలభేత్ । సాయాహ్నం
 సర్వయజ్ఞానాంఫలంప్రాప్యవిముచ్యతే ॥ ౬౧ ॥ మానసైర్వాచికైఃపాపైఃకాయ
 కైశ్చమహాత్తరైః । తథోపపాతకైశ్చైవపాపైశ్చైవానుపాతకైః ॥ ౬౨ ॥ స
 జ్జగ్రమేదేవమీశానందృష్ట్వాలిక్ష్ణాకృతింప్రభుమ్ । మానేనయత్కృతంపాపంత్యక్తా
 యాతిశివంపదమ్ ॥ ౬౩ ॥ అయినేచార్థమానేనదక్షిణేనోత్తరాయణే । విమ
 వేచైవసమ్మాజ్యసయాతివరమాంగతిమ్ ॥ ౬౪ ॥ ప్రదక్షిణత్రయంకుర్యాత్స
 ప్రాసాదంసమంతః । సవ్యావసవ్యన్యాయేనమృదుగత్యాశుదిర్నరః ॥ ౬౫ ॥

పదేవదేశ్వమేధస్యయజ్ఞస్యఫలమాపుయాత్ । వాచాయస్తుశివంనిత్యం సంరా
 తివరమేశ్వరమ్ ॥ ౬౬ ॥ సోపియాతివరంస్థానంప్రాప్యంకింపునరేవచ । కృత్వా
 మణ్డలకంక్షేత్రంగర్భగోమయవారిణా ॥ ౬౭ ॥ ముక్తాఫలమయోశ్చుచ్చైర్జైన్య
 నీలమయైస్తథా । పన్నరాగమయైశ్చైవ స్ఫాటికైశ్చసుశోభనైః ॥ ౬౮ ॥
 తథామారకతైశ్చైవసావర్ణైరాజతైస్తథా । తద్వర్ణైర్దాకికైశ్చైవచూర్ణైర్విజ్ఞప్తవివ
 ర్జితైః ॥ ౬౯ ॥ ఆలిఖ్యకమలంభద్రందశహస్తప్రమాణతః । సకర్ణికంమహాభాగా
 మహాదేవసమీపతః ॥ ౭౦ ॥ తత్రావాహ్యమహాదేవంసవశక్తిసహస్రైతమ్ । పశ్య
 భిశ్చతథాపశ్చిరప్తేభిశ్చేష్టదంపరమ్ ॥ ౭౧ ॥ పునరప్తేభిరీశానందశారేదశభిస్తథా ।
 పునర్వాహ్యేచదశభిస్సమువిజ్యప్రణీపశ్యచ ॥ ౭౨ ॥ నివేద్యదేవదేవాయక్షితిదా
 నఫలంభేత్ । శాలిపిష్టాదిభిర్వాపిపద్మమాలిఖ్యనిర్ధనః ॥ ౭౩ ॥ పూర్వోక్తమఖిలం
 పుణ్యంభతేనాత్రసంశయః । ద్వాదశారంతథాలిఖ్యమణ్డలేపద్వముత్తమమ్ ॥ ౭౪ ॥
 రత్నచూర్ణాదిభిశ్చుచ్చైస్తథాద్వాదశమూర్తిభిః । మణ్డలస్యచమద్యేతుభాసూరం
 స్థాప్యపూజయేత్ ॥ ౭౫ ॥ గ్రహైశ్చసంవృతంవాపిసూర్యసాయుజ్యముత్తమమ్ ।
 ఏవంప్రాకృతమప్యార్యాంవడత్రంపరికల్ప్యచ ॥ ౭౬ ॥ మధ్యదేశేచదేవేశేంద్రకృతిం
 బ్రహ్మరూపిణీమ్ । దక్షిణేనత్వమూర్తింబహుమతశ్చరజోగుణమ్ ॥ ౭౭ ॥ అగ్రత
 స్తుతమోమూర్తింమధ్యేదేవీంతథామృతమ్ । పశ్చిమాతాతన్మాత్రాపశ్చుకంచై
 వదక్షిణే ॥ ౭౮ ॥ కర్తేర్ద్రియాణాంపశ్చైవతథాబుద్ధీన్ద్రియాణాం । ఉత్తరేవిభివర్చ్య
 జ్యవడశ్చేచైవపూజయేత్ ॥ ౭౯ ॥ ఆత్మానంచాస్తరాత్మానంయుగళంబుద్ధిమేవ
 చ । అహజ్జగ్రంఛమహతానర్వయజ్ఞఫలంభేత్ ॥ ౮౦ ॥ ఏవంపఃకథితంసర్వం
 ప్రాకృతంమణ్డలంపరమ్ । అతోవత్సామివిప్రేష్టాస్సర్వకామార్థసాధనమ్ ॥ ౮౧ ॥
 గోచర్మమాత్రమాలిఖ్యమణ్డలంగోమయేనతు । చతురశ్రంవిధానేనచాద్భిరభ్యుత్య
 మస్త్రీవిత్ ॥ ౮౨ ॥ ఆలజ్జాత్యపితానాద్యైశ్చత్రైర్వాపిమనోరమైః । బుచ్చ
 దైర్ధ్యచద్యైశ్చహౌమైరశ్వధవత్రకైః ॥ ౮౩ ॥ సితైర్వికసితైఃపద్మైర్కైర్మిలాశ్చలై
 స్తథా । ముక్తాదామైర్వితానాదైలమ్పితైస్తుసితైర్ధ్వజైః ॥ ౮౪ ॥ సితవృత్పత్రకై
 శ్చైవసుశ్లఙ్ఘైఃపూర్ణకుశ్పకైః । ఫలపల్లవమాలాభిర్వైజయస్త్రీభిరంశుకైః ॥ ౮౫ ॥
 పశ్చాత్తద్దీపమాలాభిర్ధూపైఃపశ్చువిధైస్తథా । పశ్చాత్తద్దశసంయుక్తమాలిఖేత్పత్త
 ముత్తమమ్ ॥ ౮౬ ॥ తత్తద్వర్ణైస్తథాచూర్ణైశ్చేతచూర్ణైరథాపివా । ఏకహస్తప్ర
 మాణేనకృత్వాపద్మవిధానతః ॥ ౮౭ ॥ కర్ణికాయాంస్యసేదేవందేవ్యాదేవేశ్వరం
 భవమ్ । వర్ణానిచస్యసేత్పత్రేరుద్యైఃప్రాగాద్యమక్రమాత్ ॥ ౮౮ ॥ ప్రణవాదిన

మోక్షానిసర్వవర్ణానినువ్రతాః । సమ్మజ్జ్యైవంమునిశ్రేష్ఠాగర్హపుష్పాదిభిఃక్రమా
 త్ ॥ ౮౯ ॥ బ్రాహ్మణాన్భోజయేత్తత్రపశ్చాచ్ఛద్విధిపూర్వకమ్ । అక్షమాలోపసీ
 తంచకుణ్డలంచకషణ్డలుమ్ ॥ ౯౦ ॥ ఆసనంచతథాదణ్డముష్ణీవంపస్త్రీమేవచ । ర
 త్వాతేషాంద్విజేష్టాణాందేవదేవాయశవ్భవే ॥ ౯౧ ॥ మహాచరుంభివేద్యైవంకృ
 త్తంగోమిథునంతథా । అస్తేవదేవదేవాయదాపయేచ్ఛాన్డమణ్డలమ్ ॥ ౯౨ ॥ యా
 గోపయోగద్రవ్యాణిశివాయవినివేదయేత్ । ఓఙ్కారాద్యంజపేద్దీమాస్పృశివర్ణమ్
 నుక్రమాత్ ॥ ౯౩ ॥ పవమాలిఖ్యయోభక్త్యాసగ్వమణ్డలముత్తమమ్ । యత్ఫలంలభ
 తేమర్త్యస్తద్వదామిసమానతః ॥ ౯౪ ॥ సాక్షాన్వేదాన్యథాన్యాయవధీత్యవిధిపూర్వ
 కమ్ । ఇష్ట్యయజ్ఞైర్యథాన్యాయంజ్యోతిష్టోమాదిభిఃక్రమాత్ ॥ ౯౫ ॥ తతోవిశ్వః
 దస్తైశ్చపుత్రానుతాపద్యతాదృశాత్ । వానవ్రష్ఠాశ్రమంగత్వాసదారస్సాగ్నిశే
 చ ॥ ౯౬ ॥ చాన్ద్రాయణాదికాస్సర్వాఃకృత్వాన్యస్యక్రియాద్విజాః । బ్రహ్మవిద్యా
 వధీత్యైవజ్ఞానమాసాద్యయత్తుతః ॥ ౯౭ ॥ జ్ఞానేనజ్ఞేయమాలోక్యయోగీయతా
 మమాప్నుయాత్ । తత్ఫలంలభతేసర్వంవర్ణమణ్డలదర్శనాత్ ॥ ౯౮ ॥ యేనకేనా
 పివామర్త్యఃప్రలిప్యాయతనాగ్రతః । ఉత్తరేదక్షిణేవాపిపృథతోవాద్విజోత్తమా
 చతుషోణంతువాచూర్ణైరలఙ్కృత్యసమంతతః । పుష్పాక్షతాదిభిఃపూజ్యసర్వపా
 మైఃప్రముచ్యతే ॥ ౧౦౦ ॥ యస్తుగర్భగృహంభక్త్యాసకృదాలిప్యసర్వతః । చంద్రనాద్యై
 స్సకర్షురైర్గర్భద్రవ్యైస్సమంతతః ॥ ౧౦౧ ॥ వికీర్త్యగర్భకుసుమైర్థూపైర్థూప్యచతుర్
 దైః । ప్రార్థయేద్దేవమీశానంశివలోకంసగచ్ఛతి ॥ ౧౦౨ ॥ తత్రభుక్త్వామహాభోగా
 న్సర్వకోటిశతంసరః । సదేహగర్భకుసుమైఃపూరయిజ్ఞివమన్దిరమ్ ॥ ౧౦౩ ॥ క
 మాన్దాధర్వమాసాద్యగర్భద్రవ్యైశ్చనుపూజితః । క్రమాదాగత్యలోకేష్టినాజాభవో
 వీర్యవాన్ ॥ ౧౦౪ ॥ ఆదిదేవోమహాదేవఃప్రళయస్థితకారకః । సర్గశ్చభువనాధీ
 స్సర్వవ్యాపీనదాశివః ॥ ౧౦౫ ॥ శివబ్రహ్మహృతంగ్రహ్యాంమోక్షసాధనము
 మమ్ । వ్యక్తావ్యక్తంసదాగత్యమచింత్యమర్చయేత్పృథివీమ్ ॥ ౧౦౬ ॥

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీ పూర్వ భాగే మృదాదిరత్నపర్యంతశివా
 లయ నిర్వాణాదిఫలకథనంనామ అష్టన ప్రతితమోధ్యాయః.

— శివస్త్రీపూజలదిప్రశంసా—

సూతః ॥ వస్త్రపూతేనతోయేన కార్యంచైవోపలేపనమ్ । శివత్యైతేషా
 శ్రేష్ఠానాన్యథాసిద్ధిరవ్యతే ॥ ౧ ॥ ఆపఃపూతాభవస్త్యేతావస్త్రీపూతాస్సముద్ధా
 తాః । అఫేనామునిశొడ్ధులనాజేయాశ్చవిశేషతః ॥ ౨ ॥ తస్మాద్యైవసర్వకారా
 ణదైవికానిద్విజోత్తమాః । అద్భుఃకార్యాణిపూతానిసర్వకార్యప్రసిద్ధయే ॥ ౩ ॥
 జస్తుభిర్నిశ్రితావళిపస్సూక్ష్మాభిస్తాన్నిహత్యతు । యత్సంపంసకలంచాద్భురపూత

— శ్రికాకార భేదేనశివపూజాఫలమ్—

ముషయః || కథంపూజ్యోనుమాదేవోమత్తైర్వర్తదైర్వహామతే । అల్పాయ

మైరల్పవీరైర్లసతైర్వైప్రజావతిః || ౧ || సంవత్సరసహస్రైశ్చతవసాపూజ్య
 జూరమ్ । నవశ్యన్తిమరాశ్చాపికథం దేవంయజన్తితే || ౨ || సూతః || కథితంత్య
 మేవాత్రయమ్భిత్తునపుష్టవాః । తథాపిత్రద్ధయాదృశ్యఃపూజ్యస్సమాప్యవ్యవచః || ౩ ||
 ప్రసక్తాచైవసమ్పూజ్యభక్తిహీనైరపిద్విజాః । భావానుగూపఫలదోభగవాన్భక్తి
 ర్రితః || ౪ || ఉచ్చిష్టఃపూజయన్యాతిప్రేశాచంతుద్విజాధమః । సజుగ్రద్ధోరాక్షస
 స్థానంప్రాపుయాన్మృగధీద్విజాః || ౫ || అభక్ష్యభక్షీసమ్పూజ్యయాతుంప్రా
 ప్నోతిమర్దనః । గానశీలశ్చగాధర్వంసృత్యశీలస్తథైవచ || ౬ || ఖ్యాతిశీలస్తథాచా
 స్త్వంస్త్రీమనశ్శీనరాధమః । మదార్జుపూజయన్రుదంసోమస్థానమవాప్నుయా
 త్ || ౭ || గాయత్ర్యిరుద్రసభ్యర్చ్యప్రాజాపత్యమవాప్నుయాత్ । బ్రాహ్మంహి
 ప్రణవేనైవవైష్ణవంచాభినంద్యచ || ౮ || శ్రద్ధయానకృదేవాపిసమభ్యర్చ్యమహేశ్వ
 రమ్ । రుద్రలోకమనుప్రాప్యరుద్రైస్సార్ధంప్రమోదతే || ౯ || సంశోధ్యచశుభం
 లిక్తసుమరాసురపూజితమ్ । జలైఃపూతైస్తథాపీతేదేవమావాహ్యభక్తితః || ౧౦ ||
 దృష్ట్వాదేవంయథాన్యాయంప్రణివత్యచశజూరమ్ । కల్పితేచాసనేస్థాన్యధర్మజ్ఞాన
 మయేశుభే || ౧౧ || వైరాగ్యైశ్వర్యసహస్నేసర్వలోకనమస్కృతే । ఓజాగో
 వర్తమధ్యేతుసోమసూర్యాగ్నిసమ్భవే || ౧౨ || పాద్యమాచమనంచార్ఘ్యందత్వా
 రుద్రాయశమ్భవే । స్నానయేద్దివ్యతోయైశ్చమ్మితేనపయసాతథా || ౧౩ || దధ్వా
 చస్నానయేద్రుద్రంశోధయేచ్చయథావిధి । తతశ్శుద్ధామ్బునాస్నాప్యచన్దనాద్యైశ్చ
 పూజయేత్ || ౧౪ || రోచనాద్యైశ్చసమ్పూజ్యదివ్యపుష్పైశ్చపూజయేత్ । విద్య
 వతైర్నిరఖణ్డైశ్చవదైర్నానావిదైస్తథా || ౧౫ || నీలోత్పలైశ్చరాజీవైర్నవ్యైవతై
 శ్చమల్లికైః । చమ్పకైర్జాలిపుష్పైశ్చవకులైఃకరవీరకైః || ౧౬ || శమీపుష్పైర్బల్ల
 హత్పుష్పైరుత్తరాగస్త్యజైరపి । అపామార్గకదమైశ్చభూషణైరపిశోభనైః || ౧౭ ||
 దత్వాపశ్చాపిధంధూపంపాయసంచనివేదయేత్ । దధిభక్తంచమధ్వాజ్యపరిప్లుతమ్
 తఃపరమ్ || ౧౮ || శుద్ధాన్నంచైవముద్గాన్నంషడ్విధంచనివేదయేత్ । అభవశ్చా
 ధంవాపిసమ్యుతంవినివేదయేత్ || ౧౯ || కేవలంచాపిశుద్ధాన్నమాధకంతజ్జులంవశే
 త్ । కృత్వాప్రదక్షిణంచాన్తేనమస్కృత్యముహూర్తమహుః || ౨౦ || స్తుత్వాచదేవ
 మీశానంపునస్సమ్పూజ్యశజూరమ్ । ఈశానంపురుషంచైవఅఘోరంచామమే
 చ || ౨౧ || సద్యోజాతంజపంశ్చాపిపశ్చాభిఃపూజయేచ్ఛివమ్ । అనేనవిధినాదే
 ప్రసీదతిమహేశ్వరః || ౨౨ || వృతూఃపుష్పాదివత్రాద్యైరుపయుక్తాశ్శివార్చనే । గ
 వత్యైవద్విజశ్రేష్ఠాఃప్రయాన్తివరమాంగతిమ్ || ౨౩ || పూజయేద్దృశ్యవంరుద్ర

శర్వంభవమజంసకృత్ । సయాతిశివసాయజ్యంపునరావృత్తివర్జితమ్ ॥ ౨౮ ॥ అర్చితంపరమేశానంభవంశర్వముమాపతిమ్ । సకృత్సంక్షాద్వాదృష్టౌసర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥ ౨౯ ॥ పూజితంవామహాదేవంపూజ్యమానమథాపివా । దృష్టౌప్రయాతివైమర్శోబ్రహ్మలోకంసంశయః ॥ ౩౦ ॥ శుక్రాస్వమమోదయేచ్ఛాపిసతాంగతిమవాప్నోతిస్వాశ్రమైర్దగ్ధభాంధిరామ్ । దీపవృక్షంపార్థివంవాదారవంవాశివాలయే ॥ ౩౧ ॥ దత్వాకులశతంసాగ్రంశివలోకేమహీయతే । ఆయసంతామ్రజంవాపిరావ్యంసావర్ణికంతథా ॥ ౩౨ ॥ శివాయదీపంయోదద్యాద్విధినావాపిభక్తితః । సూర్యాయుతసమైశ్శతైర్వైశ్చనపురంవ్రజేత్ ॥ ౩౩ ॥ కార్తికేమాసియోదద్యాద్భుతదీపంశివాగ్రతః । సముజ్యమానంవాపశ్యేద్విధినాపరమేశ్వరమ్ ॥ ౩౪ ॥ సయాతిబ్రహ్మలోకంశ్రద్ధయామనిసగ్ధమాః । ఆవాహనంసుసాన్నిధ్యంప్రేషనంపూజనంతథా ॥ ౩౫ ॥ సమోక్తింకరుద్రగాయత్రీఆసనంప్రణవేనవై । పశ్చాత్తస్మిన్పవనంప్రొక్తంరుద్రాద్యైశ్చవిశేషతః ॥ ౩౬ ॥ ఏవంసముజ్యజయేన్నిత్యందేవదేవముమాపతిమ్ । బ్రహ్మణండక్షితేతస్యప్రణవేనసమర్చయేత్ ॥ ౩౭ ॥ ఉత్తరేదేవదేవేశంవిష్ణుంగాయత్రియాయజేత్ । ఏవాహుత్యాయథాన్యాయంపశ్చభిఃప్రణవేనచ ॥ ౩౮ ॥ సయాతిశివసాయజ్యమేవంసముజ్యశబ్దరమ్ । ఇతిసక్షేపతఃప్రాక్తోలిక్తార్పనవిధిక్రమః ॥ ౩౯ ॥ వ్యాసేనకథితఃపూర్వశ్రుత్వారుద్రముఖాత్ప్రయయిమ్ ॥ ౪౦ ॥

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్షే పూర్వభాగేఅధికారిభేదేనశివపూజా ఫలకథనంనామ అశీతమోధ్యా యః.

శ్రీపరమేశ్వరోక్తపశుపాశవిమోచకపాశుపతవ్రతమాహాత్మ్యమ్
 ఋషయః॥కథంపశుపతింపృష్టౌపశుపాశవిమోక్షణమ్ । పశుత్వంతత్యజా
 ద్దేవాస్తనోవక్తుమిహార్హసి ॥ ౧ ॥ సూతః ॥ పురాకైలాసశిఖరేభోగ్యాభ్యేస్త్వ
 తిరేకేతమ్ । సమేత్యదేవాస్సర్వజ్ఞమాజన్తుస్తత్ప్రసాదతః ॥ ౨ ॥ హితాయన
 దేవదేవానాంబ్రహ్మణాచజనార్దనః । గరుడస్యతథాసున్దమారుహ్యపురుషోత్త
 మమ్ ॥ ౩ ॥ జగామదేవతాభిర్వైదేవదేవానికంహరిః । సర్వేసమ్నాస్యదేవస్య
 గంగిరివరంశుభమ్ ॥ ౪ ॥ సేన్ద్రాస్ససాధ్యాస్సయమాఃప్రణేముర్ధిరిముత్తమామ్ ।
 గవాన్వాసుదేవోసాగరుడాద్గరుడధ్వజః ॥ ౫ ॥ అపతీర్యగిరింమేరుమారురోహ
 త్రమైః ॥ సకలదురితహీనంసర్వదంభోగముఖ్యంముదితకురరబృహ్దంనాదితంనా

గబ్బదైః || ౬ || మధురగుణితగీతం సానుకూలాన్ధకారం పదరుచితవనాన్తం కాన్తవాతాన్
తోయమ్ । భవనశతసహస్రైర్జ్ఞప్తమాదిత్యకలైర్విగ్ధలితగతివిదగ్ధైర్నాన్తబుద్ధైశ్చ
న్నమ్ ॥ ౭ ॥ భవభదిరపలాశైశ్చపదసాదైశ్చపృథ్వైర్ద్విజవరగణబుద్ధైఃకోకిలాద్యై
ర్ద్విరేషైః । క్వచిదశేషమరద్రుమసంజుగలంకురవక్తైఃపియకైస్తిలకైస్తథా ॥ ౮ ॥
బహుకదమ్బతమాలతావృతంగిరవరంశిఖరైర్విపదైస్తథా ॥ ౯ ॥ రేపుష్పేపురంశాన్
కల్పితంవిశ్వకర్తృణా ॥ ౧౦ ॥ క్రిడాద్ధందేవదేవస్యభవస్యపరమేస్థినః । అవశ్యంప్ర
త్యురందేవాస్సద్వోప్రేక్ష్యాస్సమాహితాః ॥ ౧౧ ॥ ప్రణేముద్ధూరతశ్చైవప్రభావా
దేవశూలిసః ॥ సహస్రసూర్యప్రతిమంమహాన్తంసహస్రశస్పర్యగుణైశ్చభిన్నమ్ ॥ ౧౨ ॥
జగామకైలాసగిరింమహాత్మామేరుప్రభాగేపురమాదిదేవః । తతోఽథనారిగజవా
సంజుగలంరథైరనేకైరమరానిసాదనః ॥ ౧౩ ॥ గజైర్లతైశ్చగిరిస్త్రీసన్నిభంమహా
పురద్వారమజోహరిశ్చ ॥ అథజామ్బూనదమయైర్భవనైర్మణిభూషితైః ॥ ౧౪ ॥ విమాన్
ర్వివిధాకారైఃప్రాకారైశ్చసమావృతమ్ ॥ దృష్ట్వాశమోఘైఃపురంబాహ్యందేవైశ్చ
హ్యైర్వైర్వారిః ॥ ౧౫ ॥ ప్రహృష్టవదనోభూత్వాప్రవివేశతతఃపురమ్ ॥ హర్తృప్రాసాద
మ్బాధంమహాత్మాలసమన్వితమ్ ॥ ౧౬ ॥ ద్వితీయందేవదేవస్యచతుర్ద్వారంమహా
నమ్ ॥ వజ్రవైడూర్యమాణిక్యమణిజాలైస్సమావృతమ్ ॥ ౧౭ ॥ డోలాపిత్తేన
యుక్తంఘట్టాచామరభూషితమ్ ॥ మృదగ్గమురజైర్బుష్టంవీణావేణునాదితమ్ ॥ ౧౮ ॥
సృత్యభిరస్పరస్పజ్జైర్భుతస్పజ్జైశ్చసంవృతమ్ ॥ దేవేంద్రీభవనాకారైర్భవనైర్ద
మోహనైః ॥ ౧౯ ॥ ప్రాసాదశ్చక్లేష్వభపారనార్యస్సహస్రశఃపుష్పఫలాక్షతాద్యై
స్థితాఃకరైస్తస్యహరేస్సమన్తాత్ప్రదిక్షిపుక్తుర్ద్వియథాభవస్య ॥ ౨౦ ॥ దృష్ట్వా
నార్యస్తదావిష్ణుంమదఘూర్ణితలోచనాః । విశాలజఘనాస్సద్యోననృతుర్ముము
గుః ॥ ౨౧ ॥ కాశ్చిద్దృష్ట్వాహరింనార్యఃకింభీష్టప్రహసితాననాః । కింభీద్విప్ర
ప్రాశ్చసప్తకాశ్చీగుణాజగుః ॥ ౨౨ ॥ చతుర్థంపఞ్చమంచైవవత్తంచసప్తమ
థా ॥ అష్టమంనవమంచైవదశమంచపురోత్తమమ్ ॥ ౨౩ ॥ అతిత్యాసాద్యదేవస్య
రంశమోఘస్సశోభనమ్ ॥ సువృత్తంసుతరాంశుభింకైలాసశిఖరేశుభే ॥ ౨౪ ॥
సూర్యమణ్డలంజాగైర్విమానైశ్చవిభూషితమ్ ॥ స్ఫటికైర్బుజైశ్చపైర్జ్ఞాన
నదమయైస్తథా ॥ ౨౫ ॥ నానారత్నమయైశ్చైవదిగ్విదితువిభూషితమ్ ॥ గ
రైర్గోవతేశ్చమోర్ఖానాభూషణభూషితైః ॥ ౨౬ ॥ అనేకైస్సర్వతోభద్రై
రత్నమయైస్తథా ॥ ప్రాకారైర్వివిధాకారైరష్టావింశతిభిర్వృతమ్ ॥ ౨౭ ॥ ఉప
రైర్మహాద్వారైర్విదితువివిదైర్బుధైః ॥ గుహ్యలయైర్గుహ్యగుహైర్గుహస్యభవ
తైః ॥ ౨౮ ॥ గ్రామైరన్యైర్మహాభాగామాక్తికైర్బుష్టమోహనైః ॥ గజే

తదైర్దివ్యైఃపద్మరాగమయైస్తథా ॥ ౨౮ ॥ చంద్రైర్వివిధాకారైఃపుష్పిద్యానైశ్చ
శోభనైః । తటాకైర్దిర్వికాభిశ్చహేమసోపానవజ్రైఃభిః ॥ ౨౯ ॥ (స్త్రీ)ణాం
తజితైర్హంసైస్సేవితాభిస్సమస్తతః । మయూరైశ్చైవకారణైఃకోకిలైశ్చక్రవాక
తైః ॥ ౩౦ ॥ శోభితాభిశ్చవాపీభిర్దివ్యాన్పుతజలైస్తథా । సంలాపాలాపకుశలై
స్సర్వాభరణభూషితైః ॥ ౩౧ ॥ స్తనభారావసమైశ్చమదాఘుగర్జితలోచనైః । గ
యనాదరతైర్దివ్యైరుద్రకన్యాసహస్రతైః ॥ ౩౨ ॥ నృత్యభిరపరస్పృష్టైరమరైరపి
దుగ్ధభైః । ప్రభుజ్ఞామ్బుజబుద్ధాద్యైస్తథాద్విజవరైరపి ॥ ౩౩ ॥ రుద్ర(స్త్రీ)గణస
జ్జీర్ణైర్జలక్రీడారతైస్తథా । రతోత్సవరతైశ్చైవలలితైశ్చపదేవదే ॥ ౩౪ ॥ గ్రామ
రాగానురక్తైశ్చపద్మరాగసహస్రభైః । స్త్రీసజ్జైర్దేవదేవస్యభవస్యవరమాత్మనః ॥ ౩౫ ॥
దృష్టౌవిప్రయమావన్నాస్తథైర్దేవాస్సమస్తతః । తతైవదదృశుర్దేవాబృన్దయద్ర
గణస్యచ ॥ ౩౬ ॥ అణేశ్వరాణాంపీరాణామపిబృన్దంసహస్రశః । మవగ్ధకృతసోపా
నాన్సజ్రవైదూర్యభూషితాః ॥ ౩౭ ॥ స్ఫాటికాదేవదేవస్యదదృశుస్తేవిమానకాః ।
తేహంశ్చజ్ఞేమహృష్టాశ్చనార్యఃకమలలోచనాః ॥ ౩౮ ॥ విశాలజఘనాయతాగ్ర
ర్వాపురస్తథా । కిన్నర్యఃకిన్నరాశ్చైవభుజక్లాసిద్ధకన్యకాః ॥ ౩౯ ॥ నానావే
షభరాశ్చాన్యానానాభూషణభూషితాః । నానాప్రభావసంయుక్తానానాభోగరతి
ప్రియాః ॥ ౪౦ ॥ నీలోష్ఠలదళప్రభావఃపద్మపత్రాయతేక్షణాః । పద్మకింజల్కసజ్జా
తైరంశుకైరతిశోభనాః ॥ ౪౧ ॥ వలయోద్భూపురైర్దూరైశ్చితైశ్చితైస్తథాంశు
తైః । భూషితాభూషితైశ్చాన్యైర్మణితామణ్డనప్రియాః ॥ ౪౨ ॥ దృష్టాభబృన్దం
సురసుందరీణాంగణేశ్వరాణాంసురసుందరీణామ్ । జన్మర్గణేశస్యపురంసురేశాఃపుర
ద్విషశ్చక్రపురోగమాశ్చ ॥ ౪౩ ॥ దృష్టౌభతథస్సురసిద్ధసజ్జాఃపురస్యమధ్యే
పురుషాతపూర్వాః । భవస్యబాలారాసహస్రవర్ణంవిమానమాద్యంపరమేశ్వర
స్య ॥ ౪౪ ॥ అథతస్యవిమానస్యద్వారిసంస్థంగణేశ్వరమ్ । నన్దినందదృశుస్సర్వేదే
వాశ్చక్రపురోగమాః ॥ ౪౫ ॥ తందృష్టౌనన్దినంసర్వేప్రణమ్యామూర్ధణేశ్వరమ్ । జ
యేతిదేవాస్తందృష్టౌసోప్యాహవగణేశ్వరః ॥ ౪౬ ॥ భోభోదేవామహాభాగా
పుర్వేర్ధూతకల్పమాః । సమ్ప్రాప్తాస్సర్వలోకేశావక్త్రమర్మభసుప్రతాః ॥ ౪౭ ॥
తమామూర్త్యరదందేవంపారణేష్ట్రసమప్రభమ్ । పశుపాశశుమోత్కార్థందర్శయా
హస్తహేళ్యరమ్ ॥ ౪౮ ॥ పురాపురత్రయందద్ధంపశుత్వంపరిభాషితమ్ । శజ్జి
తాశ్చవయంతత్రపశుత్వంప్రతిసుప్రత ॥ ౪౯ ॥ ప్రతంపాశుపతంప్రోక్తంభవేనపర
మేషినా । ప్రతేనానేనభూతేశపశుత్వంనైవవిద్యతే ॥ ౫౦ ॥ అథద్వాదశవర్షంవా
సద్వాదశశకంతువా । దినద్వాదశశకంవాపికృత్వాతద్వక్రీతముత్తమమ్ ॥ ౫౧ ॥

ముచ్యతే పశవస్సు ర్వేపశుపాశైర్భవస్యతు । దర్శయామా సతా ద్వేవా నాన్నారాయణ
పురోగమా ॥ ౫౨ ॥ నదీశిలాదతనయస్సర్వభూతగణాగ్రణీః । తందృష్త్వా దేవమీ
శానంసావ్యం సగణమవ్యయమ్ ॥ ౫౩ ॥ ప్రణేమస్తుష్టువుశ్చైవ ప్రీతికట్టకీతత్వః ।
విజ్ఞాప్యశీతికణ్ఠాయవశుపాశవిమోక్షణమ్ ॥ ౫౪ ॥ తస్మిన్తదాగ్రతశ్చ మోక్షః ప్రణవ
త్యపునఃపునః । తతస్సు మేష్రిత్యతా న్నర్వా ద్వేవదేవో వృషభ్యజః ॥ ౫౫ ॥ విశోభ్య
తేహం దేవా నాంపశుత్వంపర మేశ్వరః । వ్రతంపాశుపతంచైవస్వయం దేవోనుహ
శ్వరః ॥ ౫౬ ॥ ఉపదిశ్యమునీనాంచనహస్తేచావృప్యభావః । తదావ్రభృతితేదేవా
స్సర్వేపాశుపతాస్స్పృతాః ॥ ౫౭ ॥ పశూనాంచపతిర్యస్తాత్తేహంసాక్షాద్ధిదేవతా
తస్మాత్పాశుపతాః ప్రోక్తాస్తవస్తేపుశ్చ తేపునః ॥ ౫౮ ॥ తతోద్వాదశవద్వా నైముక్త
పాశాస్సురోత్తమాః । యయుర్వభాగతంసర్వేబ్రహ్మణా సహవిష్టునా ॥ ౫౯ ॥ ఏ
తద్వక్షః ధితంసర్వేపితామహామఖాచ్ఛురమ్ । పురానసతుమా రేణతస్మాద్వా
సేనధీమతా ॥ ౬౦ ॥ యశ్చాగ్రయేచ్ఛుచిర్విప్రాభ్యులుయాద్వాశుచిర్మరః ।
సదేహభేదమాసాద్యపశుపాశైః ప్రముచ్యతే ॥ ౬౧ ॥ * * *

ఇతి శ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీపూర్వ భాగే పరమేశ్వరోక్తపశుపాశవిమో
క్షకపాశుపతవ్రతమాహాత్మ్యకథనం నామ ఏకాశీతమోధ్యాయః.

— శ్రీ పశుపాశవిమోక్షకశివలిక్ష్మీర్చనవ్రతానుష్ఠానక్రమః శ్రీ —

మువయః ॥ వ్రతమేతద్వయోప్రోక్తంపశుపాశవిమోక్షణమ్ । వ్రతంపా
శుపతంలైక్ష్మంపురాదేవైరనుష్ఠితమ్ ॥ ౧ ॥ వక్తునర్హసిచాస్తాకంయథాపూర్వం
త్యయాశ్రుతమ్ ॥ సూతః ॥ పురాసనతుమా రేణపుష్కలైర్లాదిరాదరాత్ ॥ ౨ ॥
నదీప్రాహవచస్తస్మైవ్రవదామిసమాసతః । దేవైర్దైత్యైస్తథాసద్దైగధైస్సేన్ద్రై
చారణైః ॥ ౩ ॥ మునిభిశ్చనుహాభాగైరనుష్ఠితమనుత్తమమ్ । వ్రతంద్వాదశలిక్ష్మీ
ఖ్యంపశుపాశవిమోక్షణమ్ ॥ ౪ ॥ భోగదంయోగదంచైవకామదంముక్తిదంశుభ
మ్ । అవియోగకరంపుణ్యంభక్తానాంభయనాశనమ్ ॥ ౫ ॥ షడ్భగసహితాన్వేదా
ధిత్యాతేనర్హితమ్ । సర్వదానోత్తమంపుణ్యమశ్వమేధాయుతాధికమ్ ॥ ౬ ॥
ర్వమజ్జలదంపుణ్యంసర్వశత్రువినాశనమ్ । సంసారార్థవమగ్నానాంజన్మానామవి
మోక్షదమ్ ॥ ౭ ॥ సర్వవ్యాధిహరంచైవసర్వజ్వరవినాశనమ్ । దేవైరనుష్ఠిత
పూర్వంబ్రహ్మణావిష్టునాతథా ॥ ౮ ॥ కృత్వాకనీయసంలిక్ష్మంసాప్యచందనవారిణా
మైత్రమాసాదివిప్రేంద్రాశ్శివలిక్ష్మవ్రతంచరేత్ ॥ ౯ ॥ కృత్వాహైమంశుభంపద్మ
ద్వికాకేశరాద్వితమ్ । నవరత్నైశ్చభుచితమష్టపత్రంయథాబధి ॥ ౧౦ ॥ కర్ణికాయా

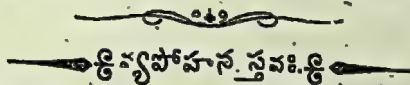
న్య సేల్లి క్కం స్సాటికం పీత సంయుతమ్ । తత్ర భక్త్యాయ తా న్యాయ మగ్నయే ద్బిల్వ పత్ర
 కైః ॥ ౧౧ ॥ సితై స్సహస్రకమలై రక్షై ర్నీలోత్పలై రపి । శ్వేతార్క కణ్ణికా రైశ్చ
 కరవీరై ర్బలై రపి ॥ ౧౨ ॥ ఏతై రవై ర్యథా లాభం గాయత్యా త్ర స్య సుప్రతాః । స
 మ్బుజ్యై వ గద్గా ద్యై ధూపై ర్దీపై శ్చ సుజ్జలైః ॥ ౧౩ ॥ సీరాజ నాద్యై రవై శ్చ లిక్ష్ణ
 మూర్తిం మహేశ్వరమ్ । అగరుం డక్షిణే దద్యాన్ ఘోరేణ ద్విజో త్తమాః ॥ ౧౪ ॥ పశ్చి
 మే సద్య నున్నే నిది వ్యాంచై వ మనశ్శిలామ్ । ఉత్తరే వా మదే వేన చన్దనం వా పి దావయే
 త్ ॥ ౧౫ ॥ పురుషేణ ముని శ్రేష్ఠా హరితా శంచ పూర్వతః । సితా గూర్భా వం విప్రా
 నైథా కృష్ణా గూర్భా వమ్ ॥ ౧౬ ॥ తథా గుగ్గులు ధూపం చ సాగ్ధిక మను త్ర మమ్ । సి
 తారం నామ ధూపం చ దద్యాద్ విశాయ భక్తిరః ॥ ౧౭ ॥ మహావరుర్ని వేద్య సాన్యదా
 ధకాన్న మథాపి వా । ఏతద్వ్యః కథితం పుణ్యం శివ లిక్ష్ణ మహా ప్రతమ్ ॥ ౧౮ ॥ సర్వ మాసే
 మసా మాన్యం విశేషోపచక్తి ర్యతే । వైశాఖే వజ్ర లిక్ష్ణం చ జ్యేష్ఠే మారక తంతథా ॥ ౧౯ ॥
 ఆషాఢే మాత్రికం లిక్ష్ణం శ్రావణే నీల నిర్మితమ్ । మాసి భాద్రవదే లిక్ష్ణం పద్మ రాగ నయం
 శుభమ్ ॥ ౨౦ ॥ ఆశ్వినే చైవ విప్రేష్టా గోమేధక మయం శుభమ్ । ప్రవాళే నైవ కా
 ర్తిక్యాంతథా వై మార్గ శీర్షకే ॥ ౨౧ ॥ వైశాఖ్య నిర్మితం లిక్ష్ణం పువ్య రాగేణ పువ్యకే
 మాఘే వసూర్య కా వై న ఫాల్గుణే స్సాటికే నచ ॥ ౨౨ ॥ సర్వ మాసే ఘక మలం హైమ మే
 కం విధీయతే । అలాభే రాజ తం వా పికే వలంక మలంతు వా ॥ ౨౩ ॥ రత్నా నామ వ్య
 లాభేతు హేమ్నా వారాజ తేన వా । రజత స్యావ్యలాభేతు తామ్ర లోహే నకారయే
 త్ ॥ ౨౪ ॥ శైలం వా దారుజం వా పి మృత్తయం వా సవేదికమ్ । సర్వ గర్భ మయం వా
 పి క్షుణికం పరికల్పయేత్ ॥ ౨౫ ॥ హైమ చ్చి కే మహాదేవం శ్రీవక్రేణై వ ప్రాజయేత్ ।
 సర్వ మాసే ఘక మలం హైమ మేక మథాపి వా ॥ ౨౬ ॥ రాజ తం వా పిక మలం హైమ
 కర్ణిక ముత్ర మమ్ । రాజ త స్యావ్యలాభేతు విల్వ పత్రై స్స సుగర్భయేత్ ॥ ౨౭ ॥ సహ
 స్రక మలా లాభే తదర్థే నాపి ప్రాజయేత్ । తదర్థార్థే న వారుద్ర మష్టోత్తర శతే న వా ॥ ౨౮ ॥
 విల్వ పత్రే స్థితా లక్ష్మీ ర్దేవీ లక్షణ సంయుతా । నీలోత్పలే మ్భికా సాత్మా దుష్ప లేషణ్ణ
 బస్స్వయమ్ ॥ ౨౯ ॥ పద్మా శ్రితో మహాదేవ స్స గ్వదేవ పరిశ్శివః । తస్మాద్ సర్వ ప్రయ
 త్నై రశీవ త్రం న త్యజేద్బుధః ॥ ౩౦ ॥ నీలోత్పలంచోత్పలంచక మలంచ విశేషతః ।
 సర్వ వశ్యకరం పద్మం శిలా సర్వార్థ సిద్ధిదా ॥ ౩౧ ॥ కృష్ణా గరున ముక్ఖుతం సగ్వ పా
 పకృత్త నమ్ । గుగ్గులు ప్రభృతీ నాం చ దీపా నాం చ నివేదనమ్ ॥ ౩౨ ॥ సర్వ రోగ క్షయం
 త్రైవ చన్దనం సర్వ సిద్ధిదమ్ । సాగ్ధికం తథా ధూపం సర్వ కామార్థ సాధకమ్ ॥ ౩౩ ॥
 శ్వేతా గూర్భా వంచైవ తథా కృష్ణా గూర్భా వమ్ । సాన్యం శీతారి ధూపం చ సాత్మాన్ని
 ర్వాణ సిద్ధిదమ్ ॥ ౩౪ ॥ శ్వేతార్క మను మే సాత్మా చ్చతుర్వక్త్రైః ప్రజాపతిః । కర్ణి
 కార స్య కుసుమే మేథా సాత్మా ద్వ్యవస్థితా ॥ ౩౫ ॥ కరవీరే గణాధ్యక్షో బకే నారా
 యణ స్స్వయమ్ । సుగర్భి ఘన సర్వే మకుసుమే మున గాత్మజా ॥ ౩౬ ॥ తస్మాదే తై ర్య

థాలాభంపుషుసూపాదిభిశ్చుభైః పూజయేద్దేవదేవేశంభక్త్యావిత్తానుసారతః ॥ ౩౭ ॥
 నివేదయేత్తతోభక్త్యాపాయసంచనుహాచరుమ్ । సమృతంసోపదంశంచసర్వద్రవ్య
 సమన్వితమ్ ॥ ౩౮ ॥ శుద్ధాన్నంవాపిముద్గాన్నమాభకంచార్ధకంతువాచామరంతా
 శవృత్తంచరస్తైభక్త్యానివేదయేత్ ॥ ౩౯ ॥ ఉపహారాశిపుణ్యానిన్యాయేనైవాన్వి
 తాన్యపి । నానాభానిచాద్వాణిప్రాక్షితాన్యన్నసాపునః ॥ ౪౦ ॥ నివేదయేత్పురు
 ద్రాయభక్తియుక్తేనచేతసా । క్షీరాదైస్సస్వదేవానాంఘ్రిత్యర్థమమృతంధృవ
 మ్ ॥ ౪౧ ॥ విష్ణునాజిష్ణునాసాత్మాదన్నేసర్వంప్రకృష్టితమ్ । భూతానామన్న
 దానేనప్రీతిర్భవతిశబరే ॥ ౪౨ ॥ తస్మాత్సముఖయేద్దేవేమన్నేప్రాణేవ్రతిస్థి
 తాః । ఉపహారేతథాతుష్టిర్వ్యజ్ఞేనేవససస్వయమ్ ॥ ౪౩ ॥ సర్వాత్మకోమహాదే
 వోగర్హతోయేహ్యపాన్మృతిః । పీతేవైప్రకృతిసాత్మాత్మహదాదైర్వ్యసంధితా ॥ ౪౪ ॥
 తస్మాద్దేవంయజేద్భక్త్యాప్రతిమాసంయథావిధి । పౌర్ణమాస్యాంవ్రతంకార్యంసర్వ
 కామార్థసిద్ధయే ॥ ౪౫ ॥ సత్యంశౌచందయాశాన్తిస్సంతోషోదానమేవచ । పౌర్ణమా
 స్యామమావాస్యాముపవాసంచకారయేత్ ॥ ౪౬ ॥ సంవత్సరాంతేగోదానంవృషో
 త్సర్గంవిశేషతః । భోజయేద్బ్రాహ్మణ్యశ్రోత్రియాన్వేదపారగాః ॥ ౪౭ ॥
 తల్లిక్ష్ణంపూజితంతేనసర్వద్రవ్యసమన్వితమ్ । స్థావయేద్వాశివత్కేత్రేదాపయేద్బ్రా
 హ్మణాయవా ॥ ౪౮ ॥ యపివంసర్వమాసేమశివలిజ్ఞమహావ్రతమ్ । కుర్యాద్భక్త్యా
 ముక్తశ్రేష్ఠాస్సుపవతతాంవరః ॥ ౪౯ ॥ సూర్యకోటివ్రతీకాశైర్విమానైరత్మభూ
 షితైః । గత్వాశివపురంఽదివ్యంనేహాయాతికదాచన ॥ ౫౦ ॥ అథవాహ్యేకమాసం
 వాచరేదేవంవ్రతోత్తమమ్ । శివలోకమవాప్నోతిసాత్రకార్యావిచారణా ॥ ౫౧ ॥
 అథవాసక్తచిత్తశ్చేద్యాన్యాన్సజ్జీవ్యయేద్వరాః । వర్షమేకంచరేదేవంతాంస్తా
 న్సావ్యశివంవ్రజేత్ ॥ ౫౨ ॥ దేవత్వంవాపిత్వత్వంవాదేవరాజత్వమేవచ । గణ
 పత్యపదంవాపినక్తోపిలభతేనరః ॥ ౫౩ ॥ విద్యాార్థీలభతేవిద్యాంభోగార్థీభోగమా
 ప్నుయాత్ । ద్రవ్యార్థీచనిధింపశ్యేదాయుఃకామశ్చిరాయుషమ్ ॥ ౫౪ ॥ యాన్యాం
 శ్చిత్తయతేకమాంస్తాంస్తాన్సాగ్రిప్యేహమోదతే । ఏకమాసవ్రతాదేవసోస్తేరుద్ర
 త్వమాప్నుయాత్ ॥ ౫౫ ॥ ఇదంపవిత్రంపరమంరహస్యంవ్రతోత్తమంవిశ్వసృజా
 పిసృష్టమ్ । హితాయదేవానురసిద్ధమర్త్యవిద్యాధరాణాంపరమంశివేన ॥ ౫౬ ॥ స
 మ్భుజ్యపూజ్యంవిధినైవమీశంప్రణమ్యమూర్ధ్నసహభృత్యపుత్రైః । వ్యపోహసం
 నామజపేత్సవంచప్రదక్షిణంకృత్యశివంవ్రయత్ ॥ ౫౭ ॥ పురాకృతంవిశ్వసృ

జాస్తవంచహితాయదేవేనజగత్ప్రయస్య | పితామహేనైవసురైశ్చసార్థంమహాను
భావేనమహర్ష్యమేతత్ || ౫౮ || * * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్షే పూర్వభాగే పశుపాశవిమోచకశివలిక్ష్మ
వ్రతానుష్ఠానకథనంనామ ధ్వ్యశీతత మో ధ్యా యః.

సూతః || వ్యపోహనస్తవంవత్సే సర్వసిద్ధిప్రపంశుభమ్ | సద్విసత్పముఖాద్భు
త్వాకుమారేణమహాత్మనా || ౧ || వ్యాసాయకథితంతస్మాద్భహుమా నేనవైమయా |
సమశ్శివాయశుద్ధాయఃకర్మలాయయశస్వినే || ౨ || కుష్టాన్తకాయసర్వాయభవా
యవరమాత్మనే | పశ్చివక్త్రోదశభుజోహృత్పవభృద్దైర్యుతః || ౩ || శుద్ధస్పటిక
సంకాశస్సర్వాభరణభూషితః | సర్వజ్ఞసర్వగత్సాస్తస్సర్వోపరిసుసంస్థితః || ౪ ||
పద్మాసనస్థసోమేశః పాపమాశువ్యపోహతు | ఈశానఃపురుషశ్చైవఅఘోరస్స
ద్యవవచ || ౫ || వామదేవశ్చభగవాన్వాపమాశువ్యపోహతు | అనన్తస్సర్వవిద్యే
శస్సర్వజ్ఞసర్వదఃప్రభుః || ౬ || శివధ్యానైకసమ్పన్నస్సమేపాపంవ్యపోహతు | సూ
క్ష్మస్సరాసురేశానావీశ్వేశోగణపూజితః || ౭ || శివధ్యానైకసమ్పన్నస్సమేపా
పంవ్యపోహతు | శివోత్తమోమహాపూజ్యశ్శివధ్యానపరాయణః || ౮ || సర్వగస్సర్వ
దత్తాస్తస్సమేపాపంవ్యపోహతు | ఏకాత్మోభగవాన్శివార్చనపరాయణః || ౯ ||
శివధ్యానైకసమ్పన్నస్సమేపాపంవ్యపోహతు | త్రిమూర్తిర్భగవాన్శివభక్తిప్రబో
ధకః || ౧౦ || శివధ్యానైకసమ్పన్నస్సమేపాపంవ్యపోహతు | శ్రీకణ్ఠశ్శ్రీపతిశ్శ్రీ
మాఞ్ఞివధ్యానరతస్సదా || ౧౧ || శివార్చనరతసాత్మాస్సమేపాపంవ్యపోహతు |
శిఖణ్డీభగవాఞ్ఞాస్తశ్శవభస్మానులేపనః || ౧౨ || శివార్చనరతశ్శ్రీమాస్తస్సమేపా
పంవ్యపోహతు | త్రైలోక్యనమితాదేవీసోలూకారాపురాతనీ || ౧౩ || దాతౌ
యశోమహాదేవీకౌరీహైమవతీశుభా | ఏకపణ్ణాగ్రజాసామ్యాపాటలావాతధైవ
చ || ౧౪ || అపర్ణావరదాదేవీవరదానైకతత్పురా | ఉమాసురహరాసాత్మాతౌగి
శీవాకపర్దినీ || ౧౫ || భట్వాల్లధారిణీదివ్యాకరాగ్రతరుపల్లవా | వైగమేయాదిభి
ద్దీవైశ్చపుతుర్భిఃపుత్రైర్వైర్వృతా || ౧౬ || మేనాయానల్లినీదేవీవారిజావారిజేక్ష
ణా | అమ్బాయావీతశోకస్యనల్లినశ్చమహాత్మనః || ౧౭ || శుభావత్యాస్సశశాన్తా
పశ్చిచూడావరప్రదా | సృష్టిర్థంసర్వభూతానాంప్రకృతిత్వంగతావ్యయా || ౧౮ ||
త్రయోవింశతిభిస్తత్త్వైర్మహదాద్యైర్విజృమ్భితా | లత్యైర్దశక్షీభిర్విశ్వంనమి
తానద్దనల్లినీ || ౧౯ || మనోన్తనీమహాదేవీమాయావీమణ్ణనప్రియా | మాయయాయా
జగత్సర్వఃప్రవృద్ధ్యంసచరాచరమ్ || ౨౦ || తోభిణీమోహినీఃత్వంయోగినాం

హృదిసంస్థితా । ఏకానేకస్థితా లోకేణద్వీవరనిభేదాత్ ॥ ౨౧ ॥ భక్త్యాపరమయా
 త్యంసర్వదేవైరభిష్టుతా । గణేంద్రా మ్మోక్షజగద్భ్రష్ట్రయమపిత్రేశపూర్వతైః ॥ ౨౨ ॥
 సంస్తుతాజననీతేహంసరోపద్రవనాశనీ । భక్తానామూర్తిహంభవ్యాభవభావనా
 శనీ ॥ ౨౩ ॥ భుక్తిముక్తిప్రదాదివ్యాభక్తానామప్రయత్నతః । సామేసాత్మాన్తహదేవీపా
 పమాశువ్యపోహతు ॥ ౨౪ ॥ చణ్డస్సర్వగణేశానోముఖాచ్ఛమోభిర్వినిర్గతః । శివా
 ర్చనరతశ్శ్రీమాన్తస్మేపాపంవ్యపోహతు ॥ ౨౫ ॥ శాలిదామనపుత్రస్తుకూలమా
 ర్గోద్ధితఃప్రభుః । జామాతామరుతాందేవస్సర్వభూతమహేశ్వరః ॥ ౨౬ ॥ సర్వగస్సర్వ
 దృక్భగవత్సర్వేశసద్భుతఃప్రభుః । సనారాయణకైర్దేవైస్సేన్ద్రైఃపద్మదివాకరైః ॥ ౨౭ ॥
 సిద్ధేశ్వరయతగన్ధర్వైఃపృథ్వితైఃకృతవిధాయతైః । ఉరగైర్మపిభిక్షైఃపవనైఃకృత
 మహాత్మనా ॥ ౨౮ ॥ స్తుతస్త్రైలోక్యనాథస్తుమునిరస్తఃపురంస్థితః । సర్వదాపూ
 తస్సర్వైర్వర్షదీపాపంవ్యపోహతు ॥ ౨౯ ॥ మహాశాయోమహాలేజామహాదేవభవా
 పరః । శివార్చనరతశ్శ్రీమాన్తస్మేపాపంవ్యపోహతు ॥ ౩౦ ॥ మేరుమందరసర్వో
 తటకూటప్రభేదనః । విరావతాదిభిద్ధివైర్విదిగజైశ్చసుపూజితః ॥ ౩౧ ॥ సప్తపా
 తాశపాదశ్చసప్తద్వీపారుజ్జఙ్గః । సప్తార్ణవామృతశైవసర్వతీర్థోదరశ్శివః ॥ ౩౨ ॥
 అకాశదేహయాదిబృహస్పసోమసూర్యాగ్నిలోచనః । హతాసురమహావృత్తోబ్రహ్మ
 విద్యామదోతకటః ॥ ౩౩ ॥ బ్రహ్మద్యాభోరణైర్దివైర్వ్యోగపాశసమన్వితైః ।
 ధోహృత్పుష్కరికాభ్యేస్తమేష్టువృత్తింబుధ్ధ్యవ ॥ ౩౪ ॥ నాగేన్ద్రైఃక్రోయస్సాత్మాగ్ధా
 కోటిశతైర్వృతః । శివధ్యానైకసమస్తస్సమేపాపంవ్యపోహతు ॥ ౩౫ ॥ భృ
 ఙ్గీశఃపింగళాత్మోసాభసితాశస్తుదేహయక్ । శివార్చనరతశ్శ్రీమాన్తస్మేపాపం
 వ్యపోహతు ॥ ౩౬ ॥ చతుర్భుస్తమభిర్నిత్యంసర్వాసురనిబర్హణః । సూర్యశ్చ
 ధరశ్చాన్తసేనానీశ్శిఖవాహనః ॥ ౩౭ ॥ దేవసేనాపతశ్శ్రీమాన్తస్మేపాపంవ్యపో
 హతు । భవశ్శార్వస్తథేశానోరుద్రఃపశుపతిస్తథా ॥ ౩౮ ॥ ఉగ్రోభీమోమహాదే
 విశ్శివార్చనరతస్సదా । ఏతాఃపాపంవ్యపోహస్తుమూర్తయఃపరమేష్ఠినః ॥ ౩౯ ॥
 మహాదేవశ్శివోరుద్రశ్చజగరోసీలలోహితః । ఈశానోవిజయోభీమోదేవదేవోభ
 వోద్భవః ॥ ౪౦ ॥ కపాలీశశ్చవిజ్ఞేయోరుద్రారుద్రాంశసమ్భవాః । శివప్రణామన
 మ్పన్నావ్యపోహంతుమలంముమ ॥ ౪౧ ॥ ఏకర్తనోవివస్వాంశ్చమూర్త్యోభాసు
 రోరవిః । లోకప్రకాశకశ్చైవలోకసాక్షీత్రివిక్రమః ॥ ౪౨ ॥ అదిత్యశ్చతథాసూర్య
 శ్చాంశుమాంశ్చదివాకరః । ఏతేవైద్వాదశాదిత్యావ్యపోహంతుమలంముమ ॥ ౪౩ ॥
 గగనంస్సర్వనంతేజోరసశ్చపృథివీతథా । చంద్రస్సూర్యస్తథాత్మాచతనవశ్శివభాష
 తాః ॥ ౪౪ ॥ పాపంవ్యపోహస్తుమమభయంనిర్ణాశయస్తుమే । వాసవఃపావకశ్చై
 వయమోనిర్యతరేవచ ॥ ౪౫ ॥ వరుణోవాయుసోమావఈశానోభగవాంహరిః ॥

పితామహశ్చభగవాన్భివధ్యానపరాయణః ॥ ౪౬ ॥ పతేపాపంవ్యపోహస్తుమనసా
 కర్మణాకృతమ్ । నభస్వాస్తస్మిన్భూనోవాయూరనిలోమారుతస్తథా ॥ ౪౭ ॥ ప్రాణః
 ప్రాణేశజీవేశామారుతశ్చివభాషితాః । శివార్చనరతాస్సర్వేవ్యపోహస్తుమలంమ
 మ ॥ ౪౮ ॥ ఘోరచరిచనుచారీచబ్రహ్మేశోబ్రహ్మబ్రహ్మధీః । సుషేణశ్శాశ్వతఃపృథ
 వ్యుప్తశ్చమహాబలః ॥ ౪౯ ॥ ఏతేవైచారణాశ్చ మోఖఃపూజయాతీవభావితాః ।
 వ్యపోహస్తుమలంసర్వంపాపంచైవమయాకృతమ్ ॥ ౫౦ ॥ మస్త్రజ్ఞోమస్త్రవిత్సా
 జ్ఞోమస్త్రాటిధృతపూజితః । సిద్ధవిద్భరవస్సిద్ధస్సర్వసిద్ధిప్రదాయినః ॥ ౫౧ ॥ వ్య
 పోహస్తుమలంసర్వేసిద్ధాశ్చివవదార్పణాః । యత్సేయతేశభనదోబృహస్పకోమణిభ
 ద్రకః ॥ ౫౨ ॥ పూజ్యభద్రేశ్వరోమాలీశితికుణ్డలిరేవచ । నరేంద్రశ్చైవయత్సేవావ్య
 పోహస్తుమలంమమ ॥ ౫౩ ॥ అనంతఃకులిశ్చైవవాసుకిస్తక్షకస్తథా । కర్కశ్రుటకో
 మహావత్సశ్చఙ్గపాలశ్చకవృశః ॥ ౫౪ ॥ శివప్రణామసన్నున్నాశ్చివదేహప్రభూమ
 ణాః । మమపాపంవ్యపోహస్తువిషంస్థావరజర్జవమ్ ॥ ౫౫ ॥ వీణాజ్ఞాకిన్సరశ్చైవ
 సురసేనఃప్రహర్షణః । అతీశయస్సుప్రయోగీతీర్థశ్చైవకిన్సరాః ॥ ౫౬ ॥ శివ
 ప్రణామసన్నున్నావ్యపోహస్తుమలంమమ । విద్యాధరశ్చవిబుధోవిద్యారాశిర్విదాం
 వరః ॥ ౫౭ ॥ పిబుధోవిబుధశ్శ్రీమాన్సృతజ్ఞశ్చమహాయశాః । పతేవిద్యాధరా
 స్సర్వేశివధ్యానపరాయణాః ॥ ౫౮ ॥ వ్యపోహస్తుమలంఘోరంమహాదేవప్రసాద
 తః । వామదేవోమహాజన్మకాలనేమిర్మహాబలః ॥ ౫౯ ॥ సుగ్రీవోమర్దకశ్చైవప
 ఙ్గళోదేవమర్దనః । ప్రహ్లాదశ్చాప్యనుహ్లాదస్సంహ్లాదఃకిలబాహురౌ ॥ ౬౦ ॥ జన్మ
 కున్మృశ్చమాయావీకార్తవీర్యఃకృతజ్ఞయః । పతేసురామహాత్మానోమహాదేవపరా
 యణాః ॥ ౬౧ ॥ వ్యపోహస్తుభయంఘోరమాసురంభావమేవచ । గరుత్మాన్భగతిశ్చై
 వపక్షిరాజ్ఞాగమర్దనః ॥ ౬౨ ॥ నాగశత్రుర్నిరణ్యాజ్ఞోవైనతేయఃప్రభజ్ఞనః । నాగా
 శీర్విషనాశశ్చవిష్ణువాహనపవచ ॥ ౬౩ ॥ పతేహిరణ్యవర్ణాభాగరుడావిష్ణువాహ
 నాః । నానాభరణసన్నున్నావ్యపోహస్తుమలంమమ ॥ ౬౪ ॥ అగస్త్యశ్చవసిష్ఠశ్చ
 అగ్నిరాభ్యుగురేవచ । కాశ్యపోనారదశ్చైవదధీవశ్చ్యవనస్తథా ॥ ౬౫ ॥ ఉపమన్యు
 స్తథాన్యేచఙ్గిషయశ్చివభావితాః । శివార్చనరతాస్సర్వేవ్యపోహస్తుమలంమ
 మ ॥ ౬౬ ॥ పితరఃపితామహశ్చతథైవప్రపితామహః । అగ్నిష్వాత్తాబ్ధిర్హిషద
 స్తథామాతామహాదయః ॥ ౬౭ ॥ వ్యపోహస్తుభయంపాపంశివధ్యానపరాయణాః ।
 లక్ష్మీశ్చధరణీచైవగాయత్రీచనరస్తతీ ॥ ౬౮ ॥ ఉషాదుగ్ధాశచిజ్జ్యేష్ఠామాతరస్సుర
 పూజితాః । దేవానాంమాతరశ్చైవగణానాంమాతరస్తథా ॥ ౬౯ ॥ భూతానాం
 మాతరస్సర్వాయత్రయాగణమాతరః । ప్రసాదాద్దేవదేవస్యవ్యపోహస్తుమలంమ
 మ ॥ ౭౦ ॥ ఊర్వశీమేనకాచైవరమ్భురతితిలోత్తమాః । సుముఖిమర్ముఖిచైవకాము
 కిమవర్ధనీ ॥ ౭౧ ॥ తథాన్యాస్సగ్వలకేసుదివ్యాశ్చాస్సరసస్తథా । శివాయతా

జ్జవంనిత్యంకుర్వన్వ్యోమీవభావితాః ॥ ౭౨ ॥ దేవ్యశ్శివార్చనరతావ్యపోహస్తుమలం
మహాఅంగసోమోక్షారకశ్చబుధశ్చైవబృహస్పతిః ॥ ౭౩ ॥ శుక్రశ్శనైశ్చచైవ
వగామఃకేతుస్తథైవచ ॥ వ్యపోహస్తుభయంఘోరంగ్రహపీడాంశేవార్చకాః ॥ ౭౪ ॥
మేహోవ్యపోభమిథునస్తథాకరగటశ్శుభః ॥ సంహశ్చనాన్యోపులాతులావైవ్యశ్శి
స్తథా ॥ ౭౫ ॥ ధనుశ్చనుకరశ్చైవకుమ్భామీనస్తథైవచ ॥ రాశయోద్వాదశశ్శి
తేశివపూజాపరాయణాః ॥ ౭౬ ॥ వ్యపోహస్తుభయంపాపంప్రసాదాత్పరమేష్ఠిను
లశ్శినీభరణేచైవ కృత్తికారోహిణీతథా ॥ ౭౭ ॥ శ్రీమన్మృగశిరశ్చార్ద్రాశ్శు
ర్వసుపుష్యసాగ్ధకాః ॥ మహావైపూర్వఫాల్గున్య ఉత్తరాఫాల్గునీతథా ॥ ౭౮ ॥
హస్తచిత్రాతథాస్వాతీవిశాఖాచానురాధికా ॥ జ్యేష్ఠామూలంమహాభాగాపూర్వా
షాఢానితైవచ ॥ ౭౯ ॥ ఉత్తరాషాఢికానైవశ్రవణంచశ్రవస్త్రికా ॥ శతభిషక్కు
ర్వభద్రాచతథాప్రోత్తపదాతథా ॥ ౮౦ ॥ పూష్టంచదేవ్యస్సతతంవ్యపోహస్తుమలం
మమ ॥ జ్వరంకుమ్భాదరశ్చైవశఙ్ఖకర్ణోనుహాబలః ॥ ౮౧ ॥ మహాకర్ణఃప్రభా
తశ్చనుహాభూతప్రవర్ధనః ॥ శ్యేనజిచ్ఛివరూపస్యప్రనుథాఃప్రీతవర్ధనాః ॥ ౮౨ ॥
టకోటిశ్చైవైవభూతానాంమాతరస్సదా ॥ వ్యపోహస్తుభయంపాపంమహాదేవప్ర
సాదతః ॥ ౮౩ ॥ శివధ్యానైఃసమన్వోహిమరాడమ్బుసన్నిభః ॥ కుద్దేస్తుసదృశా
రంకున్మకుద్దేస్తుభూషణః ॥ ౮౪ ॥ బడబాసలశత్రుర్యోబడబాముఖభేదనః ॥ చతు
ష్పదసమాయుక్తఃకీరోజ్జివపాణ్ణురః ॥ ౮౫ ॥ రుద్రలోకేష్ఠితోనిన్యోరుద్రేస్సా
ర్ధంశివైశ్చరైః ॥ వృషేష్ఠోవిశ్వస్సద్దేవోవిశ్వస్యజగతఃపితా ॥ ౮౬ ॥ వృతోనైవ
దిభిర్నిన్యోమాగ్భిర్మఖనర్దనః ॥ శివార్చనరతోన్యోసమేపాపంవ్యపోహతు ॥ ౮౭ ॥
గక్షామాతాజగన్వాతారుద్రలోకేవ్యవస్థితా ॥ శివభక్తాతుయానందాసామేపాపంవ్య
పోహతు ॥ ౮౮ ॥ భద్రాభద్రపదాదేవీశివలోకేవ్యవస్థితా ॥ మాతాగవాంమహా
భాగాసామేపాపంవ్యపోహతు ॥ ౮౯ ॥ సురభిస్సగ్వతోభద్రాసర్వపాపప్రణాశి
రుద్రపూజారతాన్యోసామేపాపంవ్యపోహతు ॥ ౯౦ ॥ సుశీలాశీలసమన్వాత్తీ
దాశివభావితా ॥ శివలోకేష్ఠితాన్యోసామేపాపంవ్యపోహతు ॥ ౯౧ ॥ సుమనా
భగాదివ్యాసురూపాసుయశావ్యయా ॥ రుద్రలోకేష్ఠితాన్యోసామేపాపంవ్యపోహ
తు ॥ ౯౨ ॥ వేదశాస్త్రార్థతత్త్వజ్ఞస్సర్వకార్యాభిచింతకః ॥ సమస్తగుణసమన్వ
స్సర్వదేవేశ్వరాత్మజః ॥ ౯౩ ॥ జ్యేష్ఠస్సర్వేశ్వరస్సామ్యోమహాపిష్ఠుతనుస్సృ
మ్ ॥ ఆర్యస్సేనాపతిస్సాత్మాద్గహనోమఖమర్దనః ॥ ౯౪ ॥ విరావతగజారూఢః
ష్ఠకుఞ్చీరమూర్ధజః ॥ కృష్ణాక్షోరక్తనయనశ్శివన్నగభూషణః ॥ ౯౫ ॥ భూతైశ్చ
త్రైపికాచైశ్చకూశ్చాడైశ్చసమావృతః ॥ శివార్చనరతస్సాత్మాత్సమేపాపంవ్యపోహ
తు ॥ ౯౬ ॥ బ్రహ్మణేచైవమాహేశికామూర్తివైష్ణవీతథా ॥ వారాహేచైవమాహ

క్షీచాముద్ధాగ్నేయకాతథా ॥ ౯౭ ॥ ఏతావైమాతరస్సర్వాస్సర్వలోకప్రపూజితాః । యోగినీభిర్మహాపాపంవ్యపోహస్తుసమాహితాః ॥ ౯౮ ॥ వీరభద్రోనమః
తేజాహిమతు నేస్తుసన్నిభః । రుద్రస్యతమయోరౌద్రశూలౌసక్తనమఃకరః ॥ ౯౯ ॥
సమాప్రపాహుస్సర్వజ్ఞస్సర్వాయుధధరస్స్వయమ్ । త్రేతాస్సనయనోదేవస్త్రైలో
క్యాభయదఃప్రభుః ॥ ౧౦౦ ॥ మాగ్నాణాంకృత్కౌశల్యంనమఃపురభవాహనః ।
త్రైలోక్యనమితశ్శ్రీమాజ్ఞీవపాదాద్వినేరతః ॥ ౧౦౧ ॥ యజ్ఞస్యచరశ్చేజ్జా
పూష్టోదస్తవినాశనః । వహ్నేర్హస్తహరస్సాత్మాభ్యగనేనపాతనః ॥ ౧౦౨ ॥
పాదాబ్జుష్టేనసోమాబ్జపేషకఃప్రభుసంజ్ఞకః । ఉపేన్ద్రేష్ట్రయిమాదీనాందేవానా
మబ్జరతుః ॥ ౧౦౩ ॥ సరస్వత్యానమదేవ్యానాసికోహువకర్తనః । గణేశ్వరో
యస్సేనానీస్సమేపాపంవ్యపోహతు ॥ ౧౦౪ ॥ జ్యేష్ఠావరిష్ఠావరదావరాభరణభూ
షితా । మనోలక్ష్మీర్దగన్వాతాసామేపాపంవ్యపోహతు ॥ ౧౦౫ ॥ నమోమోహనమహా
భాగామహాభూతగజైర్వృతాశివార్చనరతానైవంసామేపాపంవ్యపోహతు ॥ ౧౦౬ ॥
లక్ష్మీస్సర్వగుణోపేతాసర్వలక్షణసంయుతా । సర్వదాసర్వగాదేవీసామేపాపం
వ్యపోహతు ॥ ౧౦౭ ॥ సింహాయాథానమదేవీపార్వత్యాస్తనయావ్యయా । జ్యో
త్స్నాద్విద్రావనమాయావైష్ణవీసురప్రాజితా ॥ ౧౦౮ ॥ త్రినేత్రవరదాదేవీనహిషా
సురమర్దినీ । శివార్చనరతాదుగ్గాసామేపాపంవ్యపోహతు ॥ ౧౦౯ ॥ బ్రహ్మజ్ఞభా
రకారుద్రాస్సర్వలోకప్రపూజితాః । సత్యాశ్చమానసాస్సర్వేవ్యపోహస్తుభయంమ
మ ॥ ౧౧౦ ॥ భూతాఃప్రేతాఃపిశాచాశ్చకూశ్శాస్త్రగణనాయకాః । కూశ్శాస్త్రకా
శ్చతేపాపంవ్యపోహస్తుసమాహితాః ॥ ౧౧౧ ॥ అనేనదేవాస్తుత్వాతుచాస్తేనర్వం
సమావయేత్ । ప్రణమ్యశిరసాభూమావ్రతిమాసేద్విజోత్తమాః ॥ ౧౧౨ ॥ వ్యపో
హనస్తవందివ్యంయఃపతేచ్ఛృణుయాదపి । విధూయసర్వపాపాదుద్రలోకేమ
హీయతే ॥ ౧౧౩ ॥ కన్యాధీలభతేకన్యాంజయకామోజయంలభేత్ । ధనకామో
లభేదధంపుత్రకామోబహూస్తుతా ॥ ౧౧౪ ॥ విద్యాధీలభతేవిద్యాంభోగార్థిభో
గమాప్నుయాత్ । యాన్యాన్పార్థియతేకామాన్సనశ్శ్రీవరాదహ ॥ ౧౧౫ ॥
తాస్త్రయాజ్ఞీనుమాపోక్షతిదేవానాంపరియోభజేత్ । పత్యమానమిదంపుణ్యం
యముద్దిశ్యతుపత్యతే ॥ ౧౧౬ ॥ తస్యరోగానబాధస్తేవాతేపితౄదిసంభవాః । నా
కాలేమరణతస్యననరైవరపిదశ్యతే ॥ ౧౧౭ ॥ యత్పుణ్యంచైవతీర్థానాంయజ్ఞానాం
చైవయత్ఫలమ్ । దానానాంచైవయత్పుణ్యంప్రతానాంచపిశేషతః ॥ ౧౧౮ ॥ త
త్పుణ్యంకోటిగుణితంజప్త్యాచాప్నోతిమానవః । గోఘృతైవకృతఘృతృవీరహాబ్ర
హ్మహాభవేత్ ॥ ౧౧౯ ॥ శరణాగతఘాతీవమిత్రవిశ్వాసపూరకః । దుష్టపాపస

మాచారోమాతృహాపితృహాతథా || ౧౨౦ || వ్యపోహ్యసర్వపాపానిశివలోకేమహి
యతే || ౧౨౦౪ || * * * * *

అతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీ పూర్వభాగే వ్యపోహ
సస్తవోనామత్యశీతితమోధ్యాయః.

శ్రీమాసభేదేనశివవ్రతకథనమ్. శ్రి

ముషయః||వ్యపోహసస్తవంపుణ్యంశుక్రతుస్సాభిరాదరాత్ | వ్రసన్తాల్లి
దానస్యవ్రతాస్యపివదస్వనః || ౧ || సూతః || వ్రతానివఃవ్రవత్సామిశుభానిముని
త్తమాః | నద్దినాకథితాఃహిమబ్రహ్మపుత్రాయధీమతే || ౨ || తానివ్యాసాచుపశ్రుత్య
యుష్మాకంవ్రవదాహ్మహమ్ | అష్టమ్యాంచవతుర్దశ్యాంపక్షయోరుభయోరపి || ౩ ||
వర్షమేకంతుభుజ్జానోనక్తంయఃపూజయేచ్చివమ్ | సర్వయజ్ఞఫలంప్రాప్యసయాతి
పరమాంగతిమ్ || ౪ || పృథివీంభాజనంకృత్వాభుక్త్వాపర్వసుమానవః | అశాచారా
త్రేణచైకేనత్రిత్రాత్రఫలమశ్నుతే || ౫ || ద్వయోర్తాసస్యవజ్ఞుమ్యోర్ద్వయోః
ప్రతివదోర్నరః | త్విరధారావ్రతంకుర్యాత్సశ్వమేధఫలంభేత్ || ౬ || కృష్ణాష్ట
మ్యాంతునక్తేనయావత్కృష్ణచతుర్దశీ | భుజ్జన్భిగానవాపోతిబ్రహ్మలోకంసగచ్ఛ
తి || ౭ || యోజ్ఞమేకంప్రకుర్వీతనక్తంపర్వసుపర్వసు | బ్రహ్మచారీజితక్రోధశ్శివభ్యా
నవరాయణః || ౮ || సంవత్సరాస్తేవిప్రేద్వాన్యోభిజయేద్విధిపూర్వకమ్ | సయాతి
శాశురంలోకంనాత్రకార్యాచిచారణా || ౯ || ఉపవాసాత్పరంభైత్యంభైత్యైశ్చ
రమయాచితమ్ | అయాచితాశ్చరంనక్తంతస్మాన్నక్తేనవర్తయేత్ || ౧౦ || దేవై
ర్భుక్తంతుపూర్వాష్టేమధ్యాహ్నముషిభిస్తథా | అపరాష్టేచపితృభిస్సన్ధ్యా
యాంగుహ్యకాదిభిః || ౧౧ || సర్వవేదామతిక్రమ్యనక్తభోజనముత్తమమ్ | హవిష్యభో
జనంసానంనక్తమాహరలాఘవమ్ || ౧౨ || అగ్నికార్యమధశ్శయ్యాంనక్తభోజనమా
చరేత్ | ప్రతిమాసంవ్రవత్సామిశివవ్రతమనుత్తమమ్ || ౧౩ || ధర్మకామార్థమోత్సాహం
సర్వపాపవిశుద్ధయే | పువ్యమాసేచసమ్నాజ్యయఃకుర్యాన్నక్తభోజనమ్ || ౧౪ ||
సత్యవాదీజితక్రోధశ్శాలిగోధూమగోరసైః | పక్షయోరష్టమీంయత్నాదుపవాసే
వర్తయేత్ || ౧౫ || భూమిశయ్యాంచమాసాస్తేపాగ్ధమాస్యాంఘృతాదిభిః | స్నా
ప్యరుద్రంమహాదేవంసమ్నాజ్యవిధిపూర్వకమ్ || ౧౬ || యావక్కంచోదనందత్వా
త్విరంసఘృతందిజాః | భోజయేద్బ్రహ్మణాభిష్టాష్టపేచ్ఛాన్తింవిశేషతః || ౧౭ ||
తథాగోమిథునంచైవకపిలంవినివేదయేత్ | భవాయదేవదేవాయశివాయపరమే
శ్వే || ౧౮ || సయాతిమునిశార్దూలవాహ్నియంలోకముత్తమమ్ | భుక్త్వాసవి
లాన్భిగాంస్తత్రైవసవిముచ్యతే || ౧౯ || మాఘమాసేతుసమ్నాజ్యయఃకుర్యా

న్నక్షభోజనమ్ | కృతసంస్కృతసంయుక్తంభుజ్జానస్సంయుక్తేద్రియః || ౨౦ || సా
 వవానంచతుర్దశ్యాంభవేమభయపక్షయోః | రుద్రాయపార్థమాస్యాంతుదద్యా
 ద్వైశ్చుతకన్బుశమ్ || ౨౧ || కృష్ణంగోమిథునందద్వాత్పూజయేచ్చైవశజరమ్ |
 భోజయేద్భాస్కాంతైవయథావిభవవిస్తరమ్ || ౨౨ || యామ్యమాసాద్యవై
 లోకంయమేనసహమోదతే | ఫాల్గునేచైవసమ్ప్రాప్తేకుర్యాద్వై నక్షభోజనమ్ || ౨౩ ||
 శ్యామాకాన్మశ్చుతక్షీరైర్జితక్రోధోజితేద్రియః | చతుర్దశ్యానుథాప్తమ్యానువవా
 సంవకారయేత్ || ౨౪ || పార్థమాస్యాంనువవదేవంసాప్తసమ్పూజ్యశజరమ్ |
 దద్యాద్గోమిథునంవాపితామ్రాభంశూలపాణయే || ౨౫ || బ్రాహ్మణాన్భోజయిత్వా
 తుప్రాథయేద్విరమేశ్వరమ్ | సయాతిచన్ద్రసాయజ్యంనాత్రకార్యాచారణా || ౨౬ ||
 వైత్రేపిరుద్రమభ్యర్చ్యకుర్యాద్వై నక్షభోజనమ్ | శాల్యస్సంపయసాయుక్తః శ్చుతే
 నచయథానుభమ్ || ౨౭ || గోవృశాయామునిశ్రేష్ఠాః క్షితాశశిభవంస్తరేత్ | పార్థ
 మాస్యాంశివంసాప్తదద్యాద్గోమిథునంసితమ్ || ౨౮ || బ్రాహ్మణాన్భోజయేచ్చైవ
 శర్మతేస్సానమాపుయాత్ | వైశాఖేచతథామాసేకృత్వావై నక్షభోజనమ్ || ౨౯ ||
 పార్థమాస్యాంభవంసాప్తవశ్చగవ్యశ్చుతాదిభిః | శ్వేతంగోమిథునందత్వాసో
 శ్వసేధఫలంభేత్ || ౩౦ || జ్యేష్ఠేమాసేచదేవేశంశమ్భుంశర్వముమాపతిన్ |
 సమ్పూజ్యశ్రద్ధయాభక్త్యాకృత్వావై నక్షభోజనమ్ || ౩౧ || రక్తశాల్యస్సమభ్యాచ
 త్తిభిఃపూతంశ్చుతాదిభిః | వీరాసనీనిశార్ధందగవాంశుశ్రూపశరేరతః || ౩౨ ||
 పార్థమాస్యాంతుసమ్పూజ్యదేవదేవముమాపతిమ్ | సాప్తశక్త్యాయథాన్యాయం
 చరుందద్యాచ్చశూలినే || ౩౩ || బ్రాహ్మణాన్భోజయిత్వాచయథావిభవవిస్తరమ్ |
 ధూనుంగోమిథునందత్వావాయులోకేమహీయతే || ౩౪ || ఆషాఢేమాసేచాప్యే
 వంనక్షభోజనతత్పరః | భూరిఖణ్డాజ్యసమ్మిశ్రంసక్తభిశ్చైవగోరసమ్ || ౩౫ ||
 పార్థమాస్యాంశ్చుతాద్వైత్తుస్సాప్తపూజ్యయథావిధి | బ్రాహ్మణాన్భోజయిత్వా
 చశ్రోత్రియాన్వేదపారగా || ౩౬ || దద్యాద్గోమిథునంగౌరంవారుణంలోకమా
 ప్నుయాత్ | శ్రావణేచద్విజామాసేకృత్వావై నక్షభోజనమ్ || ౩౭ || క్షీరవష్టిక
 భక్తేనసమ్పూజ్యవృషభధ్వజమ్ | పార్థమాస్యాంశ్చుతాద్వైత్తుస్సాప్తపూజ్యయ
 థావిధి || ౩౮ || బ్రాహ్మణాన్భోజయిత్వాచశ్రోత్రియాన్వేదపారగా | శ్వేతా
 గ్రహదంపాణ్ణ్రించదద్యాద్గోమిథునంపునః || ౩౯ || సయాతివాయుసాయజ్యం
 వాయువత్సర్వగోభవేత్ | ప్రాప్తేభాద్రపదేమాసేకృత్వైవంనక్షభోజనమ్ || ౪౦ ||
 శ్చుతశ్వేవంచవిప్రేద్వాన్స్వృక్షమూలాశ్రితోదివా | పార్థమాస్యాంతుదేవేశంసా
 ప్యసమ్పూజ్యశజరమ్ || ౪౧ || నీలసూన్ధంపృథంగంచదత్వాభక్త్యాయథా
 విధి | బ్రాహ్మణాన్భోజయిత్వాచవేదవేదాల్లపారగా || ౪౨ || యక్షలో

కమనుప్రాప్యయత్నరాజోభవేన్నరః । తతశ్చాశ్వయుజేమాసీకృత్యైవంసక్తభా
జనమ్ ॥ ౪౩ ॥ సమృతంశజగరంపూజ్యపాణ్ణమాస్యాంచపూర్వవత్ ॥ బ్రా
హ్మణాన్భోజయిత్వాచశివభక్తాన్సదాశుచీన్ ॥ ౪౪ ॥ పృథుభంసీలవర్ణాభమురోశ
శసమున్నతమ్ ॥ గాంచదత్వాయథాన్యాయమైశానంలాకమాపున్నయాత్ ॥ ౪౫ ॥
కార్తికేచతథామాసేకృత్యావైసక్తభోజనమ్ ॥ క్షీరోదనేనసాజ్యేనసమ్పూజ్యచభ
వంప్రభుమ్ ॥ ౪౬ ॥ పార్థమాస్యాంచవిధివత్సాన్సప్తదత్వాచరుంపునః ॥ బ్రాహ్మణా
న్భోజయిత్వాచయథావిభవవిస్తగమ్ ॥ ౪౭ ॥ దత్వాగోమిధునంచైవకాపిలంపూ
ర్వవద్ద్విజాః ॥ సూర్యసాయుజ్యమాహ్నితిసాత్రకార్యావిచారణా ॥ ౪౮ ॥ మార్గశీ
ర్షేదమాసేపికృత్యైవంసక్తభోజనమ్ ॥ యవాన్నేనయథాన్యాయమాజ్యక్షీరాదిభి
స్సహమ్ ॥ ౪౯ ॥ పార్థమాస్యాంచపూర్వోక్తంకృత్యాశర్వాయశస్ఫువే ॥ బ్రాహ్మ
ణాన్భోజయిత్వాచదరిద్రాన్సేదపారగాన్ ॥ ౫౦ ॥ దత్వాగోమిధునంచైవపాణ్ణురం
విధిపూర్వకమ్ ॥ సోమలాకమనుప్రాప్యసోమేనసహమోదతే ॥ ౫౧ ॥ అహింసా
సత్యకుస్తేయంబ్రహ్మచర్యంతుమాదయా ॥ త్రిసాన్సంచాగ్నిహవూత్రంచభూశ
య్యానక్తభోజనమ్ ॥ ౫౨ ॥ పక్షయోరుపవాసంచచతుర్దశ్యప్తమీముచ ॥ ఇత్యేత
దభిలంప్రోక్తంప్రతిమాసంశివవ్రతమ్ ॥ ౫౩ ॥ కుర్యాద్వర్షంక్రమేణైవపుత్రామేణా
పివాద్ద్విజాః ॥ సయాతిశివసాయుజ్యంజ్ఞానయోగమవాపున్నయాత్ ॥ ౫౪ ॥

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీ పూర్వ భాగే మాసభేదేన శివవ్రతకథ

సంనామ చతురశీతిత మోధ్యాయః.

— శ్రీ ఉమామహేశ్వరవ్రతమ్. శ్రీ —

సూతః॥ ఉమామహేశ్వరంవత్సేవ్రతమీశ్వరభాషితమ్ ॥ నరనార్యాదిజహ్ను
నాంహితాయమునిసత్తమాః ॥ ౧ ॥ పార్థమాస్యామమావాస్యాంచతుర్దశ్యప్తమీ
ముచ ॥ సక్తమబ్ధంప్రకుర్వీతహవివ్యంపూజయేద్భవమ్ ॥ ౨ ॥ ఉమామహేశ్వరవ్రతమాం
హేమాంకృత్యాసుశోభనమ్ ॥ రాజతీంవాధవర్షాన్తేవ్రతిస్తాప్యయథావిధి ॥ ౩ ॥
బ్రాహ్మణాన్భోజయిత్వాచయథాశక్త్యాచదక్షిణామ్ ॥ రథాద్వైర్వాపిదేవేశాన్సీత్యా
రుద్రాలయంప్రతి ॥ ౪ ॥ సర్వాతిశయసంయుక్తైశ్చత్రచామరభూషణైః ॥ నివేద
యేద్వ్యంశంచైవశివాయపరమేష్ఠినే ॥ ౫ ॥ సయాతిశివసాయుజ్యంసారిదేవ్యాయ
దివ్రభో ॥ అష్టమ్యాంచచతుర్దశ్యాంనియతాబ్రహ్మచారిణీ ॥ ౬ ॥ వర్షమేకంసభ్య
తశ్చన్యావావిధవాపివా ॥ వర్షాన్తేవ్రతిమాంకృత్యాపూర్వోక్తవిధినాతతః ॥ ౭ ॥ ప్రతి
స్తాప్యయథాన్యాయందత్వారుద్రాలయేపునః ॥ బ్రాహ్మణాన్భోజయిత్వాచభవాన్యా
సహమోదతే ॥ ౮ ॥ యానార్యేవంశరేదబ్ధంకృష్ణమేకాంచతుర్దశీమ్ ॥ వర్షాన్తే

విహంకృత్వా యేన కేనాపివాద్విజాః ॥ ౯ ॥ పూర్వోక్తమఖిలంకృత్వా భవాన్యా
సహ మోదతే । అమావాస్యం సరాహారాభ వేదబ్దం సుయన్త్రితా ॥ ౧౦ ॥ శూ
లంచ విధి నాకృత్వా వక్షా వైవిధి వేదయేత్ । సాప్త్యే శానం యజ్ఞే కృత్వా సహ సైరిక
మలైస్సితైః ॥ ౧౧ ॥ రాజతంకమలంచైవ జాముచ్చినదసుకర్ణికమ్ । దత్వా భవాయ
విప్రేభ్యః ప్రదద్యాద్దక్షిణావపి ॥ ౧౨ ॥ కామతోపి కృతంపాపం భూమిహత్యాదికం
చయేత్ । తస్మిన్సంశూలదానేన భిక్ష్యాన్సారినసంశయః ॥ ౧౩ ॥ సాయుజ్యంచైవ
మాప్నోతి భవాన్యాద్విజసత్తమాః । కుర్యాద్భక్త్యానరసోపిరుద్రసాయుజ్యమాపు
యేత్ ॥ ౧౪ ॥ పార్థ మాస్యామమావాస్యం వక్ష మేకమతస్త్రితాక్షపవాసరతానారి
నరోపిద్విజసత్తమాః ॥ ౧౫ ॥ నియోగాదేవతతార్కర్యం భర్తృణాం ద్విజసత్తమాః । జ
పందానంశపస్సర్వమస్మత్ప్రాయితస్త్రియః ॥ ౧౬ ॥ వక్షా వై సర్వగ్ధాధ్యాం ప్రతి
మాసం నివేదయేత్ । సాభవాన్యాశ్చ సాయుజ్యం సారూప్యంచాపి సువ్రతా ॥ ౧౭ ॥ లభ
తేనాత్ర సద్దేహస్సత్వం సత్వం వదాన్యహమ్ । కార్తిక్యాం వాతుయానారిపకభక్తేన
వర్తతే ॥ ౧౮ ॥ క్షమాహింసాదినియమైస్సంయుక్తాబ్రహ్మచారిణీ । దద్యాత్కృష్ణ
తీలానాంచ భారమేకమతస్త్రితా ॥ ౧౯ ॥ సమృతం సగుడంచైవ ఓదనం పరమేష్ఠినే
దత్వా చ బ్రాహ్మణేభ్యశ్చ ధావిభవవిస్తరమ్ ॥ ౨౦ ॥ అష్టమ్యాం చ చతుర్దశ్యాము
ఫవాసరతాచసా । భవాన్యా మోదతే సార్థం సారూప్యం ప్రాప్య సువ్రతా ॥ ౨౧ ॥
క్షమాసత్వందయాదానంశౌచమిన్ద్రియగ్రహః । సర్వవ్రతేష్వయం భర్తృస్సామా
న్యోరుద్రపూజనమ్ ॥ ౨౨ ॥ సమాసాద్వ్యవహిత్యామిప్రతిమాసమనుక్రమాత్ ।
మార్గశీర్షకమాసాదికార్తిక్యాంతం యథాక్రమమ్ ॥ ౨౩ ॥ వ్రతం సువిఫలం పుణ్యం స
ద్దినాపరిభాషితమ్ । మార్గశీర్షకమాసేభవ్రతం పూర్ణాక్షముత్తమమ్ ॥ ౨౪ ॥ అల
బ్ధౌ శ్రేయథాన్యాయం శివాయ వినివేదయేత్ । సాచ సార్థం భవాన్యా వై మోదతే
నాత్ర సంశయః ॥ ౨౫ ॥ పుష్యమాసేతు వై శూలం ప్రతిష్ఠాప్య నివేదయేత్ । పూర్వో
క్తమఖిలంకృత్వా భవాన్యా సహ మోదతే ॥ ౨౬ ॥ మాఘమాసే రథంకృత్వా సర్వ
లక్షణలక్ష్మితమ్ । దద్యాద్గుమ్ఫాజ్యదేవేశం బ్రాహ్మణాం శైవపూజయేత్ ॥ ౨౭ ॥
సాచ దేవ్యానుహాభాగా మోదతేనాత్ర సంశయః । ఫాల్గునే ప్రతిమాంకృత్వా హిర
ణ్యేన యథావిధి ॥ ౨౮ ॥ రాజతేనాపి తామ్రేణ యథావిభవవిస్తరమ్ । ప్రతిష్ఠాప్య
సమభ్యర్చ్య ఫావయేచ్ఛజురాలయే ॥ ౨౯ ॥ సాచ సార్థం మాచేవ్యా మోదతేనా
త్ర సంశయః । చైత్రే భవంకుమారంచ భవానీంచ యథావిధి ॥ ౩౦ ॥ తామ్రైర్వ
ర్వధివత్కృత్వా ప్రతిష్ఠాప్య యథావిధి । భవాన్యా మోదతే సార్థం దత్వారుద్రాయ శ
ర్భవే ॥ ౩౧ ॥ కృత్వా లయంహికాజేరం రాజతంరజతేన వై । కృత్వోమాసమా
యుక్తంగణే శైశ్చ సమవ్రతః ॥ ౩౨ ॥ సర్వరత్నసమాయుక్తం ప్రతిష్ఠాప్య యథావిధి ।
ఫావయేత్పురమేశస్య శివస్యా యత సేతుభే ॥ ౩౩ ॥ వైశాఖే వై శరేదేవం కైలాసా

ఖ్యంతతో త్తమమ్ । కైలాసపర్వతం ప్రాప్య భవాన్యా సమామోదతే ॥ ౩౪ ॥ శ్చ
ష్టమాసిహ హాదేవం లింగ మూర్తి ముమావతమ్ । కృతాజ్ఞలిపుటేనైవ బ్రహ్మణా విష్ణు
నాతథా ॥ ౩౫ ॥ మధ్యే భవేన సంయుక్తం లింగ మూర్తిం ద్విజోత్తమాః । హంసేన వ
వరాహేణ కృత్వా తామాద్రిభిశ్చ భామ్ ॥ ౩౬ ॥ ప్రతిష్ఠాప్య యథాన్యాయం బ్రాహ్మ
ణాన్ ఘోషయేత్తతః । శివాయ శివమాసాద్య శివస్థానే యథావిధి ॥ ౩౭ ॥ బ్రాహ్మణై
స్సహితాంస్థాప్య దేవ్యా సాయుజ్య మాపునయాత్ । ఆషాఢే చ శుభే మాసే గృహం కృ
త్వా సుశోభనమ్ ॥ ౩౮ ॥ పక్షేష్ట కాభిర్విధివద్యథా విభవ విస్తరమ్ । సర్వవీజరస్త
శ్చ పినముష్ణం సర్వశోభనమ్ ॥ ౩౯ ॥ గృహవాసకరణైశ్చైవ ముసలోలూఖ
లాదిభిః । దాసీదాసాదిభిశ్చైవ శయనైరశనాదిభిః ॥ ౪౦ ॥ సముష్ణైశ్చ గృ
హం వస్త్రైరాచ్ఛాద్య చ సమస్తతః । దేవంఘృతాదిభిస్సాన్నివ్యమహాదేవముమావ
తమ్ ॥ ౪౧ ॥ బ్రాహ్మణానాం సహస్రం చ భోజయిత్వా యథావిధి । విద్యాభి
యసన్వన్నం బ్రాహ్మణం వేదపారగమ్ ॥ ౪౨ ॥ శివధ్యానరతం దాంతం శివపూ
జాపరాయణమ్ । ప్రథమాశ్రమిణం భక్త్యా సముజ్యచయథావిధి ॥ ౪౩ ॥
కన్యాంసుమధ్యమాంయావతాగలజీవనసంయుతమ్ । త్రైత్రంగోమిథునంచైవ త
ద్భూహాచనివేదయేత్ ॥ ౪౪ ॥ సాయనైర్వివిధైర్విద్యైర్వైరుపర్వతసన్నిభైః । గోల
కంసహనుప్రాప్య భవాన్యా సమామోదతే ॥ ౪౫ ॥ భవాన్యా సదృశీభూత్వా సర్వ
కల్పేషు సావ్యయా । భవాన్యా శ్చైవ సాయుజ్యం లభతే నాత్ర సంశయః ॥ ౪౬ ॥
సర్వధాతుసమాకీర్ణం పంచితద్వజశోభితమ్ । నివేదయీత శర్వాయత్రావణేతిలపర్వ
తమ్ ॥ ౪౭ ॥ వితానధ్వజవస్త్రైర్విధాతుభిశ్చ వేదయేత్ । బ్రాహ్మణాన్ ఘోషయ
త్వా చ పూర్వోక్తనఖిలం భవేత్ ॥ ౪౮ ॥ కృత్వా భాద్రపదే మాసశోభనం కాలిప
ర్వతమ్ । వితానధ్వజవస్త్రైర్విధాతుభిశ్చ వేదయేత్ ॥ ౪౯ ॥ బ్రాహ్మణాన్ ఘో
షయిత్వా చ దాపయేచ్ఛయథావిధి । సావసూర్యాంశుసంజాతా భవాన్యా సమామో
దతే ॥ ౫౦ ॥ కృత్వా చాశ్వయుజే మాసవిపులం ధాన్యపర్వతమ్ । మవర్ణవస్త్రసం
యుక్తం దత్వా సముజ్యశశరమ్ ॥ ౫౧ ॥ బ్రాహ్మణాన్ ఘోషయిత్వా చ పూర్వోక్త
నఖిలం భవేత్ । సర్వధాన్యసమాయుక్తం సర్వవీజరసాదిభిః ॥ ౫౨ ॥ సర్వధా
తుసమాయుక్తం సర్వరతోష్ఠశోభితమ్ । శృణ్వైశ్చ తుర్భుస్సంయుక్తం వితానవృత్తశోభ
ితమ్ ॥ ౫౩ ॥ గన్ధమాల్యైస్తథాధూమైశ్చిత్రైశ్చాపి సుశోభితమ్ । విదితైర్విద్య
త్యగేయైశ్చ శబ్దవీణాదిభిస్తథా ॥ ౫౪ ॥ బ్రహ్మఘోషైర్మహాపుణ్యం మణిలైశ్చ విశే
షతః । మహాధ్వజాస్త్రసంయుక్తం విదిత్రకుసుమోజ్జ్వలమ్ ॥ ౫౫ ॥ నగేష్టం మేరు
నామానంత్రైలోక్యాధారము త్తమమ్ । తస్య మూర్ధ్ని శివంకుర్యాన్యధ్యతోధాతు
నైవతు ॥ ౫౬ ॥ దక్షిణే చ యథాన్యాయం బ్రహ్మణం చ వతుర్ముఖమ్ । ఉత్తరే దేవ

దేవేశం నారాయణమనామయమ్ ॥ ౫౭ ॥ ఇద్వాదిలోకపాలాంశ్చకృత్వాభక్త్యా
యథావిధి । ప్రతిష్ఠాప్యతస్మాన్సప్తసహస్రభ్యుచ్చయహేశ్వరమ్ ॥ ౫౮ ॥ దేవస్యదక్షి
ణేహస్తేశూలంక్రీడశఘాతమ్ । వామేపాశంభవాన్యాశ్చక్రమలంహేమభూషి
తమ్ ॥ ౫౯ ॥ విష్ణోశ్చక్రభ్రంచత్రంచగదానఖిలప్రయత్నతః । బ్రహ్మణశ్చాక్షుసూత్రం
చకనన్జలుమనుత్తమమ్ ॥ ౬౦ ॥ ఇద్వస్త్వప్రజమగ్నేశ్చక్రైశ్చ్యంవరమాయుధమ్ ।
యమస్యదండఃకర్మతేఃక్షంభివరస్యతు ॥ ౬౧ ॥ వరుణస్యమహాపాశంనాగాభ్యం
రుద్రమద్భుతమ్ । వాయోగ్యష్టింకుబేనస్యగదాం లోకప్రపూజితమ్ ॥ ౬౨ ॥ అ
జ్ఞాంచేశానదేవస్యనివేద్యైవంక్రమేణచ । శివస్యనహతీంపూజాంకృత్వాచరు
సమన్వితమ్ ॥ ౬౩ ॥ పూజయేత్సర్వదేవాంశ్చయథావిభవవిస్తరమ్ । బ్రాహ్మణా
న్భోజయత్వాచపూజాంకృత్వాప్రయత్నతః ॥ ౬౪ ॥ మహామేరుప్రతంకృత్వామ
హాదేవాయదాపయేత్ । మహామేరుమనుప్రాప్యమహాదేవ్యాప్రమోదతే ॥ ౬౫ ॥
విరంసాయుజ్యమాప్నోతిమహాదేవ్యానసంశయః । కార్తికామపియానారీకృత్వా
దేవీముమాంశుభామ్ ॥ ౬౬ ॥ సర్వాభరణసమ్పూర్ణాంసర్వలక్షణలక్ష్మితామ్ । హే
మతామ్రాదిభిశ్చైవప్రతిష్ఠాప్యవిధానతః ॥ ౬౭ ॥ దేవంచక్రత్వాదేవేశంసర్వలక్ష
ణసంయుతమ్ । తయోరగ్రేహుతాశంచస్రవహస్తంపితామహమ్ ॥ ౬౮ ॥ నారా
యణంచదాతారంసర్వాభరణభూషితమ్ । లోకపాలైస్తథాసిద్ధేస్సంవృతంస్థాప్య
యత్నతః ॥ ౬౯ ॥ రుద్రాలయేప్రతంతస్తేదాపయేద్భక్తిపూర్వకమ్ । సాభవాన్యా
స్తసుంగత్వాభవేనసహమోదతే ॥ ౭౦ ॥ ఏకభక్తప్రతంపుణ్యంప్రతిమాసమనుక్రమా
త్ । మార్గశీర్షకమాసాదికార్తికాస్తంప్రవర్తితమ్ ॥ ౭౧ ॥ సరనార్యాదిజన్మానాం
హితాయమునిపుణ్ణవాః । సరఃకృత్వాప్రతంతైవశివసాయుజ్యమాపుయ్యాత్ ॥ ౭౨ ॥
నారీదేవ్యానసన్దేహశ్చివేనపరిభాషితమ్ ॥ ౭౩ ॥

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్షే పూర్వభాగే ఉమామహేశ్వర
ప్రతాది కథనంనామ పంచాశీతతమోధ్యా యః

— శ్రీవినియోగాదిసహితపంచాక్షరీమస్త్రీమాహాత్మ్యమ్ శ్రీ —
సూతః ॥ సర్వప్రతేక్షుసమ్పూజ్యదేవదేవముమాపతిమ్ । జపేన్నృచ్ఛాక్షరీం
విద్యాంవిధినైవద్విజోక్తమాః ॥ ౧ ॥ జపాదేవసన్దేహువాప్రతానాంచవిశే
షతః । సమాప్తిర్నాన్యధాతస్మాజ్జపేత్పంచాక్షరీంశుభామ్ ॥ ఋషయః ॥ కథం
పంచాక్షరీవిద్యాప్రభావోవాకథంవద । క్రమోపాయంమహాభాగశ్రోతుంకారు
హలంహినః ॥ ౩ ॥ సూతః ॥ పురాదేవేనరుద్రేణదేవదేవేనశమ్భునా । పార్వ
త్యాకథితంపుణ్యంప్రవదామిసమాసతః ॥ ౪ ॥ దేవీ ॥ భగవన్దేవదేవేశసర్వలోక

ఘోషాశ్వర । పశ్చాత్తురస్యమాహాత్మ్యంతోతుమిచ్ఛామితత్త్వతః ॥ ౫ ॥ శ్రీభగ
 వా ॥ పశ్చాత్తురస్యమాహాత్మ్యంవర్ణకోటిశతైరపి । నశక్యంకథితందేవతస్మా
 త్తత్త్వపతశ్శృణు ॥ ౬ ॥ ప్రళయేనమనుప్రాప్తేనష్టేష్టావరజజ్జమే । నష్టేదేవాను
 రేచైవనష్టేచోరగరాక్షసే ॥ ౭ ॥ సర్వంప్రకృతిమావన్నంత్యయాప్రళయమేష్యతి
 ఏకోహంసంస్థితోదేవినద్వితీయోస్తికుత్రచిత్ ॥ ౮ ॥ తస్మిన్స్వేదాశ్చశాస్త్రాణిను
 న్నేప్రపశ్చాత్తురేస్థితాః । తేనాశంనైవనమ్నాప్రాప్తానుచ్ఛక్త్యాహ్యనుపాలితాః ॥ ౯ ॥
 అహమేకోద్విధాప్యాసంప్రకృత్యాత్మప్రభేదతః । సతునారాయణశ్చేతేదేవోమా
 యానుయీంతనుమ్ ॥ ౧౦ ॥ అస్థాయయోగవర్యజుశయనేతోయమధ్యగః ।
 తన్నాభివజ్జుజాజ్ఞాతఃపశ్చవక్త్రఃపితామహః ॥ ౧౧ ॥ నిస్సృతుమాణోలోకాన్వై
 త్రినశక్తోసహాయవా ॥ దశబ్రహ్మససద్బాదామానసానమితోజనః ॥ ౧౨ ॥ తే
 హంసృష్టిప్రసిద్ధ్యర్థంమాంప్రోవాచపితామహః । మత్పుత్రాణాంమహాదేవశక్తిం
 దేహిమహేశ్వర ॥ ౧౩ ॥ ఇతితేనసమాదిప్తఃపశ్చవక్త్రధరోహ్యహమ్ । పశ్చాత్తుర
 న్నుజ్జముఖైఃప్రోక్తవాన్సర్వయోనయే ॥ ౧౪ ॥ తాన్నుజ్జవదనైర్గృహ్యన్ప్రహ్లా
 కపితామహః । వాచ్యవాచకభావేనజ్ఞాతవాన్సరమేశ్వరమ్ ॥ ౧౫ ॥ వాచ్యఃపశ్చాత్తు
 రైదేవిశివస్త్రైలోక్యపూజితః । వాచకఃపరమోమన్తస్త్రస్యపశ్చాత్తురస్థితః ॥ ౧౬ ॥
 జ్ఞాత్వాప్రయోగవిధినాచసిద్ధిలభ్యాతథాపశ్చముఖోమహాత్మా । ప్రోవాచపుత్రే
 మజగద్ధితాయమన్త్రంమహాగ్ధంకిలపశ్చవర్ణమ్ ॥ ౧౭ ॥ తేలభ్యామన్త్రైరత్మంతు
 సాత్మాల్లోకపితామహాత్ ॥ తమారాధయతుందేవంపరాత్మరతరంశివమ్ ॥ ౧౮ ॥ తత
 స్తుతోషభగవాన్స్త్రీమూర్తీనాంపరశ్శివః । దత్తవానఖిలంజ్ఞానమణిమాదిగుణాన్
 కమ్ ॥ ౧౯ ॥ తేపిలభ్యావరాన్విప్రాస్తథారాధనకాక్షిణః । మేరోస్తుశిఖరేరమ్యే
 ముజ్జవాన్నామపర్వతః ॥ ౨౦ ॥ మహ్మయస్సతతంత్రీమాన్మహ్మతైఃపరిరక్షితః ।
 తస్యాభ్యాశేతపస్త్రీవ్రంలాకసృష్టిసముత్సుకాః ॥ ౨౧ ॥ దివ్యవర్షసహస్రంతువా
 యుభతౌస్సమాచర ॥ తిష్ఠన్తోనుగ్రహగ్ధాయదేవితేభిరుషయఃపురా ॥ ౨౨ ॥ తే
 హంభక్తీమహందృష్టానద్యఃప్రత్యక్షతామియామ్ । పశ్చాత్తురమృషిచ్ఛన్తోదైవ
 తంశక్తివీజవత్ ॥ ౨౩ ॥ న్యాసంపఞ్చగ్ధందిగ్బంధంవినియోగమశేషతః । ప్రోక్తవా
 హమార్యాణాంలోకానాంహితకామ్యయా ॥ ౨౪ ॥ తచ్ఛ్రుత్వామన్త్రమాహా
 త్యమృషయస్తేతపోధనాః । మన్తస్యవినియోగంవక్తృత్వాసర్వమనుష్ఠితాః ॥ ౨౫ ॥
 మన్వాహాత్మ్యత్తదాలోకాన్తదేవాసురమానుషా ॥ వర్ణాన్సర్వవిభాగాంశ్చసర్వ
 ర్వధర్మాంశ్చశోభనా ॥ ౨౬ ॥ పూర్వకల్పసముద్భూతాశ్చుత్తరవన్త్యయథాభి
 రా । పశ్చాత్తురప్రభావాచ్యులోకావేదామహర్షయః ॥ ౨౭ ॥ తిష్ఠన్తిశాశ్వతాధర్మా
 దేవాన్సర్వమిదంజగత్ ॥ తదిదానీంప్రవత్యౌమిశ్యణుచావహితాఖిలమ్ ॥ ౨౮ ॥

ల్పాక్షరం మహాద్ధం చ వేదసారం విముక్తిదమ్ । అజ్ఞాసిద్ధమసందిగ్ధం వాక్యమేతద్భివా
 త్తకమ్ ॥ ౨౯ ॥ నానాసిద్ధియుతం దివ్యం లోక చిత్రానురజ్జకమ్ । సునిశ్చితార్థంగమ్భిరం
 వాక్యమ్మేపారమేశ్వరమ్ ॥ ౩౦ ॥ మన్తస్త్రింసుఖముఖోచ్చార్యమశేషార్థప్రసాధక
 మ్ । తద్భిజంసర్వవిద్యానాం మన్తస్త్రిమాద్యం సుశోభనమ్ ॥ ౩౧ ॥ అజ్ఞానాత్మకమహా
 ర్థంచక్షేయంతద్వటవీజవత్ । వేదస్మృతిగుణాతీతస్సర్వజ్ఞస్సర్వకృష్ణస్త్రిభుః ॥ ౩౨ ॥
 ఓమిత్యేకాక్షరం మన్తస్త్రింధితస్సర్వగణశ్శివః । మన్తేష్వడక్షరేనూత్నేన బ్రహ్మచర
 తసుశ్శివః ॥ ౩౩ ॥ వాచ్యవాచకభావేనస్థితస్సాత్మాన్స్వభావతః । వాచ్యశ్శివః ప్ర
 మేయత్వాత్తత్త్వస్త్వద్వాచకస్త్పృథః ॥ ౩౪ ॥ వాచ్యవాచకభావేన మనాదిస్సంస్థిత
 స్తయోః । వేదేశివాగమేవాపియత్రయత్రషడక్షరః ॥ ౩౫ ॥ మన్తస్త్రింధితస్సదాము
 ఖ్యోలోకేన బ్రహ్మచరమతః । కింతస్య నిమగ్నభిర్మన్తైర్విశ్వాత్త్వైర్విరాటమువిస్తృ
 తైః ॥ ౩౬ ॥ యన్యైవం హృది సంస్థాయం మన్తస్త్రిసాన్యతాపరమేశ్వరః । తేనాధీతం
 శ్రుతం తేన తేన సర్వమసృష్టితమ్ ॥ ౩౭ ॥ యోవిద్వాన్యైవ పేష్యన్యగధీత్యైవ విధా
 నతః । ఏతావద్దిశివజ్ఞానమేతావత్పరమం పదమ్ ॥ ౩౮ ॥ ఏతావద్భిష్టావిద్యావత
 స్సాన్నిత్యం జపేద్భుధః । పశ్చాత్తురైస్సప్రణవో మన్తోన్యాయం హృదయం మమ ॥ ౩౯ ॥
 గుహ్యేష్టహృతరంసాత్మాన్మోక్షజ్ఞానమనుత్తమమ్ । అస్య మన్తస్త్రిస్యవత్సామిము
 షిశ్చద్దోధిదైవతమ్ ॥ ౪౦ ॥ వీజంశక్తింస్వరంపర్ణంస్థానంచైవాక్షరంప్రతి ।
 వామదేవో నామఋషిః పశ్చిమో ధర్మదాహృతః ॥ ౪౧ ॥ దేవతాశివయేవాహం
 మన్తస్త్రిసాన్యవరాననే । నకారాదీనిబీజాః పశ్చిమభూతాత్తకాః ॥ ౪౨ ॥ ఆత్మా
 సంప్రణవం విద్ధి సర్వవ్యాపి నమః వ్యయమ్ । శక్తిస్త్యమేవదేవేశి సర్వదేవనమస్మై
 తే ॥ ౪౩ ॥ త్వదీయం ప్రణవం క్షిప్త్య దీయం ప్రణవంతథా । త్వదీయం దేవి మన్తాగ్రాం
 శక్తిభూతం న సంశయః ॥ ౪౪ ॥ అకారోకారమకారావదీయే ప్రణవే స్థితాః । ఉకా
 రంచ మకారంచ అకారంచ క్రమేణ వై ॥ ౪౫ ॥ త్వదీయం ప్రణవం విద్ధి త్రిమాత్రం ప్లుత
 ముత్తమమ్ । ఓజ్జారస్య స్వరోదాత్తయః షిర్భ్రహ్మసి తం వపుః ॥ ౪౬ ॥ ఛన్దో
 దేవీ చ గాయత్రీ పరమాత్మాధిదేవతా । ఉదాత్తిః ప్రథమస్తద్వచ్చతుర్థశ్చ ద్వితీయ
 ః ॥ ౪౭ ॥ పశ్చిమస్త్వరితశ్చైవ మధ్యమోనిషకస్త్పృథః । నకారః పీతపర్ణశ్చ ప్థా
 సంపూర్వముఖం స్పృతమ్ ॥ ౪౮ ॥ ఇన్ద్రోధిదైవతం ఛన్దో గాయత్రీ గౌతమోఋషిః ।
 మకారః కృష్ణవర్ణోస్యస్థానంచైదక్షిణాముఖమ్ ॥ ౪౯ ॥ ఛన్దో సప్తబృహిశ్చాత్మర
 త్రోదైవతముచ్యతే । శికారోధూమ్రవర్ణోస్యస్థానంచైవ శ్చివం ముఖమ్ ॥ ౫౦ ॥ విశ్వా
 మిత్రముషిస్త్రైష్టవః ఛన్దో విష్ణుస్తుదైవతమ్ । వాకారోహేమవర్ణోస్యస్థానంచైవోత్త
 రం ముఖమ్ ॥ ౫౧ ॥ బ్రహ్మధిదైవతం ఛన్దో బృహతీచాగ్నిరాముషిః । యకారోరక్తవ
 ర్ణోస్యస్థానమూర్ధ్వముఖం విరాట్ ॥ ౫౨ ॥ ఛన్దో హ్యుషిర్భ్రహ్మసంస్థోదైవత

ముచ్యతే । న్యాసమస్మద్రవత్యామిసర్వసిద్ధికరంశుభమ్ ॥ ౫౩ ॥ సర్వపాపహరం
చైవత్రవిధోన్యాసఉచ్యతే । ఉత్పత్తిస్థితిసంహారభేదతస్త్రిధస్సృతః ॥ ౫౪ ॥ ౧
హ్నచారిగృహస్థానాంయతీనాంక్రమశోభవేత్ । ఉత్పత్తిస్త్రిహ్నచారిణాంగృహ
స్థానాంస్థితిస్సదా ॥ ౫౫ ॥ యతీనాంసంహృతిర్హృద్యససిద్ధిర్భవతీనాన్యథా ।
అక్షన్యాసఃకరన్యాసోదేహన్యాసఇతిత్రిధా ॥ ౫౬ ॥ ఉత్పత్త్యాదిత్రిభేదేన
త్యుతేతేవరాననే । న్యసేతుర్వర్వంకరన్యాసందేహన్యాసమనంతరమ్ ॥ ౫౭ ॥
అక్షన్యాసంతతఃపశ్చాదక్షరాణాంవిధిక్రమాత్ । మూర్ధాదిపాదపర్యంతమున్ను
ర్హృద్యసఉచ్యతే ॥ ౫౮ ॥ పాదాదిమూర్ధపర్యంతంసంహారోభవతిప్రియే । హృద
యాన్యగళన్యాసస్థితిన్యాసఉదాహృతః ॥ ౫౯ ॥ బ్రహ్మచారిగృహస్థానాంయతీ
నాంచైవశోభనే । సశిరస్సంతతోదేహంసర్వమస్త్రేణసంస్పృశేత్ ॥ ౬౦ ॥
సదేహన్యాసఇత్యుక్తస్సర్వేషాంసహపవనః । దక్షిణాబ్జుత్తమారభ్యవామాబ్జుష్ఠా
న్తపవహి ॥ ౬౧ ॥ న్యస్యతేయస్తదుత్పత్తిర్విపరీతస్తుసంహృతః । అబ్జుష్ఠాది
కనిష్ఠాన్తంస్యస్యతేహస్తయోర్ద్వయోః ॥ ౬౨ ॥ అతీవభోగదోదేవిస్థితిన్యాసః
కుటుమ్బినామ్ । కరన్యాసంపురాకృత్వాదేహన్యాసమనంతరమ్ ॥ ౬౩ ॥ అక్ష
న్యాసంస్యసేత్పశ్చాదేవసాధారణోవిధిః । ఓజాగరంసముపటికృణ్వసర్వాక్షేమప
విన్యసేత్ ॥ ౬౪ ॥ కరయోరుభయోశ్చైవదశాగ్రాబ్జులింగాక్రమాత్ । ప్రత్యాశ్చ
పాదావాచమ్యశుచిర్బుత్వాసమాహితః ॥ ౬౫ ॥ ప్రాబ్జుభోదబ్జుభోవాపిన్యాస
కర్తృసమాచరేత్ । స్తరేతుర్వగ్మృషింఛందోదైవతంవీక్షమేవచ ॥ ౬౬ ॥ శక్తిం
వరమాత్మానంగురుంచైవవరాననే । మస్త్రేణపాణీసమ్మృజ్యతలయోఃప్రణవంస్యసే
త్ ॥ ౬౭ ॥ అబ్జులీనాంచసర్వేషాంతథాచాద్యస్తపర్యమ । సవిష్టుకాఃవీజానా
బ్జుహఃశ్యమపర్యమ ॥ ౬౮ ॥ ఉత్పత్త్యాదిత్రిభేదేన్యాసేదాత్రమతిఃక్రమాత్ । ఉభా
భ్యామేవపాణిభ్యామాపాదతలమస్తక్ ॥ ౬౯ ॥ మస్త్రేణసంస్పృశేద్దేహంప్రణ
వేనైవసమ్మృటమ్ । మూర్ధ్నివక్త్రేచకణ్ఠేచహృదయేగుహ్యకేతథా ॥ ౭౦ ॥ పార
యోరుభయోశ్చైవగుహ్యేచహృదయేతథా । కణ్ఠేచముఖమధ్యేచమూర్ధ్నిచప్రణ
వాదికమ్ ॥ ౭౧ ॥ హృదయేగుహ్యకేచైవపాదయోర్మూర్ధ్నిచాచివా । కణ్ఠేచైవ
స్యసేదేవప్రణవాదిత్రిభేదతః ॥ ౭౨ ॥ కృత్యాజ్ఞన్యాసమేవంహిముఖానిపరికల్పయే
త్ । పూర్వాదివార్ధ్యపర్యంతంకారాదియథాక్రమమ్ ॥ ౭౩ ॥ పడక్ష్మానిస్యసేన్న
శ్చాద్యభాగ్ధానంచశోభనమ్ననసాస్పృహవషట్సుంఛవోపట్టుటాగ్రకైస్సమ ॥ ౭౪ ॥
ప్రణవంహృదయంవిద్యాన్నకారశ్శిరఉచ్యతే । శిఖానుకారఆభ్యాతశ్శికారకవచం
తథా ॥ ౭౫ ॥ వాకారోనేత్రమస్తంతుయకారఃపరికీర్తితః । ఇష్టహక్ష్మానిస్యస్యతశ్చ
వైబధ్యేద్దిశః ॥ ౭౬ ॥ విఘ్నేశోమాతరోదుగ్ధాత్మేత్రజ్ఞోదేవతాదిశః । అగ్నేయా
దిమహికోణేమచతుర్ద్వపియథాక్రమమ్ ॥ ౭౭ ॥ అబ్జుత్తతర్గన్యగ్రాభ్యాంసంస్థాప్య

ముఖంశుభమ్ | రక్షధ్వమితివోక్తౌతునమనుర్యామృతకృత్ || ౭౮ || x లే
మధ్యేతథాజ్ఞుష్టేగర్జనావ్యజ్ఞులీమవ | అజ్ఞుష్టేనకరన్యాసంకుర్యాదేవంచతు
ణః || ౭౯ || ఏవంన్యాసమిహంప్రొక్తంసర్వపాపహంశుభమ్ | సర్వసిద్ధికరంపు
ణ్యంసర్వగతాకరంశివమ్ || ౮౦ || స్వస్తేనస్త్రేచశుభగేశజగద్రవతిమోభవేత్ |
జన్మాస్తరకృతంపాపనపినశ్యతిత్తతాత్ || ౮౧ || ఏవంచస్వస్థమేధావీశుద్ధకా
యోద్యుతవతః | జపేస్సజ్ఞాత్తురంమన్తగ్రంథ్యాచార్యప్రసాదతః || ౮౨ || అతః
పరంప్రవత్యాయమన్తగ్రంథ్యేవాణంశుభే | యంవిన్యాష్యలంఘ్యంయేనవాసఫలం
భవేత్ || ౮౩ || ఆజ్ఞాహీనంక్రియాహీనంశ్రద్ధాహీనమమానసమ్ | ఆజ్ఞప్రదక్షిణా
హీనంనదాజప్తంచస్ఫలమ్ || ౮౪ || ఆజ్ఞాసిద్ధంక్రియాసిద్ధంశ్రద్ధాసిద్ధంసుమానస
మ్ | ఏవంచదక్షిణాసిద్ధంమన్తగ్రంథ్యంయతస్తతః || ౮౫ || ఉపగమ్యగురుంవిప్రంమ
న్తగ్రతత్త్వాగ్రహేదనమ్ | జ్ఞానంసద్గుణోపేతంధ్యానయోగపరాయణమ్ || ౮౬ ||
తోనయేత్తంప్రయత్నేనభావశుద్ధినహన్వతః | వాచాచక్షుససాస్త్రైవకాయేనద్రుశేన
చ || ౮౭ || ఆచార్యంపూజయేద్భివ్యస్సర్వదాతప్రయత్నతః | హస్త్యశ్వరథరత్నా
నిత్రైత్రాణిచగృహేణిచ || ౮౮ || భూషణాచవాసాంసిధాన్యావిపిధానిచ | ఏ
తాగురవేదద్యాన్భక్త్యాచవిభవేసతి || ౮౯ || విత్తశాత్యంనకుర్వీతయదీచ్చేగ్నిధి
మాత్మనః | పశ్యన్నివేదయేద్దేవిత్సానంసపరిచ్ఛదమ్ || ౯౦ || ఏవంసముచ్చ్య
విధివ్యథాశక్తిన్వనభ్యయత్ | ఆదీతగురోర్మన్తగ్రంజ్ఞానంచైవక్రమేణతు || ౯౧ ||
ఏవంతుష్టోగురుశ్శిష్యంపూజితంవత్సరోపితమ్ | శుశ్రూషుమనసాజ్ఞారముపవాస
కృతంశుచిమ్ || ౯౨ || స్నాపయిత్వాశుశిష్యయబ్రాహ్మణానభిపూజ్యచ | సము
ద్రవీరేనద్యాంచగోష్ఠేదేవాలయేపివా || ౯౩ || శుచాదేశేగృహేవాపికాలేసిద్ధిక
రేతిహా | నక్షత్రేశుభయోగేచసర్వదాదోషవర్జితే || ౯౪ || అనుగృహ్యతతోదద్యా
చ్చివజ్ఞానమనుత్తమమ్ | స్వరేణోచ్చారయేన్నన్యగేకాస్తేపితసన్నధిః || ౯౫ || ఉ
చ్చార్యోచ్చారయిత్వాశుచాచార్యసిద్ధిదస్త్వయమ్ | శివంచాస్తుశుభంచాస్తుశోభ
నోస్తుప్రియోస్త్వయే || ౯౬ || ఏవంలభ్యావరంమన్తగ్రంజ్ఞానంచైవగురోస్తతః | జ
పేన్నిత్యంససజ్గుణంపురశ్చరణమేవచ || ౯౭ || యావజ్జీవంజపేన్నిత్యంజ్ఞోత్తర
సహస్రకమ్ | అనశ్చంస్తత్సరోభూత్వాసయాతిపరమాంతరమ్ || ౯౮ || జపేదక్షుర
లక్షంవైచతుర్గుణితమాదరాత్ | నక్షాశీసంయమీయశ్చపారశ్చరణిక్స్మృతః || ౯౯ ||
పురశ్చరణజాపీవాఅపివానిత్యజాపకః | అచిరాస్సిద్ధికాస్త్రీతుతయారన్యరోభవే
త్ || ౧౦౦ || యఃపురశ్చరణంకృత్వానిత్యజాపీభవేన్నరః | తస్యనాస్తసమోలో
కేససిద్ధసిద్ధిదోవశీ || ౧౦౧ || ఆసనంరుచిరంబద్ధామానీవైకాగ్రమానసః | ప్రా
జ్ఞుభోదజ్ఞుభోవాపిజపేత్తన్తగ్రమనుత్తమమ్ || ౧౦౨ || ఆద్యస్తయోగ్జపస్యాపికుర్యా

ద్వైపాణసంయమాత్ । తథాచాన్తేజపేద్భీజంశతమాష్టోత్తరంశుభమ్ ॥ ౧౦౩ ॥
చత్వారింశశ్చమావృత్తిపాణానాయవ్యసంస్తరేత్ । పశ్చాత్తురస్యనుస్త్రీస్యపా
ణాయానుడదాహృతః ॥ ౧౦౪ ॥ ప్రాణాయామాద్భువేత్ప్రసంసర్వపాపవర్జ
యః । ఇద్రియాణాంవశిత్యంచతస్పాత్ప్రాణాంశ్చసంయమేత్ ॥ ౧౦౫ ॥ గృ
హేజపస్సునుంవిద్యాద్గోష్ఠేశతగుణంభవేత్ । నద్యాంశతసహస్రంతుఅనంతంశివ
స్మిధా ॥ ౧౦౬ ॥ సముద్రతీరేదేవహృదేగిరౌదేవాలయేషుచ । పుణ్యాశ్రమేషుసర్వే
మజపఃకోటిగుణోభవేత్ ॥ ౧౦౭ ॥ శివస్యసన్నిధానేవసూర్యస్యాగ్రేగురోరపి
దీవస్యగోర్జలస్యాపిజపకర్మప్రశస్యతే ॥ ౧౦౮ ॥ అఙ్గులీజపసంఖ్యానమేకమేకంశు
భాననే । రేఖైరప్యగుణంప్రాక్తంపుత్రజీవఫలైర్దశ ॥ ౧౦౯ ॥ శతంవైశత్రుమణిభిః
ప్రవాలైశ్చసహస్రకమ్ । స్ఫాటికైర్దశసాహస్రంమూర్తికైర్దశక్షుడవ్యతే ॥ ౧౧౦ ॥
వద్వాత్మైర్దశలక్షంతుసావణైకోటిరుచ్యతే । కుశగ్రన్థ్యావరుద్రాత్మైరనంతగుణఉచ్య
తే ॥ ౧౧౧ ॥ పశ్చాదంశతిమోక్షార్థంసప్తవింశతిపాష్టికమ్ । త్రింశచ్ఛధనసమస్తై
పశ్చాశ్చాభిచారికమ్ ॥ ౧౧౨ ॥ తర్పుర్యాభిముఖంవశ్యంక్షిణంచాభిచారికమ్ ।
పశ్చిమంధనదంవిద్యాదుత్తరంశాన్తికంభవేత్ ॥ ౧౧౩ ॥ అజుష్ఠంమోక్షదంవిద్యా
త్తర్జునిశత్రునాశనీ । మధ్యమాధనదాశాన్తికరోత్యేషాహ్యనామికా ॥ ౧౧౪ ॥ కనిష్ఠా
రక్షణీయాసాజపకర్మణిశోభనే । అఙ్గుష్ఠేనజపేజ్జప్యమనైర్లగఙ్గులిభిస్సహ ॥ ౧౧౫ ॥
అఙ్గుష్ఠేనవినాకర్మకృతంతదఫలంయతః । శృణుష్వసర్వయజ్ఞేభ్యోజపయజ్ఞోవిశిష్ట
తే ॥ ౧౧౬ ॥ హింసయాతేప్రవర్తనేజపయజ్ఞోనహింసయా । యావత్తకర్మయజ్ఞాస్యః
ప్రధానానితపాంసేవ ॥ ౧౧౭ ॥ సర్వేతేజపయజ్ఞస్యకలాంనార్హన్తియోడశీమ్ । మా
హాత్మ్యంవాచికనైర్వజపయజ్ఞస్యకీర్తితమ్ ॥ ౧౧౮ ॥ తస్మాచ్ఛతగుణోపాంశుస్సహ
స్రోమాససస్త్రుతః । యమచ్ఛనీచస్సరితైశ్చజ్ఞైస్సప్తపదాక్షరైః ॥ ౧౧౯ ॥ మస్త్రీ
ముచ్చారయేద్వాచాజపయజ్ఞస్సవాచికః । శనైరుచ్చారయేత్తస్త్రీమీషదోష్టేతుచాల
యేత్ ॥ ౧౨౦ ॥ కిశ్చిత్రాన్తరంవిద్యాదుపాంశుస్సజపస్త్రుతః । ధియాయదక్షురశ్రే
ణ్యావణాద్వర్ణంపదాత్పదమ్ ॥ ౧౨౧ ॥ శబ్దార్థంచస్తయేద్భుయస్సూక్తోమానసోజ
పః । త్రయాణాంజపయజ్ఞానాంశ్రేయాన్తాన్యదుత్తరోత్తరః ॥ ౧౨౨ ॥ భవేద్వజ్ఞవిశేషే
ణవైశిష్ట్యంతర్థలస్యచ । జపేనదేవతానిత్యంత్రాయమానాప్రసీదతి ॥ ౧౨౩ ॥ ప్రసన్నా
విపులానౌఘాన్దద్యాన్మృక్తించశాశ్వతీమ్ । యక్షరక్షఃపిశాచాశ్చగ్రహాస్సర్వేవభీ
షణాః ॥ ౧౨౪ ॥ జాపినోవసర్వన్తిభయభీతాస్సుమంత్రః । జపేనపాపంశమయే
దశేషంయత్తత్కృతంజన్మవరమ్పరాసు ॥ ౧౨౫ ॥ జపేనభోగాన్జయతేవమృత్యుం
జపేనసిద్ధింలభతేవముక్తిమ్ । ఏవంలభ్యాశివజ్ఞానంజ్ఞాత్వాజపవిధిక్రమమ్ ॥ ౧౨౬ ॥
సదాచారీజపన్నిత్యంధ్యాయస్మద్రంసమశ్నుతే । సదాచారంప్రవత్వామిసమ్యగ్ధర్మ

స్యసాధనమ్ || ౧౨౭ || యస్మాదాచారహీనస్యసాధనంఃష్ఠలంభవేత్ | ఆచారః
పరమోధర్మఃఆచారఃపరమంతపః || ౧౨౮ || ఆచారఃపరమాపిద్యాఆచారఃపరమా
గతిః | సదాచారవతాంపుంసాంసర్వత్రాప్యభయంభవేత్ || ౧౨౯ || తద్వదా
చారహీనానాంసర్వత్రైభయంభవేత్ | సదాచారేణదేవత్వమపిత్వంచవరా
శనే || ౧౩౦ || ఉపయాన్తిమయోఃత్వంతద్వదాచారలఙ్ఘనాత్ | ఆచారహీనః
పురుషోలోకేభవతినిన్దితః || ౧౩౧ || తస్మాత్సంసిద్ధిమన్విచ్ఛత్సన్యగాచారవా
న్భవేత్ | దుర్వృత్తోశుద్ధిఃసూయిష్టోపాపీయాన్జ్ఞానమాషకః || ౧౩౨ || వణ్ణాశ్రమ
విధానోక్తంధర్మంకుర్వీతయత్నతః | యస్యయద్విహితంకర్మతత్కుర్వన్మన్విక్రియస్య
దా || ౧౩౩ || సన్ధ్యోపాసనశీలస్సాన్యతాన్యంప్రాతఃప్రసన్నధీః | ఉదయాస్తమయా
త్పూర్వమారభ్యవిధినాశుచిః || ౧౩౪ || కామాన్తోహాద్భయోల్లోభాన్సద్భావంనా
తిక్రమేద్విజః | సన్ధ్యాతిక్రమణాద్విప్రోబ్రాహ్మణ్యాగ్నృతేయతః || ౧౩౫ || అసన్ధ్యం
నవదేహించిన్నసత్యంచవరిత్యజేత్ | యశ్చత్యంబ్రహ్మత్వాహురసత్యంబ్రహ్మ
కూషణమ్ || ౧౩౬ || అస్మతంపరుషంశాత్యంపైశున్యంపాపహేతుకమ్ | పరదా
రాస్పరద్రవ్యంపరహింసాంచసర్వదా || ౧౩౭ || క్వచిచ్ఛాపిసమర్పితవాచాచమన
సాతథా | శూద్రాన్నంయతయామాన్నంనైవేద్యంతాద్ధమేవచ || ౧౩౮ || గణా
న్నంసముదాయాన్నంరాజాన్నంపరివర్జయేత్ | అన్నశుద్ధౌసత్వశుద్ధిర్నమృదానజ
లేనవై || ౧౩౯ || సత్వశుద్ధౌభవేద్విద్ధిస్తతోన్నంపరిశోధయేత్ | రాజప్రతిగ్రహే
ర్దధాన్బ్రహ్మణాన్బ్రహ్మవాదినః || ౧౪౦ || స్వీన్నానామపివీజానాంపునర్జన్త
నవిద్యతే | రాజప్రతిగ్రహేహామోరోబుద్ధ్యాచాదాపిషోపమః || ౧౪౧ || బుధేనపరి
హర్తవ్యశ్శ్రమంసంచాపివర్జయేత్ | అస్మాత్సానచభుజ్జీయాదజపాగ్నిమపూజ్య
చ || ౧౪౨ || వర్ణవృష్టేనభుజ్జీయాద్రాత్రాదీపంపినాతథా | భిన్నభాణ్ణేవరథ్యా
యాంపతితానాంచసన్నిధౌ || ౧౪౩ || శూద్రశేషంనభుజ్జీయాశ్చహంసశిశుక్షైర
పి | శుద్ధాన్నంస్నిగ్ధమశ్నీయాత్సంస్కృతంచాభిమన్త్రితమ్ || ౧౪౪ || భోక్తాశివత్తి
తిస్తృత్వామూనీచైకాగ్రమానసః | ఆస్యేననపిచేత్తోయంతిష్ఠన్మజ్జలి నాపివా || ౧౪౫ ||
వామహస్తేనశయాన్యాయాంతథైవాన్యకరేణవా | విభీతకారగకారజ్జన్మహిచ్ఛా
యాంసంచాశ్రయేత్ || ౧౪౬ || ప్రస్ఫుదీపమనుష్యాణామన్యేమాంప్రాణినాంతథాపి
కోనగచ్ఛేదధ్వానంబాహుభ్యాంనోత్తరేన్నదీమ్ || ౧౪౭ || నావరోహేతకూపాదినా
గోహేదుచ్ఛపాదపాదా | సూర్యాగ్నిజలదేవానాంగురూణాంపిముఖశ్శుభే || ౧౪౮ ||
సూర్యాదిహకార్యాణిజపకర్మశుభానివా | ఆగ్నీనతావయేత్పదాహస్తేపద్భ్యాం
ససంస్పృశేత్ || ౧౪౯ || అగ్నేర్మోక్షచ్చక్రియమాసీతనాగ్నోక్తిశ్చిత్తలంత్యజేత్ |
సజలంతాడయేత్పద్భ్యాంనామ్భుస్యక్తమలంత్యజేత్ || ౧౫౦ || మలంప్రత్యాశయేత్

శేషతాశ్చ సానమాచరేత్ | గభాగ్ర కేశకర్ణాతస్సానవస్త్రఘటోదకమ్ || ౧౫౧ |
అశ్రీకరంహనుర్యాణాహశుద్ధంసంస్మృతేన్యది | అజాశ్చనఃరోష్ట్రాణాంమృగ్జనా
త్తువరేణకాక || ౧౫౨ || సంస్మృతేన్యముఖాద్వాసియంహ నిహరేరపి | మా
జ్జారంచస్పృహేయస్యసోమ్యద్వజనమోనరిః || ౧౫౩ || భోజయేద్యస్తవిప్రేన్ద్రా
న్వాజ్జారాన్సన్మృతౌయది | ఇచ్ఛాన్తాలసమంజ్ఞేయంనాన్రకార్యాచిచారణా || ౧౫౪ ||
స్థిగ్వాతంశూర్పవాతంచవాతంప్రాణమభానిలమ్ | సుకృతానహరన్త్యేతేసంస్మృ
ప్తాఃపురుషస్యతు || ౧౫౫ || ఉష్ణీషీకళ్ళుకీనగోముక్తకేశోమలావృతః | ఆ
వవిత్తకరోశుద్ధఃప్రలవన్నజపేనగ్నవిత్ || ౧౫౬ || క్రోధోమదఃతుమథాతస్త్రిష్ఠీ
వనవిజృంభణే | శ్వనీదదర్శనంనిద్రాప్రలాపాస్తేజవద్విషః || ౧౫౭ || పతేషం
సమ్భవేవాపికుర్యాత్సూర్యాదిదర్శనమ్ | ఆచర్యవాజపేచ్ఛేషాకృత్వావాప్రాణ
సంయమామ్ || ౧౫౮ || సూర్యోన్మిశ్చన్త్రమాన్వైచగ్రహసత్కతతారకాః | పతే
జ్యోతీంషిప్రాక్తానిబద్వద్భిర్భూత్వాన్తేస్తథా || ౧౫౯ || ప్రసార్యపాదానజపేత్కు
క్కుటానసపవచ | అనాసనశ్చయానోవారథ్యాయాంశూద్రసన్నిధౌ || ౧౬౦ ||
రక్తభూమ్యాంచభట్వాయాంచజపేజ్జావకస్తథా | ఆసనస్థోజపేత్సన్యజ్జవ్రాతగ
తమానసః || ౧౬౧ || కాశేయంచ్యాఘృవర్తంచాచైలంతౌలమథాపివా | దార
వంతాలవర్ణంచాసనంపరికల్పయేత్ || ౧౬౨ || త్రిసన్ధ్యంతగురోఃపూజాకర్తవ్యా
శుభమిచ్ఛతా | యోగురుస్సశివఃప్రాక్తోయశ్శివస్సగురుస్సృతః || ౧౬౩ || యథా
శివస్తథావిద్యాయథావిద్యాతథాగురుః | శివవిద్యాగురోస్తస్మాన్మత్త్యచసద్భవంభ
లమ్ || ౧౬౪ || సర్వదేవమయోదేవిస్సర్వశక్తిమయోహిసః | ననుజోనిధుజోవా
పితస్యాజ్ఞాంశిరసావహేత్ || ౧౬౫ || శ్రేయోర్థీయస్తుగుర్వాజ్ఞాంమనసాపినలభ్య
యేత్ | గుర్వాజ్ఞాపాలకస్సన్యజ్ఞానసన్నతిశుశ్చుతే || ౧౬౬ || గచ్ఛంతే
స్థస్తస్త్విపన్యజ్జన్యద్యగ్గర్హస్థసమాచరేత్ | సమతుంయదితత్సర్వంకర్తవ్యంగుర్యను
జ్ఞయా || ౧౬౭ || గురోర్దేవసమతుంచానయథేష్టాననోభవేత్ | గురుర్దేవోయ
తస్సాత్మాత్తద్భవంచదేవమద్దిరమ్ || ౧౬౮ || పాపినాంచయథాసజ్ఞాత్తత్వప్రై
వతసంభవేత్ | తద్వదాచారసజ్జేనతద్ధర్మఫలభాగ్భవేత్ || ౧౬౯ || యథైవవహ్ని
సన్నరాగ్నలంత్యజతికాఙ్ఘ్రిమ్ | తథైవగురుసన్నరాగ్నాత్పవన్యజతిమాన
వః || ౧౭౦ || యథావహ్నిసమీపస్థోఘృతకుమ్భాబలియతే | తథాపాపంబలియే
తఆచార్యస్యసమీపతః || ౧౭౧ || యథాప్రజ్వలితోవహ్నిర్వృథాంకాఘ్రినిర్దహేత్ |
గురుప్రస్థోదహత్యేపంచాపంతస్త్రస్త్రితేజసా || ౧౭౨ || బ్రహ్మహరిస్తథారుద్రోదే
వాశ్చమునయస్తథా | కుర్వన్త్యనుగ్రహంతుష్టేగురాతుష్టేనసంశయః || ౧౭౩ ||
కర్తామనసావాచాగురోః క్రోధంసకారయేత్ | తస్యక్రోధేనదహ్యన్తేఆయుశ్శ్రీ

జ్ఞానసత్త్వియాః ॥ ౧౭౪ ॥ తతోగ్రాహయేకరిష్యన్తి తేహంయజ్ఞాశ్చకృష్ణులాః ।
జపాన్యాయమాశ్చైవనాత్రకార్యావిచారణా ॥ ౧౭౫ ॥ గురోర్విరుద్ధంయద్వా
క్యంనవదేత్సర్వయత్నతః । వదేద్యదిమహామోహాద్రారవంసరకంప్రజేత్ ॥ ౧౭౬ ॥
చిత్రేనైవచచిత్రేనతథావాచాచనువ్రతాః । మిథ్యానకారయేద్దేవక్రియయాచగురో
స్సదా ॥ ౧౭౭ ॥ దుర్గుణేభ్యాపితేతస్యనైర్గుణ్యతథాగృహేత్ । గుణేమిథ్యాపితే
తస్యసార్వగుణ్యఫలంభవేత్ ॥ ౧౭౮ ॥ గురోర్హితంప్రియంకుర్యాదాదిష్టోవా
సవాసదా । అసహక్షంసహక్షంవాగురోఃకార్యంసమాచరేత్ ॥ ౧౭౯ ॥ గురో
ర్హితంప్రియంకుర్యాన్నమోవాక్కాయకర్తృభిః । కుర్వన్పుత్రకృతోగత్యాతత్రైవ
పరివర్తతే ॥ ౧౮౦ ॥ తస్మాస్ససగ్వదోపాసోవ్యవస్థసీయశ్చసర్వదా । సమీప
స్థోవ్యనుజ్ఞాప్యవదేత్తద్విముఖోగురుమ్ ॥ ౧౮౧ ॥ ఏవమాచారవాన్మక్తోనిత్యంజపవ
రాయణః । గురుప్రియకరోమన్త్రంవినియోక్తుంతతోర్హతి ॥ ౧౮౨ ॥ వినియోగం
ప్రవత్స్యామిసిద్ధమన్త్రప్రయోజనమ్ । దౌగ్ధ్యల్యంయతితన్త్రంవినియోగమాజ్ఞా
నతః ॥ ౧౮౩ ॥ యస్యయేనవియుజ్జితకార్యేణకువిశేషతః । వినియోగస్సవిజ్ఞేయవి
హికాముష్మికంఫలమ్ ॥ ౧౮౪ ॥ వినియోగజమాయుష్యమారోగ్యంతమనత్సతా ।
రాజైశ్చశ్చర్యంచపిజ్ఞానంస్వర్గోనిర్వాణపవచ ॥ ౧౮౫ ॥ ప్రోక్షణంచాభిషేకంచ
అఘముద్విణమేవచ । స్నానేచసన్ధ్యాయాశ్చైవకుర్యాదేకాదశేనైవ ॥ ౧౮౬ ॥
శుదిఃపర్వతమారుహ్యజపేల్లక్షమతద్విరతః । మహానద్యాంద్విలక్షంశుద్ధీమాయా
రవాపుయాత్ ॥ ౧౮౭ ॥ దూర్వాఙ్గురాస్త్రాలవాణీగుడూచీఘటికాతథా ।
తేహంతుదశసాహస్రంఘోషమాయుష్యవధనమ్ ॥ ౧౮౮ ॥ అశ్వత్థవృక్షమాశ్రి
త్యజపేల్లక్షద్వయంసుధీః । శనైశ్చరదినేఘృష్టాద్విద్వాయువ్యంలభేన్నరః ॥ ౧౮౯ ॥
శనైశ్చరదినేశ్వర్గంపాణిభ్యాంసంస్పృశేత్సుధీః । జపేజ్ఞోత్తరశతంసోపమృత్యుహ
రోభవేత్ ॥ ౧౯౦ ॥ ఆదిత్యాభిముఖోభూత్వాజపేల్లక్షమనన్యధీః । అర్చితప్ర
శతంనిత్యంజపన్వాన్వ్యాధేర్విముచ్యతే ॥ ౧౯౧ ॥ సమస్తవాధికౌన్త్యర్థంపలాశ
సమిధైర్నరః । హుత్వాదశసహస్రంతుక్రోగీనునుజోభవేత్ ॥ ౧౯౨ ॥ నిత్యమ
ప్రశతంజప్త్వాపిజేపమ్భారసన్నిధౌ । ఔదరైర్వాన్వ్యాధిభిస్సర్వైర్వాసేనైకేన
ముచ్యతే ॥ ౧౯౩ ॥ ఏకాదశేనభుక్త్యయాదన్నంప్రవాభిమన్త్రితమ్ । భక్ష్యంచా
స్యత్రథాపేయంవిషమప్యన్మృతంభవేత్ ॥ ౧౯౪ ॥ జపేల్లక్షంతుపూర్వాష్టేహు
త్వాచాప్తశతేనైవ । సూర్యంసత్యముపస్థాయసహ్యగారోగ్యమాపుయాత్ ॥ ౧౯౫ ॥
నదీతోయేనసమ్పూర్ణంఘటంసంస్పృశ్యశోభనమ్ । జప్త్వాయుతంచరత్సానాద్రో
గాణాంభేషజంభవేత్ ॥ ౧౯౬ ॥ అష్టవింశజపిత్యాన్నమశ్వీయాదన్యహంశుచిః ।
మూత్వాచతావత్సాలాశ్చైరేవంచారోగ్యమశ్నుతే ॥ ౧౯౭ ॥ చంద్రసూర్యగ్రహే

పూర్వముపోష్యవిధినాశుదిః । యావద్గ్రహణమోక్షంతుతావన్నద్యాంసమాహితః ॥ ౧౯౮ ॥ జపేత్సముద్రగామిన్యాంః మోక్షేగ్రహణస్యతు । అష్టోద్దేశసహస్రేణిపేద్యాహ్నిగసంధ్యజాః ॥ ౧౯౯ ॥ విహికాంలభతేమేధాంసర్వతామ్రశరాశుభామ్ । సారస్వతీనివేద్యేవీశస్యవాగతిమానుషీ ॥ ౨౦౦ ॥ గ్రహనక్షత్రపీడామజపేత్సత్సాయాంసరః । హుత్వాచాప్తసహస్రంతుగ్రహపీడాంవ్యపోహతి ॥ ౨౦౧ ॥ దుస్సప్తదన్తసేస్తాత్వాజపేద్వైచాయుతంసః । ఘృతేనాప్తశతంహుత్వాసర్వశ్యాద్విగ్భవ్యతి ॥ ౨౦౨ ॥ చంద్రేనూర్వాగ్రహేలిజ్జంసమభ్యర్చయిథావిధి । యతిః పితృభ్యోద్ధేజపేదయుతమాదరాత్ ॥ ౨౦౩ ॥ సన్నిధావస్యదేవస్యశుచిస్సంయతమానసః । సర్వానామానవాపోతిపురుషోనాత్రసంశయః ॥ ౨౦౪ ॥ గజానాంతురగాణాంతుగోజాతీనాంపితేషతః । వ్యాధ్యాగమేశుచిగుభృత్వాజహయాయమిథాహుతమ్ ॥ ౨౦౫ ॥ మాసమభ్యర్చ్యవీధినాయుతంభక్తిసమన్వితః । తేషామృద్ధిశ్చశాస్త్రశ్శబ్దవిషయినసంశయః ॥ ౨౦౬ ॥ ఉత్పాతేతత్రుబాధాయాంజహయాయాదయుగేశువిః । పాలాశసమిదైర్దేవితస్యశాద్విగ్భవన్యః ॥ ౨౦౭ ॥ ఆభిచారికబాధాయామేగద్దేవినమాచరేత్ । ప్రాప్తవతితచ్చక్రిశ్మత్రోపేదాభవిష్యతి ॥ ౨౦౮ ॥ విద్యేకశార్థంజహయాయాద్వేభీతసమిథాప్తకమ్ । అక్షరప్రాతిలోమ్యేనలద్దేగిరుభిరేణవా ॥ ౨౦౯ ॥ విషేణుభిరాభ్యక్తోవిద్యేచణకరంస్పృశామ్ । ప్రాయశ్చిత్తంప్రవత్సామిసర్వపాపవిశుద్ధయే ॥ ౨౧౦ ॥ పాపశుద్ధిగృథాసమ్యక్సత్తవభ్యుద్యతానరః । పాపశుద్ధిగృథాసమ్యక్జ్ఞానసంపత్తిహేతుకీ ॥ ౨౧౧ ॥ పాపశుద్ధిగృథేషుంసఃక్రియాస్పర్శాశ్చనిష్ఫలాః । జ్ఞానంపహీయతేతస్మాత్సత్తవ్యంపాపభోధనమ్ ॥ ౨౧౨ ॥ విద్యావత్క్రియశుద్ధ్యర్థంమాంధ్యాత్వాజ్ఞులినాశుభే । శివేనైకాదశేనాద్భిభిషిత్ప్రేక్షనస్తతః ॥ ౨౧౩ ॥ అష్టోత్తరశతేనైవస్నాయూత్పాపశుద్ధయే । సర్వతీర్థఫలంతచ్చసర్వపాపహరఃశుభమ్ ॥ ౨౧౪ ॥ సన్ధ్యోపాసనపశ్చేదేజపేదప్తశతంసః । విద్యరాహైశ్చచాణ్డాలైర్దుర్జనైఃకుక్కురైరపి ॥ ౨౧౫ ॥ స్పృష్టకన్మంసభుజ్జీతభుత్వాచాప్తశతంజపేత్ । బ్రహ్మహత్యావిశుద్ధ్యర్థంజపేత్తాయుతంసరః ॥ ౨౧౬ ॥ పాతకానాంతదర్శంస్యాన్నాత్రకార్యావచారణా । ఉపపాతకదుష్టానాంతదర్శంపరిక్రియమ్ ॥ ౨౧౭ ॥ శేషాణామపిపాపానాంజపేత్సత్సహస్రమ్ । ఆత్మబోధపరంగుహ్యంశివబోధప్రకాశకమ్ ॥ ౨౧౮ ॥ శివస్సన్యసోజపేత్సత్త్రింషత్పులక్షమనాశులః । వజ్రవాయుజయంభద్రేప్రాప్తోతిమనుజస్సహమ్ ॥ ౨౧౯ ॥ జపేచ్ఛపజ్జులక్షంతువిగృహీతేద్విగ్రియశ్శుచిః । పశ్చేద్విగ్రియాణాంవిజయోభవిష్యతివరాననే ॥ ౨౨౦ ॥ ధ్యానయుక్తోజపేద్యస్తపజ్జులక్షమనాశులః । విజయాణాంపవజ్జ్ఞానాంజయంప్రాప్తోతిమానవః ॥ ౨౨౧ ॥ చతుర్థంపజ్జులక్షంతుయో

జపేన్ద్రశ్రీసంయుతః । భూతానామిహపజ్ఞానాంవిజయంనుజోలభేత్ ॥౨౨౨॥
 చతుర్దశంజపేన్ద్రస్తునునస్సంయుక్తయ్యగ్నః । సన్యస్యజయమాప్నోతికగణా
 నాంవరాననే ॥ ౨౨౩ ॥ పంచవింశతిలక్షాణాంజపేన్ద్రఃకులఃసనే । పజ్ఞావింశతిత
 ద్వానాంవిజయంనుజోలభేత్ ॥ ౨౨౪ ॥ షడ్వరాత్రేతినిర్వాతేజపేన్ద్రయతమాద
 నిర్వాతేన్ద్రనివర్జితే । షడ్వరాత్రేచాపయోఃపశ్యత్యేవనసః శయః ॥ ౨౨౫ ॥ జపేన్ద్రకునునాపసో
 ధికారవిశాశశ్చదీపస్యేవప్రకాశనమ్ । హృదయాస్తర్భహిర్వాపిభవన్యతినసంశ
 యః ॥ ౨౨౬ ॥ సర్వసన్మన్సన్మన్ధర్మిణంజపేన్ద్రయతమాత్మవాక్ । నవీనమ్మృతం
 మన్తస్త్రింశతలక్షంజపేన్ద్రుచిః ॥ ౨౨౭ ॥ మత్సాయుజ్యంవాప్నోతిభక్తిమాన్స
 మతఃపరమ్ । ఇతితేనర్వమాఖ్యానంపజ్ఞాతురవిధిక్రమమ్ ॥౨౨౮॥ యఃపఠేచ్ఛృ
 నుయాద్వాపిసయాతిపరమాంగతిమ్ । శ్రావయేద్వాద్విజాభ్యుద్ధాన్మజ్జాతుంపిధి
 క్రమమ్ ॥ ౨౨౯ ॥ దైవేకర్మణిపిత్ర్యవాశివలోకేమహియతే ॥ ౨౩౦ ॥
 ఇతిశ్రీమహాపురాణే బ్రహ్మేపూర్వభాగే విఃయోగాదిసహితపజ్ఞాతురీ
 మన్తస్త్రిమాహాన్యైకభనంనాను మడశీతమోధ్యాయః

శ్లోధ్యానయజ్ఞమాహాన్యైకమ్ ॥

మువయః ॥ జపాచ్చేన్ద్రశ్రీతనుంప్రాహుర్బ్యాన్మణాదధకిబ్ధిహః । ౨౪
 త్రానాంప్రబుద్ధానాంధ్యావయజ్ఞంనుజోభనమ్ ॥ ౧ ॥ తస్మాద్వ్యవస్వసూతాద్యధ్యా
 నయజ్ఞనుశేషతః । విస్తగాభర్వయత్సేనవిరక్తానాంనుహాన్తనామ్ ॥ ౨ ॥ తేహం
 తద్వచనంశ్రుత్వామునీనాందీప్సునశ్రణామ్ । రుద్రేణకథితంప్రాహగుహాంప్రాప్యను
 హాత్మనామ్ ॥ ౩ ॥ సంహృష్యకాలకూటాఖ్యంవిషంవైవిశ్వకర్మణా । సూతః ॥ గు
 హాంప్రాప్యనుభాసీనంభవాన్యాసహశజగరమ్ ॥ ౪ ॥ మునయస్సంశితాత్మానః
 ప్రణేముస్తంగుహాశ్రయమ్ । అన్యవంశ్యతతస్సర్వేనీలకణ్డముహాపఠమ్ ॥ ౫ ॥ అత్యు
 గ్రంకాలకూటాఖ్యంసంహృతంభగవంస్త్యయా । అతఃప్రతిష్ఠితంసర్వంన్యయాదే
 వత్పవద్వజ ॥ ౬ ॥ తేహంతద్వచనంశ్రుత్వాభగవాన్సీలలోహితః । ప్రహసన్వా
 హుశ్వాత్త్వాసనన్తనపురోగమాక్ ॥ ౭ ॥ కేనునేనద్విజశ్రేష్ఠావిషంపత్యేసుదారు
 గమ్ । సంహరేత్తద్విషంయప్తుసనన్మర్థోహ్యనేకమ్ ॥ ౮ ॥ నవిషంకాలకూటాఖ్యం
 పంసారోవిషముచ్యతే । తస్మాత్సర్వప్రయత్నేనసంహరేతసుదారుగమ్ ॥ ౯ ॥ సం
 సారోద్వివిధఃప్రోక్తస్సాన్వధికారానుకూలతః । పుంసాంసంమూఢచిత్తానాన్సంహ
 రేత్సుదారుణః ॥ ౧౦ ॥ యవనారాగదోషేణసర్థోజ్ఞానేమవ్రతాః । తద్వశాదేవ
 తేహంధర్మకర్మనసంశయః ॥ ౧౧ ॥ అసన్నికృష్టేత్వర్థేపితాశ్రుంథచ్ఛ్రీ
 తాత్మనామ్ । ముద్ధిముత్పాదయత్యేవసంసారేవిమహాద్విజాః ॥ ౧౨ ॥ తస్మాద్దే

ప్రానుశ్రవికందుష్టమిత్యుభయార్థకమ్ । సన్త్యజేనృప్యతేనవిరక్తసాన్విధియ
తే ॥ ౧౩ ॥ శాస్త్రమిత్యుచ్యతేభాగంతుతేకర్మసుతద్విజాః । మూర్ధానంబ్రహ్మ
ణసాన్విరక్తసాన్విధియార్థకమ్ ॥ ౧౪ ॥ సనుస్వభావస్సర్వేహంకామోన్విష్టోనా
న్యథా । శ్రుణుప్రవర్తికాతేషామితకర్మణ్యతేద్విదః ॥ ౧౫ ॥ నివృత్తిలక్షణోద్భవ
మగ్ధానామిహాచ్యతే । తస్మాదజ్ఞానమూలహింసంపారస్సన్వదేహీనామ్ ॥ ౧౬ ॥
కలాసంశోషమాయాతకర్మణాన్యస్వభావతః । సకలస్త్రివిధోజ్జీవోజ్ఞానహీనస్త్య
విద్యయా ॥ ౧౭ ॥ నారకీపావక్యస్సర్వీపుణ్యకృత్పుణ్యగౌరవాత్ । వ్యతిమిశ్రేణవైక
వశ్చతుర్థానంవ్యవస్థితః ॥ ౧౮ ॥ ఉష్ణజస్సేద్విదజశ్చైవఅణ్ణజోవైజరాయుజః ।
వంవ్యవస్థితోదేహీకర్మణాజ్ఞోహ్యనిస్సృతః ॥ ౧౯ ॥ ప్రజయాకర్మణామక్తి
నేనచసతాంసహి । త్యాగేనైకేనముక్తిసాన్వితదభావాద్భ్రమన్యసా ॥ ౨౦ ॥
ఏవమజ్ఞానదోషేణనానాన్వితశేనచ । షట్రోశికంసముమ్భూతంభజత్యేషకలే
ఘరమ్ ॥ ౨౧ ॥ గర్భేదుఃఖాన్యనేకాన్యోనిమాద్దేవభూతలే । కామారేయావన
చైవవాగ్ధకేమరణేపివా ॥ ౨౨ ॥ విచారతస్సతాండుఃఖంస్త్రిసంసర్గాదిభిర్ద్విజా
దుఃఖేనైకేనదైదుఃఖంప్రశాన్యస్త్రీహదుఃఖనః ॥ ౨౩ ॥ ॥ నజాతుకానఃకామావా
ముపభోగేనశాన్యతి । హవిషాకృష్ణవర్తేవభూయఏవాభివద్ధతే ॥ ౨౪ ॥ తస్మాద్వి
చారతోనాస్తిసంయోగాదపివైస్మణామ్ । అగ్ధానామగ్ధనేప్యేవంపాలనేవవ్యయే
థా ॥ ౨౫ ॥ పైశాచేరాక్షసేదుఃఖంయాయేనైవవిచారతః । గాన్ధర్వేచతథాచా
న్దైసౌమ్యలోకేద్విజోదైమాః ॥ ౨౬ ॥ ప్రాజాపత్యేతథాబ్రాహ్మేప్రాకృతేపా
షేతథాక్షయసాతశయాద్యెస్తుదుఃఖైర్దుఃఖానిసుప్రతాః ॥ ౨౭ ॥ తానిభాగ్యాన్
తుద్ధానిసన్త్యజేచ్ఛధనానిచ । తస్మాదష్టగుణంభోగంతథాపోజశధాస్థితమ్ ॥ ౨౮ ॥
చతుర్వింశస్త్రికారేణసంస్థితంచాపిసుప్రతాః । ద్వాత్రింశద్భేదమనఘాశ్చత్యరి
శద్గుణంపునః ॥ ౨౯ ॥ తథాష్టచత్యారింశచ్ఛవట్పశ్చాశ్చస్త్రికారతః । చతుష్ట
విధంచైవదుఃఖమేవవివేకినః ॥ ౩౦ ॥ పాద్ధివంచతథావ్యంచతైజనంచవిచారతః ।
జాయవ్యంచతథావ్యోమమానసంచయథాక్రమమ్ ॥ ౩౧ ॥ అభిమానికమప్యే
బాధంప్రాకృతమేవచ । దుఃఖమేవసనస్తేహూయోగినాంబ్రహ్మవాదినామ్ ॥ ౩౨ ॥
గౌణంగణేశ్వరాణాంచదుఃఖమేవవిచారతః । అదామధ్యేతథాచాన్తేసర్వలోకే
సర్వదా ॥ ౩౩ ॥ వర్తమానాదుఃఖాభవిష్యాణియథాతథమ్ । దోషదుష్టేమ
నేషుదుఃఖానివివిధానిచ ॥ ౩౪ ॥ నభావయన్త్యతీతానిహ్యజ్ఞానేజ్ఞానమానినః । త
ద్వ్యాధేఃపరిహారాద్ధంసనుభాయాన్నముచ్యతే ॥ ౩౫ ॥ యథేతరేహంరోగాణామా
క్షధంసనుభాయతత్ । శీతోష్ణవాతవర్షాద్యైస్తత్రతాగలేషుదేహీనామ్ ॥ ౩౬ ॥
భమేవసనస్తేహూనజానన్తిహ్యవస్థితాః । స్సర్వేప్యేవంముక్తేష్టాహ్యవిశుద్ధ

యాదిభిః ॥ 32 ॥ రోగైర్నానావదైర్గ్రస్తారాగద్యేషభయాదిభిః । భిన్నమూ
లతరుర్యద్వదవశఃపతతితా ॥ 33 ॥ పుణ్యశుభక్షయోత్తద్వగ్గాంపతద్విదివాక
సః । దుఃఖాభిలాషస్తానాందుఃఖభోగాదిసన్నాహమ్ ॥ 34 ॥ అస్మాన్మనఃతాం
దుఃఖంకప్తంస్సగ్ధాద్వివాకసామ్ । సరకేదుఃఖమేవాన్రినరకాణాంమేవణాత్ ॥ 35 ॥
విహితాకరణాచైవవర్జితాంమునిపుణ్ణవాః ॥ యథాన్యగోన్యత్పుణ్యస్యభీభో
ఉచ్ఛిన్నవాసోనలభేతద్రామ్ ॥ 36 ॥ ఏవంయన్యగ్ధాన్పరోమహాత్మాసంసారభీ
తోనలభేతద్రామ్ । కీటవక్షిన్యగాణాంచపశూనాంకజవాజినామ్ ॥ 37 ॥ దృష్టే
మేవాసుఖంతస్మాత్త్యజతస్సుఖముత్తమమ్ । వైమానికానానుష్ఠేపందుఃఖంకల్ప
ధికారిణామ్ ॥ 38 ॥ స్థానాభిమానినాంచైవసున్వాదీనాంచసువ్రతాః । దేవానాం
చైవదైశ్వానానున్యోస్యవిజగీషయా ॥ 39 ॥ దుఃఖమేవస్థుపాణాంచగాతుసానాం
జగత్ప్రియే । శ్రమాగ్ధమాశ్రమశ్చాపివర్జితానాంపరమార్గతః ॥ 40 ॥ ఆశ్రమైర్న
చదేవైశ్చయజ్ఞైస్సాన్యైర్వైతైస్తథా । ఉక్తైస్తపోభిర్వివిధైర్దానైర్నానాదైర
పి ॥ 41 ॥ సలభస్తేతదాత్మానంలభస్తేజ్ఞానిసస్వయమ్ । తస్మాన్స్వప్రయత్నేన
చరేత్పశుపతవ్రతమ్ ॥ 42 ॥ భస్మశయ్యాభవేన్నిత్యంవ్రతేపాశుపతేముఖః ।
పశ్చాద్ధిక్షానసన్నన్నశ్శివతత్త్వేనమాహితః ॥ 43 ॥ కైవల్యరణంయోగంధిఃకర్మ
చ్ఛిదంబుధః । పశ్చాద్ధిక్షాయోగసన్నన్నోదుఃఖాన్తంవ్రతతేనుధిః ॥ 44 ॥ పరయావిద్య
యావేద్యంవిద్యత్యవరయానహి । ద్వేషద్యేషేదతవ్యేహిపరాచైవాపరాశక్తా ॥ 45 ॥
అపరాశక్త్రముగ్ధేషోయజుర్వేదోద్విజోత్తమాః । సామావేదస్తథాశక్తోవేదస్సర్వా
గ్ధసాధకః ॥ 46 ॥ శిక్షాకల్పావ్యాకరణంనిరుక్తంభర్తవవ । జ్యోతిషంచాపరాధి
ద్యావరాతురమితిస్థితమ్ ॥ 47 ॥ తదదృశ్యంతదగ్రాహ్యున్యగోత్రంతదవర్ణకమ్ । తద
చక్షుస్తదశ్రోత్రంతదపాణిలపాదకమ్ ॥ 48 ॥ తదజాతసుభూతంచతదశబ్దబుద్ధి
జోత్తమాః । అస్పర్శంతదరూపంచరసగన్ధవివర్జితమ్ ॥ 49 ॥ అన్యాయంచాచిత్తం
చతన్నిత్యంసర్వగంవిభుమ్ । సహాన్తంతద్భూతాన్తంచతదజందిత్తయందిత్తాః ॥ 50 ॥
అప్రాణసుమనసూంచతదస్పర్శగంహితమ్ । అప్రమేయంతగన్ధాలవదీర్శంతద
నుల్బణమ్ ॥ 51 ॥ అప్రాన్యంతదపారంచతదానందంతదమృగమ్ । అనపావృతమ
దైవతంతదసస్తమగోచరమ్ ॥ 52 ॥ అసంవృతంతదాత్మైకంపరావిద్యావచాన్యథా ।
పరావరేకకథితేనైవేహపరమార్గతః ॥ 53 ॥ అహమేవజగత్సర్వంసయ్యేవవశంబం
జగత్ । మత్తత్తత్సర్వతేతివత్తయిన్యాయ్యేవలీయతే ॥ 54 ॥ మత్తోనాస్యదికీతేత
మనోవాక్పాణిభిస్తథా । సర్వమాత్మనిసన్నశ్యేత్సచ్చాసచ్చసమాహితః ॥ 55 ॥
సర్వంవ్యాత్మనిసన్నశ్యేన్నబాహ్యోమదుతేనసః । అఖోద్భవ్యోఽతస్త్వాంతనాభ్యా
ముపరితథతి ॥ 56 ॥ మృదయంతద్విజానీయాద్విశ్వస్యాయతనంమహత్ । మృదయ

సౌమ్యమధ్యతుపుణ్డరకమవస్థితమ్ ॥౬౨॥ ధర్మకన్దనముమ్మూతంజ్ఞాననాశంసుశోభన
మౌనిశ్చర్యాప్తదశంశ్వేతంపరంవైరాగ్యకర్ణికమ్ ॥౬౩॥ భద్రాణిదదిశోయస్యప్రాణా
ద్యాశ్చప్రతిష్ఠితాః । ప్రాణాద్యైశ్చైవసంయుక్తఃపశ్యతోబహుభాక్రమాత్ ॥౬౪॥
దశప్రాణంహానాద్యఃప్రత్యేకంమునిపుణ్ణవాః । ద్విసప్తసహస్రాణానాద్యస్సంపరి
క్రీర్తితాః ॥ ౬౫ ॥ నేత్రస్థంజాగ్రతంపిద్యాతృశ్లోస్పష్టంసమాదిశేత్ । సుషుప్తం
హృదయస్థంతుతురీయంమూర్ధనిస్థితమ్ ॥ ౬౬ ॥ జాగ్రేబ్రహ్మచరవిష్ణుశ్చస్పృష్టే
చైవయథాక్రమాత్ । శుశ్వురస్తుసుషుప్తేతుతురీయేతుమహేశ్వరః ॥ ౬౭ ॥ వద
న్త్యైవసుభాన్యేపిసమస్తకరణైపుమా ॥ వర్తమానస్తదాతస్యజాగ్రదిత్యభిధీయ
తే ॥ ౬౮ ॥ మనోబుద్ధిరహజ్జాగ్రందిత్తంచేతచతుష్టయమ్ । యదావ్యవస్థితస్త్యై
తస్యస్వప్నాభిధీయతే ॥ ౬౯ ॥ కరణానిపిలీనానియదాస్వాత్మనినువ్రతాః । సుషు
ప్తఃకరణైర్భిన్నస్థితియఃపరికీర్త్యతే ॥ ౭౦ ॥ పరస్తురీయాతీతోసౌశివఃపరమకారణ
మ్ । జాగ్రస్సప్తసుషుప్తిశ్చతురీయంచాధిభౌతికమ్ ॥ ౭౧ ॥ అధ్యాత్మికంశవి
ప్రేద్ధాశ్చాధిదైవికముచ్యతే । తత్సర్వమహమేవేతేవేదితవ్యంవిజానతా ॥ ౭౨ ॥
బుద్ధిస్త్రియాణివిప్రేద్ధాస్తథాకర్షేస్త్రియాణిచ । మనోబుద్ధిరహజ్జాగ్రశ్చిత్తం
చేతచతుష్టయమ్ ॥ ౭౩ ॥ అధ్యాత్మంపుథగేవేదంచతుర్దశవిధంస్మృతమ్ । ద్రష్ట
వ్యంచైవశ్రోతవ్యంఘాతవ్యంచయథాక్రమమ్ ॥ ౭౪ ॥ రసితవ్యంమునిశ్చేష్టాస్సంపర్క
తవ్యంతథైవచ । మస్తవ్యంచైవబోధవ్యమహంకర్తవ్యమేవచ ॥ ౭౫ ॥ తథాచేత
యితవ్యంచవక్తవ్యంమునిపుణ్ణవాః । ఆనాతవ్యంచగస్తవ్యంవిసగ్గాయితమేవచ ॥ ౭౬ ॥
ఆనదితవ్యమిత్యేతేహ్యనిఘాతమనుక్రమాత్ । అదిత్యోపిదిశ్చైవవృద్ధివీవరుణస్త
థా ॥ ౭౭ ॥ వాయుశ్చైవస్తథాబ్రహ్మరుద్రఃక్షేత్రజ్ఞఏవచ । అగ్నిరిష్టస్తథావిష్ణు
ర్మిత్రోదేవఃప్రజాపతః ॥ ౭౮ ॥ అధిదైవికమేవంహిచతుర్దశవిధంక్రమాత్ । రాక్ష
సుదర్శనాచైవజితాసామ్యాయథాక్రమమ్ ॥ ౭౯ ॥ మోఘారుద్రామృతాసత్యానధ్య
మాచద్యజోత్తమాః । నాడీరాశిశుకాచైవఅసురాచైవకృత్తికా ॥ ౮౦ ॥ భాస్వరీ
నాడయశ్చైతాశ్చతుర్దశనిబద్ధనాః । వాయవోనాడిమధ్యస్థావాహకాశ్చచతుర్ద
శ ॥ ౮౧ ॥ ప్రాణోవ్యానస్త్యపానశ్చఉదానశ్చసమానకః । వైరవృశ్చతథా
ముఖ్యోహ్యస్తర్యానుఃప్రభజ్జనః ॥ ౮౨ ॥ కూర్మకశ్చతథాశ్వేనశ్వేగఃకృష్ణస్తథా
నిలః । నాగశ్చశ్వేవకథితావాయవశ్చచతుర్దశ ॥ ౮౩ ॥ యశ్చతుష్టమృతద్రష్టవ్యేతథా
దిత్యేదనువ్రతాః । నాడ్యాంప్రాణేచవిజ్ఞానేత్వానన్దేవయథాక్రమమ్ ॥ ౮౪ ॥ హృ
ద్యాకాశేయపితృస్త్వర్వస్త్వన్నస్తరేపరః । ఆత్మాపకశ్చచరతితముపాసితమాంబ్రణ
మ్ ॥ ౮౫ ॥ అపరస్తమనస్తంబఅశోకమవృతంధుమ్ । చతుర్దశవిధేష్వేవసంభవి
రత్యేకఏవసః ॥ ౮౬ ॥ లీయంతేతాతతైవయదన్యంనాప్తివైద్విజాః । ఏవేవహా
సర్వజ్ఞస్సర్వేశస్త్యైకఏవసః ॥ ౮౭ ॥ ఏవసంస్వాధిపోదేవస్త్యస్తర్యామిమహాద్య

తిః । ఉపాస్యమానస్సర్వస్యసర్వసౌఖ్యస్సనాతనః ॥ ౮౮ ॥ ఉపాస్యతినదైవేహ
సర్వసౌఖ్యం ద్విజోద్ధమాః । ఉపాస్యమానోవేదైశ్చకాస్తైర్నానావదైరపి ॥ ౮౯ ॥
నైవవేదశాస్త్రాణి సగ్యజ్ఞోయాస్యతిభవః । అన్యేచాన్మమిదంసగ్యంససోన్నం
భవసస్యయమ్ ॥ ౯౦ ॥ స్యాత్సనాగ్నితపంచాద్యావన్నభూతంకతుత్రత్ ॥ సర్వ
త్రపాణినామన్నంప్రాణినాంగ్రభిరన్యహమ్ ॥ ౯౧ ॥ ప్రకస్తానయనశ్చైవపప
త్ప్రాణానవిభాగశః । అన్నమయోసాభూతాత్పాచాద్యతేహన్నముచ్యతే ॥ ౯౨ ॥
ప్రాణమయశ్చేన్ద్రియాత్పానజ్వలన్పాత్పానోమయః । కలాత్పానోమపవేహవి
జ్ఞానమయఉచ్యతే ॥ ౯౩ ॥ సదానన్దమయోభూత్పామహేశఃపరమేశ్వరః । సోహ
మేవంజగత్సర్వంజయ్యేవసకలంస్థితమ్ ॥ ౯౪ ॥ పరతత్త్రిస్వతత్త్రిపితదాభావా
ద్విచారతః । ఏకత్వమపినాస్త్రేవద్వైతంతత్రతత్త్రిశుభా ॥ ౯౫ ॥ ఏవంనాస్త్ర్య
భవత్త్వంచకుతోహృతమజ్ఞోద్భవః । నాన్తఃప్రజ్ఞోబహిఃప్రజ్ఞోనచోభయగతస్త
థా ॥ ౯౬ ॥ నప్రజ్ఞానమనస్త్రేవంసప్రాజ్ఞోజ్ఞానపూర్వకః । విదితంనాస్తివేద్యంచ
నిర్వాణంపరమార్థగః ॥ ౯౭ ॥ నిర్వాణంచైవత్రైవన్యంశ్రేయసమనామయమ్ । అన్య
తంచాత్మరంబ్రహ్మపరమాత్మావరావహమ్ ॥ ౯౮ ॥ నిర్వికల్పంనిరాభాసంజ్ఞానంపర్యా
యవాచకమ్ । ప్రసన్నంచయదేశాగ్రంతదాజ్ఞానమితత్త్వమ్ ॥ ౯౯ ॥ అజ్ఞానమితరస్స
ర్వంనాత్రకార్యాపచారణా ఇథంతప్రసన్నంవిజ్ఞానంగురుసమ్మరూపంధృవమ్ ॥ ౧౦౦ ॥
రాగద్వేషానృతక్రోధకామత్పిష్టాదిభిస్సదా । అపరాన్యప్రసాద్యైవవిజ్ఞేయంముక్తి
దంత్యదమ్ ॥ ౧౦౧ ॥ అజ్ఞానమలపూర్వత్వాత్పురుషోమలినస్సృతః । తత్త్వయాధి
భవేన్ముక్తిర్నాన్యథాజన్మకోటిభిః ॥ ౧౦౨ ॥ జ్ఞానమేకంవిన్నానాస్తిపుణ్యపాపవర్తి
యః । జ్ఞానమేవాభ్యసేత్తస్మాన్ముక్త్యర్థంబ్రహ్మవిద్యమాః ॥ ౧౦౩ ॥ జ్ఞానాభ్యా
సాద్ధివైపుంసాంబుద్ధిర్భవతినిర్వలా । తస్మాత్సదాభ్యసేజ్ఞానంతస్త్రితస్తప్తరాయ
ణః ॥ ౧౦౪ ॥ జ్ఞానేనైకేనతృప్తస్యత్వక్తసజ్గస్యయోగినః । కర్తవ్యంనాస్తిప్రే
క్షాప్రీతిచేత్రత్త్వవిన్నచ ॥ ౧౦౫ ॥ ఇహలోకేపరేచాపి కర్తవ్యంనాస్తితస్యవై ।
జీవన్ముక్తోయతస్తస్మాద్భృహ్మవిస్మరమార్గతః ॥ ౧౦౬ ॥ జ్ఞానాభ్యాసరతోనిత్యం
జ్ఞానతత్త్వాద్భవిత్స్వయమ్ । కర్తవ్యాభ్యాసమున్నృజ్యజ్ఞానమేవాధికచ్ఛతి ॥ ౧౦౭ ॥
సన్ద్రావణమాభిమానీయస్త్యక్తక్రోధోద్విజోద్ధమాః । అన్యత్రరమతేమూఢసోన్మజ్ఞాన
నాగ్రంశయః ॥ ౧౦౮ ॥ సంసారహేతురజ్ఞానంసంసారస్తమసజ్గ్రహః । మోక్ష
హేతుస్తథాజ్ఞానంముక్తస్వాత్మస్యవస్థిగః ॥ ౧౦౯ ॥ అజ్ఞానేనకవిప్రేక్షాక్రోధాద్యా
కాత్రసంశయః । క్రోధోహర్షస్తథాలోభోమోహాదాద్యాద్విజోద్ధమాః ॥ ౧౧౦ ॥
కర్మాధర్మహితేషాంవరద్యశాస్త్రమసజ్గ్రహః । శరీరేనతివైక్షేతసోవిద్యాంనస్త్య
క్తచ్ఛుభః ॥ ౧౧౧ ॥ అవిద్యాంవిద్యయాహిత్యాస్థితస్త్రివచయోగినః । క్రోధాద్యా

నాశమాయా విధగ్నాధర్మచవైద్విజాః ॥ ౧౧౨ ॥ తస్మయ్యాచ్యుతరీరేణసపునస్స
 వ్యక్తియజ్యతే । సపంచముక్తస్సంసారాదుఃఖత్రయవివర్జితః ॥ ౧౧౩ ॥ ఏవంజ్ఞానం
 వినానాప్తిధ్యానంధ్యాగుర్ద్వివర్జితః ॥ జ్ఞానంగురోర్హి సన్నరాగ్ననవాచాపరమా
 ర్థతః ॥ ౧౧౪ ॥ చతుర్హ్యవహమిజ్ఞాత్యాధ్యాత్యాధ్యానంసమాభ్యసేత్ । సమా
 జాగ్రదుకంపాపమస్థిపాగుర్ధవంతథా ॥ ౧౧౫ ॥ జ్ఞానాగ్నిర్దహతేక్షిప్రంశుషేష
 సమినానలః ॥ జ్ఞానాత్పరతరంనాప్తిసర్వపాపప్రణాశనమ్ ॥ ౧౧౬ ॥ అభ్యసేత్స
 సదాజ్ఞానంసర్వసజ్జీవివర్జితః ॥ జ్ఞానసన్స్వపాపాగజీర్ణస్తేనాత్రసంశయః ॥ ౧౧౭ ॥
 శ్రీజన్మపినగిప్యేతపాపైర్నానాబధైరపి ॥ జ్ఞానంయథాతథాధ్యానంతస్తాధ్యానం
 సమాభ్యసేత్ ॥ ౧౧౮ ॥ ధ్యానంసర్వవిషయంతోక్తమాదౌసఃషయంతథా । మబ్ధ
 కారంసమాభ్యస్యచతుష్టక్షకభిస్తథా ॥ ౧౧౯ ॥ తథాద్వాదశకథానైఃపునర్వదశకథా
 క్రమాత్ । ద్విధాభ్యస్యచయోగీన్తోమ్ముచ్చతేనాత్రసంశయః ॥ ౧౨౦ ॥ శుద్ధజా
 మ్ముచనాకారంః ధూమాక్షారసన్నిభమ్ । పీతంరక్తంసితంవిమృత్యోగ్రిటికోటిసమ
 ప్రభమ్ ॥ ౧౨౧ ॥ అశపాత్రహస్తాన్తస్థంచిత్రంకృత్యాప్రయత్నతః । ససితంవాస
 తంపీతంసప్తరేష్పహ్నివిష్ణువేత్ ॥ ౧౨౨ ॥ అహింసకస్సత్వవాదీఅస్త్రేయీసర్వ
 యశ్చతః । పరిహరహరిన్ముక్తాబ్రహ్మచారిదృఢవ్రతః ॥ ౧౨౩ ॥ సన్తుష్టశ్చౌచసన్న
 సస్సాన్విధ్యానిరతస్సదా । ముద్భక్తశ్చాభ్యసేధ్యానంగురుసన్నరగజంభుగ
 మ్ ॥ ౧౨౪ ॥ నబుద్ధ్యతితథాధ్యాత్యాప్తాప్యచిత్రంద్విజోత్తమాః । నచాభిసన్యతే
 యోగీనపశ్యంతిసమస్తతః ॥ ౧౨౫ ॥ గర్భాత్రిశృణోత్యేవలీనస్సాన్విత్సనియస్స
 యమ్ । నచస్సర్వంజానాతిసవైసమానసస్త్పతః ॥ ౧౨౬ ॥ పార్థివేపటలేబ్రహ్మ
 వారితత్త్వహరిస్స్వయమ్ । వాహ్నేయేకాలరుద్రాభ్యోవాయుతత్త్వమహేశ్వ
 రః ॥ ౧౨౭ ॥ సుషిరేసశివస్సాత్మాత్మగ్రమాదేవంవిచింతయేత్ । క్షితౌశర్వస్స
 తోదేవోహ్యపాంభవత్తస్త్పతః ॥ ౧౨౮ ॥ రుద్రపవతదావహ్మణ్డగ్రోవాయా
 వ్యవస్థితః । భీషస్సుషిరనాభోసాఖాసురేహణ్డలేస్థితః ॥ ౧౨౯ ॥ ఈశానస్సస
 విష్ణేచనుమాదేవత్తస్త్పతః । పుంసాంపశుపతద్దేవశ్చాష్టధాహంవ్యవస్థితః ॥ ౧౩౦ ॥
 కారీస్సంయస్తనాసర్వంపార్థివంపరిగీయతే । ఆప్యంద్రవమితప్రోక్తంవర్ణాభ్యోవహ్మ
 రుద్యతే ॥ ౧౩౧ ॥ యస్సిద్ధుర్నిరతద్వాయుస్సుషిరంయద్విజోత్తమాః । తదాకా
 శంచవిజ్ఞానంశబ్దశబ్దోమసన్నిభమ్ ॥ ౧౩౨ ॥ తద్దైవవిప్రావిజ్ఞానంస్పర్శాభ్యం
 వాయుసన్నిభమ్ । రూపంవాహ్నేయమిత్యుక్తమాప్యంరసమయంద్విజాః ॥ ౧౩౩ ॥
 గర్భాభ్యంపార్థివంభూయశ్చింతయేద్భృంగసూరంక్రమాత్ । కేత్రేవదక్షిణేవామేన
 కుంహృదివిభుంద్విజాః ॥ ౧౩౪ ॥ ఆజానువృథివీతత్త్వమానాభేర్వారిమణ్డలమ్ ।

అకణ్ఠంవహ్నితస్త్యంసాల్లలాటాస్తంద్విజోత్తమాః॥ ౧౩౫ ॥ వాయవ్యంవైలం
టాద్యంవ్యోమాఖ్యంవాశిఖాగ్రకమ్ | హంసాఖ్యంవతతోబ్రహ్మవ్యోమ్నశోద్ధ్యంత
తఃపరమ్ ॥ ౧౩౬ ॥ వ్యోమాఖ్యోవ్యోమమధ్యస్థోహ్యాయంప్రాథమికస్తనరేత్ |
సజీవఃప్రకృతిస్సత్వంరజశ్చకరతమఃపునః ॥ ౧౩౭ ॥ మహేంస్తథాభిమానశ్చతన్మా
త్రాణేన్ద్రియాణాం | వ్యోమాదీనిచభూతానివైదేహపరమార్థతః॥ ౧౩౮ ॥ వ్యాప్య
తిష్ఠన్యతోవిశ్వంస్థాణురిత్యభిధీయతే | ఉదేతసూర్యోభీతశ్చవవతేవాతఏవచ॥ ౧౩౯ ॥
ద్యోతతేచన్ద్రిమావహ్నిర్జ్వలత్యాపావహన్విచ | దధాతిభూమిరాకాశమవకాశం
దదాతిచ ॥ ౧౪౦ ॥ తదాజ్ఞయాతతంసర్వంతస్మాద్వైచిత్రయేద్విజాః | తేనైవా
భిష్టితంతస్మాదేతస్సర్వంద్విజోత్తమాః ॥ ౧౪౧ ॥ సర్వయావమయశ్శక్వతిమత్వా
స్తరేద్భవమ్ | సంసారవిషతస్తానాంజ్ఞానధ్యాసామృతేనవై ॥ ౧౪౨ ॥ ప్రతీకారస్స
మాఖ్యతోనాన్యథాద్విజనత్తమాః | జ్ఞానంధర్మోద్భవంసాత్మాజ్ఞానాద్వైరాగ్యస
మృతః ॥ ౧౪౩ ॥ వైరాగ్యాస్మరమంజ్ఞానంపరమార్థప్రకాశకమ్ | జ్ఞానవైరాగ్య
యుక్తస్యయోగసిద్ధిర్ద్విజోత్తమాః॥ ౧౪౪ ॥ యోగసిద్ధ్యావిముక్తిస్సాన్యత్సత్వనిష్ఠ
స్యనాన్యథా | తమోవిద్యాప్రదచ్చన్నంవిత్రయత్పదమవ్యయమ్ ॥ ౧౪౫ ॥ సత్వ
శక్తింసమాస్థాయశివమభ్యర్చయేద్విజాః | యస్సత్వనిష్ఠోమద్భక్తోమదర్శనపరాయ
ణః ॥ ౧౪౬ ॥ సర్వతోధర్మసత్త్వసదోత్సాహీసమాహితః | సర్వద్వద్వసౌఖ్యా
ధీరస్సర్వభూతహితేరతః॥ ౧౪౭ ॥ ఋజుస్సఖావస్సతతంస్వస్థవిత్తౌహృదుస్సదా |
అమానీబుద్ధిమాంశ్చస్తప్తక్రస్పథోద్విజోత్తమాః ॥ ౧౪౮ ॥ సదాముముత్సుర్ధ
ర్మజ్ఞాన్సాన్యత్తలక్షణలక్షితః | ఋణత్రయవినిర్ముక్తఃపూర్వజన్మనిపుణ్యభాక్ ॥ ౧౪౯ ॥
జరాయుక్తోద్విజోభూత్వాశ్రద్ధయాచగురోఃక్రమాత్ | అన్యథావాపిశుశ్రూషాంకృ
త్వాకృత్రిమవర్జితః ॥ ౧౫౦ ॥ స్వర్గలోకమనుప్రాప్యభుక్త్వాభోగాననుక్రమాత్ |
ఆపాద్యభారతంవర్షంబ్రహ్మవిజ్ఞాయతేద్విజాః॥ ౧౫౧ ॥ సమృద్ధాజ్ఞానమాసాద్యజ్ఞా
నోయోగవిద్యవేత్ | క్రమోయంమలపూర్ణస్యజ్ఞానప్రాప్తేర్ద్విజోత్తమాః॥ ౧౫౨ ॥
తస్మాదనేనమార్గేణత్యక్తసంక్షోద్యథవ్రతః | సంసారకాలమాటాఖ్యాన్మచ్యతేమునపు
న్దవాః ॥ ౧౫౩ ॥ ఏవంసంక్షేపతఃప్రోక్తంమయాముష్టకమచ్యుతమ్ | జ్ఞానస్యైవే
హమాహంత్యంప్రసక్తాదిహాశోభనమ్ ॥ ౧౫౪ ॥ ఏవంపాశుపతంయోగంకథితంత్వి
త్వరేణతు | నదేయంయస్యకస్యాపిశివోక్తంమునిపుక్తవాః ॥ ౧౫౫ ॥ దాతవ్యం
యోగినేనిత్యంభస్మనిస్తాయసుప్రియమ్ | యఃపతేచ్ఛుణయాద్వాపిసంసారశమనం
సరః॥ ౧౫౬ ॥ సయాతిబ్రహ్మసాయుజ్యంనాగ్రకార్యావిచారణా॥ ౧౫౭ ॥ *

ఇతిశ్రీమహాపురాణేలైక్షేపూర్వభాగే ధ్యానయజ్ఞమాహాత్మ్యాది
కథనంనామ సప్తాశీతితమోధ్యాయః.

శ్రీ ముని మోహనశాసనమ్ శ్లో

సూతః ॥ సశశ్యతే మహాప్రాజ్ఞాః కుమారాద్యాః పినాకినమ్ । ప్రాచీనము
మ్యవైభీతాః ప్రసన్నం పరమేశ్వరమ్ ॥ ౧ ॥ ఏవం చేదనయా దేవ్యా హైమవత్యా
మహేశ్వర । క్షేదసేవి విధేర్భృగైః కథం వత్సుమిహార్హసి ॥ ౨ ॥ సూతః ॥ ఏవము
క్షేప్రమా స్యేతః పినాకినీలలోహితః । ప్రాహ తామమ్బికాం ప్రేక్ష్య ప్రణవశ్యస్థితాద్వి
జా ॥ ౩ ॥ బన్ధమోక్షోనస్తే వేదామమస్వేచ్ఛాభరీరిణః । అకర్తాజ్ఞాః పశుత్వ
వో భుర్భృక్తాహ్యణుః పునాక ॥ ౪ ॥ మాయాచమాయయా బన్ధః కర్మభిర్ముక్త్య
తేతుసః । జ్ఞానంధ్యానం చ బన్ధశ్చ మోక్షో నాస్త్వాత్మనోద్విజాః ॥ ౫ ॥ యదేవం
మయి విద్వాన్యస్తస్యాపినచ సర్వతః । ఏష విద్వాన్యహం వేద్యః ప్రజ్ఞేషా చ శ్రుతిస్త్వ
తః ॥ ౬ ॥ ధృతిరేషా భయానిష్ఠా జ్ఞానశక్తిః క్రియాతథా । ఇచ్ఛాభ్యావతథా వ్య
జ్ఞాద్వేద్యేన చ సంశయః ॥ ౭ ॥ సహ్యేషా ప్రకృతిర్జైవీకృతిశ్చ విచారతః । వికార
నైవ మాయేషా సదసద్వ్యక్తివర్జితా ॥ ౮ ॥ పురానుమాజ్ఞానుద్వక్త్రాగ్నిముగ్ధా
సనాతనీ । పశ్యవక్త్రానుమాభాగాజగతామభయప్రదా ॥ ౯ ॥ తామజ్ఞానమ్
విశ్వహం చిత్తయజ్జగతాం హితమ్ । సప్తవింశత్ప్రకారేణ సర్వం వ్యాప్యానయా
శివః ॥ ౧౦ ॥ తదా ప్రభృతివై మోక్షప్రప్యత్తిర్ద్విజసత్తమాః ॥ సూతః ॥ ఏవము
క్వాతదావశ్యద్భవానీ పరమేశ్వరః ॥ ౧౧ ॥ భవానీ చ తమాలాక్యమాయామహ
రదవ్యయా । తేమాయామలగర్భక్తామనయః ప్రేక్ష్య పార్వతీమ్ ॥ ౧౨ ॥ ప్రీతా
భూవుర్ముక్తాశ్చ రిన్నా దేషావరాగతః । ఉమాశఙ్కరయోర్భేదో నాస్త్వేవ పరమార్థ
తః ॥ ౧౩ ॥ ద్విధా సౌరూపమాస్థాయస్థిః ఏవ స సంశయః । యదా విద్వాన్సగజ్ఞాన్య
దాజ్ఞయా పరమేష్ఠినః ॥ ౧౪ ॥ తదా ముక్తిః క్షణాదేవ నాన్యథాకర్మకోటిభిః । త్ర మో
విసత్కీతో భూతవివృద్ధః పరమేష్ఠినః ॥ ౧౫ ॥ ప్రసాదేన క్షణాన్ముక్తిః ప్రతజ్ఞేషాన సంశ
యః । గర్భస్థో జాయమానో వా బాలో వా తరుణో పి వా ॥ ౧౬ ॥ వృద్ధో వా ముఖ్య
తేజస్త్రుః ప్రసాదాత్పరమేష్ఠినః । అణ్ణజశ్చోద్భిజో వాపి స్వేదజో పి విముచ్యతే ॥ ౧౭ ॥
ప్రసాదాద్దేవదేవస్య నాత్ర కార్యా విచారణా । ఏవ ఏవ జగన్నాథో బన్ధమోక్షకర్తృ
వః ॥ ౧౮ ॥ భూర్భువస్సుర్వహైవైవ జనస్సాత్మాత్వస్సన్వయమ్ । సత్యలోకస్తథా
జ్ఞానాంకోటికోటితాని చ ॥ ఏగ్రహం దేవదేవస్య తథాజ్ఞాపరణాప్తకమ్ । సప్తద్వి
షేషు సర్వేషు పర్వతేషు వనేషు చ ॥ ౨౦ ॥ సముద్రేషు చ సర్వేషు వాయుసూర్యేషు
సర్వతః । తథా న్యేషు వలోకేషు వసన్తి చ చరాచరాః ॥ ౨౧ ॥ సర్వే భవాంశ్చ
నూనంగతిస్తేషామపవనై । సర్వోరుద్రో నమస్తే స్తే పురుషాయ మహాత్మానే ॥ ౨౨ ॥
విశ్వం భూతంతథా జాతం బహుధారుద్రపవనః । రుద్రాజ్ఞేషాస్థితా దేవీ హ్యనయామ

క్రైరవిభక్తా ॥ ౨౩ ॥ ఇత్యేవంభేదరాస్సిద్ధాజజల్ముఃప్రీతిమానసాః । యదావలో
క్యతాస్తస్మాద్విస్మయాదాదనయామిభక్తా ॥ ౨౪ ॥ తదాతివృత్తిసాయుశ్యంప్రాప్తా
స్తేభేదరాఃప్రభాః॥౨౪౫॥

ఇతిశ్రీమహాపురాణేలైక్షేపూర్వభాగేమునిమోహనశమనం
నామాష్టాశీతితమోధ్యాయః

అణిమాదిగుణప్రాప్త్యాదికథనమ్.౨

మువయః ॥ కేనయోగేనవైసూతగుణప్రాప్తిస్సతామిహ । అణిమాదిగు
ణోపేతాభవన్త్యేవేహయోగినః॥౧॥తత్సర్వంవిస్త్రాత్యుత్తరవత్తుమర్హసిసాన్వృత
మ్ ॥ సూతః ॥ అతఃకృత్వప్రాప్తవత్సూమియోగంపరమదుర్లభమ్ ॥ ౨ ॥ పశ్చాదా
సంస్తరేదాదౌస్థావ్యచిత్రేనసాతనమ్ । కల్పయేచ్ఛసంపన్నంసోమసూర్యాగ్నిసం
యుతమ్ ॥ ౩ ॥ వడ్వింశచ్చక్తిసంయుక్తనాప్తకాచద్విజోస్తమాః । తతఃషోడశకా
చైవపునర్ద్వాదశకాద్విజాః ॥ ౪ ॥ స్మరేవృత్తతథామధ్యేదేవ్యాదేవముమాపతిమ్
అష్టశక్తిసమాయుక్తనాప్తమూర్తిమజంప్రభుమ్ ॥ ౫ ॥ తాభిశ్చాప్తవిధారుద్రాశ్చ
తుష్టప్తివిధాఃపునః । శక్తయశ్చతథాసర్వాగుణాప్తకసమన్వితాః ॥ ౬ ॥ ఏవంస్త
రేత్ర ॥ మేజైవలబ్ధ్యాజ్ఞానమనుత్తమమ్ । ఏవంపాశుపతయోగంమోక్షసిద్ధిప్రదా
యకమ్ ॥ ౭ ॥ తస్యాణిమాదయోవిప్రానాన్యధాకర్తృకోటిభిః । తత్రాప్తగుణమైశ్వ
ర్యంయోగినాంసముదాహృతమ్ ॥ ౮ ॥ తత్సర్వంక్రమయోగేనఉద్యమానంనిబోధ
త । అణిమాలఘిమాచైవమహిమాసాప్తిరేవచ ॥ ౯ ॥ ప్రాకావ్యంచైవసర్వత్ర
శిత్వంచైవసర్వతః । వశిత్వమథసర్వత్రయత్రకామావసాయితా ॥ ౧౦ ॥ తచ్చాపి
త్రివిధంజ్ఞేయమైశ్వర్యంసార్వకామికమ్ । సావద్యంఘరవద్యంచసూక్ష్మంచైవప్రవర్త
తే ॥ ౧౧ ॥ సావద్యంనామయత్తత్రవజ్ఞభూతాత్మకంస్తృతమ్ । ఇద్రియాణిమన
శ్చైవఅహజ్జగరశ్చయస్సృతః ॥ ౧౨ ॥ తత్రసూక్ష్మప్రవృత్తిమవజ్ఞభూతాభి
కాపునః । ఇద్రియాణిమనశ్చిత్తబుద్ధ్యహజ్జగరసంజ్ఞితమ్ ॥ ౧౩ ॥ తథాసర్వమ
యంచైవఆత్మస్థాభ్యాతిరేవచ । సంయోగఏవత్రివిధస్సూక్ష్మేష్వేవప్రవర్తతే॥౧౪॥
పునరప్తగుణశ్చాపిసూక్ష్మేష్వేవవృద్ధీయతే । తస్యహంప్రవత్సూమియథాహభగ
వాన్వృభుః ॥ ౧౫ ॥ తైలోక్యేసర్వభూతేషుయథాస్యనియమస్సృతః । అణిమా
ద్యంతథావ్యక్తంసర్వత్రైవప్రతిష్ఠితమ్ ॥ ౧౬ ॥ తైలోక్యేసర్వభూతానాందుష్పృ
శంసముదాహృతమ్ । తత్తస్యభవతిప్రాప్యంప్రథమంయోగినాంబలమ్ ॥ ౧౭ ॥
లబ్ధినంష్టవనంలోకేయావమస్యసదాభవేత్ । శీఘ్రీత్వంసర్వభూతేషుద్వితీయంతు
పదంస్తృతమ్ ॥ ౧౮ ॥ తైలోక్యేసర్వభూతానాంమహిమూచైవవర్దితమ్ । మ

హిత్యం చాపి లోకేంద్రం స్త్రీతీయోయోగ ఉచ్యతే || ౧౯ || త్రైలోక్యే సర్వభూత
మయి కేంద్రగమనం స్త్రీతమమ్ । ప్రాకామానిష్ఠయాన్ముక్షేత తథాప్రతిహతకృపి
త్ || ౨౦ || త్రైలోక్యే సర్వభూతానాం సుఖదుఃఖం ప్రవర్తతే । ఈశోభవతి స
ర్వత్ర ప్రవిభాగేన యోగవిత్ || ౨౧ || వశ్యాని చాస్యభూతాని త్రైలోక్యే సచరాచరే
భిచ్ఛయా తస్య కూపాణి భవన్తి సభవన్తి చ || ౨౨ || యత్ర కామావసాయిత్యం త్రై
లోక్యే సచరాచరే । శబ్దస్పర్శరసో గన్ధో రూపం చైవ మనస్తథా || ౨౩ || ప్రవర్తతే
స్య చేచ్ఛాతోనభవన్తి యథేచ్ఛయా । న జాయతే న మ్రియతే భిద్యతే న చ భిద్యతే || ౨౪ ||
న దహ్యతే న ముహ్యతీ లీలీయతే న చ లిప్యతే న క్షీయతే న హరతి భిద్యతే న క దాచన || ౨౫ ||
క్రియతే నా స సర్వత్ర తథా విక్రియతే న చ । అగన్ధరసరూపమైవ అస్పృశ్యబ్దవర్ణితః || ౨౬ ||
అవన్ధో హ్యస్పర్శైవ అసవర్ణస్తకర్ణి చిత్ । సభుక్షే విషయాం శ్చైవ విషయైర్మ
న యుజ్యతే || ౨౭ || అణుత్వాత్తుపరస్మాత్కుస్మాత్కుత్వాదవవర్గికః । వ్యాపకస్త్య
వవర్గాచ్చ వ్యాపకాత్పురుషస్త్పతః || ౨౮ || పురుషస్మాత్కుభావాత్పురుషస్వర్యేవరమే
ష్ఠితః । గుణోత్తరమైవ శ్వేత్యే సర్వతస్మాత్కుముచ్యతే || ౨౯ || ఐశ్వర్యం చాప్రతి
హతం ప్రాప్య యోగమనుత్తమమ్ । అపవర్గంతతో గచ్ఛేత్సూక్ష్మంతత్పరమం వద
మ్ || ౩౦ || ఏవం పాశుపతం యోగం జ్ఞాతవ్యం మునిపుణ్ణవాః । స్వగ్ధాపవర్గఫలదంశివ
సాయుజ్యకారణమ్ || ౩౧ || అథ వా గతవిజ్ఞానో రాగాత్కర్మసమాచరేత్ । రాజ
సంతామసంవాపి భుక్త్వా తత్రైవ ముచ్యతే || ౩౨ || తథానుకృతకర్మాతుఫలం స్వ
ర్గేన మశ్నుతే । తస్మాత్సానాత్పునశ్చేష్ఠో మానుష్యముపవద్యతే || ౩౩ || తస్మా
ద్భృహ్మవరం సౌఖ్యం బ్రహ్మశాశ్వతముత్తమమ్ । బ్రహ్మేవ హి సేవేత బ్రహ్మైవ హి
వరం సుఖమ్ || ౩౪ || పరిశ్రమో హి యజ్ఞానాం మహతా క్లేన వర్తతే । భూయోమ్య
త్యువశం యాతి తస్మాన్స్తోత్రః పరం సుఖమ్ || ౩౫ || అథ వా ఛాన్యసంయుక్తో బ్రహ్మత
త్త్వపరాయణః । సతు చావముతుంశక్యో నున్నవరశత్రైరపి || ౩౬ || దృష్ట్యేతుపు
రుషం దివ్యం విశ్వాశ్చింత్యతో ముఖమ్ । విశ్వపాదశిరోగ్రీవంబుశ్చే శం విశ్వరూపిణ
మ్ || ౩౭ || విశ్వగన్ధం విశ్వమాల్యం విశ్వాచ్ఛృరధరం ప్రభుమ్ । గోభిర్మహింసస్ప
తేవ తత్రోనైవం భూయోజనయత్యేవ మేవ || ౩౮ || కవింపురాణమనుశాసితా
రం సూక్ష్మాచ్ఛసూక్ష్మం మహతోమహాన్తమ్ । యోగేన పశ్యేన్నచ చక్షుమేవ పుర్ని
రీన్ద్రియం పురుషం రుక్మవర్ణమ్ || ౩౯ || ఆలిక్కినం నిర్గుణం చేతనం చక్షుస్సందాసర్వ
గం సర్వసారమ్ । వశ్యన్ద్రియక్త్వాహ్యచలప్రకాశంతద్భావితాస్తేజసా దీప్యమాన
మ్ || ౪౦ || అపాణిపాదోదరపార్శ్వజః పుష్పాహ్వతీన్ద్రియోవాపి సుసూక్ష్మవ
కః । వశ్యత్యచక్షుస్సృశృణోత్యకర్ణో న చాస్త్యబుద్ధం న చ బుద్ధిరస్తి || ౪౧ || సవేదన
ర్వం న చ సర్వవేద్యంతమాహురగ్రం పురుషం మహాన్తమ్ । అచేతనాం సర్వగతాం

సూక్ష్మప్రసవధర్మిణీమ్ ॥ ౪౨ ॥ ప్రకృతింసర్వభూతానాంయక్తఃపశ్యన్తియోగి
నః । సర్వతఃపాణిపాదాస్తత్సర్వతోఽపిశిరోముఖమ్ ॥ ౪౩ ॥ సర్వశక్తుశ్చక్షుఃశ్రోత్రముఖా
కేసర్వమావృత్యతిష్ఠతి । యక్తోయోగేనచేశానంసర్వతశ్చసనాతనమ్ ॥ ౪౪ ॥ పురు
ష్త్వానమవ్యయమ్ ॥ ౪౫ ॥ సర్వాత్మానంపరబ్రహ్మతద్వైభ్యాతానమమవ్యతి । ప
వనోహియథాగాపిచ్యాలిచరస్తస్యమూర్తిమ్ ॥ ౪౬ ॥ పురిశేతేపురేచాస్తేతస్మా
త్పురుషఉచ్యతే । అథచేల్లుప్తధగ్ధాతుసావశేషైస్సస్వకర్తృభిః ॥ ౪౭ ॥ తత
స్తుబ్రహ్మగర్భేవైశుక్రశోణితసంయుతే । స్త్రీపుంసోస్సన్మయోగేహిజాయతే
హితతఃప్రభుః ॥ ౪౮ ॥ తతస్తుగర్భకాలేనకలలంనామజాయతే । కాలేనకలలం
చాపిబుద్ధ్యనంసన్మయజాయతే ॥ ౪౯ ॥ మృత్పిణ్డస్తుయథాచక్రేచక్రావర్తేనపీడి
తః । హస్తాభ్యాంక్రియమాణస్తుబిన్బుత్వమువగచ్ఛతి ॥ ౫౦ ॥ ఏవమాధ్యాత్మి
కైశ్చక్రోవాయునానన్మయిపూరితః । యదియోగింవిముక్తామితత్సప్తద్యేనుహే
శ్వరమ్ ॥ ౫౧ ॥ యావద్ధివైష్ణవోవాయుజ్ఞాతమాత్రంసంస్పృశేత్ । తావత్కా
లంమహాదేవమర్చయామీతిచింతయేత్ ॥ ౫౨ ॥ జాయతేమానుషస్తత్రయథాయాపం
యథావయః । వాయుస్సన్మవతేభాత్తువాతాద్భవతివైజలమ్ ॥ ౫౩ ॥ జలాన్మన్మవ
తిప్రాణఃప్రాణాచ్ఛుక్లంబివర్ధతే । రక్తభాగాన్త్రయస్త్రింశద్రేతోభాగాశ్చతుర్ద
శః ॥ ౫౪ ॥ భాగతోర్ధ్వలంకృత్వాతతోగర్భోఽపిచ్యతే । తతస్తుగర్భనంయుక్తఃపశ్చా
భిర్వాయుభిర్వృతః ॥ ౫౫ ॥ తుశ్శరీరాన్మృత్యుంజయాపనసోఽవజాయతే । తతో
స్యమాతురాహారాత్పితరీఢప్రవేశనాత్ ॥ ౫౬ ॥ నాభిదేశేనవైప్రాణాస్తేహ్యథా
రాహిదేహినామ్ । నవమాసాత్పరిక్లిన్నస్సంవేష్టితశిరోధరః ॥ ౫౭ ॥ వేష్టితస్స
ర్వగాత్రైశ్చఅపర్యాప్తప్రవేశనః । నవమాసోపితశ్చాపియోనిచ్ఛిద్రాదవాన్ము
ఖః ॥ ౫౮ ॥ తతస్సృకర్తృభిఃపాపైర్నిరయంసన్మయవద్యతే । అసివత్రవనంచైవశా
ర్వలిచ్ఛేదనంతథా ॥ ౫౯ ॥ తాడసంభక్షణంచైవపూయశోణితభక్షణమ్ । యథా
మ్యవస్తుసంజ్ఞిన్నాస్సంక్షేప్తమువయాన్తివై ॥ ౬౦ ॥ యథాచ్ఛిన్నాశ్చభిన్నాశ్చయా
తనాస్థానమాగతాః । ఏవంజీవాన్తుతైఃపాపైస్తప్యమానాస్సయజ్ఞాన్తైః ॥ ౬౧ ॥
సామ్రాయఃకర్తృభిశ్చేషైర్దుఃఖంవాయదివేతరత్ । ఏకేనైవతుగత్తవ్యంసర్వము
స్సృజ్యవైజనమ్ ॥ ౬౨ ॥ ఏకేనైవతుభోక్తవ్యంతస్మాత్సుకృతమాచరేత్ । సహ్య
ంప్రస్థితంకశ్చిద్గచ్ఛన్తమనుగచ్ఛతి ॥ ౬౩ ॥ యదనేనకృతంకర్తృతదేనమనుగచ్ఛతి
తేనత్యంయమవిమయేషుసన్మయవృత్తాఃక్రోశన్తస్సుతతమసిష్టసన్మయోగైః ॥ ౬౪ ॥
సవ్యవ్రేపరిగతవేదనాశరీరాబహ్యభిస్సుభృశమనస్తయాతనాభిః । కర్తృణామనసా
నాచాయదభీష్టంనిషేవతే ॥ ౬౫ ॥ తదభ్యాసోహరత్యేనంతస్మాత్కల్యాణమాచరే
త్ । అనాదిమాన్సృజన్తస్సృజ్యతూర్వకర్తృణిదేహినః ॥ ౬౬ ॥ సంసారంతామసం

ఘోరంషడ్విధంప్రతిపద్యతే | మానుష్యాత్పశుభావశ్చపశుభావాన్మృగోభవేత్ || ౬౨ |
వృక్షత్యాత్పక్షిభావశ్చతస్మాదైవసరీసృపః | సరీసృపత్వాద్దచ్చేదైవస్థావరత్వం
ససంశయః || ౬౩ || స్థావరత్వేపునఃప్రాప్తేయావదన్యైలతేజసః | కులాలచక్రవద్భా
స్తస్తతే ప్రపరివర్తతే || ౬౪ || ఇత్యేవంహిమనుష్యాదిస్సంసారస్థావరాచిక్షః | వి
జ్ఞేయస్తామసోనామతతే ప్రపరివర్తతే || ౬౫ || సాత్వికశ్చాపిసంసారోబ్రహ్మాదిః
రిక్షిరితః | పితౄణాన్తస్సుజ్ఞేయస్సర్వస్థానేమదేహినామ్ || ౬౬ || బ్రాహ్మీతుకే
వలంసత్వంస్థావరేకేవలంతమః | చతుర్దిశానాంస్థానానాంమధ్యేవిప్రశ్చుకంరజః || ౬౭ ||
మర్తమభిద్యమానేమవేదనార్తస్యదేహినః | తతస్తత్పరమంబ్రహ్మకథంవిప్రస్మరిష్య
తి || ౬౮ || సంసారఃపూర్వధర్మస్యభావనాభిఃప్రణోదితః | మానుషంభజతేనిత్యంత
స్మాద్ధ్యానంసమాచరేత్ || ౬౯ || చతుర్దశవిధంహ్యేతద్బుద్ధ్యాసంసారశుద్ధిలమ్
నిత్యంసమారభేద్ధర్మంసంసారభయవీడితః || ౭౦ || తతస్త్రకతిసంసారంక్రమేణపరి
వర్తితః | తస్మాచ్ఛతతతంయుక్తోధ్యానతత్పరయజ్ఞకః || ౭౧ || తథాసమారభేద్యో
గంయదాత్మానంసవశ్యతి | ఏవంపరివర్త్యోతిరేషసేతురనుత్తమః || ౭౨ || విప్రత్యా
హ్యేషసమ్మేదాద్భుతానాంచైవశాశ్వతః | తదేనంసేతుమాత్మానమగ్నంవైవిశ్య
తోముఖమ్ || ౭౩ || హృదిస్థంసర్వభూతానాముపాసీతమహేశ్వరమ్ | తథాస్తస్మం
స్థితందేవంస్పృశక్త్యాపరిమణ్డితమ్ || ౭౪ || అష్టభావాష్టభావైవతథాచాష్టవిధేనచ |
సృష్ట్యర్థంసంస్థితంవహ్నింసజ్జీప్యచహృదిస్థితమ్ || ౭౫ || ధ్యాత్వాత్వయథావద్దేవేన
రుద్రంభువననాయకమ్ | హుత్వాపజ్ఞాహుతిస్సమ్యక్తచ్చిన్తాగతమానసః || ౭౬ ||
వైశ్వానరంహృదిస్థంతుయథావదనుపూర్వశః | ఆపఃపూతాస్సకృత్పాశ్యరూప్ణీం
హత్వాహుయపావితక || ౭౭ || ప్రాణాయామితతస్తస్యప్రథమాహ్యేహుతిస్సృతా
అపానాయవిత్రియాచవ్యానాయేతితథావరా || ౭౮ || ఉదానాయచతుర్థీస్యాశ్చమా
నాయేతిపంచమీస్వాహికారైఃసృథక్ హుత్వాశేషంభుజ్జీతకామతః || ౭౯ || ఆపఃపు
నస్సకృత్పాశ్యఆచవ్యాహృదియంస్మృశేత్ | ప్రాణానాంగ్రధిరస్యాత్మారుద్రోహ్య
త్వావిశాన్తకః || ౮౦ || రుద్రోవైహ్యత్తనఃప్రాణవహమాప్యాయయేత్స్వయమ్ | ప్రా
ణేనివిష్టోవైరుద్రస్తస్మాత్పాదముస్సయమ్ || ౮౧ || ప్రాణాయామైవరుద్రాయ
జాతాహుత్యమృతముత్తమమ్ | శివాపిశేహమామీశస్వాహాబ్రహ్మత్వనేన్ద్రయమ్ || ౮౨ ||
ఏవంపజ్ఞాహుతిశ్చైవత్రాద్దేకుర్వీతశాసనాత్ | పురుషోసిపురేశేతేత్వమజ్ఞాన్తత
మాణతః || ౮౩ || ఆశ్రితశ్చైవచాజ్ఞువ్యమీశఃపరమకారణమ్ | సర్వస్యజగత్తైవ
ప్రభుఃప్రీణాతుశాశ్వతః || ౮౪ || త్వందేవానామసిజ్యేష్టోరుద్రస్తస్వంచపురోహిత
మృమస్తస్వమన్నమస్తభ్యమేతదస్తుహుతంతవ || ౮౫ || ఇత్యేవంకథితంసర్వంసర్వ
ప్రాప్తివిశేషతః | యోగాచారస్సయ్యంతేనబ్రహ్మణాకథితఃపురా || ౮౬ || ఏవంప

శుభతంత్రానం జ్ఞాతవ్యంచప్రయత్నతః । భస్మస్నాయాభవేన్నిశ్యం భస్మలిప్తస్సు
దాభవేత్ ॥ ౯౨ ॥ యః పతేచ్ఛృణోయదాపి శ్రావయేద్వాద్విజోత్తమా ॥ ౯౩ ॥ * * *

ఇతి శ్రీమహాపురాణే లైక్షణీ పూర్వభాగే అశిమాదిగుణ
ప్రాప్త్యాదికథనం నామ ఏకోననవతత మో ధ్యా యః.

శ్రీశౌచాచారాదిలక్షణమ్

సూతః॥ అతః డిగ్వింశత్యాయమిశౌచాచారస్యలక్షణమ్ । యదనుష్ఠాయశు
ద్ధాత్వాపరేన్యగతిమాప్నుయాత్ ॥ ౧ ॥ బ్రహ్మణాకథితం పూర్వం సర్వభూతహితా
యవై । సత్త్వపాశ్చగ్వవేదాగ్ధసంఖ్యాయం బ్రహ్మవాదిగామ్ ॥ ౨ ॥ ఉదయార్థంతు
శౌచానామనీనాముత్తమం పదమ్ । యస్తత్రాథావ్రమత్తస్సాన్యగ్మనిర్నావసీద
తి ॥ ౩ ॥ మానావమానాద్వావేతాతావేవాహుర్విషాన్పుతే । అవమానోఽన్యుతం
తత్రసన్మానోవిషముచ్యతే ॥ ౪ ॥ గురోరపిహితేయై క్తస్సుతుసంవత్సరంవసేత్ ।
నియమేష్వప్రమత్తస్తుయమేషుచసదాభవేత్ ॥ ౫ ॥ ప్రాప్త్యామజ్ఞాంతతశ్చై
వజ్ఞానయోగమనుత్తమమ్ । అవిరోధేనధర్మస్యచరేతవృథీవీమమామ్ ॥ ౬ ॥ చతుః
పూతంవరేన్మార్గంవస్త్రపూతంజలంపిచేత్ । సత్యపూతంవరేద్వాక్యంమనఃపూతం
సమాచరేత్ ॥ ౭ ॥ మన్యగృహ్యస్యయత్సావంశత్సాభ్యంతరేభవేత్ । ఏకా
హంతస్సమంజ్ఞేయమపూతంతజ్జలంభవేత్ ॥ ౮ ॥ అపూతోదకపానేతుజపే
చ్ఛశేతవత్పుకమ్ । అఘోరలక్షణంనుత్క్రింతతత్కుడ్ధిమవాప్నుయాత్ ॥ ౯ ॥
అథవాపూజయేచ్ఛమృంఘృతస్నానాదివిస్తరైః । త్రేధావ్రదక్షిణీకృత్యశుద్ధ్యతే
నాత్రసంశయః ॥ ౧౦ ॥ ఆతిభ్యక్తాద్ధయజ్ఞేషునగచ్ఛేద్ద్యోగపితౄచిత్ । ఏవం
హ్యహింసకోయోగీభవేదితిచారితమ్ ॥ ౧౧ ॥ వహ్నోపధూమేత్యగ్ధారేసర్వస్మి
న్భుక్తవజ్జనే । చరేత్తుమతిమాన్భైత్యంనతుతేష్టేవనిత్యతః ॥ ౧౨ ॥ అతైనిమవ
మన్యవైపరేవరిభవన్దిచత్రధాయై క్తంచరేద్భైత్యంసతాంధర్మమదూషయ ॥ ౧౩ ॥
భైత్యంచరేద్దృవస్థీమయా యావరగృహేషుచ । శ్రేష్ఠాతువ్రథమాహీయంవృత్తిర
త్యేవజాయతే ॥ ౧౪ ॥ అతః డిగ్వింశత్యుహస్థీమశీలీనేమచరేద్ద్విజాః । త్రైధావే
మదాన్తేషుమాహాత్మ్యమవిశేషతః ॥ ౧౫ ॥ అతః డిగ్వింశత్యుపిఅమహావతితేషు
చ । భైత్యచర్యాహివర్తేషుజఘన్యావృత్తిరుచ్యతే ॥ ౧౬ ॥ భైత్యంయవాగూస్త
కంవాపయోయావకమేవచ । ఫలమూలాదిపక్వంవాకణపిణ్యాకసక్తవః ॥ ౧౭ ॥
త్యేతేవైమయాప్రోక్తాయోగినాంసిద్ధివర్ధనాః । ఆహారాస్తేషుసిద్ధేషుశ్రేష్ఠంభై
త్యమితస్త్మరమ్ ॥ ౧౮ ॥ అభ్యిస్తుంయఃకుశాగ్రేణమాసిమాసిసమశ్నుతే । న్య

యతోయశ్చరేదైపుత్వం పూర్వోక్తాత్మనశ్చివ్యతే ॥ ౧౯ ॥ జరామరణగర్భభావ
భీతస్యనరకాదిమ్ । ఏవం నామయతేతస్మాత్తదైపుత్వమితీనంస్త్వతమ్ ॥ ౨౦ ॥
దధిభూతాః పయోభూతాః యేచాన్యేజీవక్షిణకాః । సర్వేతేజైత్వభిక్షుభక్షుస్యకలాంనాన్
స్త్రిపోషశీమ్ ॥ ౨౧ ॥ భస్మశాయీభవేన్నిశ్చంభితౌచారిజితేన్ద్రియః । యథాచ్ఛక్ష్మ
రసంస్థానంప్రతంపాశుపతంచరేత్ ॥ ౨౨ ॥ యోగినాంపైవసర్వేషాంశ్రేష్ఠంచాహ్వా
యణంభవేత్ । ఏకంజ్యేష్ఠిణివత్సారిశక్తితోవాసమాచరేత్ ॥ ౨౩ ॥ అస్తేయంబ్రహ్మ
చర్యంచఅలభస్త్యాగఏవచ । వ్రతానివజ్ఞుభిక్షూణామహింసాపరమాత్మహ ॥ ౨౪ ॥
క్రోధోగురుశుక్రూషాశౌచమాహారలాఘవమ్ । నిత్యంస్వాధ్యాయత్యేతేనియమా
వరికీర్తితాః ॥ ౨౫ ॥ బీజయోగిగుణావస్తుబద్ధఃకర్మభిరేవచ । యథాద్వివధివార
ణ్యేనునుమ్యాకాంఃధీయతే ॥ ౨౬ ॥ దేవైస్తుల్యాస్సగవ్యయజ్ఞక్రియాస్తుయజ్ఞాజ్ఞాప్యం
జ్ఞానమాముశ్చజాప్యాత్ । జ్ఞానాధ్యానంసర్వరాగాదపేతంతస్త్రిన్ద్రియైశ్చాశ్చక
స్యోపలబ్ధుః ॥ ౨౭ ॥ దమశ్శుచిస్సత్యమకల్మషత్వంమనంచభూతేవ్యభిలేషుచార్థ
వమ్ । అతీన్ద్రియంజ్ఞానమిదంతథాశివంప్రామాన్యస్తథాజ్ఞానవిశుద్ధబుద్ధయః ॥ ౨౮ ॥
సమాహితోబ్రహ్మవరోప్రమాదిశుచిస్తథైకాన్తరతిద్ధితేన్ద్రియః । సమాపున్యాద్యో
గమినుంనుహాత్మానుహర్షయశ్చైవమన్దితామలాః ॥ ౨౯ ॥ ప్రాప్యతేభినుతాస్తే
శాసన్సుః శేననివారితః । ఏతన్న్యార్థేణశుద్ధేనదగ్ధబీజోహ్యకల్మషః ॥ ౩౦ ॥ సదా
చారతాశ్చాన్తాస్సధర్మపరిపాలకాః । సర్వాన్లోకాన్వినిర్జిత్యబ్రహ్మలోకంప్రవత్తి
తే ॥ ౩౧ ॥ పితామహేనోపదిష్టోధర్మస్సాత్మతననః । సర్వలోకోపకారార్థం
శృణుస్వప్రవదామివః ॥ ౩౨ ॥ గురూపదేశయక్తానాంవృద్ధానాంక్రమవర్తితా
మ్ । అభ్యుక్తానాదికంసర్వంప్రణామంచైవకారయేత్ ॥ ౩౩ ॥ అష్టాంశప్రణిపాతే
నతిధాన్యస్థేననువ్రతాః । త్రిప్రదక్షిణయోగేనవద్ద్యోవైబ్రాహ్మణోగురుః ॥ ౩౪ ॥
జ్యేష్ఠాన్యేపిచతేసర్వేవస్తనీయావిజానతా । అజ్ఞాభిజ్ఞంసమకర్మితయదిచ్ఛేత్సిద్ధిముత్త
మమ్ ॥ ౩౫ ॥ ధాతుశూన్యంబిలత్యైత్రక్షుద్రమన్తోపజీవనమ్ । విషగ్రహవిషమృ
దీవృక్షయేగ్నర్వయత్తుతః ॥ ౩౬ ॥ కైతవంవిత్తకార్యంచపైశున్యంవర్జయేన్నదా । అ
హాసమవప్తస్ఫుంలీలాస్వేచ్ఛాచ్ఛవోవర్తనమ్ ॥ ౩౭ ॥ వర్జయేగ్నర్వయత్నేనగురూణామహి
సన్నిధౌ । తద్వాక్యవ్రతకూలంచఅయుక్తంవైగురుర్వచః ॥ ౩౮ ॥ నపదేగ్నర్వయ
త్నేనఅనిష్ఠంసప్తరేన్నదా । యతీనామాసనంసస్త్రీందణ్ణాద్యంపాదుకేతథా ॥ ౩౯ ॥
మాల్యంచశయనంస్థానంపాత్రంశయ్యాంచయత్తుతః । యజ్ఞోపకరణాంజంచనమ్
శేద్యేవదేనచ ॥ ౪౦ ॥ దేవద్రోహంగురుద్రోహంసమర్యాత్సర్వయత్తుతః । కృత్వా
ప్రమాదతోవిప్రాఃప్రణవస్యాయుతంజపేత్ ॥ ౪౧ ॥ దేవద్రోహగురుద్రోహతోగృహ
మాత్రేణశుద్ధ్యతి । మహాపాతకశుద్ధ్యర్థంతతైవచయథావిధి ॥ ౪౨ ॥ పాతకేవత
ధేనశుద్ధ్యతేపృతవాన్యది । ఉపపాతకినస్సర్వేతదధేనైవనువ్రతాః ॥ ౪౩ ॥ సర్వ

లోపేకృతేవిప్రస్త్రిరావృత్యైవశుద్ధ్యతి ఆహ్నికచ్ఛేదనేజాతేశతమేకముదాహృ
 తమ్ ॥ ౪౪ ॥ లఙ్ఘనేసముయానాంతుఅభక్షస్యచభక్షణే । అవాచ్యవాచనేచైవస
 హస్రాచ్యుద్ధిరుచ్యతే ॥ ౪౫ ॥ కాకోలుకకపోతానాంపక్షిణామపిఘాతనే । శత
 మష్టోత్తరంజప్తాముచ్యతేనాత్రసంశయః ॥ ౪౬ ॥ యఃపునస్తత్త్వవేత్తాచబ్రహ్మవి
 ద్బ్రహ్మణోత్తమః । స్తరణాచ్యుద్ధిమాహ్నితినాత్రకార్యావిచారణా ॥ ౪౭ ॥ నై
 వమాత్మవిదామస్తప్రాప్యశ్చిత్తానిచోదనా । విశ్వస్యైవహితేశుద్ధాబ్రహ్మవిద్యావి
 దోజనాః ॥ ౪౮ ॥ యోగధ్యానేకఃస్థాశ్చనిర్దేహఃకాఞ్చనంయథా । శుద్ధానాంశో
 ధనంనాస్తివిశుద్ధాబ్రహ్మవిద్యయా ॥ ౪౯ ॥ ఉద్ధృతానుష్ఠఫేనాభిపూతాభిర్వస్త్ర
 చతుషా । అద్భిసమాచరేస్సర్వంవర్జయేత్కలుషోదకమ్ ॥ ౫౦ ॥ గర్భవర్ణరైద్ధ
 ష్టమశుచిస్థానసంస్థితమ్ । పక్షాత్కదూషితంచైవసాముద్రంపల్వలోదకమ్ ॥ ౫౧ ॥
 సత్రైవాలంతథాన్యైర్వాదోమైద్ధుష్టంవివర్జయేత్ । వస్త్రశౌచాన్యతఃకుర్యాత్సర్వ
 కార్యాణివైద్విజాః ॥ ౫౨ ॥ నమస్కారాదికంసర్వంగురుశుశ్రూషణాదికమ్ । వస్త్ర
 శౌచవిహీనాత్సహ్యశుచిర్వాత్రసంశయః ॥ ౫౩ ॥ దేవకార్యోపయుక్తానాంప్రత్య
 హంశౌచమివ్యతే । ఇతరేహంహివస్త్రాణాంశౌచంకార్యంమలాగమే ॥ ౫౪ ॥
 వర్జయేత్సర్వయత్నైనవాసోన్యైర్విధృతంద్విజాః । కాశేయావికయోహుతైఃతైహ
 కాంగరసర్వపైః ॥ ౫౫ ॥ శ్రీపత్రరంశుపట్టానాంకుతపానామరిష్టకైః । చర్మా
 కాంవిదళానాంచవేత్రాణాంచస్త్రవన్తతమ్ ॥ ౫౬ ॥ వల్కలానాంతుసర్వేషాంఘ
 త్రచామరయోరపి । చైలవచ్ఛాచమాఖ్యాతంబ్రహ్మవిద్భిర్నునీశ్వరైః ॥ ౫౭ ॥ భు
 వ్తనాశుద్ధ్యతేకాంస్యంతూరేణాయసముచ్యతే । తామ్రమష్టేనవైవిప్రాస్త్రపుసీ
 సకయోరపి ॥ ౫౮ ॥ హైమమద్భిశ్శుభంపాత్రంరౌప్యపాత్రంద్విజోత్తమాః । మణ్య
 త్తశఙ్ఖముక్తానాంశౌచంతైజసవస్త్పతమ్ ॥ ౫౯ ॥ అగ్నేరపాంచసంయోగాదత్య
 చ్చోపహతస్యచ । రసానామిహసర్వేషాంశుద్ధిరుత్థవనంస్తృతమ్ ॥ ౬౦ ॥ తృణ
 కాస్తాదివస్త్రానాంశుభేనాభ్యుక్షణంస్తృతమ్ । ఉష్ణేనవారిణాశుద్ధిస్తథాసుక్ష్మవ
 యోక్తపి ॥ ౬౧ ॥ తత్రైవయజ్ఞపాత్రాణాంముసలోలుఖలస్యచ । శృక్లోఢిదారుద
 వ్రానాంతత్త్రణేనైవశోధనమ్ ॥ ౬౨ ॥ సంహతానాంమహాభాగాద్రవ్యాణాంప్రో
 షణంస్తృతమ్ । అసంహతానాంద్రవ్యాణాంప్రత్యేకంశౌచముచ్యతే ॥ ౬౩ ॥ అభు
 క్తరాశిధాన్యానామేకదేశస్యదూషణే । తావన్నాత్రంసముద్భృత్యప్రోక్షయేద్వైశు
 శాఘ్నసా ॥ ౬౪ ॥ శాకమూలఫలాదీనాంధాన్యవచ్చుద్ధిరివ్యతే । మార్గనోన్మార్గ
 నైర్వేత్తపునఃపాకేనమృత్తయమ్ ॥ ౬౫ ॥ ఉల్లేఖనేనాజ్ఞానేనతథాసమ్మర్శనేనచ
 గోనివాసేనవైశుద్ధాసేచనేనధరాస్తృతా ॥ ౬౬ ॥ భూమిస్థముదకంశుద్ధంచైత్య
 వ్యంయత్రకార్యజేత్ । అవ్యాప్తంయదమేధ్యేనగర్భవర్ణరసాన్వితమ్ ॥ ౬౭ ॥

వత్సశ్శుచిఃప్రసవణేశమనఃఫలపాతనే । స్వదారాస్యంగృహస్థానాంతరాభారా
భికాక్షయా ॥ ౬౮ ॥ హస్తాభ్యాంక్షౌచితంవస్త్రంకారుణాచయథావిధి । కు
మ్బనానుసమ్మోక్తిగృహీయాద్ధర్మవిత్తమాః ॥ ౬౯ ॥ వ్యంగప్రసారితంచైవవజ్జా
మవిభాగశః । శుచిరాకరజంతేహంశ్వామ్మగగ్రహణేశుచిః ॥ ౭౦ ॥ ఛాయావి
ప్లుషోవిప్రామక్షికాద్యాద్విజ్ఞోత్తమాః । రజోఘూర్షాయురగ్నిశ్చమేధ్యానిస్పర్శనే
సదా ॥ ౭౧ ॥ సుప్త్యాభుక్త్వాచవైవిపాఃతుత్వాపీత్యాచవైతథా । ప్రివిత్వాన్య
యనాదాచశుచిరప్యాచమేత్తునః ॥ ౭౨ ॥ పాదాస్పృశన్వియేచాపివరాచమన
న్దవః । తేపార్థివైస్సమాజ్ఞేయానతైరప్రయతోభవేత్ ॥ ౭౩ ॥ కృత్వాచమైథున
స్పృష్ట్యపతితంకుకుటాదికమ్సూకరంచైవకాకాదిశ్వానముష్ట్రంభరంతథా ॥ ౭౪ ॥
యావంచాణ్డాలకాద్యాంశ్చస్పృష్ట్యాసానేనశుద్ధ్యతి । రజస్వలాంసూతికాం
నస్పృశేదన్త్యజామపి ॥ ౭౫ ॥ సూతికాశౌచసంయుక్తశ్శవాశౌచసమన్విత
సంస్పృశేన్నరజస్తాసాంస్పృష్ట్యాసాన్తైవశుద్ధ్యతి ॥ ౭౬ ॥ నైవాశౌచం
తీనాంచవనస్థబ్రహ్మచారిణామ్ । నైష్ఠికానాంనృపాణాంచవజ్జలీనాంచమన
తాః ॥ ౭౭ ॥ తతఃకార్యవిరోధాద్ధిన్యపాణాంనాన్యధాభవేత్ । వైఖానసానా
విప్రాణాంపతితానామసచ్ఛవాత్ ॥ ౭౮ ॥ అసంజ్ఞాయద్విజ్ఞానాంచసానమాత్రే
ణనాన్యథా । తథాసన్నిహితానాంచయజ్ఞార్థందీక్షితస్యచ ॥ ౭౯ ॥ ఏకావశ్యజ్ఞ
యాజీనాంశుద్ధిరుక్తాస్వయమ్భువా । తతస్స్వధీతశాఖానాంచతుర్భిస్సర్వదేహి
మ్ ॥ ౮౦ ॥ సూతకంప్రేతకంనాస్త్రిత్యహాదూర్ధ్వముముత్రవై । అర్వాగేకాదహ
వోస్తంబాన్ధవానాంద్విజ్ఞోత్తమాః ॥ ౮౧ ॥ సానమాత్రేణవైశుద్ధిర్నరశేషమ
పథితే । తతోఽయుతుత్రయాదర్వాగేకాహఃపరిగీయతే ॥ ౮౨ ॥ సప్తవర్షాతతశ్చర్వా
క్తిర్రాత్రంహితతఃపరమ్ । దశాహంబ్రాహ్మణానాంవైప్రథమేహానివాపితుః ॥ ౮౩ ॥
దశాహంసూతికాశౌచంమాతురప్యేవమవ్యయాః । అర్వాక్తివద్వాత్సానేనబ్రా
వానాంపితుస్సదా ॥ ౮౪ ॥ అష్టాబ్దాదేకరాత్రేణశుద్ధిసాన్యద్బాన్ధవస్యతు । ద్వా
శాబ్దాత్తతశ్చర్వాక్తిర్రాత్రంస్త్రీషునువ్రతాః ॥ ౮౫ ॥ సపిణ్డతాచపురుషేన
మేవినివర్తతే । అతిక్రాన్తేదశాహేతుత్రిరాత్రమశుచిగ్భవేత్ ॥ ౮౬ ॥ తతస్సన్ని
తోవిప్రశ్చర్వాశుద్ధ్యంతదేవవై । సంవత్సరేవ్యతితేతుస్సానమాత్రేణశుద్ధ్యతి ॥ ౮౭ ॥
స్పృష్ట్యాప్రేతంత్రిరాత్రేణధర్మార్థంసానముచ్యతే । దాహకానాంచసేత్యశా
సానమాత్రమబ్రాహ్మణే ॥ ౮౮ ॥ అనుగమ్యచవైస్సాత్వామ్నతంప్రాశ్యవిశుద్ధ్యతి
అచార్యమరణేచైవత్రిరాత్రంశ్రోతియేమృతే ॥ ౮౯ ॥ పక్షిణీమాతులనాంచసా
రాణాంచవాద్విజ్ఞాః । భూషానాంవజ్జలీనాంచసద్యోసీరాష్ట్రవాసినామ్ ॥ ౯౦ ॥
శేవలంబాదశాహేనక్షత్రియాణాంద్విజ్ఞోత్తమాః । నాభిపిక్తస్యచాశౌచంసమ
మాదేషువైరణే ॥ ౯౧ ॥ వైశ్యఃపశ్చాదశాహేనశూద్రోమాసేనశుద్ధ్యతి । భి

క్షేపతః ప్రోక్తా ద్రవ్యశుద్ధిరనుత్తమా ॥ ౯౨ ॥ అశౌచంచానుపూర్వేణ య
తినాం నైవవిద్యతే । తేతాప్రభృతినారీణాం మాసిమాస్యార్థవంద్యిజాః ॥ ౯౩ ॥
కృతేనకృద్యుగవశా జ్ఞాయంతేనైవసహౌవతు । ప్రయానివశుహాభాగాభార్యా
భిఃకురవోయథా ॥ ౯౪ ॥ వణ్ణాశ్రమవ్యవస్థాచ తేతాప్రభృతినువ్రతాః ।
భారతేదక్షిణేవర్షేవ్యవస్థానేతరేవ్యవస్థా ॥ ౯౫ ॥ మహావీతేసువీతేచజమ్బుద్వీపే
తథాప్రసూ । శాకద్వీపాదిషుప్రోక్తాధర్మేనైభారతేయథా ॥ ౯౬ ॥ రసోగ్లాసాకృ
తేవృత్తిస్త్రీతాయాంగృహవృక్షజా । నైవార్థవక్యతాద్వోపాద్రాగద్వేపాదిభి
ర్నృణామ్ ॥ ౯౭ ॥ మైథునాతామతోవిప్రాస్తథైవపురుషాదిభిః । యవాద్యా
స్సమ్మజాయంతేగ్రామ్యురణ్యాశ్చతుర్దశ ॥ ౯౮ ॥ ఓషధ్యశ్చరణోదోపాత్ప్రీణాం
రాగాదిభిర్నృణామ్ । అకాలకృష్టావిధ్వస్తాఃపునరుత్పాదితాస్తథా ॥ ౯౯ ॥ తస్మా
త్సర్వప్రయతేననసమ్భూష్యురజస్వలా । ప్రథమేహనిచాణ్డాలీయథావజ్ఞ్యతథాజ్ఞ
నా ॥ ౧౦౦ ॥ ద్వితీయేహనిప్రాహీయథావైబ్రహ్మహుతిః । తృతీయేహీతదర్థే
నచతుర్థేహనినువ్రతాః ॥ ౧౦౧ ॥ స్నాత్సార్వమసాశ్చుశుద్ధాతతశ్శుద్ధిర్భవిష్యతి ।
ఆషోడశాత్తతస్త్రిణాం మూత్రవచ్ఛాచమిష్యతే ॥ ౧౦౨ ॥ పశ్చరాత్రంతదాస్మృ
త్యురజసావర్తతేయది । సావింశద్విపసాదూర్ధ్వంరజసాపూర్వవత్తథా ॥ ౧౦౩ ॥
స్నానంశౌచంతథాగానంరోదనంహసనతథా । యానమభ్యుజ్ఞానంనారీదూతంపై
వానులేపనమ్ ॥ ౧౦౪ ॥ దివాస్వప్నంవిశేషేణతథావైదస్తథావనమ్ । మైథునం
మానసంవాపివాచికందేవతార్చనమ్ ॥ ౧౦౫ ॥ వర్ణయేస్సర్వయత్నేనసమస్కారం
రజస్వలా । రజస్వలాజ్ఞానాస్పర్శసమ్భూషేచరజస్వలా ॥ ౧౦౬ ॥ సన్న్యాసం
నైవవస్త్రాణాంవర్ణయేత్సర్వయత్నతః । స్నాత్సాస్యపురుషంనారీనస్మృతేక్షురజ
స్వలా ॥ ౧౦౭ ॥ ఈక్షయేద్భాస్కరందేవంబ్రహ్మహుర్చంతతఃపితేత్ । కేవలం
పశ్చగవ్యంవాక్షీరంపాచాత్తశుద్ధయే ॥ ౧౦౮ ॥ చతుర్థ్యాంస్త్రీనగమ్యాతుగతోల్ప
యఃప్రసూయతే । విద్యాహీనంవ్రతభక్తిష్టంవతితంపారదారికమ్ ॥ ౧౦౯ ॥ దారి
కాన్యైర్ణవమగ్నంచతనయంసాప్రసూయతే । కన్యార్థినైవగస్తవ్యాపశ్చమ్యాంవి
ధివత్సునః ॥ ౧౧౦ ॥ రక్తాధిక్యాగ్భవేన్నారీశుక్లాధిక్యాగ్భవేత్సుమా ॥ సమేనపుం
వకంచైవపశ్చమ్యాంకన్యకాభవేత్ ॥ ౧౧౧ ॥ వస్త్యాంగమ్యామహాభాగాసత్సు
త్రజననీభవేత్ । పుత్రత్వంవ్యజ్ఞయేత్తస్యజాతపుత్రోమహాద్యుతిః ॥ ౧౧౨ ॥ పుమి
నరకస్యాభ్యాదుఃఖండనరకంపిదుః । పుంసస్త్రీణాన్వితంపుత్రంతథాభూతంప్ర
సూయతే ॥ ౧౧౩ ॥ సప్తమ్యాంచైవకన్యార్థిగచ్ఛేత్సైవప్రసూయతే । అష్టమ్యాం
సర్వసమ్మన్మంతనయంసమ్ప్రసూయతే ॥ ౧౧౪ ॥ నవమ్యాందారికాయార్థిదశ
మ్యాంపణ్డతోభవేత్ । ఏకాదశ్యాంతథానారీంజనయేత్సైవపూర్వవత్ ॥ ౧౧౫ ॥

ద్వాదశ్యాంధర్మతత్త్వజ్ఞానశాస్త్రసార్వత్రికప్రవర్తకమ్ । త్రయోదశ్యాంజ్ఞానానాథి
సర్వసంకారకారణమ్ ॥ ౧౧౬ ॥ జనయన్మృత్యునాయకస్తాన్మృగచ్ఛేదనర్వయత్నతః ।
చతుర్థశ్యాంయదాగచ్ఛేత్సపుత్రజననీభవేత్ ॥ ౧౧౭ ॥ పంచదశ్యాంచధర్మస్థాం
షోడశ్యాంజ్ఞానపారగమ్ । స్త్రీణాంవైమైథునేకాలేవామపార్శ్వేప్రభజ్జనః ॥ ౧౧౮ ॥
చరేద్యుదిభవేన్నరీపుమానందక్షిణేలభేత్ । స్త్రీణాంమైథునకాలేతుపావగ్రహవిష్ణు
తే ॥ ౧౧౯ ॥ ఉక్తకాలేశుచిరుభుత్వాశుద్ధాంగచ్ఛేచ్ఛుచిత్తితమ్ । ఇత్యేవంవైప్ర
సజ్జేనయతీనాంధర్మసర్వహీ ॥ ౧౨౦ ॥ సర్వేహమేవభూతానాంసదాచారఃప్ర
కీర్తితః । యఃపతేచ్ఛృణుయాద్వాపిసదాచారంశుచిర్నరః ॥ ౧౨౧ ॥ క్రావయే
ద్వాయథాన్యాయంబ్రాహ్మణాన్దగ్ధకిచ్ఛిహ ॥ బ్రహ్మలోకమనుప్రాప్యబ్రహ్మణాన
హమోదతే ॥ ౧౨౨ ॥ * * * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్షణీ పూర్వభాగే శౌచాచారాది
కథనంనామ నవతితమోధ్యాయః

— ధ్యాయతీనాంప్రాయశ్చిత్తవిధిః శ్రి —

సూతః ॥ అతఃఉద్ధ్యంప్రవక్ష్యామియతీనామహనిశ్చితమ్ । ప్రాయశ్చిత్తం
శివప్రాక్తంయతీనాంపాపశోధనమ్ ॥ ౧ ॥ పాపంహిత్రివిధంజ్ఞేయంవాత్సనఃకాయ
సమ్భవమ్ । సతతంహిదివారాత్రాయే నేదంవేష్యతేజగత్ ॥ ౨ ॥ తతఃసర్వకావినా
ప్యేషతిష్ఠతీతపరాశ్రుతిః । క్షణమేవంప్రయోజ్యంతుఆయుష్యంతువిధారణమ్ ॥ ౩ ॥
భవేద్ద్యోగోప్రమత్తస్యయోగోహిపరమంబలమ్ । నహియోగాత్సరంకిచ్ఛిన్నరా
ణాందృశ్యతేశుభమ్ ॥ ౪ ॥ తస్మాద్ద్యోగంప్రశంసన్నిధర్మయుక్తానశీషిణః । ఆ
ద్యాంవిద్యయాజితాప్రాప్యైశ్వర్యమనుజ్ఞమమ్ ॥ ౫ ॥ దృష్ట్వాపరావరంధీరావరం
గచ్ఛన్నితత్పదమ్ । వ్రతానయానిభిక్షూణాంతర్జైవోపవ్రతానిచ ॥ ౬ ॥ ఏకైకాతి
క్రమేతేషాంప్రాయశ్చిత్తవిధీయతే । ఉపేత్యతుస్త్రీయంకామాత్ప్రాయశ్చిత్తం
వినిర్దిశేత్ ॥ ౭ ॥ ప్రాణాయామసమాయుక్తంచరేత్సన్తపనంవ్రతమ్ । తతశ్చరణి
ర్దేశాత్కృచ్ఛింశాస్త్రేసమాహితః ॥ ౮ ॥ పునరాశ్రమమాగమ్యచరేద్భిక్షురతత్ప్ర
తః । నధర్మయుక్తమన్యతంహిసస్తీతిమనీషిణః ॥ ౯ ॥ తథాపినచకర్తవ్యంప్రసజ్జే
హ్యేషదారుణః । అపహారాత్రోషవాసశ్చప్రాణాయామశతంతథా ॥ ౧౦ ॥ త
సద్వాదోనకర్తవ్యోయతీనాధర్మలిప్సూనా । పరమాపద్ధతేనాపినకార్యంస్త్రీయమప్ర
త ॥ ౧౧ ॥ స్త్రీయాదభ్యుధిఃకశ్చిన్నాస్త్యధర్మఇతిశ్రుతిః । హింసాహ్యేషాపరాశ్చ
ప్రాస్త్రీయంవైకథితంతథా ॥ ౧౨ ॥ యదేతద్రవిణంసామప్రాణాహ్యేతేబహిశ్చరా
సతస్యహరతేప్రాణాన్యోయస్యహరతేధనమ్ ॥ ౧౩ ॥ ఏవంకృత్వాసుదుష్టత్వా

న్నవృత్తోవ్రతాచ్యుతః | భూయోనిర్వేదమావన్నశ్చ రేచ్ఛాన్ద్రాయణంవ్రతమ్ || ౧౪ ||
 విధినాశాస్త్రోద్యుష్టేనసంవస్సరమితీశ్రుతః | తతస్సంవస్సరస్యాస్తేభూయఃప్రక్షీణక
 ల్మవః || ౧౫ || పునర్నిర్వేదమావన్నశ్చ రేచ్ఛితురనిష్ఠిః | అహింసాసర్వభూ
 తానాంకర్మణామనసాగిరా || ౧౬ || అకామాదపిహింసేతయదిభిత్తుఃపశూన్య
 మీక | కృచ్ఛాగ్నికృచ్ఛగ్నింకుర్వీతచాద్వాన్యణఃకాపివా || ౧౭ || సూక్షేదన్వి
 యదౌర్బల్యాత్ప్రియందృష్ట్యైత్యది | తేనధారయితవ్యావైప్రాణాయామాస్తు
 షోడశ || ౧౮ || దివాసూన్నస్యవిప్రస్యప్రాయశ్చిత్తంధీయతే | త్రిరాత్రమవవా
 సాశ్చప్రాణాయామశతంతథా || ౧౯ || రాత్రీసూన్నశ్చవిసాన్నిత్యాద్వాగతై
 వతుధారణాః | ప్రాణాయామేనశుద్ధాత్వావిజాజాయతేద్విజాః || ౨౦ || ఏకా
 న్నంశుభుమాంసంవాఅశ్రితాన్నంగభైవచ | అభ్యజ్ఞానియతీనాంకుప్రశ్యేక్షులవణా
 నిచ || ౨౧ || ఏకైకాతిక్రమాత్తేషాంప్రాయశ్చిత్తంవిధీయతే | ప్రాజాపత్యేనకృచ్ఛే
 ణతతఃపాపాత్ప్రముచ్యతే || ౨౨ || వ్యతిక్రమాశ్చయేకేదిద్వాజ్జనఃకాయసన్న్యవాః |
 సద్భిస్సహవిసద్భిశ్చయద్భ్యాయుస్తస్సమాచరేత్ || ౨౩ || చరేద్విశుద్ధస్సమల్పాత్
 కాశ్చానస్సమస్తభూతేషుచసత్సమాహితః | స్థానంభువంకాశ్చతమవ్యయంవవరం
 హిగత్వానపునర్హిజాయతే || ౨౪ || * * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్షే పూర్వభాగే యతిప్రాయశ్చి

త్తకథనంనామ ఏకనవతితమోధ్యాయః.

— శ్రిశృతివిహ్నయోగప్రణవమాహాత్మ్యాదికథనమ్. ౯ —

సూతః || అతఃపార్థ్వంప్రవత్సామిఅరిష్టానిబోధత | యేనజ్ఞానవిశేషేణశ్చ
 త్యుంవశ్యన్తియోగినః || ౧ || అరున్ధతీంధ్రువంచైవసోమచ్ఛాయాంశుహంవథమ్ |
 యోనవశ్యేన్నజీవేశ్వనరస్సంవత్సరాత్పరమ్ || ౨ || అరశ్చివస్తమాదిశ్యంరశ్చివస్తం
 చపావకమ్ | యఃపశ్యసిజీవేదైవమాసాదేకాదశాత్పరమ్ || ౩ || వమేన్దురం
 పురీషంచనువర్ణంరజతంతథా | ప్రత్యక్షమథవాస్వప్నేదశమాసాన్నజీవతి || ౪ || రుక్
 వర్ణంద్రుమంవశ్యేద్దగ్ధగ్వనగరాణిచ | వశ్యేత్ప్రేతపిశాచాంశ్చనవమాసాస్తనజీవ
 తి || ౫ || అకస్మాచ్ఛబ్ధవేత్సూలోహ్యకస్మాచ్ఛబ్ధకృశోభవేత్ | ప్రకృతేశ్చనివర్తేత
 చాష్టామాసాంశ్చజీవతి || ౬ || అగ్రతఃపృథతోవాపిఖణ్డంయస్సపదంభవేత్ | పాం
 సుశేకర్షమేవాపిసప్తమాసాస్తనజీవతి || ౭ || కాకఃకపోతోగృధ్రోవాగలీయేద్యస్య
 మూర్ధని | క్రవ్యాదోవాఖగ్నియస్యషణ్ణాసాన్నాతివర్తతే || ౮ || గచ్ఛేద్వాయస
 పక్షీఖిఃపాంసువర్షేణవాపునః | స్వచ్ఛాయాంవికృతాంవశ్యేచ్ఛతుఃపశ్చసజీవ

తి || ౯ || అనభేదిమృతం వశ్యేద్దక్షిణాం దిశమాస్థితామ్ । ఉదశేధమైస్తస్మిన్వా
త్రీణిద్వావాసజీవతి || ౧౦ || అపువాయదివాదర్యేయోహ్యోజ్ఞానంపశ్యతి । ఆ
రసూంతథాపశ్యేన్నాసాదూర్ధ్వంసజీవతి || ౧౧ || శవగర్భిభవేద్దాత్రంవసాగర్భమ
థాపివా । మృత్యుర్మృతపాగతస్తస్యఅర్థమాసాన్నజీవతి || ౧౨ || యస్యవైస్సాన
మాత్రస్యహృదయంపరిశుష్యతి ధూమంవామస్తకాత్పశ్యేద్దశాహంన్నసజీవతి || ౧౩ ||
సన్నిహోమారుతోయస్యమర్తస్థానానికృంతతి । అభ్యున్నమిష్టోనహృష్యేతతస్యమృ
త్యురుపస్థితః || ౧౪ || ఋతువానరయుక్తేనరభేనాశాంచదక్షిణామ్ । గాయన్న
త్యస్యక్రీడేత్స్వపేవిద్యాన్మృత్యురుపస్థితః || ౧౫ || కృష్ణామృతధరాశ్యామాగా
యస్తీభావ్యథాగ్ధనా । యన్నయేద్దక్షిణామాశాంస్వపేసోపినజీవతి || ౧౬ ||
భిద్రంవాన్వస్యకణ్ఠస్యస్వపేయోవీక్షతేనరః । నగ్నంవాత్రమణందృష్ట్యేవిద్యా
న్మృత్యుముపస్థితమ్ || ౧౭ || ఆమస్తకతలాద్యమృణుజ్జేత్పశుసాగరే । దృష్టేతు
తాదృశంస్వప్నంసద్యపివసజీవతి || ౧౮ || భస్మాన్దారాంశ్చకేశాంశ్చనదీంశు
హోంభుజ్జమాక । పశ్యేద్ద్యోదశరాత్రంతుససజీవతితాదృశః || ౧౯ || కృష్ణైశ్చ
వికటైశ్చైవపురుషైరుద్యతాయుధైః । పాషాణైస్తాడ్యతేస్వపేయస్సద్యోనసజీ
వతి || ౨౦ || సూర్యోదయేప్రత్యుపసప్రత్యక్షంయస్యవైశివాః । క్రోశన్త్యభిము
ఖంప్రేత్యసగతాయుర్భవేన్నరః || ౨౧ || యస్యవాస్సాతమాత్రస్యహృదయంపీడ్య
తేభృశమ్ । జాయతేదస్తవార్షశ్చతంగతాయుషమాదిశేత్ || ౨౨ || భూయోభూ
యస్త్రీసేద్యమృతాత్రావాయదివాదివా । ధూవగన్ధంచనాఘాత్రివిద్యాన్మృత్యు
ముపస్థితమ్ || ౨౩ || రాత్రాచేన్ద్రధనుఃపశ్యేద్దివానక్షత్రమణ్డలమ్ । పరనేత్రేషు
చాత్మానంపశ్యేన్నసజీవతి || ౨౪ || నేత్రమేకంసప్రేద్యస్యకర్ణాస్థానాచ్చభ్రాశ్య
తః । వక్త్రాచనాసాభవతివిజ్ఞేయోగతజీవితః || ౨౫ || యస్యకృష్ణాఖరాజిహ్వప
ద్మాభాసంచవైముఖమ్ । గణ్ఠేవాపిణ్డీకారకేతస్యమృత్యురుపస్థితః || ౨౬ || ముక్త
కేశోహసంత్యైవగాయన్నత్యంశ్చయోనరః । యామ్యానుభిముఖంగచ్ఛేత్తదస్తం
తస్యజీవితమ్ || ౨౭ || యస్యశ్వేతఘనాభాసాశ్వేతసర్వవసన్నిభా । శ్వేతా
చమూర్ద్విస్యసకృత్తస్యమృత్యురుపస్థితః || ౨౮ || ఉష్ణావారాసభావాపియుక్తా
స్వపేరకేశుభాః । యస్యసోపినజీవేత్తుదక్షిణాభిముఖోగతః || ౨౯ || ద్వేవా
భవరమేరిష్టేపకీభూతఃపరంభవేత్ । ఘోషంశృణుయాత్కర్ణేజ్యోతిర్క్లేతేనప
శ్యతి || ౩౦ || శ్వభేయోనివతేత్స్వపేద్వారంచాపిపిథీయతే । నవోతిష్ఠతియ
శ్చభ్రాత్తదస్తంతస్యజీవితమ్ || ౩౧ || ఉద్ధావచదృష్టిర్నచసన్నుతిష్ఠారక్తా
పునస్సచ్చరివర్తమానా । ముఖస్యశోషస్సుషిరాచనాభిరత్యుష్ణమూత్రోవిషముఘ్న
ప || ౩౨ || దివావాయదివారాత్రాప్రత్యక్షంయోనిహన్యతే । హస్తారంపశవశ్యేచ్ఛసగ

తాయుర్జీవతి || ౩౩ || అగ్రప్రవేశంతురు తేస్య పాన్ద్రేయస్తుమానవః | స్మృతిం నో
 వలభేచ్ఛాపితదంతస్య జీవతమ్ || ౩౪ || యస్తుప్రావరణంశుక్లంస్యకంవశ్యతిమా
 నవః | కృష్ణంరక్తమపిస్య పేతస్యమృత్యురువస్థితః || ౩౫ || అరిష్టేనూచితేచే
 హేతస్మిన్గాలఉపస్థితే | త్యక్త్వాభేదంవిషాదంచఉపేతేద్బుద్ధిమాన్మరః || ౩౬ ||
 ప్రాచీంచాయదివోదీచీందిశఃక్రమగ్న్యవైశుదిః | సమేతిస్థావరేదేశేవిక్తేజస్తువ
 ద్భితే || ౩౭ || ఉదబ్బుఖఃప్రాబ్బుఖోవాస్వస్థశ్చాచాస్తపవచ | స్వస్తికేనోపవిష్ట
 స్తుననుసృత్యామహేశ్వరమ్ || ౩౮ || సమకాయశిరోగ్రీవోధారయేన్నావలో
 కయేత్ | యథాదీపోనివాతస్థోనేగ్ధేసోపమాస్తృతా || ౩౯ || ప్రాగుదక్షిణశే
 దేశేతథాయుజ్జేతశాస్త్రీనిత్ | కామంతరగ్రంప్రీతించనుఖదుఃఖేఉభేతథా || ౪౦ ||
 నిగృహ్యమనసాసర్వంశుక్లంధ్యానమనుస్తరేత్ | మూలేచరసనేనిశ్యంచతుషీస్స
 ర్మనేతథా || ౪౧ || శ్రోత్రేమనసిబుద్ధౌచతత్రవక్షసిధారయేత్ | కాలకగ్ధాణివిజ్ఞా
 యసమూహేష్టేవనిశ్యతః || ౪౨ || ద్వాదశాధ్యాప్తమిత్యేవంయోగధారణము
 చ్యతే | తతఃశతశతంవాపిధారణాంమూర్ధ్విధారయేత్ || ౪౩ || భిన్నస్యధారణా
 యోగాద్వాయురార్ధ్వంప్రవర్తతే | తతశ్చాపూరయేద్దేహమోజాగరేణసమన్వి
 తః || ౪౪ || తథోజాగరమయోయోగీఅక్షరేత్వక్షరీభవేత్ | అతడుర్ధ్వంప్రవ
 త్వామిఓజాగరప్రాప్తిలక్షణమ్ || ౪౫ || ఏషత్రిమాత్రోపజ్ఞేయోవ్యజ్ఞనంచాత్రచే
 త్వరః | ప్రథమావిద్యుతీమాత్రాద్వితీయాతామసీస్తృతా || ౪౬ || తృతీయాంనిర్గు
 ణాంచైవమాత్రామక్షరగామినీమ్ | గాధారీచైవవిజ్ఞేయాగాధారస్వరసచ్ఛవా || ౪౭ ||
 పిపీలికాగతిస్పర్శప్రయుక్తామూర్ధ్విలక్త్యతే | యథాప్రయుక్తఓజాగరఃపరినిర్వా
 తిమూర్ధని || ౪౮ || తథోజాగరమయోయోగీత్వక్షరోత్వక్షరీభవేత్ | ప్రణవోధ
 నుశ్శరోహ్యేత్పాబ్రహ్మలక్షణముచ్యతే || ౪౯ || అప్రమాత్రేనవేద్యవ్యంశరవత్ప్రయో
 భవేత్ | ఓమిత్యేకాక్షరంహ్యేతద్గుహాయాంనిహితంపదమ్ || ౫౦ || ఓమిత్యేత
 త్ప్రియోలోకాస్త్రీయోవేదాస్త్రీయోగ్మయః | విష్ణుక్రమాస్త్రీయస్త్రీతేఽము
 క్సమానియజ్ఞాంపిచ || ౫౧ || మాత్రాచార్ధంచతస్రస్తుపజ్ఞేయాఃపరమార్థతః | త
 త్ప్రీయుక్తస్తుయోయోగీతస్యసాలోక్యమాపుయత్ || ౫౨ || అకారోహ్యక్షరో
 జ్ఞేయఉకారస్సహితస్తృతఃమకారసహితోజాగరస్త్రీమాత్రఇతిసంజ్ఞితః || ౫౩ ||
 అకారస్త్రీషభూర్లోకఉకారోభువఉచ్యతే | సవ్యజ్ఞనోమకారస్తుస్వర్గోకఇతిగీయ
 తే || ౫౪ || ఓజాగరస్తుత్రయోలోకాశ్చిరస్తస్యతివిష్టవమ్ | భువనాక్షంచత
 త్సర్వంబ్రాహ్మంతత్పదముచ్యతే || ౫౫ || మాత్రాపాదోరుద్రలోకేహ్యమాత్రంతు
 శివంపదమ్ | ఏవంజ్ఞానవిశేషేణతత్పదంసముపాస్యతే || ౫౬ || తస్మాద్ధ్యానరతం
 నిత్యమమాత్రంహితదక్షరమ్ | ఉపాస్యంహిప్రయత్నేనశాశ్వతంసుఖమిచ్ఛతా || ౫౭ ||
 ప్రాస్వాతుప్రథమామాత్రాతతోద్విత్స్వనంతరమ్ | తతఃపుతవతీచైవతృతీయాచోప

విశ్వతే || ౫౮ || ఏతాస్తుమాత్రావిజ్ఞేయాయథావదనుపూర్వశః | యావదేవత
శక్యంతేభార్యస్తేతావదేవహి || ౫౯ || ఇన్ద్రియాణీను సౌబుద్ధింధ్యాయన్నా
న్యాయస్సదా | అర్థంతన్నాత్రన పిచేచ్ఛబుయశ్చలమాపుయాత్ || ౬౦ || మా
సేమాసేశ్వమేధేనయోయజేతతతంసమాః | తేనయత్ప్రప్యతేపుణ్యంమాత్ర
యాతదవాపుయాత్ || ౬౧ || సతథాతపసోగ్రేణనయజ్ఞేయభిరిదక్షిణైః | య
త్ఫలంప్రాప్యతేనసన్యజ్జాత్రయాతదవాపుయాత్ || ౬౨ || తత్రచైషాతుయామాత్రా
ప్లుతానాంచోపదిశ్యతే | ఏషాఏవభవేతాగ్రాగృహస్థానాంతుయోగినామ్ || ౬౩ ||
ఏషాచైవవిశేషేణవిశ్వర్యేహ్యప్తలక్షణే | అశీమాద్యేతువిజ్ఞేయాతస్మాద్యజ్ఞేతతాం
ద్విజాః || ౬౪ || ఏవంహియోగసంయుక్తశ్శుచిద్దాన్తోజితేన్ద్రియః | ఆత్మానంవిష్ట
తేయస్తుససర్వంవిష్టతేద్విజాః || ౬౫ || తస్మాత్పాశుపతైర్యోగైరాత్మానంవిస్తయే
ద్భుధః | ఆత్మానంజానతేయేతుశుచయస్తేనసంశయః || ౬౬ || ఋచోయజాంషిసా
మానివేదోపసవదస్తథా | యోగజ్ఞానాదవాపోతిబ్రాహ్మణోధ్యాత్మచిత్తకః || ౬౭ ||
సర్వదేవమయోభూత్వాఅభూతస్సతుజాయతే | యోనిసంకర్మణంత్యక్త్వాయా
తవైశాశ్వతంపదమ్ || ౬౮ || యథావృత్తాశ్శులంపక్వంపవనేనసమీరితమ్ | నమ
సాగరేణరుద్రస్యతథాపావంప్రణశ్యతి || ౬౯ || యత్రరుద్రనమసాగరస్సర్వకర్తృశ
లోభుః | అన్యదేవనమసాగరాన్నతశ్శులమవాపుయాత్ || ౭౦ || తస్మాత్త్రి
ప్రపంజయోగీ ఉపాసీతమహేశ్వరమ్ | దశవిస్తారకంబ్రహ్మతథాచబ్రహ్మవిస్త
రైః || ౭౧ || ఏవంధ్యానసమాయుక్తస్స్వదేహంయఃపరిత్యజేత్ | సయాతిశివసా
యజ్యంసమర్థ్యత్యకులత్రయమ్ || ౭౨ || అథవారిష్టమాలోక్యమరణేసముపస్థితే |
అవిముక్తేశ్వరంగత్వావారాణస్యాంతుశోధనమ్ || ౭౩ || యేనకేనాపివాదేహంసన్త్య
జేన్ముచ్యతేసరః | శివసర్వతేవావిప్రేద్వాస్సన్త్యజేస్సత్వమంసరః || ౭౪ || సయాతి
శివసాయజ్యంనాత్రకార్యావిచారణా | అవిముక్తంపరంక్షేత్రంజన్మానాంముక్తిదం
సదా || ౭౫ || సేవేతసతతంధీమాన్విశేషాన్మరణాన్తికే || ౭౫ || * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్షే పూర్వ భాగే మృతచిహ్నయోగ
ప్రణవమాహాత్మ్యాదీకథనంనామ ద్విసవతితమోధ్యాయః.

— శ్రీ వారాణసీమాహాత్మ్యమ్ —

ఋషయః || ఏవంవారాణసీపుణ్యాయదిసూతమహామతే | వక్తుమర్హసిచ
స్యాకంతత్ప్రభావంహిసాష్ట్రితమ్ || ౧ || క్షేత్రస్యాస్యచమాహాత్మ్యమవిముక్త
స్యశోభనమ్ | విస్తరేణయథాన్యాయంశోతుంకారూపాలంహినః || ౨ || సూతా
వక్త్రేసక్షేపతస్సహ్యగ్వారాణస్యాస్సుశోభనమ్ | అవిముక్తస్యమాహాత్మ్యంయథా

హాభగవాన్మహః ॥ ౩ ॥ విస్తరేణమయావక్తుంబ్రహ్మణాచమహాన్ననా । శక్యతే
 నైవవిప్రేద్ధావర్షకోటిశతైరపి ॥ ౪ ॥ దేవైపురాకృతోద్వాహశ్శబరోనీలలాహి
 తః । హిమవచ్ఛిఖరాద్దేవ్యాహేమవత్యాగణేశ్వరైః ॥ ౫ ॥ వారాణసీమనుప్రా
 వ్యదర్శయామాసశబరః । అవిముక్తేశ్వరంలింగంవాసంతత్రచకారసః ॥ ౬ ॥ వా
 రాణసీకురుత్యేత్రశ్రీపర్వతమహాలయే । తుణ్డేశ్వరేచకేదారేతత్సానేయాయతిగ్భవే
 త్ ॥ ౭ ॥ యోగేపాశుపతేనమ్యస్సినమేకంయతిగ్భవేత్ । తస్మాత్సర్వంపరిత్యజ్య
 చరేత్పాశుపతంవ్రతమ్ ॥ ౮ ॥ దేవోద్వానేవసేత్తత్రశర్వోద్వానమనుత్తమమ్ । మన
 సానిర్మమేరుద్రోవిమానంచమశోభనమ్ ॥ ౯ ॥ దర్శయామాసచతదాదేవోద్వాన
 మనుత్తమమ్ । హైమవత్యాస్త్వయందేవస్సనన్దీపరమేశ్వరః ॥ ౧౦ ॥ త్యేత్రస్యా
 స్త్యచమాహాత్మ్యమవిముక్తస్యశబరః । ఉక్తవాన్సరమేశానఃపార్వత్యాఃప్రీతయే
 భవః ॥ ౧౧ ॥ ప్రపుల్లనానావిధగుల్మశోభితంలతావ్రతానాదిమనోహరంబహిః ।
 విహాథపుష్పైఃపరితఃప్రియఙ్గుభినుపుష్పితైఃకణ్టికైశ్చకేతకైః ॥ ౧౨ ॥ తమాల
 గుత్తైర్నిచితంసుగంధిభిర్నికామపుష్పైర్వక్తులైశ్చసర్వతః । అశోకపున్నాగశతైస్సు
 పుష్పితైర్ద్విరేఫమాలాకులపుష్పసంఘయైః ॥ ౧౩ ॥ క్వచిత్పుష్పిణ్ణామ్బుజరేణుభూ
 పితైర్ద్విహాన్తమైశ్చానుకలప్రణాదిభిః । వినాదితంసారసచక్రవాకైఃప్రమత్తదాయా
 హవరైశ్చసర్వతః ॥ ౧౪ ॥ క్వచిచ్ఛకేకారుతనాదితంశుభంక్వచిచ్ఛకారణ్ణవనాద
 నాదితమ్ । క్వచిచ్ఛుశ్తాళికులాకులీకృతంమదాకులాభిర్ఘ్రీమరాన్తనాదిభిః ॥ ౧౫ ॥
 నిషేవితంచారుసుగంధివృక్షైఃక్వచిత్సుపుష్పైస్సహకారవృక్షైః । లతోపకూడైస్తల
 కైశ్చగూఢంప్రగీతవిద్యాధరసిద్ధచారణమ్ ॥ ౧౬ ॥ ప్రవృత్తనృత్తానుగతాపురోగణం
 ప్రవృత్తనానావిధవక్షీనేవితమ్ । ప్రవృత్తహరీతకులౌపనాదితంమృగేష్టనాదాకు
 లమత్తమానసైః ॥ ౧౭ ॥ క్వచిత్కర్వాచిద్దన్ధకదమ్బకైర్మృగైర్విలూనదర్భజురపుష్ప
 సంఘయమ్ । ప్రపుల్లనానావిధచారుపజ్జజైస్సరస్తటాకైరుపశోభితంక్వచిత్ ॥ ౧౮ ॥
 విటపనిచయలీనంనీలకంఠాభిరామం మదముదితవిహాన్తప్రాప్తనాదాభిరామమ్ । కు
 సుమితతరుశాఖాలీనమత్తద్విరేఫంసవకీసలయశోభాశోభితంప్రాంశుశాఖమ్ ॥ ౧౯ ॥
 క్వచిచ్ఛదన్తకుతచారువీరుధంక్వచిల్లతాలిక్లితచారువృక్షకమ్క్వచిద్విలాసాలసగా
 మినీభిర్నిషేవితంకిమ్పరుషాన్తనాభిః ॥ ౨౦ ॥ పారావతధ్వనివికూజితచారుశృంగైరభి
 ర్మమైస్సితమనోహరచారుదూపైః । ఆకీర్ణపుష్పనికరప్రవిభక్తహంసైర్విభాజితం
 బిదశదివ్యకులైరనేకైః ॥ ౨౧ ॥ పుష్పాత్పలామ్బుజవితానసహస్రయన్తంతోయాశ
 మైస్సుమనుశోభితదేవమార్గమ్ । మాగ్ధాన్తరాకులితపుష్పవిచిత్రపక్షీసంఘస్థగుల్మ
 పుష్పైర్ద్వివిధైరుపేతమ్ ॥ ౨౨ ॥ తుక్టాగ్రైర్నిలపుష్పైస్తటకభరసతప్రాంశుశాఖై

రశోక్తద్వోలాప్రాస్తావనీనత్రుతిసుఖజనకైర్భాసితా వ్రంశనోజ్ఞైః । రాతౌచన్ద్ర)
 స్యభాసాకుసుమితలకైరేకతాంసమ్ప్రియాతంఛాయా సుప్రప్రబుధ్ధిస్థితహరిణు
 లాలుప్రమార్పాబుర్రాగ్రమ్ ॥ ౨౩ ॥ హంసానాంవక్షువాతప్రచలితకమలస్వ
 చ్చవిస్తీర్ణతోయంతోయానాంతీరజాతప్రచకితకదళీచాటున్యత్యస్తయూరమ్ । మూ
 యూరైఃపక్షచన్ద్రైఃక్వచిదవనిగతైరజ్జితత్పూప్రదేశందేశేదేశే విలీనప్రముదితవిస
 త్తతహారితబుధ్ధమ్ ॥ ౨౪ ॥ సారజ్ఞైఃక్వచిదుపశోభితప్రదేశంప్రచచ్ఛన్నంకుసుమచయైః
 క్వచిద్విచిత్రైః । హృష్టాభిఃక్వచిదపిక్వరాజ్జనాభిర్విజాభిస్సుహధురగీతస్సన్తకణ్ఠ
 మ్ ॥ ౨౫ ॥ సంస్కృష్టైఃక్వచిదుపలిప్తకీర్ణపుష్పైర్పరావనైఃపరివృతపాదపంక్తు
 నామ్నాఽమూలాత్పలనిచిత్రైఃక్వచిద్విశాలైరుత్తుజ్జైఃపనసమహీరుహైరుపేతమ్ ॥ ౨౬ ॥
 పుల్లాతిమక్తకలతాగృహనీతసిద్ధసిద్ధాజ్జనాకనకనూపురరావరవ్యమ్ । రమ్యంప్రియ
 జ్ఞుతరుమజ్జరిసక్తభృగ్గంభృణ్ణోవళికవలితామ్రకదన్బుపుష్పమ్ ॥ ౨౭ ॥ పుష్పేతా రా
 లవిఘ్నూర్ణితవారిరమ్యంరమ్యద్విరేఫవినిపాతితమజ్జుగుల్మమ్ । గుల్మస్తరప్రసభభీర
 మృగీసమూహంవాతేరితంతనుభృతామవవగ్దదాత్మ ॥ ౨౮ ॥ చన్ద్రాంశుజాలశబ్ద
 స్తీలకైర్ననోజ్ఞైస్సిన్ధూరకుకుమకుసుమ్యునిభైరశోక్తైః । చామీకరద్యుతినమైరథకణ్ఠ
 కారైరభిజుహైరుపచితంసువిశాలశాఖైః ॥ ౨౯ ॥ క్వచిదజ్జనచూర్ణాభైఃక్వచిద్విద్రు
 మసన్నిభైః । క్వచితాగ్రాజ్జనసజ్జాతైఃపుష్పైరాచితభూతలమ్ ॥ ౩౦ ॥ పుష్ప
 గేమద్విజతతవిరుతంరక్తశోకస్తవకభరనతమ్ । రమ్యోపాస్తక్లమహారభవనంపు
 ల్లాజ్జేషుభిమరవిలసితమ్ ॥ ౩౧ ॥ సకలభువనభర్తాలోకనాథస్తదానీతుహినశభి
 రపుత్యాసార్థమిష్టైర్గణేశైః । వివిధతరువిశాలంమత్తహృష్టాన్నపుష్పైరుపవనమతి
 రమ్యందర్శయామాసదేవ్యాః ॥ ౩౨ ॥ పుష్పైర్వనైశ్శుభశుభతమైఃకల్పితైర్ద
 వ్యభూషైర్దేవీందివ్యాముపవనగతాంభూషయామాసశర్వరః । సాచాప్యేనంతుహిన
 గిరిసుతాశజగరందేవదేవంపుష్పైర్దివ్యైశ్శుభభరతమైర్భూషయామాసభక్త్యైః ॥ ౩౩ ॥
 సమూహ్యపూజ్యంత్రిదశేశ్వరాణాంసమ్ప్రేత్యుచోద్యానమతీవరవ్యమ్ । గణేశ్వరై
 ర్నన్దిముఖైశ్చసార్థమువాచదేవంప్రణీపత్యదేవీ ॥ ౩౪ ॥ దేవీ ॥ ఉద్యానందర్శితం
 దేవప్రభయావరయాయుతమ్ । త్రైత్రస్యచగుణాన్సర్వాన్మనర్యేవక్తుమర్హసి ॥ ౩౫ ॥
 అస్యత్రైత్రస్యమాహాత్మ్యమవిముక్తస్యసర్వభా । వక్తుమర్హసిదేవేశదేవదేవప్ర
 భవజ ॥ ౩౬ ॥ సూతః ॥ దేవ్యాస్తద్వచనంశ్రుత్వాదేవదేవోవరప్రభుః । అహో
 యవదనాంభోజంతదాహగిరిజాంహసత్ ॥ ౩౭ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ ఇదంగుహ్యో
 మంత్రోత్రంసదావారాణసీమము । సర్వేషామేవజన్మానాంహేతుర్మత్తస్యసర్వభా

అస్మిన్నిధాన్సుదాదేవిమదీయంప్రతమాస్థితాః । నానాలిజ్జధరానిత్యంమమలోకాభి
కాక్ష్యేణః ॥ ౩౯ ॥ అభ్యస్య నివరంయోగంయత్తాత్మాసోజితేద్వియః । నానా
వృక్షసమాక్షిణేనానావిమాగశోభితే ॥ ౪౦ ॥ కమలోద్బలపుష్పాద్వైస్సరోభిస్సమల
జ్జుతే । అప్పురోగణగన్ధర్వైస్సుదానంసేవితేశుభే ॥ ౪౧ ॥ రోచతేమేసదావా
సోయేనకార్యేణతచ్ఛృణు । మన్తనామమభక్తశ్చమయినిత్యార్పితక్రియః ॥ ౪౨ ॥
యథామోక్షమవాప్నోతిఅన్యత్రనతథాక్వచిత్ । కామంహ్యత్రమృతోదేవిజన్మర్తో
త్యాయకల్పతే ॥ ౪౩ ॥ ఏతన్నమపురందివ్యంగుహ్యోద్గుహ్యతమంమహత్ । బ్రహ్మ
దయోవిజానన్తియేచసిద్ధాముముక్షవః ॥ ౪౪ ॥ అతఃపరమిదంత్మేత్రంపరాచేయం
గతిర్మమ । విముక్తంనమయాయస్మాన్మోక్ష్యతేవాకదాచన ॥ ౪౫ ॥ మమత్మే
త్రమిదంతస్మాదవిముక్తమితిస్మృతమ్ । నైమిషేచకురుత్మేతేగజ్జాద్వారేచపు
ష్కరే ॥ ౪౬ ॥ స్నానాత్సంసేవనాద్వాసినమోక్షఃప్రాప్యతేయతః । ఇహన
మ్నాన్యతేయేనతతపితద్వశిష్యతే ॥ ౪౭ ॥ వ్రయాగేవాభవేన్మోక్షఇహవా
మత్పరిగ్రహత్ । వ్రయాగాదపితిద్ధాగ్నిదవిముక్తమిదంశుభమ్ ॥ ౪౮ ॥
ధర్మస్యోపనిషత్సత్యంమోక్షస్యోపనిషత్సుమః । త్మేత్రతీర్థోపనిషదంనవిదుర్భుధసత్త
మాః ॥ ౪౯ ॥ కామంభుజ్జన్తస్త్వపస్త్రిజనుర్వకాహివివిధాఃక్రియాః । అవిముక్తే
త్యజేత్వాన్రీణాన్జన్మర్తోత్యాయకల్పతే ॥ ౫౦ ॥ కృత్వాపాపసహస్రాణిపిశాచత్యం
వరంసృణామ్ । నతుశత్రసహస్రత్యంస్యర్థేకాశీపురీంవినా ॥ ౫౧ ॥ తస్మాన్సంసేవ
నీయంహిఅవిముక్తంహిముక్తయే । జైగీషవ్యఃపరాంసిద్ధింగతోయత్రమహాతపాః ॥
అస్యత్మేత్రస్యమాహాత్మ్యాద్భుక్త్యాచమమభావితః । జైగీషవ్యగుహాశ్రేస్తాయోగి
నాంఘానమిష్యతే ॥ ౫౩ ॥ ధ్యాయన్తత్రత్రమాంఙ్గత్యంయోగాగ్నిర్దీప్యతేభృశమ్ ।
తైవల్యంపరమంయన్తిదేవానామపిదుర్లభమ్ ॥ ౫౪ ॥ అవ్యక్తలిక్నేర్మునభిస్సర్వసి
ద్ధాన్తవేదిభిః । ఇహసమ్నాన్యతేమోక్షోదుర్లభోన్యత్రకర్త్రిచిత్ ॥ ౫౫ ॥ తేభ్య
శ్చహంప్రవత్యోమియోగైశ్వర్యమనుత్తమమ్ । ఆత్మనశ్చైవసాయుజ్యమీష్ఠితం
ఘానమేవచ ॥ ౫౬ ॥ కుజేరోత్రమమత్మేత్రమయిసర్వార్పితక్రియః । త్మేత్రసంసే
వనాదేవగణేశత్యమవాపహ ॥ ౫౭ ॥ సంవర్తోభవితాయశ్చసోపిభక్తోమమైవతు ।
ఇహైవారాధ్యమాందేవిసిద్ధింయోన్యత్యనుత్తమామ్ ॥ ౫౮ ॥ పరాశరనుతోయో
గీముషిర్వాసోమహాతపాః । మమభక్తోభవిష్యత్ప్రవేదసంఘాప్రవర్తకః ॥ ౫౯ ॥
రంస్యతేసోపివద్వాక్షిత్మేత్రేన్నిన్దునిపుణ్యవః । బ్రహ్మదేవర్షిభిస్సార్థంవిష్ణుర్వాపిదవా
కరః ॥ ౬౦ ॥ దేవరాజస్తథాశక్రోయేపిచాన్యేదివాకసః । ఉపాసతేమహాత్మాన
స్సర్వేమామిహనువ్రతే ॥ ౬౧ ॥ అన్యేపియోగినోదివ్యాశ్చన్నహాపామహాత్మనః ।
అన్యమనసోఘాత్వామామిశుభాపానలేనదా ॥ ౬౨ ॥ విషయాసక్తచిత్తోపిత్వ

క్షభర్తృకరిర్నరః । ఇహ త్రైతమృతస్సోపిసంసారేనపునర్భవేత్ ॥ ౬౩ ॥ యేషున
ర్నిర్మామాధీరాసుత్పస్థావిజితేద్వియాః । వ్రతినశ్చనిరారమభ్యుస్సర్వే తేమయిభావి
తాః ॥ ౬౪ ॥ దేవదేవంసమాసాద్యధీనుస్తస్మజ్జవర్జితాః । గతాఇహపరంమోక్షం
ప్రసాదాన్తమనువ్రతే ॥ ౬౫ ॥ జన్మాన్తరసహస్రేషుయన్మయోగీసమాప్నుయా
త్ । తమిహైవపరంమోక్షంప్రసాదాన్తమనువ్రతే ॥ ౬౬ ॥ గోప్రేక్షకమిదంక్షే
త్రంబ్రహ్మణాస్థాపితంపురా । కైలాసభవనంచాత్రవశ్యదివ్యంవరాననే ॥ ౬౭ ॥
గోప్రేక్షకమథాగమ్యదృష్ట్యామానుత్రఘానవః । నదుర్గతిమవాప్నోతికల్మషైశ్చవిము
చ్యతే ॥ ౬౮ ॥ కపిలాహృదమిత్థేవంతథావైబ్రహ్మణాకృతమ్ । గవాంస్తస్యజతో
యేనతీర్థంపుణ్యతమంమహత్ ॥ ౬౯ ॥ అత్రాపిస్వయమేవాహంవృషధ్వజఇతిస్మృ
తః । సాన్నిధ్యంకృతవాద్దేవిసదాహందృశ్యతేత్వయా ॥ ౭౦ ॥ భద్రతోయంశవ
శ్యేహాబ్రహ్మణాచకృతంహృదమ్ । సర్వైర్దేవైరహం దేవఅస్మి న్దేశేప్రసాదితః ॥ ౭౧ ॥
గచ్ఛోపశమమీశేతిఉపశాన్తశ్చివస్తథా । అత్రాహంబ్రహ్మణానీయస్థాపితఃపరమేష్ఠి
నా ॥ ౭౨ ॥ బ్రహ్మణాచాపిసజ్జహ్యవిష్ణునాస్థాపితఃపునః । బ్రహ్మణాపితతోవిష్ణుః
ప్రోక్షస్సంవిగ్మచేతసా ॥ ౭౩ ॥ మయాసీతమిదంలింగంకస్మాద్ధ్యాపితవానసి । తమ
వాచపునర్విష్ణుర్భృహ్మణంకుపితాననమ్ ॥ ౭౪ ॥ రుద్రదేవేమమాత్యస్తంవరాభక్తిర్
హత్తరా । మయైవస్థాపితంలింగంతవనామ్నాభవిష్యతి ॥ ౭౫ ॥ హిరణ్యగర్భఇత్యే
వంతతోత్రాహంసమాస్థితః । దృష్ట్వేనమపిదేవేశంమమలోకంవ్రజేన్నరః ॥ ౭౬ ॥
తతఃపునరపిబ్రహ్మమమలింగమిదంశుభమ్ । స్థాపయామానవిధివద్భక్త్యాపరమయా
యతః ॥ ౭౭ ॥ స్వర్గీనేశ్వరఇత్యేవమత్రాహంస్వయమాగతః । ప్రాణానిహసర
స్త్యక్త్వా సపునర్జాయతేక్షచిత్ ॥ ౭౮ ॥ అనన్యాసాగతిస్తస్య యోగినాం
పైవయాన్తృతా । అస్మిన్నపిమయాదేశేదైత్యోదైవతకణ్డకః ॥ ౭౯ ॥ వ్యా
ఘ్నియాపంసమాస్థాయ నిహతోదర్శితోబలీ । వ్యాఘ్నేశ్వరఇతిఖ్యాతో నిత్యమ
త్రాహమాస్థితః ॥ ౮౦ ॥ సపునర్దుర్గతింయాతి దృష్ట్వేనంవ్యాఘ్నిమీశ్వరమ్ ।
ఉత్పలావిదశశ్చైవయాదైత్యోబ్రహ్మణాపురా ॥ ౮౧ ॥ స్త్రీవిధ్యోదర్శితోదృ
ష్ట్యాత్వయైవసహతారణే । సావజ్ఞంకన్దుకేనాత్రతస్యేదం దేహమాస్థితమ్ ॥ ౮౨ ॥
ఆదావత్రాహమాగమ్యప్రస్థితోగణైస్సహ । జ్యేష్ఠస్థానమిదంతస్మాదేతన్నేపుణ్య
దర్శనమ్ ॥ ౮౩ ॥ దేవైస్సమన్తాదేతానిలిక్ఖానిస్థాపితాన్యతః । దృష్ట్వాపినియతోమ
ర్త్యోదేహభేదేగణోభవేత్ ॥ ౮౪ ॥ పిత్రాతేశైలరాజేనపురాహిమవతాస్వయమ్
మమప్రియహితంస్థానంజ్ఞాత్వాలిక్ఖంప్రతిష్ఠితమ్ ॥ ౮౫ ॥ కైలేశ్వరమితిఖ్యాతంబృ
శ్యతామిహాచాదరాత్ । దృష్ట్వైతన్ననుజోదేవినదుర్గతిమనువ్రజేత్ ॥ ౮౬ ॥ నద్యే
షావరుణాదేవిపుణ్యాపాపవిమోచనీ । త్రైతమేతదలజ్ఞాత్యజాహ్నవ్యాసమాసం

గతా ॥ ౮౭ ॥ స్థాపితంబ్రహ్మణాచాపిసజ్జమేలిజ్జమున్ననుమ్ । సజ్జమేశ్వరమిత్యే
 వంఖ్యాతంజగతిదృశ్యతామ్ ॥ ౮౮ ॥ సజ్జమేదేవనద్యాహియస్సాన్తిత్వానుజ
 త్తువిః । అర్చయేత్సజ్జమేశానంతస్యజత్తభయంకుతః ॥ ౮౯ ॥ ఇదంనున్యేనుమా
 త్తేత్రంనివాసోయోగినాంపరమ్ । త్తేత్రమధ్యేచయత్రాహంస్వయంభూత్వాగ్రమా
 స్థితః ॥ ౯౦ ॥ మధ్యమేశ్వరమిత్యేవంఖ్యాతస్సర్వసురాసురైః । సిద్ధానాంస్థానమే
 తద్ధివాదీయవ్రతధారిణామ్ ॥ ౯౧ ॥ యోగినాంమోక్షలిప్తునాంజ్ఞానయోగరతా
 త్తనామ్ । దృష్ట్వైసంనుధ్యమేశానంజన్మవ్రతసశోచతి ॥ ౯౨ ॥ స్థాపితంలిజ్జమేత
 త్తుశుక్తేణభృగుసూనునా । నామ్నాశుక్తేశ్వరంనామసర్వసిద్ధామరాత్పితమ్ ॥ ౯౩ ॥
 దృష్ట్వైసంనియతస్సద్యోముచ్యతేసర్వకిచ్చిమైః । పుత్రశ్చనపునర్జన్మస్సంసారిసభవే
 న్నరః ॥ ౯౪ ॥ పురాజన్ముకరూపేణఅసురోదేవకణ్డకః । బ్రహ్మణోహివరంబభ్యా
 గోమాయుర్భృన్ధశశ్చిరమ్ ॥ ౯౫ ॥ నిహతోహిమవత్పుత్రిజన్ముకేశస్తతోహ్యహమ్ ।
 అద్యాపిజగతిఖ్యాతంసురాసురనమస్కృతమ్ ॥ ౯౬ ॥ దృష్ట్వైసమపిదేవేశంసర్వా
 నాగమానవాపున్నయాత్ । గ్రహైశ్చక్రపురోగైశ్చపితానిస్థాపితాహ ॥ ౯౭ ॥
 పశ్యపుణ్యానిలిక్ష్వానిసర్వకామప్రదానకు । ఏవమేతానిపుణ్యానిమన్దివాసానిపార్వ
 తి ॥ ౯౮ ॥ కథితానిమనుత్తేత్రేగుహ్యంచాన్యదిదంశృణు । చతుఃక్రోశంచతుర్దిక్షు
 త్తేత్రమేతన్నక్రీర్తితమ్ ॥ ౯౯ ॥ యోజనంపద్ధిచార్వణ్ణీపుత్యకాలేమృతప్రదమ్ ।
 మహాలయగిరిస్థంమాంకేదారేచవ్యవస్థితమ్ ॥ ౧౦౦ ॥ గణత్సంలభతేదృష్ట్వాహ్య
 స్సన్మాతోహ్యవాప్యతే । గాణవశ్యంలభేద్యస్సాద్యతస్సాముక్తిరుత్తమా ॥ ౧౦౧ ॥
 తతోమహాలయాత్తస్మాతేగ్రదారాన్మద్యమాదపి । స్మృతంపుణ్యతమంతేత్రమవిము
 క్తంవరాననే ॥ ౧౦౨ ॥ కేదారంమధ్యమంతేత్రంస్థానంచైవమహాలయమ్ । మమ
 పుణ్యానిభూత్తోకేతేభ్యశ్చక్రీకృతమంత్యదమ్ ॥ ౧౦౩ ॥ యతస్సృష్టేష్టిమేలో
 కాస్తతఃత్తేత్రమిదంశుభమ్ । కదాచిన్నమయాముక్తమవిముక్తంతతోభవత ॥ ౧౦౪ ॥
 అవిముక్తేశ్వరంలిజ్జంమమదృష్ట్వేహమానవః । సద్యఃపాపవిర్ముక్తఃపశుపాశైర్వి
 ముచ్యతే ॥ ౧౦౫ ॥ శైలేశంసజ్జమేశంచస్వర్గినంమధ్యమేశ్వరమ్ । హిరణ్యగ
 ధ్వమేశానంగోప్రేక్షంప్రపభధ్వజమ్ ॥ ౧౦౬ ॥ ఉపశాస్త్రంశివంచైవజ్యేష్ఠస్థానని
 వాసినమ్ । శుక్తేశ్వరంచవిఖ్యాతంచ్యాఘేశంజన్ముకేశ్వరమ్ ॥ ౧౦౭ ॥ దృష్ట్వా
 నజాయతేమర్త్యస్సంసారేదుఃఖసాగరే ॥ సూతః ॥ ఏవముక్త్యానుమాదేవోదితస్స
 ర్వావ్యలోకయత్ ॥ ౧౦౮ ॥ విలోక్యసంస్థితేపశ్చాద్దేవదేవేమహేశ్వరే । అకస్మా
 దభవత్సర్వస్సదేశోజ్యులితోయథా ॥ ౧౦౯ ॥ తతఃపాశుపతాస్సిద్ధాభిప్రాయ
 జ్ఞసితవ్రతాః । మాహేశ్వరామహాత్మానస్తథావైనియతవ్రతాః ॥ ౧౧౦ ॥ బహ
 త్కృతశోభ్యేత్యనమశ్చక్రత్కహేశ్వరమ్ । పునర్నిరీక్ష్యయోగేశంధ్యానయోగంచ

కృత్సృజః ॥ ౧౧౧ ॥ తథురాత్మానమాస్థాయలీయమానాత్తవేశ్వరే । స్థితానాంస
తదాతేహందేవదేవఉమావతిః ॥ ౧౧౨ ॥ సఖిభృత్పరమాంమూర్తింబభూవపురుషః
ప్రభుః । కృత్సృజగదిహైకస్థంకర్తుమస్తథివస్థితః ॥ ౧౧౩ ॥ తస్యతాంపరమా
మూర్తిమాస్థితస్యజగత్ప్రభోః । నశశాకపునర్ద్రష్టుంహృష్టరోమాగిరీన్ద్రజా ॥ ౧౧౪ ॥
తతస్త్యదృష్టమాకారంబుధ్వాపావ్రకృతిస్థితమ్ । ప్రకృతేర్మూర్తిమాస్థాయయోగే
నవరమేశ్వరీ ॥ ౧౧౫ ॥ తంతశశాకపునర్ద్రష్టుంహరస్యవమహాత్మనః । తతస్తేలయ
మాధాయయోగినఃపురుషస్యతు ॥ ౧౧౬ ॥ వివిశుర్హృదయంసర్వేదగ్ధసంసార
వీజనః । వజ్రాక్షరస్యవైవీజనంస్తరస్తస్సుశోభనమ్ ॥ ౧౧౭ ॥ సర్వపాపహరం
వివ్యంపురాచైవవకాశితమ్ । నీలలోహితమూర్తిస్థంపునశ్చక్రేవపుశ్శుభమ్ ॥ ౧౧౮ ॥
తందృష్ట్యైలజాప్రాహహృష్టనర్వతనూరుహా । స్తువతీచరణౌనత్యాశత్యమేభగవ
న్మతి ॥ ౧౧౯ ॥ తామువాచసురశ్రేష్ఠస్తదాదేవీంగిరీన్ద్రజామ్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ మహీ
యంప్రతమాశ్రిత్యభక్తిమద్భిద్భివ్జోత్తమైః ॥ ౧౨౦ ॥ యైర్వైర్యోగాత్తహాభ్యస్తా
స్తేహమేకేనన్తనాత్మేత్రస్యాస్యప్రభావేనభక్త్యాచమమభామిని ॥ ౧౨౧ ॥ అనుగ్ర
హామాయాహ్యేవంక్రియతేమూర్తితస్త్వయమ్ । తస్మాదేతన్నహత్త్వేత్రంబ్రహ్మ
ద్యైస్సేవితంతథా ॥ ౧౨౨ ॥ శ్రుతిమద్భిశ్చవిప్రేన్ద్రైస్సంసిద్ధైశ్చతపస్విభిః । ప్రతి
మాసంతథాష్టమ్యాంప్రతిమాసంచతుర్దశీమ్ ॥ ౧౨౩ ॥ ఉభయోఃపక్షయోర్దేవివా
రాణస్యాముపాస్యతే । శశిభానూపరాగేచకార్తిక్యాంచవిశేషతః ॥ ౧౨౪ ॥ సర్వ
పర్వసుపుణ్యేషువిషువేష్వయనేషుచ । పృథివ్యాంసర్వతీర్థానివారాణాస్యాంతుభా
హ్నువీమ్ ॥ ౧౨౫ ॥ ఉత్తరప్రవహంపుణ్యాంమమహాచివినిస్సృతామ్ । పితృస్తేషా
రాజస్యశుభాంహిమవతస్సుతామ్ ॥ ౧౨౬ ॥ పుణ్యస్థానస్థితాంపుణ్యాంపుణ్యదీప్తి
వహంసదా । భజస్తేసర్వతోభ్యేత్యపితాఞ్ఞృణువరాననే ॥ ౧౨౭ ॥ సన్నిహ
త్యకురుత్మేత్రంసార్ధంతీర్థశతైస్తథా । పుష్కరంనిమగ్నచైవప్రయాగంచపృథూదీ
మ్ ॥ ౧౨౮ ॥ ద్రుమత్మేత్రంకురుత్మేత్రంనైమిశంతీర్థసంయుతమ్ । తేత్రాణిసర్వతో
దేవిదేవతాబ్జుషయస్తథా ॥ ౧౨౯ ॥ సన్ధ్యాచర్ముతవశ్చైవసర్వానద్యస్సరాం
చ । సముద్రాస్సప్తచైవాత్రదేవతీర్థానికృత్సృజః ॥ ౧౩౦ ॥ భాగీరథీంసమేష్వరి
సర్వపర్వసుప్రతే । అవిముక్తేశ్వరందృష్ట్యాదృష్ట్యాచైవత్రివిష్టవమ్ ॥ ౧౩౧ ॥ అ
ముక్తంత్మేత్రవరంమహాపాపనిర్మలమ్ । పృథివ్యాంయానిపుణ్యానిమహాత్యాం
నానిచ ॥ ౧౩౨ ॥ ప్రవిశన్తిసదాభ్యేత్యపుణ్యంపర్వసుపర్వసు । కాలభైరవమహా
ద్యధాతపాపానిసర్వతః ॥ ౧౩౩ ॥ భవన్తివాసురేశానిసర్వపర్వసుపర్వసు । కే
రేచైవయల్లిక్లంయచ్చలిక్లంమహాలయే ॥ ౧౩౪ ॥ మధ్యమేశ్వరసంజ్ఞంచతథా
శుపతేశ్వరమ్ । శంఖకర్ణేశ్వరంచైవనౌకర్ణాచతథాపచ్యభా ॥ ౧౩౫ ॥ ద్రు
చణ్దేశ్వరంనామభద్రేశ్వరమనుత్తమమ్ । స్థానేశ్వరంతథైకాగ్రంకాలేశ్వరమదే

రమ్ || ౧౩౬ || భైరవేశ్వరమీశానంతథోజ్ఞానరకసంజ్ఞితమ్ | అనురేశంమహాకా
లంజ్యోగిమంభస్త్రాత్రకమ్ || ౧౩౭ || యానిచాన్యానిపుణ్యానిస్థానానిమమభూత
లే | అప్తవప్తిసమాఖ్యానిధూధాన్యన్యానికృత్సృజః || ౧౩౮ || తానిసర్వాణ్యశేషాని
వాచాణస్యాంవిశన్తిమామ్ | సర్వపర్వసుపుణ్యేషుగుహ్యం చైతదుదాహృతమ్ || ౧౩౯ ||
తేనేహలభతేజస్తుర్మతోదివ్యాచ్యుతంవదమ్ | స్మారతస్యచైవగణ్ధాయాంద్వైతేనచ
మయాశుభే || ౧౪౦ || సర్వయజ్ఞఫలైస్తుల్యమిష్టైశ్చసహస్రశః | సద్యపవసమా
ప్తోతికింతతఃపరమాద్భుతమ్ || ౧౪౧ || సర్వాంతరసముఖ్యానిదేవిభూమాగిరివ
పి | పరాత్పరతరందేవిబుద్ధ్యస్వేతిమయోదితమ్ || ౧౪౨ || అవిశజ్జేనపావస్తువేదో
క్తఃకథ్యతేద్విజైః | తేనముక్తంమయాజాప్తమవిముక్తమతోచ్యతే || ౧౪౩ || ఇత్యు
క్త్వాభగవాన్సుద్రస్సర్వలోకమహేశ్వరః | సుదృష్టంతురుదేవేశిఅవిముక్తంగృహం
మమ || ౧౪౪ || ఇత్యుక్త్వాభగవాన్దేవస్తయాసార్థముమావతిః | దర్శయామాస
భగవాన్జీవీపర్వతమనుత్తమమ్ || ౧౪౫ || అవిముక్తేశ్వరేభిర్యమవసచ్చసదాతయా |
సర్వగత్వాచ్చసర్వత్వాత్సర్వాత్సాదసన్నయః || ౧౪౬ || శ్రీపర్వతమనుప్రాప్యదే
వ్యాదేవేశ్వరోహరః | త్మత్రాణిదర్శయామాససర్వభూతపరిర్కవః || ౧౪౭ || కుణ్డిప్ర
భంచప్రభమందివ్యం చైత్రవణేశ్వరమ్ | ఆశాలిక్లంచదేవేశందివ్యంయచ్చుబలేశ్వ
రమ్ || ౧౪౮ || రామేశ్వరంచపరమంవిష్ణునాయకృత్పీతమ్ | దక్షిణద్వారపా
ర్శ్వేతుకుణ్డలేశ్వరమీశ్వరమ్ || ౧౪౯ || పూర్వద్వారసమీపస్థంత్రిపురాన్తకమీశ్వ
రమ్ | వివృద్ధంగిరితాసార్థంసర్వదేవనమస్మృతమ్ || ౧౫౦ || మధ్యమేశ్వరమిత్యుక్తం
త్రిమూలోకేమవిశ్రుతమ్ | అనురేశ్వరంచవరదందేవైఃపూర్వంప్రతిష్ఠితమ్ || ౧౫౧ ||
గోచర్యేశ్వరమీశానంతథేన్ద్రేశ్వరమద్భుతమ్ | కర్తేశ్వరంచవిపులంకారార్థంబ్ర
హ్మణాకృతమ్ || ౧౫౨ || శ్రీమత్పీర్థవటంచైవసదావాసోమమావ్యయే | అజేనర్క
తందివ్యంసాక్షాదజబిలంశుభమ్ || ౧౫౩ || తత్రైవపాదుకేదివ్యేమదీయేవచి
లేశ్వరే | తత్రశృక్లాటకాకారంశృక్లాటావలమధ్యమే || ౧౫౪ || శృక్లాటకేశ్వరం
నామశ్రీదేవ్యాతుప్రతిష్ఠితమ్ | మల్లికార్జునకంచైవమమవాసమిదంశుభమ్ || ౧౫౫ ||
రజేశ్వరంచపర్యాయేరజసానుప్రతిష్ఠితమ్ | గజేశ్వరంచవైశాఖంకపోలేశ్వరమవ్య
యమ్ || ౧౫౬ || కోటిశ్వరంమహాతీర్థంరుద్రకోటిగణైఃపురా | సేవితందేవివశ్యాద్య
సర్వస్మాదధికంశుభమ్ || ౧౫౭ || ద్విదేవకులసంజ్ఞంచబ్రహ్మణాదక్షిణంశుభమ్ |
ఉత్తరేస్థాపితంచైవవిష్ణునాచైవశైలజమ్ || ౧౫౮ || మహాప్రమాణలిక్లంచమయా
పూర్వంప్రతిష్ఠితమ్ | పశ్చిమేపర్వతేవశ్యబ్రహ్మేశ్వరమలేశ్వరమ్ || ౧౫౯ || అల
క్ష్మితంమయాబ్రహ్మన్మరస్తాన్మనిభిస్సహ | ఇత్యుక్త్వాతద్గృహేతివృథలంగృహ
మితిస్మృతమ్ || ౧౬౦ || తత్రాపి తీర్థంవిజ్ఞేయంవ్యోమలిక్లంచవశ్యతే | కదమ్బేశ్వ

రమేతద్విసృజ్యేనైవప్రతిష్ఠితమ్ || ౧౬౧ || గోమణ్డలేశ్వరంచైవసన్దాద్యేస్సుప్రతిష్ఠితమ్ । దేవైస్సురైస్త్రైస్త్రాద్యైస్థానిపితానివరాసనే || ౧౬౨ || శ్రీమద్దేవహృషీకా
స్తేష్ఠానానిమానిశ్యమే । తథాహారపురేదేవితవహారేనిపాతితే || ౧౬౩ || త్వయా
హితాయజగతాంహరికుణ్డమిదంకృతమ్ । శివరుద్రపురేచైవతతాగ్రయోపరిస్సుప్ర
తే || ౧౬౪ || తవపిత్రాతుశైలేస్థాపితంత్యచలేశ్వరమ్ । అలంకృతంమయాబ్ర
హ్మపురస్తాస్సునిభిస్సుహా || ౧౬౫ || చణ్డికేశ్వరకందేవిచణ్డికేశాతవాత్సజా । చణ్డి
కానిర్నితంస్థానమమ్మికాతీర్థముత్తమమ్ || ౧౬౬ || రుచికేశ్వరకంచైవధారైషా
కపిలాశుభా । ఏతేషుదేవిస్థానేషుతీర్థేషువివిధేషుచ || ౧౬౭ || పూజయేన్నాంస
దాభక్త్యామయాసార్థంహిమోదతే । శ్రీశైలేనస్త్యజేద్దేహంబ్రాహ్మణోదగ్ధకిర్ణి
వః || ౧౬౮ || ముచ్యతేనాత్రసన్దేహాలాహ్యవిముక్తేయథాశుభమ్ । మహాస్నా
నంవయఃకుర్యాద్భుతేనవిధినైవతు || ౧౬౯ || సయాతి మమసాయుజ్యంస్థా
నేష్వేతేషునవ్రతే । స్నానంఫలశతంజ్ఞేయమభ్యుక్తేషభ్యువింశతి || ౧౭౦ ||
పలానాంద్వీపసాసేతుమహాస్నానంప్రకీర్తితమ్ । స్నానవ్యలిక్ష్ణంమదీయంతుగవ్యే
నైవఘృతేనచ || ౧౭౧ || విశోధ్యసర్వద్రవైస్త్రైవారిభిరభిషిజ్ఞాతి । సమ్మాగ్నాశ
తయజ్ఞానాంస్నానేనప్రయుతంతథా || ౧౭౨ || పూజయాశతసాహస్రమనస్తంగీ
తవాదినామ్ । మహాస్నానేప్రసక్తృతుస్నానమష్టగుణంస్తృతమ్ || ౧౭౩ || జతేన
కేవలేనైవగన్ధతోయేనభక్తితః । అనులేపనంతుతస్సర్వంపభ్యువింశత్పులేనవై || ౧౭౪ ||
శమీపుష్పంచవిధినాబిల్వపత్రంచపజరజమ్ । అన్యన్యపివపుష్పాణిబిల్వపత్రంససన్న్య
జేత్ || ౧౭౫ || చతుర్దోశైర్నహదేవమష్టద్రోణైరథాపివా । దశద్రోణైస్తునై
వేద్యమష్టద్రోణైరథాపివా || ౧౭౬ || శతద్రోణసమంపుణ్యమాథకేపివిధీయతే । విత్త
హీనస్యవిప్రస్యనాత్రకార్యావిచారణా || ౧౭౭ || భేరిమృదంగమురజతిమిరాపటహో
దిభిః । వాదిత్రైవిదైశ్చన్ద్రైర్విదైర్విదైర్విదైరపి || ౧౭౮ || జాగరంతారయే
ద్యస్తుప్రార్థయేచ్ఛయథాత్రమమ్ । సభృత్యపుత్రదారైశ్చతథాసమ్భన్దిబాన్ధవైః || ౧౭౯ ||
సార్థంప్రదక్షిణంకృత్వాప్రార్థయేల్లిక్ష్ణముత్తమమ్ । ద్రవ్యహీనంక్రియాహీనంశ్రద్ధా
హీనంసురేశ్వర || ౧౮౦ || కృతంవాన్యకృతంవాపికుస్తుమర్హసిశజగర । ఇత్యుక్త్వా
వైజపేదుద్రంత్యరితంశాన్తిమేవచ || ౧౮౧ || జపిత్రైవంమహావీజంతథాపభ్యుత్తు
రస్యవై । సప్తవంసర్వతీర్థేషుసర్వయజ్ఞేషుయత్ఫలమ్ || ౧౮౨ || తత్ఫలంసమవాహో
తివారాణస్యాంయథామృతః । తత్తైవమమసాయుజ్యంలభతేనాత్రసంశయః || ౧౮౩ ||
మత్ప్రియార్థమిదంకార్యంమద్భక్తైర్విధిపూర్వకమ్ । యేనకుర్వన్తితేభక్తానభవన్తి
ససంశయః || ౧౮౪ || సూతః || నిశవ్యవచనందేవిగత్వావారాణసీంపురిమ్ । అవి
ముక్తేశ్వరంలిక్ష్ణంపయసాచఘృతేనచ || ౧౮౫ || అర్చయామాసదేవేశంరుద్రంభవ
ననాయకమ్ । అవిముక్తేశ్వరపసామస్తరస్యమహాత్మనః || ౧౮౬ || కల్పయామాస

వైతేత్రంమస్తరేచారుకస్తరే । తత్రాధ్యక్షంమహాదైత్యంహిరణ్యాక్షసుతంప్రభుః ॥
 ౧౦౭ ॥ అనుగృహ్యగణత్వంచప్రావయమాసలీలయా । పతద్వ్యకథితంసర్వంకథాస
 ర్వస్వమాదరాత్ ॥ ౧౦౮ ॥ యఃపతేచ్ఛృణ్వయాద్వపితేత్రమాహాత్మ్యముత్తమమ్ ।
 సర్వతేత్రేషుయత్పుణ్యంతస్సర్వంసహసాలభేత్ ॥ ౧౦౯ ॥ శ్రావయేద్వాదిజాప్తసి
 ర్వానూతశౌచాబ్జితేస్త్రియాః । సఏవసర్వయజ్ఞస్యఫలంప్రాప్నోతిమానవః ॥ ౧౧౦ ॥

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీపూర్వభాగే వారాణశీశ్రీశైల

మాహాత్మ్యకథనంనామత్రినవతితమోధ్యాయః

శ్రిఅనకగాణపత్యప్రదానకథనమ్ ౬

మువయః ॥ అనకోనానుదైత్యేంద్రోనుస్తరేచారుకస్తరే । దమితస్తుకథంలేఖే
 గాణపత్యంమహేశ్వరాత్ ॥ ౧ ॥ వత్తుమర్హసిచాస్తాకంయథాప్రత్యయథాశ్రు
 తమ్ ॥ సూతః ॥ అనకానుగ్రహంచైవనుస్తరేచోషణంతథా ॥ ౨ ॥ వరలాభమశే
 షంచప్రవదామిసమాసతః । హిరణ్యాక్షస్యతనయోహిరణ్యనయనోపమః ॥ ౩ ॥ పు
 రాధికఇతిఖ్యాతస్తవసాలబ్ధవిక్రమః । ప్రసాదాద్భక్తిహృణస్సాతౌదవధ్యత్వమవాప్య
 చ ॥ ౪ ॥ త్రైలోక్యమఖిలంభుక్త్వాజితాత్వేంద్రపురంపురా । లీలయాచాప్రయ
 త్నేనత్రాసయామాసవాసవమ్ ॥ ౫ ॥ బాధితాస్తాడితాబద్ధాఃపాతితాస్తేనలేసు
 రాః । వివిశుర్నస్తరంభీతానారాయణపురోగమాః ॥ ౬ ॥ ఏవంసమ్పీడ్యవైదేవాన
 స్థకోపిమహాసురః । యదృచ్ఛయాగిరింప్రాప్తోమస్తరంచారుకస్తరమ్ ॥ ౭ ॥ త
 తస్తేనమస్తాస్సురేంద్రాస్ససాధ్యాస్సురేశంమహేశం పురేత్యాహురేవమ్ । దృ
 తంచాల్పవీర్యప్రభిన్నాజిభిన్నా వయందైత్యరాజస్య శస్త్రైరిక్కికృతాః ॥ ౮ ॥
 ఇతితమఖిలంశ్రుత్వాదైత్యాగమనాపమమ్ । గణేశ్వరైశ్చభగవాన్సద్భక్తాభిముఖం
 యయా ॥ ౯ ॥ తత్రేంద్రేవద్దృష్టవపిష్ఠుముఖ్యాస్సురేశ్వరావిప్రవరాశ్చసర్వే ।
 జయేతివాచాభగవత్తమూఢుఃకిరీటబద్ధాజ్జలయస్సనున్దాత్ ॥ ౧౦ ॥ అథాశేషసు
 రాంస్తస్యకోటికోటిశతైస్తతః । భస్మీకృత్యమహాదేవోనిర్భీభేదాన్ధకంతదా ॥ ౧౧ ॥
 తూలేనతూలినాప్రోతంధగ్ధకల్పమకల్పకమ్ । దృష్ట్వాన్ధకంసాదేశంప్రణమ్యసపి
 తామహః ॥ ౧౨ ॥ తన్నాదత్రవణాన్నేదుర్దేవాదేవంప్రణమ్యతమ్ । నన్యతుర్మునయ
 స్సురేముముదుర్గణపుగ్ధవాః ॥ ౧౩ ॥ సస్మజఃపుష్పవద్దాణిదేవాశ్చమ్భస్తదోపరీ ।
 త్రైలోక్యమఖిలంహద్వాన్ననద్దవననాదచ ॥ ౧౪ ॥ దగ్ధోగ్ననాచతూలేనప్రోతః
 ప్రేతఇవాన్ధకః । సాత్త్వికంభావమాస్థాయచిస్తయామాసచేతసా ॥ ౧౫ ॥ జన్మా
 త్రరేపిదేవేనదగ్ధోయస్తాచ్ఛివేనవై । ఆరాధితోమయాశమ్భుఃపురాసాతౌత్తహే
 శ్వరః ॥ ౧౬ ॥ తస్మాదేతన్తయాలబ్ధిమన్యథానోపపద్యతే । యస్సురేవససారుద్రం

ప్రాణా నైవకృదేవవా || ౧౭ || సయాతిశేవసాయుజ్యంకింపునర్భహుశస్సరగ || ౧౮ ||
 హస్తచభగవాన్విష్ణుస్సర్వేదేవాస్సవాసవాః || ౧౯ || శరణంప్రాప్యతిష్ఠన్తితమేవశ
 రణంవ్రజేత్ | ఏవంసంజ్ఞివ్యతుష్టాన్తాసోద్ధకశ్చంద్రకాన్దనమ్ || ౧౯ || సగణంశివ
 మీశానమస్తువత్సుజ్యగౌరవాత్ | ప్రార్థితస్తేనభగవాన్సరమా ర్తిహరోహరః || ౨౦ ||
 హిరణ్యనేత్రతనయంశూలాగ్రస్థంసురేశ్వరః | ప్రోవాచనానవంప్రేత్యఘృణయానీ
 లలాహితః || ౨౧ || తుష్టోస్తేవత్సభద్రం తేకామంకిజగరవాణితే | వరాన్వరయ
 దైత్యేష్ట్రవరదోహంతవాన్ధక || ౨౨ || శ్రుత్వావాక్యంతదాశమ్భోర్హిరణ్యనయ
 నాత్మజః | హర్షగర్భదయావాచాప్రోవాచేదంమహేశ్వరమ్ || ౨౩ || భగవన్దేవ
 దేవేశభక్తార్తిహరశశూర | త్వయిభక్తిఃప్రసీదేశయదిదేయోవరశ్చమే || ౨౪ ||
 శ్రుత్వాభవోపవచనమన్ధకస్యమహాత్మనః | ప్రదదౌచుగ్లభాంశుద్ధాందైత్యేష్ట్రా
 యమహాద్యుః || ౨౫ || గాణపత్యంచదైత్యాంప్రదదౌచావరోప్యతమ్ | ప్రణే
 ముస్తంసురేష్ట్రాద్యాగాణపత్యేప్రతిష్ఠితమ్ || ౨౬ || * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లక్ష్మీ పూర్వ భాగే - అన్ధక గాణ
 పత్యకథనంనామ చతుర్నవతితమోధ్యాయః

— శ్రీవరాహదూపవిష్ణుకృతహిరణ్యాక్షవధః—

ఋషయః || కథమస్యపితాదైత్యోహిరణ్యాక్షస్సుదామణః | విష్ణునానూ
 దితోవిష్ణుర్వారాహశ్వంకథంగతః || ౧ || తస్యశృంగంమహేశస్యభూషణత్వంకథం
 గతమ్ | ఏతత్సర్వంవిశేషేణసూతవత్తుమిహార్హసి || ౨ || సూతః || హిరణ్యాకశిభో
 రాభృతాహిరణ్యాక్షఇతిస్మృతః | పురాన్ధకాసురేశస్యపితాకాలాన్తకోపమః || ౩ ||
 దేవాన్విత్వాన్దైత్యేష్ట్రోబద్ధాచధరణీమమామ్ | నీత్వారసాతలంచక్రేబద్ధమింద్రీవర
 ప్రభామ్ || ౪ || తతస్సబ్రహ్మకాదేవాఃపరిష్టానముఖశ్రియః | బాధితాస్తాదితా
 ధ్వాహిరణ్యాక్షేణతేనవై || ౫ || బలినాదైత్యముఖ్యేనక్రూరేణసుదురాత్మనా | ప్ర
 ణవ్యశిరసావిష్ణుందైత్యకోటివిమర్దనమ్ || ౬ || సర్వేవిజ్ఞాపయామాసుర్ధరణీబద్ధసం
 హరేః | శ్రుత్వైతద్భగవాన్విష్ణుర్ధరణీబద్ధసంహరిః || ౭ || భూత్వాన్యజ్ఞవరాహా
 సాయథాలిక్తోద్భవేతథాదైత్యైశ్చసార్థందైత్యేష్ట్రంహిరణ్యాక్షంమహాబలమ్ || ౮ ||
 దంష్ట్రాగ్రకోట్యానాత్వేనంరేజేదైత్యాన్తకృత్ప్రభుః | కల్పదిమయథాపూర్వం
 ప్రవిశ్యచరసాతలమ్ || ౯ || ఆనీయవనుధాందేవీమజగ్ధామకరోద్ధరిః | తతస్తు
 ప్రోవదేవేశందేవదేవపితామహః || ౧౦ || శక్రాద్యైస్సహితోభూత్వాహర్షగర్భ
 యాగిరా | శాశ్వతాయవరాహాయదంష్ట్రీనేదంజ్ఞీనేనమః || ౧౧ || నారాయణాయ
 సర్వాన్యబ్రహ్మణేపరమాన్మనః | కర్తేధర్తేధరాయాస్తుహర్తేద్దేవారిణాంస్వ

యమక ర్తే నేత్రేసురేంద్రాణాం శాస్త్రే సకలస్యవ ॥ ౧౨ ॥ త్వమప్తమూర్తిస్త్య
మనస్తమూర్తిస్త్యమాదిదేవస్త్యమనస్తవేదితః త్వయా కృతం సర్వమిదం ప్రసేదమరే
శలోకేశవరాహవిష్ణో ॥ ౧౩ ॥ తథైకదంష్ట్రాగ్రముఖాగ్రకోటిభాగైకభాగార్థతమేనవి
ష్ణో హతాః శ్రుణాతామదదైశ్యయభ్యాస్సదంష్ట్రాకోట్యాసహపురభృత్యై ॥ ౧౪ ॥
త్వయోద్భృతాదేవధగాధరేశధరాధరాకారభృతాగ్రదంష్ట్రాగ్రధరాధరైస్సర్వజవై
స్సముద్రైస్సురాసురైస్సేవితచస్త్రైవక్త్రై ॥ ౧౫ ॥ త్వయైవదేవేశభోకృతశ్చ
జయస్సురాణామనురేశ్వరాణామ్ అపూత్రదత్తమవరః ప్రసేదవాగ్దేవతావారిజస
ష్ఠువాయ ॥ ౧౬ ॥ తవరోష్ణిసకలామరేశ్వరానయనవ్యయేశశిరవీపదద్యయే । ని
హితారసాతలగతావనుస్థరాతవప్యతస్సుకలతారకాదయః ॥ ౧౭ ॥ జగతాం హితా
యభవతావనుస్థరాధగవనసాతలపుటగతాతదా । అబలోద్భృతాచభగవంస్తవై
వనకలంత్వయైవహిధృతంజగద్గురో ॥ ౧౮ ॥ ఇతివాక్యజైగృహవిధైస్తవార్పనైః ప్ర
ణవశ్యవిష్ణుమమరైః ప్రజాపతేః । వివిధాన్సురాన్సురిముఖాత్తులభవాన్సురినాభివారి
జజదేహభృత్స్వయమ్ ॥ ౧౯ ॥ అథతాముద్భృతాం లేనధరాండేవామునీశ్వరాః ।
మూర్ధ్నాన్యరోప్యనమశ్చక్రశ్చక్రిణస్సన్నిధౌతదా ॥ ౨౦ ॥ అనేనైవవరాహేణహో
ధృతాసేవరప్రదే । కృష్ణేనాగ్నిప్రకార్యేణశతహస్తేనవిష్ణునా ॥ ౨౧ ॥ ధరణిత్వం
మహాభాగేభూమిస్త్యంధేసురవ్యయే । లోకానాంధరణిత్వం హిమృత్తికేహరపాత
కమ్ ॥ ౨౨ ॥ మనసాకర్మణాపాచావరదేవారిజేక్షణే । త్వయాహలేనపాపేనజే
వామస్త్వత్ప్రసాదతః ॥ ౨౩ ॥ ఇత్యుక్తాసాతదాదేవీధరాదేవైరథాబ్రవీత్ । వరా
హదంష్ట్రాగ్రభిన్నాయాంధరాయాంవృత్తికాంద్విజాః ॥ ౨౪ ॥ మస్త్రేణానేనయోవిభృ
న్నుద్ధిపాపాత్ప్రముచ్యతే । ఆయుష్షస్థలవాన్ధన్యఃపుత్రపౌత్రసమన్వితః ॥ ౨౫ ॥
శ్రమాద్భువిదవంప్రాప్యకర్మాన్తేమోదతేసురైః । అథదేవగతేత్యక్త్వావరాహేక్షిర
సాగరమ్ ॥ ౨౬ ॥ వారాహయావనుసమంచచాలచధరాపునఃతస్యదంష్ట్రాగ్రరాక్రాంతా
దేవదేవస్యధీమతః ॥ ౨౭ ॥ యదృచ్ఛయాభవంవశ్యజ్ఞగామజగదీశ్వరః । దంష్ట్రాంజ
గ్రాహదృష్ట్యాతాంభూషణార్థమథాత్మనః ॥ ౨౮ ॥ దధారచమహాదేవః కూర్వాన్తేవ
మపూరసి । దేవాశ్చతుష్టుపుస్సేంద్రాదేవదేవస్యవైభవమ్ ॥ ౨౯ ॥ ధరాన్రష్టితా
హ్యేవందేవదేవేనలీలయా । భూతానాంసప్తవేచాపివిష్ణోశ్చైవకలేబరమ్ ॥ ౩౦ ॥
బ్రహ్మణశ్చతథాన్యేషాండేవానామపిలీలయా । విభురణ్ణవిభాగేనభూషితోనయదప్ర
భుః ॥ ౩౧ ॥ కథంవిముక్తిర్విప్రాణాంతస్పాద్దంష్ట్రైమహేశ్వరః ॥ ౩౨ ॥ * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్షణే - పూర్వభాగే వరాహయాపి విష్ణు
కృత హిరణ్యాక్షవధోనామ పల్లవ నవతర మోక్షాధ్యాయః.

— శ్రీ సృసింహరూపివిష్ణుకృతహిరణ్యకశిపువధః శ్రి —

ముదయః ॥ సృసింహనహతః పూర్వం హిరణ్యాత్మాగ్రజశ్చుక్రితమ్ । ౪
 భంగమాదితస్తేనహిరణ్యకశిపుర్వద ॥ ౧ ॥ సూతః ॥ హిరణ్యకశిపోః పుత్రః ప్రహ్లాద
 ఇతివిశుక్రితః । ధర్మజ్ఞః సుత్యసమ్మన్నస్తవస్వీవాభవతుస్థిః ॥ ౨ ॥ జన్మప్రభృతిదేవేశం
 పూజయామాసచావ్యయమ్ । సర్వజ్ఞం సర్వగం విష్ణుం సర్వదేవభవోద్భవమ్ ॥ ౩ ॥
 తమాదిపురుషం భక్త్యా పరబ్రహ్మస్వరూపిణమ్ । బ్రహ్మణోధివతిం సృష్టిస్థితిసంహ
 రకారణమ్ ॥ ౪ ॥ సోపవిష్టోస్తథాభూతందృష్టౌపుత్రం సమాహితమ్ । నమో
 నారాయణాయేతిగోవిందేతిముహుర్ముహుః ॥ ౫ ॥ స్తువంతప్రాహదేవారిః ప్రద
 హన్నివపావధిః । నమాంజానాసిదుర్భుధై సర్వదైత్యానురేశ్వరమ్ ॥ ౬ ॥
 ప్రహ్లాదవీరదుష్పుత్రద్విజదేవార్తికారణమ్ । కోవిష్టుః పద్మజోవాపిశక్రశ్చవరుణో
 భవా ॥ ౭ ॥ వాయుస్సోమస్తథేశానః పావకోమహయస్సచః । మామేవా
 ర్చయభక్త్యాచస్వల్పం నారాయణం సదా ॥ ౮ ॥ ప్రహ్లాదజీవితేవాభ్యాతవైషా
 శ్యణుచాస్త్రచేత్ । శ్రుత్వాపితస్యవచనం హిరణ్యకశిపోస్సుధిః ॥ ౯ ॥ ప్రహ్లా
 దః పూజయామాసనమోనారాయణేతచ । నమోనారాయణాయేతి సర్వదైత్యు
 మారకాః ॥ ౧౦ ॥ అధ్యాపయామాసచతాన్ప్రహ్లాద్యాంసుశోభనామ్ । దు
 ర్గభ్యాచాత్మమోదృష్టౌశక్రాదిభిరపిస్వయమ్ ॥ ౧౧ ॥ పుత్రేణలక్ష్మితామాంజ్ఞాంహి
 రణ్యః ప్రాహదానవాః । ఏతంనానావిధైర్వధ్యం దుష్పుత్రం హస్తుమర్హథ ॥ ౧౨ ॥ ఏ
 వముక్తాస్సుదాతేనదైత్యేనసదురాత్మనా । నిజఘ్నుర్దేవదేవస్యభృత్యం ప్రహ్లాదమవ్య
 యమ్ ॥ ౧౩ ॥ తత్రత్ప్రతికృతంతదాసురైర్దైత్యరాజతనయంద్విజోత్తమాః । కీరవా
 రినిధిశాయినః ప్రభోర్నిష్ఫలం త్వథబభూవతేజసా ॥ ౧౪ ॥ తదాథగర్వభిన్నస్యహి
 రణ్యకశిపోః ప్రభుః । తత్రైవావిరభూద్ధస్తం సృసింహకృతిమాస్థితః ॥ ౧౫ ॥ జహానచ
 సుతంప్రేక్ష్యపితరందానవాధమమ్ । విభేదతక్షణాదేవకరజైర్నిశితైశ్చితైః ॥ ౧౬ ॥
 తతోనిహత్యతందైత్యంసఖాన్ధవమఘావహః । వీడయామాసదైత్యేన్ద్రంయుగా
 న్నాగ్నిరివావరః ॥ ౧౭ ॥ నాదైస్తస్యసృసింహస్యమోరైర్విప్రతానితంజగత్ । ఆల
 మ్నభువనాద్విప్రాః ప్రచచాలచసుప్రతాః ॥ ౧౮ ॥ దృష్ట్వాసురాసురమహూరగసింధ
 సాధ్యాస్తస్మిన్తేహారివిరించిముఖాన్సృసింహమ్ । ధైర్యంబలంచసమవావ్యయయ
 ర్విసృజ్యఆదిజ్ఞుభాశ్చమసురక్షణతత్పరాశ్చ ॥ ౧౯ ॥ తతస్తైర్గతైస్సైవదేవోస్స
 సింహస్సహస్రాకృతిస్సర్వపాత్యర్వబాహుః । సహస్రేక్షణస్సోమసూర్యాగ్నిశేత్ర
 స్తదానంస్థితస్సర్వమావృత్యమాయా ॥ ౨౦ ॥ తంతుష్టువుసురశ్రేష్ఠాలోకాలోకాచతేష్ఠ
 తాః సబ్రహ్మకాసుసాధ్యాశ్చసయమాస్సుమరుద్గణాః ॥ ౨౧ ॥ పరాత్పరతరంబ్రహ్మత
 త్వాతత్త్వతమంభవాః । జ్యోతిషాంతుపరంజ్యోతిఃపరమాత్మాజగన్మయః ॥ ౨౨ ॥ ఘో
 లంసూక్ష్మంసుసూక్ష్మంచశబ్దబ్రహ్మమయశ్శుభః । వాగతీతోనిరాలమౌబ్బనిర్దవదేవో

రుపస్థవః॥౨౩॥యజ్ఞభుగ్యజ్ఞమూర్తిస్త్యంయజ్ఞనాంఫలవప్రభుః॥భవాన్యత్సాక్ష్యకృతిః
 కార్మమాస్థాయజగతిస్థితః॥౨౪॥వారాహీంచైవతాంసైంహీమాస్థాయేహవ్యవ
 స్థితః॥దేవానాందేవరత్నాగ్రంహిత్యదితిజేష్వరమ్॥౨౫॥ద్విజశావచ్చలైవైవమ
 వత్తిష్టోసిలీలయా॥నదృష్టంయత్వదన్యంహిభవాన్సర్వంచరాచరమ్॥౨౬॥భ
 వాన్విష్ణుర్భవాన్రుద్రోభవానేవపితామహః॥భవానాదిర్భవానస్తోభవానేవవయం
 విభో॥౨౭॥భవానేవజగత్సర్వంప్రలాపేనకిమీశ్వర॥మాయయాబహుధాసంస్థ
 మద్వితీయమయంప్రభో॥౨౮॥స్తోమ్యనుస్తోమ్యకథంభాసిదేవదేవమృగాధిప॥స్తు
 తోపివిచిత్రైస్తుత్యైర్భావైర్నానావిదైఃప్రభుః॥౨౯॥సజగామద్విజాశ్శాంతింమా
 నయన్తోనిమాత్మనః॥యోస్యసింహస్తవంభక్త్యాపతేదావర్థంవిచారయేత్॥౩౦॥
 శ్రావయేద్వాద్విజాన్సర్వాన్విష్ణులొకేమహీయతే॥తదస్తరేశివందేవాస్సేద్యై
 స్సృజన్మాతాఃప్రభుమ్॥౩౧॥సమ్ప్రవృత్తుష్టువుస్సర్వంవిజ్ఞాప్యన్మృగరూపిణః॥
 తతోబ్రహ్మాదయస్తూర్ణంసంస్తూయవరమేశ్వరమ్॥౩౨॥అస్తత్రాణాయశరణం
 జన్మఃపరమకారణమ్॥మన్దరస్థంమహాదేవంక్రీడమానంసహాయయా॥౩౩॥
 సేవితంగణగన్ధర్వైస్సిద్ధైరపురసాంగణైః॥దేవతాభిస్సహబ్రహ్మభీతభీతస్సగర్గద
 మ్॥౩౪॥ప్రణమ్యదణ్డవద్భూమకాతుష్టావవరమేశ్వరమ్॥బ్రహ్మ॥నమస్తేకాలకా
 లాయనమస్తేరుద్రమస్యవే॥నమశ్శివాయరుద్రాయశశురాయశివాయతే॥౩౫॥
 ఉగ్రోసిసర్వభూతానాంనియంతాసిహోనినః॥నమశ్శివాయశర్వాయశశురాయా
 ర్తిహారిణే॥౩౬॥మయస్కరాయవిశ్వాయవిష్ణవేబ్రహ్మణేనమః॥అన్తరాయనమస్తు
 భ్యముమాయాఃపతయేనమః॥౩౭॥హిరణ్యబాహవేసాత్మాధిరణ్యవతయేనమః॥
 శర్వాయసర్వరూపాయపురుషాయనమోనమః॥౩౮॥సదసర్వ్యక్తిహీనాయమహ
 తఃకారణాయతే॥నిత్యాయవిశ్వరూపాయజాయమానాయతేనమః॥౩౯॥జాతాయ
 బహుధాలోకేప్రభూతాయనమోనమః॥రుద్రాయనీలరుద్రాయకద్రుద్రాయప్రచేత
 సే॥౪౦॥కాలాయకాలరూపాయనమః॥కాలాగ్రహారిణే॥మోదుష్టమాయదేవాయశితి
 కంతాయతేనమః॥౪౧॥మహీసేచనమస్తుభ్యంహస్తేదేవారిణాంసదాతారాయచ
 సుతారాయతారణాయనమోనమః॥౪౨॥హరికేశాయదేవాయశమ్భవేపరమాత్మ
 నేదేవానాంశమ్భవేతుభ్యంభూతానాంశమ్భవేనమః॥౪౩॥శమ్భవేహైహవత్యాశ్చ
 మన్యవేరుద్రభూషణే॥కవర్తి నేనమస్తుభ్యంకాలకణ్ఠాయతేనమః॥౪౪॥హిరణ్యాయమ
 హేశాయశ్రీకణ్ఠాయనమోనమః॥భన్తుదిగ్ధశరీరాయదణ్డముణ్డేశ్వరాయతే॥౪౫॥న
 మోహ్రాస్వాయద్ద్ధియవామనాయనమోస్తుతే॥నమఃఉగ్రత్రిశూలాయఉగ్రాయ
 పనమోనమః॥౪౬॥భీమాయభీమరూపాయభీమకర్తరతాయతే॥అగ్రేవధాయ
 వైభూతాయనమోదూరేవధాయచ॥౪౭॥నమోస్తుధన్వినేతుభ్యంగదినేహలినే

నమః | చక్రేవర్తిణే నిత్యం దైత్యానాం కర్తృభేదినే || ౪౮ || సద్యాయ సర్వరూపాయ
 సద్యోజాతాయ తేనమః | వామాయ వామరూపాయ వామనేత్రాయ తేనమః || ౪౯ ||
 * అఘోరరూపాయ వికటాయ వికటశరీరాయ తేనమః | పురుషరూపాయ పురుషైకత
 త్పురుషాయ వై నమః || ౫౦ || పురుషార్థప్రదానాయ పఠయేపరమేష్ఠినే | ఈశానా
 యనమస్తుభ్యమీశ్వరాయ నమోనమః || ౫౧ || బ్రహ్మణే బ్రహ్మరూపాయ నమస్సా
 త్మాచ్చియవాతే | సర్వవిష్ణుర్నృసింహస్య రూపమాస్థాయ విశ్వకృత్ || ౫౨ || హి
 రణ్యకశిపుంహత్వా కరజైర్విశితైస్త్వయమ్ | దైత్యేంద్రైర్బహుభిస్సార్థం హితా
 గ్ధంజగతాం ప్రభుః || ౫౩ || సైంహింసమానయన్యోనిం బాధతే నిఖిలంజగత్ | యత్యు
 త్యనుక్రదేవేతతత్పురుష్యభవానిహ || ౫౪ || ఉగ్రోసి సర్వదుష్టానాని యస్తాసి శి
 వోసినిః | కాలకూటాదిపపుషాత్రాహినశ్శరణాగతాః || ౫౫ || శుక్రంతువృత్తం విశ్వేశ
 క్రీడావై కేవలం వయమ్ | తవోన్మేషనిమేషాభ్యామన్నాకం ప్రళయోదయా || ౫౬ ||
 ఉన్నీలయేత్వయి బ్రహ్మస్వినాశోస్థినతే శివ | సస్తప్తాస్తావయం దేవహరిణామితే
 జసా || ౫౭ || సర్వలోకహితాయోనంతత్త్వం సంహర్తుమిచ్ఛసి || సూతః || విజ్ఞాపి
 తస్తథాదేవః ప్రహసన్స్పృహతాస్తురాః || ౫౮ || అభయంచదదౌతేహం హని
 మ్యామీతి తం ప్రభుః | సోపిశక్రస్మై సార్థం ప్రణివత్య యథాగతమ్ || ౫౯ || జగామ
 భగవాన్బ్రహ్మతథాన్యేచ సురోత్తమాః | అథోక్తాయ మహాదేవశ్చారభం రూపమా
 స్థితః || ౬౦ || యయాప్రాప్తే నృసింహస్య గర్భితస్య కృగాశినిః | అపమృత్యు
 తదాప్రాణాఞ్చరభస్సరపూజితః || ౬౧ || సింహోత్తతో సరోధూత్వా జగామ చ
 యథాక్రమమ్ | ఏవంస్తుతస్తదాదేవైర్జగామ సయథాక్రమమ్ || ౬౨ || యః పఠే
 చ్ఛృణోయ ద్వాపి సంస్తవం శార్వముత్తమమ్ | రుద్రలోకమనుప్రాప్య రుద్రేణ నహ
 మోదతే || ౬౩ || * * * * *

ఇతి శ్రీమహాపురాణే లైక్షే పూర్వ భాగే - నృసింహకృతహిరణ్యకశిపు
 వధోనామ షష్ఠవతితమోధ్యాయః.

శ్రీశరభావతారకధనమ్ శ్రీ

ఋషయః || కథందేవోమహాదేవో విశ్వసంహారకారకః | శరభాభ్యం
 మఘోరం వికృతం రూపమాస్థితః || ౧ || కింకిందైర్యంకృతం తేన బ్రూహి సర్వమశే
 వతః || సూతః || ఏవమభ్యుగ్ధితోదేవైర్మృతించక్రేకృపాలయః || ౨ || యత్తేజస్తునృసింహ
 శ్యం సంహర్తుం పరమేష్వరః | తదర్థంస్తుతవాన్రుద్రో వీరబధ్రిం మహాబలమ్ || ౩ ||
 అన్తనోభైరవం రూపం మహావ్రళయకారకమ్ | అజగామ పురాసద్యోగణానామగ

శోహనః ॥ ౪ ॥ సాష్టహస్యైగ్గణవరైరుత్పతద్భిరితస్తతః । నృసింహదూమైరత్ప
గైకోటిభిఃపరివారితః ॥ ౫ ॥ తావద్భిరభితోవీరైర్మృత్యుద్భిశ్చముదాన్వితైః ।
త్రీశద్భిశ్చమహాధీరైర్భ్రష్టదైవైఃకన్తుకైరివ ॥ ౬ ॥ అదృష్టపూర్వైరవైశ్యవేష్టి
తోవీరవన్దితః । కల్పాన్తజ్వలనజ్వాలాంబలసంక్లృచనత్రయః ॥ ౭ ॥ ఆశ్వస్తాస్త్రజటా
జాతేజ్వలద్బాలేష్టమణ్డితః । బాలేష్టద్వితయాకారతీక్ష్ణదంష్ట్రజురద్వయః ॥ ౮ ॥
ఆఖణ్డలఘుఃఖణ్డసన్నిభభూలతాయుతః । మహావ్రచణ్డహుజ్జ్వలరణిరీకృతదిబ్బ
భిః ॥ ౯ ॥ నీలమేఘాఙ్గాకారభీషణత్తశుగ్రదృఢతః । వాదఖణ్డమఖణ్డాభ్యాంభా
మయం(స్త్రీ)శిఖంముహుః ॥ ౧౦ ॥ వీరభద్రోపిభగవాన్స్వీరశక్తివిజృంభితః । స్వయం
విజ్ఞావయామాసకేమత్రస్త్పృతికారణమ్ ॥ ౧౧ ॥ ఆజ్ఞావయజగత్స్వమిన్స్త్రిసాదః
క్రియతాంఘ్రియ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ అతాలేభయమున్నందేవానామపిభైరవ ॥ ౧౨ ॥
జ్వలితస్సనృసింహోగ్నిశ్చమయనంమరాసజమ్ । సాన్త్యయమ్బాధయాదాతం
తేనకింనోపశామ్యతి ॥ ౧౩ ॥ తతోమత్పరమంభావంభైరవంసంప్రదర్శయ । సూ
క్ష్మంసూక్ష్మేణసంహృత్యస్థూలంస్థూలేనలేజసా ॥ ౧౪ ॥ వక్త్రమానయకృత్రింవ
వీరభద్రమమాజ్ఞయా । ఇత్యాదిష్టోగణాధ్యక్షఃప్రశాన్తవపురాస్థితః ॥ ౧౫ ॥ జగ
మరంహసాతత్రయత్రాస్తేనరకేసరీ । తతస్తంబోధయామాసవీరభద్రోహరోహ
రిమ్ ॥ ౧౬ ॥ ఉవాచవాక్యమీశానఃపితాపుత్రమివారసమ్ ॥ వీరభద్రః । జగత్సుఖా
యభగవన్నవతీర్ణోసిమాధవ ॥ ౧౭ ॥ స్థిత్యర్థేనవయక్తోసివరేణవరమేష్ఠినా । జన్తు
చక్రంభగవతారక్షితంమత్ప్రయూపితా ॥ ౧౮ ॥ పుష్పేనైవసమావధ్యభగ్నిమన్నేకా
ర్ణవేపురా । విభర్షిక్షూర్మరూపేణవారాహేణోద్భృతామహీ ॥ ౧౯ ॥ అనేనహరి
రూపేణహిరణ్యకశిపుర్వతః । వామనేనబలిగ్భద్రస్త్వయావిక్రమతాపునః ॥ ౨౦ ॥
త్వమేవసర్వభూతానాంప్రభావఃప్రభురవ్యయః । యదాయదాహిలాకస్యమఃఖం
కించత్ప్రజాయతే ॥ ౨౧ ॥ తదాతదావతీర్ణస్త్వంకరిష్యసినిరామయమ్ । నాధిక
స్త్వత్సమోష్యస్తేహరేశివపరాయణ ॥ ౨౨ ॥ త్వయాధర్మాశ్చవేదాశ్చశుభేమాన్తే
ప్రకృష్టితాః । యదర్థమవతారోయంనిహతస్సోపి కేశవ ॥ ౨౩ ॥ అత్యంతఘోరంభ
గవన్నరసింహవపుస్తవ । ఉషసంహరవిశ్వాత్తంస్త్వమేవమనుసన్నిధౌ ॥ ౨౪ ॥
సూతః ॥ క్షిప్యక్తోవీరభద్రేణనృసింహశ్చాన్తయాగిరా । తతోధికంమహాఘోరం
కోవంప్రాజ్వాలయద్ధరిః ॥ ౨౫ ॥ శ్రీనృసింహః ॥ ఆగతోసియతస్తత్రగచ్ఛత్సంమాహి
తంవద । ఇదానీంసంహరిష్యామిజగదేతచ్ఛరాచరమ్ ॥ ౨౬ ॥ సంహర్తుర్మహిసం
హరస్త్వతోవాపరతోపివా । శాసితంమమసర్వత్రశాస్త్రాకోపినవిద్యతే ॥ ౨౭ ॥ మ
న్వీసాదేనసకలంసమర్పదంప్రవర్తతే । అహంహిసర్వశక్తీనాంప్రవర్తకనివర్త
కః ॥ ౨౮ ॥ యద్యద్విభూతిమన్నత్వంశ్రీమదూర్జితమేవవా । తత్తద్విధిగణాధ్యక్ష
మమలేజోవిజృంభితమ్ ॥ ౨౯ ॥ దేవతాపరమార్థజ్ఞానమైవపరమంవిదుః । మదం

శాశ్వతీసన్మనాబ్రహ్మశక్రాదయస్సురాః || ౩౦ || మన్నాభివజరజాజ్ఞాతఃపురా
బ్రహ్మచతుర్ముఖః | తల్లాలాటసముత్పన్నోభగవాన్స్వషభధ్వజః || ౩౧ || రజసా
ధిష్ఠితస్సప్తరుద్రస్తామసఉవ్యతే | అహంనియంతాసర్వస్యమత్పరంనాప్రిదైవత
మ్ || ౩౨ || విశ్వాధికస్వతంత్రశ్చక్రాహారాఖలేశ్వరః | ఇదంతమత్పరంతేజః
పునశ్చక్రితుమిచ్ఛతి || ౩౩ || అతోమాంశరణప్రాప్యగచ్ఛత్సంవిగతజ్వరః |
అవేహిపరమంభావమిదంభూతమహేశ్వరః || ౩౪ || కాలోన్మయహంకాలవినా
శహేతుర్లోకాన్తమహార్తుమహంప్రవృత్తః | మృత్యోర్మృత్యుంవిధిమాంవీరభద్ర
జేవన్యేతేమత్ప్రిసాదేనదేవాః || ౩౫ || సూతః || సాహజ్ఞాకరమిదంశ్చిత్వాహ
రేరమితవిక్రమః | విహస్యోవాచసావజ్ఞంతతోవిస్ఫురితాధరః || ౩౬ || వీరభద్రః ||
కింనజానాసివిశ్వేశంసంహక్తారంపినాకినమ్ | అసద్వాదోవివాదశ్చవినాశస్త్య
యికేవలః || ౩౭ || తవాన్యోన్యవతారాణికానిశేషాణిసామ్నాశ్రమ్ | కృతానియే
నకేనాపికథాశేషోభవిష్యతి || ౩౮ || దోషత్వంపశ్యపతత్వమవస్థామీదృశీంగతః | తే
నసంహరదత్తేణక్షణాసజ్జయమేవ్యసి || ౩౯ || ప్రకృతిస్త్యంపుమాన్రుద్రస్త్య
యివీర్యంసమాహితమ్ | త్వన్నాభివజరజాజ్ఞాతఃపశ్చపక్త్రీపితామహః || ౪౦ ||
సృష్ట్యర్థేనజగత్పూర్వంశజరంస్థిలలోహితమ్ | లలాటేచింతయామాసతవస్య
గ్రేవ్యవస్థితః || ౪౧ || తల్లాలాటాదభూచ్ఛమోఘసృష్ట్యర్థంతన్నదూషణమ్ | అంశో
హందేవదేవస్యనుహౌరవరూపిణః || ౪౨ || త్వత్సంహారేనియుక్తోస్త్రివినయేనబలే
నచ | ఏవంరత్నోవిదారైవత్వంశక్తికలయాయుతః || ౪౩ || అహజ్ఞాకరావతే
పేనగర్జనత్వమతద్వ్రితః | ఉపకారోహ్యసాధూనామపకారాయకేవలమ్ || ౪౪ ||
యదిసింహమహేశానంస్వపునర్భూతమస్యసే | నత్వంప్రప్తానసంహారానస్వతంత్రో
హికుత్రచిత్ || ౪౫ || కులాలచక్రవచ్ఛక్త్యాప్రేరితోసిపినాకినా | అద్యాపితపని
క్షిప్తంకపాలంకూర్మరూపిణః || ౪౬ || హరహారలతామధ్యేముగ్ధకస్తాన్నబుధ్యసే |
విస్తృతంకింతదంశేనదంష్ట్రోత్పటనపీడితః || ౪౭ || వారాహవిగ్రహస్తేద్యసాక్రో
శంతారకారిణా | దగ్ధోనియస్యశూలాగ్రేవిష్వక్సేనచ్ఛలాద్భవాత్ || ౪౮ || దక్ష
యజ్ఞేశరచ్చిన్నంమయాతేయజ్ఞరూపిణః | అద్యాపితపపుత్రస్యబ్రహ్మణఃపశ్చానం
శిరః || ౪౯ || భిన్నంతమేనాభిసన్ధంతదంశంతస్యతద్భలమ్ | నిర్జితస్త్వంబధీచేనస
క్త్యామేసమరుద్ధణః || ౫౦ || కణ్ఠాయమానేశిరసికథంతద్విస్తృతంత్వయా | చ
క్రంవిక్రమతోయస్యచక్రపాణేతవప్రియమ్ || ౫౧ || కుతఃప్రాప్తంకృతంకేనస్వయా
తదపివిస్తృతమ్ | తేమయాంసకలాలోకాగృహీతాస్త్యంపయోనిధౌ || ౫౨ || ని
ద్రాపరవశశ్చేషేసకథంసాత్వికోభవాత్ | త్వదాదిస్తవ్యవర్యస్తంరుద్రశక్తివిభ
జ్ఞుతమ్ || ౫౩ || శక్తిమానభితస్త్యంచలనలస్త్యంచమోహితః | తత్తేజసోపిమా
హస్యంయవాన్ద్రష్టుంనచక్షమా || ౫౪ || స్థూలాయేహిప్రపశ్యన్తిరద్విష్టోపర

మంపదమ్ । ద్యావాప్యథివ్యాశ్చన్ద్రాగ్నేర్యనుస్యవరుణస్యచ ॥ ౫౫ ॥ ధ్యాన్తోదరే
 శశాంజుస్యజనిత్వాపరమేశ్వరః । కాలాసత్వంమహాకాలః కాలకాలామహేశ్వ
 రః ॥ ౫౬ ॥ అతస్త్యముగ్రకలయామృత్యోర్మృత్యుభిష్యసి । ఫిరథన్వాక్షయో
 వీరోవీరోవిశ్వాధికఃప్రభుః ॥ ౫౭ ॥ ఉపహస్తాజ్వరంభీమోన్ముగపక్షిహిరణ్మయః ।
 శాస్తాశేషస్యజగతోనత్వంనైవవతుర్ముఖః ॥ ౫౮ ॥ ఇథంసర్వంసమాలాక్యసంహ
 రాత్కానమాత్మనా । నోచేదిదానీంక్రోధస్యనుమాభైరవరూపిణః ॥ ౫౯ ॥ వజ్రాశ
 నిరివస్థానోద్వేపంమృత్యుఃపతివ్యతి ॥ సూతః ॥ ఇత్యుక్తోవీరభద్రేణస్యసింహఃక్రో
 ధవిహ్వలః ॥ ౬౦ ॥ ననాదతనువేగేనతంగృహీతుంప్రవక్రమే । అత్రాన్తరేమహా
 ఘోరంవిపక్షభాయకారణమ్ ॥ ౬౧ ॥ గగనవ్యాపిదుర్ధర్షంశార్వజ్నేస్సముద్భవ
 మ్ । వీరభద్రస్యతద్రూపంతక్షణాదేవదృశ్యత ॥ ౬౨ ॥ నతద్ధిరన్త్యయంసామ్యంస
 సారంనాగ్నిసశ్చవమ్ । నతటిచ్చన్ద్రస్యదృశమనావమ్యంమహేశ్వరమ్ ॥ ౬౩ ॥
 తదాతేజాంసిసర్వాణితస్త్రిస్త్రినానిశాంజరే । తతోవ్యక్తోమహాలేజావ్యక్తేసమృవ
 తస్తతః ॥ ౬౪ ॥ రుద్రసాధారణంచైవచిహ్నితంవికృతాకృతి । తతస్సంహారరూ
 పేణసువ్యక్తఃపరమేశ్వరః ॥ ౬౫ ॥ పశ్యతాంసర్వదేవానాంజయశబ్దాదిమణ్డలైః ।
 సహస్రబాహుర్జటిలశ్చన్ద్రాగ్ధృతశేఖరః ॥ ౬౬ ॥ సమృగార్ధశరీరేణవత్సాభ్యాం
 చుక్కునాద్విజాః । అతితీక్ష్ణమహాచంద్రోవజ్రతుల్యనఖాయుధః ॥ ౬౭ ॥ కణ్ఠేకా
 లామహాబాహుశ్చతుష్పద్వహ్నిసశ్చవః । యుగాన్మోద్యతజీమూరభీరుగమ్భిర
 నిస్సవనః ॥ ౬౮ ॥ సమంతుపితవృక్షాగ్నివ్యావృత్తనయనత్రయః । సుప్తదంష్ట్రోభ
 రోష్ఠశ్చహుజాగ్రేణయుతోహరః ॥ ౬౯ ॥ హరిస్తద్వర్షనాదేవవిన్ష్టబలవిక్రమః ।
 విభ్రదౌర్జ్యంసహస్రాంశోరధఃఖద్యోతవిభ్రహమ్ ॥ ౭౦ ॥ అథవిభ్రమ్యవత్సా
 భ్యాంనాభిపాదేభ్యధారయత్ । పాదావావృశ్యపుచ్ఛేనబాహుభ్యాంబాహుమ
 ఙ్గిలమ్ ॥ ౭౧ ॥ భిష్టన్నురసిబాహుభ్యాంనిజగ్రాహహరోహరిమ్ । తతోజగామ
 గగనందేవైస్సహమహర్షిభిః ॥ ౭౨ ॥ సహనైవభయాద్విష్ణుంవిహగశ్చయథోరగమ్ ।
 ఉత్తిపోత్తిప్యసక్తృహ్యనిపాత్యచనిపాత్యచ ॥ ౭౩ ॥ ఉడ్డీయోడ్డీయభగవాన్స
 త్సామూతవిమోహితమ్ । హరింహరన్తంవృషభంవిశ్వేశానంతమీశ్వరమ్ ॥ ౭౪ ॥ అను
 యాన్తిసురాస్సర్వేనమోవాక్యేనతుష్టువుః । నీయమానఃపరవశోదీనవక్త్రఃకృతా

శ్రీశ్రీస్మసింహకృతపరమేశ్వరాష్టోత్తరశతనామస్తుతిః

శ్లోః ॥ ౭౫ ॥ తుష్టావపరమేశానంహరిస్తంలలితాక్షరైః ॥ శ్రీస్మసింహః ॥ నమో

రుద్రాయశర్వాయమహాగ్రాసాయవిష్ణవే॥ ౭౬ ॥ సహజగ్రాసభీమాయనమః॥
 ధాయమన్యవే । సమోభవాయశర్వాయశబరాయశివాయతే॥ ౭౭ ॥ కాలకాల
 యకాలాయమహాకాలాయమృత్యవే । వీరాయవీరభద్రాయక్షయద్వీరాయశూరి
 నే॥ ౭౮ ॥ మహాదేవాయమహాతేపశూనాంపతయేనమః । ఏకాయనీలకణ్ఠాయశ్రీక
 ణ్ఠాయపినాకినే ॥ ౭౯ ॥ సమోనస్తాయసూక్ష్మాయనమస్తేమృత్యుమన్యవే । పరా
 యపరమేశాయపరాత్పరతరాయతే ॥ ౮౦ ॥ పరాత్పరాయవిశ్వాయనమస్తేవిశ్వ
 మూర్తయే । సమోవిష్ణుకళత్రాయవిష్ణుక్షేత్రాయభానవే ॥ ౮౧ ॥ కైవర్రాయశిరా
 తాయమహావ్యాధాయశాశ్వతే । భైరవాయశరణ్యాయమహాభైరవరూపిణే॥ ౮౨ ॥
 సమోనృసింహసంహరేత్రికామకాలపురారయే । మహాపాశౌఘసంహరేత్రిపు
 మాయాంతకారిణే ॥ ౮౩ ॥ త్ర్యమ్బకాయత్ర్యక్షరాయశిపివిష్టాయమీధుమే । మృ
 త్యుజ్ఞాయాయశర్వాయసర్వజ్ఞాయమఖారయే॥ ౮౪ ॥ మఖేశాయవరేశాయనమస్తే
 వహ్నిరూపిణే । మహాఘృణాయజిహ్వీయప్రాణాపానప్రవర్తినే ॥ ౮౫ ॥ త్రిగు
 ణాయత్రిశూలాయగుణాతీతాయయోగినే । సంసారాయప్రవాహాయమహాయ
 స్త్రప్రవర్తినే ॥ ౮౬ ॥ సమశ్చంద్రాగ్నిసూర్యాయముక్తివైచిత్ర్యహేతవే । పర
 దాయావతారాయసర్వకారణహేతవే ॥ ౮౭ ॥ కపాలినేకరాళాయపతయేపుణ్య
 కీర్తయే । అమోఘాయాగ్నినేత్రాయలకుళీశాయశమ్భవే ॥ ౮౮ ॥ భిషక్తమాయ
 ముగ్ధాయదణ్డినేయోగరూపిణే । మేఘవాహాయదేవాయపార్వతీపతయేనమః॥ ౮౯ ॥
 అవ్యక్తాయవిశోకాయస్థిరాయస్థిరధన్వినే । స్థాణవేక్ష్మదీవాసాయనమఃపంచార్ధహే
 తవే ॥ ౯౦ ॥ పరదాదైకపాదాయనమశ్చంద్రార్ధమాళినే । నమస్తేద్వరరాజాయ
 పయసాంపతయేనమః॥ ౯౧ ॥ యోగీశ్వరాయనిత్యాయసత్యాయపరమేష్ఠినేసర్వాత్మ
 నేనమస్తుభ్యంసమస్సర్వేశ్వరాయతే॥ ౯౨ ॥ ఏకద్విత్రిచతుఃపంచకృత్వస్తేస్తునమో
 నమః । దశకృత్వస్తుసాహస్రకృత్వస్తేచనమోనమః ॥ ౯౩ ॥ సమోపరిమితంకృత్వ
 సంతకృత్వోనమోనమః । సమోనమోనమోభూయఃపునరుభయోనమోనమః॥ ౯౪ ॥
 సూతః ॥ సామూమప్తశతేనైవంస్తుత్వామృతమయేనతు । పునస్తుప్రార్థయామా
 సస్మసింహశ్శరభేశ్వరమ్ ॥ ౯౫ ॥ యదాయదామమాజ్ఞానమత్యహజ్జ్వలరూపి
 తమ్ । తదాతదావసేతవ్యంత్యయైవపరమేశ్వరమ్ ॥ ౯౬ ॥ ఏవంవిజ్ఞాపయన్ప్రీతశ్శర
 రంసరశేసరీ । సస్వశక్తోభవాన్విష్ణోజీవితాంతంపరాజితః ॥ ౯౭ ॥ తద్వక్త్రే
 పమాత్రాంతంకృత్వాసర్వస్యవిగ్రహమ్ । శుక్తిశిత్యంతదాత్వజ్ఞంవీరభద్రక్షణ

తః ॥ ౯౮ ॥ దేవాః ॥ అభటస్త్రిదయస్సర్వేవీరభద్రత్వయాద్యశా । జీవితాస్త్రి
వయందేవాఃపర్జన్యేనేవపాదపాః ॥ ౯౯ ॥ యస్యభీషాదహత్యగ్నిరుదేతివరవిస్స
యమ్ । వాతోవాతిచసోసిత్వంమృత్యుగ్ధావతిపశ్చమః ॥ ౧౦౦ ॥ యదవ్యక్తంపరం
వ్యోమకలాతీతంసదాశివమ్ । భగవంస్త్యామేవభవంవదప్రిబుష్కవాదినః ॥ ౧౦౧ ॥
కేవయంఏవధాతుక్యేవేదనేపరమేశ్వరః । నవిధిపరమంధామహాపలావణ్యవర్ణ
నే ॥ ౧౦౨ ॥ ఉపసర్గేషుసర్వేషుత్రాయస్వాస్త్యాన్తశాధివ । ఏకాదశాత్కృష్ణగవా
న్సర్గతేహావవాహరః ॥ ౧౦౩ ॥ కృష్ణశాన్తేవతారాణీదృష్టాశివబహుస్త
మః । కథాచిత్సద్విహేన్మాస్త్యాస్త్యచిత్తాస్తమయాతథా ॥ ౧౦౪ ॥ శుక్లాగిరివరత
టామితహాసాణీసర్వశః । అభ్యసంహరగవ్యంతేనసీతవ్యంపరావరా ॥ ౧౦౫ ॥ ద్వే
తనూతవరుద్రస్యవేదజ్ఞాబ్రాహ్మణావిదుః । ఘోరావ్యన్యాశివావ్యన్యాతేవత్యేక
మనేకథా ॥ ౧౦౬ ॥ ఇహాస్త్యాన్మాహిభగవన్నిత్యాహతమహాబలః । భవతాహి
జగత్సర్వంవ్యాప్తంస్వేనైవతేజసా ॥ ౧౦౭ ॥ బ్రహ్మవిష్ణివస్త్రీవస్త్రీద్యావయంచప్ర
ముఖాస్సురాః । సురాసురాస్సస్మగ్నూతాస్త్యస్త్రస్సర్వమహేశ్వర ॥ ౧౦౮ ॥ బ్ర
హ్మచక్రిస్తోవిష్ణుశ్చయమాద్యానసురాస్తురాః । తతోనిగృహ్యచహరింసింహాశ్చిత్వ
వచేతసమ్ ॥ ౧౦౯ ॥ యతోవిభర్షిసకలంవిభజ్యతమమత్తథా । అతోస్త్యాన్మాహి
భగవస్తురావ్దానైరభీప్సితైః ॥ ౧౧౦ ॥ ఉవాచతాన్సురాద్దేవోమహర్షీంశ్చపు
రాతనా ॥ యథాజలేజలంక్షిప్తంక్షీరంక్షీరేఘృతంఘృతే ॥ ౧౧౧ ॥ ఏకఏవతదావిష్ణు
శ్చివలీనోనచాన్యథా । ఏషఏవసృసింహాన్తానదర్పశ్చమహాబలః ॥ ౧౧౨ ॥ జగత్సం
హారకారేణప్రవృత్తోనరకేసరీయాజనీయోనమస్త్యైమద్భక్తిసిద్ధికాక్షిభిః ॥ ౧౧౩ ॥
ఏతావదుక్త్వాభగవాన్వీరభద్రోమహాబలః । అపశ్యత్సర్వభూతానాంతత్రైవా
న్తరధీయత ॥ ౧౧౪ ॥ సృసింహాకృత్తినసనస్తదాప్రభృతిశజరః । వక్త్రీంతస్తు
జ్జమాలాయాంనాయకత్వేనకల్పితమ్ ॥ ౧౧౫ ॥ తతోదేవనిరాతజ్ఞాఃకీర్తయ
న్తేకథామిమామ్ । విస్తయోత్ఫుల్లనయనాజస్తుస్సర్వేయథాగతమ్ ॥ ౧౧౬ ॥
మృత్యుదంపరమాఖ్యానంపుణ్యందేవైస్సమన్వితమ్ । పతిత్వాశృణుతేచైవసర్వదుఃఖవి
నాశనమ్ ॥ ౧౧౭ ॥ ధన్యంయశస్యమామువ్యమారోగ్యంపుష్టివర్ధనమ్ । సర్వవి
స్మప్రశమనంసర్వవ్యాధివినాశనమ్ ॥ ౧౧౮ ॥ అపమృత్యుప్రశమనంమహేశాన్తిక
ంశుభమ్ । అరిచక్రప్రశమనంసర్వాధిప్రవినాశనమ్ ॥ ౧౧౯ ॥ తతోదుస్సృష్టశమ
ంసర్వభూతనివారణమ్ । విషగ్రహక్షయకరంపుత్రపాత్రాదివర్ధనమ్ ॥ ౧౨౦ ॥
సూగసిద్ధిప్రదంసమృక్చివజ్ఞానప్రకాశకమ్ । కేషలాకన్యసోపానంవాఙ్మితాన్తికసా
నమ్ ॥ ౧౨౧ ॥ విష్ణుమాయానిరసనందేవతాపరమార్థదమ్ । వాఙ్మసిద్ధిప్రదంచైవఋ
శ్మణాదిసాధనమ్ ॥ ౧౨౨ ॥ ఇదంతశరభాకారంపరంరూపంపినాకీనః । ప్రకాశితవ్యంభ

క్షేమదిరేమాద్యమితేమచ॥ ౧౨౩॥ తైరేవపతితవ్యంచశ్రోతవ్యంచశివాత్మభిఃశివో
త్సవేషునర్వేషువతుర్దశ్యప్రేమిషుచ॥ ౧౨౪॥ పతేన్మృతిష్టాకాలేషుశివసన్నిధికారణ
మ్॥ చోరవ్యాఘ్రాహిసింహోద్రక్పతోరాజభయేషుచ॥ ౧౨౫॥ అత్రాన్యోత్పాదభూక
మ్మదవాగ్నిపాంసువృష్టిమఃకూలాపాతేమహావాతేవి నావృష్ట్యతివృష్టిషు॥ ౧౨౬॥
అతస్తత్రపతేద్విద్వాజ్ఞానభక్తోద్భవతః । యిపతేచ్ఛృణుయాద్వాపిస్తవంసర్వ
మనుత్తమమ్॥ ౧౨౭॥ రుద్రలోకమనుప్రాప్యరుద్రేణసహమోదతే॥ ౧౨౮॥

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీ పూర్వభాగే శరభరూప పరమేశ్వర
కృత స్తుసింహగర్వ భజ్జోనామ సప్తనవతిత మోధ్యాయః.

— శ్రీ జలన్ధరోపాఖ్యానమ్. ౬ —

ఋషయః ॥ జలన్ధరంజటామాలిఃపురాజమ్భురివిక్రమమ్ । కథంజఘానభ
గవాన్భగనేత్రహరోహరః॥ ౧ ॥ వక్తుమర్హసిచాస్తాకంరోమహర్షణనువ్రత ॥ సూ
తః॥ జలన్ధరఇతిభ్యాతోజలమణ్ణలనమ్భవః॥ ౨ ॥ ఆసీదస్తకసంజాశస్తవసాలభ్యవిక్రమః॥
తేనదేవాస్సగన్ధర్వాస్సుయతోరగరాక్షసాః॥ ౩ ॥ నిజితాస్సుమరేసర్వేబ్రహ్మచ
భగవానజః । జితైవదేవసంక్షాతంబ్రహ్మణంవైజలన్ధరః॥ ౪ ॥ జగముదేవదేవే
శంవిష్ణుంవిశ్వహరంగురుమ్ । తయోస్సమభవమృద్ధందివారాత్రమవిశ్రమమ్॥ ౫ ॥
జలన్ధరేశయోస్తేననిజితోమధుసూదనః । జలన్ధరోపితంజితాస్వదేవదేవంజనార్దన
మ్॥ ౬ ॥ ప్రవాచేదందితేఃపుత్రాన్న్యాయధీర్జ్ఞేతుమీశ్వరమ్ । సర్వేజితామయా
యుర్ధేశజురోహ్యజితోరణే॥ ౭ ॥ తంజితాస్వశర్వమిశానంగణపైర్నన్ది నాక్షణాత్ ।
అహమేనభవత్పంచబ్రహ్మత్వంవైష్ణవంతథా॥ ౮ ॥ వాసవత్పంచయుష్మాకండాన్యో
దానవపుత్రవాః । జలన్ధరవచశ్శృత్వాసర్వేతేదానవాధమాః॥ ౯ ॥ జగద్గురుప్రే
పాపిస్తామృత్యుదర్శనతత్పరాః । దైత్యైరేతైస్తథాన్యైశ్చరథనాగతురజమైః॥ ౧౦॥
సన్నద్ధైస్సుహసన్నహ్య శర్వంప్రతియయాబలీ । భవోపివృష్టౌదైత్యైర్ద్రుమేషు
కూటమివస్థితమ్॥ ౧౧ ॥ అవధ్యత్వమపిశ్రుత్వాతథాన్యైర్భగనేత్రహా । బ్రహ్మ
హోవచనంరక్షత్రక్షకోజగతాంప్రభుః॥ ౧౨ ॥ సామృన్నసన్నిస్సగణఃప్రోవాచప్రహ
సన్నివ । కింకృత్యమనురేశానయుర్ధేనానేనసామ్ప్రీతమ్॥ ౧౩ ॥ మద్భ్రాతృభిన్న
సర్వాజ్ఞోమర్తుమభ్యుద్యతేముదా । జలన్ధరోపితద్వాక్యం శ్రుత్వాశోక్రవిదార
ణమ్॥ ౧౪ ॥ సురేశ్వరమువాచేదంసురేతరబలేశ్వరః । వాక్యేనాలంకమహాబాహు
దేవదేవవృషధ్వజ॥ ౧౫ ॥ చంద్రాంశుసన్నిభైశ్శస్తైర్హరయోధుమిహగతః । ని
శమ్యాస్యవచశ్శూలీపాదాఙ్ఘ్రీనలీలయా॥ ౧౬ ॥ మహాన్భుసిచకారాశురథాజ్ఞం
రాద్రమాయుధమ్ । కృత్యాన్త్యవాన్భుసితంభగవాన్రథాజ్ఞంస్తృత్వాజగత్రయమ్

నేనమాతాసురాశ్చ ॥ ౧౭ ॥ దత్తాత్రేయకృతకపురత్రయయజ్ఞహస్తాలోకత్రయాన్తక
 కరఃప్రహసంతస్తదాహ । పాదేననిర్మితందైశ్యజలధరమహాగ్ధవే ॥ ౧౮ ॥ బలవాన్య
 దివోద్ధర్తుంత్యయోధుంసచాన్యథా । తస్యతద్వచనంశ్రుత్వాక్రోధేనాదీప్తలోచ
 నః ॥ ౧౯ ॥ ప్రహసన్నివనేత్రాభ్యాంప్రహహలోక్యజగత్ప్రయమ్ ॥ జలధరః ॥ ౧౯
 దాముద్భృత్యహత్వాచనన్దినంతాంధశజర ॥ ౨౦ ॥ హత్వాలోకాన్సునైపా
 ర్థంకుణ్డభాన్దరుడోయథా । హస్తంచరాచరంసర్వంసహస్థోహసవాసవమ్ ॥ ౨౧ ॥
 కోమహేశ్వరమద్భాన్తైరచ్చేద్యోభవనత్రయే । బాలభావేదభగవాన్స్తవస్తవస్థి
 తః ॥ ౨౨ ॥ బ్రహ్మబలియావనేవైమునయస్సురపుంజైః । దగ్ధంకుణేనసకలంత్రై
 క్యంసచరాచరమ్ ॥ ౨౩ ॥ తపసాకింత్యయారుద్రనిత్యోభగవానపి । ఇన్ద్రాగ్నియ
 మవిశ్లేశవాయువారీశ్వరాదయః ॥ ౨౪ ॥ నసేహిరేయథానాగాగ్ధంపక్షిపతేరవ
 నలభ్యాదివిభూమాచబాహవోమహశజర ॥ ౨౫ ॥ సహస్తాన్సర్వకాన్పా
 వ్యుమ్నితాశ్చగణేశ్వర । గరిష్ఠోమందరశ్శ్రీమాన్నీలామేనుస్సుశోభనః ॥ ౨౬ ॥
 మ్నితోబాహుదండేనకణ్డూనోద్ధామాపతతే । గన్ధానుద్ధాబాహుభ్యాంలీలార్థం
 హిమవద్గిరౌ ॥ ౨౭ ॥ నారీణాంమమభ్యుత్తేశ్చపజ్జోబద్ధోదివాకసామ్ । బదబాయా
 ముఖంభగ్నుంగృహీత్వావైకరేణతు ॥ ౨౮ ॥ తక్షణాదేవసకలంచైకాగ్రవహభూది
 దమ్ । ఐరావతాదయోనాగాఃక్షిప్తాస్సిద్ధజలోపరి ॥ ౨౯ ॥ సరథోభగవాన్ద్రా
 క్షిప్తశ్చతయోజనమ్ । గరుడోపనయాబద్ధోనాగపాశేనవిష్టునా ॥ ౩౦ ॥ ఉర్వ
 శ్యాద్యామయానీతానార్యఃకారాగృహంతరిమ్ । కథంవిష్ణువాఙ్ముక్తశ్శవీమేకాం
 ప్రణయమామ్ ॥ ౩౧ ॥ మాంసజానాసిదైత్యేన్ద్రంజలధరముమాపతే ॥ సూతః ॥
 ఏవముక్తోమహాదేవఃప్రాదమాదైర్వరభంతదా ॥ ౩౨ ॥ తస్యనేత్రాగ్నిభాగైకకలా
 ధార్ధేనచాకులమ్ ॥ దైత్యానామతులబలైర్హయైశ్చనాగైర్దైత్యైర్వాప్తిపురరిపోర్ని
 రీక్షణేన ॥ ౩౩ ॥ నాగాద్యైశసమనుసంవృతశ్చనాగైర్దైవేశంపవనమువాచచాల్ప
 బుద్ధిః । కింకార్యంమమయధిదేవదైశ్యసజ్జైర్హస్తంయస్సకలమిదంక్షణాత్సమర్థః ॥ ౩౪ ॥
 యత్తస్మాద్భయమిహనాస్తియోధుమీశవాఙ్మహాపులతరానసంశయోన్మ ॥ తస్మా
 త్వంమమమదనారిదక్షశత్రోయజ్ఞారేత్రిపురరిపోమనైవవీరైః ॥ ౩౫ ॥ భూతేన్ద్ర
 ర్హరివదనేనదేవసజ్జైర్యోధుంలేబలమిహచాస్తిచేద్ధితి ॥ ఇశ్యుక్త్వాభమహాదేవం
 మహాదేవారిసద్దనః ॥ ౩౬ ॥ నచచాలనసస్పారణహతాన్పాన్ధవాన్యధి । దుర్మదేనా
 వనీతాత్వాదోర్భామాస్ఫోట్యదోర్బలాత్ ॥ ౩౭ ॥ సుదర్శనాఖ్యంయచ్చక్రంలేన
 హస్తంసముద్యతః । దుర్గరేణరథాన్దేనకృచ్ఛేణాపిద్విజోక్తమాః ॥ ౩౮ ॥ స్థావయా
 మాసవైస్కన్దేద్విధాభూతశ్చలేనవై । కులిశేనయథాబ్ధిన్నోద్విధాగిరివరోద్వి

జాః || ౩౯ || పపాత దైత్యో బలవానజ్ఞానాద్రిరివాపరః || తస్య రక్షేనరౌద్రేణ సముష్ణమ
భవత్తు తాత్ || ౪౦ || తద్రక్తమఖిలం రుద్రయోగాన్మాంసమేవచామహారవమాసా
ద్యరక్తకుణ్డమభూదహయా || ౪౧ || జలస్థరంహతం దృష్ట్వా దేవగన్ధర్వపార్షదాః |
సింహనాదం మహత్కృత్వా సాధుదేవేతి చాబ్రువన్ || ౪౨ || యః పఠేత్పుణ్య
యాద్యాపి జలస్థరవిమర్దనమ్ | త్రావయేద్వా యథాన్యాయం గాణపత్యమవాపు
యాత్ || ౪౩ || * * * * *

ఇతి శ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీ పూర్వ భాగే పరమేశ్వరకృతజలస్థర
వహోనామాప్తనవతితమోధ్యాయః.

— శివరమేశ్వరాద్విష్ణోశ్చక్రలాభకథనమ్. ౯ —

మునయః || కథం దేవేన వై సూత దేవదేవాన్తహే శ్వరాత్ | సుదర్శనాఖ్యం
వైలబ్ధం వక్తుమర్హసి విష్ణునా || ౧ || సూతః || దేవానామనురేంద్రాణామభవచ్ఛసు
దారుణః | సర్వేషామేవభూతానాం వినాశకరణోమహాన్ || ౨ || తేదేవాశ్చక్తిము
సలైస్సాయకైర్నతపర్వభిః | ప్రభిద్యమానాః కున్దైశ్చ ద్రువుగ్భయవిహ్వలాః || ౩ ||
పరాజితాస్తదాదేవాదేవదేవేశ్వరంహరిమ్ | ప్రణేముస్తంసురేశానంశోకసంవిగ్న
మానసాః || ౪ || తాన్తమీత్యుకథగవాన్దేవదేవేశ్వరోహరిః | ప్రణవత్యస్థితా
ద్దేవానిదంవచనమబ్రవీత్ || ౫ || వత్సాః కిమితి వైదేవాశ్చ్యుతాలంకారవిక్రమాః |
సమాగతాస్సుసంతాపావక్తుమర్హథనువ్రతాః || ౬ || తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా తథాభూ
తాస్సురోత్తమాః | ప్రణమ్య హుర్యథా వృత్తం దేవదేవాయ విష్ణవే || ౭ || దేవాః || భగవన్దే
వదేవేశవిష్ణోజిష్ఠోజనార్దన | దానవైః పీడితాస్సుర్వేవయంశరణమాగతాః || ౮ ||
త్యమేవదేవదేవేశగతిర్మంపురుషోత్తమ | త్యమేవపరమాత్మాహిత్యంపితాజగతా
మపి || ౯ || త్యమేవభద్రాహద్రాచభోక్తాదాతాజనార్దన | హస్తుమర్హసి తస్మాత్త్వం
దానవాద్దానవార్దన || ౧౦ || దైత్యాశ్చవైష్ణవైర్బ్రాహ్మిరౌద్రైర్యామైస్సుదా
రుణైః | కాబేరైశ్చైవసామ్యైశ్చనైర్వైత్యైర్వారుణైర్నృధైః || ౧౧ || వాయవ్యై
శ్చతథాగ్నేయైరైశానైర్వాన్తికైశ్చుభైః సారైరౌద్రైస్తథాభీమైః కవచైర్జ్వలభ
జైర్నృధైః || ౧౨ || అవధ్యావరలాభాత్తేనర్వేవారిజలోచన | సూర్యమణ్డల
సముత్పతంత్యదీయంచక్రముద్యతమ్ || ౧౩ || కుశ్మీతంహిదధీచేనచ్యవనేనజగద్గురో
దణ్డంశార్ఙ్గంతవాస్త్రం చలబ్ధందైత్యైః ప్రసాదతః || ౧౪ || పురాజలస్థరంహస్తుం
నిర్మితం త్రపురానితా | రథాన్గంసుశిరంమోరం తేనతాహస్తుమర్హసి || ౧౫ || త
స్మాత్తేనసహస్రవ్యానానైశ్చస్త్రైశ్చతైరపి | తతోనిశమ్యతేహంవైవచనంవారిజే

తుణః ॥ ౧౬ ॥ వాచస్పతిముఖానాహసహరిశ్చక్రభృత్స్వయమ్ ॥ శ్రీవిష్ణుః ॥ భోభో
 దేవామహాదేవంసర్వేదేవైస్సనాతనైః ॥ ౧౭ ॥ సమస్తప్రపంచస్య సర్వం
 కరిష్యామిదివోకసామ్ ॥ దేవాజలధరంహస్తుంభిరీతంహిపురానితా ॥ ౧౮ ॥ లభ్యా
 రథాక్షం తేనైవహత్యచమహాసురాః ॥ సర్వాస్థుస్థముఖానైత్యానప్రవప్తితాస్తుని
 రాః ॥ ౧౯ ॥ సబాన్దవాన్త్రణాదేవయుష్మాన్తనవ్రాతయాన్యహమ్ ॥ సూతః ॥ ఏవముక్తా
 సురశ్రేష్ఠాస్తుసరశ్రేష్ఠమనుస్త్వరః ॥ ౨౦ ॥ సురశ్రేష్ఠస్తదాశ్రేష్ఠంపూజయామాసశజ్జ
 రమ్ ॥ లింగంస్థాప్యయథాన్యాయంహిమవచ్ఛిఖరేశుభే ॥ ౨౧ ॥ మేరువర్వతనకాశం
 ర్మితంవిశ్వకర్తృణా ॥ త్వరితాఘ్నేనరుద్రేణరౌద్రేణచజనార్దనః ॥ ౨౨ ॥ స్వాప్యసమ్మా
 జ్యగధాద్యైర్జ్వాలాకారంమనోరమమ్ ॥ తుష్టావచతదారుద్రంసమ్మాజ్యగౌరవ్రణ
 వ్యవ ॥ ౨౩ ॥ దేవంనామ్నంసహస్రేణభవాద్యేనయథాక్రమమ్ ॥ పూజయామా
 సచశివంప్రణవాద్యంసమోస్తకమ్ ॥ ౨౪ ॥ దేవంనామ్నంసహస్రేణభవాద్యేన
 మహేశ్వరమ్ ॥ ప్రతినామసపక్షేనపూజయామాసశజ్జరమ్ ॥ ౨౫ ॥ ఆగౌచ
 నామభిదేవంభవాద్యైస్సమిదాదిభిః ॥ స్వాహానైర్విధివద్ధత్వాప్రత్యేకమయతంప్ర

— శ్రీశ్రీవిష్ణుకృతపరమేశ్వరసహస్రనామస్తుతిః ॥ —

భుమ్ ॥ ౨౬ ॥ తుష్టావచపునశ్శమ్భుంభవాద్యైర్భవమీశ్వరమ్ ॥ శ్రీవిష్ణుః ॥ భవశ్శివోహరో
 రుద్రఃపురుషఃపద్మలోచనః ॥ ౨౭ ॥ అగ్నితవ్యస్సదాచారస్సర్వశమ్భుర్మహేశ్వరః ॥ ఈ
 శ్వరస్సామిరీశానస్సహస్రాక్షస్సహస్రపాత్ ॥ ౨౮ ॥ వరీయాన్స్వరదోవద్వ్యశ్శజ్జ
 రఃపరమేశ్వరః ॥ గక్టాధరశ్శూలధరఃపరాధైకప్రయోజనః ॥ ౨౯ ॥ సర్వజ్ఞస్సర్వ
 దేవాదిరిధిధన్వాజటాధరః ॥ చంద్రాపీఠశ్చంద్రమాలిర్విద్వాన్విశ్వామరేశ్వరః ॥ ౩౦ ॥
 వేదాన్తసారసంహితాఃకపాలీనీలలాహితః ॥ ధ్యానాధారోపరిశ్చేద్యోకారిభద్రాగణే
 శ్వరః ॥ ౩౧ ॥ అష్టమూర్తిర్విశ్వమూర్తిప్రీతివర్ధస్సర్వసాధనః ॥ జ్ఞానగమ్యో
 దృఢప్రజ్ఞోదేవదేవస్త్రిలోచనః ॥ ౩౨ ॥ వామదేవోహహాదేవఃపాణ్డుఃపరిధృ
 ణోదృఢః ॥ విశ్వరూపోవిరూపాత్మోవాగీశశ్శుచిరన్తరః ॥ ౩౩ ॥ సర్వప్రణయసం
 వాదీవృషాజ్యోత్సవవహనః ॥ ఈశఃపినాకీఖట్వాక్షీచిత్రవేషశ్చిరన్తరః ॥ ౩౪ ॥
 తమోహరోమహాయోగీగోప్రాబ్రహ్మజ్ఞహృజ్జటి ॥ కాలకాలఃకృత్రివాసస్సుభగఃప్ర
 ణవాత్మకః ॥ ౩౫ ॥ ఉన్నతవేషశ్చతుష్యోదుర్వాసాస్సరశాసనః ॥ దృఢాయుధ
 స్సూన్దగురుఃపరమేశ్వీపరాయణః ॥ ౩౬ ॥ అనాదిమధ్యగధమోగిరీశోగిరిబాన్ధవఃకుబే
 రబుధ్ధుశ్శ్రీకణ్ఠోలోకవర్ణోత్తమోత్తమః ॥ ౩౭ ॥ సామాన్యదేవఃకోదణ్డనీలకణ్ఠఃపర
 శ్శ్రీధీ ॥ విశాలాత్మోమృగవ్యాధస్సురేశస్సూర్యతాపనః ॥ ౩౮ ॥ ధర్మకర్తాక్షమః
 శ్రుత్రంభగవాన్మృగనేత్రభిత్ ॥ ఉగ్రఃపశుపతిస్తార్త్వ్యఃప్రియభక్తఃప్రియంబదః ॥ ౩౯ ॥

దాన్తదయాకరోదక్షుకపద్మీకామశాసనః । శ్చశాసనిలయస్సాత్మశ్చశాసన్ఘామ
హేశ్వరః ॥ ౪౦ ॥ లోకకర్తాభూతపతిర్మహాకర్తామహాసథి । ఉత్తరోగోపతిర్ఘో
ప్రాజ్ఞానగమ్యఃపురాతనః ॥ ౪౧ ॥ నీతిస్సునీతిశ్శుద్ధాత్మాసోమసోమరతస్సుఖి । సోమ
సోమరతసోమోమోమహానీర్మహామహః ॥ ౪౨ ॥ అజాతశత్రూరాలోకస్సమృద్ధివ్యో
హవ్యవాహనః । లోకకారోవేదకారస్సూక్ష్మకారస్సనాతనః ॥ ౪౩ ॥ మహద్వికపిలా
చార్యోవిశ్వదీప్తిప్రీలోచనః । పినాకపాణిభూదేవస్సప్తదస్సప్తదస్సప్తకృష్ణదా ॥ ౪౪ ॥
ప్రధామాసాభగశ్చర్వస్సర్వజ్ఞస్సర్వగోచరః । బ్రహ్మధ్యగ్విశ్వస్సృక్సర్వగర్భకర్ణికారః
ప్రియఃకవిః ॥ ౪౫ ॥ శాఖోవిశాఖోగోశాఖ్యోవోనైకఃక్రతుస్సమః । గణ్డాక్షవోద
కోభావస్సకలస్థఃపిత్తిరః ॥ ౪౬ ॥ విజితాత్మావిధేయాత్మాభూతవాహనసారథిః ।
సగఃకోగణకార్యశ్చమకీర్తిశ్చిన్నసంశయః ॥ ౪౭ ॥ కామదేవఃకామపాలోభస్త
ద్ధూళితవిగ్రహః । భస్తప్రియోభస్తశాయీకామీకాంతఃకృతాగమః ॥ ౪౮ ॥ సమా
యక్తోనివృత్తాత్మాధర్మయుక్తస్సదాశివః । చతుర్ముఖశ్చతుర్బాహుర్దురావాసోదు
రాసదః ॥ ౪౯ ॥ దుర్గమోమర్దభోదుర్గస్సర్వాయుధవిశారదః । అధ్యాత్మయోగి
లయస్సుసన్నతస్తవర్ధనః ॥ ౫౦ ॥ శుభాక్షోలోకసారిక్షోజగదీశోఽమృతాశనః । భస్తశు
ద్ధికరోమేదురోజస్వీశుద్ధవిగ్రహః ॥ ౫౧ ॥ హిరణ్యరేతాస్తరణిర్మరీచిర్మహిమాలయః ।
మహాహ్రదోమహాగర్భస్సిద్ధబుద్ధారవద్వితః ॥ ౫౨ ॥ వ్యాఘ్రోచర్మధరోవ్యాఘ్రీమహా
భూతోమహానిధిః । అమృతాక్షోఽమృతవపుఃపృష్ఠాయజ్ఞఃప్రభజ్ఞానః ॥ ౫౩ ॥ ప
జ్జువింశతితత్త్వజ్ఞఃపారిజాతఃపరావరః । సులభస్సవతశ్శూరోవాఙ్మయోకనిధిర్ని
ధిః ॥ ౫౪ ॥ వర్ణాశ్రమగురుర్వర్ణీశత్రుజిహ్వగ్రుతాపనః । ఆశ్రమఃక్షుపణఃత్రామోక్షా
వానచలాచలః ॥ ౫౫ ॥ ప్రమాణభూతోదుర్జ్ఞేయస్సపర్ణోవాయువాహనః । ధనుర్ధరో
ధనుర్వేదోగుణరాశిగుణాకరః ॥ ౫౬ ॥ అనస్తస్పృష్టిరానన్తోదజ్ఞోదమయితాదమః ।
అభివాద్యోమహాచార్యోవిశ్వకర్మావిశారదః ॥ ౫౭ ॥ వీతరాగోపవీతాత్మాతపస్వి
భూతభావనః । ఉన్నతవేమఃప్రచ్ఛన్నోజితకామోజితప్రియః ॥ ౫౮ ॥ కల్ప
ణద్రక్రతిఃకల్పస్సర్వలోకప్రహవః । తపస్వీతారకోధీమాన్ప్రధానప్రభురవ్య
యః ॥ ౫౯ ॥ లోకపాలోన్తర్హితాత్మాకల్పాదికమలేక్షణః । వేదశాస్త్రార్థతత్త్వ
జ్ఞోనియమోనియమాశ్రయః ॥ ౬౦ ॥ చంద్రస్సూర్యశ్శనిఃకేతుర్విరామోవిద్రుమశ్చ
విః । భక్తిగమ్యఃపరంబ్రహ్మమృగబాణాశ్చోనఘః ॥ ౬౧ ॥ అద్విరాజాలయఃకా
ంతఃపరమాత్మాజగద్గురుః । సర్వకర్తాచలస్తవ్తమగ్ధిలోనుగ్ధశావృతః ॥ ౬౨ ॥ మహా
తపాదీగ్ధతపాస్సపిత్థస్సపిరోధుః । అహస్సంవత్సరోవ్యాప్తిఃప్రమాణంపరమంత
వః ॥ ౬౩ ॥ సంవత్సరకోమంత్రఃప్రళయస్సర్వదర్శనః । అజస్సర్వేశ్వరస్సిద్ధోమహా

రేతామహాబలః ॥ ౬౪ ॥ యోగీయోగ్యమహారేతాస్పిధస్సర్వాదిరగ్నిదః । వ
సుర్వసుమనాస్సత్యసర్వపాపహరోహరః ॥ ౬౫ ॥ అమృతశ్శాశ్వతశ్శాన్తోబాణ
హస్తఃప్రతాపవాక్ । కవణ్ణుభరోధస్త్వివేదాజ్ఞోవేదవిన్నునిః ॥ ౬౬ ॥ భాజిష్ఠు
రోభజనంభోక్తాలాక్ నేతాదురాధరః । అతీబ్రియోమహామాయస్సర్వావాసశ్చతు
ష్పశః ॥ ౬౭ ॥ కాలయోగీమహానాదోమహాబాహుతామహామహాబలః । మహాబు
ద్ధిర్మహావీర్యోభూతచారీపురస్థరః ॥ ౬౮ ॥ నిశాచరఃప్రేతచారిమహాశక్తిర్మహాద్యు
తః । అనిర్దేశ్యవపుశ్శ్రీమాన్సర్వహార్యమితోగతిః ॥ ౬౯ ॥ బహుశ్రుతోబహు
మయోనియతాత్మాభవోద్భవః । ఓంస్తేజోద్యుతిధరోనర్తకస్సర్వకామకః ॥ ౭౦ ॥ నృ
త్యప్రియోనృత్యసృత్యఃప్రకాశాత్మాప్రతాపనః । బుద్ధస్సప్తాతురోమన్తస్సన్నానసాన్
రసస్త్వనః ॥ ౭౧ ॥ యుగాదికృద్యుగావర్తోగమ్భిరోవృషవాహనః । ఇష్టోవిశిష్టశ్చిష్టే
ష్టశ్శరభశ్శరభోధనుః ॥ ౭౨ ॥ అపాంఘధిరధిస్థానంవిజయోజయకాలవిత । ప్రతిష్ఠి
తఃప్రమాణజ్ఞోహిరణ్యకవచోహరిః ॥ ౭౩ ॥ విరోచనస్సరగణోవిద్యేశోవిబుధా
శ్రయః । బాలయాపోబలోన్మాధీవివర్తోగహనోగురుః ॥ ౭౪ ॥ కరణంకారణంకర్తా
సర్వబద్ధవిమోచనః । విద్వత్తమోవీరభయోవిశ్వభర్తానిశాకరః ॥ ౭౫ ॥ వ్యవసా
యోవ్యవస్థానసాన్సందోజగదాదిజః । మద్దుభోలలితోవిశ్వభవాత్పత్నీసంస్థితః ॥ ౭౬ ॥
వీరేశ్వరోవీరభద్రోవీరహావీరభృద్విరాట్ । వీరచూడామణిర్వేత్తాతీవ్రనాదోనదీ
ధరః ॥ ౭౭ ॥ ఆజ్ఞాధారస్త్రీసూలీచశిపివిష్టశ్చివాలయః । వాలభిల్యోమహాచాపస్త్రీ
న్మాంశుర్నిధిరవ్యయః ॥ ౭౮ ॥ అభిరామస్సశరణస్సబ్రహ్మణ్యస్సభావతిః । మఘ
వానాశికోగోమాన్విత్రామస్సర్వశాసనః ॥ ౭౯ ॥ లలాటాక్షోవిశ్వదేహసాగర
స్సంసారవక్రభృత్ । అమోఘుడణ్డీనుధ్యస్తోహిరణ్యబ్రహ్మవర్చసీ ॥ ౮౦ ॥ పరమార్థః
పరమయశ్శమ్భురోవ్యాఘ్రోకోనలః । రుచిర్వరరుచిర్వద్యోవాచస్పతిరహర్షతిః ॥ ౮౧ ॥
రవిర్విరోచనస్సూర్యశ్చస్తావైవస్వతోజనః । యుక్తిరున్నతకీర్తిశ్చశాన్తరాగఃపరా
జయః ॥ ౮౨ ॥ కైలాసపతికామారిస్సవితారవిలోచనః । విద్వత్తమోవీరభయో
విశ్వహర్తానివారితః ॥ ౮౩ ॥ నితోనియతకల్యాణఃపుణ్యశ్రవణకీర్తనః । దూరశ్ర
వావిశ్వసహాయోధ్యేయోదుస్స్వప్ననాశనః ॥ ౮౪ ॥ ఉత్తారకోదుష్కృతిహాదుర్ధ్వో
దుస్సహాయః । అనాదిర్భుర్భువోలక్ష్మీకిరీటిత్రిదశాధిపః ॥ ౮౫ ॥ విశ్వగోప్తా
విశ్వభర్తాసుధీరోరుచిరాక్షుదః । జననోజనజన్మాదిప్రీతిమాస్సీతిమాన్నయః ॥ ౮౬ ॥
పశిష్టఃకాశ్యపోభానుర్భీమోభీనువరాక్రమః । ప్రణవస్సప్తధాచారోమహాకాయో
మహాధనుః ॥ ౮౭ ॥ జన్మాధిపోమహాదేవస్సకలాగమపారగః । తత్త్వాతత్త్వవివే
కాత్మావిభూష్టుర్భూతిభూషణః ॥ ౮౮ ॥ ఋషిర్బ్రాహ్మణవిజ్ఞిష్టుర్జన్మమృత్యుజరాతి
గః । యజ్ఞోయజ్ఞపతిర్యజ్ఞాయజ్ఞాన్తోమోఘవిక్రమః ॥ ౮౯ ॥ మహేంద్రోదుర్భర

సేనీయజ్ఞాజ్ఞోయజ్ఞవాహనఃపశ్చాత్త్రమ్మసమున్నతిర్విశ్వేశోవిమలాదయః || ౯౦ ||
ఆత్మయోనిరనాద్యన్తఃపశ్చింతతన్నప్రలోకధృక్ | గాయత్రీవల్లభఃపాంచుర్విశ్వా
వాసఃప్రభాకరః || ౯౧ || శిశుర్నిరతస్సమాక్రీణ్మహేనస్సరశశ్రువః | అమోమో
రిష్టమథనోముకుద్వోవిగతజ్వరః || ౯౨ || స్వయజ్ఞోత్తరమజ్యోతిరాత్మజ్యోతిరచక్షు
లః | పిల్లశఃకపిలత్కృశుశ్శాస్త్రునేత్రత్రయీతనుః || ౯౩ || జ్ఞానసున్ధోమహాజ్ఞానీ
నిరుత్పత్తిరుపప్లవః | భగోవివస్వానాదిత్యోయోగాచార్యోబృహస్పతిః || ౯౪ ||
ఉదారకీర్తిరుద్యోగీసద్యోగీసదసత్తయః | నక్షత్రమాలీరాకేశస్సాధిస్తానక్షదాశ్ర
యః || ౯౫ || పవిత్రపాణిఃపాపారిర్మణిపూరోమనోగతిః | హృత్సుణ్డరీకమాసీన
శ్శుక్లశ్శాన్తోవృషాకపిః || ౯౬ || విష్ణుర్గ్రహపతిఃకృష్ణస్సమర్థోనర్థనాశనః | అధర్మ
శత్రుగ్రహయ్యఃపురుషాతఃపురుష్పుతః || ౯౭ || బ్రహ్మగర్భోబృహద్ధర్మోధర్మశే
మర్థనాగమః | జగద్ధితేషినుగతఃకుమారఃకుశలాగమః || ౯౮ || హిరణ్యవర్ణో
జ్యోతిస్తాన్నానాభూతధరోద్వనిః | అరోగోనియమాధ్యక్షోఽపశ్చామిత్రోద్విజోత్ర
మః || ౯౯ || బృహజ్యోతిస్సుధామాచమహాజ్యోతిరనుత్రమః | మాతామహేమామా
తరిశ్వానభస్వాన్నాగహరధృక్ || ౧౦౦ || పులస్త్యోపులహేవాగస్త్యోజాతూకర్ణః
పరాశరః | నిరావరణధర్మజ్ఞోవిరిజ్ఞోఽవిష్టరశ్రవాః || ౧౦౧ || ఆత్మభూరనిరుద్ధోతి
జ్ఞానమూర్తిర్మహాయశాః | లోకచూడామణిర్విరళజ్ఞానత్యపరాశ్రవః || ౧౦౨ ||
వ్యాశకల్పోమహాకల్పోమహావృక్షఃకళాధరః | అలఙ్కరిష్ఠస్త్యచలోరోవిష్ణుర్విక్ర
మోత్రమః || ౧౦౩ || ఆశుశబ్దపతిర్వేగీష్టవనశ్శిఖిసారథిః | అసంస్పృష్టోఽకథిశ్శక్తిః
ప్రమాధీపాపనాశనః || ౧౦౪ || వసుశ్రవాఃకవ్యవాహఃప్రతిప్రోవిశ్వభోజనః | జ్యో
జరాధిశమనోలోహితశ్చతనూనపాత్ || ౧౦౫ || పృషధశ్వోనభోయోగస్సపతిక
స్తమిస్రహః | నిదాఘస్తవనోమేఘఃపక్షిపరపురజ్జయః || ౧౦౬ || ముఖానిలస్సనిష
స్సస్సరభిశ్శిశిరాత్మకః | వసంతోమాధవోగ్రీష్మోనభస్యోబీజవాహనః || ౧౦౭ || ఆ
ర్జిరామునిరాత్రేయోవిమలోవిశ్వవాహనః | పావనఃపురుజిచ్ఛక్రస్త్రివిద్యోనరవా
హనః || ౧౦౮ || మనోబుద్ధిరహజ్ఞానఃత్రైత్రజ్ఞఃత్రైత్రపాలకః | తేజోఽధిజ్ఞానని
ధిర్విపాకోవిఘ్నకారకః || ౧౦౯ || అధరోఽనుత్రరోజ్ఞేయోజ్యేష్ఠోనిశ్రేయసాలయః |
త్రైలోకగస్తమద్ధోహేమాదానవారిరర్హిమః || ౧౧౦ || చారుధీర్జనకశ్చారుర్విశలోల
కశల్యకృత్ | చతుర్వేదశ్చతుర్భావశ్చతురశ్చతురప్రియః || ౧౧౧ || ఆమ్నాయో
ధసమామ్నాయస్తీర్థదేవశివాలయః | బహురూపామహారూపస్సర్వరూపశ్చరావ
రః || ౧౧౨ || న్యాయనిర్వాహకోన్యాయోన్యాయగమ్యోనిరజ్ఞునః | సహస్రమూ
ర్ధాదేవేష్టస్సర్వశస్త్రప్రభజ్ఞునః || ౧౧౩ || ముణ్డోవిరాపావికృతోదణ్డోదాన్తోన
భోత్రమః | పిల్లశాత్కోధహర్యత్కోనీలగ్రీవోనిరామయః || ౧౧౪ || సహస్రబాహు

సా 1102411

సుశ్చేతశ్చరణ్యస్సర్వలోకభృత్ | వద్మానసఃపరజ్ఞోఽతిపరావరవరంఘలమ్ || ౧౧౫ ||
 పద్మగర్భముహాగర్భోవిశ్వగర్భోవిచక్షణః | పరావరజ్ఞోవీజేశస్సుముఖస్సుహాస్వ
 నః || ౧౧౬ || దేవాసురగురుద్దేవోదేవాసురననస్కృతః | దేవాసురమహామా
 త్రోదేవాసురమహాశ్రయః || ౧౧౭ || దేవాదిదేవోదేవస్స దేవాసురవరప్రదః | దే
 వాసురేశ్వరోదివ్యోదేవాసురమహేశ్వరః || ౧౧౮ || సర్వదేవమయోదిస్త్రోదే
 వతాత్మాత్మసస్థువః | ఈడ్వోనీశస్సురవ్యాఘోదేవసింహవాదివాకరః || ౧౧౯ ||
 విబుధాగ్రవరశ్రేష్ఠస్సర్వదేవోత్తమోత్తమః | శివజ్ఞానరతశ్శ్రీమాజ్ఞీఖతీవర్వరపి
 యః || ౧౨౦ || జయస్త్రమోఘఃశిష్టమోఘనరసింహాపాతనః | బ్రహ్మచారీలాకచా
 రీధర్మచారీధనాధిపః || ౧౨౧ || నస్తీనస్తీశ్వరోనగ్నోనగ్నప్రతభరశ్శుభః | లిజ్జాధ్యక్షస్సు
 రాధ్యక్షోయుగాధ్యక్షోయుగావహః || ౧౨౨ || స్వవశస్సవశస్సర్వగ్నస్సర్వస్వస్వ
 మయస్సవనః | వీజాధ్యక్షోవీజకర్తాధనకృద్ధర్మవర్ధనః || ౧౨౩ || దమోఘదమోఘ
 హాదనఘస్సర్వభూతమహేశ్వరః | త్తశాననిలయస్త్రవ్యసేతురప్రతిమాక్షుతిః || ౧౨౪ ||
 లోకోత్తరస్థుటాలోకస్త్రీవృకోనాగభూషణః | అన్ధకారిర్మఖద్వేషిఃస్థుకన్ధర
 పాతనః || ౧౨౫ || వీరదోహోక్షయగుణోదతారిఃపూషదస్త్రహృత్ | ధూర్జటిఃఖడ్గపంశు
 స్సకలోనిమగ్నలోనఘః || ౧౨౬ || ఆధారస్సకలాధారఃపాణ్డురాభోమృదోనటః |
 పూర్ణఃపూరయితాపుణ్యస్సుకుమారస్సులోచనః || ౧౨౭ || సామగేయఃప్రియకరఃపు
 ణ్యకీర్తిరనామయః | మనోజవస్తీర్ధకరోజటిలోజీవితేశ్వరః || ౧౨౮ || జీవితాస్త్ర
 కరోనిత్యోవసురేతావసుప్రియః | సద్గతిస్సతకృతస్సక్తికాలకణ్ఠఃకలాధరః || ౧౨౯ ||
 మానీమాన్యోమహాకాలస్సమ్మూఢస్సృష్టరాయణః | వస్త్రసజ్జీవనశ్శాస్త్రాలోకగూఢో
 మరాధిపః || ౧౩౦ || లోకబంధుస్లోకనాథఃకృష్ణఃకృతిభూషణః | అనపాయ్యక్షరః
 కాస్తస్సర్వశాస్త్రభృతాంవరః || ౧౩౧ || తేజోమయోద్యుతిధరోలోకమాయో
 గ్రణీరణః | శుచిస్త్రతఃప్రసన్నాత్మాదుర్గయోదురతిక్రమః || ౧౩౨ || జ్యోతిర్మయో
 నిరాకారోజగన్నాథోజతేశ్వరః | తున్యవీణీమహాకాయోపశోకశ్శోకనాశనః || ౧౩౩ ||
 త్రిలోకాత్మాత్రిలోకేశశ్శుద్ధశ్శుద్ధిరథాక్షజః | అవ్యక్తలక్షణోవ్యక్తోవ్యక్తావ్యక్తోవిశా
 స్వతిః || ౧౩౪ || వరశీలోవరతులోమానోమానధనోమయః | బ్రహ్మవిష్ణుఃప్రజా
 పాలోహంసోహంసగతివ్యసః || ౧౩౫ || వేధాధాతావిధాతాచలత్తాహర్తాచతు
 ర్ముఖః | కైలాసశిఖరావాసీసర్వావాసీసతాంగతిః || ౧౩౬ || హిరణ్యగర్భోహ
 రిణఃపురుషఃపూర్వజఃపితా | భూతాలయోభూతపతిహృతిదోభువనేశ్వరః || ౧౩౭ ||
 సంయోగీయోగవిద్భ్రష్టబ్రహ్మణ్యోబ్రాహ్మణప్రియః | దేవప్రియోదేవనాథోదేవ
 జ్ఞోదేవచిత్తకః || ౧౩౮ || విషమాక్షుకలాధ్యక్షోవృషాజోగృహ్యవవర్ధనః | నిర్మతోనిర
 హాజ్గారోనిర్మోహమానిరుప్రదవః || ౧౩౯ || దర్పహదర్పితోద్భ్రష్టస్సర్వర్తుపరివర్తకః |
 సప్రజిహ్వాస్సహస్రార్పిస్సిద్ధః | ప్రకృతిదక్షిణః || ౧౪౦ || భూతభవ్యభవనాథఃప్రభవో

భాగ్యై నాశనః । అర్థోనర్థోమహాకోశః పరకారైకవర్ణితః ॥ ౧౮౧ ॥ నిమగ్న
కఃకృతానర్థోఽర్థాన్యజోవ్యాజమర్దనః । సత్సవాన్తానిత్వికస్సృశ్యకీర్తిస్తవ్యకృతాగ
మః ॥ ౧౮౨ ॥ అకమ్పితోనురాగ్రాహీనైకాత్మానైకకర్తృకృత్ । సుప్రీతమస్మముఖస్స
త్తుస్సకరోదక్షిణోసలః ॥ ౧౮౩ ॥ సూర్ధస్సూర్ధధరోధుర్యఃప్రకటఃప్రీతివర్ధనః । అప
రాజితస్సర్వసౌఖ్యావిదగ్ధస్సర్వవాహనః ॥ ౧౮౪ ॥ అధృతస్సృగ్ధృతసానిధ్యఃపూర్త
మూర్తిర్యశోధరః । వరాహశృంగధృగ్ద్యాయుర్బలవానేకనాయకః ॥ ౧౮౫ ॥ శ్రు
తిప్రకాశశ్శ్రుతిమాన్లోకబద్ధరనేకధృక్ । శ్రీవల్లభశివారవ్యశ్శాస్త్రభద్రస్సమజ్జ
సః ॥ ౧౮౬ ॥ భూశయోభూతికృద్భూతిభూపణోభూతవాహనః । అకాయోభూత
కాయస్థఃకాలజ్ఞానీకలావళుః ॥ ౧౮౭ ॥ సజ్యవ్రతమహాత్యోగీస్తాశాస్త్రపరాయణః ।
పరాధవృత్తిర్వరదోవివిక్తశ్శ్రుతిసాగరః ॥ ౧౮౮ ॥ అనిర్విణ్ణోనురాగ్రాహీకళ్యా
జఃకలజః । స్వభావమద్రోమధ్యస్థశ్శ్రుత్యైకమధ్యనాశకః ॥ ౧౮౯ ॥ శిఖ
ణ్ణీకవచీశూలీచణ్డీముణ్డీచకుణ్డలీ । మేఘలీకవచీశ్చీమాయాసంసారసారథిః ॥ ౧౯౦ ॥
అమృత్యుస్సర్వదృక్సింహస్తేజోరాశిర్మహామణిః । అసంఖ్యేయోప్రమేయాత్మావీర్య
వానాగర్యకోవిదః ॥ ౧౯౧ ॥ వేద్యోవేదార్థవిద్ధోప్రాసర్వాచారోమునీశ్వరః । అ
నుత్తమోదురాధర్మోమధురఃప్రియదర్శనః ॥ ౧౯౨ ॥ సురేశశ్వరణంసర్వశ్శబ్దబ్రహ్మ
సతాంతః । కాలభక్షకలజ్కారికజగజ్జీకృతవాసుకిః ॥ ౧౯౩ ॥ మహేష్వనో
మహీభద్రానిమృశజోవిశృంఖలః । ద్యుమణిస్తరణిర్ధన్యస్సిద్ధిదస్సిద్ధిసాధనః ॥ ౧౯౪ ॥
నివృత్తస్సంవృతశ్శిల్పీప్రవృథోరసోమహాభుజః । ఏకజ్యోతిర్నిరాకల్యోనరోనా
రాయణప్రియః ॥ ౧౯౫ ॥ నిర్దేపోనిష్ఠప్రజ్ఞాత్మానిర్వృప్రోవ్యగ్రనాశనః । స్త
వ్యస్తవప్రియస్తోతావ్యాసమూర్తిరనాకులః ॥ ౧౯౬ ॥ నిగవద్యవదోపాయోవి
ద్యారాశిరవిక్రమః । ప్రశాస్తబుద్ధిరతుద్రఃతుద్రహానిత్యసుందరః ॥ ౧౯౭ ॥ దైర్యగ్ర
ధుర్యోధాత్రీతశ్శృకల్యశ్వర్యరీవతిః । పరమార్థగురుర్ద్వైత్తిగురురాశ్రితవత్సలః ॥ ౧౯౮ ॥
రసోరసజ్జస్సర్వజ్జస్సర్వసత్త్వావలక్ష్మనః ॥ సూతః ॥ ఏవంనామ్నాంసహస్రేణు
ప్రౌవవృషభధ్వజమ్ ॥ ౧౯౯ ॥ స్నాపయామానచవిభుఃపూజయామానపజురైః ॥
వరీతూర్థంహరేఃపూజాకమలేషుమహేశ్వరః ॥ ౨౦౦ ॥ గోపయామానకమలం
తదైకంభువనేశ్వరః । హృతపుష్పహరిస్తత్రకీమిదంస్త్యభ్యుదన్తయః ॥ ౨౦౧ ॥
జ్ఞాత్వాస్వవేత్రముద్భవ్యసర్వసత్త్వావలక్ష్మనమ్ । పూజయామానభావేననామ్నా
తేనజగద్గురుమ్ ॥ ౨౦౨ ॥ తతస్త్రవిభుర్ద్వైత్తితథాభూతంహరోహరిమ్ । తస్మాద
వతతారాశుమణ్డలాత్పవకస్యచ ॥ ౨౦౩ ॥ కోటిభాస్కరసజ్కారశంజటావళు
టచుణ్డీతమ్ । జ్వాలామాలావృతందివ్యంతీక్ష్ణదంష్ట్రంభయజగరమ్ ॥ ౨౦౪ ॥ శూ
లటకాగదాచక్రకున్తపాశధరంహరమ్ । వరదాభయహస్తంచద్విపిచర్స్తోతరీణు

కమ్ || ౧౬౫ || ఇథంభూతంతదాదృష్ట్యభవంభస్తవిభూషితమ్ । హృష్టోననశ్చ
కారాశుదేవదేవంజనార్దనః || ౧౬౬ || దుద్రువుస్తంపరిక్రమ్యసేవ్యాదేవాస్త్రైలోచ
నమ్ । చచాలబ్రహ్మభువనంవకమ్పేచవసుధరా || ౧౬౭ || దదాహతేజస్తచ్చమోఖః
ప్రాప్తవైశతయోజనమ్ । అథస్తాచోచ్చైర్ధ్వితలైవహహీశ్యకృతభూతలే || ౧౬౮ ||
తదాప్రాహమహాదేవఃప్రహసన్నివశజగరః । సమ్ప్రీత్యప్రణయాద్విష్ణుంకృతాజ్ఞా
లిపుటంస్థితమ్ || ౧౬౯ || జ్ఞాతంహయేదమభునాదేవకార్యంజనార్దన । సుదర్శనాఖ్యం
చక్రంవదదామితవశోభనమ్ । ౧౭౦ || యద్రూపంభవతాదృష్టంసర్వలోకభయజగ
రమ్ । హితాయతవయతేనతవభావాయసువ్రత || ౧౭౧ || శాస్త్రంరణాజిరేవిష్ణోదేవా
నాంమఃఖసాధనమ్ । శాస్త్రస్యచాస్త్రంశాస్త్రసాస్యచాస్త్రేనాస్త్రీణికింభలమ్ || ౧౭౨ ||
శాస్త్రస్యసమరేచాస్త్రంశాస్త్రరేవతవస్వినమ్ । యోధృశ్చాస్త్రైబలచ్చేదకేవరస్యబ
లవృద్ధిదః || ౧౭౩ || దేవైరశాస్త్రైర్యక్షాపంహదీయంభావయావ్యయమ్ । కిమాయు
ధేనవైకార్యంయోధుందేవారిసూదన || ౧౭౪ || తుమాయుధినకార్యవైయోధుందే
వారిసూదన । అనాగతేఽతేచదార్భవ్యస్యజనోతగరే || ౧౭౫ || అకాలికేత్యథ
క్షేచఅసగ్ధేవారిసూదన । ఏవముక్తావదదాచక్రంసూర్యాయుతసమప్రభమ్ || ౧౭౬ ||
నేత్రంచనేతాజగతాంవ్రభురైవవత్సన్నిభమ్ । తదావ్రభృతంప్రాహమఃపద్మాతు
మితిసువ్రతమ్ || ౧౭౭ || దత్తైవనంయనంచక్రంవిష్ణువేనీలలోహితః । పస్పర్శచకరా
భ్యాంవైసుశుభాభ్యామువాచహ || ౧౭౮ || వరదోహంవరక్రేష్టవరాస్వరయచేష్ఠి
తాః । భక్త్యావశీకృతోనూనంత్యయాహంపురుషోత్తమ || ౧౭౯ || ఇత్యుక్తోదేవదే
వేనదేవదేవంప్రణమ్యతమ్ । త్వయిభక్తిర్మహాదేవప్రసీదవరముత్తమమ్ || ౧౮౦ ||
నాన్యమిచ్ఛామిభక్తానామార్తయోనాస్త్రీయస్సృభో । తచ్చుక్త్యావచనంతస్సృద
యావాన్సుతరాంభవః || ౧౮౧ || పస్పర్శచదదాతస్తైశ్రద్ధాంశీతాంశుభూషణః ।
ప్రాహనైవంమహాదేవఃపరమాత్మానమచ్యుతమ్ । ౧౮౨ || త్వయిభక్తశ్చవత్సృశ్చపూ
జ్యశ్చైవసురాసురైః । భవిష్యసిసంస్తేజాహుశ్చస్రీసాదాత్సరోక్షమ || ౧౮౩ ||
యదాసతీదతుపుత్రీవినిద్యైవసులోచనా । మాతరంపితరంవత్సంభవిష్యతసురేశ్వ
రీ || ౧౮౪ || దివ్యాహైవవతీవిష్ణోతదాత్మనపిసువ్రత । భగినీంతవకల్యాణందేవీంహైమ
వతీముమామ్ || ౧౮౫ || నియోగాద్యున్మీకాసాన్సద్భింప్రదాస్యసిమమైవతామ్ । మన్మ
హృద్భీచలోకానాంమధ్యేపూజ్యోభవిష్యసి || ౧౮౬ || సాంధివ్యేనచభావేనతదావ్రభృ
తిశజగరమ్ । ద్రక్ష్యసేచప్రసన్నేనమిత్రభూతమివాత్మనా || ౧౮౭ || ఇత్యు
క్త్యావర్తదేరుద్రోభగవాన్సీలలోహితః । జనార్దనోపభగవాన్దేవానామపిసన్ని
ధౌ || ౧౮౮ || అయాచతమహాదేవంబ్రహ్మణంమునిభిస్సమమ్ । మయాప్రోక్తంస్త
వందివ్యంవత్తయోనేనుశోభనమ్ || ౧౮౯ || యిషలేచ్ఛృణుయాద్వాపిత్రావయే

ద్వాద్విజోత్తమాః । ప్రతినామిహిరణ్యస్య దత్తస్య ఫలమాపున్యాత్ ॥ ౧౯౦ ॥ ఆ
 త్వమేథసహసేణఫలంభవతితస్యచై । ఘృతాద్యైస్సాన్నిపయేద్రుద్రంధ్రాల్వావైకల
 తైశ్శుభైః ॥ ౧౯౧ ॥ నామ్నంసహస్రేణానేనశ్రద్ధయాశివమీశ్వరమ్ । సోపియజ్ఞస
 హస్రస్యఫలంలభ్యాంసరేశ్వరైః ॥ ౧౯౨ ॥ పూజ్యోభవతిరుద్రస్యప్రీతిర్భవతితస్య
 చై । తథాస్త్రితితథాప్రాహుపర్వయోనేజ్వనార్దనమ్ ॥ ౧౯౩ ॥ జగ్ముఃప్రణవతైస్య
 సందేవదేవంజగద్గురుమ్ । తస్మాన్నామ్నంసహస్రేణాపూజయేదనఘోద్విజాః ॥ ౧౯౪ ॥
 జపేన్నామ్నంసహస్రంచసయాతిపరమాంగతిమ్ ॥ ౧౯౫ ॥ * *

ఇతి శ్రీమహాపురాణే లైక్ష్ణే పూర్వ భాగే పరమేశ్వరాద్విజోత్త
 క్రలాభకథనం నామ ఏకోన శతతమోధ్యాయః.

శ్రీ దేవీసన్మవకథనమ్ ౬

మువయః ॥ సన్మవస్సూదితోదేవ్యాస్త్యయాసూతమహామతే । సవిస్త
 రంవదస్వాద్యసతీత్వేచయథాతథమ్ ॥ ౧ ॥ మేనాజత్వంఘోదేవ్యాదక్షయజ్ఞవి
 మర్దనమ్ । విష్ణునాచకథందత్తాదేవదేవాయశస్థవే ॥ ౨ ॥ కల్యాణంవాకథంతస్య
 వక్త్రమర్హసిసామృతమ్ । తేహంతద్వచనంశ్రుత్వాసూతఃపారాణికోత్తమః ॥ ౩ ॥ స
 మ్భవంచమహాదేవ్యాఃప్రాహతేహంఘోదేవ్యామ్ । సూతః । బ్రహ్మణాకథితంపూ
 ర్వందణీనేతత్సువిస్తరమ్ ॥ ౪ ॥ యుష్మభిర్వైకుమారాయతేనవ్యాసాయధీమతేతస్మై
 దహముపశ్రుణ్వప్రవదామిసువిస్తరమ్ ॥ ౫ ॥ వచనాద్వోఘోదేవభాగాఃప్రణమ్యామాం
 తథాభవమ్ । సాభగాభ్యాజగద్ధాత్రీలిక్ష్మమూర్తేస్త్రివేదికా ॥ ౬ ॥ లిక్ష్మమృగవా
 ద్వాభ్యాంజగత్సృష్టిర్ద్విజోత్తమాః । లిక్ష్మమూర్తిశ్శివోజ్యోతిస్తమసశ్చోపరిస్థితః ॥ ౭ ॥
 లిక్ష్మవేదిసమాయాగాదగ్ధనారీశ్వరోభవత్ । బ్రహ్మణంపదధేదేవమగ్రేపుత్రంచతు
 ర్ముఖమ్ ॥ ౮ ॥ ప్రాహిణోతిస్తతస్యైవజ్ఞానంజ్ఞానమయోహరః । విశ్వాధికోసా
 భగవానగ్ధనారీశ్వరోవిభుః ॥ ౯ ॥ హిరణ్యగర్భంతందేవోజాయమానమవశ్యత
 సోపిరుద్రంఘోదేవంబ్రహ్మవశ్యతశఙ్కరమ్ ॥ ౧౦ ॥ తందృష్ట్వాసంస్థితందేవమగ్ధ
 నారీశ్వరంప్రభుమ్ । తుష్టావవాస్పిరిష్టాభిర్వరదంవారిజోద్భవః ॥ ౧౧ ॥ విభజస్వే
 తివిశ్వేశంవిశ్వాత్సనమజ్యోవిభుః । ససగ్ధదేవీంవామాజ్ఞాత్పత్నీంచైవాత్మనస్స
 మామ్ ॥ ౧౨ ॥ శ్రద్ధాహ్యస్యశుభావత్పతతఃపుంసఃపురాతనీ । సైవాజ్ఞయావిభో
 ర్దేవీదక్షపుత్రీబభూవహ ॥ ౧౩ ॥ సతీసంజ్ఞాతదాసావైరుద్రమేవాశ్రితావతిమ్ । ద
 క్షంవినిష్ట్యకాలేనదేవీమేనాహ్యభూత్సునః ॥ ౧౪ ॥ నారదస్యైవదక్షోపిశాపాదేవం
 వినిష్ట్యచ । అవజ్ఞాదుర్మదోదక్షోదేవదేవముమావతిమ్ ॥ ౧౫ ॥ అనాదృశ్యకృత్సిం
 హాత్వాసతీదక్షేణతత్క్షణాత్ । భస్మీకృత్వాత్మనోదేహంయోగమార్గేణసాపు

సః॥ ౧౬॥ బహువపార్వతీదేవీతపసాచగరేఃప్రభాః॥ జ్ఞాత్వైవశ్శుగవాన్మర్గోదదాహ
 ఋషితఃప్రభుః॥ ౧౭॥ దక్షస్యపిపులంయజ్ఞంచావనేర్వచనాదపి । చ్యవనస్యసు
 తోధీమాన్దధీభఇతివిశ్రుతః॥ ౧౮॥ విజిశ్యవిష్ణుంసమరేప్రసాదాత్ప్ర్యుక్తస్యచ
 విష్ణునాలోకపాలాంశ్చశశావచమునీశ్వరః॥ ౧౯॥ రుద్రస్యక్రోధజేనైవహ్నినా
 హవిషాసురాః । వినాశోవైక్షణాదేవమాయయాశబరస్యవై॥ ౨౦॥

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లక్ష్మే పూర్వభాగే దేవీ
 సప్తవకథనంనామ శతతమోధ్యా యః

——————
 శ్రీదక్షయజ్ఞవినాశకథనమ్ శ్రి

యువయః॥ విజిశ్యవిష్ణునాసార్ధంభగవాన్పరమేశ్వరః । సర్వాన్దధీభవచ
 నాత్రాథంభేజేనుహేశ్వరః॥ ౧॥ సూతః॥ దక్షయజ్ఞేనుపిపులేదేవాన్సృష్టాపురో
 గమాః । దదాహభగవాన్రుద్రస్యగ్వాన్మునిగణానపి॥ ౨॥ భద్రోనామగణస్తేన
 ప్రేషితఃపరమేష్ఠినా । విప్రయోగేనదేవ్యావైదుస్సహనైవసువ్రతాః॥ ౩॥ సో
 సృజద్విరభద్రశ్చగణేశాన్రోహజాఞ్చభూటాః । గణేశ్వరైస్సమారుహ్యరథంభద్రఃప్ర
 తాపవాః॥ ౪॥ గన్తుంవక్రేమతంయస్యసారథిశ్శుగవానజః । గణేశ్వరాశ్చతేన
 ర్వేవివిధాయుధపాణయః॥ ౫॥ ఏమాన్వైర్విశ్వతోభద్రైస్తనస్వయరథోసురాః॥
 హిమవచ్ఛిఖరేరమ్యేహేమశ్చక్లేనుశోభనే॥ ౬॥ యజ్ఞవాటస్తథాతస్యగణాద్వా
 రసమీవతః । తద్దేశేనైవవిఖ్యాతంశుభంకనఖలంద్విజాః॥ ౭॥ దగ్ధంవైప్రేషి
 తశ్చసౌభగవాన్పరమేష్ఠినాతదోత్పాతోబహువాథలోకానాంభయశంసనః॥ ౮॥
 పర్వతాశ్చవృశీర్యస్తప్రచకమేవనున్ధరామరుతశ్చాప్యఘూర్ణస్తమతులభేమకరాల
 యః॥ ౯॥ అగ్నయోనైవదీవ్యన్దినదదీవ్యతిథాసురః । గ్రహశ్చనవకాశ్యనేనదే
 వానచదానవాః॥ ౧౦॥ తతఃక్షణాత్ప్రసృతైవయజ్ఞవాటంకుహత్కనః । రో
 మజైస్సహితోభద్రఃకాలాగ్నిరివచాపరః॥ ౧౧॥ ఉవాచభద్రోభగవాన్దక్షంచా
 మితతేజసమ్ । సన్నరూదేవదత్తాద్యమునీదేవాన్నినాకినా॥ ౧౨॥ దగ్ధంస
 మ్మేషితశ్చాహంభవస్తంసమునీశ్వరైః । ఇత్యుత్తాయజ్ఞశౌలాంతాందదాహగణ
 పుజవః॥ ౧౩॥ గణేశ్వరాశ్చసంకుర్ధాయూపానుత్పట్యవిక్షిపుః । ప్రస్తోతాస
 హహేమాత్రాచదగ్ధంచైవగణేశ్వరైః॥ ౧౪॥ గృహీత్వాగణపాస్సర్వాన్గోస్త్రో
 తసేవిక్షిపుః । వీరభద్రోమహాతేజాశ్చక్రస్యోద్యచ్ఛతఃకరమ్॥ ౧౫॥ వ్యజ్ఞంభ
 యదదీనాన్తాతథాన్యేషాందినాకసామ్ । భగస్యనేత్రేచోత్పట్యరజాగ్రిణీల
 యా॥ ౧౬॥ నిహత్యముష్ఠినాదంతాన్పుష్టశ్చైవంస్యపాతయత్ । తథాచస్త్రమసం
 దేవంపాదాన్పుష్టేనలీలయా॥ ౧౭॥ ఘర్షయామాసభగవాన్విరభద్రఃప్రతాపవాః ।

చిచ్ఛేదచశిరస్తస్యశక్రస్యభగవాన్సుగ్రీభాః ॥ ౧౮ ॥ వహ్నిర్హస్తస్వయంభిత్యా
జిహ్వముత్పట్నలీలయా ॥ జఘానమూర్ధ్నిపాదేనవీరభద్రోహహాబలః ॥ ౧౯ ॥
యమస్యదణ్డంభగవాన్సుగ్రీచిచ్ఛేదస్వయంప్రభుః ॥ జఘానదేవమీశానంత్రీశూలేనమ
హాబలమ్ ॥ ౨౦ ॥ త్రయస్త్రీంశత్సురానేవంజనిహత్యాప్రయత్నతః ॥ త్రయశ్చ
త్రిశతం తేహంత్రీసాహస్రంవలీలయా ॥ ౨౧ ॥ త్రయంచైవసురేష్టాశ్రాంజఘానవ
మనీశ్వరా ॥ అన్యంత్రుదేవాద్దేవోసౌసర్వాన్యద్ధాయసంస్థితా ॥ ౨౨ ॥ జ
ఘానభగవాన్సుద్రుక్షిణ్డముప్త్యేదిసాయతైః ॥ అథవిష్ణుర్మహాతేజాశ్చక్రముద్యన్య
మూర్ధ్నితః ॥ ౨౩ ॥ యయోధభగవాన్స్తేనరుద్రేణసహమాధవః ॥ తయోస్సమభ
వమ్యుద్ధంసుఘోరంరోమహర్షణమ్ ॥ ౨౪ ॥ విష్ణోర్యోగబలాత్తస్యదివ్యదేహోన్ముదా
రుణాః ॥ శక్తిచక్రగదాహస్తాఅసంఖ్యాతాశ్చజజ్జరే ॥ ౨౫ ॥ తాన్సర్వాన్పదేహో
సానారాయణసమప్రభా ॥ నిహత్యగదయావిష్ణుంతాడయామాసమూర్ధ్ని ॥ ౨౬ ॥
తతశ్చోరసింహదేవంలీలయైవరణాజరే ॥ పపాతచతదాభూమావిసంజ్ఞఃపురుషోత్త
మః ॥ ౨౭ ॥ పునరుత్థాయతంహన్తుంచక్రముద్యన్యసప్రభుః ॥ క్రోధరక్షేక్షణశ్రీ
మానశివత్పురుషర్షభః ॥ ౨౮ ॥ తస్యచక్రంచయద్రౌద్రంకాలాదిత్యసమప్రభమ్
వ్యప్తస్ఫుయదదీనాన్కారస్థంనచచాలసః ॥ ౨౯ ॥ అనిష్ఠస్సన్భుతస్తేనశృజవాస
నిశ్చలః ॥ త్రిభువ్వుత్పతంశార్ఙ్గంత్రీధాభూతంప్రభోస్తదా ॥ ౩౦ ॥ శార్ఙ్గోటిప్ర
సక్తాద్వైచిచ్ఛేదచశిరఃప్రభాః ॥ భిన్నంవనపపాతాశుశిరస్తస్యరసాతలే ॥ ౩౧ ॥
వాయునాప్రేరితంచైవప్రాణజేనపినాకినా ॥ ప్రవివేశతదాచైవతదీయాహవనీయక
మ్ ॥ ౩౨ ॥ తస్యవిధ్యస్తకలశంభగ్నయావంసతోరణమ్ ॥ ప్రదీపితమహాశాలంధ్ర
ప్ర్యయజ్ఞోపిమద్రువే ॥ ౩౩ ॥ తంతదామృగయాపేణధావన్తంగగనంప్రతి ॥ వీ
రభద్రస్సమాధాయవిశిరస్సుమధాకరోత్ ॥ ౩౪ ॥ తతఃప్రజాపతింధర్మంకశ్యవంవ
జగద్గురుమ్ ॥ అరిష్టనేమినంవీరోబహుపుత్రంచునీశ్వరమ్ ॥ ౩౫ ॥ మునిమజ్జీరసంచై
వకృష్ణాశ్వంచమహాబలః ॥ జఘానమూర్ధ్నిపాదేనదక్షంచైవయశస్సినమ్ ॥ ౩౬ ॥
చిచ్ఛేదచశిరస్తస్యదదాహాగ్నోద్విజోత్తమాః ॥ సురస్యత్యాశ్చనాసాగ్రందేవమా
తుస్తతైవవ ॥ ౩౭ ॥ నికృత్యకరజాగ్రేణవీరభద్రఃప్రతాపవా ॥ తస్థాశ్రియాశ్చ
తోమధ్యేప్రేతస్థానేయధాభవః ॥ ౩౮ ॥ ఏతస్మిన్నేవకాలేతుభగవాన్సుద్మసంభ
వః ॥ భద్రమాహమహాతేజాఃప్రార్థయన్ప్రణతఃప్రభుః ॥ ౩౯ ॥ అలంక్రోధేనవైభ
ద్రసప్తాశ్చైవదివౌకసః ॥ ప్రసీదక్షన్యతాంసర్వంరోమజైస్సహసువ్రత ॥ ౪౦ ॥
సోపిభద్రఃప్రభావేనబ్రహ్మణఃపరమేస్థినః ॥ శమంజగామశనక్తశ్చాన్తస్తస్థాతదాజ్ఞ
యా ॥ ౪౧ ॥ దేవోపేతత్రభగవాన్స్తరిత్యేవృషధ్వజః ॥ సగణస్సర్వదశ్శర్వస్సర్వలో
కమహేశ్వరః ॥ ౪౨ ॥ ప్రార్థితశ్చైవదేవేనబ్రహ్మణాభగవాన్భవః ॥ హతానా

చతదాతేషాం ప్రదదౌ పూర్వవస్త్రమమ్ ॥ ౪౩ ॥ ఇంద్రస్య చశిరస్తస్య విష్ణోశ్చైవ మహాస్తనః । దక్షస్య చ మునీంద్రస్య తథా స్యేషాం మహేశ్వరః ॥ ౪౪ ॥ వాగీశ్యాశ్చైవ వనాసాగ్రం దేవమాతుస్తథైవచ । సప్తానాం జీవితం చైవ వరాణి విధానిచ ॥ ౪౫ ॥ దక్షస్య ధ్వస్తవక్త్రస్య శిరసా భగవాన్ పురుషః । కల్పయామాస వైవక్త్రం లీలయాచ మహాస్థవః ॥ ౪౬ ॥ దత్తోపి లబ్ధసంజ్ఞశ్చ సముద్ధాయకృతాజ్ఞలిః । తుష్టవాదేవ దేవేశం శబ్దగారం వృషభధ్వజమ్ ॥ ౪౭ ॥ పుత్రస్తేన మహాతేజాః ప్రదాయ విధాన్సురాః । గాణపత్యం దదౌ తస్య దత్తాయాక్షిప్తకర్మణే ॥ ౪౮ ॥ దేవాశ్చ సర్వే దేవేశం తుష్టువుః పరమేశ్వరమ్ । నారాయణశ్చ భగవాంస్తుష్టవాచకృతాజ్ఞలిః ॥ ౪౯ ॥ బ్రహ్మచ మనయస్స ర్యేపుథకృథగజోద్భవమ్ । తుష్టువుద్దేవదేవేశం నీలకణ్ఠం వృషధ్వజమ్ ॥ తాద్దేవాననుగృహ్యైవ భవో వ్యస్తరథీయత ॥ ౫౦ ॥ * * *

ఇతి శ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీ పూర్వభాగే దక్షయజ్ఞవిధ్యం సంసం నామ ఏకాధికశతతమో ధ్యాయః.

— శ్రిపరమేశ్వరకృతమదనదానాదికథనమ్. —

ఋషయః ॥ కథంహి మవతః పుత్రీబభూవామ్బు సతీశుభా । కథంవాదేవదేవేశమవాపవతి మీశ్వరమ్ ॥ ౧ ॥ సూతః ॥ సామేనాతనుమాత్రిత్యస్వేచ్ఛయైవ వరాణానా తదా హైమవతీ జన్మైరపసాచద్విజోత్తమాః ॥ ౨ ॥ జాతకర్తృదికాస్స సర్వాశ్చ కారవగిరీశ్వరః । ద్వాదశే చతదావద్దేహ్యుక్తే హైమవతీశుభా ॥ ౩ ॥ తపస్తేపి తదా సార్థమనుజాచశుభాననా । అన్యచ దేవీహ్యనుజా సర్వలొకనమస్మృతా ॥ ౪ ॥ ఋషయశ్చ తదా సర్వే సర్వలొకమహేశ్వరీమ్ । తుష్టువుస్తవసాదేవీం సమావృత్య సమస్తతః ॥ ౫ ॥ జ్యేష్ఠాహ్యవగ్ధాహ్యనుజాచైవ గ్ధాశుభాననా । తృతీయాచవరా రోహితథాచైవైకపాటలా ॥ ౬ ॥ తపసాచమహాదేవ్యాః పార్వత్యాః పరమేశ్వరః । వశీకృతోమహాదేవస్స ర్వభూతపతిర్భవః ॥ ౭ ॥ ఏతస్మిన్నేవ కాలే తుతారకోనామ దానవః । తారాత్మజోమహాతేజాబభూవదితినందనః ॥ ౮ ॥ తస్య పుత్రాస్త్రయశ్చాపి తారకాత్మోమహాసురః । విద్యుత్కాలీచభగవాన్ సుమలాక్షశ్చ వీర్యవాన్ ॥ ౯ ॥ పితామహస్తథాప్రేషాంతారోనామ మహాబలః । తపసాలబ్ధవీర్యశ్చ ప్రసాదాద్భ్రష్టాణః ప్రభోః ॥ ౧౦ ॥ సోపితారోమహాతేజాస్త్రైలోక్యం సచరాచరమ్ । విజిత్య సమ, రేపూర్వం విష్ణుంచ జితవానసా ॥ ౧౧ ॥ తయోస్స మభవచ్యుద్ధం సుఘోరరోమహర్షణమ్ । దివ్యం వర్షసహస్రం తుదివారాత్రమవిశ్రమమ్ ॥ ౧౨ ॥ సరథం విష్ణుమాదాయ విత్తేషతయోజనమ్ । తారేణ విజితస్స క్షేమద్రావగరుడధ్వజః ॥ ౧౩ ॥ తారోవరాజ్ఞతగుణం లబ్ధ్వా శతగుణం బలమ్ । పితామహాజ్ఞగత్సర్వమవాపదితినంద

నః ॥ ౧౮ ॥ దేవేంద్ర ప్రముఖాన్జిత్యాదేవాద్దేవేశ్వరేశ్వరః । వారయామానతైర్దే
వాన్సర్వలోకేషుమాయయా ॥ ౧౯ ॥ దేవతాశ్చ సహేంద్రేణ తారకాద్భయపీడి
తాః । నశన్తిం తథిరేకూరాశ్శరణంవాభయార్దితాః ॥ ౨౦ ॥ తదామరపతిశ్శ్రీమా
న్సన్నిపత్యామరప్రభుః । ఉవాచాక్షిరసం దేవోదేవానామపిసన్నిధౌ ॥ ౨౧ ॥ భగ
వంస్తారకానామతారజోదానవోత్తమః । తేనసన్నిహితాయుద్ధేవత్సాగోపతినాయ
థా ॥ ౨౨ ॥ భయాత్తస్మాన్మహాభాగబృహద్యుద్ధేబృహస్పతే । అనికేతాభ్యు
న్యైతేశకున్తాభవపక్షరే ॥ ౨౩ ॥ అస్మాకంయాన్యమోఘానాయుధాన్యక్షిరోవర ।
తానిఘోఘానిజాయన్తేనభావాదమరద్విషః ॥ ౨౪ ॥ దశవర్ష సహస్రాణిద్విగుణా
నిబృహస్పతే । విష్ణునాయోధితోయుద్ధేతేనాపినచసూదితః ॥ ౨౫ ॥ యస్తేనాని
ర్జితోయుద్ధేవిష్ణునాప్రభవిష్ణునా । కథమన్మద్విధస్తస్యస్థాస్యతేనమరేగతః ॥ ౨౬ ॥
ఏవముక్తస్తుశక్రేణజీవసాన్సర్గంనురాధిపైః । సహస్రాక్షేణచవిభుంసమాప్రిప్యాహ
కుశధ్వజమ్ ॥ ౨౭ ॥ సోపితస్యముఖాచ్ఛ్చుత్వాప్రణయాత్ప్రేణితా ర్చివః । దేవైరశే
షైస్సేంద్రైస్తుజీవమాహపితామహః ॥ ౨౮ ॥ జానేవోర్తింసురేంద్రాణాంతథాపిశ్య
ణుసామ్నుతమ్ । వివిద్యదక్షంయాదేవీసతీరుద్రాజ్ఞ సమ్భవా ॥ ౨౯ ॥ ఉమా
హైమవతీజజ్ఞేసర్వలోకసమస్కృతా । తస్యాశ్చైవేహయాపేణయాంయాదేవా
న్సురోత్తమాః ॥ ౩౦ ॥ విభోర్యతధ్వమాక్రష్టుంరుద్రస్యాస్యమనోమహత్ । తయో
ర్యోగేనసమ్భుతస్కృత్తక్షదరఃప్రభుః ॥ ౩౧ ॥ మదాసోద్వాదశభుజస్సేనానీ
పావకిఃప్రభుః । స్వాహాయఃకార్తికేయశ్చగాక్షేయశ్శరధామజః ॥ ౩౨ ॥ దేవశ్చ
ఖోవిశాఖశ్చనైగమేశశ్చవీర్యవాక్ । సేనాపతికుమారాభ్యుస్సర్వలోకసమస్కృ
తః ॥ ౩౩ ॥ లీలయోవమహాసేనఃప్రబలంతారకాసురమ్ । బాలోపిపినిహత్యైకోదే
వాన్సన్తారయిష్యతి ॥ ౩౪ ॥ ఏవముక్తస్తదాతేనబ్రహ్మణాపరమేష్ఠినా । బృహ
స్పతిస్తథాసేంద్రైర్దేవైర్దేవంప్రణమ్యతమ్ ॥ ౩౫ ॥ మేరోశ్చిఖరమాసాద్యస్తరంస
స్కారసువ్రతః । స్తరణాద్దేవదేవస్యస్త్రోపిసహభార్యయా ॥ ౩౬ ॥ త్యాసమంసమా
గమ్యనమస్కృత్యకృతాజ్ఞలిః । సశక్రమాహతంజీవంజగజ్జీవోద్విజోత్తమాః ॥ ౩౭ ॥
స్త్రుతోయద్భవతాజీవసమ్భుప్రోహంతవాన్రికమ్ । బూహియన్వేపథాతవ్యం
మాహసురపూజితః ॥ ౩౮ ॥ తమాహభగవాన్శక్రస్సమాభ్యవ్యమకరధ్వజమ్ ।
శజరేణామ్నికామద్యసంయోజయయాథాసుఖమ్ ॥ ౩౯ ॥ తయాసురమతేయేనభ
గవాన్స్త్రిమభధ్వజః । తేనమాద్దేణమార్గస్యవత్పూరత్యానయాసహ ॥ ౪౦ ॥
సోపితుష్టోమహాదేవఃప్రదాస్యతిశుభాంగతిమ్ । విప్రయుక్తస్తయాపూర్వంలభ్యాతాం
గిరిజాముమామ్ ॥ ౪౧ ॥ ఏవముక్తోనమస్కృత్యదేవదేవంశచీవతిమ్ । దేవదేవా
శ్రమంగస్తంమతించక్రేతయాసహ ॥ ౪౨ ॥ గత్వాతదాక్రమేశమోఘస్సహరత్య

మహాబలః । వసన్తేనసహాయేనదేవయోక్తుమనాభవత్ ॥ ౩౯ ॥ తతస్సమేక్య
మదనంహసన్తేన(స్త్రి)యవృక్షః । నయనేనతృతీయేనసావజ్ఞంతమవైక్షత్ ॥ ౪౦ ॥
తతోస్యనేత్రజోవహ్నిర్మదనంపార్వతస్థితమ్ । అదవత్తస్మాదేవలలావకరుణం
రతిః ॥ ౪౧ ॥ రత్యాఃప్రలాపమాకర్ణ్యదేవదేవోనృపధ్వజః । కృపయావరయాప్రా
హకామవత్సంధిరీక్ష్యత్ ॥ ౪౨ ॥ అమూర్తోపిభువంభద్రేకార్యంసర్వంవతిస్తవ । రతి
కాలేభువంభద్రేకరివ్యతినసంశయః ॥ ౪౩ ॥ యదావిష్ణుశ్చభవితావాసుదేవోమ
హాయశాః । శాపాద్భుగోర్మహాతేజాస్సర్వలోకహితాయవై ॥ ౪౪ ॥ తదాతస్య
సుతోయశ్చసపతిస్తేభవివ్యతి । సాప్రణమ్యతదారుద్రంకామవత్సశుచిస్తీతా ॥ ౪౫ ॥
జగామమదనంలభ్యావసన్తేనసమన్వితా ॥ ౪౫ ॥ * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మే పూర్వభాగే పరమేశ్వరకృతమదన
దాహాదికథనం నామద్వ్యధికశతతమోధ్యాయః.

శ్రిపార్వతీస్వయంవరాదికథనమ్. శ్రి

సూతః॥ తపసాచమహాదేవ్యాఃపార్వత్యావృషభధ్వజః । ప్రీతశ్చభగవాన్భు
ర్వోవచనాద్భక్తిహృణస్తదా ॥ ౧ ॥ హితాయచాశ్రమాణాంచక్రీడాగ్రంభగవాన్భు
వః । తదాహైమవతీందేవీమువయేమేయథావిధి ॥ ౨ ॥ జగామనస్వయంబ్రహ్మమ
రీచ్యాదైర్మహర్షిభిః । తపోవనంమహాదేవ్యాఃపార్వత్యాఃపత్నసమ్భవః ॥ ౩ ॥ ప్ర
దక్షిణీకృత్యచతాందేవీంనజగతోరణీమ్ । కిమగ్రంతపసాలోకాస్తస్మిన్తాపయసిశైల
జే ॥ ౪ ॥ త్వయాసృష్టంజగత్సర్వంమాతస్త్వంమావిగాశయ । త్వంహిసద్ధారయే
ల్లోకానిమాస్తస్మిన్రాస్తస్త్వతేజసా ॥ ౫ ॥ సర్వదేవేశ్వరశ్శ్రీమాస్తస్వలోకపతిర్భు
వః । యస్యవైదేవదేవస్యవయంకిజరవాదినః ॥ ౬ ॥ సప్తవరమేశాసస్వయంచ
వరయివ్యతి । వరదేయేనస్మష్టాసినవిగాయస్త్యయామ్భికే ॥ ౭ ॥ వర్తతేనాత్రస
న్దేహస్తవభర్తాభవివ్యతి । ఇత్యుక్త్వాతాంసమస్కృత్యముహుస్సమేక్యపార్వ
తీమ్ ॥ ౮ ॥ గతేపితామహేవాదేవోభగవాన్పరమేశ్వరః । జగామానుగ్రహంకర్తుం
ద్విజరాపేణచాశ్రమమ్ ॥ ౯ ॥ సాచదృష్ట్వామహాదేవంద్విజరాపేణసంస్థితమ్ ।
ప్రతిభాద్యైఃప్రభుంజ్ఞాత్వాననామవృషభధ్వజమ్ ॥ ౧౦ ॥ సమ్పూజ్యవరదందేవం
త్రాహ్మణచ్చత్తనాగతమ్ । తుష్టావపరమేశాసంపార్వతీవరమేశ్వరమ్ ॥ ౧౧ ॥ అను
గృహ్యతదాదేవీమువాచప్రహసన్నివ । కులధర్మాశ్రయంరక్షన్మాధరస్యమహాత్మ
నః ॥ ౧౨ ॥ క్రీడాగ్రంచసతాంమధ్యేసర్వదేవపతిర్భువః । స్వయంచరేమహాదేవత
దివ్యేసుశోభనే ॥ ౧౩ ॥ అస్థాయరూపంయత్సమ్యంసమేష్మ్యేజంసహత్వయా ।
త్యుక్త్వాతాంసమాలోక్యదేవోదివ్యేనచతుషా ॥ ౧౪ ॥ జగామేష్టంతదాదివ్యం
స్వలిరంత్రయయాచసా । దృష్ట్వాహృష్టస్తదాదేవీంమేనయాతుహినాచలః ॥ ౧౫ ॥

అవిశ్వాహూయసమ్మూల్యపుత్రంసాతూత్తపస్విసీమ్దుహితుద్దేవదేవేననజానన్మభి
మద్భిరమ్ ॥ ౧౬ ॥ స్వయంవరంతదాదేవ్యాస్సగ్వలోకేష్వఘోషయత్ ।
అథబ్రహ్మచభగవాన్విష్ణుసాన్తూజ్జనార్దనః ॥ ౧౭ ॥ శత్రుశ్చభగవాన్స్తహిర్నాస్మాన్సూ-
రోభగవీవచ । త్వష్టేర్యమావసాస్పృశ్యయమోవరుణవీవచ ॥ ౧౮ ॥ వాయుస్సన-
స్తథేశానోరుద్రాశ్చమునయస్తథా । అశ్వినాద్వానశాదిత్యాగన్ధర్వాగరుడస్తథా ॥
యతూస్సిద్ధాస్తథాసాధ్యాదైత్యాఃకిమ్బురుషోరగాః । సముద్రాశ్చనదావేదామస్త్రా-
స్త్రాత్రాదయఃక్షణాః ॥ ౨౦ ॥ నాగాశ్చవర్వతాస్సర్వేయజ్ఞాస్సూర్యాదయోగ్రహాః ।
త్రయస్త్రైంశచ్చదేవానాంత్రయశ్చత్రైశతంతథా ॥ ౨౧ ॥ త్రయశ్చత్రైసహస్రంచతథా
స్త్రైబహవస్సరాః । జన్మర్దిరీద్రౌపుత్యాస్త్రిస్త్రస్వయంవరచునుత్తమమ్ ॥ ౨౨ ॥ అథ-
శైలసుతాదేవీహైమమారుహ్యశోభనమ్ । విమానంసర్వతోభద్రంసర్వరత్నైరల-
బ్ధౌతమ్ ॥ ౨౩ ॥ అపసరోభిఃతన్మృతాభిస్సర్వాభరణభూషితైః । గన్ధర్వసిద్ధిర్వి-
విదైఃకిన్మరైశ్చసుశోభనైః ॥ ౨౪ ॥ వన్దిభిస్త్రాయమానాచస్థితాశైలసుతాతథా ।
సితాతపత్రంరత్నాంశుమిత్రితంచావహస్తథా ॥ ౨౫ ॥ మాలినిగిరిపుత్రాస్త్రిస్త్రస్థా-
పూర్ణేస్తమణ్డలమ్ । చామరాసక్తహస్తాభిర్దివ్యస్త్రైభిశ్చసంవృతా ॥ ౨౬ ॥ మా-
లాంగృహ్యజయాతస్థాసురద్రుమసముద్భవామ్ । విజయావ్యజనంగృహ్యస్థితాదే-
వ్యాస్సమీపగా ॥ ౨౭ ॥ మాలాంప్రగృహ్యదేవ్యాంతుస్థితాయాందేవసంసది । శిశు-
బ్ధుత్యామహాదేవఃక్రీడాథంపుషభధ్వజః ॥ ౨౮ ॥ ఉత్పల్లతలసంసుప్తోబభూవభగ-
వాన్భవః । అథదృష్ట్వశిశుందేవాస్తస్యాఉత్పల్లవగ్నినమ్ ॥ ౨౯ ॥ కోయమత్రేతన-
మ్మస్త్ర్యచతుభుశ్చనమాగతాః । వజ్రమాహారయత్తస్యబాహుముద్యమ్యవృత్ర-
హా ॥ ౩౦ ॥ సబాహురుద్యనుస్తస్యతత్రైవసమువస్థితః । స్తమ్భితశ్శిశురూపేణదే-
వదేవేనలీలయా ॥ ౩౧ ॥ వజ్రంతుేపుంసశశాకబాహుంచాలయితుంతథా । వహ్ని-
శ్చక్తింతథాతుేపుంసశశాకతథాస్థితః ॥ ౩౨ ॥ యమోపిదణ్డంఖడ్గంచనిర్మలిర్ము-
ఖుక్లవాః । వరుణోనాగపాశంచధ్వజయష్ట్రంసమీరణః ॥ ౩౩ ॥ సోమోగదాంధ-
నేశశ్చదణ్డందణ్డభృతాంవరః । శుశానశ్చతథాశూలంతీవ్రముద్యమ్యసంస్థితః ॥ ౩౪ ॥
రుద్రాశ్చశూలమాదిత్యాముసలంవసవస్తథా । ముద్గరంస్తమ్భితాస్సర్వేదేవేనాశుది-
వౌకసః ॥ ౩౫ ॥ స్తమ్భితాదేవదేవేనతథాన్యేచదివౌకసః । శిరఃప్రకమ్పయన్విష్ణు-
శ్చక్రముద్యమ్యసంస్థితః ॥ ౩౬ ॥ తస్యాపిశిరసోబాలస్నిగత్సంప్రవళారహా । చక్రం-
తుేపుంసశశాకబాహుంశ్చాలయితుంసవ ॥ ౩౭ ॥ పూషాదస్త్రాన్దశందస్తైర్బాలమైత-
తమోహితః । తస్యాపిదశనాఃపేతుర్దృష్టమాత్రస్యశమ్భునా ॥ ౩౮ ॥ బలంతేజశ్చ-
యోగంచతత్రైవాస్తమ్భయద్విభుః । అథతేమస్థితేష్వివమమ్యమత్సునురేష్వపి ॥ ౩౯ ॥
బ్రహ్మవరమసంవిగోధ్యానమాస్థాయశఙ్కరమ్ । బుబుధేదేవమీశానముమోత్యనే

తమాస్థితమ్ ॥ ౪౦ ॥ సబుద్ధ్యాదేవమీశానంశీఘ్రముద్ధాయవిస్మితః । వవదేవరణా
శ మోఘరస్తువచ్చపితామహః ॥ ౪౧ ॥ పుగాజైస్సానుసంజీతైఃపుణ్యాభైఃపుణ్యహృదా
నామహాజ్ఞానస్తవమీశ్వరః । భూతానామింద్రియాణాంచత్వమేవేశప్రవర్తకః ॥
తవాహందక్షిణాధస్తాత్పుటఃపూర్వంపురాతనః । వానహస్తాస్తవహాబాహుదేవో
నారాయణఃప్రభుః ॥ ౪౨ ॥ ఇయంచప్రకృతిర్దేవీసదాతేస్థుష్టికారణ । వత్సీహువం
సమాస్థాయజగత్కారణమాగతా ॥ ౪౩ ॥ సమస్తుభ్యంహుహాదేవమహాదేవైస్స
మోనమః । ప్రసాదాత్తవదేవేశనయోగాచ్చమయాప్రజాః ॥ ౪౪ ॥ దేవాద్యాస్తుభి
మాస్సృష్టామూఢాస్తవద్యోగమోహితాః । కురుప్రసాదమేతేహంయథాపూర్వం
భవన్తిమే ॥ ౪౫ ॥ సూతః ॥ విజ్ఞాప్యైవంతదాబ్రహ్మదేవదేవంహుహేశ్వరమ్ । సం
స్తమ్భితాంస్తదాతేనభగవానాహవర్తజః ॥ ౪౬ ॥ మూఢాఃప్రదేవతాస్సర్వాన్వై
వబుద్ధ్యతశజరమ్ । దేవదేవమహాయాస్తంసర్వదేవసమస్కృతమ్ ॥ ౪౭ ॥ గ
చ్ఛభ్యంశరణంశీఘ్రందేవాశ్చక్రపురోగమాః । సనారాయణకాస్సర్వేమునభిశ్చజర
రంప్రభుమ్ ॥ ౪౮ ॥ సార్థంహయైవదేవేశంపరమాత్మానమీశ్వరమ్ । ఆనయాహై
మవత్యాచప్రకృత్యాసహసత్తమమ్ ॥ ౪౯ ॥ తత్రతేస్తమ్భితాస్తేనతడైవమరసత్త
మాః । ప్రణేమర్తనసాసర్వేసనారాయణకాఃప్రభుమ్ ॥ ౫౦ ॥ అథతేహంప్రస
నోభూద్దేవదేవప్రియవృక్షః । యథాపూర్వంచకారాశువచనాద్భగవాణఃప్ర
భుః ॥ ౫౧ ॥ తతపంచప్రసన్నేతుసర్వదేవనివారణమ్ । పపుశ్చకారదేవేశంస్త్ర్య
తంపరమమద్భుతమ్ ॥ ౫౨ ॥ తేజసాతస్యదేవాస్తేసేన్ద్రవిన్దేవిదవాకరాః । సబ్ర
హ్మకాస్ససాధ్యాశ్చసనారాయణకాస్తథా ॥ ౫౩ ॥ సయమాశ్చసరుద్రాశ్చచతు
రప్రార్థయన్తిభుమ్ । తేభ్యశ్చపరమంచతుసర్వసృష్టౌచశక్తిసత్ ॥ ౫౪ ॥ దదా
వమ్బుపతిశ్చర్వోభవాన్యాశ్చచలస్యచ । లభ్యాచతుస్తదాదేవాశ్చన్ద్రక్షుపురో
గమాః ॥ ౫౫ ॥ సబ్రహ్మకాస్ససాధ్యాశ్చతమవశ్యన్తహేశ్వరమ్ । బ్రహ్మద్యానేమి
రేతూర్ణంభవానీచగిరిశ్వరః ॥ ౫౬ ॥ మునయశ్చమహాదేవంగణేశాశ్చివసమృతాః । స
సర్జుఃపుష్పవృష్టించభేదరాసిద్ధచారణాః ॥ ౫౭ ॥ దేవచున్దభయోనేమస్తుష్టువుర్తున
యఃప్రభుమ్ । జగర్గున్ధర్వముఖ్యాశ్చసమృతశ్చపురోగణాః ॥ ౫౮ ॥ ముముహుర్గుణ
పాస్సర్వంముమోదామ్బుచపార్వతీ । తస్యదేవీతదామృష్టాసమతంత్రిదివాకసా
మ్ ॥ ౫౯ ॥ పాదయోస్థాపయామాసమాలాందివ్యాంసుగధినీమ్ । సాధుసాద్వితి
సమ్మోచ్యతయాతత్రైవచార్చితమ్ ॥ ౬౦ ॥ సహదేవ్యానమశ్చక్రశ్చిహోభిరూ
తలాశ్రితైః । సర్వేసబ్రహ్మకాదేవాస్సయతోరగరాక్షసాః ॥ ౬౧ ॥

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీపూర్వఖాగే పార్వతీస్వయం
వరాదికథనంనామత్ర్యధికశతతమోధ్యాయః.

— శ్రీ పార్వతీవరమేశ్వరవివాహాదికథనమ్ శ్రి —

సూతః॥ అథ బ్రహ్మనుహదేవమభివన్ద్యకృతాజ్ఞలిః । ఉద్వాహాః క్రియతాం
 దేవభిర్యువాచమహేశ్వరమ్ ॥ ౧ ॥ తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా బ్రహ్మణః పరమేష్ఠినః ।
 యథేష్టమితి లోకేశం ప్రాహ భూతపతిః ప్రభుః ॥ ౨ ॥ ఉద్వాహార్థం నుహేశస్య తత్త్వజ్ఞా
 దేవమవ్రతాః । బ్రహ్మణాకల్పితం దివ్యం పురం రత్నమయం శుభమ్ ॥ ౩ ॥ అథాది
 తిర్దితి సాత్త్వికాద్దనుః క్రుస్సుకాలికా । పులోమాసురసాచైవ సింహికా విసతా తథా ॥
 సిద్ధిర్నాయాచదుగ్ధాచ దేవీ సాత్త్వికాత్సుధాస్వధా । సావిత్రి దేవమాతా చరజనీ దక్షి
 ణామ్యతిః ॥ ౪ ॥ స్వాహాస్వధామతిర్బుధ్ధిర్బుధ్ధిర్బుధ్ధిస్సరస్వతీ । రాకాకువల
 సిన్ధీ వానీ దేవీ అనుమతీ తథా ॥ ౫ ॥ ధరణీ ధారణీ చేలాశనీ నారాయణీ తథా । ఏతా
 శ్చాన్యశ్చ దేవానాం మూతరః పత్నయస్తథా ॥ ౬ ॥ ఉద్వాహాశ్శుభ్రరస్యేతి జ
 గ్దుస్సర్వా మదాన్వితాః । ఉరగాగరుడాయత్రాగన్ధర్వాకిన్సరాగణాః ॥ ౭ ॥ సా
 గరాగరయోమేఘమాసాస్సంవత్సరాస్తథా । వేదామంత్రాస్తథా యజ్ఞాస్తోమాధ
 ర్వాశ్చ సర్వశః ॥ ౮ ॥ ముజూరః ప్రణవశ్చైవ ప్రతిహారాస్సహస్రశః । కోటిరపు
 రసోదివ్యాస్తాసాం చ పరిచారికాః ॥ ౯ ॥ యాశ్చ సర్వేషు ద్విపేషు దేవలోకేషు ని
 మ్నగాః । తాశ్చ స్త్రీప్రహాస్సర్వాస్సజ్జగ్దుర్హృదైః సహా ॥ ౧౦ ॥ గణపాశ్చ
 మహాభాగాస్సర్వ లోకనమస్కృతాః । ఉద్వాహాశ్శుభ్రరస్యేతి తత్రాజగ్దుర్ముదాన్వ
 తాః ॥ ౧౧ ॥ అభ్యయుశ్శభవణ్ణాశ్చ గణకోట్యాగణేశ్వరాః । దశభిః కేకరాక్ష
 శ్చ విమృతోష్టాభిరేవ ॥ ౧౨ ॥ చతుష్షష్ట్యవిశాఖశ్చ నవభిః పారయాత్రికః । వడ్డీ
 స్సర్వాస్తకశ్చ్రీమాంస్తతైవ వికృతాననః ॥ ౧౩ ॥ జ్వాలాకేశోద్వాదశభిః కోటిభి
 ర్గణపుణ్డవః । సప్తభిస్సమదశ్చ్రీమాన్దస్తభిః స్టాభిరేవ ॥ ౧౪ ॥ పంచభిశ్చ కపాలీ
 శ్చష్టభిస్సహారకశ్శుభః । కోటికోటిభిరేవ హాక్షణ్డకేకుమ్భకస్తథా ॥ ౧౫ ॥ ఏష్టమౌఘ
 ష్టాభిరేవ హాగణపస్సర్వసత్త్వః । పిష్పలశ్చ సహస్రేణ సన్నాదశ్చ తథా ద్విజాః ॥ ౧౬ ॥
 ఆవేష్టనస్తథాష్టాభిస్సప్తభిశ్చన్ద్రితావనః । మహాకేశస్సహస్రేణ గణోటీనాంగణహ
 వృతః ॥ ౧౭ ॥ కుండీద్వాశ్శభిర్విరస్తథా పర్వతకశ్శుభః । కాలశ్చ కాలకశ్చైవ మ
 హాకాలశ్చ తేనవై ॥ ౧౮ ॥ ఆగ్నికశ్చ తకోట్యావైకోట్యాగ్నిముఖివచ । అదిత్య
 మూర్ధాకోట్యాచ తథాచైవ ధనావహః ॥ ౧౯ ॥ సన్నాదశ్చ తేనైవ కుముదాకోటి
 భిస్తథా । అమోఘుకోకిలశ్చైవ కోటికోట్యాసుమన్తక్రికః ॥ ౨౦ ॥ కాకపాదోపర
 ష్టష్ట్యపష్ట్యసన్తానకః ప్రభుః । మహాబలశ్చ నవభిర్నృగుపిఙ్గశ్చ పిఙ్గశః ॥ ౨౧ ॥ నీలోనవల్మ
 దేవేశః పూర్ణబాద్రస్తతైవచ । కోటీనాం చైవ సప్తత్యాచతుర్వక్రోముహాబలః ॥ ౨౨ ॥
 కోటికోటిసహస్రాణాం శతైర్వింశతిభిర్వృతాః । తత్రాజగ్దుస్తథా దేవాస్తే సర్వే
 శ్శుభ్రరంభవమ్ ॥ ౨౩ ॥ భూతకోటిసహస్రేణ ప్రమథకోటిభిస్త్రీభిః । వీరభద్రశ్చ తు
 ష్టష్ట్యోమజాశ్చైవ కోటిభిః ॥ ౨౪ ॥ కరణశ్చైవ వింశత్యాననత్యాకేవలశ్శుభః ॥

పశ్చాత్తుశ్చతనన్యశ్చమేఘనన్యస్తథైవచ || ౨౬ || కాష్ఠకూటశ్చతుష్టప్యేసుకే
 శోవువభస్తథా | విరూపాక్షశ్చభగవాంశ్చతుష్టప్యేసనాతనః || ౨౭ || తాశకే
 తుష్టడాస్యశ్చపశ్చాస్యశ్చసనాతనః | సంవర్తకస్తథాచైత్రోటకులీశస్స్వయంప్ర
 భుః || ౨౮ || లోకాన్తకశ్చదీప్తాస్యోతథాచైత్యాన్తకఃప్రభుః | మృత్యుహృతా
 లహాకాలోమృతుజ్జయకరస్తథా || ౨౯ || విషాదోఽపనశ్చైవవిద్యుతఃకాన్తకఃప్ర
 భుః | దేవోభృగ్గిరిటిశ్చిమాన్దేవదేవోప్రియస్తథా || ౩౦ || అశనిర్భాసకశ్చైవ
 చతుష్టప్యేసహస్రపాత్ | ఏతేచాన్యేచగణపాఅసంఖ్యాతానహాబలాః || ౩౧ ||
 సర్వేసహస్రహస్తాశ్చజటానకుటధారిణః | చంద్రరేఖావతంసాశ్చనీలకణ్ఠాస్త్రిలో
 చనాః || ౩౨ || మరకుణ్ఠలకేయూరనకుటాద్యైరలజ్జతాః | బ్రహ్మేంద్రవిష్ణు
 సదాశివానిమాదిగుణైర్వృతాః || ౩౩ || సూర్యకోటిపతీకాశస్త్రాజన్మగ్నిదే
 వ్యరాః | పాతాశచారిణశ్చైవసర్వలోకనివాసిన్ || ౩౪ || తుమ్బురుర్నారదో
 హాహాహూహూశ్చైవతుసామగాః | రత్నాన్యాదాయవాద్యాంశ్చత్రాజన్మ
 స్తదాపురమ్ || ౩౫ || ఋషయఃకృష్ణశస్త్రదేవగీతాస్తపాధనాః | పుణ్యాన్వై
 వాహికాన్తన్తాన్విజపుర్ణాష్టమానసాః || ౩౬ || జగతోమాతరస్సర్వాదేవకన్యా
 శ్చసర్వశః | గాయత్రీచైవసావిత్రీజ్యోతాన్విసద్భ్యాప్రభాస్వయమ్ || ౩౭ || ఉద్వా
 హంశజగరస్యేతిత్రాజన్మస్సహస్రశః | తతఏవంప్రవృత్తేతుసర్వతశ్చనమాగ
 మే || ౩౮ || గిరిజాంతామలజ్జగ్యస్వయమేవశుచిస్త్రితామ్ | పురంప్రవేశయా
 మాసస్వయమాదాయకేశవః || ౩౯ || సదస్యాహవదేవేశంనారాయణమజోహరి
 మ్ | భవానగ్రేసముత్పన్నోభవాన్యాసహదైవతైః || ౪౦ || వామాక్షాదన్యరుద్ర
 స్యదక్షిణాక్షాదహంప్రభో | మన్మూర్తిస్తుహినాద్రీశోయజ్ఞాథంసృష్టపవహి || ౪౧ ||
 ఏషాహేమవతీజజ్ఞేమాయయావరమేష్ఠినః | శ్రోతస్సార్థప్రవృత్త్యర్థముద్వాహార్థమి
 హాగతః || ౪౨ || అతోసాజగతాంధాత్రీధాతాతవమమాపిచ | అన్యదేవస్యరుద్ర
 స్యమూర్తిభిర్విహితంజగత్ || ౪౩ || త్వావహ్నిజేస్తుసూర్యాత్సవనాత్తాయతో
 భవః | తథాపితస్తేదాతవ్యావచనాచ్చగిరేర్తమ || ౪౪ || ఏషాహ్యజాశుక్లకృ
 ణ్ణలోహితాప్రకృతిర్భువాన్ | శ్రేయోపితైలరాజేనసన్న్యన్తోయంతవాపిచ || ౪౫ ||
 తవపాద్యైసముద్భూతఃకల్పేనాభ్యమ్భుజాదహమ్ | మదంశస్యాస్యతైలస్యమమాపి
 చగుర్భువాన్ || ౪౬ || సూతః || బాధమిన్యజమాహాసాదేవదేవోజనాద్దనః | దే
 వాశ్చమునయస్సర్వేదేవదేవశ్చశజగరః || ౪౭ || తతశ్చోక్తాయవిద్వాంసఃపత్ననా
 భఃప్రణన్యతామ్ | పాదాప్రత్యాశ్చదేవస్యకరాభ్యాంకమలేక్షణః || ౪౮ || అభ్యు
 త్తదాత్మనోమూర్ధ్నిబ్రహ్మణశ్చగిరేస్తథా | తదీయైషావివాహార్థంమేనజాహ్యనుజా
 మమ || ౪౯ || ఇత్యుత్త్వాసోదకందత్వాదేవీందేవేశ్వరాయతామ్ | స్వాత్మానమ
 పిదేవాయసోదకంప్రదదోహరిః || ౫౦ || అథసర్వేమునిశ్రేష్ఠాస్సర్వవేదాధిపార

గాః । ఉమద్దాతాగృహీతాచఫలంద్రవ్యంవిచారతః ॥ ౫౧ ॥ ఏషదేవోహరోనూ
నంమాయయాచతతోజగత్ । ఇత్యుక్త్వాతంప్రణేముశ్చప్రీతకట్టకీతత్వచః ॥ ౫౨ ॥
సస్పృజాఃపుష్పవద్దాణిభవరాస్సిద్ధచారణాః । దేవచుష్టభయోనేమర్చనృతుశ్చాప్స
రోగణాః ॥ ౫౩ ॥ వేదాశ్చమూర్తినున్తస్తేప్రణేముస్తంమహేశ్వరమ్ । బ్రహ్మణా
మునిభిస్సాగ్ధందేవదేవముమావహమ్ ॥ ౫౪ ॥ దేవోపిదేవీమాలాకృతసలజ్ఞాంహినుశై
లజామ్ । నస్పృహ్యన్యనవద్యాగ్గీసాచదేవంపువధ్వజమ్ ॥ ౫౫ ॥ వరదోస్తేత
తంప్రాహహరిఃసోహ్యహాశజగరమ్ । త్వయిభక్తిఃప్రసీదేతిబ్రహ్మభాగ్యంచదదా
తుసః ॥ ౫౬ ॥ తతస్తుపునరేవాహబ్రహ్మవిజ్ఞాపయస్సృభిమ్ । హవిష్టుహవా
మివహ్నాతుఉపాధ్యాయపదేస్థితాః ॥ ౫౭ ॥ దదాసిమమయద్యాజ్ఞాంకర్తవ్యో
హ్యకృతోవిధిః । తమాహశజగరోదేవందేవదేవోజగత్పతిః ॥ ౫౮ ॥ యగ్య
దిష్టంసురశ్రేష్ఠతతుగురుప్రయథేషీతమ్ । కర్తాస్త్రివచనంసర్వందేవదేవపితామ
హ ॥ ౫౯ ॥ తతఃప్రణవ్యహృష్టాత్ప్రబ్రవత్కలకపితానహః । హస్తందేవస్యదేవ్యా
శ్చయ్యయోజవరసంప్రభుః ॥ ౬౦ ॥ జ్వలనశ్చస్వయంతత్రకృతాజ్జలిరుపస్థితః । శ్రో
తైరేతైర్నవమస్త్రైర్ముర్తివద్భిరుపస్థితైః ॥ ౬౧ ॥ యథోక్తవిధినాహుత్యా
జానపియథాక్రమమ్ । ఆసీతాస్త్విష్ణునాపిప్రాస్తనమూజ్యవిభిదైర్వరైః ॥ ౬౨ ॥ త్రై
శ్వతంజ్వలనందేవంకారయత్వాప్రదక్షిణమ్ । ముక్త్వాహస్తసమానోగంసహితైస్స
త్వదైవతైః ॥ ౬౩ ॥ సురైశ్చమానవైస్సరైఃప్రహృష్టేనాన్తరాత్తనా । ననామ
భగవాన్సృగ్మదేవదేవముమావతిమ్ ॥ ౬౪ ॥ తతఃపాద్యంతయోర్ధ్వాశమోఘరా
చనసంతథా । హధువర్గంతథాగాంచప్రణవ్యచపునశ్శివమ్ ॥ ౬౫ ॥ అతితృప్త
గవాన్సృగ్మదేవైర్విపురోగమైః । భృగ్వాద్యామునయస్సర్వేనాత్మతైస్తిలతేజ్ఞు
రైః ॥ ౬౬ ॥ సూర్యాదయస్సమభ్యర్చ్యతుష్టువుర్వృషభధ్వజమ్ । శివస్సమాప్యదే
వోక్తంవహ్నిమారోప్యచాత్మని ॥ ౬౭ ॥ తయాసమాగతోరుద్రస్సర్వలోకహితా
యవై । యఃపఠేచ్ఛృణుయాద్వాపిభవోద్వాహంశుచిస్థితః ॥ ౬౮ ॥ శ్రావయే
ద్వాద్విజాఘ్నధ్ధాన్యేదవేదాజ్ఞపారగాః । సలభ్యాగాణపత్యంచభవేనసహమో
దతే ॥ ౬౯ ॥ యత్రాయంకీర్త్యతేవిప్రైఃప్రావదాస్తేతదాభవః । తస్మాస్సమూజ్య
విధివతీర్తయేన్నాన్యధాద్విజాః ॥ ౭౦ ॥ ఉద్వాహేచద్విజేద్వాగ్నిశాంత్రయాణాం
ద్విజోక్తమాః । కీర్తనీయమిదంసర్వంభవోద్వాహమనుత్తమమ్ ॥ ౭౧ ॥ కృతోద్వా
హస్తదాదేవ్యాహ్నానవత్యావృషధ్వజః । సగణోనన్దినాసార్ధంసర్వదేవధతైర్వృ
తః ॥ ౭౨ ॥ పురీంచారాణసీందివ్యామూజగామమహాద్యుతః । అవిముక్తేసుభాసీనంప్రణ
వ్యవృషభధ్వజమ్ ॥ ౭౩ ॥ అపృచ్ఛత్తేత్రమాహాశ్చ్యంభవాసీహర్షితాననా । అథాహోగ్ధే
ష్టుతలకఃక్షేత్రమాహాశ్చ్యముత్తమమ్ ॥ ౭౪ ॥ అవిముక్తస్యమహాశ్చ్యంవిస్తరాచ్ఛ
కృతేనహి । వక్తుంమయాసురేశాఃఽముషిసజ్ఞాభిపూజితమ్ ॥ ౭౫ ॥ కింమయా

వన్యతేదేహివ్యవిముక్తసలదయః । పాపినాయత్రముక్తిసాన్యతానామేకజన్మనా ॥ ౭౬ ॥ అన్యత్రతుకృతంపాపంవారణస్యాంవృహాతి । వారణస్యాంకృతంపాపంపైశాద్యనరకావహమ్ ॥ ౭౭ ॥ కృత్వాపాపసహస్రాణిపిశాచత్వంవరంసృణామ్ । సతుశత్రుసహస్రత్వంస్వర్గేశాశీపురీంచినా ॥ ౭౮ ॥ యత్రత్రివిష్టపాదేహోయత్రపిశ్చేత్సరోఃఖుః । ఓజాగ్రేశఃకృత్తివాసామృతానాంసపునర్జన్మః ॥ ౭౯ ॥ ఉక్త్వాత్రైత్రస్యమాహాత్మ్యైఃసత్త్వేపాద్యశిశేఖరః । దర్శయామాసహోద్యుతంపరిత్యజ్యగణేశ్వరాకాశం ॥ ౮౦ ॥ తత్రైవభగవాన్జాతోగజవక్త్రోవినియతః । దైత్యానాంవిఘ్నరూపార్థమపిఘ్నయదినాకసామ్ ॥ ౮౧ ॥ ఏతద్వ్యకథితంసర్వంకథాసర్వస్వముత్తమమ్ । యథాశ్రుతంమయాసర్వంప్రసాదాద్వస్తుశోభనమ్ ॥ ౮౨ ॥

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీపూర్వఖాగే పార్వతీవరమేశ్వరవివాహాది కథనంనామ చతురధికశతతమోధ్యాయః.

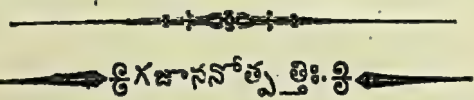
శ్రిబ్రహ్మేష్వాదిదేవకృతశివస్తుతిః శ్రి

ఋషయః ॥ కథంవినాయకోజాతోగజవక్త్రోగణేశ్వరః । కథంప్రభావస్తస్యైవంసూతవత్తుమిహార్హసి ॥ ౧ ॥ సూతః ॥ ఏతస్మిన్నస్తరేదేవాసేష్టోపేష్టాస్సమేత్యతే । ధర్మవిఘ్నంతదాకర్తుందైత్యానామభవద్విజాః ॥ ౨ ॥ అసురాయాతుధానాశ్చరాక్షసాఃత్రూరకర్మిణః । తామసాశ్చతథాచాన్యేరాజసాశ్చతథాభువి ॥ ౩ ॥ అవిఘ్నంయజ్ఞదానాద్యైస్సమభ్యర్చ్యమహేశ్వరమ్ । బ్రహ్మాణంచహరింవిప్రాలభ్యేప్సితవరాయతః ॥ ౪ ॥ తతోస్తాకంసురశ్రేష్ఠాస్తదావిజయసమ్భవః । తేషాంతతస్తువిఘ్నార్థమపిఘ్నయదినాకసామ్ ॥ ౫ ॥ పుత్రార్థంపైవనారీణాంసరాణాంకర్తృసిద్ధయే । విఘ్నేశంశజగరంసప్తంగణపంస్తోతుమర్హత ॥ ౬ ॥ ఇత్యుక్త్వాన్యోన్యహసనఘంతుస్తుపుశ్శివమీశ్వరమ్ । నమస్తుర్వాత్సనేతుభ్యంసర్వజ్ఞాయపినాకినే ॥ ౭ ॥ అనఘాయవిరిజ్ఞాయదేవ్యాఃకార్యార్థదాయినే । అకాయాయార్థకాయాయహరేఃకాయావహారిణే ॥ ౮ ॥ కాయాన్తస్థామృతాధారమణ్డలాన్తస్థితాయతేకృతాదిభేదకాలాయకాలవేగాయతేనమః ॥ ౯ ॥ కాలాగ్నిరుద్రయాపాయధర్మాద్యప్తపదాయచ । కాలీవిశుద్ధదేహాయకాలికాకారణాయతే ॥ ౧౦ ॥ కాలకణ్ఠాయముఖాయవాహనాయవరాయతే । అమృతాపతయేతుభ్యంహిరణ్యవతయేనమః ॥ ౧౧ ॥ హిరణ్యరేతసేపైవనమశ్శర్వాయశూరినే । కపాలదణ్డపాశానిచక్రాకుశధరాయచ ॥ ౧౨ ॥ పతయేహైవవత్పాశ్చహేనుశుక్లాయతేనమః । పీతశుక్లాయరత్నార్థంసురాణాంకృష్టవర్తనే ॥ ౧౩ ॥ పశ్చిమాయనుహాపశ్చియజ్ఞానాంఫలదాయచ । పశ్చా

స్వప్నశివోరాయపశ్చాత్తురమయాయతే || ౧౪ || పశ్చాద్ధాపశ్చాత్తైవల్యదేవైరర్చిత
మూర్తయే । పశ్చాత్తురదృశేతుభ్యంపరాన్నరతరాయతే || ౧౫ || పోడశస్వరవజ్రాక్ష
వక్త్రాయాక్షయరూపితే । కాదిపశ్చాకహస్తాయచాదిహస్తాయతేనమః || ౧౬ ||
ఊదిపాదాయరుద్రాయతాదిపాదాయతేనమః । పాదిమేధాయయద్యక్షభా
తుసప్తకధారిణే || ౧౭ || శాస్తాత్తురూపితేసాక్షాత్తుదన్తక్రోధినేనమః । లవరేఫ
హలాక్షాయనిరక్షాయచతేనమః || ౧౮ || సర్వేషామేవభూతానాంహృదినిస్సృ
నకారిణే । భువోరస్తేనదాసద్భిర్బ్రహ్మయాత్యంతభానవే || ౧౯ || భానుసోమా
గ్నినేత్రాయపరమాత్మస్వరూపితేగుణత్రయోపరిస్థాయతీర్థపాదాయతేనమః || ౨౦ ||
తీర్థతత్త్వాయసారాయతస్మాదపివరాయతే । ఋగ్యజుస్సామవేదాయఓంకారా
యనమోనమః || ౨౧ || ఓంకారేత్రివిధంకూపమాస్థాయోపరివాసినే । పితాయ
శృణవగ్నాయరక్తాయాత్యంతజేజసే || ౨౨ || స్థానపశ్చాకసంస్థాయపశ్చాద్ధాన్డబహిః
క్రమాత్ । బ్రహ్మణేవిష్ణవేతుభ్యంకుమారాయనమోనమః || ౨౩ || అమ్బాయాఃప
రమేశాయస్వోపరివరాయతే । మూలసూక్ష్మస్వరూపాయస్థూలసూక్ష్మాయతే
నమః || ౨౪ || సర్వసజ్జల్పశూన్యాయసర్వస్మాద్రక్షితాయతే । అదిమధ్యాంతశూ
న్యాయచిత్సంస్థాయనమోనమః || ౨౫ || యమాగ్నివాయరుద్రామృతసోమశక్రని
శాచరైః । దిబ్బుభేదిబ్బుభేనిత్యంసగణైఃపూజితాయతే || ౨౬ || సర్వేషుసర్వదా
సర్వమార్గేనమ్నూజితాయతే । రుద్రాయరుద్రస్థిలాయకద్రుద్రాయప్రచేతసే || ౨౭ ||
మహేశ్వరాయధీరాయనమస్సాక్షాచ్ఛివాయతే । అథశృణుభగవంస్తవచ్ఛలేనకథి
తమజేష్ఠీముఖైస్సురాసురేశైః || ౨౮ || మఖమదనయమాగ్నిదక్షయజ్ఞక్షపణిచిత్రవి
శేష్ఠితంక్షుమస్త్వ || సూతః || యఃపఠేత్తుస్తవంభక్త్యాశక్రాగ్నిప్రముఖైస్సురైః || ౨౯ ||
కీర్తితంశ్రావయేద్విద్వాన్తస్సయాతిపరమాంగతమ్ || ౩౦ ||

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీ పూర్వ భాగే బ్రహ్మేంద్రాద్విదేవకృత శివ
స్తుతిర్నామవశ్చాధిక శతతమోధ్యాయః.

౬౯ గణాననోత్పత్తిః శ్రి

సూతః || యదాస్థితాస్సురేశ్వరాఃప్రణమ్యుపైవమీశ్వరంతదామృతాపతిగ్భ
వఃపినాకధృత్తుహేశ్వరః । దదౌనిరీక్షణంతుణాద్భవస్సుతాన్సురౌత్తమాన్పుణేమ
రాదరాద్భవంసురాముదార్ద్రలోచనాః || ౧ || భవస్సుధామృతోపమైర్నిరీక్ష
ణైర్నిరీక్షణాత్తదాహభద్రవస్తువస్సురేశ్వరాన్తహేశ్వరః । వరాధమీశవీర్యతేమ
రాగ్రహంగతా స్త్విమేప్రణమ్యచాహవాక్పతిఃపరినిరీక్ష్యనిగ్భయః || ౨ || సుశ
తరాదిభిస్సుదాహ్యఃఘ్న మర్ధితోభవాన్తస్సు కర్మనిధయేసురాపశారకారిభిః ||

తతః ప్రసీదతాం వాస్తునిష్ఠు కర్తృకారణం సురావకారకారిణామిహైవ ఏవ సోవ
 రః ॥ ౩ ॥ తతస్తదానిశమ్యవై పినాకధృక్కురేశ్వరో గణేశ్వరం సురేశ్వరం వపుర్దధారస
 శ్చివః ॥ గణేశ్వరాశ్చ తుష్టువుస్తురేశ్వరామహేశ్వరం సమస్తలోకసమ్భవం భవాత్రి
 హారిణం శుభమ్ ॥ ౪ ॥ ఇథాననాశ్రితం వరం త్రిమూలపాశధారిణం సమస్తలోకస
 మ్భవం గజాననంతదామ్బికా ॥ దమఃపుష్పవర్షం హి సిద్ధామనీద్వాస్తథాభేదరాజేవ
 సజ్జాస్తదానీమ్ ॥ ౫ ॥ తదాతుష్టువుశ్చేష్టదంతం సురేశాః ప్రణేముర్గణేశం మహేశం
 పితద్వా ॥ తదాతయోర్వినిర్గతస్సభైరవస్సుమూర్తిమాంస్థితోననర్తబాలకస్సుమస్త
 మజ్జతాలయః ॥ ౬ ॥ వివిత్రవస్త్రీభూషణైరలబ్ధైతోగజాననోమహేశ్వరస్యపు
 త్రకోభివద్వతాతమమ్బికామ్ ॥ జాతమాత్రం సుతం దృష్ట్వాచకారభగవాన్భవః ॥ ౭ ॥
 గజాననాయకృత్యాంస్తుసర్వాస్తనర్వేశ్వరస్వయమ్ ॥ ఆదాయచకారాభ్యాంచసు
 నుఖాభ్యాంభవస్వయమ్ ॥ ౮ ॥ అలిక్యహూయముద్గానం మహాదేవోబగద్గురుః ॥
 తవావతారోదైత్యానాం వినాశాయ మమాత్మజ ॥ ౯ ॥ దేవాసాముపకారార్థం ద్వి
 జానాం బ్రహ్మవాదినామ్ ॥ యజ్ఞశ్చ దక్షిణాపీనః కృతోయేన మహీతలే ॥ ౧౦ ॥ త
 స్యధర్మస్యవిఘ్నంచకురుస్సర్గపథేస్థితః ॥ అధ్యాపనంచాధ్యయనంచాభ్యానం కర్తుమీ
 వచ ॥ ౧౧ ॥ యోగస్యాపి తః కరోత్యస్త్రింస్తస్యప్రాణాస్తనదాహర ॥ వగ్దామ్భ్య
 తానాం నారీణాం సరాణాం నరపుత్రవ ॥ ౧౨ ॥ స్వధర్మరహితానాంచ ప్రాణానవ
 హరప్రభో ॥ యాస్త్రీయస్తాంసదాకాలం పురుషేశ్వరీనాయక ॥ ౧౩ ॥ యజన్తి
 తాసాంతేహంచత్వత్సమ్యం దాతుమర్హసి ॥ త్వంభక్తాస్తనర్వయత్నేనరక్షబాలగ
 ణేశ్వర ॥ ౧౪ ॥ యావనస్థాంశ్చవృధాంశ్చఇహాముత్రచపూజితః ॥ జగత్రయేత్రస
 ర్వత్రత్వం హి విఘ్నగణేశ్వరః ॥ ౧౫ ॥ సమూజ్యోవస్తనీయశ్చభవిష్యసి నసంశయః ॥
 మాంచనారాయణం వాపి బ్రహ్మణమపి పుత్రక ॥ ౧౬ ॥ యజన్తి యజ్ఞైర్వావిష్ట్రైర
 గ్రేపూజ్యోభవిష్యసి ॥ త్వావనభ్యర్చ్యకల్యాణం శ్రోతంస్తార్తంచ లౌకికమ్ ॥ ౧౭ ॥
 కురుతే తస్యకల్యాణమకల్యాణం భవిష్యతి ॥ బ్రాహ్మణైః శ్రుతైర్వైశ్యేషూదై
 శ్చైవగజానన ॥ ౧౮ ॥ సమూజ్యస్సర్వసిద్ధ్యర్థం భక్ష్యభోజ్యాదిభిశ్చభైః ॥ త్వాం
 గర్హపుష్పధూపాదైర్నరభ్యర్చ్యజగత్ప్రయే ॥ ౧౯ ॥ దేవైరపితథావైశ్చలభవ్యం
 నాస్తికుత్రచిత్ ॥ అభ్యర్చయన్తియేలోకామానవాస్తునినాయకమ్ ॥ ౨౦ ॥ తేచా
 ర్చనీయాశ్చక్రాదైర్భుజమ్యన్తి నసంశయః ॥ అజంహరించమాంచాపి శక్రమన్యస్తు
 రానపి ॥ ౨౧ ॥ విష్ణైర్భూతయసి త్వాంచేన్నాగ్నయన్తి ఫలాధినః ॥ ససర్గచతదా
 విఘ్నగణంగణపతిః ప్రభుః ॥ ౨౨ ॥ గణైస్సాగ్ధం నమస్కృత్వావ్యతిక్తతస్యచాగ్రతః ॥
 తదాప్రభృతిలోకేష్టిన్పూజయన్తి గణేశ్వరమ్ ॥ ౨౩ ॥ దైత్యానాంధర్మవిఘ్నంచ

చకారాసాగణేశ్వరః । పతద్వ్యకథితం సర్వం సూదౌగ్రజసముద్భవమ్ ॥ ౨౪ ॥ య
వతే చ్ఛృణుయాద్వాపి శ్రావయేద్వాసుఖభవేత్ ॥ ౨౪౫ ॥ * *

ఇతి శ్రీమహాపురాణే లైట్లే పూర్వ భాగే వినాయకోత్ప

త్తిర్మానుషదధిక శతతమోధ్యాయః.

శ్రీకాళీసముద్భవాదికథనమ్

ముషయః ॥ నృత్యారహస్యకథంశ మౌఖ్యేకినర్థం వాయుధాతఫమ్ । వక్త్రసు
ర్హసిచాస్తాకంశ్రుతసూదౌగ్రజోద్భవః ॥ ౧ ॥ సూతః ॥ దారుకోఽసురసముద్భ
తస్తవసాలబ్ధవిక్రమః । సూదయామాసకాలాగ్నిరివదేవాద్విజ్ఞోత్తమామ్ ॥ ౨ ॥ దా
రుకేణతదాదేవాస్తాడితాః పీడితాభ్యశమ్ । బ్రహ్మాణంచతథేశానంకుమారం విష్ణుమేవ
చ ॥ ౩ ॥ యమమింద్రః సుప్రావ్యస్త్రీవధ్యత్యచాసురః । స్త్రీరూపధారిభిస్తుత్యైర్భృహ
ద్యైర్యుధిసంస్థితైః ॥ ౪ ॥ బాధితాస్తేనతేసర్వే బ్రహ్మాణం ప్రాప్యవైద్విజాః । విజ్ఞా
ప్యతస్తతస్సర్వం తేనసార్థముమాపతిమ్ ॥ ౫ ॥ సమప్రప్యతుష్టువుస్సర్వేపితామ
హపురోగమాః । బ్రహ్మాప్రాప్యదదేవేశంప్రణమ్యబహుధానతః ॥ ౬ ॥ దారుకో
భగవాదౌరుపూర్వం తేనవిర్జితాః । నిహత్యదారుకం దైత్యం ప్రస్త్రీవధ్యంతాతుమ
ర్హసి ॥ ౭ ॥ విజ్ఞప్తిం బ్రహ్మాణశ్శ్చుత్వా భగవాన్మృగనేత్రహః । దేవీమువాచదేవేశో
గ్రిజాంప్రహసన్నివ ॥ ౮ ॥ భవతిం ప్రార్థయాన్యన్యహితాయజగతాంశుభే
వధార్థం దారుకస్యాస్యస్త్రీవధ్యస్యవరాననే ॥ ౯ ॥ అథసాతస్యవచనం నిత్యవ్యగ
తోరణః । వివేశదేహం దేవస్య దేవేశీజన్మతస్పరా ॥ ౧౦ ॥ ఏకేనాంశేనదేవేశంప్ర
విష్టాదేవనత్తమమ్ । నవివేదతదా బ్రహ్మదేవాశ్చేంద్రపురోగమాః ॥ ౧౧ ॥ గ్రిజాం
పూర్వవచ్ఛుమ్భాద్విష్టోపార్శ్వస్థితాంశుభామ్ । మాయయామోహితస్తస్య
స్సర్వజ్ఞోపచతుర్ముఖః ॥ ౧౨ ॥ సాద్రవిష్టతనుంతస్యదేవదేవస్యపార్వతీ । కణ్ఠస్థేన
విషేణాస్యతనుంచక్రేతదాత్మనః ॥ ౧౩ ॥ తాంచజ్ఞాత్వాతథాభూతాంత్యతీయేనేత
రేనవై । ససర్జకాళీంకామారిఃకాలకణ్ఠీంకపద్మినీమ్ ॥ ౧౪ ॥ జాతాయదాకాలిమకాలక
ణ్ఠీంజాతాతదానీంవిపులాజయశ్రీః । దేవేతరాణామజయస్త్వసిద్ధాతుప్తిర్భవాన్యో
వరమేశ్వరస్య ॥ ౧౫ ॥ జాతాంతదానీంసురసిద్ధసజ్జాదృష్టోభయాద్దుద్రువురగ్ని
కల్పమ్ । కాళీంగరాలజ్ఞుతకాలకణ్ఠీముపేక్ష్యప్రద్యోగవశక్రముఖ్యాః ॥ ౧౬ ॥ త
థైవజాతంనయనంబలాటేశీతాంశురేఖాచశిరస్యనగ్రా । కణ్ఠేకరాశంనిశితంక్రీడా
లంకరేకరాశంచవిభూషణాని ॥ ౧౭ ॥ సార్థందివ్యావృరాదేవ్యాస్సర్వాభరణభూ
షితాః । సిద్ధేస్త్రీసిద్ధాశ్చతథాపితాచాజ్ఞిరేపునః ॥ ౧౮ ॥ ఆజ్ఞయాదారు
కంతస్యాపార్వత్యాఃపరమేశ్వరీ । దానవంసూదయామాససూదయస్తంసురాధి

పాక ॥ ౧౯ ॥ సంరక్షాభివ్రజ్జాదైవతస్యస్మర్తమిదంజగత్ । క్రోధాగ్ని
నాచవిప్రేద్ధాస్సన్బభూవతదాతురమ్ ॥ ౧౦ ॥ భవోపిబాలయాపేణశ్చకానేపేత
సభూలే । యరోదమాయయాతస్యఃక్రోధాగ్నింపాతుమీశ్వరః ॥ ౧౧ ॥ తంశ్చ
ప్రోబాలమీశానంమాయయాతస్యమోహితా । ఉక్థాప్యహూయవత్సోజంస్తనం
సాప్రదదౌద్విజాః ॥ ౧౨ ॥ స్తనజేనతదాసార్థంకోపసుస్యఃపపాపునః । క్రోధేనా
నేనవైబాలఃక్షేత్రాణాంరక్షకోభవత్ ॥ ౧౩ ॥ మూర్తయోష్టాచతస్యపిక్షేత్రపాల
స్యధీమతఃపవంవైతేనబాలేనకృతాసాక్రోధమూర్నితా ॥ ౧౪ ॥ కృతసుస్యఃప్రసాదా
ర్థందేవదేవేనతాన్ద్రవమ్ । సన్ధ్యాయాంసర్వభూతేస్తైఃప్రేతైఃప్రీతేనశూలినా ॥ ౧౫ ॥
పీత్వాస్త్రస్తామృతంశమ్భోరాకణ్డంపరమేశ్వరీ । సనర్తసాచయోగిన్యఃప్రేతస్థానే
యథాసుఖమ్ ॥ ౧౬ ॥ తత్రసత్రమ్నాకాదేవాస్తేస్త్రోపేద్ధాస్సనుస్తతః । ప్రణేము
స్తుష్టువుఃకాళీంపునర్దేవీంచపార్వతీమ్ ॥ ౧౭ ॥ పవంసక్షేపతఃప్రోక్షంతాన్ద్రవం
శూలినఃప్రభాః । యోగానందేనచవిభోస్తాన్ద్రవంచేతిచావరే ॥ ౧౮ ॥ * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మీ పూర్వభాగే కాళీసముష్ణవాది
కథనంనామ సప్తాధిక శతతమోధ్యాయః.

శ్రిఉపనన్యపాఖ్యానమ్.

ఋషయః॥ పురోపనున్యనాసూతగాణపత్యంమహేశ్వరాత్ । క్షీరాగ్లవః
కథంలభ్యోవత్సుమర్హసిసాన్మృతమ్ ॥ ౧ ॥ సూతః ॥ ఏవంకాళీముపాలభ్యగతేదేవే
త్రియన్బుకే । ఉపనున్యస్సుగుభ్యర్చ్యతపసాలబ్ధవాన్మలమ్ ॥ ౨ ॥ ఉపనున్యరితిఖ్యా
తోమునిశ్చద్విజనత్తమాః । కుమారభవతేజస్వీక్షీడమానోయదృచ్ఛయా ॥ ౩ ॥ క
దాదిక్షీరమల్పంచపీతవాన్మాతులాశ్రమే । క్షుర్యయామాతులమతోహ్యపిపక్షి
రముత్తమమ్ ॥ ౪ ॥ పీత్వాస్థితంయథాకామందృష్ట్యప్రోవాచమాతరమ్ । మాత
ర్మాతర్మహాభాగేమనుదేహితపస్విని ॥ ౫ ॥ గవ్యంక్షీరమతిస్సాదునాల్పముష్ణంస
మూమ్యహమ్ ॥ సూతః ॥ ఉపలాలితైవంపుత్రేణపుత్రమాలిక్ష్మసాదరమ్ ॥ ౬ ॥
దుఃఖతావిలలాపాద్రాస్తృత్వానైర్దన్యమాత్మనః । స్తృత్వాస్తృత్వాపునఃక్షీరముప
మన్యరపిద్విజాః ॥ ౭ ॥ దేహిదేహీతితామాహరోదమానోమహాద్యుతిః । ఉచ్ఛ
వృత్యాగ్నితాన్బీజాన్స్వయంపిష్ట్యాచసాతదా ॥ ౮ ॥ వీజపిష్టంతదాలోడ్యతోయేన
కలభాపిణీ । ఏహ్యేహిమనుపుత్రేతిసాహపూర్వంతతస్సుతమ్ ॥ ౯ ॥ అలిక్ష్మ్యానా
యదుఃఖాద్రాప్రదదౌకృత్రిమంపయః । పీత్వాచకృత్రిమంక్షీరంమాత్రాదత్తంద్విజో
త్తమాః ॥ ౧౦ ॥ నైతక్షీరమితిప్రాహమాతరంచాతిపహ్వలః । దుఃఖతాసాతదా
ప్రాహసమ్ప్రీత్యాహూయమూర్ధని ॥ ౧౧ ॥ సమ్మూర్జ్యనేత్రేపుత్రస్యకరాభ్యాంక

మలాయతే । తటిసీరత్నపూర్ణాస్తేస్వర్గపాతాళగోచరాః ॥ ౧౨ ॥ భాగ్యహీనా
 నపశ్యంతిభక్తిహీనాశ్చయేశివే । రాజ్యంస్వర్గంచమోక్షంచభోజనంక్షీరసన్నప
 మ్ ॥ ౧౩ ॥ నలభన్తేప్రియాణ్యేషాంనోతువ్యతసదాశివః । భవప్రసాదజంసర్వం
 నాస్యదేవప్రసాదజమ్ ॥ ౧౪ ॥ అన్యదేవేషునిరతాదుఃఖార్తాపిభ్రమన్తిచ । క్షీరం
 తత్రకుతోన్నాకంనుహదేవోనపూజితః ॥ ౧౫ ॥ పూర్వజన్మనిర్దయద్ధత్తంశివ
 ముద్యమ్యవైసుత । తదేవలబ్ధం నాన్యత్తు విష్ణుముద్దిశ్యవాప్రభుమ్ ॥ ౧౬ ॥
 నిశమ్యవచనంమాతురుపనున్యర్హహస్యతః । బాలోపిమాతరంప్రాహప్రణివశ్యతవ
 స్విసీమ్ ॥ ౧౭ ॥ క్షృణ్వోకంనుహాభాగేనుహదేవోస్తిచేత్కర్తవ్యచిత్ । చిరాద్బాహ్య
 చిరాద్వాపిక్షీరోదంసాధయామ్యహమ్ ॥ ౧౮ ॥ సూతః ॥ తాంప్రణమ్యైవము
 క్త్యాసతవఃకర్తుంప్రవక్రమే । తమాహమాతానుశుభంకుర్వీతిసుతరాంసుతమ్ ॥ ౧౯ ॥
 అనుజ్ఞాతస్తయాతత్రతపస్తేపేసుదుస్తరమ్ । హిమవత్పర్వతంప్రాప్యవాయుభక్షుస్స
 మాహితః ॥ ౨౦ ॥ తపసాతస్యవిప్రస్యవిధూపితమభూజ్జగత్ । ప్రణమ్యాహుస్తతశ్చ
 ర్వేహరయేదేవసత్తమాః ॥ ౨౧ ॥ శ్రుత్వాతేషాంతదావాక్యంభగవాన్పురుషోత్త
 మాః । కిమదంత్యత్సజ్జన్త్యజ్ఞాత్వాతతాకరణంచసః ॥ ౨౨ ॥ జగమమన్దరంతు
 ర్ణంనుహేశ్వరదిదృక్షుత్యయా । దృష్ట్వాదేవంప్రణమ్యైవంప్రోవాచేదంకృతాజ్ఞలిః ॥ ౨౩ ॥
 భగవన్బ్రాహ్మణఃకశ్చిదుపనున్యరితశ్రుతః । క్షీరార్థమదహన్సన్వంతపసాతంనివా
 రయ ॥ ౨౪ ॥ ఏతస్మిన్నస్తరేదేవఃపినాకీవరమేశ్వరః । శక్తరూపంసమాస్థాయగ
 న్తుంచక్రేషుతింతదా ॥ ౨౫ ॥ అథజగమమునేస్తుతపోవనంగజవరేణసితేనసదాశివః ।
 సహసురాసురసిద్ధసుశూరకైరనురరాజతనుంస్వయమాస్థితః ॥ ౨౬ ॥ సహైవచా
 రుహ్యతదాద్విపస్తంప్రగృహ్యబాలవ్యజనంపివస్వాకా । వామేనశచ్యూసహితంసురే
 స్తక్రరేణచాన్యేసంతాతపత్రమ్ ॥ ౨౭ ॥ రరాజభగవాన్సోమశ్శక్తరూపీసదాశి
 వః । సంతాతపత్రేణయథాచస్త్రబిమ్బేనమన్దరః ॥ ౨౮ ॥ ఆస్థాయైవంహిశక్రస్యస్వ
 రూపంపరమేశ్వరః । జగమానుగ్రహంకర్తుముపనున్యోస్తదాశ్రమమ్ ॥ ౨౯ ॥
 తందృష్ట్వాపరమేశానంశక్తరూపధరంశివమ్ । ప్రణమ్యశిరసాప్రాహమునిర్మునివరా
 స్స్వయమ్ ॥ ౩౦ ॥ పావిత్రశ్చాశ్రమశ్చాయంమమదేవేశ్వరస్స్వయమ్ । ప్రాత్ర
 శ్మక్రోజగన్నాథోభగవాన్బాహునాప్రభుః ॥ ౩౧ ॥ ఏవముక్త్యాస్థితంవీత్యకృతాజ్ఞ
 లిఖిటంద్విజమ్ । ప్రాహగమ్భీరయావాచాశక్తరూపధరోహరః ॥ ౩౨ ॥ తుష్టోస్తి
 తేవరంబూహితపసానేననువ్రత । దదామిచేప్సితాన్సర్వాన్ధ్యామ్యాగ్రజమహామ
 తే ॥ ౩౩ ॥ ఏవముక్తస్తదాతేనశక్తేణమునిసత్తమాః । వరయామిశివేభక్తిమిత్యువా
 చకృతాజ్ఞలిః ॥ ౩౪ ॥ తతోనిశమ్యవచనంమునేకుపితవత్ప్రభుః । ప్రాహసమ్యగ్
 మీశసశ్మక్తరూపధరస్స్వయమ్ ॥ ౩౫ ॥ మాంసజానాసిదేవర్షేదేవరాజానమిశ్వర
 మ్ । త్రైలోక్యాధిపతింశక్రంసర్వదేవనమస్కృతమ్ ॥ ౩౬ ॥ మద్భక్తోభవనిప్రసే

మామేవార్చయసర్వదా । దదామిస్వంభద్రం తే శ్యామరుద్రంచ న్దగమ్ ॥ ౩౭ ॥
సూతః ॥ తతశ్శక్రస్యవచనం శ్రుత్వా శ్రోత్రపదారణమ్ । ఉపహన్యరిదం ప్రాహజప
న్మళ్ళాతురంశుభమ్ ॥ ౩౮ ॥ మన్యేశక్రస్యరూపేణ నూనహత్రాగతస్సయమ్ । క
ర్తుందైత్యాధనః శ్చిద్ధర్మవిఘ్నంచనాన్యథా ॥ ౩౯ ॥ త్వయైవకథితం సర్వంభవసిద్ధా
రతేనవై । ప్రసక్తాదేవదేవస్యనిర్గుణత్వం హవత్త్వనః ॥ ౪౦ ॥ బహునాప్రకిముక్తే
ననుయాద్యానుమితం హవత్ । భవాన్తరక్యతంపాపంశుక్రాన్ధాభాభవస్యతు ॥ ౪౧ ॥
శుక్రాత్వాన్ధాంభవస్యాథతక్షణాదేవసన్త్యజేత్ । స్వదేహంతం హత్యాశుశివలో
కం సగచ్ఛతి ॥ ౪౨ ॥ యోవాచోత్పటయేజ్జేహ్యంశివసిద్ధారతస్యతు । క్రిస్సప్తకు
లముద్భృత్యశివలోకం సగచ్ఛతి ॥ ౪౩ ॥ ఆస్తాంతావత్తమేచ్ఛాన్యాక్షీరం ప్రకసురా
ధనమ్ । నిహన్యత్వాంశివాస్తే నిత్యజామ్యేతత్కలేబరమ్ ॥ ౪౪ ॥ పురామా
త్రాతుకథితంతథ్యమేవనసంశయః । పూర్వజన్మచాస్తాభిరపూజితభిప్రభుః ॥ ౪౫ ॥
ఏవముక్త్వాతుతందేవమువహన్యరిభీతవత్ । శక్రంచక్రేమతంహన్తుమథర్వాస్తే
మన్తస్త్రిత ॥ ౪౬ ॥ భస్మాధారాన్తహతేజాభన్తముష్టిం ప్రగృహ్యచ । అథర్వా
స్త్రుంతతస్తస్మై ససర్జవననాదచ ॥ ౪౭ ॥ దధుంస్వదేహమాగ్నేయీంధ్యత్వా
వైధారణాంతదా । అతిష్ఠచ్ఛవహతేజాశ్శుషేధస్థనమివాప్యయః ॥ ౪౮ ॥ ఏవం
వ్యవసితేవిప్రేభగవాన్శుగనేత్రహః । వారయామానసామ్యేనధారణాన్తస్యయోగి
నః ॥ ౪౯ ॥ అథర్వాస్త్రుంతదాతస్యసంహృతంచద్రోణేణతు । కాలాగ్నిసదృశం
చేదం నియోగాన్మద్దినస్తథా ॥ ౫౦ ॥ స్వరూపమేవభగవాన్సాస్థాయపరమేశ్వరః ।
దర్శయామాసవిప్రాయబాలేస్తుకృతశేఖరమ్ ॥ ౫౧ ॥ క్షీరధారాసహస్రం చక్షీరో
దార్ణవమేవచ । దధ్యాదేరర్ణవంచైవఘ్నతోదార్ణవమేవచ ॥ ౫౨ ॥ ఫలార్ణవంచ
బాలస్యభక్త్యభోజ్యార్ణవంతథా । అపూపగిరయశ్చైవతథాతప్తస్తనమన్తతః ॥ ౫౩ ॥
ఉపహన్యమువాచసన్నితోభగవాన్బుద్ధజనైస్సమావృతమ్ । గిరిజామవలోక్యసన్ని
తాంసఘ్నుణంప్రేత్యతుతంతదాఘ్నణీ ॥ ౫౪ ॥ భుక్త్వాభోగాన్యథాకామంబాధ
వైఃపశ్యవత్సమే । ఉపహన్యోహహోభాగతవామైబ్రహ్మపార్వతీ ॥ ౫౫ ॥ మయా
పుత్రీకృతోస్యద్యదత్తః క్షీరోదధిస్తథా । మధునశ్చైర్ణవశ్చైవదధ్యశ్చార్ణవఏవచ ॥
ఆజ్యోదసార్ణవశ్చైవపలలేహ్యర్ణవస్తథా । అపూపగిరయశ్చైవభక్త్యభోజ్యార్ణవః
పునః ॥ ౫౬ ॥ పితౌతవమహాదేవః పితౌవైజగతాంమునే । మాతౌతవమహాభాగా
జగన్మాతానసంశయః ॥ ౫౭ ॥ అమరత్వం మయాదత్తం గాణపత్యంచ శాశ్వతమ్ ।
వరాన్స్వరయదాస్యామినాత్రకార్యావచారణా ॥ ౫౮ ॥ ఏవముక్త్వామహాదేవః కరా
భ్యాముపగృహ్యతమ్ । ఆఘ్రీయమూర్ధనిభిర్దదౌదేవ్యాస్తదాభవః ॥ ౫౯ ॥
దేవీతనయమాలోక్యదదౌతస్మైగిర్ద్వజా । యోగైశ్వర్యంతదాతుష్టాబ్రహ్మపద్యాం

ద్విజోత్తమాః ॥ ౬౧ ॥ సోపిలభ్యావరంతస్యాఃకుమారత్వంచసర్వదా । తుష్టావ
చనుహదేవంహర్షగర్భవయాగిరా ॥ ౬౨ ॥ వరయామాసచతదావరేణ్యంవిరజే
క్షణమ్ । కృతాజ్ఞలిపుటోభూత్వాప్రణివశ్యపునఃపునః ॥ ౬౩ ॥ ప్రసీదదేవదేవేశ
త్వయిచావ్యభిచారిణి । శ్రద్ధాచైవమహాదేవసాన్నిధ్యంపైవసర్వదా ॥ ౬౪ ॥ ఏవ
ముక్తస్తదాతేనప్రమాసన్నివశేజరః । దత్వేప్పితంహివిప్రాయతత్రైవాన్తరథి
యత ॥ ౬౫ ॥ * * * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్షే పూర్వభాగే ఉపమన్యూపాఖ్యా
నంనామ అష్టాధికశతతమోధ్యాయః.

— శ్రీ ఉపమన్యూకృతశ్రీకృష్ణస్మతైవదీతాః ౬ —

ఋషయః॥ దృష్ట్వాసావాసుదేవేనకృష్ణేనాక్షిప్తకర్మణా । ధౌమ్యగ్రజస్తతో
లబ్ధందివ్యంపాశుపతంత్రతమ్ ॥ ౧ ॥ కథలబ్ధంతదాజ్ఞానంతస్మాత్కృష్ణేనధీమతా ।
వక్త్రుశుర్హసితాంసూతకథాంపాతకనాశినీమ్ ॥ ౨ ॥ సూతః ॥ స్వేచ్ఛయాహ్యవ
తీర్ణోపివాసుదేవస్సనాతనః । నిస్తయస్నేవమానుష్యందేహశుద్ధించకారసః ॥ ౩ ॥
పుత్రార్థంభగవాంస్తత్రతపస్తపంజగామచ । ఆశ్రమంచోపమన్యోర్వైద్యదృష్టవాంస్త
గ్రంమునిమ్ ॥ ౪ ॥ నమశ్శకారతందృష్ట్వాధౌమ్యగ్రజమహేయద్విజాః । బహుమా
నేనవైకృష్ణస్త్రికృత్వావైప్రదక్షిణమ్ ॥ ౫ ॥ తస్యావలోకనాదేవమునేకృష్ణస్యధీ
మతః । సప్తమేవమలంసర్వంకాయజంకర్మజంతథా ॥ ౬ ॥ భస్త్రనోద్ధూశనంకృత్వా
ఉపమన్యూర్మహాద్యుతః । తనుగ్నిరతివిప్రేంద్రావాయురిత్యాదిభిఃక్రమాత్ ॥ ౭ ॥ ది
వ్యంపాశుపతంజ్ఞానంప్రదదౌప్రీతమానసః । మునేఃప్రసాదాన్మాన్యోసౌకృష్ణఃపాశు
పతేద్విజాః ॥ ౮ ॥ పతసాత్వేకవహ్నాస్తేదృష్ట్వాదేవంమహేశ్వరమ్ । సామృంసగ
ణమవ్యగ్రంలబ్ధవాన్పుత్రమాత్మనః ॥ ౯ ॥ తదాప్రభృతితంకృష్ణంమునయస్సంశితప్ర
తాః । దివ్యాఃపాశుపతాస్సర్వేత్థస్సంవృత్యసర్వదా ॥ ౧౦ ॥ అన్యంచకథయిష్యామి
ముక్త్యర్థంప్రాణినాంసదా । సావర్ణ్యంమేఖలాంకృత్వాఅధారందణ్ణధారణమ్ ॥ ౧౧ ॥
సావర్ణ్యంపిణ్డేకంచాపివ్యజనందణ్ణమేవచ । నరైస్త్రియాధవాకాగ్యంమపిభాజనలేఖ
నీమ్ ॥ ౧౨ ॥ తురూకర్తరికాచాపిఅథపాత్రమథాపివా । పాశుపతాయదాతవ్యం
భస్త్రోద్ధూళితవిగ్రహైః ॥ ౧౩ ॥ సావర్ణ్యంరాజతంచాపితామ్రంచాఖనవేదయేత్ । ఆ
త్మవిత్రానుసారేణయోగినంపూజయేద్బుధః ॥ ౧౪ ॥ తేనర్వేపాపసంయుక్తాస్సమ
స్త్రులసంయుతాః । యాస్తరుద్రపదందివ్యంనాత్రకార్యాపిచారణా ॥ ౧౫ ॥ తస్మా
దనేనదానేనగృహస్థోముచ్యతేభవాత్ । యోగినాంసప్సదానేనశివఃప్రప్రస

సేదతి || ౧౬ || రాజ్యంపుత్రంధనంభవ్యమశ్వంయోనమథాపివా । సర్వస్వంవా
పిదాతవ్యంయదీచ్ఛేన్నోక్షముత్తమమ్ || ౧౭ || అభ్యువేణశరీరేణధృవంసాధ్యం
ప్రయత్నతః । భవ్యంపాశుపతంనిత్యంసంసారార్ణవతారకమ్ || ౧౮ || పతద్వః
కథితంసర్వంసక్షేపాన్నచనంశయః । యఃపతేచ్ఛృణుయాద్వాపివిష్ణులోకంసగ
చ్ఛతి || ౧౯ || * * * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్మే పూర్వభాగే ఉపమన్యుకృతశ్రీకృష్ణస్య
శైవదీక్షాకథనంనామ నవాధిక శతతమోధ్యాయః

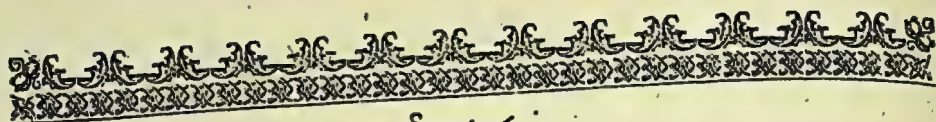
సమాప్త్యం శ్రీలిజ్జపురాణ పూర్వభాగః

వరమేశ్వరార్పణమస్తు

శుభంభవతు

శ్రీరస్తు.

ఓం నమస్తుదాశివాయ.

శ్రీలింగపురాణోత్తరభాగప్రారంభః.

శ్రీశ్రీవిష్ణుభక్తకాశికోపాఖ్యానమ్. శ్లో

మువయః || కృష్ణస్తువృత్తికేనేహనర్వదేవేశ్వరేశ్వరః | వక్తుమర్హసిచాస్తా
 కంసూతసర్వాధ్యవిభువా || ౧ || సూతః || పురాపుష్టోమహాతేజామార్గశ్చ
 యోమహామనిః | అన్భరీషేణవిప్రేంద్రాస్తద్వదామియథాతథమ్ || ౨ || అన్భరీ
 షః || మునేసనుస్తథర్మాణాంపారగస్త్యంసుహామతే | మార్గశ్చేయపురాణోసి
 పురాణార్థవిశారదః || ౩ || నారాయణకథాందివ్యాంధర్మాణాంశ్రేష్ఠముత్తమమ్ |
 తతింబ్రూహిమహాప్రాజ్ఞభక్తానామిహసువ్రత || ౪ || సూతః || తస్యతద్వ
 సంశ్రుత్వాసముద్ధాయకృతాజ్ఞలిః | స్తరన్నారాయణండేవంకృష్ణమచ్యుతమవ్యయ
 మ్ || ౫ || మార్గశ్చేయః || శృణుభూషయథాన్యాయంపుణ్యంనారాయణాత్మక
 మ్ | స్తరణంపూజనంచైవప్రణామోభక్తిపూర్వకమ్ || ౬ || ప్రత్యేకమశ్వమేధస్య
 యజ్ఞస్యసమముచ్యతే | యవకఃపురుషశ్శ్రేష్ఠఃపరమాత్మాజనార్దనః || ౭ || యస్తా
 ద్భక్తిన్మతతస్సర్వంసమాశ్రిత్యైవముచ్యతే | ధర్మమేకంప్రవత్యౌమియద్భృష్టంవిది
 తంమయా || ౮ || పురాతేతాయుగేకశ్చిత్కాశికోనామవైదిజః | వాసుదేవ
 రోనిత్యంసామగానరతస్సుదా || ౯ || భోజనాసనశయ్యాసునదాతద్గతమానసః |
 ఉదారచరితంవిష్ణోర్గాయమానఃపునఃపునః || ౧౦ || విష్ణోస్థస్థంసమాసాద్యహరేఃతే
 త్రనుముత్తమమ్ | అగాయతహరింతత్రతాశవర్ణలయాన్వితమ్ || ౧౧ || మూర్ఖ
 నాస్యరయోగేనశ్రుతభేదేనభేదితమ్ | భక్తియోగంసమావన్నోభిత్తామాత్రంహిత
 త్రవై || ౧౨ || తత్రైస్సంగాయమానంచదృష్ట్వాకశ్చిద్ద్విజస్తదా | వద్వాఖ్యభి
 ఖ్యాతస్తస్మైచాన్నందదౌతదా || ౧౩ || సకుటుమోబ్బమహాతేజాహవ్యష్టమన్నంహీ
 తత్రవై | కాశికోహితదాహృష్టోగాయన్నాస్తేహరింప్రభుమ్ || ౧౪ || శృణ్వన్నా
 స్తేసపద్మాఖ్యఃకాలేకాలేవిగర్గతః | కాలయోగేనసమ్ప్రాప్తాశ్చిష్టావైకాశికస్య
 చ || ౧౫ || సత్తరాజస్యవైశ్యానాంవిప్రాణాంకులనమ్భవాః | గానవిద్యాధికాత్మ
 ధావాసుదేవవరాయణాః || ౧౬ || తేషామపితథాన్నాద్యంపదాతుఃప్రదదౌస్య
 యమ్ | శిష్యైశ్చసహితోనిత్యంకాశికోహృష్టమానసః || ౧౭ || విష్ణుస్థలేహరింత
 త్రతస్తేగాయన్యథావిధి | తత్రైస్సమాశవోనామవైశ్యోవిష్ణువరాయణః || ౧౮ ||

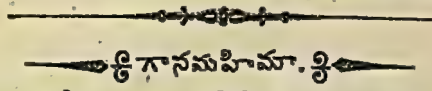
దీపమాలాంహరేర్నిత్యంకరోత్పిపితిమానసః । మాలవీనామభావ్యాచతస్యనిత్యంవ
 తివ్రతా ॥ ౧౯ ॥ గోమయేనసమాలిప్యహరేఃక్షేత్రంసమస్తతః । భక్తాసహస్రే
 సుప్రీతాశ్చణ్డతీగానముత్తమమ్ ॥ ౨౦ ॥ కుశస్థలాశ్చమాపన్నాబాహ్మణాస్సంశిత
 వ్రతాః । పక్షాశ్చద్వైసమపన్నాహరేగ్గానాథముత్తమాః ॥ ౨౧ ॥ సాధయన్తోహి
 కార్యాణికాశికస్యమహాత్మనః । జ్ఞానవిద్యాగతస్త్యజ్ఞాశ్చృణ్వన్తోహ్యవసంస్తుతే ॥
 భ్యాతమాసీత్తదాతస్యగానంవైకాశికస్యతత్ । శ్రుత్వా రాజాసమభ్యేత్యకలిక్ష్ణో
 వాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౨౩ ॥ కాశికాద్యగజైస్సార్ధంగాయస్సేహవమాంపునః । శృణు
 ధ్వంచతథాయాయంకుశస్థలజనాలపి ॥ ౨౪ ॥ తచ్చుత్వాకాశికఃప్రాహరాజా
 నంసాస్త్యయాగిరా । నజిహ్వమేమహారాజన్వాణీచమహాసర్వదా ॥ ౨౫ ॥ హ
 రేరన్యవపీష్టంవాస్తాతినైవచవత్కృతి । ఏవముక్తేతుశచ్చిహ్వవాసిష్ఠోగతమో
 హరిః ॥ ౨౬ ॥ సారస్వతస్తథాచిత్రశ్చిక్రమాల్పస్తథాశిశుః । డౌచస్తేపార్థివంత
 ద్యగ్యథాప్రాహవకాశికః ॥ ౨౭ ॥ శ్రావకాస్తేతథాప్రోమఃపార్థివంవిష్ణుగత్పరాః
 శ్శ్రీతాణీమానిశ్చణ్డన్తిహరేరన్యంనపార్థివ ॥ ౨౮ ॥ గానకీర్తింపయంగస్యశృణు
 మోన్యాంనచస్తుతమ్ । తచ్చుత్వాపార్థివోరుష్ఠోగాయతామితిచాబ్రవీత్ ॥ ౨౯ ॥
 స్వభృత్యాన్బ్రహ్మణాహ్యేతేకీర్తింశ్చణ్డన్తిమేయథా । నశ్చణ్డన్తికథంతస్సాన్దా
 యమానేసమస్తతః ॥ ౩౦ ॥ ఏవముక్తాస్తథాభృత్యాజనుఃపార్థివముత్తమమ్ । నిరుద్ధ
 మాగ్గావిప్రాస్తేగానేవజ్ఞేశుదుఃఖతాః ॥ ౩౧ ॥ కాశ్యశబుకభిరన్యోన్యంత్రోత్రా
 ణిపిదధుర్ద్విజాః । కాశికాద్యాశ్చతాంజ్ఞాత్వామనోవృత్తింస్తవస్యవై ॥ ౩౨ ॥ ప్ర
 సవశ్యస్సాంస్తుగాయతస్యగానేసాన్యపస్థితః । ఇతిప్రాస్సనియతాజిహ్వగ్రంభి
 చ్చిదుమగ్రైః ॥ ౩౩ ॥ తతోరాజానుసంకుర్ధస్త్వదేశాన్తాన్న్యవాసయత్ ॥ ౩౪ ॥
 దాయసర్వంవిత్తంచతతస్తేజస్సురుత్తరామ్ ॥ ౩౪ ॥ దిశమాసాద్యకాలేనకాలధర్మే
 ణయోజితాః । తానాగతాన్యమోద్భవ్యోక్తింకర్తవ్యమితిస్తహ ॥ ౩౫ ॥ చేష్టి
 తంతశ్చణేరాజన్త్రీన్మక్తీప్రాహసురాధిపాః । కాశికాద్విజానద్యవాసయధ్వం
 యథాసుఖమ్ ॥ ౩౬ ॥ గానయోగేనయోనిత్యంపూజయన్తిజనార్దనమ్ । తా
 నానయతభద్రంవోయదిదేవస్యమిచ్ఛథ ॥ ౩౭ ॥ ఇత్యుక్తాలోకపాలాస్తేకాశికే
 తిపునఃపునః । మాశ్వేతీతథాకేచిస్పద్మాక్షేతీతథాపరే ॥ ౩౮ ॥ క్రోశమానాస్స
 మభ్యేత్యతానాదాయవిహాయసా । బ్రహ్మలోకంగతాశ్శీఘ్రంముహూర్తేనైవతే
 సురాః ॥ ౩౯ ॥ కాశికాదీంస్తతోద్భవ్యైబ్రహ్మలోకేపితానహః । ప్రత్యుద్గమ్య
 యథాన్యాయంస్వాగతేనాభ్యపూజయత్ ॥ ౪౦ ॥ తనోకోలాహలనభూదతిశార
 వముల్బణమ్ । బ్రహ్మణాచరితంవృష్టేదేవానాంస్మవసత్తమ ॥ ౪౧ ॥ హింజ్యగ
 ర్భభగవాంస్తాంధివార్యసురోత్తమాః । కాశికాద్విజాదాయమునీనైవైస్సమా
 ప్నతః ॥ ౪౨ ॥ విష్ణులోకంయయాశీఘ్రంవాసుదేవపరాయణః । తత్రనారాయ

నోదేవశ్చైతద్విపనవాసిభిః॥ ౪౩ ॥ జ్ఞానయోగేశ్వరైస్సిద్ధైర్విష్ణుభక్తైస్సమాహితైః । నారాయణసమైర్దివ్యైశ్చతుర్భుజైర్భూమభరైశ్శుభైః॥ ౪౪॥ విష్ణుదిహృసమావ
నైర్దివ్యమానైరకల్మషైః । అప్తశీలసహస్రైశ్చ సేవ్యమానోమహాజనైః॥ ౪౫॥
అస్మాభిర్నారదాద్యైశ్చ సనకాద్యైరకల్మషైః । భూతైర్నానాపితైశ్చైవదివ్యస్త్రీ
భిస్సమన్తతః॥ ౪౬॥ సేవ్యమానోభనుభ్యేనైసహస్రద్వారసంవృతే । సహస్రయో
జనాయామేదివ్యేనుజిమయేశుభే॥ ౪౭ ॥ ఏమానేవిమలేదిత్రేభద్రపీఠాస్సనేహరిః॥
లోకకార్యేప్రసక్తానాందతదృష్టిశ్చమాధవః॥ ౪౮॥ తస్మిన్నాశ్రేభభగవాన్కాశి
కాద్యైశ్చ సంవృతః । అగమ్యప్రణివత్యాగ్రేభుష్టవగరుడభజమ్ ॥ ౪౯॥ తతోవి
లోకకృష్ణగవాన్కామరిర్నారాయణఃప్రభుః । కాశికేత్యాహసమ్ప్రిత్యాతాస్తస్సర్వాం
శ్చయథాక్రమమ్॥ ౫౦ ॥ జయఘోషోమహానాసీన్తహశ్చర్యేసమాగతే । బ్రహ్మ
ణమాహవిశ్వేశ్వాశ్వణుబ్రహ్మన్నయోదితమ్ ॥ ౫౧ ॥ కాశికస్యైవేవిప్రాస్సాధ్య
సాధనతత్పరాః । హితాయనమ్ప్రసృజ్యైవైకుళస్థలనివాసినః॥ ౫౨ ॥ మత్కీర్తి
త్రవణేయుక్తజ్ఞానతత్త్వాగ్ధకోపదాః । అనన్యదేవతాభక్తాస్సాధ్యాదేవాభవన్ద్వి
మే॥ ౫౩ ॥ మత్సమీపేతథాన్యప్రప్రవేశందేహీసర్వదా । ఏవముక్త్యాపునర్దేవఃకా
శికంప్రాహమాధవః॥ ౫౪ ॥ స్వశిష్యైస్తప్తంమహాప్రాజ్ఞదిగ్బద్ధోభవమేసదా ।
గణాధిపత్యమావనోయత్రాహంత్యంసమాస్పదై॥ ౫౫ ॥ మాశవంమాశవీంచైవం
ప్రాహదామోదరోహరిః । మమలోకేయథాకామంభార్యయాసహమాశవ॥ ౫౬॥
దివ్యరూపధరశ్శ్రీమాఞ్ఞుఃప్రసాదానమిహాధిపః । అస్సనిత్యంయథాకామంయోవన్లో
కాభవన్ద్వివై॥ ౫౭ ॥ పద్మాక్షమాహభగవాన్సనదోభవమాధవః । ధనానామీశ్వరో
భూత్వాయథాకాలంహిమాంపునః॥ ౫౮ ॥ అగమ్యదృష్టేమాంసిత్యంకురురాజ్యం
యథానుభవమ్ । ఏవముక్త్యాహరిర్విష్ణుర్బ్రహ్మణమిదమబ్రవీత్॥ ౫౯ ॥ కాశికస్యా
స్యగానేనయోగనిద్రాచమేగతా । విష్ణుస్థలేచమాంస్తాతశిష్యైరేషసమన్తతః॥ ౬౦॥
రాజ్ఞానిరస్త్రాతేణకలిజ్ఞేనమహీయసా । సజిహ్వోచ్ఛేదనంకృత్వాహరేన్యంకథం
చన॥ ౬౧॥ సస్తోమ్యామీతిశయతఃప్రాప్తోసామమలోకతామ్ । ఏతేచవిప్రానియతా
మమభక్తాయశస్సిసః॥ ౬౨ ॥ శోత్రబిద్ధద్రుమథాహార్యశఙ్ఖుభిరైవపరస్పరమ్ ।
శోమ్యామోనైవచాన్యద్వైహరేకీర్తిమిత్రస్తహ॥ ౬౩ ॥ ఏతేవిప్రాశ్చదేవత్వం
మమసాన్నిధ్యమేవచ । మాశవోభార్యయాసాధ్యంవత్త్వైత్రంపరిమృజ్యవై॥ ౬౪॥
దీపమాలాదిభిర్నిత్యనుభ్యశ్యసతతంహిమామ్ । గానంశ్మశోతినియతోమత్కీ
ర్తిరచితాన్వితమ్॥ ౬౫॥ తేనాసాప్రాప్తవాన్లోకంమమబ్రహ్మసనాతనమ్ । పద్మా
క్షోసాదదాభోజ్యంకాశికస్యనుమాత్మనః॥ ౬౬॥ ధనేశత్వనువాప్తోసామమసాన్నిధ్య
మేవచఏవముక్త్యాహరిస్తత్రసమాజేలోకపూజితః॥ ౬౭॥ తస్మిన్మణేసమాపన్నామ

భురాక్షరపేశలైః విపశ్చేనుతత్త్వజ్ఞైర్వాక్యవిద్యావిశారదైః || ౬౮ || మద్దం మద్దస్మి
 తాదేవివిచిత్రభరణాన్వితా | గాయమానానమాయాతాలక్ష్మీర్నిష్ఠుపరిగ్రహాః || ౬౯ ||
 వృతానహస్రకోటిభిరక్లగనాభిస్సుమత్రతః | తతోగణాధిపాదృప్తౌ భుమన్జీవరిహూ
 యధాః || ౭౦ || బ్రహ్మాదీంస్తర్జయస్తప్తేమునీదేవాస్తస్సుమత్రతః | ఉత్సరయస్త
 స్సంహృష్టాధిష్ఠితాః పర్వతోపమాః || ౭౧ || సర్వేవయంహినిర్యాతాసాన్ధంవైబ్ర
 మ్మణాసురైః | తప్తిస్త్రణేసమాహూతస్తుమ్బురుర్మునిసత్తనః || ౭౨ || షష్ఠివేశస
 మీవంవైదేవ్యాదేవస్యవైవహి | తత్రాసీనోయథాయోగంనానామూర్చాసహస్వ
 తమ్ || ౭౩ || జగౌకలపదంహృష్టోవిపశ్చేంచాభ్యవాదయత్ | నానారత్నసమా
 యుక్తైర్దివ్యైరాభరణోత్తమైః || ౭౪ || దివ్యమాల్యైస్తథాశుభైః పూజితోముని
 సత్తమః | నిగతస్తుమ్బురుర్హృష్టోఅన్యేచర్ముషయస్సురాః || ౭౫ || దృప్తౌ సమ్బు
 జితంయూత్తంయథాయోగహరిస్తమ | నారదోథమునిద్వృష్టౌతుమ్బురోస్సు
 యాంహరేః || ౭౬ || శోకావిష్టేనమనసానస్తప్తహృదయేక్షణః | చిన్తామాపేదివాం
 స్తత్రశోకమూర్చాకులాత్తకః || ౭౭ || కేనాహంహిహరేర్యాస్యేయోగందేవీస
 మీవతః | అశౌచాతుమ్బురుణాప్రాప్తంధిక్ష్ణాంమూఢంవిచేతసమ్ || ౭౮ || యో
 హంహరేస్సునికాశంభూతైర్నిర్యాతితఃకథమ్ | జీవన్యాస్యామికుత్రాహమశౌచా
 తుమ్బురుణాకృతమ్ || ౭౯ || ఇతిసంజ్ఞిస్తయన్విప్రస్తవఆస్థితవాన్మునః | దివ్యంవక్ష్య
 మాస్రంతునిరుచ్ఛాస్ససహస్వతః || ౮౦ || ధ్యాయన్విష్ణుమాథాధ్యాస్తేకుమ్బురోస్సు
 తిగ్రయాంస్తరగ | రోదమానోముహుర్విద్వాన్ధిక్ష్ణామితచచిస్తయ || ౮౧ || త
 త్రయతగ్రుతవాన్విష్ణుస్తచ్ఛృణుష్వసరాధివ || ౮౧ ||

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైన్గేఉత్తరభాగేశ్రీవిష్ణుమాహాత్మ్యే
 కాశికోపాఖ్యానంనామ ప్రథమోధ్యాయః.

మార్కణ్డేయః || తతోనారాయణోదేవస్తస్మిన్సర్వంప్రదాయవై | కాలయో

గేనవిశ్వాత్కానమంచక్రేథతుమ్బురోః || ౧ || నారదంమునిశౌర్జులమేవంవృత్తమ
 భూత్పురా | నారాయణస్యగీతానాంగానంశ్రేష్ఠంపునఃపునః || ౨ || గానేనారా
 ధితోవిష్ణుస్సుతీగ్రంజ్ఞానవర్చసీ | దదాతితుష్టింస్థానంచయథాసాకాశికస్యవై || ౩ ||
 పద్మాక్షప్రభృతీనాంచసంసిద్ధింప్రదదాహరిః | తస్మాత్త్వయామహారాజవిష్ణుతే
 త్రేవిశేషతః || ౪ || అర్చనంగానసృత్యావ్యంవాద్యోస్సవసహస్వతమ్ | కర్తవ్యంవిష్ణు
 భక్తైర్నిపురుషైరనిశంస్యవ || ౫ || శ్రోతవ్యంచసదానిత్యంశ్రోతవ్యోసాహరిస్తథా |
 విష్ణుతేత్రేతుయోవిద్వాన్గారయేద్భక్తిసంయుతః || ౬ || గానసృత్యాదికంచైవ

విష్ణుస్వానంకథాంతథా | జాతిస్త్పతించమేధాంచతత్తైవోపరమేస్త్పతిమ్ || 2 ||
ప్రాప్తోతివిష్ణుసాయుజ్యంసస్యమేతస్త్పపాధప | ఏతత్తేకథితంరాజన్యన్మాంత్యం
పరివృచ్చసి || ౮ || కింవదామిచతేఘాయావదధర్మభృతాంవర || ౮౪ || *

ఇతిశ్రీసుమాపురాణే లైక్ష్మీ ఉత్తరభాగే శ్రీవిష్ణుమాహాత్మ్యే
గానసుహిమాకథనంసామ ద్వితీయోధ్యాయః

శ్రీశ్రీవిష్ణుప్రసాదాన్నారదస్యగానప్రాప్తికథనమ్. శ్రి

అస్మరీషః || మార్కణ్డేయమహాప్రాజ్ఞ కేసయోగేనలబ్ధవాక్ | గానవిద్యాం
మహాభాగనారదోభగవాన్మనః || ౧ || తుమ్బురోశ్చ సమానత్వంకన్తిన్గాలఁ
పేయివాక్ | ఏతదాచత్స్వమేనర్వంసర్వజ్ఞోసిమహామతే || ౨ || మార్కణ్డేయః ||
శ్రుతోసుయాయున్ధోవైనారదాద్దేవదర్శనాత్ | స్వయమాహమహాతేజానారదో
సామహామతిః || ౩ || సప్తవ్యూహోభగవాద్వివ్యంవర్ష సహస్రకమ్ | నిరుచ్ఛాప్తసే
నసంయుక్తస్తుమ్బురోర్గౌరవంస్తరమ్ || ౪ || తతావదమహామోరంతపోరాశిస్త
వఃపరమ్ | అథాస్తరిత్యేశుశ్రావనారదోసామహామనః || ౫ || వాకిందివ్యాంమ
హాఘోషామచ్చతామశరీరణీమ్ | కిమర్థంమునిశౌద్ధాలతపస్తపసిమశ్చరమ్ || ౬ ||
ఉలూకంపశ్యగత్వాత్వంయదిగానేరతామతిః | మానసోత్తరశైలేతుగానబద్ధురితి
స్త్పతః || ౭ || గచ్ఛశీమ్రుంపవశ్యైసంగానవిత్వంభవిష్యసి | ఇత్యుక్తోవిస్తయ్యావి
ష్టోనారదోవాగ్నిదాంవరః || ౮ || మానసోత్తరశైలేతుగానబద్ధంజగామవై | గ
న్ధర్వాకిన్నరాయతౌస్తథాచాపనసాజ్ఞాణాః || ౯ || సమాసీనాస్తపరితోగానబద్ధం
తనస్తతః | గానవిద్యాంసమాపన్నాశ్శీతీతాస్తేవపక్షిణా || ౧౦ || సిద్ధగ్ధకణ్ఠస్స
రాస్తత్రసమాసీనామదాన్వితాః | తతోనారదమాలోక్యగానబద్ధురువాచహ || ౧౧ ||
ప్రణీపత్యయథాన్యాయంస్వాగతేనాభ్యపూజయత్ | కిమర్థంభగవాన్త్రచాగతోసి
మహామతే || ౧౨ || కింకార్యంహినుయాబ్రహ్మన్న్యూగ్రిహికింకరవాణతే || నారదః ||
ఉలూకేన్ద్రమహాప్రాజ్ఞశృణుసర్వంయథాతథమ్ || ౧౩ || మమవృత్తంప్రవత్సామి
పురాభూతంమహాచ్ఛతమ్ | అతీతేహియగేవిద్వన్నారాయణసమీపగమ్ || ౧౪ ||
మాంవినిష్ఠాయసంహృష్టస్సమాహూయచతుమ్బురుమ్ | లక్ష్మీసహస్త్రితోవిష్ణురశ్మ
తోద్గానముత్తమమ్ || ౧౫ || బ్రహ్మావయస్సరాస్సర్వేనిరస్తాస్సానతోఽమృతాః | కౌశి
కాద్యాసమాసీనాగానయోగేనవైపారిమ్ || ౧౬ || ఏవమారాధ్యసమ్ప్రీప్తాగాణ
పత్యంయథానుభమ్ | తేనాహమతిమఃఖార్తస్తపస్తప్రమిహాగతః || ౧౭ || యద్ద
త్తంయద్ధుతంచైవయథావాశుక్రితమేవచ | యదధీతంమయాసర్వంకలాంసార్హాది
పోషశీమ్ || ౧౮ || విష్ణోర్మాహాత్మ్యయుక్తస్యగానయోగస్యవైతరః | సశ్శీవ్యాహం

తపో ఘోరంతదగ్ధంత ప్రవాద్విజ ॥ ౧౯ ॥ దివ్యవర్షసహస్రంవై తతోహ్యశృణ
 వంపునః । వాణీమాకాశసముత్పతాంత్యాముద్విశ్వవిహజ్జను ॥ ౨౦ ॥ ఉలూకంగ
 ఛ్చదేవర్షేగానబద్ధంమతిగృధి । గానేచేద్యర్తతేబ్రహ్మంస్తత్రస్వంవేత్స్యసేచిరా
 త్ ॥ ౨౧ ॥ ఇత్యహంప్రేరితస్తేనత్వస్యమీషమిహగతః । కింకరిష్యామిశిష్యేహంతవ
 మాంపాలయావ్యయ ॥ ౨౨ ॥ గానబద్ధః ॥ శృణునారవయద్వృక్షంపురామమ
 మహామతే । అత్యాశ్చర్యసమాయుక్తంసర్వపాపహరంశుభమ్ ॥ ౨౩ ॥ భువనేశ
 ఇతిఖ్యాతోరాజాభూధార్మికఃపురా । అశ్వమేధసహస్రైశ్చవాజపేయాయుతేన
 చ ॥ ౨౪ ॥ గవాంకోట్యర్చ్యదేవైవసువర్ణస్సృతధైవచ । వాససాంరథహస్తీ
 నాంకన్యాశ్వానాంతధైవచ ॥ ౨౫ ॥ దత్వాసరాజావిప్రేభ్యోమేదినిప్రతిపా
 లయన్ ॥ నిపారయన్ప్రస్వకేరాజ్యేగేయయోగేనకేశవమ్ ॥ ౨౬ ॥ అన్యంవాగే
 యయోగేనగాయన్యదిసమేభవేత్ । వధ్యస్సర్వాత్సనాతస్మాద్వేదైర్దివ్యఃపరఃపు
 మాన్ ॥ ౨౭ ॥ గానయోగేనసర్వత్రస్త్రియోగాయన్మృత్యుశః । సూతమాగధస
 జ్ఞాశ్చగీతస్తేకారయన్తువై ॥ ౨౮ ॥ ఇత్యాజ్ఞాప్యమహాతేజారాజ్యంవైవర్యపాలయ
 త్ । తస్యరాజ్ఞఃపురాభ్యాసేహరిమిత్రఇతిశ్రుతః ॥ ౨౯ ॥ బ్రాహ్మణోవిష్ణుభక్తశ్చ
 సర్వద్వన్ద్వేవర్జితః । నదీపులినమాసాద్యప్రతిమాంచహరేశ్శుభామ్ ॥ ౩౦ ॥ అభ్య
 ర్చ్యచయథాన్యాయంఘృతదధ్యత్తరంబహు । మహ్నంపాయసందత్వాహరేరా
 వేద్యపూజకమ్ ॥ ౩౧ ॥ ప్రణివత్యయథాన్యాయంతత్రవిశ్వస్తమానసః । అగాయ
 తహరింతత్రతాశవర్ణలయాన్స్వితమ్ ॥ ౩౨ ॥ అతీవస్నేహసంయుక్తస్తద్గతేనాన్త
 రాత్మనా । తతోరాజ్ఞస్సమాదేశౌచ్ఛారాస్త్రసమాగతాః ॥ ౩౩ ॥ తదర్చనాది
 సకలంసిద్ధాయచసమస్తతః । బ్రాహ్మణంతంగృహీత్వాతేరాజ్ఞేసవ్యజ్ఞ్యవేద
 యన్ ॥ ౩౪ ॥ తతోరాజాద్విజ్రతేష్టంపరిభర్తస్యసుదుర్మతిః । రాజ్యాన్నిర్యాత
 యామానహృత్వాసర్వంధనాదికమ్ ॥ ౩౫ ॥ ప్రతిమాంచహరేశ్వైవష్టేచ్ఛచ్ఛాహృ
 త్వాయయఃపునః । తతఃకాలేనమహతాకాలధర్మముపేయివాన్ ॥ ౩౬ ॥ సరా
 జాసర్వలోకేషుపూజ్యమానస్సమస్తతః । యుధార్తశ్చతథాభిన్నోయమమాహ
 నుదుఃఖతః ॥ ౩౭ ॥ యుత్తృట్ప్రవర్తతేదేవస్సర్గతస్యాపిమేసదా । మయాపాపం
 కృతంకింవాకింకరిష్యామివైయమ ॥ ౩౮ ॥ యనః ॥ త్వయాహినుమహత్పాపంకృ
 తమజ్ఞానమోహితః । హరిమిత్రంప్రతితదావాసుదేవపరాయణమ్ ॥ ౩౯ ॥ హరిమి
 త్రేకృతంపాపంచాసుదేవార్చనాదిషు । తేనపాపేనసమ్ప్రప్తఃతుద్రోగస్త్యాం
 సదాన్మవ ॥ ౪౦ ॥ దానయజ్ఞాదికంసర్వంప్రణవ్తంతేనరాధిప । గీతవాద్యనమో
 పేతంగాయమానంమహామతిమ్ ॥ ౪౧ ॥ హరిమిత్రంసమాహవామృతవాససిత
 ణ్ణనమ్ । ఉపహారాదికంసర్వంచాసుదేవస్ససన్నిధౌ ॥ ౪౨ ॥ తవభృత్యైస్తదాలు
 ప్తంపాపంచక్రుస్తద్దాజ్ఞయా । హరేకీర్తింవినాచాగ్యద్భాగ్యజేనస్సహేత్తమ ॥

నగేయయోగే గాతవ్యంతస్మాత్పాపంకృతంత్యయా | నష్టస్తే సర్వ లోకోద్యగచ్ఛవర్ష
 శక్తోబరమ్ || ౪౪ || పూర్వోత్పృష్టంస్వదేహంతంభాదనిత్యం నికృత్యై | తస్మై
 నోకేత్విమంధేహంభాదనిత్యంత్యుధాస్వతః || ౪౫ || మహాఃరయసంస్థస్త్యం
 యావన్నస్వస్తరంభవేత్ | మన్నస్తగంతతోతీతేభూమ్యాంత్యంచభవిష్యసి || ౪౬ ||
 తతఃకాలేనసమ్ప్రప్యమానుష్యమవగచ్ఛసి || గానబద్ధః || ఏవముక్తాయమోవి
 ద్వాంస్తత్రైవాస్తరధీయత || ౪౭ || హరిమిత్రోవిమానేనస్తూయమానోగణాధి
 పైః | విష్ణులోకంగతశ్చీమాస్తనిగ్ధౌగృహ్యగణబాన్ధవాః || ౪౮ || భువనేశో
 నృపాహ్యస్త్రినోటరేవర్షతస్యై | భాదమానశ్శవంనిత్యమాస్తేతుత్తృప్తును
 నితః || ౪౯ || అద్రాక్షంతంస్యవంతత్ర సర్వమేతన్యమోక్తవాః | సమా
 లోక్యాహమాజ్ఞాయహరిమిత్రంసమేయివాః || ౫౦ || విమానేనార్యవర్ణేనగచ్ఛ
 స్తమమరైర్వృతమ్ | ఇన్ద్రోమ్యమ్ప్రసాదేనప్రాప్తంమేవవ్యాయురుత్తమమ్ || ౫౧ ||
 తేనాహంహరిమిత్రంవైదృష్టవానస్త్రినువ్రత | తదైశ్వరప్రభావేనమనోమేనముపా
 గతమ్ || ౫౨ || గానవిద్యాంప్రశితదాకిన్నరైస్సముపావిశమ్ | షష్ఠింవర్షసహస్రా
 ణాంగానయోగేనమేమునే || ౫౩ || జిహ్వప్రసాదితాస్పృష్టాతతోగానమశిక్షయ
 త్ | తతస్తద్వినుశేనైవకాలేనాభూదియంమమ || ౫౪ || గానయోగసమాయుక్తా
 గతామన్నస్తరాదత | గానాచార్యోభవంతత్రగన్ధర్వాద్యాస్సమాగతాః || ౫౫ ||
 పతేకిన్నరసంఘావైమామాచార్యముపాగతాః | తపసానైవశక్యావైగానవిద్యత
 పాధన || ౫౬ || తస్మాచ్ఛ్రీతేనసంయుక్తోమస్తస్త్యంగానమామ్నుషి | ఏవము
 క్తోమునిస్తంవైప్రణివత్యజగౌతదా || ౫౭ || తచ్ఛ్రీణువ్యమునిశ్రేష్ఠవాసుదేవంనమ
 స్తుతుః | మారగణ్డేయః || ఉలూకేనైవముక్తస్తనారదోమునిసత్తమః || ౫౮ || శి
 త్రాక్రమేహసంయుక్తస్తత్రగానమశిక్షయత్ | గానబద్ధస్తదాహేదంత్యక్తలజ్జోభ
 వాధునా || ౫౯ || ఉలూకః || స్త్రీసజ్జమేతథాగీతేద్యూతేవ్యాఖ్యానసజ్జమే | వ్య
 వహారేతథాహారేత్వగానాంచసమాగమే || ౬౦ || ఆయేవ్యయేతథాత్వంత్యక్తలజ్జస్త
 వైభవేత్ | నకుశ్చీతేనగూఢేననిత్యంప్రావరణాదిభిః || ౬౧ || హస్తవిత్తేవభావేన
 వ్యాదితాస్యేనపైవహి | నిర్మాతజిహ్వయోగేననగేయంహికథంచన || ౬౨ || స
 గాయేదుర్ధ్వబాహుత్వేనోర్ధ్వదృష్టిఃకథంచన | స్వాజ్ఞంనిరీక్షమాణేనపరంసమ్ప్ర
 త్తతాతథా || ౬౩ || సజ్జస్టేచతథోద్ధానేకటిస్థాంసనశస్యతే | హాపోరోవస్తథాక
 వస్తథాన్యత్రస్తృతిఃపునః || ౬౪ || నైతానిశస్తయాపాణిగానయోగేమహామ
 తే | నైకహస్తేనశక్యంస్యాత్తాలసంఘట్టనంమునే || ౬౫ || త్యుధారేనభయాత్
 నతృష్ణారేనతథైవద | గానయోగోనకర్తవ్యోనాన్ధకారేకథంచన || ౬౬ || ఏవమా
 దీనిచాన్యానినకర్తవ్యానిగాయతా || మారగణ్డేయః || ఏవముక్తస్సభగవాంస్తేనో
 క్తైర్విధిలక్షణైః || ౬౭ || అశిక్షయత్తథాగీతందివ్యంవర్షసహస్రకమ్ | తతస్సుమస్త

సమన్వోగీతప్రస్తారకాదిమ్ ॥ ౬౮ ॥ వివక్షాచ్యుదిమ్సమన్వస్సర్వస్వరవిభాగ
 విత్ । అయితానిచవత్త్రింశస్సహస్రాణిశతానిచ ॥ ౬౯ ॥ స్వరాణాంభేదయో
 గేవజ్ఞాతవాన్మునిసత్తమః । తతోగర్భస్వస్థౌశ్చకేనైరాణాంతశ్చైవచ ॥ ౭౦ ॥ ముని
 నాసహసంయుక్తాఃప్రీతియుక్తాభవత్తితే । గానబన్ధంమునిఃప్రాహప్రాప్యగానహను
 త్తహమ్ ॥ ౭౧ ॥ త్వంసమాసాద్యసమన్వస్సత్త్వంహగీతవిశారదః । భాస్కశతో
 హహప్రాజ్ఞకిమాచాగ్యకరోమితే ॥ ౭౨ ॥ గానబన్ధః ॥ బ్రహ్మణోదివసేబ్రహ్మన్
 సవస్తుచతుష్టశః । తతస్తైత్రిలోక్యసమ్భవోభవిష్యతిమహామునే ॥ ౭౩ ॥ తావన్నేత్వా
 యుషోభావస్తావన్నేవరహంశుభమ్ । మనసాధ్యాహితంమేస్యాద్దక్షిణామునిసత్త
 మమ్ ॥ ౭౪ ॥ నారదః ॥ అతీతకల్పసంయోగేగరుడస్త్యంభవిష్యసి । స్వప్రీతేస్తు
 మహాప్రాజ్ఞగమిష్యామివ్రసేదమామ్ ॥ ౭౫ ॥ మారూఢ్ణేయః ॥ ఏవముక్త్యాశ్చగా
 మాథనారదోపిజనార్దనమ్ । శ్వేతద్వీపేహృషీకేశంగావయామానగీతకా ॥ ౭౬ ॥
 తత్రశ్రుత్వాశుభగవాన్నాగదంప్రాహమాథవః । తుమ్భురోర్మపిశిష్టోనగీతైరద్యా
 పినారద ॥ ౭౭ ॥ యదాఃశిష్టోభవితాతంకాలంవ్రవదామ్యహమ్ । గానబన్ధంసమా
 సాద్యగానార్థజ్ఞోభవానసి ॥ ౭౮ ॥ మనోత్వైవస్వతస్యాహుష్టాపింశతిమేయు
 గే । ద్వాపరాస్తేభవిష్యామియదువంశకులోద్భవః ॥ ౭౯ ॥ నేవక్యాంవసుదేవస్యకృ
 ణ్ణోనామ్నాహహామితే । తదానీంమాంసమాసాద్యస్తాగయేథాయథాతథమ్ ॥ ౮౦ ॥
 తత్రత్వాంగీతసమన్వంకరిష్యామిమహావ్రతమ్ । తుమ్భురోశ్చసహంనైవతథాతిశ
 యసంయుతమ్ ॥ ౮౧ ॥ తావత్కాలంయథాయోగందేవగర్భర్వయోనిమ్ । శిక్ష
 యస్వయథాన్యాయమిత్యుక్త్యాన్తరిధీయత ॥ ౮౨ ॥ తతోమునిఃప్రణమ్యైవంవీణా
 వాదనతత్పరః । దేవర్షిర్దేవసజ్జాతశస్పర్శాభరణభూషితః ॥ ౮౩ ॥ తవసాంధి
 రత్యంతంవాసుదేవపరాయణః । సుగంధేవిజ్ఞేయసాద్యసర్వలోకాంశ్చచారసః ॥ ౮౪ ॥
 వాయుణంయోగ్యమాగ్నేయమైష్ట్యంకాబేరమేవచ । వాయవ్యంచతథేశానంసం
 సదంప్రాప్యధర్మవిత్ ॥ ౮౫ ॥ గాయమానోహరింసన్యగ్నిణావాదవిచక్షణః । గర్భ
 ర్వాపురసాంసంక్షైఃపూజ్యమానస్తతస్తతః ॥ ౮౬ ॥ బ్రహ్మలోకంసమాసాద్యకస్త్రిం
 శ్చిత్కాలవర్యయే । హాహాహహహహశ్చగర్భర్వాంగీతవాద్యవిశారదా ॥ ౮౭ ॥ బ్ర
 హ్మణోగాయకాదిన్యోగత్యోగన్ధర్వసత్తమా । తత్రతాభ్యాంసమాసాద్యగాయమా
 నోహరింప్రభుమ్ ॥ ౮౮ ॥ బ్రహ్మణాచమహాతేజాఃపూజితోమునిసత్తమః । తంప్ర
 ణయ్యమహాత్మానంసర్వలోకపితామహమ్ ॥ ౮౯ ॥ చచారచయథాకామంసర్వలో
 కేషునారదః । తతఃకాలేనమహతాగృహంప్రాప్యచతుమ్భురోః ॥ ౯౦ ॥ వీణామా
 దాయతత్రస్థోహ్యగాయతమహామునిః । స్పరకల్పాస్తుతత్రస్థాష్టాద్యాస్తప్తవైమ
 తాః ॥ ౯౧ ॥ క్రీడతోభగవాన్ప్రప్యైసర్గతశ్చమసత్పరమ్ । శిక్షయామానబహుశ

స్తత్రత్రమహామతిః ॥ ౯౨ ॥ శ్రమయోగేనసంయుక్తోనారదోపిమహామునిః । స
ప్తస్యరాక్షసాఃపశ్యన్తానవిద్యావిశారదః ॥ ౯౩ ॥ ఆసీద్విశాసమాయోగేనతాస్త
స్త్రిఃప్రపేదిరే । తతోరైవతకేకృష్ణంప్రణిపత్యమహామునిః ॥ ౯౪ ॥ విజ్ఞాపయదశే
వంతుశ్వేతద్వీపేతుయత్పురా । నారాయణేనకథితంగానయోగమనుత్తమమ్ ॥ ౯౫ ॥
తస్మృత్యాప్రహసన్సృష్టఃప్రాహజాన్భవతీంముదా । ఏవంమునివరంభదేశి
క్షయస్వయథావిధి ॥ ౯౬ ॥ వీణాగానసమాయోగేతథేత్యుక్త్వాచసాహరిమ్ । ప్ర
హసన్తీయథాయోగంశిక్షయామాసతంమునిమ్ ॥ ౯౭ ॥ తతస్సంవత్సరేపూర్ణేపు
నరాగన్యమాధవమ్ । ప్రణిపత్యాగ్రతస్తస్థాపునరాహసకేశవః ॥ ౯౮ ॥ సత్యాస
మీవమాగచ్ఛశిక్షయస్వయథావిధి । తథేత్యుక్త్వాసత్యభామాంప్రణిపత్యజగము
నిః ॥ ౯౯ ॥ తయాసశిక్షితోవిద్యాన్ముద్ధేసంవత్సరేపునః । వాసుదేవనియుక్తోఽసౌ
రుక్మిణీసదనంగతః ॥ ౧౦౦ ॥ అక్లనాభిస్తతస్తాభిద్దాసీభిర్మునిసత్తమః । ఉక్తోసౌగా
యమానోపినస్సరంవేన్వివైమునే ॥ ౧౦౧ ॥ తతశ్శ్రీమేణమహతావత్సరత్రయసం
యుతమ్ । శిక్షితోసౌతదాదేవ్యారుక్మిణ్యాపిజగమునిః ॥ ౧౦౨ ॥ తతస్స్వరా
జ్ఞనాఃప్రాప్యతస్త్రియోగంమహామునేః । ఆహవాయకృష్ణోభగవాన్స్వయమేవ
మహామునిమ్ ॥ ౧౦౩ ॥ అశిక్షయదమేయాత్మాగానయోగమనుత్తమమ్ । తతో
తేశయమావన్నస్తుమ్మురోర్మునిసత్తమః ॥ ౧౦౪ ॥ తతోననర్తదేవర్షిఃప్రణిపత్యజనా
ర్దనమ్ । ఉవాచవహ్మషీకేశస్సర్వజ్ఞస్త్వంమహామునే ॥ ౧౦౫ ॥ ప్రహస్యజ్ఞానయో
గేనగాయస్వమనస్నిధౌ । ఏతత్ప్రార్థితంప్రాప్తంమమలోకేతథైవచ ॥ ౧౦౬ ॥
నిత్యంతుమ్బురుణాసార్థంగాయస్వచయథాతథమ్ । ఏవముక్తోమునిస్త్రయథాయో
గంచచారసః ॥ ౧౦౭ ॥ యదాసమ్పూజయన్సృష్టోరుద్రంభవననాయకమ్ । త
దాజగౌహరేస్తస్యనియోగాచ్ఛజరాయవై ॥ ౧౦౮ ॥ రుక్మిణ్యాసహసత్యాచ
జాన్భవత్యామహామునిః । కృష్ణేనచముగ్రశ్రేష్ఠశ్రుతిజాతివిశారదః ॥ ౧౦౯ ॥ ఏవ
వోమునిశార్దూలాఃప్రాక్తోగీతత్రమోమునేః । బ్రాహ్మణోవాసుదేవాభ్యాంగాయ
మానోభ్యశంసృవ ॥ ౧౧౦ ॥ హరేస్సౌలోక్యమాప్నోతిరుద్రగానోధికోభవేత్ । అ
న్యథానరకంఽచ్ఛేద్ధాయమానోన్యదేవహి ॥ ౧౧౧ ॥ కర్మణామనసావాచావా
సుదేవపరాయణః । గాయజ్ఞ్పూర్వంస్తమాప్నోతితస్మాద్దేయంపరంబిదుః ॥ ౧౧౨ ॥

ఇతిశ్రీ మహాపురాణే లెక్ష్మీ ఉత్తర భాగే విష్ణుప్రసాదాన్నారదస్య
గాన ప్రాప్తికథనంనామ తృతీయోధ్యాయః.

— శ్రీ విష్ణుభక్తలక్షణాదికథనమ్. ౨ —

ఋషయః ॥ వైష్ణవాఇతియేప్రోక్తావాసుదేవపరాయణాః । కానిచిహ్నో
తేషాంవైతవైఖ్యాహిమహామునే ॥ ౧ ॥ తేషాంవాకింకరోత్యేషభగవాన్సృతభా

వనః । ఏతన్వే సర్వమావక్ష్యమాత సర్వాధ్యవిత్తమ ॥ ౨ ॥ సూతః ॥ అన్బరీషేణ
 వైపుష్టోమారగణ్డేయః పురామునః । యుష్మాభిరద్యయత్ప్రీత్యంతద్వదామియథా
 తథమ్ ॥ ౩ ॥ మారగణ్డేయః ॥ శృణురాజస్యథాన్యాయం యన్మాంత్యం పరిపుచ్చసి
 యశ్రాస్తే విష్ణుభక్తస్తత్రనారాయణస్థితః ॥ ౪ ॥ విష్ణురేవ హి సర్వత్రపహంతైదే
 వతాస్తృతా । కీర్త్యమానేహరానిత్యం రోమాభ్యుప్యస్యవర్తతే ॥ ౫ ॥ కన్వ
 సేస్విదస్తథాత్మేషుద్యశ్యేజలబిన్దవః । విష్ణుభక్తీసమాయక్తాభ్యాశ్రితస్సార్తవ్రవ
 ర్తకాః ॥ ౬ ॥ ప్రీతోభవతియోదృప్త్యైవైష్ణవోసావ్రకీర్తితః । నాన్యదాచ్యుదయే
 ద్వస్త్రుంవైష్ణవోజగతోరణే ॥ ౭ ॥ విష్ణుభక్తమథాయాంత్రంయోదృప్త్యైస్సమృ
 ధితః । వ్రణామాదికరోత్యేవంవాసుదేవేయథాతథా ॥ ౮ ॥ సవైభక్తభిక్ష్యేయ
 సుజయ్యాప్యజ్జగత్ప్రయే । యాతూక్షరాణిశృణ్వైవైతథాభాగవతేరితః ॥ ౯ ॥
 వ్రణామపూర్వంత్యాన్త్యైవైయోవదేదైవైష్ణవోహిసః । గర్థపుష్పాదికంసర్వంశిర
 సాయోహిధారయేత్ ॥ ౧౦ ॥ హరేస్సర్వమితీత్యేవంమత్వాసావైష్ణవస్త్పృతః । వి
 ణ్ణుత్మేత్రేశుభాన్యేవకరోతిస్నేహసంయుతః ॥ ౧౧ ॥ వ్రతిమాంచహరేర్నిత్యంపూ
 జయేత్ప్రయతాత్మవాః । విష్ణుభక్తస్సవిజ్ఞేయఃకర్మణామనసాగిరా ॥ ౧౨ ॥ నారా
 యణవరోనిత్యంమహాభాగవతోహిసః । భోజనారాధనంసర్వంయథాశక్త్యాకరో
 తియః ॥ ౧౩ ॥ విష్ణుభక్తస్యచసదాయథాన్యాయంహికథ్యతే । నారాయణవరో
 నిత్యంయస్మాన్మంప్రీతమానసః ॥ ౧౪ ॥ అక్వాతితద్ధరేరాన్యంగతమన్నంనసంశ
 యః । స్వార్చనాదపివిశ్వాత్ప్రీతోభవతిమాధవః ॥ ౧౫ ॥ మహాభాగవతేతచ్చ
 దృప్త్యైశాభక్తవత్సలః । వాసుదేవపరందృప్త్యైవైష్ణవందగ్ధకిల్బిషమ్ ॥ ౧౬ ॥ దేవా
 పిభీతాస్తంయోఽప్రణవత్యయథాగమమ్ । సూక్రియతాంహిపురాన్పత్తంవిష్ణుభక్త
 స్యవైభవమ్ ॥ ౧౭ ॥ దృప్త్యైమోపివైభక్తంవైష్ణవందగ్ధకిల్బిషమ్ ॥ ౧౮ ॥ యాప్రజ్ఞా
 యాత్వాననామృభృగునద్దనమ్ ॥ ౧౯ ॥ తస్మాత్సముజయేష్పక్త్యైవైష్ణవాన్విష్ణువ
 న్నరః । సయాతివిష్ణుసామీప్యంనాత్రకార్యావిచారణా ॥ ౨౦ ॥ అన్యభక్తసహ
 స్రేభ్యోవిష్ణుభక్తోవిశిష్యతే । విష్ణుభక్తసహస్రేభ్యోరుద్రభక్తోవిశిష్యతే ॥ ౨౧ ॥
 రుద్రభక్తాత్పరతరోనాస్త్రీలోకేనసంశయః । తస్మాత్సవైష్ణవంచాపిరుద్రభక్తమథా
 పివా ॥ ౨౨ ॥ పూజయేత్సర్వయత్నేనధర్మకామార్థముక్తయే ॥ ౨౩ ॥

ఇతిశ్రీ మహాపురాణే లక్ష్మీ ఉత్తరభాగే విష్ణుభక్త

లక్షణాదికథనంనామ చతుర్థోధ్యాయః.

అష్టాదశాధ్యాయము

బ్రువయః || ఐత్యోశురస్త్వరీషోవైవాసుదేవవరాయణః | పాలయామా
సప్తధీవీంవిష్ణోరాజ్ఞాపుస్తరిః || ౧ || శుక్రమేనన్మహాబుద్ధేతస్సర్వంవక్తునర్హసి
నిత్యంతస్యహరేశ్చక్రంత్రురోగభయాదికమ్ || ౨ || హస్తీశ్రుమితేలోకేధా
త్మికస్యహమాత్మనః | అష్టరీషస్యచరితంతస్సర్వంబ్రూహిసత్తను || ౩ || మాహ
త్మ్యహనుభావంచభక్తియోగమనుత్తమమ్ | యథావచ్ఛ్రీతుమిచ్ఛాసామూలక
త్వంత్యమర్హసి || ౪ || సూతః || శ్రీయతాంమునిశాస్త్రాలాశ్చరితంతస్సద్భీకరః
అష్టరీషస్యమాహాత్మ్యంసర్వపాపహరంవరమ్ || ౫ || శ్రీశబ్దోద్ధయితాభార్యస
ర్వలక్షణశోభితా | అష్టరీషస్యజననీత్యంతశోచసమన్వితా || ౬ || యోగనిద్రా
సమారూఢంశేషవర్తమాశాయినమ్ | నారాయణంహమాత్మానంబ్రహ్మణ్యేనాల్లభ్య
వమ్ || ౭ || తమసాకాలరుద్రాభ్యంరజసాకనకాణ్డజమ్ | సత్వేనసర్వగంవిష్ణుంస
ర్వదేవమస్మృతమ్ || ౮ || అర్చయామాససతతంవాఙ్మనఃకాయైర్మఖిః | మా
త్యదానాదికంసర్వంస్వయమేవనచీకరత్ || ౯ || గన్ధాదిపేషణంచైవధూపద్రవ్యా
దికంతథా | భూమేరాతేవనాదీహవిహంపచనంతథా || ౧౦ || తతోగతుకసమా
విష్టాస్యయమేవచకారసా | శుభాపద్మావతీనిత్యంవాచానారాయణేఽవై || ౧౧ ||
అసన్తేత్వేనసానిత్యంభావమాణాపత్రితతా | దశవర్షసమాప్రాణితత్పరేణాస్తరాత్మ
నా || ౧౨ || అర్చయామాసగోవిందంగధపుష్పాదిభిశ్శుచిః | విష్ణుభక్తాన్మహాభాగా
స్తస్యపాపవివర్జితా || ౧౩ || దాసమానాచ్చినైర్నిత్యంధవైరతైర్నరతోవయ
త్ | తతఃకదాచితాదేవీద్వాదశీంసముపోష్యవై || ౧౪ || హరేగ్రీవహాభాగా
నుష్కాపవతీనాసహ | తత్రనారాయణోదేవస్తమాహపురుషోత్తమః || ౧౫ || కిమి
చ్ఛసివరంభదేమత్తస్త్రంబ్రూహిభామిని | సాదృష్ట్యేతువరంవవేపుతోమేవై
ష్టవోభవేత్ || ౧౬ || సార్వభౌమోమహాశేజాస్సృక్కర్మనిరతశ్శుచిః | తథేత్య
క్త్వాదదాతస్యైఫలమేకంజనార్దనః || ౧౭ || సావ్రబుద్ధాఫలధృష్ట్యాభక్తేనసర్వంభ్య
వేదయత్ | భక్షయామాససంహృష్టాఫలంతద్గతమానసా || ౧౮ || తతఃకాలేనసా
దేవీపుత్రంతులవివర్ధనమ్ | అసూతసాసదాచారంవాసుదేవవరాయణమ్ || ౧౯ ||
శుభలక్షణసన్నంవక్రాజీతతనూకుహమ్ | జాశంధృష్ట్యాపితాపుత్రంకియా
స్సర్వాశ్చకారవై || ౨౦ || అష్టరీషశ్శిఖ్యాతోలోకేనమభివర్షిభః | పిసర్వ
వరతేత్రీమానభిషిక్తోనహమానిః || ౨౧ || మన్త్రిష్వాధాయరాజ్యంచతపఃకీగ్రంవ
కారసః | సంవత్సరసమాప్రసవైజవన్నారాయణంప్రభుమ్ || ౨౨ || హృత్పూర్ణిక
మధ్యస్థంసూర్యమణ్డలమధ్యతః | శబ్దచక్రగదాపద్మంధారయంతంచతుర్ముజమ్ || ౨౩ ||
శుద్ధజామ్బూనదసభంబ్రహ్మపిష్టుశివాత్మకమ్ | సర్వాభరణసంయుక్తంపీతాశ్చర్చ
ధరంప్రభుమ్ || ౨౪ || శ్రీవత్సవక్షుసందేవంపురుషంపురుషోత్తమమ్ | తతోగరుడ

మూరుహ్యసగ్వజేనభిస్తుతః ॥ ౨౫ ॥ అజగాననవిశ్వాత్సానర్వలోకననుసృష్ట
తః । విరావనిమినాది స్త్యంకృత్వావై గరుడుహరిః ॥ ౨౬ ॥ స్వయంశత్రువాసీన
స్తమాహన్యవనత్తనమ్ । ఇన్ద్రియానుస్థితం తేకిందదామివగంచతే ॥ ౨౭ ॥ సర్వ
లోకేశ్వరోహంత్యాంరక్షితుంసముపాగతః ॥ అన్బరీషః ॥ నాహంత్యానభిసద్ధా
యతవఆస్థతవాహ ॥ ౨౮ ॥ త్వయాదత్తంచనేమ్యమిగచ్ఛశక్రయథాసుఖమ్ । మ
మనారాయణోనాథస్తంనమామిజగన్మతమ్ ॥ ౨౯ ॥ గచ్ఛేద్ద్రేమాకృధాస్త్యత్రమ
మబుద్ధివిలోపనమ్ । తతఃప్రహస్యభగవాన్స్వయావమకరోద్ధరిః ॥ ౩౦ ॥ శాన్తవక్త్ర
గదాపాణిఃపద్మహస్తోజనార్దనః । గరుడోపరిసగ్వాత్సానీలాచలకవావరః ॥ ౩౧ ॥
దేవగర్భస్సజ్జైష్టవస్త్రాయమానస్సనుత్తతః । ప్రణవ్యసచసన్తుప్తస్తప్తవగరుడభ్య
జమ్ ॥ ౩౨ ॥ ప్రసీదలోకనాథేశనమనాథజనార్దన । కృష్ణవిష్ణోజగన్నాథసర్వ
లోకననుసృష్టత ॥ ౩౩ ॥ త్వమాది స్త్యమానాది స్త్యననస్త్రైపురుషఃప్రభుః । అ
ప్రమేయః । భువ్యుష్ణర్లోవిద్వజనతేక్షణః ॥ ౩౪ ॥ వహేశ్వగాద్భజోమధ్యేపుష్క
రఃఖగనఃఖగః । కవ్యవాహఃకపాలీశ్వంహన్యవాహఃప్రభజ్జనః ॥ ౩౫ ॥ అదిదే
వఃక్రియాగద్దేవరమాత్మాత్మగోష్ఠితః । త్వం సవనోష్ట్రగోష్ఠజయదేవకిన్దన ॥ ౩౬ ॥
జయదేవజగన్నాథపాహిమాంపుష్కరేక్షణ । నాన్యాయస్త్యదన్యమేత్వమేవశర
ణంనును ॥ ౩౭ ॥ సూతః ॥ తమాహభగవాన్విష్ణుఃకింతేహృదదిక్షీతమ్ । తస్మర్వం
తేప్రదాస్యామిభక్తోసమనునుప్రత ॥ ౩౮ ॥ భక్తిప్రియోహంసతతంతస్మాద్దాతుమి
హగతః ॥ అన్బరీషః ॥ లోకనాథపరానర్దనత్వంమేవర్తతేమతిః ॥ ౩౯ ॥ వాసుదేవ
వరోత్త్యంవాజ్ఞసఃకాయకర్మభిః । యథాత్వందేవదేవస్యభవస్యపరమాత్మనః ॥ ౪౦ ॥
తథాభవాన్యహంవిష్ణోతవదేవజనార్దన । పాలయిష్యామిపృథివీంకృత్వావైవైష్ణవం
జగత్ ॥ ౪౧ ॥ యజ్ఞశాలామార్చనైశ్చైవతర్పయామిసురోత్తమామ్ । వైష్ణ
వాన్పాలయిష్యామిహనిష్యామిశాశ్రవామ్ ॥ ౪౨ ॥ లోకతావభయేభీశకృతమేధీ
యతేనతిః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ ఏవనస్తుయథేచ్ఛవైచక్రమేకత్పుర్యనమ్ ॥ ౪౩ ॥
పురానుప్రసనాదేనలబ్ధంవైచక్రభంబాయామ్ । ఋషిశేషాదికింఘంశక్రమరోగా
దికంతథా ॥ ౪౪ ॥ నిహానవ్యతితేనశ్శయిష్యాత్వాన్మధీయత ॥ సూతః ॥ తతఃప్ర
ణవ్యమదితోరాజానారాయణంపభువమ్ ॥ ౪౫ ॥ ప్రవిశ్యనగరీరఘ్నానయోధ్యాం
పర్వపాలయత్ । బ్రాహ్మణాదీంశ్చవద్దాంశ్చస్వస్వకర్మణ్యయోజయత్ ॥ ౪౬ ॥ నారా
యణవరోత్త్యంవిష్ణుభక్తానకల్మషమ్ । పాలయామాసహృష్టాత్తా విశేషేణజనాధి
పః ॥ ౪౭ ॥ అశ్వమేధశతైరిష్ట్యావాజపేయశతేనచ । పాలయామాసపృథివీంసా
గరావరణామిమామ్ ॥ ౪౮ ॥ గృహేగృహేహరిస్తస్థావేదఘోషేగృహేగృహే ।
నామఘోషోహరేశ్చైవయజ్ఞఘోషస్తతైవచ ॥ ౪౯ ॥ అభవన్నృపశృణూలేతస్మ

నాజ్యంప్రశాసతి | నాసస్యానాత్మణాభూమిర్నమస్త్విత్తాదిభిర్యుతా || ౫౦ || రోగ
హీనాఃప్రజానిత్యంసర్వోపద్రవవర్జితాః | అన్బరీషోమహాతేజాఃపాలయామాసమే
దిశీమ్ || ౫౧ || తస్యైవంవర్తమానస్యకన్యాకమలలోచనా | శ్రీమతీనామవిఖ్యాతా
సర్వలక్షణసంయుతా || ౫౨ || ప్రదానస్సమయంప్రాప్తాదేవమాయేవశోభనా | త
స్మీనామలేముఃశ్రీమాన్నారదోభ్యాగతశ్చవై || ౫౩ || అన్బరీషస్యరాజ్ఞావైపర్వ
తశ్చమహామతిః | తావుభావాగతౌదృష్ట్యప్రణివర్తయథావిధి || ౫౪ || అన్బరీష
హాతేజాఃపూజయామాసతావృషీ | కన్యాంతంరమమాణాంవైమేఘమధ్యేత
హ్రదామ్ || ౫౫ || ప్రాహతాంసేత్యుభగవాన్నారదస్సస్మితస్తదా | కేయనాజన్మ
హాభాగాకన్యాసురసుతోపమా || ౫౬ || బూహిధర్మభృతాంశ్రేష్ఠసర్వలక్షణశో
భితా || రాజా || దుహితేయంమమవిభోశ్రీమతీనామనామతః || ౫౭ || ప్రదాన
సమయంప్రాప్తావరమస్తేవజేశుభా | ఇత్యుక్తోమునిశార్దూలస్తామైచ్ఛన్నారదోద్వి
జాః || ౫౮ || పర్వతోపిమునిస్తాంవైచకమేమునిసత్తమాః | అనుజ్ఞాప్యచరాజానం
నారదోవాక్యమబ్రవీత్ || ౫౯ || రహస్యాసూయధర్మాత్సామమదేహీసుతామి
మామ్ | పర్వతోపితథాప్రాహరాజానంరహసిప్రభుః || ౬౦ || తావుభౌసహధర్మా
త్ప్రణివర్తయద్దితః | ఉభౌభవంతాకన్యాంమేప్రార్థయానాకథంశ్చహమ్ || ౬౧ ||
కరిష్యామిమహాప్రాజ్ఞశృణునారదమేవచః | త్వంచపర్వతమేవాక్యంశృణువత్సౌమి
యత్ప్రభో || ౬౨ || కన్యేయంయవయోరేకంవరయిష్యతిచేచ్ఛుభా | తస్యైక
న్యాంప్రయచ్ఛామినాస్యథాశక్తిరస్తిమే || ౬౩ || తథేత్యుక్త్వాతతోభూయశ్శ్వే
యాస్యావఇతిస్తహ | ఇత్యుక్త్వామునిశార్దూలౌజగ్ముతుఃప్రీతిమానసౌ || ౬౪ || వా
సుదేవపరౌనిత్యముభౌజ్ఞానవిదాంవరౌ | విష్ణులోకంతతోగత్వానారదోమునిసత్త
మాః || ౬౫ || ప్రణివర్తయృషీకేశంవాక్యమేతదువాచహా | శ్రోతవ్యమస్తభగవ
న్నాథనారాయణప్రభో || ౬౬ || రహసిత్వాంప్రవత్సామినమస్తేభువనేశ్వర | త
తఃప్రహస్యగోవిందస్సర్వాసుతాసర్వతంమునిమ్ || ౬౭ || బూహిత్యాహచపిశ్వా
త్సామునిరాహచకేశవమ్ | త్వదీయోస్సవతిశ్రీమానన్బరీషోమహీపతిః || ౬౮ || తస్య
కన్యావిశాలాక్షీశ్రీమతీనామనామతః | పరిణేతుమనాస్తత్రగతోన్మివచనంశృణు || ౬౯ ||
పర్వతోయంముఃశ్రీమాంస్తవభృగ్యస్తపోనిధిః | తామైచ్ఛతోన్మిభగవన్నావా
మాహజనాధిపః || ౭౦ || అన్బరీషోమహాతేజాఃకన్యేయంయవయోర్వరమ్ | లా
వణ్యయక్తంవృణుయాద్యదితస్త్వదదామ్యహమ్ || ౭౧ || ఇత్యాహవాన్మృపస్త్ర
తథేత్యుక్త్వాహమాగతః | ఆగమిష్యామితేరాజఇచ్ఛ్యఃప్రభాతేగృహంత్యతి || ౭౨ ||
ఆగతోహంజగన్నాథకర్తృమర్హసిమేప్రియమ్ | వానరాసనవద్భుతపర్వతస్యముఖం
యథా || ౭౩ || తథాకురుజగన్నాథమమచేదిచ్ఛసిప్రియమ్ | తథేత్యుక్త్వాసగో

స్తోత్రహస్త్యహస్థసూదనః ॥ ౭౪ ॥ త్వయోక్తంచకరిష్యామిగచ్ఛసాహ్యయథాగతమ్ । ఏవముత్త్వామునిర్హృష్టః పరివశ్యజనార్దనమ్ ॥ ౭౫ ॥ హస్త్యమానఃకృతాత్మానంతథాయోధ్యాంజగానసః । గతేమునవరేతస్మిన్నర్వతోపిహహమునిః ॥ ౭౬ ॥ ప్రణమ్యమాధవంహృష్టోరహస్యేనమువాచహ । పుత్రంతస్యనివేద్యాగ్రేనారదస్యజగత్పతే ॥ ౭౭ ॥ గోలాక్ష్మాలముఖంయద్యన్ముఖంభాతితథాకురు । తచ్చుగ్రీత్వాభగవాన్విష్ణుస్త్వయోక్తంచకరోమివై ॥ ౭౮ ॥ గచ్ఛశీఘ్రసుయోధ్యాంవైమావేదీర్నారదస్యవై । త్వయామేసంపదంతత్రతథేత్వత్త్వాజగానసః ॥ ౭౯ ॥ తతోరాజాసమాజ్ఞాయప్రాప్తామునివరతదా । నూర్జల్యైర్వివిధైస్సర్వానయోధ్యాంధ్వజమాల్లీమ్ ॥ ౮౦ ॥ వణ్ణయామాసపుష్పైశ్చలజైశ్చైవసమస్తః । అమృసిక్తగృహద్వారాంసీక్తాపణమహాపథామ్ ॥ ౮౧ ॥ దివ్యగర్భరసోపేతాంఘాపితాందివ్యధూవక్తైః । కృత్వాచనగరింరాజావణ్ణయామాసతాంసథామ్ ॥ ౮౨ ॥ దివ్యైర్గన్ధైస్తథాధూమైరతైశ్చవివిధైస్తథా । అలఙ్కృతాంఘణైస్తమైర్నానామాల్యైః పశోభితామ్ ॥ ౮౩ ॥ పరాధ్యాస్తరణోపేతైర్దివ్యైర్భుద్రాసనైర్వృతామ్ । కృత్వాన్యపేష్టస్తాంకన్యామాదాయప్రవివేశహ ॥ ౮౪ ॥ సర్వాభరిణసమన్నాంశ్రీరివాయతలోచనామ్ । కరసమ్మితమధ్యాక్షీంపఞ్చసిద్ధాంశుభానసామ్ ॥ ౮౫ ॥ స్త్రీభిఃపరివృతాందివ్యాంశ్రీసుతీంసంశ్రితాంతదా । సభాచసాభూపవతేస్సమృద్ధామణిప్రవేశోత్తమరత్నచిత్రా ॥ ౮౬ ॥ న్యస్తాసనామాల్యవతీసుబద్ధాతామాయయన్తేనరరాజవగ్ధాః । అథాపరోబ్రహ్మవరాత్తజోహితైర్విద్యవిద్యోభగవాన్తహాత్వా ॥ ౮౭ ॥ సపర్వతోబ్రహ్మవిదాంపరిష్టోమహామునిర్నారదఆజగామ । తావాగతాసమీత్యౌభరాజాసమ్భ్రాన్తమానసః ॥ ౮౮ ॥ దివ్యమాసనమాదాయపూజయామాసతావుభౌ । ఉభౌదేవర్షిసిద్ధౌతాఉభౌజ్ఞానవిదాంవరా ॥ ౮౯ ॥ సమాసీనౌమహాత్మానాకన్యార్థంమునిసత్తమాతావుభౌప్రణిపత్యాగ్రేకన్యాంతాంశ్రీసుతీంశుభామ్ ॥ ౯౦ ॥ సుతాంకమలపత్రాక్షీంప్రాహరాజాయశస్విసీమ్ । అనయోగ్యంవరంభద్రేమనసాత్వమిహేచ్ఛసి ॥ ౯౧ ॥ తస్మైమాలామిమాందేహిప్రణిపత్యమథాపిధి । ఏవముత్త్వాతుసాకన్యాస్త్రీభిఃపరివృతాతదా ॥ ౯౨ ॥ మాలాంహిరన్యూందివ్యామాదాయసుభలోచనా । యత్రాసీనౌమహాత్మానౌతత్రాగమ్యఫిరతదా ॥ ౯౩ ॥ వీక్ష్యమాణామునిశ్రేష్ఠేనారదంపర్వతంతథా । శౌభాన్యగానసందృష్టినారదంపర్వతంతథా ॥ ౯౪ ॥ గోలాక్ష్మాలముఖంకన్యాకించిత్త్రాససమన్విహితా । సమ్భ్రాన్తమానసాతత్రప్రవాతకదలీయథా ॥ ౯౫ ॥ తస్థేతామాహరాజావత్సేకింత్యంకరిష్యసి । అనయోరేకముద్దిశ్యదేహిమాలామిమాంశుభే ॥ ౯౬ ॥ ప్రాహపితరంత్రస్తాత్తమాతౌనరవానరా । మునిశ్రేష్ఠంనపశ్యామి నారదంపర్వతం

తథా || ౯౭ || అనయోన్మద్యశస్త్రైకమూనమోదశవాన్వికమ్ | సర్వాభరణసంపు
 న్ననతసీపుష్పసన్నిభమ్ || ౯౮ || దీర్ఘబాహుంవిశాలాక్షంతుజ్జోరస్థలముత్తమ
 మ్ | రేఖాజి-తః క్షిప్రవక్త్రాన్తాన్తాయతలోచనమ్ || ౯౯ || సప్రచాపానుకరణవటు
 భూయుగళోభిగమ్ | ఋభక్తత్రవళీవ్యక్తంనాభివ్యక్తశుభోన్మమ్ || ౧౦౦ || హిరణ్యా
 వ్యురసంపీతంతుజ్జరత్ననఖంశుభమ్ | పద్మాకారికరంత్వేనంపద్మాస్యంపద్మలోచన
 మ్ || ౧౦౧ || సునాసంపద్మహృదయంపద్మనాభంశ్రీయావృతమ్ | దంతవజ్రీభి
 రశ్యుర్థంకున్దకుట్టలసన్నిభైః || ౧౦౨ || హసంతంమాంసమాలోక్యదక్షిణ చప్రసా
 ర్యవై | పాణింస్థితముంగ్రహశ్యామిశుభమూర్ధజమ్ || ౧౦౩ || సమ్భూర్జితమాన
 సాంగ్రహేవతీకదళీమివ | స్థితాంశామాహరాజాసావశ్యేకింత్యంకరిష్యసి || ౧౦౪ ||
 ఏవముక్తేమునిఃప్రాహనారరస్సంశయంగణః | కియన్తోబాహవస్తస్యకస్యేబూర్హి
 యథాతథమ్ || ౧౦౫ || బాహుర్వయంపవశ్యామీత్యాహకన్యాశుచిస్త్రితా | ప్రా
 హతాంహ్యగస్త్రత్రస్యవక్త్రస్థలేశుభే || ౧౦౬ || కింపశ్యసిదమేబూర్హికరేకింవా
 స్యపశ్యసి | కన్యాశమాహమాలాంవైసజ్జ్యశాపానుమర్జితమ్ || ౧౦౭ || వక్త్ర
 స్థలేస్యపశ్యామికరేకాత్మకసాయకాః | ఏవముక్తేమునిశ్రేష్ఠోపగస్త్రరమనుర్జమా
 మనసాచిన్తయన్తేతామాయేయంకస్యచిచ్ఛవేత్ | మాయాపీతస్కరోనూనంస్యయ
 మేవజనార్దనః || ౧౦౮ || ఆగతోనయథాంకుశ్యాశ్శరభాస్తన్ముఖంత్యిరమ్ | గోలాక్షూ
 లత్పమిత్వేవంచిన్తయామాసనారదః || ౧౦౯ || పర్వతోపియథాన్యాయంవా
 నరత్వంకథంకుసు | ప్రాప్తమిత్వేవమనసాచిన్తామాపేదివాంస్తథా || ౧౧౦ || త
 తోరాజాప్రణమ్యాసానారదంపర్వతంతథా | భవద్భ్యాంకిమదంగ్రక్తకృతంబుద్ధి
 మోహజమ్ || ౧౧౧ || స్వయంభవన్తోఽష్టేతాయథాకన్యాగ్రముద్యతే | ఏవముక్తే
 మునిశ్రేష్ఠోనృపమూచతురుల్బణా || ౧౧౨ || త్వమేవమోహంకురుషేనావామిహక
 థంచన | ఆవయోరేకమేనాతేవరయత్వేవమాచిరమ్ || ౧౧౩ || తతస్సాకస్యకా
 భూయఃప్రణీపత్యేష్టదేవతామ్ | మాయామాదాయవిష్టంతయోర్మధ్యేనమాహిత
 మ్ || ౧౧౪ || సర్వాభరణసంయుక్తనతసీపుష్పసన్నిభమ్ | దీర్ఘబాహుంపశు
 ప్తాగ్గంధాన్తాయతలోచనమ్ || ౧౧౫ || పూర్వవత్పురుషంశృష్టేమాలాంత్యై
 దదాహిసా | అనన్తరంహిసాకన్యానదృష్టాహనుజైఃపునః || ౧౧౬ || తతోనాదస్మిన్
 భవతిగ్రమేతదితివిస్త్రితా | తామాదాయగతోవిష్ణుస్సృష్టానంపురుషోత్తమః || ౧౧౭ ||
 పురాతదర్థమనిశంతపస్తప్తావరాణానా | శ్రీమతీసానముత్పన్నాసాగతాచతథాహ
 రిమ్ || ౧౧౮ || తావుభామునిశాద్ధూలోధిక్రూతావతిదుఃఖితా | వాసుదేవంప్రత
 దాజగ్గుతుగ్భవనంహరేః || ౧౧౯ || తావాగతోసమీత్యైహశ్రీమతీంభగవాన్హరి
 మునిశ్రేష్ఠోసమాయాతాగూహస్వాత్మానమత్రవై || ౧౨౦ || తథేత్యుక్తాచసా

వీవ్రహాన ప్రీతకారహా । నారదఃప్రణివత్సాగ్రేప్రాహదామోదరంహరిమ్ ॥ ౧౨౧ ॥
 ప్రియంహిక్యతవానద్యమమత్వంపర్వతస్యహే । త్వమేవనూనంగోవిస్తకన్యాంతాం
 హృతవానసి ॥ ౧౨౨ ॥ విమోహ్యవాంస్వయంబుధ్యావతార్యసురసత్తమ్ । ఇత్యు
 క్తఃపురుషోవిష్ణుఃపిథాయశ్రోత్రమమృతః ॥ ౧౨౩ ॥ పాణిభ్యాంప్రాహభగవా
 న్భవద్భ్యంకిముదీరికమ్ । కామవానసిభావోయంమునిప్రతిరహూకిల ॥ ౧౨౪ ॥
 ఏవముక్తమునిఃప్రాహవాసుదేవంసనారదః । కర్ణమూలేమమకథంగోలాక్ష్మాల
 ముఖంతితి ॥ ౧౨౫ ॥ కర్ణమూలేతమాహేదంవానరత్వంకృతంమయా । పర్వత
 స్యమయావిద్వన్గోలాక్ష్మాలముఖంతవ ॥ ౧౨౬ ॥ సుయతవకృతంత్రప్రియార్థం
 నాన్యథాత్వితి । పర్వతోపితథాప్రాహతస్యాప్యేవంజగాదసః ॥ ౧౨౭ ॥ శృష్వా
 తోరుభయోస్తత్రప్రాహదామోదరోవచః । ప్రియంభవద్భ్యంకృతవాస్త్రత్యేనా
 త్మానమాలభే ॥ ౧౨౮ ॥ నారదఃప్రాహధర్మాత్మాఅవయోర్మధ్యతస్మిత్తః । ధను
 ష్మాన్పురుషఃకోత్రతాంహృత్వాగతవానిల ॥ ౧౨౯ ॥ తచ్ఛ్రుత్వా^౧వాసుదేవోసా
 ప్రాహతామునిసత్తమా । మాయావిసోమహాత్మానోబహవస్సస్త్రిసత్తమాః ॥ ౧౩౦ ॥
 తత్రసాశ్రీమతీనూనమదృష్ట్యామునిసత్తమా । చక్రపాణిరహంనిత్యంచతుర్భుజురి
 తిస్థితః ॥ ౧౩౧ ॥ తాంతథానాహమైచ్ఛంవైభవద్భ్యంవిదితంహితత్ । ఇత్యు
 క్త్వాప్రణివత్సైనమూచతుఃప్రీతమానసా ॥ ౧౩౨ ॥ కోత్రదోషస్తవవిభోనారాయ
 ణజగత్పతేదారాత్స్యంతన్నుపవ్రైవమాయాంహిక్యతవానసా ॥ ౧౩౩ ॥ ఇత్యుక్త్వా
 జగత్తుస్తస్మాన్మనీనారదపర్వతా । అమ్బరీషంసమాసాద్యశాపేనైనమయోజయ
 త్ ॥ ౧౩౪ ॥ నారదఃపర్వతశ్చైవయస్మాదావామిహగతా । ఆహూయపశ్చద
 న్యైకన్యాంత్వందత్తవానసి ॥ ౧౩౫ ॥ మాయాయోగేనతస్మాత్త్వాంతమోహ్య
 భిభవన్యతి । తేనచాత్మానమత్యర్థంయథావత్త్వంనవేత్స్యసి ॥ ౧౩౬ ॥ ఏవంశా
 పేప్రదత్తేతుతమోరాశిరథోద్ధతః । నృపంప్రతితత్తక్రంవిష్ణోఃప్రాచురభూత్తుణా
 త్ ॥ ౧౩౭ ॥ చక్రవిత్రాసితంఘోరంతావుభౌతమఅభ్యగత్ । తతస్సస్త్రస్త్రస
 ర్వాణ్గోధావమానామహామునీ ॥ ౧౩౮ ॥ పృథ్వతశ్చక్రమలోక్యతమోరాశింధు
 రాసదమ్ । కన్యాసిద్ధిరహూప్రాప్తావ్యవయోరితివేగితా ॥ ౧౩౯ ॥ లోకాలోకా
 న్తమనిశంధావమానాభయార్దితా । త్రాహిత్రాహీతిగోవిన్దంభావమాణోభయా
 ద్దితా ॥ ౧౪౦ ॥ విష్ణులోకంతతోగత్వానారాయణజగత్పతే । వాసుదేవహృషీకే
 శపద్మనాభజనార్ధన ॥ ౧౪౧ ॥ త్రాహ్యవాంపుణ్డరీకాక్షనాథోసేపురుషోత్తమ । త
 తోనారాయణశ్చిన్త్యశ్రీమాశ్శ్రీవత్సలాచ్చనః ॥ ౧౪౨ ॥ నివార్యచక్రంధ్వాం
 న్తంచభక్తానుగ్రహకార్యయాఅన్బబరీషశ్చమద్భక్తస్తతైతామునిసత్తమా ॥ ౧౪౩ ॥
 అనయోరన్యచతథాహితంకార్యంమయాధునా । ఆహూయతత్తమశ్రీమాన్నిరా

ప్రహరదయః హరిః || ౧౮౮ || ప్రవాచకం దాణ్డంకదీప్తం సాంహం నైమతా
షిశాహానచై వాసీదన్యథాచవరోమమ వవరేణ్యంపర మేశ్వరమ్ | భావయేత్పుజ
స్యాన్యథాపునః | అవ్యభీషన్యపుష్కలం || ఘోరామశ్చపూర్వవత్సరేమస్త్రీభేద
న్దశరథోనామరాజాభవతిధారి నాస్తుతనివేదనమ్ || ౨౧ || అన్తగృహిం చకుణ్డస్య
హమ్ || ౧౮౯ || తత్రమేదశ్చ సాకృత్వామస్త్రైరేతైర్యథాక్రమమ్ || ౨౨ || వాక్యం ||
మసవ్యశ్చ శేషోపాలక్ష్యణ త్తభ్యోమరేభ్యోగ్రహేభ్యోరాక్షసేభ్యోనాగేభ్యో
పంవినామునిశ్రేష్ఠాచా త్తైత్రపాలేభ్యః | అథవాయువరుణదిగ్భాగేతైత్రపాల
నాశంతశ్చ కాచ్యజ్యంగన్ధంపపుష్పంచధూపందీపంచసువ్రతాః | నైవేద్యంము
మునిశ్రేష్ఠాభయాయథావిధి || ౨౩ || విజ్ఞాప్యైవంవిస్మజ్యాథఅప్తపుష్పైశ్చపూ
స్పరమ్ || ౧౯౦ || సన్యమేతద్ధిపూజాయాంమునిపుణ్ణవాః || ౨౪ || ఏవంసత్తేవతః
త్యుక్త్వావ్రతిజ్ఞాచ్చిదిసువ్రతాఅఘోరార్చావిధానంచలిక్ష్ణేవాన్ధంజ్ఞీలేపివా || ౨౫ ||
తాఅవ్యభీషణితం లిక్ష్ణార్చనమున్నుత్తమమ్ | లిక్ష్ణార్చనరతోవిప్రోమహాపాత
ష్టులాకంజగత్ || పాపైరపినలిప్యేతవద్వవత్రమివామృతా | లిక్ష్ణస్యదర్శనంపు
మోదాశరధిప్రసంపరమ్ || ౨౬ || అర్చనాదధికంనా స్తిబ్రహ్మపుత్రనసంశయః |
మునిసత్తమాః || ౨౭ || మఘోరార్చనమున్నుత్తమమ్ || ౨౮ || వర్షకోటిశతేనాపివిస్తరే
నారదఃపర్వతే || * * * * *

రుద్రభక్త్యా ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్ణే ఉత్తరభాగే అఘోరపూజా
స్యమాహస్త్య కథనన్నామ షడ్వింశతితమోధ్యాయః
ద్వాపిమాసవః ||

ఇతిశ్రీమ

శ్లో

శ్రీ జ్యేష్ఠాదేవ్యుపాఖ్యానమ్ ౨

ముషయః || మాయావిత్వంశ్రుతంవిష్ణోద్దేవదేవస్యధీమతః | కథంజ్యేష్ఠాన
ముత్పత్తిర్దేవదేవాజ్ఞానార్దనాత్ || ౧ || వత్తుమర్హసిచాస్మాకంరోమహర్షణతత్త్వతః ||
సూతః || అనాదినిధనశ్శ్రీమాన్ధాతానారాయణఃప్రభుః || ౨ || జగద్వైధమదంచ
క్రేమోహనాయజగత్పతిఃవిష్ణుర్వైబ్రాహ్మణాన్వేదాన్వేదధర్మాన్సనాతనా || ౩ ||
శ్రీయంపద్మాంతథాశ్రేష్ఠాంభాగమేకమకారయేత్ | జ్యేష్ఠామలక్ష్మీమళభాంవేదబా
వశ్యన్నరాధమా || ౪ || అథర్మంచమహాలేఖాభాగమేకమకల్పయేత్ | అలక్ష్మీ
మగ్రతస్సుష్ట్యవశ్యాత్పద్మాంజనార్దనః || ౫ || జ్యేష్ఠాతేనసమాఖ్యాతాలలక్ష్మీర్దిన్

జనత్రమాః! అన్యతోన్మనవేతా యాంవిషానస్తరముల్బణాత్ ॥ ౬ ॥ అశుభాసాత
భోత్సన్నాజ్యేష్ఠాత్తతవవైశ్రుతమ్, తత్రశ్రీశ్చ సముత్పన్నావద్వావిష్ణుపరిగ్రహః ॥ ౭ ॥
దుస్సశుభానానావిప్రర్షిరుపయేమేఽశుభాంతదా । జ్యేష్ఠాంతాంపరిపూర్ణోసామన
సావీర్యధిష్ఠితామ్ ॥ ౮ ॥ లోకంచచారహృష్టాత్తాయాసహమునిస్తదా । య
స్త్రిష్టోషోహరేతైవపరస్యచనువత్సనః ॥ ౯ ॥ వేదఘోషస్తథావిప్రాశుభా
మధూనుస్తథైవచ । భస్మాద్గీనోవాయత్రాసంస్తత్రత్రభయార్దితా ॥ ౧౦ ॥ పీఠా
యకర్ణాసంయతిథావమానాత్తతస్తతః । జ్యేష్ఠామేవవిధాంధృష్ట్యదుస్సశుభా
మోహమాగతః ॥ ౧౧ ॥ తయానహవనంగత్వాచచారనమహామునిః । తహాహద్యనే
ఘోరేయాతికన్యాప్రతిగ్రహమ్ ॥ ౧౨ ॥ నకరిహ్యమిచేత్యుక్త్యాప్రతిజ్ఞాయచతాన్య
షిః । యోగజ్ఞానపరశ్శుద్ధోయత్రయోగీశ్వరోమునిః ॥ ౧౩ ॥ తత్రాయాన్యనహాన్యా
నంమారగజ్ఞేయమపశ్యతః । ప్రశంసయేనువత్సనందుస్సశుభామునిసప్రవీత్ ॥ ౧౪ ॥
భార్యేయంభగవత్సహ్యంసన్ధాస్యతకథంచన । కింకరోమీతివిప్రర్షేహ్యనయాసహభా
ర్యయా ॥ ౧౫ ॥ ప్రవిశామితభాకుత్రకుతానప్రవిశాన్యహమ్ ॥ మారగజ్ఞేయః ॥
శృణుదుస్సహసర్వత్రచక్రీరశుభాన్వితా ॥ ౧౬ ॥ అలక్ష్మీరతులాచేయంజ్యేష్ఠాత్త
త్యభిశబ్దితా । సారాయణపరాయత్రవేదమాగ్గానుసారిణః ॥ ౧౭ ॥ రుద్రభక్తామ
హాత్వానోభస్మాద్ధూళితవిగ్రహః । స్థితాయత్రజనానిత్యంమావిశేథాఃకథంచన ॥ ౧౮ ॥
త్రివిక్రమహృహీకేశపుణ్డరికాక్షమాధవ । అమృతానస్తగోవిన్దవాసుదేవజనార్ద
న ॥ ౧౯ ॥ రుద్రరుద్రేరుద్రేతిశివాయచనమోనమః । నమశ్చివతరాయేతశ్చ
రాయేతిసర్వదా ॥ ౨౦ ॥ మహాదేవమహాదేవమహాదేవేతికీర్తయేత్ । బ్రహ్మాయాః
పతయేతుభ్యంహిరణ్యపతయేనమః ॥ ౨౧ ॥ హిరణ్యబాహవేతుభ్యంవృషాక్షాయ
నమోనమః । నృసింహవామనాదివైవమాధవేతివయేజనాః ॥ ౨౨ ॥ వత్సన్తి
సతతంహృష్టాబ్రాహ్మణాఃక్షత్రియాస్తథావైశ్యాశ్శూద్రాశ్చయేనిత్యంతేషాంధనిగృ
హేదిషు ॥ ౨౩ ॥ జ్వాలామాలాకరాశంచసహస్రాదిత్యసన్నిభమ్ । చక్రంవిష్ణోరతి
వోగ్రంతేషాంహన్తినహాశుభమ్ ॥ ౨౪ ॥ స్వాహాకారోవపటారోగృహేయస్త్రి
హివర్తతే । తద్ధిత్యాచాన్యమాగచ్ఛసామఘోషోభయత్రవా ॥ ౨౫ ॥ వేదాభ్యాస
రతానిత్యంనిత్యకర్తవరాయణాః । వాసుదేవార్చనరతాదురతస్తాన్వవజ్జయేత్ ॥ ౨౬ ॥
అగ్నిశుభాత్రంగృహేయేషాలిక్ఖార్చవాగృహేషుచ । వాసుదేవతనుర్వాపివజ్జ
కాయత్రతవృతి ॥ ౨౭ ॥ దూరతోవ్రజతాఃపితౄనసర్వపాపవివర్జితాః । నిత్యన్తే
మత్తికైర్యజ్ఞైర్యజన్తీచమహేశ్వరమ్ ॥ ౨౮ ॥ తాఃపితౄవ్రజచాన్యత్రమస్సుహ
వ్యరసహనయా । శ్రోత్రియాబ్రాహ్మణాగావోగురవోతిథయస్సుదా ॥ ౨౯ ॥ రుద్ర
తైశ్చపూజ్యనేమైర్నిత్యంతాన్యవర్జయేత్ ॥ దుస్సహః ॥ యస్త్రిన్సప్రవేశోయో

గ్యోమేతక్కు హిమునిసత్తను || 30 || త్వద్వాక్యగ్భయనిర్ముక్తోవిశామ్యేహంగ్య
 హేనదా || మార్గజ్ఞేయః || సశ్రోత్రియాద్విజాగావోగురవోతథయస్సదా || 31 ||
 యత్రభర్తాచభార్యచపరస్పరవిరోధినా | సభార్యస్తస్వంగృహంతస్యవిశేషాభ
 యవర్జితః || 32 || దేవదేవోమహాదేవోరుద్రస్త్రిభువనేశ్వరః | వినిర్ద్యోయత్రభగ
 వాన్వశస్సభయవర్జితః || 33 || వాసుదేవరతిర్వాస్త్రీయత్రనాస్త్రీసదాశివః |
 జవహుమామిదికంనాస్త్రీభత్సనాస్త్రీగృహేస్సతామ్ || 34 || పర్వణ్యభ్యర్చ
 నంనాస్త్రీవతుర్దశ్యాంవిశేషతః | కృష్ణాప్తమ్యాంచరుద్రస్యసద్భ్యాయాంభయవర్జి
 తాః || 35 || చతుర్దశ్యాంమహాదేవంనియజన్తిచయత్రవై | విష్ణోర్వామపిహీనా
 యేనజ్జతాశ్చదురాత్మభిః || 36 || సహాకృష్ణాయశర్వాయశివాయపరమేష్ఠినే | బ్రా
 హ్మణాశ్చసరామూఢానవదన్తిదురాత్మకాః || 37 || తత్రైవసతతంవత్ససభార్య
 స్త్వంసమావిత | వేదఘోషేనయత్రాస్త్రీగురుపూజాదయోనచ || 38 || సిగ్ధక
 ర్మహీనాస్తుసభార్యస్తస్వంసమావిత | రాత్రోరాత్రోగృహేయస్త్రినకలహేహ
 వర్తతేమితః || 39 || అనయాపార్థమనిశంవిశత్వంభయవర్జితః | లిక్తార్చనంయస్య
 నాస్త్రీయస్యనాస్త్రీజపాదికమ్ || 40 || రుద్రభక్తివిధాచతత్రైవిశేషగ్భయః |
 అతిధిశ్శ్రోత్రియోవాపిగురుర్వావైష్ణవోపివా || 41 || ససత్రియద్వైహేగావస్సభా
 ర్యస్తస్వంసమావిత | బాలానాంప్రేక్షమాణానాంయత్రాదత్వాత్వభక్షయః || 42 ||
 భక్ష్యాశితత్రసంహృప్తస్సభార్యస్తస్వంసమావిత | అనభ్యర్చ్యమహాదేవంవాసుదే
 వమథాపివా || 43 || అహుత్యావిధివద్యత్రతగ్రనిత్యంసమావిత | పాపకర్తృతా
 మూఢాదయాహీనాఃపరస్పరమ్ || 44 || గృహేయస్త్రిస్తనమాసస్తేదేశేవతత్ర
 సంచిక | ప్రాకారాగారవిధ్యంసానచైవేద్యాకటుచ్చినీ || 45 || తద్వహంతు
 సమాసాద్యవసనిత్యంహిహృప్తభిః | యత్రకర్ణకినోవృత్రాయత్రగ్రహృవవల్లరీ || 46 ||
 బ్రహ్మవృక్షశ్చయత్రాస్త్రీసభార్యస్తస్వంసమావిత | అగస్త్యారాదయోవాపిబద్ధ
 జీవోగృహేషువై || 47 || కంఠీరోపశేషేణనన్ద్యావర్తమాథాపివా | వల్లికావా
 గృహేయేహంసభార్యస్తస్వంసమావిత || 48 || కన్యాచయత్రవైవల్లిద్రోహీవాచ
 జటీగృహే | బహుళాకదలీయత్రసభార్యస్తస్వంసమావిత || 49 || తాలంతమాల
 భల్లాంతంతిన్త్రిశీఖణ్ణమేవచ | కదమ్బభాదిరంవాపిసభార్యస్తస్వంసమావిత || 50 ||
 గ్యగ్రోధంవాగృహేయేషామశ్వేణ్ణంచూరమేవచ | ఉదుమ్బరంవాపసంసభార్య
 స్త్వంసమావిత || 51 || యస్యకాకగృహంనిమ్యేఆరామేవాగృహేపివా | దణ్డినీముఢ్డి
 నీవాపిసభార్యస్తస్వంసమావిత || 52 || ఏకాదాసీగృహేయత్రతిగవంపశ్చమాహీ
 వమ్ | వడశ్వంసత్తమాతజ్జంసభార్యస్తస్వంసమావిత || 53 || యస్యకాలిగృహే
 దేవీప్రేతయాపాచథాకినీ | త్రైతపాలాధవాయత్రసభార్యస్తస్వంసమావిత || 54 ||
 భిక్షువిష్ణుంచవైయస్యగృహేక్షపణకంతథా | పౌర్ణంవావిష్ణుమాసాద్యత్రత్రై

స్థానమావిశ ॥ ౫౫ ॥ శయనాసనకాలేషుభోజనాటనవృత్తిషు । యేషాంవదతి మో
 వాణీనామానివహరేన్నదా ॥ ౫౬ ॥ తద్వృహంతేసమాఖ్యాతంసభార్యస్యనివే
 శితుమ్ । పాపజ్ఞాచారనిరతాశ్చైతస్సార్థబహిష్కృతాః ॥ ౫౭ ॥ విష్ణుభక్తివి
 నిర్ముక్తామహాదేవినిద్రకాః । నాస్తికాశ్చపృతాయత్రసభార్యస్త్వంసమావిశ ॥ ౫౮ ॥
 సర్వస్వాదధికత్వంయేనవదన్తిపినాకినః । సాధారణంస్తరస్త్రేనంసభార్యస్త్వంస
 మావిశ ॥ ౫౯ ॥ బ్రహ్మచభగవాన్విష్ణుశ్శక్తస్సర్వమరేష్వరః । రుద్రప్రసాదజా
 శ్చేతినవదన్తిదురాత్మాకాః ॥ ౬౦ ॥ బ్రహ్మచభగవాన్విష్ణుశ్శక్తస్సమవవచ । వద
 న్నిమూఢాఃఖిద్యోతంభానుంవామూఢచేతనః ॥ ౬౧ ॥ తేషాంగృహేతథాత్మేతే
 ఆవాసేవాసదానయా । విశభుక్త్వైవహంతేషామపిపూర్ణమనస్యధీః ॥ ౬౨ ॥ యే
 శ్చన్తికేవలంమూఢాఃపక్వమన్నంవిచేతసః । స్నానమగ్రశహినాశ్చతేషాంతస్వంగృ
 హమావిశ ॥ ౬౩ ॥ యానారీశౌచవిభక్తిస్తాదేహసంసారవర్జితా । సర్వభక్షరతా
 నిత్యంతస్యాప్థానేసమావిశ ॥ ౬౪ ॥ మలినాస్యాస్త్వయంమత్స్యామలినామ్భర
 ధారిణః । మలదత్తాగృహస్థాశ్చగృహేతేషాంసమావిశ ॥ ౬౫ ॥ పాపశౌచవినిర్ము
 క్తాస్సన్ధ్యాకాలేవశాయినః । సన్ధ్యాయామాశ్చుతేయేవైగృహంతేషాం సమావి
 శ ॥ ౬౬ ॥ అత్యాశనరతామత్స్యాఅతిపానరతానరాః । ద్యూతవాదక్రియా
 మూఢాగృహేతేషాంసమావిశ ॥ ౬౭ ॥ బ్రహ్మస్వహరిణోయేవయేచాయోగ్యా
 న్యజన్తివా । శూద్రాన్నభోజినోవాపిగృహంతేషాంసమావిశ ॥ ౬౮ ॥ మద్య
 పానరతాఃపాపామాంసభక్షణశస్పరాః । పరదారరతామత్స్యాగృహంతేషాం
 సమావిశ ॥ ౬౯ ॥ పర్వణ్యనర్పాభిరతామైథునేవాదివారతాః । సంధ్యాయాం
 మైథునంయేషాంగృహేతేషాంసమావిశ ॥ ౭౦ ॥ పృథతోమైథునంయేషాంశ్వాన
 వత్సృగవచ్చవా । జలేవామైథునంకుర్యాత్సభార్యస్త్వంసమావిశ ॥ ౭౧ ॥ రజ
 స్వలాంస్త్రియంగచ్ఛేచ్ఛాన్తాలింవానరాధమః । కన్యాంవాగోగృహేవాపిగృహం
 తేషాంసమావిశ ॥ ౭౨ ॥ బహునాకింప్రలాపేనాత్మకర్మబహిష్కృతాః । రుద్ర
 భక్తివిహీనాయేగృహంతేషాంసమావిశ ॥ ౭౩ ॥ శృణ్వేద్దివ్యపదైఃతుదైశ్శేష
 మాలిప్యగచ్ఛతి । భగద్రావంకరోశ్చస్తాస్సభార్యస్త్వంసమావిశ ॥ ౭౪ ॥ సూతః
 ఇత్యుక్త్వాసముశ్శ్రీమాన్నిగ్దాగ్ధ్యనయనేతదా । బ్రహ్మర్షిర్భ్రహ్మసజ్జాతస్తత్రై
 వాస్తరధీయత ॥ ౭౫ ॥ దుస్సహస్సహభార్యశ్చప్థానానిచసమేయివాకావిశేషాద్దేవ
 దేవస్యవిష్టోర్నిద్రారతాన్తనామ్ ॥ ౭౬ ॥ సభార్యోమునిశృణ్వాలస్సైషాజ్యేష్ఠాఇతి
 వృతా । దుస్సహస్తామువాచేదంతటాకాశ్రమవన్దిరే ॥ ౭౭ ॥ ఆస్యత్వమత్రచా
 హంవైప్రవేత్యౌమిరసాతలమ్ । ఆవయోస్సాస్సమాలోక్యనివాసార్థంపునఃపునః ॥ ౭౮ ॥
 ఆగమిష్యామి తేపార్వమిత్యుక్తాతమువాచసా । కిమశ్నామిమహాభాగకోమేదా

స్మృతివైఖిమ్ ॥ ౭౯ ॥ ఇత్యుక్తస్తాంమునిఃప్రాహయా స్త్రియస్త్యాంయజన్తివై । ఐ
లిఖిఃపుష్పధూపైశ్చనతాసాంచగృహంవిశ ॥ ౮౦ ॥ ఇత్యుక్త్వాత్వావిశ తత్రపా
తాశంబిలయోగతః । అద్యాపివవినిర్మగ్నోమునిస్సజలసంస్తరే ॥ ౮౧ ॥ గ్రామవర్వతభా
హ్యేమనిత్యమాస్తేఽశుభాపునః । ప్రసక్తాద్దేవదేవేశోవిష్ణుస్త్రిభువనేశ్వరః ॥ ౮౨ ॥
లక్ష్మ్యోద్భవస్తయాలక్ష్మీస్సాతమాహజనార్దనమ్ । భర్తాగతోమహాబాహువిలం
బ్యుక్త్వాసమాంప్రభో ॥ ౮౩ ॥ అనాథాహంజగన్నాథవృత్తిందేహినమోస్తుతే
సూతః ॥ ఇత్యుక్తోభగవాన్విష్ణుఃప్రహస్యాహజనార్దనః ॥ ౮౪ ॥ జ్యేష్ఠామలక్ష్మీందేవ
శోమాధవోహధుసూదనః ॥ శ్రీవిష్ణుః ॥ యేరుద్రమనఘంశర్వంశజగరంసీలలోహితమ్ ॥
అమ్బుహైమవతీంచాపిజనిత్రీంజగతాషపి మద్భక్తాన్నివృత్యన్యత్రతేహంవిత్తంత
వైవహి ॥ ౮౬ ॥ యేపిచైవమహాదేవంవినిద్యైవయజన్తిమామ్ । మూఢాహ్యభా
గ్యామద్భక్తాఅపి తేహంధనంతవ ॥ ౮౭ ॥ యస్యాజ్ఞయాహ్యహంబ్రహ్మప్రసాదా
ద్వర్తతేనదా । యేయజన్తివినిద్యైవమమవిద్వేషకారకాః ॥ ౮౮ ॥ మద్భక్తానైవ
తేభక్తాఇవన్తర్తిదుర్మదాః । తేహంగృహంధనంత్యేత్రమిష్టాపూర్వంతథైవహి ॥ ౮౯ ॥
సూతః ॥ ఇత్యుక్త్వాతాంపరిత్యజ్యలక్ష్మ్యోలలక్ష్మీంజనార్దనః । జహావభగవాన్రుద్ర
మలక్ష్మీక్షయసిద్ధయే ॥ ౯౦ ॥ యస్మాస్మిదేయంతస్యైవబలింశత్యంమునీశ్వరాః ।
విష్ణుభక్తైర్నసద్దేహస్సర్వయత్నేనసర్వదా ॥ ౯౧ ॥ అద్దినాభిస్సదాపూజ్యాబలిభి
ర్విచిత్రైర్ద్విజాః । యఃపతేచ్ఛృణోయాద్వాపిత్రావయేద్వాద్విజోర్తమాకా ॥ ౯౨ ॥
అలక్ష్మీవృత్తమనమోలక్ష్మీవాన్లభతేగతిమ్ ॥ ౯౩ ॥ * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్ణే ఉత్తర భాగే అలక్ష్మీ

కథనంనామషష్ఠోధ్యాయః

— శ్రీ అష్టాక్ష ర్యాదిప్రశంసా శ్రి —

ముషయః ॥ కింజవన్ముష్య తేజన్తుస్సర్వలోకభయాదిభిః । సర్వపాపవినిర్మ
క్తఃప్రాప్నోతిపరమాంగతమ్ ॥ ౧ ॥ అలక్ష్మీంచాథనన్యజ్యగమిష్యతిజపేనవై । లక్ష్మీ
వాసోభవేన్తర్త్యస్సూతవక్త్రమిహార్హసి ॥ ౨ ॥ సూతః ॥ పురాపితామహేనోక్తం
వసిష్ఠాయమహాత్మనే । వత్స్యేసక్తేవతస్సర్వంసర్వలోకహితాయవై ॥ ౩ ॥
శృణ్వన్తువచనంసర్వేప్రణివత్యజనార్దనమ్ । దేవదేవమజంవిష్ణుంకృష్ణమమృతమప్య
యమ్ ॥ ౪ ॥ సర్వపాపహరంశుద్ధంమోక్షదంబ్రహ్మవాదినామ్ । మనసాకర్మణా
వాచాయోవిద్వాన్పుణ్యకర్మకృత్ ॥ ౫ ॥ నారాయణంజపేన్నిత్యంప్రణమ్యపురుషో
త్తమమ్ । స్వపన్నారాయణందేవంగచ్ఛన్నారాయణంతథా ॥ ౬ ॥ భుజ్జన్నారా

యణంవిప్రాప్తిష్ఠజ్ఞాగ్రస్తనాతనమ్ । ఉన్మిషన్మిషన్వాపినమోనారాయణే
తవై ॥ ౭ ॥ భోజ్యంపేయంచలేహ్యంచసమోనారాయణేతిచ । అభిమన్త్ర్యస్మి
శన్ముక్తే సయాతివరమాంగతిమ్ ॥ ౮ ॥ సర్వపాపవిగర్భక్షిప్తాహ్నితచసతాం
గతిమ్ । అలక్ష్మీశ్చమయాప్రోక్తావత్సీయాదుస్సహస్యచ ॥ ౯ ॥ నారాయణవదం
శ్రుత్వాగచ్ఛత్యేవససంశయః । యాలక్ష్మీద్దేవదేవస్యహరేఃకృత్యస్యవల్లభా ॥ ౧౦ ॥
గృహేత్ప్రతేతథావాసేతనావసతిమవతాః । ఆలోభ్యసర్వకాప్తాశిచార్యచపు
నోపునః ॥ ౧౧ ॥ ఇదమేకంసునిష్ఠున్నంధ్యేయోనారాయణస్సదా । కింతస్యబహుభి
ర్నన్త్రైకింతస్యబహుభిర్వృతైః ॥ ౧౨ ॥ నమోనారాయణాయేతిమన్త్రస్సర్వాధ
సాధకః । తస్మాత్సర్వేషుకాలేషునమోనారాయణేతిచ ॥ ౧౩ ॥ జపేభియాతివి
ప్రేన్ద్రావిష్ణులొకంసంబాధవః । అన్యచ్ఛదేవదేవస్యశృణ్వన్తమునిస్తమాః ॥ ౧౪ ॥
మన్తోమయాపురాభ్యస్తస్సర్వవేదాధిపాధకః । ద్వాదశశత్రుసంయుక్తోద్వాద
శాస్త్రాపురాతనః ॥ ౧౫ ॥ తస్యైవేహచమాహాన్యంసత్కేపాశ్చ సదామివః ।
కశ్చిద్విజ్ఞోమహాప్రాజ్ఞస్తవస్తవాకథంచన ॥ ౧౬ ॥ పుత్రమేకంతథోత్పాద్యసం
సాగరైశ్చయథాక్రమమ్ । యోజయిత్వాయథాకాలంకృతోపనయనంపునః ॥ ౧౭ ॥
అధ్యవయామాసతదానచనోవాచకించున । నజిహ్వస్యస్తతేతస్యదుఃఖతోభూద్వి
జ్ఞోత్తమః ॥ ౧౮ ॥ వాసుదేవేతినియతమైతరేయోవదత్యసా । పితాతస్యతథాచా
న్యంపరిణీయయథావిధి ॥ ౧౯ ॥ పుత్రానుత్పాదయామాసతదైవవిధిపూర్వకమ్ ।
వేదానధీశ్యసన్నాబభూవుస్సర్వసమ్మతాః ॥ ౨౦ ॥ వితరేయస్యపామాతాదుః
పితాశోకమూర్ఛితా । ఉవాచపుత్రాస్సన్నావేదవేదాగ్ధపారగాః ॥ ౨౧ ॥
బ్రాహ్మణైఃపూజ్యమానావైమోదయన్తిచమాతరమ్ । మహత్వంభాగ్యహీనాయాః
ప్రత్యోజాతోనిరాకృతిః ॥ ౨౨ ॥ మమాగ్రనిధనంశ్రేయోనకథంచనజీవతమ్ । ఇత్యు
క్తస్సచనిర్గమ్యయజ్ఞవాటంజగామవై ॥ ౨౩ ॥ తస్మిన్యాతేద్విజానాంతునమస్తాః
తిపేదిరే । వితరేయేస్థితేతత్రబ్రాహ్మణామోహితాస్తదా ॥ ౨౪ ॥ తతోవాణీసము
న్నతావాసుదేవేతికిర్తనాత్ । వితరేయస్యతేవిప్రాప్రణివత్యయథాతథమ్ ॥ ౨౫ ॥
కాంచక్రుస్తతోయజ్ఞంస్వయమేవజగామవై । తతస్సమాప్యతంయజ్ఞమైతరే
యాధనాదిభిః ॥ ౨౬ ॥ సర్వవేదాస్తనిదస్యాహసపడక్తాస్తనమాహితః । తుప్తపు
తథావిప్రాబ్రహ్మేద్యాశ్చతథాద్విజాః ॥ ౨౭ ॥ ససద్భువుష్యవర్షాణిభేదరాస్సిద్ధ
రణాః । ఏవంసమాప్యవైయజ్ఞమైతరేయోద్విజ్ఞోత్తమాః ॥ ౨౮ ॥ మాతరంపూజ
త్వాతువిష్ణోస్థానంజగామహ । పతద్యైకధితంసర్వంద్వాదశాక్షరవైభవమ్ ॥ ౨౯ ॥
తాంశ్చన్వతాన్నిత్యంమహాపాతకనాశనమ్ । జపస్యేపురుషోనిత్యంద్వాదశాక్షర
యమ్ ॥ ౩౦ ॥ సయాతిదివ్యమతులంవిష్ణోస్తస్మిరనుంపదమ్ । అపిపాపసమాచా
ర్వాదశాక్షరతత్పరః ॥ ౩౧ ॥ ప్రాహ్నితివరమంస్థానంనాత్రకార్యావిచారణా ।

కింపున ర్యేస్వధర్మస్థావానుదేవవరాయణాః ॥ 39 ॥ దివ్యంస్థానంనువహ్యానఃప్రా
పువ న్నీతిసువ్రతాః॥ 39 ॥ * * * * *

ఇతి శ్రీమహాపురాణే లక్షణ ఉత్తర భాగే ద్వాదశాక్షరవ్రతం
సానాన ప్రమోధ్యాయః.

— విపశ్చక్షరీవ్రతంసా. ౩ —

సూతః ॥ అష్టాక్షరీద్విజశ్రేష్ఠానమోనారాయణేతిచ | ద్వాదశాక్షరమస్త్రీ
శ్చపరమఃపరమాత్మనః ॥ ౧ ॥ మస్త్రీష్టక్షరీవిప్రాస్సర్వవేదార్థసజ్జయః ।
యశ్చిన్నమశ్శివాయేతిమస్త్రీస్సర్వాధాసాధకః ॥ ౨ ॥ తథాశివతరాయేతిదివ్యః
వజ్రాక్షరశ్శుభః । మయస్కరాయచేత్యేవంసమస్తేశజగరాయచ ॥ ౩ ॥ సప్తాక్ష
రీయందుద్రస్యవ్రథానపురుషస్యవై । బ్రహ్మచభగవాన్విష్ణుస్సర్వదేవాస్సవాస
వాః ॥ ౪ ॥ మస్త్రీకేతైర్ద్విజశ్రేష్ఠామునయశ్చయజుస్త్రితమ్ । శజగరందేవ
దేవేశంమయస్కరనజోద్భవమ్ ॥ ౫ ॥ శివంచశజగరందుద్రందేవదేవముమావతి
మ్ । ప్రాహుర్మమశ్శివాయేతిసమస్తేశజగరాయచ ॥ ౬ ॥ మయస్కరాయదుద్రా
యతథాశివతరాయచ । జప్త్యాముచ్యేతవైవిప్రోబ్రహ్మహత్యాదిభిఃకుణాత్ ॥ ౭ ॥
పుగాకశ్చిద్ద్విజశ్శక్తోద్ధుమ్మాకఇతిశ్రుతః । ఆసీత్ప్రతియేత్రేతాయామావర్తేచమ
నోఃప్రభాః ॥ ౮ ॥ మేఘవాహనకత్పేవైబ్రహ్మణఃపరమాత్మనః । మేఘాఘాత్యా
మహాదేవంకృత్రివాససమీశ్వరమ్ ॥ ౯ ॥ బహుమానేనవైరుద్రందేవదేవోజనార్ద
నః । ఖస్మోతిభారాద్రుద్రస్యనిశ్వాసోచ్ఛ్వాససవర్జితః ॥ ౧౦ ॥ విజ్ఞాప్యశీతక
ణ్ఠాయతవశ్చక్రేమ్బుజేతుణః । తవసాపరమైశ్వర్యంబలంచైవతథాద్భుతమ్ ॥ ౧౧ ॥
లబ్ధివాన్సరమేశానాద్భజగరాశ్చరమాత్మనః । తస్మాత్కల్పస్తదాచాసీద్దేఘవాహ
నసంజ్ఞయా ॥ ౧౨ ॥ తస్మిన్కల్పేమునేశ్శాపాద్ధుమ్మాకసముద్భవః । ధుమ్మమాకా
త్మజస్తేనదురాత్మాచబభూవసః ॥ ౧౩ ॥ ధుమ్మమాకఃపురాసక్తోభార్యయాసహ
మోహితః । తస్యాంవైస్థాపితోగర్భఃకామాసక్తేనచేతసా ॥ ౧౪ ॥ అమావాస్య
మహావ్యేవముహూర్తేరుద్రదేవతే । అస్తర్వత్పితదాభార్యాభుక్తా లేనయథానుభ
మ్ ॥ ౧౫ ॥ అనూతసాచతనయంవిశల్యాభ్యాప్రయత్నతః । రుద్రేముహూర్తేమదే
నవీక్షి తేమునిసత్తమాః ॥ ౧౬ ॥ మాతుఃపితృస్తథారిష్టంససజ్జాతస్తథాత్మనః
ఋషీతమూచశుర్విప్రాధుమ్మమాకంమితస్తదా ॥ ౧౭ ॥ మిత్రావరుణనామావ
దుమ్మత్రైతిసత్తమా । వసిష్ఠఃప్రాహానీచోపివ్రథావాద్వైబృహస్పతిః ॥ ౧౮ ॥
త్రస్తవాసాదుర్బుధిరపిముచ్యోకిర్బిషాత్ । దుఃఖతోధుమ్మమాకోసాదృష్టోపుత్ర
వస్థితమ్ ॥ ౧౯ ॥ జాతకర్షాదికంకృత్యావిధివత్స్వయమేవచ । అధ్యాపయామా
చతంపిధివైవద్విజోత్తమాః ॥ ౨౦ ॥ లేనాధీతంయథాన్యాయంధాన్మమాకేనను

తాః | కృతోద్వాహస్తదాగత్వాగురుశుక్రావశేరతః || ౨౧ || అనేనైవమునిశ్చే
 స్థాధౌన్ధమూకేనదుర్మదాత్ | భుక్త్వాన్యంపుషలీందృష్టేస్వభార్యావద్దివానిశ
 మ్ || ౨౨ || ఏకశయ్యాననగతోధౌన్ధమూకోద్విజాభమః | తథాచచారదుర్బుధిత్వ
 త్వధర్మగతింపరామ్ || ౨౩ || మాధ్వీపీతాతయాసార్థం తేనరాగవివృద్ధయే | కేనా
 పికారణాత్తేనతాముద్విశ్వద్విజోత్తమః || ౨౪ || నిహతాసాచపాపేనపుషలీగతమ
 యేభా | తతస్తస్యాస్తదాతస్యభ్రాతృభిర్నిహతఃపితా || ౨౫ || మాతాచతస్యదుర్బు
 ధేర్ధౌన్ధమూకస్యశోభనా | భార్యాచతస్యదుర్బుధేశ్చ్యాలాస్తేచాపిసువ్రతాః || ౨౬ ||
 రాజ్ఞాక్షణాదబులనప్తంకులంతస్యాశ్చతస్యచ | గత్వాసాధౌన్ధమూకశ్చయేనకే
 నాపిలీలయా || ౨౭ || దృష్టౌతుతంమునిశ్చేత్యంరుద్రజవ్యవరాయణమ్ | లభ్యా
 చాశుపతంతద్వైపురాదేవాత్మహేత్వరాత్ || ౨౮ || లభ్యావజ్ఞాత్తరంచైవవజ్ఞ
 త్తరమనుత్తమమ్ | పునఃపజ్ఞాత్తరంచైవజప్తాలకుంపుభక్ష్మభక్ || ౨౯ || వ్రతం
 కృత్వాచవిధినాదివ్యంద్వాదశమాసికమ్ | కాలధర్మంగతఃకల్పేపూజితశ్చయమేన
 వై || ౩౦ || ఉద్భృతాచతథామాతాపితాస్యాలాశ్చసువ్రతాః | వత్సీచనుభగాజాతా
 సుప్తితాచపతివ్రతా || ౩౧ || తాభిర్విమానమారుహ్యదేవైస్సేద్యైరభిష్టుతః | గా
 ణవత్యమనుప్రాప్యరుద్రస్యదయితోభవత్ || ౩౨ || తస్మాదష్టాక్షరాస్తన్త్రాత్తథా
 వైద్వాదశాక్షరాత్ | భవేతోటిగుణంపుణ్యంనాత్రకార్యావిచారణా || ౩౩ || త
 స్మాజ్ఞాపేద్దియోనిత్యంప్రాగుక్తేనవిధానతః | శక్తిబీజసమాయుక్తం సయాతిపర
 మాంగతిమ్ || ౩౪ || ఏతద్విఃకథితంసర్వంకథాసర్వస్వముత్తమమ్ | యఃపఠేచ్ఛు
 ణయాద్వాపిత్రావయేద్వాద్విజోత్తమా || ౩౫ || సయాతిబ్రహ్మలోకంతురుద్ర
 జావ్యమనుత్తమమ్ || ౩౫౪ || * * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్షణీ ఉత్తర
 భాగే అష్టమోధ్యాయః

ముషయః || దేవైఃపురాకృతందివ్యవ్రతంపాశుపతంశుభమ్ | బ్రహ్మణాచ
 స్వయంసూతకృష్టేనాక్షిప్తకర్తృణా || ౧ || పతితేనచవిశేషాధౌన్ధమూకేనవైతథా
 కృత్వాజప్త్యాగతిఃప్రాప్తాకథంపాశుపతంవ్రతమ్ || ౨ || కథంపశుపతిర్దేవశ్చుభరః
 పరమేశ్వరః | వత్సుసుర్నసేచాస్తాకంపరంకాయూహాలంహిసః || ౩ || సూతః | పు
 రాశాపాద్వినిర్ముక్తోబ్రహ్మపుత్రోమహాయశాః | రుద్రస్యదేవదేవస్యమరుదేశాదిహ
 గతః || ౪ || త్వక్త్వాప్రసాదాద్రుద్రస్యఉష్ట్రదేహమజ్ఞాజ్ఞయా | శిలాదపుత్రమా
 సాద్యనమస్కృత్యవిధానతః || ౫ || మేరుప్యష్టేమునిపరశ్శ్రుత్వాధర్మమనుత్తమ
 మ్ | మహేశ్వరంమునిశ్చేస్తామ్యాపృచ్ఛచ్ఛపునఃపునః || ౬ || నద్దినంత్రజనత్యైసం

కథంపశుపతిఃప్రభుః । వస్తుమర్హానిచాస్మాకంతత్సర్వంచతదాహసః॥ ౭॥ తత్సర్వం
 శ్రుతవాన్వాస్యసఃకృష్ణద్వైపాయనఃప్రభుః । తస్మాదహముపశ్రుత్యయుష్మాకంప్రవ
 దామివః॥ ౮॥ సర్వేశ్వణ్యస్తువచనంసమస్కృత్వామహేశ్వరమ్ ॥ సనతు-
 మారః॥కథంపశుపతిర్దేవఃపశవఃకేచక్కిర్రితాః॥ ౯॥ తైఃపాశైస్తేనబద్ధ్యస్తేవిముచ్యస్తే
 చలేకథమ్॥శైలాదిః॥సనతు-మారవత్ప్యామిసర్వమేతద్యథాతథమ్॥౧౦॥రుద్రభక్త
 స్యశాస్త్రస్యతవకల్యాణచేతసః॥బ్రహ్మద్వాష్టానివరావ్యాప్తదేవదేవస్యధీమతః॥౧౧॥
 పశవఃపరికిర్త్యస్తేసంసారవశవర్తినః । తేహంపతిత్వాద్భుగవాన్రుద్రఃపశుపతిస్త్వ
 తః॥ ౧౨॥ అనాదిధనోధాతాభగవాన్స్వస్థురవ్యయః । మాయాపాశేనబద్ధాతి
 వశువత్సరమేశ్వరః॥ ౧౩॥ సపవమోచకస్తేహంజ్ఞానయోగేనసేవితః । అవిద్యా
 పాశబద్ధానాంనాన్యోమోచకఇవ్యతే॥ ౧౪॥ తస్మత్తేవరమాత్మానంశజరంప
 రమేశ్వరమ్ । చతుర్వింశతితత్త్వానిపాశాహిపరమేష్ఠినః॥ ౧౫॥ తైఃపాశైర్లోచ
 యేత్యేకశ్శివోజీవైరుపాసితః । నబద్ధాతిపశూనేకశ్చతుర్వింశతిపాశకైః॥ ౧౬॥
 సపవభగవాన్రుద్రోమోచయత్యపిసేవితః । దశేన్ద్రియమయైఃపాశైరన్తఃకరణస
 మ్భవైః॥ ౧౭॥ భూతతత్త్వాత్రపాశైశ్చపశూన్యోచయతిప్రభుః । ఇన్ద్రియార్థమ
 యైఃపాశైఃకృద్ద్వావిషయిణఃప్రభుః॥ ౧౮॥ ఆశుభక్తాభవన్త్యేవపరమేశ్వరసేవ
 యా । భజిత్యేవధాతుర్వైసేవాయాంపరికిర్తితః॥ ౧౯॥ తస్మాత్సేవాబుధైః
 ప్రోక్తాభక్తిజ్ఞేనభూయసి । బ్రహ్మదిస్తస్మద్ర్యస్తంపశూన్యద్వామహేశ్వరః॥౨౦॥
 త్రిభిర్గుణమయైఃపాశైఃకార్యంకారయతిస్వయమ్ । దృఢేనభక్తియోగేనపశుభిస్స
 ముపాసితః॥ ౨౧॥ మోచయత్యేవతాస్త్యద్యశ్శజరఃపరమేశ్వరః । భజనంభ
 క్తిరిత్యుక్తావాత్సనఃకాయకర్తృభిః॥ ౨౨॥ సర్వకార్యేణహేతుత్వాత్పాశచ్ఛేదప
 టీయసి । సత్యస్సర్వగత్యాదిజీవస్యగుణవిస్తరమ్॥ ౨౩॥ రూపోపాదానచింతాచ
 మానసంభజనంవిదుః । వాచికంభజనంధీరాఃప్రణవాదిజపంవిదుః॥ ౨౪॥ కాయ
 కంభజనంసద్భిఃప్రాణాయామాదికథ్యతే । ధర్మాధర్మమయైఃపాశైర్బద్ధసందేహినా
 మిదమ్॥ ౨౫॥ మోచకశ్శివపవైకోభగవాన్పరమేశ్వరః । చతుర్వింశతితత్త్వాని
 మాయాకర్తృగుణాభితి॥ ౨౬॥ కీర్త్యస్తేవిషయాశ్చేతిపాశాజీవనిబద్ధనాత్ । తై
 ర్బద్ధాశ్శివభక్త్యేవముచ్యస్తేసర్వదేహినః॥ ౨౭॥ పశ్చిక్షేతమయైఃపాశైఃపశూ
 న్బద్ధాతిశజరః । సపవమోచకస్తేహంభక్త్యాసమ్యగుపాసితః॥ ౨౮॥ అవిద్యా
 మస్మితాంరాగంద్వేషంచద్విపదాంవరాః । వదన్త్యభిసవేశంచక్షేశాన్పాశత్వమా
 గతాః॥ ౨౯॥ తమోమోహమామహామోహస్తామిస్రగ్ధిపణ్డితాఃఅన్ధతామిస్రగ్ధ
 త్యాహురవిద్యాంపశ్చధాస్థితామ్॥ ౩౦॥ తాస్త్వివాన్మునిశాక్షులాస్సర్వాన్తైష్ఠ
 వాప్యవిద్యయా । శివోమోచయతిశ్రీమాన్నాన్యకశ్చిద్విమోచకః॥ ౩౧॥ అవి
 ద్యాంతనుత్తత్యాహురస్మితాంమోహాభివృద్ధి । మహామోహాభిప్రాజ్ఞరాగంయో

గవరాయణాః ॥ 32 ॥ ద్వేషంతామిద్రత్యాహురన్తతామిద్రత్యపి । తథైవాభి
నివేశంచమిధ్యాక్షానంవివేశనః ॥ 33 ॥ తమసోష్టవిధాభేదామోహశ్చాష్టవిధస్త్రు
తః । మహామోహప్రభేదాశ్చబుధైర్దశవివిన్రితాః ॥ 34 ॥ అష్టాదశవిధంచాహు
స్తామిద్రంచవిచక్షణాః । అన్తతామిద్రభేదాశ్చతథాష్టాదశధాస్త్రుతాః ॥ 35 ॥ అ
విద్యయాస్యసమబ్ధోనాతీతోనాస్యనాగతః । భవేద్రాగేణదేవస్యశమోర్జినివా
సినః ॥ 36 ॥ కాలేషుత్రిషుసమబ్ధస్తస్యద్వేషేణనోభవేత్ । మాయాతీతస్యదే
వస్యస్థాణోఃపశుపతేర్విభోః ॥ 37 ॥ తథైవాభినివేశేనసమబ్ధోనకదాచనశ్చజు
రస్యశరణ్యస్యశివస్యవరమాత్మనః ॥ 38 ॥ కుశలాకుశలైస్తస్యసమబ్ధోనైవకర్మ
భిః । భవేత్కాలత్రయేశమోర్జినివిద్యానుతివర్తినః ॥ 39 ॥ విపాకైఃకర్మణాంచా
పినభవేదేవసర్జయః । కాలేషుత్రిషుసర్వస్యశివస్యశివదాయినః ॥ 40 ॥ సుఖదుః
ఖైరసంస్పృశ్యః కాలత్రితయవర్తిభిః । సత్తైర్విసత్సర్వైశ్శుష్టుర్భోధానద్వాత్మకఃప
రః ॥ 41 ॥ ఆశయైరవరాహృష్టఃకాలత్రితయగోచరైః । ధియాంపతిస్త్వభూరేష
మహాదేవోమహేశ్వరః ॥ 42 ॥ అస్పృశ్యఃకర్మసంసార్కరైఃకాలత్రితయవర్తిభిః ।
తథైవభోగసంసార్కరైర్భగవానస్తకాస్తకః ॥ 43 ॥ ఘంవిశేషవరోదేవోభగవాన్స
రమేశ్వరః । చేతనాచేతనాయుక్తప్రవక్ష్యాదభిలాషురః ॥ 44 ॥ లోకేనాతిశయ
త్వేనజ్ఞానైశ్వర్యంవిలోక్యతే । శివేనాతిశయత్వేనశివప్రాహుర్మనీషిణః ॥ 45 ॥
ప్రతిసర్గంప్రసూతానాంబ్రహ్మణాశాస్త్రవిస్తరమ్ । ఉపదేష్టాసపవాదాకాలావచ్ఛే
దవర్తినామ్ ॥ 46 ॥ కాలావచ్ఛేదయుక్తానాంగురూణామవ్యసానురుః । సర్వేషా
మేవసర్వేశఃకాలావచ్ఛేదవర్జితః ॥ 47 ॥ అనాదిరేషసమబ్ధోవిజ్ఞానోత్కర్షయోః
పరః । స్థితయోరీదృశశ్వర్యఃపరిశుద్ధస్త్వభావతః ॥ 48 ॥ ఆత్మప్రయోజనాభావే
వరానుగ్రహపవహి । ప్రయోజనసంసమస్తానాంకార్యాణాంపరమేశ్వరః ॥ 49 ॥
ప్రణవోవాచకస్తస్యశివస్యవరమాత్మనః । శివరుద్రాదిశబ్దానాంప్రణవోపివరస్త్రు
తః ॥ 50 ॥ శమోఽభిఃప్రణవవాచ్యస్యభావనాతజ్జపాదపి । యాసిద్ధిస్త్వవరాప్రా
ప్యభవత్వేవనసంశయః ॥ 51 ॥ జ్ఞానతత్త్వప్రయత్నేనయోగంపాశుపతంపరమోఽ
క్తంతుదేవదేవేనసర్వేషామనుకంప్నయా ॥ 52 ॥ వాక్యమ్సతతావాచైవయాజ్ఞవ
లోక్యాయదక్షరంగార్థియోగినః । అభివదన్త్యస్థూలమనన్తం మహాశ్చర్యమద్భుత
మహితమమస్తకసాయ మతపవపునారసమసర్జ మగస్త మరస మచతుష్కర మ
శ్రోత్రమవాల్మీకోలేజ సుగ మప్రమాణ మనుసుఖ మనామగోత్ర మమర మజరమ
నామయ మమృతమోంశబ్ద మమృత మసంవృత మపూర్వ మనవర మనన్త మఖా
హ్యంతదత్వాత్మకిచ్చాననతదత్వాత్మకించన ॥ శ్రీశర్జరమ్పితతాగలవయేజ్ఞాత్వావరం
పాశుపతంప్రభుమ్ । యోగేపాశుపతేచాస్త్రిన్యస్యార్థఃకిలఉత్తమే ॥ 53 ॥ కృత్వోక్తాగ
రప్రదీపంహృగయగృహపతిం సూక్ష్మమాద్యన్తరస్థంసంయవ్యద్వార వాసంపవనప

ఘోరం నాయకం చేద్ది యాణామ్ | వాగ్దాతైః కస్య హేతోర్విభవసేతుభయం దృశ్యతే
 నైవ కిచ్చేదేహస్థం వశ్యశమ్భుంభ్రమసికిముపరేశాన్త్రుజాలేథకారే || వాక్యమ్ | ఏవం
 సమ్యగ్బుద్ధైః క్షాత్వా మునీనామర్థం చోక్తం శివేనా | సమరసంపఞ్చభాకృత్వాభయం
 చాత్మనియోజయేత్ || ఏవమిత్యురభ్యయోజయేదిన్త్యంతం అపాదబద్ధత్వేన వ్యా
 భాతృత్వాత్ - వాక్యరూపేణ పఠయిమ్ || * * *

ఇతి శ్రీమహాపురాణే లక్షే ఉత్తర భాగే పాశుపతవ్రతమాహాత్మ్య
 కథనం నామ నవమోధ్యాయః.

సనతుమారః || భూయ ఏవ మమాచక్షుమహిమా నముమాపతేః | భవభక్త
 మహాప్రాజ్ఞభగవన్నద్వికేశ్వర || శైలాదిః || ౧ || సనతుమారసక్తే పాత్రవత్సృ
 మ్యశేషతః | మహిమానం మహేశస్య భవస్య పరమేష్ఠినః || ౨ || నాస్య ప్రకృతిబద్ధో
 భూదృబ్ధిబద్ధో నకశ్చన | నచాహజ్జగరబద్ధశ్చ మనోబద్ధశ్చ నోభవత్ || ౩ || చిత్త
 బద్ధో నతస్యా భూచోచ్చ్రితబద్ధో నచాభవత్ | నత్వచాంచతుషాం వాపి బద్ధో జ్ఞేక
 దాచన || ౪ || జిహ్వబద్ధో నతస్యా భూష్టాబద్ధో నకశ్చన | పాదబద్ధః పాణిబద్ధో వా
 గ్బద్ధశ్చైవ సువ్రత || ౫ || ఉపస్థేద్ధియబద్ధశ్చ భూతతన్మాత్రబద్ధనమ్ | నిత్యశుద్ధస్య
 భావేన నిత్యబుద్ధో నిసర్గతః || ౬ || నిత్యముక్త ఇతి ప్రోక్తో మునిభిస్తత్త్వవేదిభిః | అనా
 దిమధ్యనిష్ఠస్య శివస్య పరమేష్ఠినః || ౭ || బుద్ధిం సూతే నియోగేన ప్రకృతిః పురుషస్య
 చ | అహజ్జగరం వ్రసూతే స్యాబుద్ధిస్తస్య నియోగతః || ౮ || అన్తర్యామితి దేవే
 మువ్రసిద్ధస్య స్వయమ్భువః | ఇద్రియాణి దశైకంచ తన్మాత్రాణి చ శాసనాత్ || ౯ ||
 అహజ్జగరోతి సంసూతే శివస్య పరమేష్ఠినః | తన్మాత్రాణి నియోగేన తస్య సంసువతే
 ప్రభోః || ౧౦ || మహాభూతాస్య శేషేణ మహాదేవస్య ధీమతః | బ్రహ్మాదీనాం తృణా
 న్తం హి దేహినాం దేహాసక్త తిమ్ || ౧౧ || మహాభూతాస్య శేషాణి జనయన్తి శివాజ్ఞ
 యా | అధ్యవస్యత సర్వాధ్యామృద్ధిస్తస్యాజ్ఞయా విభోః || ౧౨ || అన్తర్యామితి దే
 వేషు వ్రసిద్ధస్య స్వయమ్భువః | స్వభావసిద్ధమైశ్వర్యం స్వభావాదేవభూతయః || ౧౩ ||
 తస్యాజ్ఞయా సమస్తార్థాన హజ్జగరోతి మన్యతే | చిత్తంచేతయతేచాపి మనస్సజ్జ
 ల్పయత్యపి || ౧౪ || శ్రోత్రం శృణోతి తచ్ఛ్రవ్యైశ్చ బ్రహ్మస్మర్మాదికంచయత్ | శమో
 రాజ్ఞాబలేనైవ భవస్య పరమేష్ఠినః || ౧౫ || వచనం కురుతే వాక్యం నాదానాదికదా
 చన | శరీరాణామశేషాణాంతస్య దేవస్య శాసనాత్ || ౧౬ || కరోతి పాణిరాదానం
 నగత్వాదికదాచన | సర్వేషామేవ జన్మానాం నియమాదేవ వేధనః || ౧౭ || విహారం కు
 రుతే పాదోనోత్పగ్గాదికదాచన | సమస్తదేహిబృహ్దానాం శివస్యైవ నియోగతః || ౧౮ ||
 ఉత్పర్గం కురుతే పాయుర్నవదేతకదాచన | జన్తోర్జ్ఞాతస్య సర్వస్య పరమేశ్వరశాసనా
 త్ || ౧౯ || ఆనందం కురుతే శ్చక్షుషస్థం వచనాద్విభోః | సర్వేషామేవ భూతానామి

శ్వరస్యైవశాసనాత్ ॥ ౨౦ ॥ అవకాశమశేషాణాంభూతానాంసన్నయిచ్ఛతి
ఆకాశంసర్వదాతస్యపరమస్యైవశాసనాత్ ॥ ౨౧ ॥ నిర్దేశేనశేవస్యైవభేదఃప్రా
ణాదిభిర్నిజైః । భిభర్తిసర్వభూతానాంశరీరాణిసభజ్జనః ॥ ౨౨ ॥ నిర్దేశాద్దేవ
దేవస్యసత్తగుర్ధగతోమరుత్ । లోకయాత్రాంవమాశ్చేవభేదస్సైవైవరావమాది
భిః ॥ ౨౩ ॥ సగాద్యైఃపశ్చభిర్భేదైశ్శరీరేషుప్రవర్తతే । అపదేశేనదేవస్యపరమ
స్యసమీరణః ॥ ౨౪ ॥ హవ్యంవహతిదేవానాంకవ్యంకవ్యాశినామపి । పాకంచకు
రుతేవహ్నిశ్శుక్లరస్యైవశాసనాత్ ॥ ౨౫ ॥ భక్తమాహారజాతంయత్పతతేదే
హినాంతథా । ఉదరస్థస్సదావహ్నిర్విశ్వేశ్వరనియోగతః ॥ ౨౬ ॥ సజ్జీవయన్త్య
శేషాణిభూతాన్యాపస్తదాజ్ఞయా । అపిలక్ష్మ్యహిసర్వేషామాజ్ఞాతస్యగరియసి ॥ ౨౭ ॥
చరాచరాణిభూతానిభిర్ద్యేవతదాజ్ఞయా । ఆజ్ఞయాతస్యదేవస్యదేవదేవఃపుర
స్తరః ॥ ౨౮ ॥ జీవతాంవ్యాధిభిఃపీడాంమృతానాంయతనాశతైః । విశ్వశ్చరస్స
దాకాలంలొకైస్సర్వైరలక్ష్మ్యయా ॥ ౨౯ ॥ దేవాన్పాత్యసురాకాహన్తిత్రైలో
క్యమఖిలంస్థితః । అధార్మికాణాంవైనాశంకరోఽతిశయాసనాత్ ॥ ౩౦ ॥ వరుణస్స
ఖిలైర్లోకాన్తమృతవయతిశాసనాత్ । మజ్జయత్యాజ్ఞయాతస్యపాతైర్బద్ధాతిచా
సురాకా ॥ ౩౧ ॥ పుణ్యానురూపంసర్వేషాంప్రాణీనాంసన్నయిచ్ఛతి । విత్తవి
త్తేశ్వరస్తస్యాశాసనాత్పరమేష్ఠిసః ॥ ౩౨ ॥ ఉదయాన్తమయేకుర్వనురుతేకాలమా
జ్ఞయా । ఆదిత్యస్తస్యనిత్యస్యసత్యస్యపరమాత్మనః ॥ ౩౩ ॥ పుష్పశ్యోషధిజాతా
నిప్రహోదయతివప్రజాః । అమృతాంశుఃకలాధారఃకాలకాలస్యశాసనాత్ ॥ ౩౪ ॥
ఆదిత్యావసవోరుద్రాఅశ్వినామరుతస్తథా । అన్యాశ్చదేవతాస్సర్వాస్తచ్చాసనవి
నిర్మితాః ॥ ౩౫ ॥ గన్ధర్వాదేవసంక్లుప్తసిద్ధాసానిధ్యాశ్చచారణాః । యక్షరక్షఃపిశాచా
శ్చస్థితాశ్చాస్త్రేషువేధసః ॥ ౩౬ ॥ గ్రహనక్షత్రతారాశ్చయజ్ఞావేదాస్తపాంసంచ
ఋషీణాంచగణాస్సర్వేశాసనంతస్యధిష్ఠితాః ॥ ౩౭ ॥ కవ్యాశినాంగణాస్సత్త
సముద్రాగిరిసిద్ధవః । శాసనేతస్యవర్తనేకాననానిసరాంసంచ ॥ ౩౮ ॥ కలాః
కాష్ఠానిమేషాశ్చముహూర్తాదివసాఃక్షపాః । ఋత్యబ్జపక్షమాసాశ్చనియోగాత్త
స్యధిష్ఠితాః ॥ ౩౯ ॥ యగమన్యస్తరాణ్యస్యశమ్భోస్త్యన్తిశాసనాత్ । వరాశ్చైవ
వవరాధ్ధాశ్చకాలభేదాస్తథావరే ॥ ౪౦ ॥ దేవానాంజాతయశ్చప్రోతిరశ్చాంపంచ
జాతయః । మనుష్యాశ్చప్రవర్తనేదేవదేవస్యధీమతః ॥ ౪౧ ॥ జాతానిభూతబృన్దా
నివతుర్దశనుయోనిషు । సర్వలోకనివజ్ఞానిత్యన్త్యస్యైవశాసనాత్ ॥ ౪౨ ॥ చతు
ర్దశనులోకేషుస్థితాజాతాఃప్రజాఃప్రభోః । సర్వేశ్వరస్యతస్యైవనియోగవశవర్తి
నః ॥ ౪౩ ॥ పాతాళాదిసముస్తానిభువనాన్యస్యశాసనాత్ । బ్రహ్మణ్దానివశేషాణి
కథాసావరణానిచ ॥ ౪౪ ॥ వర్తమానానిసర్వాణిబ్రహ్మణ్దానితదాజ్ఞయా । వర్తనే
సర్వభూతాద్యైస్సమేతానిసముస్తతః ॥ ౪౫ ॥ అతీతాన్యవ్యసంఖ్యానిబ్రహ్మణ్దానిత

దాక్షయః । ప్రవృత్తానిపదార్థా మైస్సహితానిసమస్తతః ॥ ౪౬ ॥ బ్రహ్మేష్టానిభవ
వ్యన్తినహవస్తుభిరాత్మకైఃకరివ్యన్తినహస్యాజ్ఞాంసర్వైరావరణైస్సహ ॥ ౪౭ ॥ *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే తైత్తిరీ ఉత్తరభాగే శివా
జ్ఞా కథనంనామ దశమోధ్యాయః.

ససత్కుమారః ॥ విభూతీశ్చివయోర్మహ్యమాచక్షుత్వంకణాధిప । పరావర
విదాంశ్రేష్ఠపరమేశ్వరభావిత ॥ ౧ ॥ సందిశేశ్వరః ॥ హస్తతేకభిష్యామివిభూతీ
శ్చివయోరహమ్ । ససత్కుమారయోగీంద్రబ్రహ్మణస్తనయోత్తమ ॥ ౨ ॥ పరమా
త్మాశ్చివఃప్రోక్తశ్చివాసాచప్రకీర్తితా । శివమేవేశ్వరంప్రాహుర్మాయాంగౌరీంవిదు
ర్ముఖాః ॥ ౩ ॥ పురుషంశబ్దరంప్రాహుర్దౌరీంచప్రకృతిందిప్వజాః । అర్థశ్శుభ్బుశ్చ
వావాణీదీవసోజశ్చివానిశా ॥ ౪ ॥ సప్తతస్తుర్మహాదేవోరుద్రాణీదక్షిణాస్తృతా ।
ఆకాశంశబ్దరీదేవఃపృథివీశబ్దరప్రియా ॥ ౫ ॥ సముద్రోభగవాన్రుద్రోవేలా
తైతస్త్రీకన్యకా । పృథుశ్శూలాయుధోదేవశ్శూలపాణిప్రియాలతా ॥ ౬ ॥ బ్రహ్మ
హరోపిసావిత్రీశబ్దరాధ్యశరీరిణీ । విష్ణుర్మహేశ్వరోలక్ష్మీగ్భవానీపరమేశ్వరీ ॥ ౭ ॥
వజ్రపాణిర్మహాదేవశ్శచీతైతస్త్రీకన్యకా । జాతవేదాస్స్వయంరుద్రస్సాన్వహాశ
ర్వార్థకాయినీ ॥ ౮ ॥ యమస్త్రియమ్బకోదేవస్తస్త్రియాగిరికన్యకా । వరుణోభ
గవాన్రుద్రోగౌరీసర్వార్థదాయినీ ॥ ౯ ॥ బాలేన్దుశేఖరోవాయుశ్చివాశివమనోరమా ।
చంద్రార్థమాభిర్భుత్తేన్ద్రస్త్వయమృద్ధిశ్చివాస్తృతా ॥ ౧౦ ॥ చంద్రార్థశేఖరశ్చహ్రై
రోహిణీరుద్రవల్లభా । సప్తసప్తీశ్చివఃకాన్తాడమాదేవీనువర్చలా ॥ ౧౧ ॥ మణ్ముఖ
స్త్రీపురధ్వంసీదేవసేనాహరప్రియా । ఉమాప్రసూతిర్వైష్ణేయాదత్తోదేవోమహేశ్వ
రః ॥ ౧౨ ॥ పురుషాభ్యోమనుశ్శుమ్భుశ్చివరూపాశివప్రియా । విదుర్భవానీమాకూ
తింరుచించపరమేశ్వరమ్ ॥ ౧౩ ॥ భృగుర్భుగాక్షిహాదేవఃఖ్యాతిస్త్రీనయనప్రియా ।
మరీచిర్భుగవాన్రుద్రస్సముఖతిర్వల్లభావిభోః ॥ ౧౪ ॥ విదుర్భవానీంరుచిరాంకచిం
చపరమేశ్వరమ్ । గంగాధరోక్తిరాజ్ఞేయస్త్పృతిసాన్తౌదుమాస్తృతా ॥ ౧౫ ॥ పు
లస్త్యశ్శశభృన్మౌళిఃప్రీతిఃకాన్తాపినాకినః । పులహస్త్రిపురధ్వంసీదయాకాలరిపుప్రి
యా ॥ ౧౬ ॥ క్రతుర్దక్షక్రతుధ్వంసీసన్నతిర్దయితావిభోః । త్రినేత్రోత్తిరుమాసా
త్తౌదనసూయాస్తృతాబుధైః ॥ ౧౭ ॥ ఊర్ధ్వామాహురుమాంవృద్ధాంవసిష్ఠంచమ
హేశ్వరమ్ । శబ్దరఃపురుషాస్సర్వేస్త్రీయస్సర్వామహేశ్వరీ ॥ ౧౮ ॥ పుల్లిజ్జశ
బ్దవాచ్యాయేతేచరుద్రాఃప్రకీర్తితాః । స్త్రీలిజ్జశబ్దవాచ్యాయాస్సర్వాగౌర్యావిభా
తయః ॥ ౧౯ ॥ సర్వేస్త్రీపురుషాఃప్రోక్తాస్తయోరేవవిభూతయః । పదార్థశక్తయో

యా యాస్తాస్తాగారివిదుర్భుధాః॥ ౨౦॥ సాసావిశ్వేశ్వరీదేవీసవసరోష్ఠిమహేశ్వ
రః । శక్తిమస్త్రపదాద్ధాయేసవసరోష్ఠిమహేశ్వరః ॥ ౨౧॥ అష్టాప్రకృతయోదే
వ్యామూర్తయఃపరిక్షీర్ణితాః । తథావికృతయస్తస్యాదేహబద్ధవిభూతయః ॥ ౨౨॥
విస్ఫులిక్టాయథాతావదగ్నాచబహుధాస్తృతాః । జీవాస్సర్వేతథాశరోష్ఠిద్వద్వ
సత్వముపాగతః ॥ ౨౩॥ గారియాపాణిసర్వాణిశరీరాణిశరీరిణామ్ । శరీరిణస్త
థాసర్వేశజ్జరాంశావ్యవస్థితాః॥ ౨౪॥ శ్రావ్యంసర్వముమారువాంశ్రోతాదేవో
మహేశ్వరః । విషయిత్వంభుగ్ధత్రేవిషయాత్మకతాముమా॥ ౨౫॥ స్రష్టవ్యంవస్తు
జాతంతుధత్రేశజ్జరవల్లభా । స్రష్టేసపవవిశ్వాత్కాబాలవద్వార్థశేఖరః॥ ౨౬॥ దృశ్య
వస్తుప్రజారూపంబిభర్తిభువనేశ్వరీ । ద్రష్టావిశ్వేశ్వరోదేవశ్శశిఖణ్డశిఖామణిః॥ ౨౭॥
రసజాతముమారువాంశ్రేయజాతంవసర్వశః । దేవోరసయితాశమృదుత్తాచ
భువనేశ్వరః ॥ ౨౮॥ మస్త్రవ్యవస్తుతాంధత్రేనహదేవీమహేశ్వరీ । మస్త్రాసపవవి
శ్వాత్కామహదేవోమహేశ్వరః ॥ ౨౯॥ బోధ్యంవస్తురూపంచవిభర్తిభవవల్ల
భా । దేవస్సపవభగవాన్బృద్ధాబాలేస్తుశేఖరః ॥ ౩౦॥ పీతాకృతిరుమారదేవీలిక్ట
రూపశ్చేశజ్జరః । ప్రతిష్ఠాప్యవ్రయత్సేనపూజయన్తిసురాసురాః ॥ ౩౧॥ యేయే
పదార్థాలిక్టాజ్జాస్తేతేశ్వర్యవిభూతయః । అర్థభాగజ్జీతాయేయేతేతేకార్యావి
భూతయః ॥ ౩౨॥ స్వర్గపాతాశలోకాస్తబ్రహ్మణ్డవరణాన్తకమ్ । జ్ఞేయంసర్వ
ముమారువాంజ్ఞాతాదేవోమహేశ్వరః ॥ ౩౩॥ విభర్తిత్వేత్రతాందేవీత్మిపురాస్త
కవల్లభా । త్రైత్రజ్జత్వమధోధత్రేభగవానన్ధకాన్తకః ॥ ౩౪॥ శివలిక్టంసముత్సృ
జ్యయజనైచాన్యదేవతాః । సన్యవస్సహదేశేనరారవంసరకంవ్రజేత్ ॥ ౩౫॥ శి
వభక్తోనయోరాజాభక్తోన్యేషునురేషుయః । స్వపతింయువతిస్త్యక్త్వా యథాజారే
షురాజతే ॥ ౩౬॥ బ్రహ్మేదయస్సురాస్సర్వేరాజానశ్చమహర్ధికాః । మానవాము
నయశ్చైవసర్వేలిక్టంయజన్తిచ ॥ ౩౭॥ విష్ణుసారావణంహత్వాసనైస్యంబ్రహ్మ
ణస్సతమ్ । స్థాపితంవిధివద్భుక్త్యాలిక్టంతీరేనదీవతేః ॥ ౩౮॥ కృత్వాపాపసహస్రా
ణిహత్వావిప్రశతంతథా । భావాగ్నమాశ్రితోరుద్రంముచ్యతేనాత్రసంశయః ॥ ౩౯॥
సర్వేలిక్టమయాలోకాస్సర్వేలిక్టేప్రతిష్ఠితాః । తస్మాదభ్యర్చ్యయేలిక్టంయదీచ్ఛే
చ్ఛాశ్వతంపదమ్ ॥ ౪౦॥ సర్వాకారాస్థితావేతానరైశ్శ్రేయార్థిభిశ్శివా । పూ
జనీయానమసార్వార్యావిస్తనీయావసర్వదా॥ ౪౧॥

* * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్షే ఉత్తరభాగే విభూతి

కథనంనామ పకాదశోధ్యాయః.

సనతు-మారః ॥ మూర్తయోష్ఠామమాచక్ష్యశబరస్యమహాత్మనః । విశ్వ
 రూపస్య దేవస్య గణేశ్వరమహామతే ॥ ౧ ॥ నస్తీ ॥ హస్తతేకథయిష్యామి మహిమా
 నముమావతేః । విశ్వరూపస్య దేవస్య సరోజభవనశ్శుభ ॥ ౨ ॥ భూరాపోగ్నిమరు
 ద్వోవ్యనుభాసురోదీక్షితశశీ । భవస్య మూర్తయః ప్రోక్తాశ్చైవస్య పరమేష్ఠినః ॥ ౩ ॥
 భాత్తేందువహిసూర్యా మౌఘధరావనశ్శత్రుపి । తస్యాష్టమూర్తయః ప్రోక్తా దేవ
 దేవస్యధీమతః ॥ ౪ ॥ అగ్నిః పూర్వతేర్వితేతేన సూర్యాత్మని మహాత్మని । తద్విభూ
 తీస్తథానర్వేదేవాస్త్రవ్యన్తినర్వదా ॥ ౫ ॥ వృక్షస్య మూలసేకేన యథాశాఖా
 షశాఖకాః । తథా తస్యార్చయా దేవాస్తథాస్యస్తద్విభూతయః ॥ ౬ ॥ తస్యద్వా
 దశభాభిన్నం యావం సూర్యాత్మకం ప్రభోః । సర్వదేవాత్మకం యాజ్యం యజన్తి ముని
 పుణ్ణవాః ॥ ౭ ॥ అమృతాఖ్యాకలాతస్య శర్వస్యాదిత్యరూపిణః । భూతసంజ్ఞేవనీచే
 ష్టాలోకేప్రిన్ద్రీయతేనదా ॥ ౮ ॥ చంద్రాగ్నికరణాస్తస్యధూర్జతేర్భూతసూరాత్మనః ।
 ఓషధీనాం వివృద్ధ్యర్థం హి మువృష్టిం వితన్వతే ॥ ౯ ॥ శుక్లాఖ్యార్జత్యయస్తస్యశ మౌఘ
 ర్కార్కర్ణరూపిణః । ఘర్జం వితన్వతే లోకే సస్యపాకాదికారణమ్ ॥ ౧౦ ॥ దివాకరా
 త్మనస్తస్యహరీకేశాహ్వయః కరః । నక్షత్రప్రోషకశ్చైవ ప్రసిద్ధః పరమేష్ఠినః ॥ ౧౧ ॥ వి
 శ్వకర్మహ్వయస్తస్యకరణోబుధపోషకః । సర్వేశ్వరస్య దేవస్య సత్తనప్రిస్వరూపి
 ణః ॥ ౧౨ ॥ విశ్వవ్యవశ్చిభ్యాతః కిరణస్తస్యశూలినః । శుక్రప్రోషకథావేన ప్రతీతస్సూ
 ర్యరూపిణః ॥ ౧౩ ॥ సంయద్వసురితిభ్యాతోయస్య రత్నీన్ద్రీశూలినః । లోహితాంజం
 ప్రపుష్టాతిసహస్రకిరణాత్మనః ॥ ౧౪ ॥ అర్వావసురితిభ్యాతోరత్నీస్తస్యపినాకినః । బృ
 హస్పతిం ప్రపుష్టాతిసర్వదా తపనాత్మనః ॥ ౧౫ ॥ స్వరాడితి సమాఖ్యాతశ్చైవస్యాంశు
 శ్వనైశ్చరమ్ । హరిదశ్వాత్మనస్తస్య ప్రపుష్టాతిదివానిశమ్ ॥ ౧౬ ॥ సూర్యాత్మకస్య
 దేవస్య విశ్వయోనేరుమావతేః । సుమమ్నాఖ్యస్సదారత్నీః పుష్టాతిశిశిరద్యుతిమ్ ॥ ౧౭ ॥
 సౌమ్యానాం పసుజాతానాం ప్రకృతిత్వముపాగతా । తస్య సోమాహ్వయా మూర్తి
 శ్శబరస్య జగద్గురోః ॥ ౧౮ ॥ తస్య సోమాత్మకం యావం శుక్రతేన వ్యవస్థితమ్ । శరీ
 రభాజాం సర్వేషాం దేవస్యాస్తకశాసినః ॥ ౧౯ ॥ శరీరిణామశేషాణాం మనస్వేవ వ్య
 స్థితమ్ । వపుస్సోమాత్మకం శ మౌఘస్తస్య సర్వజగద్గురోః ॥ ౨౦ ॥ శ మౌఘష్టోడశభా
 భిన్నాస్థితామృతకలాత్మనః । సర్వభూతశరీరేషు సోమాఖ్యామూర్తిరుత్తమా ॥ ౨౧ ॥
 దేవాస్థిత్యాం శ్చ పుష్టాతిసుధయా ౭ మృతయా సదా । మూర్తిస్సోమాఖ్యయా తస్య
 దేవదేవస్య శాసితః ॥ ౨౨ ॥ పుష్టాత్యోషధికాతానిదేహినామాత్మశుద్ధయే । సో
 మాహ్వయా తనుస్తస్య భవానీమితిర్దిశేత్ ॥ ౨౩ ॥ యజ్ఞానాం పతిభావేన దేవా
 నాంతపసామపి । ప్రసిద్ధరూపమేతద్వై సోమాత్మకముమావతేః ॥ ౨౪ ॥ జలానామో
 షధీనాం చ పతిభావేన విశ్రుతమ్ । సోమాత్మకం వపుస్తస్య శ మౌఘగ్భగవతః ప్రభోః ॥ ౨౫ ॥
 దేవో హిరణ్మయోమృష్టః పరస్పరవివేకినః । కరణానామశేషాణాం దేవతానాం

నిరాకృతిః ॥ ౨౬ ॥ జీవత్వేనస్థితేతస్మిన్జీవేనోమాన్యకేప్రభా । మధురావిలయం
యాతినస్వలోకైకరక్షణే ॥ ౨౭ ॥ యజమానాహ్వయామామూర్తిశ్చైవహవ్యైరహ
ర్నిశమ్ । పుష్టాతిదేవతాస్సర్వాఃకవ్యైఃపితృగణానః ॥ ౨౮ ॥ యజమానాహ్వ
యాహసాతనుశ్చపయతిజాతయా । పృష్ట్యాభావయతిస్పృష్టంసర్వమేవవరావర
మ్ ॥ ౨౯ ॥ అస్తస్థంచబహిష్ఠంచబ్రహ్మణానాంస్థితంజలమ్ । భూతానాంచశరీరస్థం
శమ్భోర్ముర్తిగ్గరియసీ ॥ ౩౦ ॥ నదీనామహృతంసాత్మాన్నదానామపిసర్వదా ।
సముద్రాణాంచసర్వత్రవ్యాపీసర్వముమావతిః ॥ ౩౧ ॥ సజ్జీవనీసమస్తానాంభూ
తానామేవపావనీ । అమృతాప్రాణసంస్థాయామూర్తిరమ్బుమయీవరా ॥ ౩౨ ॥
అస్తస్థశ్చబహిష్ఠశ్చబ్రహ్మణానాంవిభావనుః । యజ్ఞానాంచశరీరస్థశ్చమ్భోర్ముర్తి
గ్గరియసీ ॥ ౩౩ ॥ శరీరస్థాచభూతానాంశ్రేయసీమూర్తిరైశ్వరీ । మూర్తిఃపావక
సంస్థాయాశమ్భోరత్యస్తపూజితా ॥ ౩౪ ॥ భేదావకోనవజ్ఞాశ్చద్వేదవిద్భిరుదా
హృతాః । హవ్యంవహతిభూతానాంశమ్భోర్యజ్ఞాత్తకంవపుః ॥ ౩౫ ॥ కవ్యంపితృ
గణానాంచపూయమానంద్యజాతిభిః । సర్వదేవమయంశమ్భోశ్చైశ్వమగ్నౌ
త్తకంవపుః ॥ ౩౬ ॥ వదన్తివేదశాస్త్రజ్ఞాయజన్తివయథావిధి । అస్తస్థోజగదణ్డా
నాంబహిష్ఠశ్చసమీరణః ॥ ౩౭ ॥ శరీరస్థశ్చభూతానాంశ్రేయసీమూర్తిఃపతీయసీ । ప్రా
ణాద్యానాగకూర్త్యాద్యాఅవహోద్యాశ్చవాయవః ॥ ౩౮ ॥ ఈశానమూర్తేరేకస్య
భేదాస్సర్వేద్రక్షితితాః । అస్తస్థంజగదణ్డానాంబహిష్ఠంచవియద్విభాః ॥ ౩౯ ॥ శ
రీరస్థంచభూతానాంశమ్భోర్ముర్తిగ్గరియసీ । శమ్భోర్విశ్వవృక్షరామూర్తిస్సర్వబ్ర
హ్మాధిదేవతా ॥ ౪౦ ॥ చరాచరాణాంభూతానాంసర్వేషాంధారణేమతా । చరా
చరాణాంభూతానాంశరీరాణిఃకున్దుభాః ॥ ౪౧ ॥ పశ్చకేనేశమూర్తీనాంసమా
రభౌనిసర్వదా । పశ్చభూతానిచన్ద్రావాత్తేతిమునిపుణ్ణవాః ॥ ౪౨ ॥ మూ
ర్తయోష్టాశివస్యాహుర్దేవదేవస్యధీమతః । ఆత్మాతస్యాష్టమీమూర్తిర్యజమానా
హ్వయావరా ॥ ౪౩ ॥ చరాచరశరీరేషుసర్వేష్వేవస్థితాతదా । దీక్షితంబ్రాహ్మ
ణంప్రాపయరాత్మానంచమునీశ్వరాః ॥ ౪౪ ॥ యజమానాహ్వయామామూర్తిశ్చైవస్య
శివదాయినః । మూర్తయోష్టాశివస్యైతావద్దినీయాఃప్రయత్నతః ॥ ౪౫ ॥ శ్రేయో
ధిభిర్మరైర్మిత్యంశ్రేయసామేకహేతవః ॥ ౪౫౪ ॥ * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్ణే ఉత్తరభాగే అష్టమూర్తిమహిమాను

కథనంనామ ద్వాదశోధ్యాయః

సనత్కుమారః ॥ భూయోపివదమేనద్విత్తహిమానముసర్వశరీరము ॥ ౧౦ ॥

రైర్మహేశస్యశివస్యపరమేష్ఠినః ॥ ౧ ॥ నద్దీ ॥ వత్సామితేష్టేనసర్వభూతేష్వ

రేషునునశ్చద్రాత్తకంహియత్ ॥ ౨౫ ॥ మహాదేవస్యసామూర్తిర్బిద్ధవ్యాతత్త్వ
చిత్తకైః । ఆత్మాయోయజమానాభ్యస్సర్వభూతశరీరగః ॥ ౨౬ ॥ మూర్తిరుగ్రస్య
సాక్షాయావరమాత్మబుభుత్సుభిః । జాతానాంసర్వభూతానాంచతుర్దశమయోని
షు ॥ ౨౭ ॥ అష్టమూర్తేరసస్యత్వంవదన్తివరమర్షయః । సప్తమూర్తిమయాన్య
హురీశస్యాక్షానిదేహీనామ్ ॥ ౨౮ ॥ ఆత్మతస్యాప్తమీమూర్తిస్సర్వభూతశరీరగా ।
అష్టమూర్తిమయందేవంసర్వలోకాస్పదంప్రభుమ్ ॥ ౨౯ ॥ భజస్వసర్వభావేనశ్రే
యఃప్రాప్తుంయదీచ్ఛసి । ప్రాణినోయస్యకస్యాపిక్రియతేయద్యమగ్రహః ॥ ౩౦ ॥ అ
ష్టమూర్తేర్మహేశస్యకృతమారాధనంభవేత్ । నిగ్రహశ్చేత్యత్రాలోకేదేహీనో
యస్యకస్యచిత్ ॥ ౩౧ ॥ అష్టమూర్తేర్మహేశస్యసవవిహితోభవేత్ । యద్యవ
జ్ఞాకృతాలోకేయస్యకస్యచిదగ్గినః ॥ ౩౨ ॥ అష్టమూర్తేర్మహేశస్యవిహితాసాభ
వేద్విభాః । అభయంయత్ప్రదత్తంస్యాదగ్గినోయస్యకస్యచిత్ ॥ ౩౩ ॥ ఆరాధ
నంకృతంతస్మాదష్టమూర్తేరసంశయః । సర్వోపకారకరణంసర్వామగ్రహవచః ॥ ౩౪ ॥
తదర్చనంపరంప్రాహురష్టమూర్తేర్మునీశ్వరాః । అనుగ్రహణమన్యేహంవిధాతవ్యం
త్వయాగ్నినామ్ ॥ ౩౫ ॥ సర్వాభయప్రదానంచశివారాధనమిచ్ఛతా ॥ * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్షణీ ఉత్తరభాగే అష్టమూర్తి
మహిమాను కథనంనామత్రయోదశోధ్యాయః.

ససత్కుమారః ॥ పశ్చాబ్రహ్మణిమేనన్దిన్నాచక్షుగణపుట్టవ । శ్రేయఃకరణ
భూతానిపిత్రాణిశరీరిణామ్ ॥ ౧ ॥ నన్దికేశ్వరః ॥ శివస్యైవస్యకూపాణిపశ్చాబ్ర
హ్మహ్వయానితే । కథయామియథాతత్త్వంపన్నయోనేన్నతోత్తమ ॥ ౨ ॥ సర్వ
లోకైకసంహారాసర్వలోకైకరక్షితా । సర్వలోకైకనిర్మాతాపశ్చాబ్రహ్మత్తకశ్శి
వః ॥ ౩ ॥ సర్వేషామేవలోకానాంయదుపాదానకారణమ్ । నిమిత్తకారణంచా
హుస్సశివఃపశ్చాధాన్తృతః ॥ ౪ ॥ మూర్తయఃపశ్చవిభ్యాతాఃపశ్చాబ్రహ్మహ్వయాః
వరాః । సర్వలోకశరణ్యస్యశివస్యవరమాత్మనః ॥ ౫ ॥ త్రైశ్రజ్ఞఃపరమామూర్తిశ్శి
వస్యవరమేష్ఠినః । భోక్తాప్రకృతివర్గస్యభోగస్యేశానసంజ్ఞితః ॥ ౬ ॥ స్థాణోస్త
త్పురుషాఖ్యాచద్వితీయామూర్తిరువ్యతే । ప్రకృతిసానిహివిజ్ఞేయావరమాత్మగుహ
త్మికా ॥ ౭ ॥ అఘోరాఖ్యాత్వతీయావశమౌఘర్ష్యుర్దిగ్గరీయసీ । బుద్ధేస్సామూర్తి
రిత్యుక్తాధర్మద్యష్టాన్గసంఘాతా ॥ ౮ ॥ చతుర్థీవామదేవాఖ్యామూర్తిశ్చమౌఘర్
గరీయసీ । అహఙ్కారాత్తకత్వేనవ్యాప్యసర్వంవ్యవస్థితా ॥ ౯ ॥ సద్యోజాతాహ్వ
యాశమౌఘిపశ్చమీమూర్తిరువ్యతే । సమస్తత్వాత్తకత్వేనస్థితాసర్వశరీరషు ॥ ౧౦ ॥
ఈశానఃపరమోదేవఃపరమేష్ఠీసనాతనః । శ్రోత్రేద్వియాత్తకత్వేనసర్వభూతేష్వ

వస్థితః ॥ ౧౧ ॥ స్థితస్తత్పురుషోదేవశ్శరీరేషుశరీరిణామ్ । త్వగిద్వియాత్మకత్వేనత
త్వవిద్భిరుదాహృతః ॥ ౧౨ ॥ అఘోరేపిమహాదేవశ్శత్రురాత్మతయాబుధైః । కీ
ర్తితస్సర్వభూతానాంశరీరేషువ్యవస్థితః ॥ ౧౩ ॥ జిహ్వాద్వియాత్మకత్వేనవామ
దేవోపివిశ్రుతః । అజ్గభాజామశేషాణామజ్లేషుపరిధిష్ఠితః ॥ ౧౪ ॥ ఘ్రీణేద్వియా
త్మకత్వేనద్యౌజాతస్యతోబుధైః । ప్రాణభాజాంసమస్తానాంవిగ్రహేషువ్యవస్థి
తః ॥ ౧౫ ॥ సర్వేష్యేవశరీరేషుప్రాణభాజాంప్రతిష్ఠితః । వాగిద్వియాత్మకత్వే
నబుధైరీశానఉచ్యతే ॥ ౧౬ ॥ పాణేద్వియాత్మకత్వేనస్థితస్తత్పురుషోబుధైః । ఉ
చ్యతేవిగ్రహేష్యేవసర్వవిగ్రహధారిణామ్ ॥ ౧౭ ॥ సర్వవిగ్రహిణాందేహేఅఘో
రోపివ్యవస్థితః । పాదేద్వియాత్మకత్వేనవామదేవోవ్యవస్థితః ॥ ౧౮ ॥ సర్వభూ
తనికాయానాంకాయేషుమునిభిస్సన్న్యతః । ఉపస్థాత్మతయాదేవస్సద్యౌజాతఃస్థితః
ప్రభుః ॥ ౧౯ ॥ ఇత్యేతేవేదశాస్త్రైర్జైర్దేహేషుప్రాణధారిణామ్ । ఈశానంప్రా
ణినాందేవంశబ్జతన్మాత్రరూపిణమ్ ॥ ౨౦ ॥ ఆకాశజనకంప్రాహుర్మునిబృన్దారకప్ర
జాః । ప్రాహుస్తత్పురుషందేవంస్సర్వతన్మాత్రకాత్మకమ్ ॥ ౨౧ ॥ సమీరజనకంప్రా
హుర్భుగవస్తంమునీశ్వరాః । రూపతన్మాత్రకందేవమఘోరమపిఘోరకమ్ ॥ ౨౨ ॥
ప్రాహుర్వేదవిదోముఖ్యాజనకంజాతవేదసః । రసతన్మాత్రరూపత్వాస్ప్రిధితంతత్త్వ
వేదినః ॥ ౨౩ ॥ వామదేవమపాంప్రాహుర్జనకత్వేనసంస్థితమ్ । సద్యౌజాతంమ
హాదేవంగస్థతన్మాత్రరూపిణమ్ ॥ ౨౪ ॥ భూమ్యాత్మానంప్రళంసన్సర్వతత్త్వార్థ
వేదినః । ఆకాశాత్మానమీశానమాదిదేవంమునీశ్వరాః ॥ ౨౫ ॥ పరమేణమహత్వేన
సమ్భూతంప్రాహురదృఢమ్ । ప్రభుంతత్పురుషందేవంపవనంపవనాత్మకమ్ ॥ ౨౬ ॥
సమస్తలోకవ్యాపిత్యాత్మస్ప్రిధితంసూరయోవిదుః । అధార్చితతయాభ్యాతమఘో
రందహనాత్మకమ్ ॥ ౨౭ ॥ కథయన్తిమహాత్మానంవేదవాక్యార్థవేదినః । తోయా
త్మకంమహాదేవంవామదేవంమనోరమమ్ ॥ ౨౮ ॥ జగత్సృజీవనత్వేనకథితంమున
యోవిదుః । విశ్వస్ఫురాత్మకందేవంసద్యౌజాతంజగద్గురుమ్ ॥ ౨౯ ॥ చరాచరైక
భర్తారంపరంకవిపరావిదుః । పశ్చబ్రహ్మాత్మకంసర్వంజగత్సావరజజ్ఞమమ్ ॥ ౩౦ ॥
శివానస్తంతదిత్యాహుర్మునయస్తత్త్వదర్శినః । పశ్చవిరళితత్త్వాత్ప్రపశ్చ్యేయః
ప్రదృశ్యతే ॥ ౩౧ ॥ పశ్చబ్రహ్మాత్మకత్వేనసశివోనాన్యతాంగతః । పశ్చవిరళితత్త్వా
త్ప్రపశ్చ్యేయః । పశ్చబ్రహ్మాత్మకశ్శివః ॥ ౩౨ ॥ శ్రేయోర్ధిభిరతోనిత్యంచన్త్రీయః । ప్రయత్నతః ॥ ౩౩ ॥

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్ణే ఉత్తరభాగేపశ్చబ్రహ్మను
కథనంనామచతుర్దశోధ్యాయః.

సనతుకామారః॥ భూయోపిశివమాహాత్మ్యంసమాచక్షుషమాహుతే । సర్వ
జ్ఞోహ్యసిభూతానానుధి నాధమహాగుణ ॥ ౧ ॥ తైలాదిః॥శివమాహాత్మ్యమేకాగ్ర
శృంఖలవత్సృమి తేమునే । జహుభిర్భువనధాశబ్దైఃకీర్తితంమునిసత్తమైః ॥ ౨ ॥
సదస్త్రూపమిత్యాహుస్సదసత్పతిరిత్యపి । తంశివంమునయఃకేచిత్ప్రవదన్తిచసూర
యః ॥ ౩ ॥ భూతభావవికారేణద్వితీయేనసఉచ్యతే । వ్యక్తంతేనవిహీనత్వాదవ్య
క్తమసదిత్యపి ॥ ౪ ॥ ఉభేతేశివయాపేహిశివాదస్యన్నవిద్యతే । తయోఃపతిత్వా
చ్చశివస్సదసత్పతిరుచ్యతే ॥ ౫ ॥ తురాక్షరాశ్చకంప్రాహుఃతురాక్షరవరంతథా ।
శివంమహేశ్వరంకేచిత్సునయస్తత్త్వచిన్తకాః ॥ ౬ ॥ ఉక్తమక్షరమవ్యక్తంవ్యక్తాక్ష
రముదాహృతమ్ । యపేతేశజగదస్యైవతస్మాన్నపరఉచ్యతే ॥ ౭ ॥ తయోవరశ్చ
వశ్చన్తఃతురాక్షరవరోబుధైః । ఉచ్యతేపరమాధేనమహాదేవోమహేశ్వరః ॥ ౮ ॥
సమస్తవ్యక్తరూపంతుతతస్త్వత్వాసముచ్యతే । సమష్టివ్యష్టిరూపంతుసమష్టివ్యష్టి
కారణమ్ ॥ ౯ ॥ వదన్తికేచిదాచార్యాశ్శివంపరమకారణమ్ । సమష్టింవిమరవ్యక్తం
వ్యష్టింవ్యక్తంమునీశ్వరాః ॥ ౧౦ ॥ యపేతేశదితేశమౌర్వారాస్త్యస్యద్వస్త్రసంభ
వమ్ । తయోఃకారణభావేనశివోహిపరమేశ్వరః ॥ ౧౧ ॥ ఉచ్యతేయోగశాస్త్ర
జ్ఞైస్సమష్టివ్యష్టికారణమ్ । తేత్రతేత్రజ్ఞరూపీచశివఃకైశ్చిదుదాహృతః ॥ ౧౨ ॥
పరమాత్మాపరజ్ఞోతిర్భుగవాన్సరమేశ్వరః । చతుర్వింశతితత్త్వానితేత్రశబ్దేనసూ
రయః ॥ ౧౩ ॥ ప్రాహుఃతేత్రజ్ఞశబ్దేనభోక్తారంపురుషంతథా । తేత్రతేత్రవిదో
హ్యేతేయపేతస్యస్యయమ్భువః ॥ ౧౪ ॥ నకిశ్చిచ్చశివాదస్యదిప్రాహుర్నగ్నిః ।
అపరబ్రహ్మరూపంతంపరంబ్రహ్మశ్చకంశివమ్ ॥ ౧౫ ॥ కేచిదాహుర్మహాదేవమనా
దినిధనంప్రభుమ్ । భూతేన్ద్రియాన్తఃకరణప్రధానపురుషాత్మకమ్ ॥ ౧౬ ॥ అపర
బ్రహ్మనిద్దిప్తంపరంబ్రహ్మచిదాత్మకమ్ । బ్రహ్మణీతేమహేశస్యశివస్యాస్యస్యయమ్భు
వః ॥ ౧౭ ॥ శజగదస్యపరస్యైవశివాదస్యన్నవిద్యతే । విద్యావిద్యాస్యరూపీచశ
జగరఃకైశ్చిదుచ్యతే ॥ ౧౮ ॥ ధాతావిధాతాల్లాకానామాదిదేవోమహేశ్వరః ।
విద్యేతిచతమేవాహురవిద్యేతిమునీశ్వరాః ॥ ౧౯ ॥ ప్రపశ్చజాతనఖిలంతేస్వరూ
పేస్యయమ్భువః । భ్రాన్దిర్విద్యాపరంచేతిశివరూపమనుజ్ఞనమ్ ॥ ౨౦ ॥ అవాపు
న్తునయోయోగాత్కేచిదాగమవేదినః । అర్థేషుబహురూపేషువిజ్ఞానంభ్రాన్దిరు
చ్యతే ॥ ౨౧ ॥ ఆత్మాకార్యేణసంవిత్తిర్బుధైర్విద్యేకీర్త్యతే । ఒకల్పరహితంతత్త్వం
పరమిత్యభిధీయతే ॥ ౨౨ ॥ తృతీయరూపమీశస్యనాన్యతాఽన్యసర్వతః । వ్యక్తావ్య
క్తజ్ఞరూపీతిశివఃకైశ్చిన్నిగద్యతే ॥ ౨౩ ॥ విధాతాసర్వలోకానాంధాతాచపరమే
శ్వరః । త్రయోవింశతితత్త్వానివ్యక్తశబ్దేనసూరయః ॥ ౨౪ ॥ వదన్త్యవ్యక్తశబ్దేన

ప్రకృతిం చపరాంతథా । కథయన్తి చశబ్దేన పురుషం గుణభోగినమ్ ॥ ౨౫ ॥ తత్త్వ
యం శాబ్దరం రూపం నాన్యత్కల్పిదశాబ్దరమ్ ॥ ౨౫౪ ॥ * * *

ఇతి శ్రీమహాపురాణే లైక్ష్యే ఉత్తరభాగే శివమాహాత్మ్య
కథనం నామ పంచదశోధ్యాయః.

సనతుః - మారః ॥ పునరేవ మహాబుద్ధేశోతుమిచ్ఛామి తత్త్వజః । బహుభి
ర్బహుధాశబ్దైశ్చ త్వితాని మునీశ్వరైః ॥ ౧ ॥ శైలాదిః ॥ పునఃపునః ప్రవత్స్యామి శివ
రూపాణి తేమునే । బహుభిర్బహుధాశబ్దైశ్చ త్వితాని మునీశ్వరైః ॥ ౨ ॥ త్రైతజ్ఞః
ప్రకృతిర్వ్యక్తంకాలాత్తేతి మునీశ్వరైః । ఉచ్యతే కైశ్చిదాచార్యైరాగమార్గవపా
రగైః ॥ ౩ ॥ త్రైతజ్ఞం పురుషం ప్రాహుః ప్రధానం ప్రకృతిం బుధాః । వికారజాతం ని
శ్శేషం ప్రకృతేర్వ్యక్తమిత్యపి ॥ ౪ ॥ ప్రధానవ్యక్తయోః కాలః పరిణామైకకారణమ్ ।
తద్వస్తుప్తయమీశస్య రూపాణాం హి చతుష్టయమ్ ॥ ౫ ॥ హిరణ్యగర్భం పురుషం ప్ర
ధానం వ్యక్తరూపిణమ్ । కథయన్తి శివం కేచిదాచార్యాః పరమేశ్వరమ్ ॥ ౬ ॥ హిర
ణ్యగర్భః కర్తా సృభోక్తా విశ్వస్య పూరుషః । వికారజాతం వ్యక్తాఖ్యం ప్రధానం కారణం
పరమ్ ॥ ౭ ॥ తేషాం చతుష్టయం బుద్ధేశ్వినరూపంచతుష్టయమ్ । ప్రోచ్యతే శబ్దరూప
స్పృశస్త్వవస్త్వనకీభృన ॥ ౮ ॥ పిణ్డజాతిస్స్వరూపీతు కథ్యతే కైశ్చిదీశ్వరః । చరాచరశ
రీరాణి పిణ్డాఖ్యాస్య ఖిలాన్యపి ॥ ౯ ॥ సామాన్యాని సమస్తాని మహాసామాన్యమేవ చ ।
కథ్యంతే జాతిశబ్దేన తాని రూపాణి ధీమతః ॥ ౧౦ ॥ విరాడ్ధిరణ్యగర్భాత్కైశ్చిదీశో ని
గద్యతే । హిరణ్యగర్భో లోకానాం హేతుర్లోకాత్తత్కోవిరాట్ ॥ ౧౧ ॥ సూత్రా
ఖ్యాకృతరూపంతం శివం శంసన్తి కేచన । అవ్యాకృతం ప్రధానం హితద్రూపం పరమేష్ఠి
నః ॥ ౧౨ ॥ లోకాయేనైవ తిష్ఠన్తి సూత్రే మణిగణా ఇవ । తత్సూత్రమితి విజ్ఞేయం రూప
మద్భుతవిక్రమమ్ ॥ ౧౩ ॥ అస్త్రాన్యమీపరః కైశ్చిత్కైశ్చిదీశః ప్రక్షీర్త్య తేస్త్వయం జ్యోతి
స్త్వయం వేద్యశ్చివశ్చ మృర్త్యహేశ్వరః ॥ ౧౪ ॥ సర్వేషామేవ భూతానామస్త్రాన్యమీశివ
స్త్వతః । సర్వేషామేవ భూతానాం పరత్వాత్పరముచ్యతే ॥ ౧౫ ॥ పరమాత్మాశివ
శ్చ మృశ్చ శబ్దరూపం పరమేశ్వరః । ప్రాజ్ఞతైజసవిశ్వాఖ్యంతస్య రూపత్రయం విదుః ॥ ౧౬ ॥
సుఖప్తిస్త్వప్నకాగ్రస్తమవస్థాత్రయమేవ తత్ । విరాడ్ధిరణ్యగర్భాఖ్యమవ్యాకృతప
దాహ్వయమ్ ॥ ౧౭ ॥ తురీయస్య శివస్యాస్య అవస్థాత్రయగామినః । హిరణ్యగర్భః
పురుషః కాలఇత్యేవ కీర్తితః ॥ ౧౮ ॥ తిస్రోవస్థా జగత్సృష్టిస్థితి సంహారహితః ।
భవవిష్ణువిరిజ్ఞాఖ్యమవస్థాత్రయమీశితుః ॥ ౧౯ ॥ ఆరాధ్యభక్త్యా ముక్తిం చ ప్రాప్ను
వన్తి శరీరిణః । కర్తాక్రియాచకార్యం చ కరణంచేతి సూరిభిః ॥ ౨౦ ॥ శమోభ్యుత్పత్సౌ

రూపాణి కీర్త్యస్తేపరమేష్ఠినః । ప్రమాతాచప్రమాణంచప్రమేయంచమితిస్తథా ॥ ౨౧ ॥
 చత్వార్యేతాః రూపాణిశవస్యైవసంశయః । ఈశ్వరావ్యాకృతప్రాణవిరాడృభృ
 తేద్వియాత్మకమ్ ॥ ౨౨ ॥ శివస్యైవవికారోయంసముద్రస్యేవవీచయః । ఈ
 శ్వరంజగతామాహుర్నిమిత్తంకారణంతథా ॥ ౨౩ ॥ అవ్యాకృతంచప్రాణానంహిత
 దుక్తంవేదవాదిభిః । హిరణ్యగర్భఃప్రాణాభ్యోవిరాడ్లోకాద్భక్తస్త్పతః ॥ ౨౪ ॥ మ
 హాభూతానిభూతానికార్యాణిద్వియాణిచ । శివస్యైతాఃరూపాణిశంసన్తిముని
 సత్తమాః ॥ ౨౫ ॥ పరమాత్మాశివాదన్యోనాస్తీతికవయోవిదుః । శివజాతానితత్త్వా
 నివచ్ఛవించన్తస్మిభిః ॥ ౨౬ ॥ ఉక్తానితదన్యానిసలిలాదూర్నిబృన్దవత్ । వచ్ఛవించ
 శ్చదాగ్ధేభ్యశ్చివతత్త్వంచరంవిదుః ॥ ౨౭ ॥ తానితస్మాదనన్యానిమవగ్లకటకాదివ
 త్ । సదాశివేశ్వరాద్యానితత్త్వానిశివతత్త్వతః ॥ ౨౮ ॥ జాతానితదన్యానిమృ
 ద్ద్రవ్యంతుస్మభేదవత్ । మాయావిద్యాక్రియాశక్తిజ్ఞానశక్తిఃక్రియామయీ ॥ ౨౯ ॥
 జాతాశ్చివాన్నసన్దేహాఃకిరణాఇవసూర్యతః । సర్వాత్మకంశివంచేవంసర్వాశ్రయ
 విధాయినమ్ ॥ ౩౦ ॥ భజస్వసర్వభావేనశ్రేయశ్చేత్ప్రప్నుమిచ్ఛసి ॥ ౩౦౪ ॥ *

ఇతిశ్రీమహాపురాణేలైక్లేఉత్తరభాగేశివతత్త్వనిరూపణ

కథనంనామ పోడశోధ్యాయః.

సనతుకూమారః ॥ భూయోదేవగణశ్రేష్ఠశివమాహాత్మ్యముత్తమమ్ । శృ
 ఙ్మతోనాస్తిమేత్తప్తిస్తద్వద్వాక్యామృతపానతః ॥ ౧ ॥ కథంశరీరీభగవానుపా
 ద్రుద్రఃప్రతాపవాక్ । సర్వాత్మాచకథంశమృఃకథంపాశువతంచతమ్ ॥ ౨ ॥ కథం
 వాదేవముఖైశ్చస్త్రుతోదృష్టశ్చశజరః ॥ శైలాదిః ॥ అవ్యక్తాదభవజ్ఞానిభిః
 పరమకారణమ్ ॥ ౩ ॥ ససర్వకారణోపేతముపిర్విశ్వాధికఃప్రభుః । దేవానాంప్ర
 థమంచేవంజాయమానంముఖామ్బుజాత్ ॥ ౪ ॥ దదర్శచాగ్రేబ్రహ్మాణంచాజ్ఞయాత
 మవైక్షత । దృష్టోరుద్రేణదేవేశససర్వసకలంచనః ॥ ౫ ॥ వజ్రాశ్రమవ్యవస్థాశ్చపా
 వయామాసవైదిరాత్ । సోమంససర్వయజ్ఞార్థంసోమాదిదమజాయత ॥ ౬ ॥ చ
 రుశ్చవహ్నిర్యజ్ఞశ్చవజ్రపాణిశ్చవీచకః । విష్ణుర్నారాయణశ్చీమాన్తస్సర్వసోమ
 మయంజగత్ ॥ ౭ ॥ రుద్రాధ్యాయేనతేదేవారుద్రంతుష్టుభిరీశ్వరమ్ । ప్రసన్నవ
 ద్దనస్తస్థాదేవానాంమధ్యతఃప్రభుః ॥ ౮ ॥ అవహృత్యచవిజ్ఞానమేషామేవంమహేశ్వ
 రః । దేవాహృత్యచ్ఛంస్తంచేవంకోభవానిశజరమ్ ॥ ౯ ॥ అబ్రవీభృగవాన్రు
 ద్రోహ్యహమేకఃపురాతనః । ఆసంప్రథమమేవాహంవర్తమాదనురోత్తమాః ॥ ౧౦ ॥
 విష్యామిచలోకేస్త్రిన్ద్రతోనాన్యఃకుతశ్చన । వ్యతిరిక్తంక్షేమాత్తేస్తినాన్యతిగచ్ఛితు
 త్తమాః ॥ ౧౧ ॥ నితోనితోహమనఘోబ్రహ్మాహంబ్రహ్మాణస్పతిః । దితశ్చవిది

శశ్చాహంప్రకృతశ్చపుమానహమ్ || ౧౨ || త్రిష్టుజ్జగత్సనుష్టుప్త్యుభయోహంతన్తయశ్చ
 వః | సద్యోహంసర్వగత్సాన్తస్త్రీతాగ్నిర్దైవంసరుః || ౧౩ || శౌరహంగహ్వర
 శ్చాహంసర్వగహనగోచరః | జ్యేష్ఠోహంసర్వతత్త్వానాం పరిష్ఠోహమపామ్న
 తిః || ౧౪ || ఆపోహంభగవానీశస్తేజోహంవేదిరవ్యహమ్ | ఋగ్వేదోహంయజు
 ర్వేదసానువేదోహమాత్మభూః || ౧౫ || అథర్వణోహంఋగ్వేదోహంతథాచాక్షరసాం
 వరః | ఇతిహంసపురాణాని కల్పోహంకల్పనావ్యహమ్ || ౧౬ || అక్షరంచక్షరంచా
 హంత్రాన్త్రీశ్చాక్షరహంత్రమా | సుహృద్యాహంసర్వవేదేషువరేణ్యోహమజ్యోవ్య
 హమ్ || ౧౭ || పుష్కరంచపవిత్రంచమధ్యంచాహంతతఃపరమ్ | బహిశ్చాహంత
 థాచాన్తఃపురస్తాదహమవ్యయః || ౧౮ || జ్యోతిశ్చాహంతమశ్చాహంబ్రహ్మవిష్ణు
 ర్మహేశ్వరః | బుద్ధిశ్చాహమహజాగరస్తన్మాత్రాణీద్రియాణిచ || ౧౯ || ఏవం
 సర్వేచమామేవయోవేదసురసస్తమాః | సేవసర్వవిగ్రహంసర్వాత్మాపరమేశ్వ
 రః || ౨౦ || గాఙ్గోభిర్భాగ్నిహ్వణాన్సర్వాన్భాగ్నిహ్వణ్యేనహవీంషిచ | ఆయుషా
 యస్తథాసత్యంసత్యేనసురసస్తమాః || ౨౧ || ధర్మంధర్మేణసర్వాంశ్చతర్పయా
 మిస్సతేజసా | ఇత్యాదౌభగవానుక్త్యావతత్రైవాన్తరధీయత || ౨౨ || నాపశ్యస్త
 తతోదేవంరుద్రంపరమకారణమ్ | తేదేవాఃపరమాత్మానంరుద్రంధ్యాయైశజగర
 మ్ || ౨౩ || ససారాయణకాదేవాస్సేన్ద్రాశ్చమునయస్తథా | తథోర్ధ్వబాహవో
 దేవారుద్రంస్తుస్వైశజగరమ్ || ౨౪ || * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్ణే ఉత్తరభాగే శివతత్త్వ
 కథనంనామ సప్తదశోధ్యాయః.

దేవాః || యపషభగవాన్రుద్రోబ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరః | సునందశ్చ
 పితథాచేన్ద్రోభువనానిచతుర్దశ || ౧ || అశ్వినాగ్రహతారాశ్చనక్షత్రాణిచఖం
 దిశః | భూతానిచతథాసూర్యసోమశ్చక్షుగ్రహస్తథా || ౨ || ప్రాణఃకాలో
 యమోఽమృత్యురమృతంపరమేశ్వరః | భూతంభవ్యంభవిష్యంచవర్తమానంమహే
 శ్వరః || ౩ || విశ్వంకృత్సంజగత్సర్వంసత్యంతస్తైనమోనమః | త్వమాదౌచ
 తథాభూతోభూర్భువస్స్వస్తథైవచ || ౪ || అనేత్వంపశ్యరూపోసిశీర్షంతుజగతస్స
 దా | బ్రహ్మకస్త్యంద్విత్రిధాగ్ధమధశ్చత్వంసురేశ్వరః || ౫ || శాన్తిశ్చత్వంతథా
 పుష్టిస్తుష్టిశ్చావ్యహతాహుతమ్ | విశ్వంచైవతథావిశ్వందత్తంపాదత్తమిశ్వరమ్ || ౬ ||
 కృతంచావ్యకృతంచేవంపరమవ్యవరంధ్రువమ్ | పరాయణంసతాంచైవఅసతామపి
 జగరమ్ || ౭ || అపానుసంపానుమృతాఅభూమాగన్తజ్యోతిరవిదామసేవా || ౮ || కింనా
 నమస్సాన్మృణవదరాతిఃకిముధూర్ధిరమృతంసుర్యస్య || ౯ || ఏతజగద్ధితందివ్యమక్షరమ్

సూక్ష్మమవ్యయమ్ । ప్రాజాపత్యంపవిత్రంచసామ్యమగ్రాహ్యమవ్యయమ్ ॥ ౯ ॥
 అగ్రాహ్యేణాపివాగ్రాహ్యంవాయవ్యేనసమీరణః । సామ్యేనసామ్యంగ్రహతితేజసా
 స్వేనలీలయా ॥ ౧౦ ॥ తస్మైనమోవసంహత్రేమహాగ్రాసాయశూలినే । హృది
 ఘాదేవతాస్సర్వాహృదిప్రాణేప్రతిష్ఠితాః ॥ ౧౧ ॥ హృదిత్వమసియోనిత్యంతిప్రమా
 తాఃపరస్తుతః । శిరశ్చేత్తరతశ్చైవపాదాదక్షిణతస్తథా ॥ ౧౨ ॥ యోవైచో
 త్తరతస్సాత్మాభ్యుజ్జాతరస్సనాతనః । ఓజాగ్రోయస్సపవేహప్రణవోవ్యావృత్తిష్ఠ
 తి ॥ ౧౩ ॥ అనస్తస్తారసూక్ష్మంపశుక్లంవైద్యతమేవచ । పరంబ్రహ్మసశ్చశానపకో
 రుద్రస్సపవచ ॥ ౧౪ ॥ భవాన్తహేశ్వరస్సాత్మాన్తహాదేవోనసంశయః । ఉద్ధృమ
 న్నామయత్యేవస్సఓజాగ్రఃప్రకీర్తితః ॥ ౧౫ ॥ ప్రాణానవతియస్తస్మాత్ప్రణవఃపరికీర్తి
 తః । సర్వంవ్యాప్తోతియస్తస్మాత్ప్రణవఃపరికీర్తితః ॥ ౧౬ ॥ సర్వంవ్యాప్తోతియ
 స్తస్మాత్సర్వవ్యాపీననాతనః । బ్రహ్మహరిశ్చభగవానాద్యంతంసోపలబ్ధవాక్ ॥ ౧౭ ॥
 తథాన్యేచతతోనన్దోరుద్రఃపరమకారణమ్ । యస్తారయతిసంసారాత్తరళిత్యభిధీయ
 తే ॥ ౧౮ ॥ సూక్ష్మేభూత్వాశరీరాణిసర్వదాహృదిభివృత్తి । తస్మాత్సూక్ష్మస్సమా
 భ్యాతోభగవాన్నీలలోహితః ॥ ౧౯ ॥ నీలశ్చలోహితశ్చైవప్రధానపురుషాస్వయా
 తే । సౌందతేస్యయతశ్శుక్రింతథాశుక్రమువైతచ ॥ ౨౦ ॥ విద్యోతయతియస్త
 స్మాద్వైద్యద్యుతఃపరిగీయతే । బృహత్వాద్బృంహణత్వాచ్ఛబృహతేచపరావరే ॥ ౨౧ ॥
 తస్మాద్బృంహతియస్తాద్ధిపరబ్రంహ్మకీర్తితమ్ । అద్వితీయోభగవాన్స్తునీయః
 పరమేశ్వరః ॥ ౨౨ ॥ శ్చశానమస్యజగతస్సృశాంచతురీశ్వరమ్ । శ్చశానమిద్ర
 సూరయస్సర్వేషామపిసర్వదా ॥ ౨౩ ॥ శ్చశానస్సర్వవిద్యానాంయత్రదీశానము
 చ్యతే । యదీక్షతేచభగవాన్నీరీత్యమితిచాజ్ఞయా ॥ ౨౪ ॥ ఆత్మజ్ఞానంమహాదేవో
 యోగంగమయతిస్వయమ్ । భగవాన్శ్చవ్యతేదేవోదేవదేవోమహేశ్వరః ॥ ౨౫ ॥
 సర్వాన్లోకాన్సృమేజైవయోగ్యహ్మోతిమహేశ్వరః । విస్మజత్యేషదేవేశోవాస
 యత్యపిలీలయా ॥ ౨౬ ॥ పహోహిదేవఃప్రదిశోనుసర్వాఃపూర్వోహిజాతస్సఊగర్భే
 ఆస్తః । సపవజాతస్సజనిమ్యమాణఃప్రత్యజ్ఞుభాస్త్రివృతసర్వతోముఖః ॥ ౨౭ ॥ ఉ
 పాసితవ్యంయత్సేనతదేతత్సద్భిరవ్యయమ్ । యతోవాచోనవర్తంతేప్రాప్యమనసా
 సహ ॥ ౨౮ ॥ తదగ్రహణమేవేహయద్వాగ్విదతియత్తతః । అపరంచపరంవేత్తివ
 రాయణమితిస్వయమ్ ॥ ౨౯ ॥ పదభివాచస్సర్వజ్ఞంశజగ్రంనీలలోహితమ్ । ప
 షసర్వోనమస్తస్మైపురుషఃపిణ్డశశ్శివః ॥ ౩౦ ॥ సపవసమహానుద్రోవిశ్వంభూతం
 భవిమ్యతి । భువనంబహుధాజాతంజాయమానమితస్తతః ॥ ౩౧ ॥ హిరణ్యబాహు
 ర్భగవాన్హిరణ్యవతిరీశ్వరః । అమ్బికావతిరీశానోహేమరేతావృషధ్వజః ॥ ౩౨ ॥
 ఉమావతిర్విరాటాత్మోవిశ్వసృగ్విశ్వవాహనః । బ్రహ్మణంవిదధేయోసాపుత్రమ

గ్రేసనాతనమ్ || 33 || ప్రహిణోతిస్త్వత్స్యైవజ్ఞానమాత్మప్రకాశకమ్ | తమేకం
పురుషంరుద్రంపురుషూతంపురుష్టుతమ్ || 34 || వాలాగ్రమాత్రంహృదయస్యమ
ధ్యేవిశ్వందేవంవహ్నిరూపంవరేణ్యమ్ | తమాత్మస్థంయేనుపశ్యన్తిధీరాస్తేషాంశాన్తి
శ్వాశ్వతీనేతరేషామ్ || 35 || మహతోయోమహీయాంశ్చఅణోరవ్యణురవ్యయః |
గుహాయాంనిహితశ్చాత్మాజన్తారస్యమహేశ్వరః || 36 || వేశ్మభూతోస్యవిశ్వస్యక
మలస్థోహృదిస్వయమ్ | గహ్వరంగహనంతస్థంతస్యాన్తశ్చోద్ధ్వతస్థితా || 37 ||
తత్రాపిదహ్రంగగనమోజాగ్రంపరమేశ్వరమ్ | వాలాగ్రమాత్రంతన్త్యధ్యేయుతం
పరమకారణమ్ || 38 || సత్యంబ్రహ్మమహాదేవంపురుషంకృష్ణపిణ్డశమ్ | ఊర్ధ్వ
రేతసమీశానంవిరూపాక్షమజోద్భవమ్ || 39 || అధితత్వతియోనియోయోనింవాచైక
శ్వాశ్వరః | దేహంపశ్చావిధంయేనతమీశానంపురాతనమ్ || 40 || ప్రాణేష్వన్తర్క
నసోలిక్ష్ణమాహుఃర్యస్మిన్గ్రాధోయాచత్పన్త్యక్షమాచ | తృష్ణాంభిత్యాహేతుజాల
స్యమూలంబుద్ధ్యావిన్యస్తాపయిత్వాచరుద్రే || 41 || ఏకంతమాహుర్వైరుద్రం
శ్వాశ్వతంపరమేశ్వరమ్ | పరాత్పరతరంవాపిపరాత్పరతరంధ్రమ్ || 42 || బ్రహ్మ
ణోజనకంవిష్ణోర్వహ్నిర్వాయోస్సదాశివమ్ | ధ్యాత్వాగ్నినాచశోధ్యాజ్ఞంవిశో
ధ్యచపుథకృథక్ || 43 || పశ్చభూతానిసంయమ్యమాత్రావిధిగుణక్రమాత్ |
మాత్రాఃపశ్చాచతస్రశ్చత్రమాత్రాద్విస్తతఃపరమ్ || 44 || ఏకమాత్రమమాత్రంహి
ద్వాదశాస్తేవ్యవస్థితమ్ | స్థిత్యాస్థాపాయమృతోభూత్వావ్రతంపాశుపతంచరేత్ || 45 ||
ఏతద్వ్రతంపాశుపతంచరిష్యామిసమాసతః | అగ్నిమాధాయవిధిపద్మగృజాస్సామన
వృతైః || 46 || ఉపాపితశ్శుచిస్సాన్తశ్శుక్లాన్పరధరస్వయమ్ | శుక్లయజ్ఞో
పవీతీచశుక్లమాల్యానులేపనః || 47 || జుహుయాద్విరజోవిద్వాన్విరజాశ్చభవివ్య
తి | వాయవోపశ్చశుద్ధ్యన్తాంవాక్చనశ్చరణాదయః || 48 || శోగ్రతంజిహ్వతతః
ప్రాణంతతోబుద్ధిస్తతైవచ | శిరఃపాణిస్తథాపార్శ్వంపుష్టోదరమనన్తరమ్ || 49 ||
జఙ్ఘేశిశ్చముపస్థంచపాయుమేధ్యంతతైవచ | త్వచంమాంసంచరుధిరంమేదోస్థీనిత
తైవచ || 50 || శబ్దస్పర్శంచరూపంచరసోగన్ధస్తతైవచ | భూతానిచైవశుద్ధ్యన్తాం
దేహమేదాదయస్తథా || 51 || అన్నంప్రాణంమనోజ్ఞానంశుద్ధ్యన్తాంవైశివేచ్ఛ
యా | హుత్వాజ్యేససమిద్భిశ్చచరుణాచయథాక్రమమ్ || 52 || ఉపనంహృత్యరు
ద్రాగ్నింగృహీత్వాభిన్నయత్తుతః | అగ్నిరిత్యాదినాధీమాన్వాన్యజ్ఞాన్వానిసంస్మృ
తేత్ || 53 || ఏతత్పాశుపతందివ్యంవ్రతంపాశవిమోచనమ్ | బ్రాహ్మణానాంహి
తంప్రాక్షంతక్షత్రియాణాంతతైవచ || 54 || వైశ్యానామపియోగ్యానాంయతీనాం
తువిశేషతః | వానప్రస్థాశ్రమస్థానాంగృహస్థానాంసతామపి || 55 || విముక్తిర్వి
ధినానేనదృష్టావైబ్రహ్మచారిణామ్ | అగ్నిరిత్యాదినాభిన్నగృహీత్వాహ్యగ్నిశాలా

త్రజమ్ ॥ ౫౬ ॥ సోపిపాశుపతోవిప్రోవిమృజ్యాణ్ణానిసంస్పృశేత్ । భన్తుచ్ఛన్తో
ద్విజోవిద్యాన్తుహాపాతకసమ్మలైః ॥ ౫౭ ॥ పాపైర్విముచ్యతేనద్యోముచ్యతేవ
నసంశయః । వీర్యమగ్నేర్యతోభన్తువీర్యవాన్భున్తుసంయుతః ॥ ౫౮ ॥ భన్తుస్సా
నరతోవిప్రోభన్తుశాయాజితేంద్రియః । సర్వపాపవిర్ముక్తశ్శివసాయజ్యమాపు
యాత్ ॥ ౫౯ ॥ తస్మాత్సర్వప్రయతేనభూత్యజ్ఞంపూజయేద్భుధః । రేరేకారోన
కర్తవ్యస్తుంతుజ్కారస్తతైవచ ॥ ౬౦ ॥ సతత్ర ముతదేవేశోబ్రహ్మనాయదికేశవః ।
మమపుత్రోభన్తుధారిగణేశశ్చవరాననే ॥ ౬౧ ॥ తేషాంవిరుద్ధంయత్యాజ్యంసయా
తినరకార్ణవమ్ । గృహస్థోబ్రహ్మహీనోపిత్రపుణ్డ్రంయోనకారయేత్ ॥ ౬౨ ॥ పూ
జాకర్మక్రియాతస్యదానంసానంతతైవచ । నిష్ఫలంజాయతేసర్వంయథాభన్తుని
వైహుతమ్ ॥ ౬౩ ॥ తస్మాచ్ఛసర్వకార్యేషుత్రిపుణ్డ్రంధారయేద్భుధః । ఇత్యుక్త్వా
భగవాన్భ్రహ్మస్తుత్వాదేవైస్సమంత్రభుః ॥ ౬౪ ॥ భన్తుచ్ఛన్తైస్సస్వయంభవో
విరరామవిశాఖృతే । అథతేషాంప్రసాదార్థంపశూనాంపతిరీశ్వరః ॥ ౬౫ ॥ సగణ
శ్చామృతాసార్థంసాన్నిధ్యమకరోత్ప్రభుః । అథసన్నిహితంరుద్రంతుష్టువుస్సుర
పుణ్డ్రవమ్ ॥ ౬౬ ॥ రుద్రాధ్యాయేనదేవేశందేవదేవముమావతిమ్ । దేవోపిదేవానా
లోక్యఘృణయావృషభధ్వజః ॥ ౬౭ ॥ తుష్టోస్తేత్యాహదేవభ్యోవరందాతుంసురా
రిహః ॥ ౬౮ ॥ * * * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ల్యే ఉత్తరభాగే పాశు
పతవ్రత కథనంనామ అష్టాదశోధ్యాయః

— శ్లోశివపూజావిధిః శ్లో —

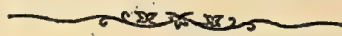
శైలాదిః ॥ తంత్రభుంప్రీతమనసంత్రణిపత్యవృషధ్వజమ్ । అవృచ్ఛన్తునయోదే
వాఃప్రీతికణ్డకీతత్వచః ॥ ౧ ॥ దేవాః ॥ భగవన్గ్రేహసమాగ్నేణపూజనీయోద్విజాతిభిః । కుత్ర
వాకేనరూపేణవత్తుమర్హసిశబ్దర ॥ ౨ ॥ కస్యాధికారఃపూజాయాంబ్రాహ్మణస్యక
థంత్రభో । క్షత్రియాణాంకథద్దేవవైశ్యనాంవృషభధ్వజ ॥ ౩ ॥ స్త్రీశూద్రాణాంక
థంవాపిమణ్డకోల్లాదినాంతువా । హితాయజగతాంసర్వమస్తాకంపత్తుమర్హసి ॥ ౪ ॥
సూతః ॥ తేషాంభావంసమాలోక్యమునీనాంనీలలోహితః । ప్రాహగమ్భీరయావా
చామణ్డలస్థస్సదాశివః ॥ ౫ ॥ మణ్డలేచాగ్రతోపశ్యద్దేవదేవంసహూమయా । దేవా
శ్చమునయస్సర్వేవిద్యుతోగ్రాతీసమవ్రభమ్ ॥ ౬ ॥ అష్టబాహుంచతుర్వక్త్రంద్వా
దశాక్షంచతుర్భుజమ్ । అర్ధనారీశ్వరందేవంజటాముకుటధారిణమ్ ॥ ౭ ॥ సర్వా
భరణసంయుక్తంరక్తమాల్యానులేపనమ్ । రక్తాచ్ఛరధరంసృష్టిస్థితిసంహారకారక
మ్ ॥ ౮ ॥ తస్యపూర్వముఖంప్రసన్నంపురుషాత్మకమ్ । అఘోరందక్షిణంవక్త్రం

నీలాంజనచయోపమమ్ || ౯ || దంష్ట్రాకరాశమత్సుగ్రంజ్వాలామాలాసమావృతమ్ |
 రక్తశ్శశ్రుంజటాయుక్తముత్తరేవిద్రుమప్రభమ్ || ౧౦ || ప్రసన్నంబామదేవాఖ్యంప
 రదంవిశ్వరూపిణమ్ | పశ్చిమంపదనంతస్యగోక్షీరధవశంశుభమ్ || ౧౧ || ముక్తాఫ
 లమయ్యైర్హారైర్బుష్పితంకలకోజ్జ్వలమ్ | సద్యోజాతముఖందివ్యంభాస్కరస్యస్త్రరా
 రిణః || ౧౨ || ఆదిత్యమగ్రతోపశ్యన్నుర్వవచ్ఛతురాననమ్ | భాస్కరంపురతోదే
 వంచతుర్వక్త్రంచపూర్వవత్ || ౧౩ || భానుందక్షిణతోదేవంచతుర్వక్త్రంచపూ
 ర్వవత్ | రవిముత్తరతోపశ్యన్నుర్వవచ్ఛతురాననమ్ || ౧౪ || విస్తారాంమణ్డలే
 పూర్వేఉత్తరాందక్షిణేస్థితమ్ | బోధనీంపశ్చిమేభాగేమణ్డలస్యప్రజాపతేః || ౧౫ ||
 ఆధ్యాయనీంచకాబేర్యామేకవక్త్రాంచతుర్ముఖమ్ | సర్వాభరణసమృన్నాశ్చక్త
 యస్సర్వసమ్మతాః || ౧౬ || బ్రహ్మాణందక్షిణేభాగేవిష్ణుంబామేజనార్దనమ్ | ఋ
 గ్యజుస్సానుమూర్ధేణమూర్తిత్రయమయంశివమ్ || ౧౭ || ఈశానంవరదందేవమీశా
 నంపరమేశ్వరమ్ | బ్రహ్మసనన్ధంవరదంధర్మజ్ఞానాసనోపరి || ౧౮ || వైరాగ్యేశ్వ
 ర్యసంయుక్తేప్రభూతేవిమలేతథాసారేసర్వేశ్వరందేవమారాధ్యేపరమేనుభే || ౧౯ ||
 సేతపజూజమధ్యస్థందీప్తాద్వైరభినంపృతమ్ | దీప్తాందీప్తశిఖాకారాంసూక్ష్మాంవి
 ద్యుత్ప్రభాంశుభామ్ || ౨౦ || జయామగ్నిశిఖాకారాంప్రభాంకనకసుప్రభామ్ |
 విభూతింవిద్రుమప్రభ్యాంవిమలాంపద్మసన్నిభామ్ || ౨౧ || అమోఘాంకర్ణికాకా
 రాంవిద్యుతంవిశ్వవర్ణినీమ్ | చతుర్వక్త్రాంచతుర్వజ్ఞాందేవీంవైసర్వతోముఖీమ్ || ౨౨ ||
 సోమమజ్గారకందేనంబుధంబుద్ధిమతాంవరమ్ | బృహస్పతింబృహద్బుద్ధింభార్గవంతే
 జసాంనిధిమ్ || ౨౩ || మన్దంమన్దగతించైవసమన్తాత్తస్యతేసదా | సూర్యశ్శివోజ
 గన్మాధసోమసాన్తాదుమాస్వయమ్ || ౨౪ || పశ్చాత్తానానిశేషాణితన్తయంచ
 చరాచరమ్ | దృష్ట్వైవమసయస్సర్వేదేవదేవముమాపతిమ్ || ౨౫ || కృతాంజలిపు
 టాస్సర్వేమునయోదేవతాస్తథా | అస్తువన్వాగ్భిరిష్టాభిర్వరదంఘ్రిలలోహితమ్ || ౨౬ ||
 ఋషయః || సమశ్శివాయరుద్రాయకద్రుద్రాయప్రచేతసే | మీధుష్టమాయశర్వా
 యశిషివిష్టాయరంహసే || ౨౭ || ప్రభూతేవిమలేసారేఆధారేపరమేనుభే | నవశ
 క్త్యావృతందేవంపద్మస్థంభాస్కరంప్రభమ్ || ౨౮ || ఆదిత్యంభాస్కరంభానుంరవిందే
 వందివాకరమ్ | ఉమాంప్రభాంతథాప్రజ్ఞాంసద్భ్యాంసావిత్రిమేవచ || ౨౯ || విస్తా
 రాముత్తరాందేవీంబోధనీంప్రణమామ్యహమ్ | ఆప్యాయనీంచవరదాంబ్రహ్మాణంకే
 శవంహరమ్ || ౩౦ || సోమాదిబృహద్యంబయథాక్రమేణ | సమ్భూజ్యమన్త్రైర్విహి
 తక్రమేణ | స్మరామిదేవంరవిమణ్డలస్థంసదాశివంశజ్గరమాదిదేవమ్ || ౩౧ || ఇ
 ద్వాద్విదేవాంశ్చతథేశ్వరాంశ్చనారాయణంపద్మజమాదిదేవమ్ | ప్రాగాద్యధోర్ధ్వం
 చయథాక్రమేణవజ్రాదిపద్మంచతథాస్మరామి || ౩౨ || సిన్ధూరవర్ణాయసమణ్డలాయ
 సువర్ణవజ్రాభరణాయతుభ్యమ్ | పద్మాభినేత్రాయసపజూజాయబ్రహ్మేంద్రనారా

యణకారణాయ ॥ 33 ॥ రథంచసప్తాశ్వచనుదుపీరంగణంతథానప్రవిధంక్రమే
ణ । యుతుప్రవాహేణచవాలఖిల్యాన్సరామినుందేహగణక్షయంచ ॥ 34 ॥ మా
త్వాతిలాద్యైర్వివిధైస్తథాగ్నాపునస్సమాప్త్యైవతతైవసర్వమ్ । ఉద్వాస్యహృత్ప
జ్జజమధ్యసంస్థంస్త్రరామిబిన్బుంతవదేవదేవ ॥ 35 ॥ స్త్రరామిబిమ్బనియథాక్ర
మేణరక్తానపద్మానులలోచనాని । పత్తంచనర్వేవరదంచవామేకరేతథాభూషితభూ
షణాని ॥ 36 ॥ దంష్ట్రాక్రరాశంతవదివ్యవక్త్రంవిమృత్పృథందైత్యభయజరం
చ । స్త్రరామిరత్నాభిరతంద్విజానామందేహరత్నోగణభర్తృనంచ ॥ 37 ॥ సో
మంతితంభూమిజమగ్నివర్ణంచామీకరాభంబుభమస్తుసూనుమ్ । బృహస్పతింకాశ్చ
నసన్నికాశంశుక్రంతంకృష్ణతరంచమద్దమ్ ॥ 38 ॥ స్త్రరామిసవ్యసభయంచామ
మూరుగతంకరమ్ । సర్వేషాంమద్దపర్యంతంమహాదేవంచభాస్కరమ్ ॥ 39 ॥ పూ
ర్ణేద్దపర్ణేనచపుష్పగర్భప్రస్థేనతోయేనశుభేనపూర్ణమ్ । పాత్రంబృథంతామ్రమయం
ప్రకల్ప్యదాస్యేతవార్ధ్వంభగవకాప్రసీద ॥ 40 ॥ నమశ్శివాయదేవాయశ్శివాయ
యకపద్మినే । రుద్రాయబిష్ణవేతుభ్యంబ్రహ్మణేసూర్యమూర్తయే ॥ 41 ॥ సూతః ॥
యశ్శివంమణ్డలేదేవంసమ్పూజ్యేవంసమాహితః । పాతర్మధ్యాహ్నాసాయాహ్నే
పతేత్తస్సమనుత్తమమ్ ॥ 42 ॥ ఇన్ధంశివేనసాయుజ్యంబభతేనాత్రసంశయః ॥ 43 ॥

ఇతిశ్రీమహాపురాణే శ్రీలక్ష్మణ ఉత్తరభాగే శివపూజావిధాన
కథనంనామపకోనవింశోధ్యాయః॥

శ్రీగురుశిష్యలక్షణమ్ శ్రీ

సూతః॥ అథరుద్రోమహాదేవోవజ్జలస్థఃపితామహః । పూజ్యోవైబ్రాహ్మణా
నాంచక్షుత్రియాణాంవిశేషతః ॥ 1 ॥ వైశ్యానాంనైవశూద్రాణాంశుశ్రామాపూజ
కస్యచ । (స్త్రీ)ణాంనైవాధికారోస్త్రీపూజాదిషునసంశయః ॥ 2 ॥ స్త్రీపూద్రా
ణాంద్విజేద్యైశ్చపూజయాతత్ఫలంభవేత్ । నృపాణామపకారార్థంబ్రాహ్మణా
ద్యైర్విశేషతః ॥ 3 ॥ ఏవంసమ్పూజయేయైర్వైబ్రాహ్మణాద్యాస్సదాశివమ్ ।
ఇత్యుక్త్యాభగవాన్రుద్రస్తత్రైవాన్తరధీయత ॥ 4 ॥ తేదేవామునయస్సర్వేశివ
ముద్దిశ్యతజరమ్ । ప్రణేముశ్చమహాత్మానోరుద్రధ్యానేనవిహ్వలాః ॥ 5 ॥ జన్మ
ర్యథాగతందేవామునయశ్చతపోధనాః । తస్మాదభ్యర్చయేన్నిత్యమాదిత్యంశివరూపి
ణమ్ ॥ 6 ॥ ధర్మకామార్థముక్త్యర్థంమనసాకర్మణాగరా ॥ యుషయః ॥ రోమహ
ర్షణసర్వజ్ఞసర్వశాస్త్రభృతాంవర ॥ 7 ॥ వ్యాసశిష్యమహాభాగవాహ్నేయం
పదసామృతమ్ । శివేనదేవదేవేనభక్తానాంహితకామ్యయా ॥ 8 ॥ వేదాన్

జక్రాదుధృత్యసాఘ్యయోగాచ్చసర్వతః । తపశ్చవిపులంకృత్వా దేవదానవదుష్క-
రమ్ ॥ ౯ ॥ అర్థదేశాదిసంయుక్తంగూఢమజ్ఞాననిర్మితమ్ । వర్ణాశ్రమకృతైర్ధ-
ర్మైర్విపరీతంకృచిత్సమమ్ ॥ ౧౦ ॥ శివేనకథితంశాస్త్రసింధర్మకామార్గము క్తయే ।
శతకోటిప్రమాణేనతత్రపూజాకథంవిభోః ॥ ౧౧ ॥ స్నానయోగాదయోవాపిశ్రో-
తుంకాతూహలంహీనః ॥ సూతః ॥ పురాసనతుగ్రమా రణమేరువృష్టేసుశోభనే ॥ ౧౨ ॥
వృషోనన్దీశ్వరోదేవశ్చైలాదిశ్శివసమ్మతః । పృష్ఠోయంప్రణవత్యైవంమునిముఖైశ్చ
సర్వతః ॥ ౧౩ ॥ తస్మాసనతుగ్రమారాయనద్వినాకులనద్వినా । కథితంయచ్చివజ్ఞానం-
శ్రుణ్వన్తుమునిపుణ్ణవాః ॥ ౧౪ ॥ శైవంసంక్షిప్యవేదోక్తంశివేనపరిభాషితమ్ । మృతి-
నిద్వాదిసహితంసద్యఃప్రత్యయకారకమ్ ॥ ౧౫ ॥ గురుప్రసాదజందివ్యమనాయాసే-
నముక్తిదమ్ ॥ సనతుగ్రమారః ॥ భగవన్సర్వభూతేశనన్దీశ్వరగణేశ్వర ॥ ౧౬ ॥
కథంపూజాదయశ్చ మోఘధర్మకామార్గము క్తయే । వక్తుమర్హసిశైలాదేవినయేనాగ-
తాయమే ॥ ౧౭ ॥ సూతః ॥ సమేక్ష్యైత్యభగవాన్సన్దీనిశమ్యవచనంపునః । కాలవే-
లాధికారాధ్యనువదద్వదతాంవరః ॥ ౧౮ ॥ శైలాదిః ॥ గురుతశ్శాస్త్రతత్యైవమథి-
కారంబ్రవీమ్యహమ్ । గౌరవాదేవసంక్షేపేశివాచార్యస్యనాన్యథా ॥ ౧౯ ॥ స్వయ-
మాచరతేయస్తుఆచారేహాపయత్యపి । ఆచిమోతిహిశాస్త్రాగ్రానాచార్యస్తేనచోవ్య-
తే ॥ ౨౦ ॥ తస్మాద్వేదార్థతత్వజ్ఞమాచార్యంభన్తశాయినమ్ । గురుమన్వేషయేద్భ-
క్తస్సుభగంప్రియదర్శనమ్ ॥ ౨౧ ॥ ప్రతివన్సంజనానన్దంశ్రుతిస్తృప్తిపథానుగమ్విద్య-
యాభయదాతారంతౌల్యచాపల్యవర్జితమ్ ॥ ౨౨ ॥ ఆచారపాలకంధీరంసమయేషు-
కృతాస్సదమ్ । తంధృష్ట్వాసర్వభూవేనపూజయేచ్చివవద్గురుమ్ ॥ ౨౩ ॥ ఆన్యనాచ-
రనేనైవశ్రద్ధావిత్రానుసారతః । తావదారాధయేచ్చివ్యఃప్రసన్నోసౌయదాభవే-
త్ ॥ ౨౪ ॥ సుప్రసన్నేషుహాభాగేనద్యఃపాశక్షయోభవేత్ । గురుర్నాన్యోగురుః
పూజ్యోగురురేవసదాశివః ॥ ౨౫ ॥ సంవత్సరత్రయంవాధశ్శిష్యాన్విప్రాకపరీక్షయే-
త్ । ప్రాణద్రవ్యప్రదానేనఆచేశ్చైశ్చౌత్తతః ॥ ౨౬ ॥ ఉత్తమశ్చౌత్తమేయోజ్యోనీ-
చఉత్తమవస్తమ । ఆకృష్టాస్తాడితావాపియేవిషాదంసయాన్తివై ॥ ౨౭ ॥ తేయో-
గ్యాశ్శివధర్మిస్తాశ్శివధర్మవరాయణాః । సంయతాధర్మసమ్మన్నాశ్రుతిస్తృతిపథాను-
గాః ॥ ౨౮ ॥ సర్వద్వంద్వసహాధీరానిత్యముద్యుక్తచేతసః । పరోపకారనిరతాగు-
రుశిశ్రూషణేరతాః ॥ ౨౯ ॥ అర్జవమార్దవాస్సృష్టాఅనుకూలాఃప్రియంబదాః ।
అమానినోబుద్ధినుస్తస్త్యక్తస్పృధాగతస్పృహః ॥ ౩౦ ॥ శౌచాచారగుణోపేతాదమ్భ-
మాత్సర్యవర్జితాః । యోగ్యాపవంబ్దిజాస్సర్వేశివభక్తిపరాయణాః ॥ ౩౧ ॥ ఏవం
వృత్తసమోపేతావాజ్ఞునఃకాయకర్తృభిః । శోధ్యాపవంబిధాశ్చైవతత్త్వానాజ్ఞుని

శుద్ధయే ॥ ౩౨ ॥ శుద్ధోవినయసమ్మనోమిథ్యాకటుకవర్జితః । సుర్వాజ్ఞాపాలక
 త్వేవశిష్యోనుగ్రహమర్హత ॥ ౩౩ ॥ గురుశ్చకాస్త్రవిత్పాశ్చస్తవస్వీజనవత్సలః ।
 లోకాచారతతోహ్యవంతత్వవిన్నోతుదన్వృతః ॥ ౩౪ ॥ సర్వలక్షణసహస్సస్సర్వకా
 స్త్రవిశారదః । సర్వోపాయవిధానజ్ఞస్తత్వహీనస్యనిష్ఫలమ్ ॥ ౩౫ ॥ స్వసంవే
 ద్యేవరేతత్సేనిశ్చయోస్యనాత్మని । అన్తనోనుగ్రహేనానాప్తిపరస్యానుగ్రహఃక
 థమ్ ॥ ౩౬ ॥ ప్రవృద్ధస్తుద్విజోయశ్చసశుద్ధసాధయశ్యపి । తత్సహినేకుతోబోధః
 కుతోహ్యత్వపరిగ్రహః ॥ ౩౭ ॥ పరిగ్రహవినిర్ముక్తాస్తేనర్వేపశవోదితాః । పశుభుః
 ప్రేరితాయేవైసర్వేతేపశవన్వృతాః ॥ ౩౮ ॥ తస్మాత్త్వవిదోయేతులేముక్తామో
 చయన్త్యపి । సంవిత్తిజనంతత్వంపరానస్తనముద్భవమ్ ॥ ౩౯ ॥ తత్త్వస్తువిదితం
 యేనసపివానందదర్శకః । నపునర్నామమాత్రేణసంవిత్తిరహితస్తుయః ॥ ౪౦ ॥
 అన్యోన్యంతారయేనైవకంశిలాతారయేచ్ఛిలామ్ । ఏషాంతస్సామమాత్రేణము
 క్తిరైవనామమాత్రికా ॥ ౪౧ ॥ యోగినాందర్శనాద్వాపిస్సర్వాత్సమృద్ధపణాదపి ।
 సద్యస్సజ్ఞాయతేచాజ్ఞాపాశోపకయకారిణీ ॥ ౪౨ ॥ అథవాయోగమార్గేణశిష్య
 దేహంప్రవిశ్యచ । బోధయేదేవయోగేనసర్వతత్త్వానిశోధ్యచ ॥ ౪౩ ॥ షడ్గతుద్ధి
 ర్విహితాజ్ఞానయోగేనయోగినామ్ । శిష్యంపరిత్యక్తధర్మజ్ఞంధార్మికంవేదపారగ
 మ్ ॥ ౪౪ ॥ బ్రాహ్మణంకుత్రియంవైశ్యంబహుదోషవివర్జితమ్ । జ్ఞానేనజ్ఞేయమా
 లోక్యకణ్ణాతగ్ణాగతేనకు ॥ ౪౫ ॥ దీపాద్దీపోయథాచాన్యస్సృజ్చరేద్విధివద్గురుః ।
 భౌవనంచవథంచైవవగ్గాఖ్యంమన్త్రముత్తమమ్ ॥ ౪౬ ॥ కాలాధ్వరంమహాభా
 గతత్వాఖ్యంసర్వసమ్మతమ్ । భిద్యతేయస్యసామగ్ధ్యాదాజ్ఞామాత్రేణసర్వతః ॥ ౪౭ ॥
 తస్యసేద్ధిశ్చమక్తిశ్చగురుకారుణ్యసమ్భవా । పృథివ్యాదీనిభూతానిఅవిశ్రేణివభౌవ
 నే ॥ ౪౮ ॥ శబ్దపుష్కస్తథాయావంరసోగన్ధశ్చభావతః । పదంవగ్గాఖ్యంవిప్రబుద్ధీర్వి
 యవికల్పనమ్ ॥ ౪౯ ॥ కర్తేద్ద్రియాణిమాత్రంహివానోబుద్ధిరతఃపరమ్ । అహ
 జ్ఞానమథావ్యక్తంకాలాధ్వరమితిస్మృతమ్ ॥ ౫౦ ॥ పురుషాదివిరిజ్ఞప్తముత్తన
 త్వంపరాత్పరమ్ । తథేశత్వమితిప్రోక్తంసర్వతత్త్వార్థబోధకమ్ ॥ ౫౧ ॥ అయోగీ
 నైవజానాతితత్త్వశుద్ధింశివాత్మికామ్ ॥ ౫౨ ॥ * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్షణీ ఉత్తరభాగే గురుశిష్య
 పరీక్షాకథనంనామవింశోధ్యాయః

శ్రీశివపూజాక్రమఃశ్రి

సూతః ॥ పరిత్యక్తభూమింవిధివద్గదగదగదసాదిభిః । అలజ్జ్యుత్యవితానా
 యీశ్వరానాహనక్షమామ్ ॥ ౧ ॥ ఏకహస్తప్రమాణేనమణ్ణులంపరికల్పయేత్ ।

అలిఖేతామలంఘ్యేవభృతృనమన్వితమ్ || ౨ || చూర్ణైరప్తదళంవృత్తంసి
 తంవారక్తమేవచ | పరివారేణసంయుక్తంబహుశోభాసమన్వితమ్ || 3 || ఆ
 వాహ్యకర్ణికాయాన్తుశివంపరమకారణమ్ | అర్చయేన్నర్వయత్సేనయథావిభవవి
 స్తరమ్ || ౪ || దశేషునిద్దయఃప్రొక్తాఃకర్ణికాయాంఘామేన | వైరాగ్యజ్ఞా
 ననాశంచధర్మకర్తవ్యమనోరథమ్ || ౫ || వామాద్యేష్టాచరాద్రిచకాలీవికరణీత
 థా | బలివికరణీవైవబలప్రమథినీక్రమాత్ || ౬ || సర్వభూతస్యదమనీకేసరే
 ఘవశక్తయః | మనోన్మనీమహామాయాకర్ణికాయాంశివాసనే || ౭ || వామదే
 వాదిభిసాన్ధంద్యద్వన్యాయేనవిన్యసేత్ | మనోన్మనంఘాదేవంమనోన్మన్యాధమ
 భ్యతః || ౮ || సూర్యసోమాగ్నిసవ్యద్ధాత్పృణవాఖ్యంశివాత్తక్మమ్ | పురుషంఘన్యసే
 ద్యక్త్రంపూర్వేప్రతేరవిప్రభమ్ || ౯ || అఘోరందక్షిణేవత్రేనీలాజ్ఞనచయోవమ
 మ్ | ఉత్తరేవామదేవాఖ్యంజపాకుసుమసన్నిభమ్ || ౧౦ || సద్యంపశ్చిమప్రతేతు
 గోక్షీరధవళంస్యసేత్ | ఈశానంకర్ణికాయాన్తుశుద్ధస్ఫటికసన్నిభమ్ || ౧౧ || చ
 ద్ద్రీమణ్డలసంకాశంహృదయాదేతిమన్త్రితః | వాహ్నియేమద్రదిగ్భుగేశిరసేధూ
 ప్రవర్చసే || ౧౨ || శిఖాయైవనమశ్చేతరక్తాభేనైఋతేదళే | కవచాయాంజ
 నాభాయతిరివాయుదళేన్యసేత్ || ౧౩ || అస్త్రాయాగ్నిశిఖాభాయతిరిక్షుప్ర
 విన్యసేత్ | నేత్రేభ్యశ్చేతిచేశాన్యాంపిణ్డళేభ్యఃప్రవిన్యసేత్ || ౧౪ || శివంసదా
 శివందేవంమహేశ్వరమతఃపరమ్ | రుద్రంవిష్ణుంవిరించిచస్పృష్టిన్యాసేనభావయే
 త్ || ౧౫ || శివాయరుద్రకాపాయశాన్త్యతీతాయశస్థవే | శాన్తాయశాన్తదైత్యా
 యనమశ్చద్రీమసేతథా || ౧౬ || విద్యాయవిద్యాధారాయవహ్నియేవహ్నివర్చ
 సే | కలాయైచప్రతిష్ఠాయైతారకాయాన్తకాయచ || ౧౭ || నివృత్త్యైధనదేవాయ
 ధరాయైధారణాయచమన్త్రేరేతైర్మహాభూతవిగ్రహంచసదాశివమ్ || ౧౮ || ఈశా
 నముకుటందేవంపురుషాస్యంపురాతనమ్ | అఘోరహృదయంహృత్తంవామగుహ్యం
 మహేశ్వరమ్ || ౧౯ || సద్యమూర్తింస్త్రేద్దేవంసదసద్వ్యక్తికారణమ్ | పశ్చిమ
 క్త్రందశభుజమప్రతింశతకలామయమ్ || ౨౦ || సద్యమప్తప్రకారేణప్రభిద్యచకలా
 మయమ్ | వామస్త్రీయోదశవిదైర్విభిద్యవితతంప్రభమ్ || ౨౧ || అఘోరమప్తధా
 కృత్వాకలరూపేణసంస్థితమ్ | పురుషంచచతుర్ధావైవిభజ్యచకలామయమ్ || ౨౨ ||
 ఈశానంపశ్చాధాకృత్వాపశ్చిమూర్త్యావ్యవస్థితమ్ | హంసహంసేతిమంత్రేణశివభా
 క్త్యాసమన్వితమ్ || ౨౩ || ఓంకారమూర్త్రమోంకారమకారంసమదూపిణమ్ | ఆ ఈ
 ఊ ఎ తథాఅంబానుక్రమేణాత్మదూపిణమ్ || ౨౪ || ప్రధానసహితందేవంప్రళయోత్పా
 త్తివర్జితమ్ | అఘోరణీయాంసమజంఘహతోపిమహాత్మమమ్ || ౨౫ || ఉర్ధ్వరేతస
 మీశానంవిరూపాక్షముమావకమ్ | సహస్రశిరసందేవంసహస్రాక్షంసనాతనమ్ || ౨౬ ||
 సహస్రహస్తచరణంనాదాన్తంనాదవిగ్రహమ్ | ఖడ్గోత్సన్నభృశాకారంచద్వైరేభా

కృతిప్రభుమ్ ॥ ౨౭ ॥ ద్వాదశాస్త్రభువోర్వధ్యేతాముధ్యేగలేక్రమాత్ । హృ
ద్యేశేచస్థితందేవంస్వానందమహితంశివమ్ ॥ ౨౮ ॥ విద్యుద్వలయసజ్జాశంవిద్య
తోఽటిసనుప్రభమ్ । శ్యామంరక్తంకలాకారంశక్తిత్రయకృతాసనమ్ ॥ ౨౯ ॥
సదాశివంస్తరేద్యేవంతత్ప్రత్యసమన్వితమ్ । విద్యామూర్తిమయందేవంపూజయేత్పు
యథాక్రమమ్ ॥ ౩౦ ॥ లోకపాలంప్రథాస్త్రీణామూర్త్యాద్యామూజయేత్పుభక్ ।
చరుంచవిధినాసాద్యశివాయవినివేదయేత్ ॥ ౩౧ ॥ అర్ధంశివాయదత్త్వేవశేషార్థే
నతుశాలామయేత్ । అఘోరేణాశశిష్యాదాపయేద్భక్తుముత్తమమ్ ॥ ౩౨ ॥ ఉ
పస్పృశ్యశుచిర్బుత్వాపురుషంవిధినాయజేత్ । పశ్చిగవ్యంతరఃప్రాశ్యశ్చశానేనా
భిమన్వితమ్ ॥ ౩౩ ॥ వామదేవేనభస్మాక్షిభస్మనోద్ధాశయేత్ప్రమాత్ । కర్ణయో
శ్చజపేద్దేవీంగాయత్రీంరుద్రదేవతామ్ ॥ ౩౪ ॥ ససూత్రంసాపిధానంచవస్త్రీయ
గ్నేనవేష్టితమ్ । తత్పూర్వంహేమరత్నామైర్వాసితంవైహిరణ్మయమ్ ॥ ౩౫ ॥
కలశాకావిన్యసేన్నృశ్చపశ్చభిఃప్రాహ్మణైస్తతః । శాలామంచచరుణాకుర్యాద్వధా
విభవవిస్తరమ్ ॥ ౩౬ ॥ శిష్యంచవాసయేద్భక్తుండక్షిణేమణ్డలస్యతుదర్శశయ్యాస
మారుఢంశివధ్యానపరాయణమ్ ॥ ౩౭ ॥ అఘోరేణయథాన్యాయమప్రోక్షరశతం
పునః । పుత్రేనహుత్వామస్త్వన్నంప్రభాతేశోధయేత్తలమ్ ॥ ౩౮ ॥ ఏవంచోషాపి
తంశిష్యంస్నాతంభూషితవిగ్రహమ్ । నవవస్త్రీభరియంచసోష్ణిషంకృతమజ్జశ
మ్ ॥ ౩౯ ॥ దుకూలాద్యేనవస్త్రీణనేత్రంబధ్యాప్రవేశయేత్ । సువర్ణపుష్పసమ్మి
శ్రంయథావిభవవిస్తరమ్ ॥ ౪౦ ॥ శ్చశానేనచమస్త్రీణకుర్యాత్పుష్పాంజలిప్రభాః ।
ప్రదక్షిణత్రయంకృత్వారుద్రాధ్యాయేనవాపునః ॥ ౪౧ ॥ కేవలంప్రణవేనాధశివధ్యా
నపరాయణః । ధ్యాత్వాతుదేవదేవేశమీశానేసంక్షిపేత్స్వయమ్ ॥ ౪౨ ॥ యస్త్రికా
మస్త్రీవతేత్పుష్పంతస్త్రస్త్రస్థసిద్ధతి । శివాంభసాతుసంస్పృశ్యఅఘోరేణభభ
త్సనా ॥ ౪౩ ॥ శిష్యమూర్ధనివిన్యస్యగద్ధాద్యైశ్శిష్యమర్చయేత్ । వారుణంపరమం
శ్రేష్ఠంద్వారంవైసర్వవర్ణినామ్ ॥ ౪౪ ॥ క్షత్రియాణాంవిశేషేణద్వారంవైపశ్చి
మంస్తృతమ్ । నేత్రావరణమున్నచ్యమణ్డలందర్శయేత్తతః ॥ ౪౫ ॥ కుశాసనేతుసం
స్థాప్యదక్షిణామూర్తిమాస్థితః । తత్ప్రశుద్ధింతతఃకుర్యాత్పశ్చతత్ప్రవ్రకారతః ॥ ౪౬ ॥
నివృత్త్యారుద్రపర్యస్తమణ్డమణ్డోద్భవాత్సజ । ప్రతిష్ఠయాతమూర్ధ్వంచయావదవ్యక్త
గోచరమ్ ॥ ౪౭ ॥ విశ్వేశ్వరాస్తంవైవిద్యాకలామాత్రేణసువ్రత । తమూర్ధ్వమార్గం
సంశోధ్యశివభక్త్యాశివంనయేత్ ॥ ౪౮ ॥ సమర్పణాయతత్ప్రస్థతస్యభోగేశ్వర
స్యవై । తత్ప్రత్యప్రభేదేనచతుర్భిరుతవాతథా ॥ ౪౯ ॥ శాలామయేదగ్గమంత్రేణ
శాస్త్రతీతంసదాశివమ్ । సద్యాదిభిస్తుశాస్త్రస్తంచతుర్భిఃకలయాపుభక్ ॥ ౫౦ ॥
శాస్త్రతీతంమునశ్రేష్ఠాశ్చశానేనాధవాపునః । ప్రత్యేకమప్రోక్షరశతందిశాంశాలా
మస్తుకారయేత్ ॥ ౫౧ ॥ శ్చశాన్యాంపశ్చమేనాధప్రధానంపరిగీయతే । సమిదా

జ్యోతిరూజ్జాంతర్ల పాంశ్చయవాంస్తిలాక ॥ ౫౨ ॥ ద్రవ్యాణీనప్రహరత
వ్యంస్యాహం నంప్రణవాదికమ్ | తేహంపూర్ణాహుతిర్విప్రక్షాశానేనవిధీయతే ॥ ౫౩ ॥
సహంసేనయథాన్యాయంప్రణవాద్యేననువ్రత | అఘోరేణచమస్త్రేణప్రాయశ్చి
త్తంవిధీయతే ॥ ౫౪ ॥ జయాదిస్పష్టపర్యవ్రమగ్నికార్యంక్రమేణతు | గుణసంఖ్యా
ప్రకారేణప్రథానేనచయోజయేత్ ॥ ౫౫ ॥ భూతానిబ్రహ్మభిర్వాపిమానీవీజాదిభి
స్తథా | అథప్రథానమాత్రేణప్రాణాపానానియమ్యచ ॥ ౫౬ ॥ వష్టేనభేదయేదా
త్ప్రాణవాంతంకులాకులమ్ | అన్యోన్యమువసంహృత్యబ్రహ్మణంశేశవంహరమ్ ॥ ౫౭ ॥
రుద్రేరుద్రంతమీశానేశివేదేవంమహేశ్వరమ్ | తస్మాన్నృష్టిప్రకారేణభావయేద్భవ
నాశనమ్ ॥ ౫౮ ॥ స్థాప్యత్సనమముంజీవంతాడనంద్వారదర్శనమ్ | దీవసంజ్ఞాహ
ణంచైవబద్ధనంపూజయానహ ॥ ౫౯ ॥ అమృతీకరణంచైవకారయేద్విధిపూర్వకమ్ |
వస్తాంతంసద్యసంయుక్తంతృతీయేనసహస్వరమ్ ॥ ౬౦ ॥ ఛండంతంసంహృతిఃప్రోక్తా
త్పృథ్విభూతప్రకారతః | సదాద్యవస్తనహితంశిఖాంతంసఛండంతమ్ ॥ ౬౧ ॥ ఆడనం
కథితంద్వారంతత్వానామపియోగినః | ప్రథానంసముష్టికృత్యతృతీయేనచదీపన
మ్ ॥ ౬౨ ॥ ఆద్యేనసముష్టికృత్యాప్రథానంగ్రహణంస్తృతమ్ | ప్రథానంప్రథమేనై
వసముష్టికృత్యపూర్వవత్ ॥ ౬౩ ॥ బద్ధనంపరిపూర్ణేనష్టావనంచామృతేనచ | శాస్త్ర్య
తీతాతతశ్చన్దిర్విద్యానామకలామలా ॥ ౬౪ ॥ ప్రణిష్ఠాచనివృత్తిశ్చకలాసజ్జా
మణంస్తృతా | తత్త్వవర్ణకలాయుక్తంభువనేనయథాక్రమమ్ ॥ ౬౫ ॥ మన్తైఃపాదై
స్తవంకుర్యాద్విశోధ్యచయథావిధి | ఆద్యేనయోనివీజేనకల్పయిత్యాచపూర్వవ
త్ ॥ ౬౬ ॥ పూజాసమ్పూర్తికణంవిధితాడనంహరణంతథాసంహతస్యచసంయో
గంవిజ్ఞేయంచయథాక్రమమ్ ॥ ౬౭ ॥ అర్చనాచతథాగర్భధారణంజననంపునః | అ
ధికారోభవేద్భూతోద్ధయశ్చైవవిశేషతః ॥ ౬౮ ॥ ఉత్తమాద్యంతథాన్వేనయోని
వీజేననువ్రత | ఉద్ధారేప్రోక్షణేచైవతాడనేచమహామునే ॥ ౬౯ ॥ అఘోరేణఛండ
నేనసంస్మృత్యసంశయః | ప్రతతత్త్వంక్రమోహ్యేషయోగమార్గేణనువ్రత ॥ ౭౦ ॥
సృష్టినాచైవయావచ్చతావతాకలంసయేత్క్రమాత్ | విషువేనతుయోగేననివృ
త్యాదిశివాన్తికమ్ ॥ ౭౧ ॥ ఏకత్రసమతాంయూతినాన్యధాతుపృథక్పృథక్ | నా
సాగ్రేద్వాదశాస్త్రేనవృష్టేనసహయోగినామ్ ॥ ౭౨ ॥ క్షున్నవ్యమితవిప్రేష్టాదేవ
దేవస్యశాసనమ్ | హేనురాజితతామ్రాద్యైర్విధినాకల్పితేనచ ॥ ౭౩ ॥ సహార్చే
నసహస్త్రేణతస్తునావేష్టితేనచ | తీర్థామృతపూరితేనైవరత్నగర్భేణనువ్రతా ॥ ౭౪ ॥
సంహితామన్త్రితేనైవరుద్రాధ్యాయస్తుతేనచ | వజ్రబహుమయేనాధవజ్రాక్షర
యుతేనచ ॥ ౭౫ ॥ సేవయేచ్ఛతతశ్చివ్యంశివభక్తంచధార్మికమ్ | శక్తిపాతంవి
ధాయాధసమృజ్ఞానాభివృద్ధయే ॥ ౭౬ ॥ వీరస్థితేభిష్కేచగర్భపుష్పాదిపూజితే |
జలాధివాసనాద్యైశ్చసంసారైఃప్రాకుసంస్కృతే ॥ ౭౭ ॥ అష్టత్రింశత్కళా

న్యాసంలింగైకృత్యావిధానః | షడధ్వనోన్యసేత్ప్రేతబ్రహ్మవిష్ణుశివాత్మికే || ౭౦ ||
 లిక్లేపాణాంస్తుసంస్థాప్యఅసునీతేతమస్త్రీతః | స్వస్వాగ్రేసంస్థితస్వాస్యదేశికఃకరు
 ణానిధిః || ౭౧ || కుర్యాద్దీక్షాంసుహృశైవీంబవిద్యాపాశకృత్సనీమ్ | దీయతేలిక్ష్మ
 సహస్థఃక్షియ్యతేచమలత్రయమ్ || ౭౨ || ధీయతేక్షియ్యతేతస్మాత్సాదీక్షేతినిగద్య
 తే | సాదీక్షావరమాదైవీత్రిధాభవతినిర్మలా || ౭౩ || ఏకావేదాత్మికాసాక్షాదన్యా
 మన్యాత్మికామతా | క్రియాత్మికాపరాకాచిదేవమేవత్రిధాభవేత్ || ౭౪ || హస్త
 మస్తకసంయోగాచ్చలాద్యేదేతిగీయతే | గురుణోదీరితాకర్ణేయాసామస్త్రీతికథ్య
 తే || ౭౫ || శిష్యపాణితలేజత్తాయాదీక్షాసాక్రియోద్యతా | పాశానశేషాకర్ణ
 ర్వాచ్ఛిత్వాలిక్లంసమాదిశేత్ || ౭౬ || కర్తరీశివదీక్షాస్వాద్యయాపాశాజ్ఞానత్య
 సా | కృత్వాస్త్రైవీంపరాందీక్షాంతత్త్వవిద్యాంశివాత్మికామ్ || ౭౭ || భిత్వావిద్యా
 మహాకోశంకళాధ్వనంవిచింతయేత్ | యథాకళాతథాభావోయథాభావస్తథామ
 నః || ౭౮ || యథామనస్తథాదృష్టిఃయథాదృష్టిస్తథాస్థలమ్ | యాకళావరమానూ
 త్మైనున్యాణాంబోధనీపురా || ౭౯ || తామాకృప్యయథాన్యాయంలిక్లేసముపవేశ
 యేత్ | తతస్త్రలిక్లమస్యాజ్ఞేశిష్యస్వామితలేజసా || ౮౦ || సంయోజనీయంగురు
 ణాపూర్వోక్తేనైవవర్తనా | తనుత్రయగతానాదిమలత్రయమసాగురుః || ౮౧ || దీ
 త్వాత్రయేణనిర్దధ్వాలిక్లత్రితయమాదిశేత్ | లిక్లస్తుత్రివిధంపాక్తంస్థూలంసూక్ష్మస్తు
 కారణమ్ || ౮౨ || ధారయన్తోనరాస్థూలంకారణంసన్నీయాన్విహి | కుర్యాత్త్రిపు
 టిసన్ధానంశివసాయుజ్యకారణమ్ || ౮౩ || వత్సేత్రిపుటసన్ధానలక్షణంశివయోగినా
 మ్ | స్థూలంలిక్లస్యదేహస్యసూక్ష్మస్యమనసస్తథా || ౮౪ || కారణస్యాత్సనోనిత్యం
 కుర్యాద్యైమతస్త్రితః | లిక్లేనధారయేల్లిక్లంధ్యాయేచ్ఛిత్రేనశజ్జరమ్ || ౮౫ || స్వా
 త్సనాభావయేత్పర్వమైకృభావేనసర్వతః | ఏతత్త్రిపుటిసన్ధానలక్షణంపరికీర్తిత
 మ్ || ౮౬ || కీటోభ్రమరయోగేనభ్రమరోభవతిధ్రువమ్ | మానవశ్శివయోగేనశి
 వోభవతినిశ్చయమ్ || ౮౭ || అనేనవర్తనాగచ్ఛాసజీవన్నేవశజ్జరః | బ్రహ్మవి
 స్ష్టోదయోదేవమునయోగోతమాదయః || ౮౮ || ధారయన్విసదాలిక్లముత్తమా
 క్లేపిశేషతః | వేదేషుశాస్త్రసంక్షేపపురాణేష్వాగమేషుచ || ౮౯ || బ్రాహ్మణస్యసమా
 భ్యాతంలిక్లధారణముత్తమమ్ | బ్రహ్మేతిలిక్లమాభ్యాతంబ్రహ్మణఃపరినిశ్చరః || ౯౦ ||
 పవిత్రంతద్ధివిభ్యాతంతత్సన్నురాత్తనుశ్శుచిః | యుగత్యాహపవిత్రవైవిధతంబ్రహ్మణ
 స్సతే || ౯౧ || తస్మాత్పవిత్రంతల్లిక్లంధార్యంచైవమనామయమ్ | అతస్తతసురజ్ఞో
 వైహ్యమీసంసారలక్షణః || ౯౨ || దీక్షయారహితస్సాక్షాత్సామ్యుయాల్లిక్లము
 త్తమమ్ | యఃకరోతితపఃపూర్వంసతస్తతసురుచ్యతే || ౯౩ || పరివర్జ్యవిమోక్షా
 యసోశ్చతేలిక్లధారణమ్ | నకరోతితపఃపూర్వంసోబ్రతద్దనురుచ్యతే || ౯౪ || అ

ధర్మోయంవిమోక్షాయసోశ్చ తేలింగధారణమ్ । యజురప్యాహసర్వంవైలింగంస్థా
 వయతీతి ॥ ౧౦౩ ॥ తస్మాద్ధార్యంమహాలింగంపాణిమస్త్రేతిమస్త్రీతః । పాణౌలి
 గ్లంవినిశ్చివ్యదీక్షాకాలేగురుశ్శివమ్ ॥ ౧౦౪ ॥ యేనస్తవతితత్తత్త్రింపాణిమస్త్రీంవ
 దన్తిహి । పవిత్రత్వాన్మహేశస్యశివస్యప్రతిపాదనాత్ ॥ ౧౦౫ ॥ పవిత్రకరణా
 త్పుంసాంపవిత్రమితికథ్యతే । అతస్సర్వేషామకాలేషుధారయేన్నిగ్లముత్తమమ్ ॥ ౧౦౬ ॥
 గచ్ఛంస్త్రీప్రకాస్యపక్షాగ్రమున్నిషన్నిమిషన్నపి । శుచిర్వాప్యశుచిర్వాపిలింగంస
 ర్వత్రధారయేత్ ॥ ౧౦౭ ॥ లింగధారీసదాశుద్ధోనిజలింగంమనోరమమ్ । అర్చయన్
 గర్భపుష్పద్యైఃకరవీరైస్సమాహితః ॥ ౧౦౮ ॥ నిత్యానికర్మబుద్ధానితథానైమిత్తికా
 నిచశివార్చనాధియామర్యాశ్చమృజ్ఞానాభివృద్ధయే ॥ ౧౦౯ ॥ కర్మణాజ్ఞానవాన్ముత్వా
 జ్ఞానేనానందమాపుయ్యాత్ । జ్ఞానాదేవతుకైవల్యమితివేదవిదాంవరాః ॥ ౧౧౦ ॥ అకృ
 త్వావిహితంకర్మనిషిద్ధంపరివర్జయేత్ । నిషిద్ధపరిహారేణవిహితేలభతేమతిమ్ ॥ ౧౧౧ ॥
 తస్మాత్సర్వప్రయత్నేనశివారాధనతత్పరః । నిత్యంనైమిత్తికంకృత్యాకామ్యంకర్మస
 దాత్యజేత్ ॥ ౧౧౨ ॥ నకర్మణానప్రజయాధనేనచసద్భవహి । అమృతత్వమవాప్నో
 తిత్వాగేనైకేనకేవలమ్ ॥ ౧౧౩ ॥ అవిద్యాపటలంఘేత్తుంసమర్థంకర్మచోదితమ్ । కర్మ
 ణఃపాశరూపత్వాత్పాశబద్ధసహేతవః ॥ ౧౧౪ ॥ అవిరోధితయాకర్మనావిద్యాంవి
 నివర్తయేత్ । విద్యావిద్యాంనిహస్త్యైవతేజస్తమిరసజ్జవత్ ॥ ౧౧౫ ॥ అవిచ్ఛిన్న
 మివాజ్ఞానంతన్నాశేనతికేవలమ్ । స్వయంప్రకాశతేలింగంమేఘపాయంశుమాని
 వ ॥ ౧౧౬ ॥ అజ్ఞానకలుషంజీవంజ్ఞానాభ్యాసాద్వినిర్మలమ్ । కృత్వాజ్ఞానంస్వయం
 నశ్యేజ్జలంకతకరేణువత్ ॥ ౧౧౭ ॥ సంసారస్వప్నతుల్యోహిరాగద్వేషాదిసమూ
 లః । స్వకాలేసత్యవద్భూతిప్రబోధేనత్యవద్భవేత్ ॥ ౧౧౮ ॥ తావత్సత్యంజగద్భూ
 తిశుక్తికారజితంయథా । యావన్నజ్ఞాయతేలింగంసర్వాధిష్ఠానమద్వయమ్ ॥ ౧౧౯ ॥
 సత్యేలిక్లేమ్యనుస్మృతేసత్యేలిక్లేప్రకల్పితాః । శక్తయోవివిధాస్సర్వాహేటకేకటకా
 దివత్ ॥ ౧౨౦ ॥ నానోపాధివశాదేవనామజాత్యాశ్రమాదయః । లిక్లేవ్యోరో
 పితాస్తేయేరసవణ్ణాదిభేదవత్ ॥ ౧౨౧ ॥ ఆచార్యలింగప్రథమంగురులింగంద్వితీయక
 మ్ । శివలింగంతృతీయంస్యాత్పరలింగంచతుర్థకమ్ ॥ ౧౨౨ ॥ ప్రసాదంపఞ్చమంలి
 గ్లంమహాలింగమృషవక్తవమ్ । భక్తోమహేశ్వరశ్చైవప్రసాదీప్రాణలింగకః ॥ ౧౨౩ ॥ శ
 రణైకంస్తవైష్ట్యధిఃక్రమాన్నిగ్లముదాహృతమ్ । సహస్రారామ్బుజగతంచంద్రీమణ్డలమ
 ధ్యతః ॥ ౧౨౪ ॥ గురుంతత్తత్త్రింపాహృతద్వామాజుస్థశక్తికమ్ । శుద్ధస్ఫటిక
 సజ్జాశంశ్యేతవస్త్రీధరంపరమ్ ॥ ౧౨౫ ॥ తత్త్వప్రసూనమాల్యాదిభూషణేనవి
 భూషితమ్ । వరాభయకరంధీరంత్రినేత్రంకరుణానిధిమ్ ॥ ౧౨౬ ॥ పరమానందముది
 తంమందస్త్రీతముఖామ్బుజమ్ । ఏకలింగంప్రయంరూపంచరేష్టగురునామతః ॥ ౧౨౭ ॥
 వట్పుక్రస్థానసజ్జ్వరోజ్యోతీరూపామహేశ్వరః । స్వయమ్భులింగప్రథమంబాణలి

జంద్వితియకమ్ || ౧౨ || తృతీయమాకరంలిక్లంపరలిక్లంచతుర్థకమ్ | చిల్లిక్లంప
జ్ఞునుంజ్ఞేయంపత్యమానస్థలిక్లకమ్ || ౧౩ || జ్యోతిర్లిక్లంసప్తమంతువిజ్ఞేయంయో
గిభిస్సదా || బిస్తుస్వరూపామలమూలపీఠంనాదస్వరూపస్ఫురదూర్ధ్వపీఠమ్ || ౧౩౦ ||
కథాత్మతిర్వగ్గతగోముఖాఙ్గంచిద్రూపలిక్లంహృదయాజ్ఞసంస్థమ్ | పుష్పాణ్యహింసే
న్ద్రియగ్రహశ్చదయాక్షమాజ్ఞానసమాహ్వయాని || ౧౩౧ || ధ్యానంతపస్సత్యమ
యాభిరేవమప్రపూజయేదాత్మనిసిద్ధలిక్లమ్ || అతపవసుహాశ్చ్యంయోగమష్టాశ్చమా
దరాత్ || ౧౩౨ || శివపూజాగమేతద్ధితస్తాదభ్యసనంచరేత్ | నిరస్తరకృతాభ్యా
సాజ్జరామరణవర్జితః || ౧౩౩ || సజీవేదిచ్ఛయాలోకేతతోముక్తిమవాప్నుయా
త్ | యమేసనియమేనైవమన్యేభక్తభితిస్స్వయమ్ || ౧౩౪ || స్థిరాసనసమాయు
క్తోమహేశ్వరపదాన్వితః | చరాచరలయస్థానంలిక్లమాకాశసంజ్ఞకమ్ || ౧౩౫ ||
ప్రాణేతద్వోష్పమిన్సంలీనేప్రాణలిక్లేభవేత్పుమామ్ | ప్రత్యాహారేణసంయుక్తఃప్రసా
దీతినసంశయః || ౧౩౬ || ధ్యానధారణసంయుక్తశ్శరణస్థలవాసుధిః | లిక్లేక్యో
ద్యైతభావాత్సానిశ్చలైకసమాధినా || ౧౩౭ || ఏవమష్టాశ్చయోగేనచిరజీవీభవేన్న
రః | తస్మాత్సర్వప్రయత్నేనకర్మణాజ్ఞానతోపివా || ౧౩౮ || సదాచాష్టాశ్చమార్గేణ
శివపూజాంసమభ్యసేత్ | అన్తర్దిక్ష్ణానుసన్ధానమాత్మవిద్యాపరిశ్రమః || ౧౩౯ ||
గురూపాసనశక్తిశ్చకారణంమోక్షసమృదామ్ | వైరాగ్యజ్ఞానయక్తానాంయోగి
నాంస్థిరచేతసామ్ || ౧౪౦ || అన్తర్దిక్ష్ణానుసన్ధానేశుచిర్వాహ్యేనజాయతే | త
స్మాత్సర్వప్రయత్నేనగురుణాశాస్త్రవేదినా || ౧౪౧ || అనుగ్రహాయయద్దత్తంతల్లి
క్లంపూజయేత్సదా | మునేవత్సేవిశేషేణశ్రుణులిక్లార్చనక్రమమ్ || ౧౪౨ || పూ
జోపచారవిధినావత్ప్రింశద్భేదమీరితమ్ | పూజాద్వాదశధాప్రోక్తాశివసిద్ధాంతతత్త్వ
రైః || ౧౪౩ || ఉపచారాస్తథాచైవచతుర్వింశద్విధాస్తృతాః | విభాత్యభ్యక్ష
ణంలిక్లేకరణంస్మవసస్యచ || ౧౪౪ || అక్షారతాపసంచైవభూతసజ్జీవసంతతః |
ధూవప్రసారణంచైవతతోగద్ధావతంసనమ్ || ౧౪౫ || అక్షతారోపణంచైవపుష్పీ
పహరణంతతః | దీవప్రకాశసంచైవవేద్యాన్నసమర్పణమ్ || ౧౪౬ || తామ్బూ
లస్యప్రదానంచ వస్త్రప్రావరణంతతః | ఏవంద్వాదశధాప్రోక్తా శివలిక్లార్చనక్రి
యా || ౧౪౭ || అవాహనాసన్ధ్యానిపాద్యావసనకంతతః | యజ్ఞోపవీతమా
ల్యానులేపనాభరణానిచ || ౧౪౮ || ఛత్రంచచామరంచైవతాలవృంతంచదర్పణ
మ్ | ఘట్టాశ్చభంచగీతంచవాద్యంస్తృతంప్రదక్షిణమ్ || ౧౪౯ || నమసాగరస్తుతిర్యా
చ్చావిజ్ఞప్తిస్తువిసర్జనమ్ | ఇత్యేవముపచారాంశ్చచతుర్వింశద్విధాస్తృతాః || ౧౫౦ ||
సమర్చనోపచారాణావత్ప్రింశద్భేదభేదతః | వత్ప్రింశత్తత్త్వమయేషాశైవీశ్రుతిరి
తిస్థితః || ౧౫౧ || అథార్చనోపచారాణాంయోగక్రమముదీర్యతే | భస్తస్సానాధి
భిశ్శుద్ధికరణంవిధివత్తతః || ౧౫౨ || సంవిత్పశ్చాక్షురీమన్ప్రాసృష్టానంతతఃసనమ్ |

కరాజ్జీవరహాపేణతతవాహనంపరమ్ || ౧౫౩ || అసీయాగ్నస్తలంలిక్ష్వాగ్నివేశం
తత్ప్రవాసపి । ఏభూశ్యభ్యుత్తణంసిత్యంసమస్తక్రమనస్తరమ్ || ౧౫౪ || అద్వైదితై
వసామాన్యంతతఃస్పృశనకర్తృచ । అక్టారతావనాదీనిదశచోక్తానిపూర్వవత్ || ౧౫౫ ||
తతోయజ్ఞోపవీతాదివిజ్ఞప్త్యవాయథాయథా । విసర్జనంకరస్థస్యలిజ్జస్యాజ్ఞేనివేశన
మ్ || ౧౫౬ || ఏవంలిక్ష్వార్పణంయస్తుకురుతేభక్తిపూర్వకమ్ । తస్యపుణ్యఫలంసన్యా
గ్యస్తుంనాలంభ్యతుస్తుభః || ౧౫౭ || లిజ్జమధ్యేమహాదేవస్సాత్మాగ్నిత్యంవ్యవస్థితః ।
అనుగ్రహాయలోకానాంతస్త్వాలిజ్జంప్రపూజయేత్ || ౧౫౮ || లిజ్జమధ్యేజగత్సర్వం
త్రైలోక్యంసచరాచరమ్ | లిజ్జవాహ్యోత్పరంనాస్తితస్త్వాలిజ్జంప్రపూజయేత్ || ౧౫౯ ||
యోజాతునార్చయేత్త్వాలిజ్జంసస్త్యరేన్నచపూజయేత్ । కింతేనజాతమాత్రేణభూభారే
ణాన్నశత్రుణా || ౧౬౦ || జన్మకోటిసహస్రాణిసూకరాంతానియానిచ | సకృదభ్య
ర్చనాలిక్ష్ణేముక్తస్సంసారబద్ధనాత్ || ౧౬౧ || సకృత్పూజయతేలిజ్జంగర్భజన్మనవి
ద్యతే | సతతంపూజయేద్యస్తుసయాతిపరమాంగతిమ్ || ౧౬౨ || వరంప్రాణవరిత్యాగ
చ్ఛేదనంశిరసోపివా । నత్వనభ్యర్చ్యభుజ్జ్యేయాద్భుగవస్తంసదాశివమ్ || ౧౬౩ ||
అసమర్చ్యశివాయాథయోభుజ్జ్యేపాపకృత్తమః । శ్వమాంసభక్షణంతావదనేనర
చితంభవేత్ || ౧౬౪ || భుజ్జ్యేయాద్రుద్రభుక్తంచరుద్రవ్రతజలంపిబేత్ | రుద్రా
భూత్రంసదాజిఘేదితిజాభాలిక్ష్మితః || ౧౬౫ || ప్రోక్తంత్రియవృత్తేనైవఅశ్వీ
యాద్వేదవిత్తమః । యవిపాపాశివాయాథభుక్త్విసర్పితమేవతేత్ || ౧౬౬ ||
వినేభుక్త్వేమలోభుక్త్వేక్రిమింభుక్త్వేతివైద్విజాః । అథోగచ్ఛేదథోగచ్ఛేదిత్యాహ
పరమాశ్రుతిః || ౧౬౭ || నిర్మల్యధారణాచ్చమోఘస్సాలోక్యంలభతేనరః | పాదో
దకస్యపానేనసామీప్యంలభతేనదా || ౧౬౮ || తత్ప్రసాదోపభోగేనసాయావ్యం
ప్రతిపద్యతే | శుద్ధేశివప్రసాదేవశుచిత్వంయోగభావయేత్ || ౧౬౯ || సోపియాతిస
రోఘారంసరకంకాలమతుయమ్ । సుప్రతిష్ఠితలిక్ష్ణేచనయథాపూర్వభావనా || ౧౭౦ ||
తథాశివప్రసాదస్యపూర్వనామనసంస్తరేత్ । ప్రసాదంప్రత్యరూపేణగురోర్మానుష
భావనా || ౧౭౧ || శివలిక్ష్ణేశిలాబుద్ధిస్సఖలుబ్రహ్మహాభవేత్ । ఏవందీత్యాప్రక
ర్తవ్యాయావజ్జీవంప్రతిజ్ఞయా || ౧౭౨ || త్రికాలమేకకాలంవాప్రూజయేత్సర్వమేశ్వ
రమ్ | అగ్నిహోత్రాశ్చవేదాశ్చయజ్ఞాశ్చబహుదక్షిణాః || ౧౭౩ || శివలిక్ష్వార్పణస్యై
తేకోట్యంశేనాపినోసమాః । సదాయజతియజ్ఞేనసదాదానంప్రయచ్ఛతి || ౧౭౪ ||
సదావైవాయుభక్ష్యసకృదభ్యర్చయేచ్ఛివమ్ । ఏకకాలంద్వికాలంవాత్రికాలంని
త్యమేవవా || ౧౭౫ || యేర్పయన్తిమహాదేవంతేరుద్రానాత్రసంశయః । నారుద్ర
స్తుస్పృశేద్రుద్రంనారుద్రోరుద్రమర్చయేత్ || ౧౭౬ || నారుద్రఃకిర్తయేద్దుద్రంనా
రుద్రోరుద్రమాపుయోత్ । లిజ్జంయస్యమనోలీనంలిజ్జస్తుతిపరాచవాక్ || ౧౭౭ ||

లిక్ష్మార్చనపరంహస్తానరుద్రోనాత్రసంశయః | గవాంకోటిప్రయత్నేనవిధిదత్తేనయ
స్థలమ్ || ౧౭౮ || లిక్ష్మస్యస్తోత్రపుష్పస్యసమాసాంశంసపూరయేత్ | ఏవంసక్షేప
తఃప్రోక్తోహ్యధికారివిధిక్రమః || ౧౭౯ || శివార్చనజ్ఞుధన్యార్థంకామమోక్షఫలప్ర
దమ్ || ౧౮౦ || * * * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణేలైక్షణీతరభాగేదీక్షాప
కథనంనామఏకవింశతతమోధ్యాయః

శ్రీసారస్వాదీవిధిఃశ్రి

శైలాదిః||సానయాగాదికర్తృణిక్యతావైభాసురస్యచ | శివస్నానంతతః
కుర్యాద్భుక్తస్నానంశివార్చనమ్ || ౧ || పష్టేనస్మదమాదాయభక్త్యాభూమాన్యసే
న్మృదమ్ | ద్వితీయేనతథాభ్యుత్యత్యతీయేనచశోధయేత్ || ౨ || చతుర్థేనైవవిభజేన్
లమేకేనశోధయేత్ | స్నాత్వాపష్టేనతచ్ఛేషంస్మదంహస్తగతాంపునః||౩|| త్రిధౌవి
భజ్యసర్వాంచచతుర్భిర్మధ్యమంపునః | పష్టేనసప్తవారాణివామముక్తాలేనచాలభే
త్ || ౪ || దశవారంచపష్టేనదిశాంబుధ్యఃప్రకీర్తితః | వామేనతీర్థంసప్తేనశరీరమ
నులిప్యచ || ౫ || స్నాత్వాసర్వైస్సర్వభానుమభిషేకంసమాచరేత్ | శృణ్వేణ
పర్ణపుటకైఃపాలాశేనచలేనవా || ౬ || సారైరేభిశ్చవివిధైస్సర్వసిద్ధికరైశ్చుభైః |
సారాణిచప్రవక్ష్యామిబాహులాద్యానినువ్రత || ౭ || అంగునిసర్వవేదేషుసారభూ
తానిసర్వతః | (ఓంభూః - ఓంభువః - ఓంసువః - ఓంసుహః - ఓంజనః - ఓం
తపః - ఓంసత్యం - ఓంఋతం - ఓంబ్రహ్మ) నవాక్షరమయంమన్తం బాహు
లంపఠిక్రీర్తితమ్ || ౮ || నక్షరంశీతలీకానిఋతమక్షరమచ్యతే సజ్యమక్షరమిత్య
క్తంప్రణవాదినమోన్తకమ్||౯|| (ఓంభూర్భువస్సువఃతప్తపితృర్వరేణ్యంభర్తోదేవస్యధి
మహిధియోయోనఃప్రచోదయాత్ | ఓంసమస్సూర్యాయభిఃలోలాగ్రాయనమః) మూ
లమన్త్రమిమంప్రోక్తంభాసురస్యమహాత్మనః | నవాక్షరేణదీప్తాస్యంమూలమన్తే
భాసురమ్ || ౧౦ || పూజయేదగ్రమన్త్రాణికథయామియథాక్రమమ్ | వేదాదిభిఃప్ర
భూతాద్యంప్రణవేనచమధ్యమమ్ || ౧౧ || (ఓంభూః|బ్రహ్మ|హృదయాయ-ఓంభువఃవి
ష్ణుశిరసా ఓంస్వః|రుద్రశిఖాయై ఓంభూర్భువస్సువః | జ్వాలామాలినీశిఖాయై - ఓం
సుహః | మహేశ్వరాయకవచాయ-ఓంజనః|శివాయ నేత్రేభ్యః | ఓంతపః|తాపకాయ
స్త్రీయథా | మన్త్రాణికథితాన్యేవంసారాణివిధానిచపిత్రైశ్చక్షాదిభిఃపాత్రై
స్త్విత్తానమభిషేచయేత్ || ౧౨ || తామ్రకుమ్భేనవావిప్రఃక్షుత్రియోవైశ్యవచా
మశేనసపుష్పేణమన్తేస్త్విత్తైస్సమాహితః || ౧౩ || రక్తవస్త్రపరీధానస్నాన్వి

చామద్విధిపూర్వకమ్ । సూర్యశ్చేతిదివారాత్రాచాగ్నశ్చేతిద్విజోత్తమః ॥ ౧౮ ॥
 ఆపఃపునరుసుధ్యాహ్నమస్త్రావమనముచ్యతే । షష్ఠేనశుద్ధింకృత్యైవంజపేదా
 ద్యమనుత్తమమ్ ॥ ౧౯ ॥ వాషడంతథామూలంసవాక్షరమనుత్తమమ్ । కరశా
 భాంతథాఙ్గుస్థమధ్యమానామికాన్యసేతే ॥ ౧౬ ॥ తలేవతర్జన్యఙ్గుస్థంముష్టిభాగా
 నివిన్యసేత్ । నవాక్షరమయందేహంకృత్వాంగైరపిపావితమ్ ॥ ౧౭ ॥ సూర్యో
 హమితసంజ్ఞేస్త్యమస్త్రైరేతైర్యథాక్రమమ్ । వామహస్తగతైర్బిర్భుగ్ధస్థాస్థాకాన్వి
 తైః ॥ ౧౮ ॥ కుశపుష్కేనచాభ్యుక్త్యమూలాగ్రైరప్తథాస్థితైః । ఆపోహీస్తాదిభిఃశ్చై
 వశేషమాఘాయవైజలమ్ ॥ ౧౯ ॥ వామనాసాపుటేనైవదేహేనమృషవయేద్భి
 వమ్ ॥ అర్ఘ్యమాదాయదేహస్థంసవ్యనాసాపుటేనచ ॥ ౨౦ ॥ కృష్ణవర్ణేనబా
 హ్యస్థంభావయేచ్ఛశిలాగతమ్ । తర్పయేత్సగ్వదేవేభ్యఃసుషిభ్యశ్చవిశేషతః ॥ ౨౧ ॥
 భూతేభ్యశ్చపిశ్చభ్యశ్చవిధినార్ఘ్యంచదాపయేత్ । వ్యాపిసంచపరాంజ్యోత్సాగ్నం
 వ్రాజ్యంసవ్యగుపాసయేత్ ॥ ౨౨ ॥ ప్రాతర్కథ్యాహ్నసాయాహ్నాభ్యుత్తయైవ
 నివేదయేత్ । రక్తచంద్రసతోయేనహస్తమాత్రేణమణ్డలమ్ ॥ ౨౩ ॥ సువృత్తంకల్ప
 యేమృషమాప్తాగ్ధయేతద్విజోత్తమాః । ప్రాఙ్ముఖస్తాన్రుపాత్రంచసగస్థంప్రస్థపూరి
 తమ్ ॥ ౨౪ ॥ పూరయేద్దధతోయేనరక్తచంద్రసేనచ । రక్తపుష్పైస్తైశ్చైవకుశా
 క్షుతసమన్వితైః ॥ ౨౫ ॥ దూర్వాపామార్గగవ్యేనకేవలేనఘృతేనచ । ఆపూర్య
 మూలమస్త్రేణనవాక్షరమయేషచ ॥ ౨౬ ॥ జానుభ్యాంధరణీంగత్వాదేవదేవంసమ
 స్యచ । కృత్వాశిరసితత్ప్రమర్శ్యముక్తాలేనదాపయేత్ ॥ ౨౭ ॥ అశ్వమేధా
 యుతంకృత్వాయగ్గులంపరికిరీతమ్ । తత్ఫలంలభతేదత్వాసారాగ్ధ్యంసర్వసమ్మ
 తమ్ ॥ ౨౮ ॥ దత్త్వైవార్ఘ్యంయజేద్భక్త్యాదేవదేవంత్రియమృచకమ్ । అథవాభా
 సగ్రంశేష్ట్యఆగ్నేయంసానమాచరేత్ ॥ ౨౯ ॥ పూర్వవద్యైశివసానంసమ
 స్త్రీమాత్రేణభేదితమ్ । దంతధావనపూర్వంచసానంసారంచశాజరమ్ ॥ ౩౦ ॥
 విఘ్నేశంవరుణంచైవగురంతీర్థేసమర్చయేత్ । బద్ధావద్వాససంతీర్థేతథాతీర్థంస
 మర్చయేత్ ॥ ౩౧ ॥ తీర్థంసంగృహ్యవిధినాపూజాస్థానంప్రవిశ్యచ । మార్గేణార్ఘ్య
 పవిత్రేణతదాక్రమ్యచపాద్యకమ్ ॥ ౩౨ ॥ పూర్వవతరవిన్యాసందేహవిన్యాసమా
 చరేత్ । అర్ఘ్యస్యపాదసంచైవసమాసాత్పరికిరీతమ్ ॥ ౩౩ ॥ బద్ధావద్వాససం
 యోగీప్రాణాయామంసమభ్యసేత్ । రక్తపుష్పణిసంజ్ఞాహ్యకమలాద్యానిభావ
 యేత్ ॥ ౩౪ ॥ అగ్నినోదక్షిణేస్థాప్యజలభాణ్డంచవామతః । తాన్రుపాత్రాణిసా
 రాణిసర్వకామార్థసిద్ధయే ॥ ౩౫ ॥ అర్ఘ్యపాత్రంసమాదాయప్రత్యుత్సవయథావిధిప్ర
 ర్యోక్తేనామ్బునాసార్థంజలభాణ్డేతథైవచ ॥ ౩౬ ॥ అస్త్రోదకేనచైవార్ఘ్యమర్ఘ్య
 ద్రవ్యసమన్వితం । సంహితామన్వితంకృత్వాసంపూజ్యప్రథమేనచ ॥ ౩౭ ॥ తురీయేణా
 వగుంత్యైవస్థాపయేదాగ్నినోదరి । పాద్యమాచమనీయశ్చగర్భపుష్పసమన్వితం ॥ ౩౮ ॥

అన్యుసాశోధితేపాత్రేస్థాపయేత్పూర్వవత్పుత్రక్ । సంహితాంచైవవిన్యస్యకవచేనా
 వకుణ్ణ్యచ ॥ ౩౯ ॥ అన్యుమ్బునాసమభ్యుత్పద్రవ్యాణిచవిశేషతః । ఆదిత్యంచభా
 జేదేవసంసర్వదేవసమస్కృతమ్ ॥ ౪౦ ॥ ఆదిత్యోవై తేజోద్యోజలంయశోవివర్ధతి
 ఇత్యాది నాసమస్కృత్యకల్పయేదాససంప్రభాః ॥ ౪౧ ॥ ప్రభూతంచములంసారమా
 రాధ్యంవరమంసుఖమ్ । ఆగ్నేయ్యాదిమృకోణేషుమధ్యమాంత్రహృదాన్యసేత్ ॥ ౪౨ ॥
 అజ్ఞంప్రవిన్యసేచ్ఛైవబీజమజ్జురమేవచ । నాశంసుషిరసంయుక్తంసూత్రకణ్ణకసం
 యుతమ్ ॥ ౪౩ ॥ దశందశాగ్రంసుశ్చైతంహేమాభాంరక్తమేవచ । కర్ణికాశ్చేసరో
 పేతందీప్తాద్వైశ్చక్తిభిర్వృతమ్ ॥ ౪౪ ॥ దీప్తాసూక్ష్మాజయాభద్రావిభూతిర్విమ
 లాక్రమాత్ । అఘోరావిద్యుతాచైవదీప్తాద్వైశ్చక్తితయః ॥ ౪౫ ॥ భాస్క
 రాభిముఖాన్సర్వాఃకృతాజ్ఞలిపుటాశ్శుభాః । అభవావద్వహస్తావాసర్వాభరణభూ
 షితాః ॥ ౪౬ ॥ మధ్యతోవరదాందేవీంస్థాపయేత్పూర్వతోముఖమ్ । ఆవాహయేత్త
 తోదేవీంభాస్కరంవరమేశ్వరమ్ ॥ ౪౭ ॥ నవాక్షరేణమస్త్రేణబామలోక్తేనభా
 సకరమ్ । ఆవాహనంచసాన్నిధ్యమనేనైవవిధీయతే ॥ ౪౮ ॥ ముద్రాచమణే
 ద్రాభ్యాభాస్కరస్యమహాత్మనః । మూలేనార్ఘ్యంతతోదద్యాత్పద్మమాచమనంవృ
 త్ ॥ ౪౯ ॥ పునరర్ఘ్యప్రదానేనబామలోనేయథావిధి । రక్తవద్వస్తిపుష్పాణిరక్త
 చందనమేవచ ॥ ౫౦ ॥ దీపధూపాది నైవేద్యంముఖవాసాదరేవచ । తామ్బూలవత్త్రి
 దీపాద్యంబామలోనేవిధీయతే ॥ ౫౧ ॥ ఆగ్నేయ్యాంచతత్రైశాన్యాంనైర్వత్యాంవా
 యుగోచరే । పూర్వస్యాంపశ్చిమేచైవవత్పుత్రికారంవిధీయతే ॥ ౫౨ ॥ నేత్రాంతం
 విధినాభ్యర్చ్యప్రణవాదినమోన్తకమ్ । కర్ణికాయాంప్రవిన్యస్యహవకథ్యానమాచ
 రేత్ ॥ ౫౩ ॥ సర్వేవిద్యుత్ప్రభాశ్శాన్తారాద్రమస్త్రంప్రకీర్తితమ్ । చంష్ట్రాకరా
 శవదనంహృష్టమూర్తింభయజ్జురమ్ ॥ ౫౪ ॥ వరదందక్షిణంహస్తంవామంపద్మ
 విభూషితమ్ । సర్వాభరణసమ్పన్నారక్తస్రగమలేవనాః ॥ ౫౫ ॥ రక్తావృరథరా
 స్సర్వామూర్తయస్తస్యసంస్థితాః । సమణ్ణలోమహాదేవస్సిన్ధూరారుణవిగ్రహాః ॥ ౫౬ ॥
 వద్వహస్తోమ్బుతాస్యశ్చద్విహస్తనయనఃప్రభుః । రక్తాభరణసంయుక్తోరక్తస్రగమలే
 వనః ॥ ౫౭ ॥ ఇథేంద్రూపధరంధ్యాయేద్భాస్కరంభవనేశ్వరమ్ । వద్వహస్తోమ్బు
 భాశ్చాత్రమణ్ణలేమసమంతతః ॥ ౫౮ ॥ సోమమణ్ణారకంచైవబుధంబుద్ధిమతాంవ
 రమ్ । బృహస్పతింమహాబుద్ధిరుద్రపుత్రంచభార్గవమ్ ॥ ౫౯ ॥ శనైశ్చరంతథా
 రాహుంకేతుంధూమ్రంప్రకీర్తితమ్ । సర్వేద్వినేత్రాద్విభుజా రాహుశ్చౌర్ధ్వశరీర
 కృక్ ॥ ౬౦ ॥ వివృతాస్యోజ్జలింకృత్యాభ్యుకుటికుటిలేక్షణః । శనైశ్చరస్సదంష్ట్రా
 స్యోవరదాభయహస్తకృక్ ॥ ౬౧ ॥ స్వేన్స్విర్భావైస్సృనామ్నాచప్రణవాదిన
 మోన్తకమ్ । పూజనీయాఃప్రయతేనధర్మకామార్థసిద్ధయే ॥ ౬౨ ॥ సప్తసప్తగణాం
 త్వేవబహిర్దేవస్యపూజయేత్ । ఋషయోదేవగర్భర్యాఃపన్నగాపురసాగ్నితాః ॥ ౬౩ ॥

గ్రామణ్యాయాతుధానాశ్చతథాయతౌశ్చముఖ్యతః । సప్తశ్వాఃపూజయేదగ్రే
సప్తవృద్ధోమయాకవిభోః ॥ ౬౪ ॥ వాలఖిల్యగణంచైవనిర్మల్యగ్రహణంవిభోః ।
పూజయేదాసనంమూర్తేర్దేవతామపిపూజయేత్ ॥ ౬౫ ॥ అర్ఘ్యంచదాపయేత్తే
షాంపృథగేవవిధానతః । ఆవాహనేచపూజాస్తేతేషాముద్వాసనేతథా ॥ ౬౬ ॥
సహస్రంవాతదర్థంవాతతమష్టోత్తరస్తువా । బామ్రలంచజపేదగ్రేదశాంశేనచయో
జయేత్ ॥ ౬౭ ॥ కుణ్డంచపశ్చమేకుర్యాద్వర్తులంచైకమేఖలమ్ । చతురజ్జులమానే
నచోత్సేధాద్విస్తరాదపి ॥ ౬౮ ॥ ఏకహస్తప్రమాణేననిత్యేనైమిత్తికేతథా । కృత్వా
శ్వఙ్గదశాకారంనాభింకుణ్డదశాజ్జులమ్ ॥ ౬౯ ॥ తదర్థేనపురస్తాత్తుగజోత్తసదృశం
స్పృతమ్ । గళమేకాజ్జుశంచైవశేషంద్విగుణవిస్తరమ్ ॥ ౭౦ ॥ తత్ప్రమాణేనకుణ్డ
స్యస్యక్త్వాకుర్వీతమేఖులామ్ । యత్సేనసాధయిత్వేవంపశ్చార్థోమంచకారయే
త్ ॥ ౭౧ ॥ షష్ఠీనోల్లేఖనంకుర్యాత్ప్రీతయేద్వారిణాపునః । ఆసనంకల్పయేత్త
ద్యోప్రథమేనసమాహితః ॥ ౭౨ ॥ ప్రభావతీంతతశ్చక్రిమాద్యేనైవతువిన్యసేత్ ।
బామ్రలేనైవసముఖ్యగర్భపుష్పాదిభిఃక్రమాత్ ॥ ౭౩ ॥ బామ్రలేనైవమస్త్రేణ
క్రియాంప్రతియజేత్పృథక్ । మూలమస్త్రేణవిధినాపశ్చార్పణాహుతిర్భవేత్ ॥ ౭౪ ॥
క్రమాదేవంవిధానేనసూర్యాగ్నిర్వనితోభవేత్ । పూర్వోక్తేనవిధానేనప్రాగుక్తంక
మలంస్యసేత్ ॥ ౭౫ ॥ ముఖోపరిసమభ్యర్చ్యపూర్వపదాసూరంప్రభుమ్ । దశై
వాహుతయోదేయాబామ్రలేనమహామునే ॥ ౭౬ ॥ అక్ష్ణానాఞ్చతథైకైకంసంహి
తాభిఃపృథక్స్వనః । జయాదిస్విష్టపర్యప్రమిథ్యప్రత్యేషమేవచ ॥ ౭౭ ॥ సామాన్యం
సర్వమార్గేషుపారంపర్యక్రమేణచ । నివేద్యదేవదేవాయ భాస్కరాయామితా
త్సనే ॥ ౭౮ ॥ పూజాబలూమాదికంసర్వందత్వార్ఘ్యంచప్రదక్షిణమ్ । అక్షైస్స
ముఖ్యసంక్షిప్తవృద్ధ్యుద్వాస్యనమస్యచ ॥ ౭౯ ॥ శివపూజాంతతఃకుర్యాద్ధర్మ
కామార్థసిద్ధయే । ఏవంసజ్జేపతఃప్రోక్తంయజనంభాస్కరస్యచ ॥ ౮౦ ॥ యస్సకృ
ద్వాయజేదేవందేవదేవంజగద్గురుమ్ । భాస్కరంవరమాత్మానంసయాతిపరమాంగ
తిమ్ ॥ ౮౧ ॥ సర్వపాపవినుర్ముక్తస్సర్వపాపవివర్జితః । సర్వైశ్వర్యసమోపేతస్తే
జసాప్రతిమశ్చసః ॥ ౮౨ ॥ పుత్రపౌత్రాదిమిత్రైశ్చబాన్ధవైశ్చసమంతతః । భుక్త్వై
వవిపులాకభోగానిహౌవధనధాన్యవాక్ ॥ ౮౩ ॥ యాసవాహససమ్పన్నోభూష
ణైర్వివిధైరపి । కాలంగతోపిసూర్యేణమోదతేకాలమక్షయమ్ ॥ ౮౪ ॥ పునస్తస్మా
దిహాగత్యరాజాభవతిధార్మికః । వేదవేదాజ్ఞసంఘ్ననోబ్రాహ్మణోవాత్రజాయ
తే ॥ ౮౫ ॥ పునఃప్రాగ్వాసనాయోగాద్ధార్మికోవేదపారగః । సూర్యమేవసమభ్యర్చ్యపి
సూర్యసాయజ్యమాపున్యాత్ ॥ ౮౬ ॥

ఇతిశ్రీమహాపురాణే లైక్ష్ణే ఉత్తరభాగే సూర్యపూజా
కథనంనామద్వావింశోధ్యాయః.

శ్రిశివపూజావిధిః శ్రి

శైలాదిః || అథ తేనవప్రసత్నామిశివార్చనము త్రయమ్ | త్రిసంధ్యమర్చయే
 దీశమగ్నికార్యంచ శక్తితః || ౧ || శివస్నానంపురాకృత్యాతత్పశుద్ధించపూర్వపత్
 పుష్పహస్తప్రవిశ్యాథపూజాస్థానంసమాహితః || ౨ || ప్రాణాయామత్రయంకృ
 త్యాదహనాస్థావనానిచ | గంధాదివాసితకరోమహాముద్రాంప్రవిన్యసేత్ || ౩ || వి
 జ్ఞానేనతనుంకృత్యాబ్రహ్మగ్నేరపియత్నతః | అవ్యక్తబుద్ధ్యహజ్జగరతన్మాత్రాస
 వృష్టవాంతనుమ్ || ౪ || శివామృతేనసమ్పూతంశివస్యచయథాతథమ్ | అథోనిష్ఠ్యవి
 తస్త్రైస్తునాభ్యాముపరిత్యజ || ౫ || హృదయంతద్విజానీయాద్విశ్వస్యాయతనమ్
 హత్ | హృత్పద్మకర్ణికాయాస్తుదేవంసాత్మాత్మదాశివమ్ || ౬ || పశ్చివక్త్రందశభు
 జంసర్వాభరణభూషితమ్ | ప్రతిపక్త్రంత్రినేత్రంచశశాంజుకృతశేఖరమ్ || ౭ ||
 బద్ధవద్దాసనాసీనంశుద్ధస్ఫటికసన్నిభమ్ | ఉర్ధ్వవక్త్రంసితంధ్యాయేర్బుర్యంకు
 జుగముసన్నిభమ్ || ౮ || నీలాభందక్షిణంవక్త్రమతిరక్తంతథోత్తరమ్ | గోక్షీరధ
 వళందివ్యంపశ్చిమంపరమేష్ఠినః || ౯ || శూలంపరశుభద్ధంచవజ్రంశక్తించదక్షిణే |
 వామేపాశాంజుగంశంఖుచ్ఛాంనాగంనారాచముత్తమమ్ || ౧౦ || వరదాభయహ
 స్తంవాశేషంపూర్వవదేవతు | సర్వాభరణసంయుక్తంచిత్రావృధరణశివమ్ || ౧౧ ||
 బ్రహ్మజ్ఞవిగ్రహందేవంసర్వదేవోత్తమోత్తమమ్ | పూజయేత్సర్వభావేనబ్రహ్మజ్ఞై
 ర్భృహ్మణఃస్మరిత్ || ౧౨ || ఉక్తానిపఞ్చబ్రహ్మణిశివాక్ష్మానిశ్రుణుష్వభో శక్తిశూలా
 నిచతథాహృదయాదీనినువ్రత || ౧౩ || ఓం ఈశానస్సర్వభద్రానాంహృదయాయ
 శక్తిబీజాయనమః - ఓం ఈశ్వరస్సర్వభూతానాంఅమృతాయశిరసేనమః - ఓం
 బ్రహ్మధిపతయేకాలాగ్నిరుద్రాయశిఖాయైనమః - ఓం బ్రహ్మణోధిపతయేచణ్డమా
 రుతాయకవచాయనమః - ఓం బ్రహ్మణేబ్రాహ్మణాయక్షానమూర్తయేనేత్రాయన
 మః - ఓం శివాయసదాశివాయపాశుపతాస్త్రాయ - అశిహతాయఫటఫట -
 ఓం సద్యోజాతాయభవేభవేనాతిభవేభవస్వమామ్ - భవోద్భవాయశివమూర్త
 యేనమః - ఓం హంసశిఖాయవిద్యాదేవాయ అన్యస్వరూపాయపరావరాయశివా
 యశివతమాయనమః || కథితానిశివాక్ష్మానిమూర్తిర్విద్యాచతస్యవై | బ్రహ్మజ్ఞమూ
 ర్తింవిద్యాజ్ఞసంహితాంశివశాసనే || ౧౪ || సౌరాణిప్రవత్సామిబామృలాద్యా
 నినువ్రత | అక్ష్మానిసర్వవేదేషుసారభూతానినువ్రత || ౧౫ || (ఓం భూః - ఓం భు
 వః - ఓం సువః - ఓం సుహః - ఓం జనః - ఓంతపః - ఓం సత్యం - ఓం యుతమ్ -)
 నవాక్షరమయంమన్త్రంబామృలంపరికీర్తితమ్ | నక్షరతీతిలోకేన్ద్రినతోహ్యక్షరము
 చ్యుతే || ౧౬ || సతమక్షరమిత్యుక్తంప్రణవాదినమోన్తకమ్ | ఓం భూర్భువస్సునః
 తత్సవితవరేణ్యంభర్గోదేవస్యధీమహిధియోయోనఃప్రచోదయాత్ | నమస్సుర్యా

యఖిలోలాయనమః । మూలమస్త్రమితిప్రోక్తంభాసురస్యమహాస్తనః ॥ ౧౭ ॥
 నవాక్షరేణదీప్తాస్యంమూలమస్త్రేణభాసురమ్ । పూజయేదంగమస్త్రేణకథయా
 మిసమాసతః ॥ ౧౮ ॥ వేదాదిభిఃప్రభూతాద్యంప్రణవేనతుమధ్యమమ్ । ఓంభూః
 బ్రహ్మణైహృదయాయనమః - ఓంభువఃవిష్ణవేశిరసేనమః - ఓంస్వఃరుద్రాయశిఖా
 యైనమః - ఓంభూర్భువస్వఃజ్వాలామాలినైవదేవాయనమః - ఓంమహామహేశ్వ
 రాయకవచాయనమః - ఓంజనశిఖివాయనేత్రేభ్యోనమః - ఓం తపఃతాపనాయత
 ప్రాయనమః - ఏవంప్రసక్తాదేవహసారాణికథితానిహ ॥ ౧౯ ॥ శైవానివస
 మాసేనన్యానయోగేననువ్రత । ఇథంమస్త్రమయందేవంపూజయేద్ధృదయామ్బు
 జే ॥ ౨౦ ॥ నాభౌపాదౌమస్తక ర్తవ్యంజనయిత్వాయథాక్రమమ్ । మనసానర్ప
 కార్యాణిశివాగ్నౌదేవమీశ్వరమ్ ॥ ౨౧ ॥ పశ్చాత్ప్రవర్త్యజనమ్భాతంశివమూర్తింస
 దాశివమ్ । రక్తవర్ణాననాసీనంసకలీకృత్యయత్నతః ॥ ౨౨ ॥ మూలేనమూర్తిమస్త్రే
 ణబ్రహ్మకృతాద్యైస్తునువ్రత । సమిదాజ్యాహుతీర్హత్వామనసాచస్త్రమణ్డలాత్ ॥ ౨౩ ॥
 చస్త్రస్థానాత్పమున్నాంపూర్ణధారామనుస్తరేత్ । పూర్ణాహుతివిధానేనజ్ఞాని
 నాంశివశాసనే ॥ ౨౪ ॥ శివంపక్రగతంధ్యాయేత్తేజోమాత్రంచశాజూరమ్ । లలా
 షేదేవదేవేశంభూమధ్యేవాస్త్రరేతునః ॥ ౨౫ ॥ యచ్ఛుశ్చతుర్రామలేసర్వంసమా
 వ్యవిధివిస్తరమ్ । భుద్ధధీవశిభాకారంభావయేద్భవనాశనమ్ ॥ ౨౬ ॥ లిక్లేచపూజ
 యేద్దేవంఘణ్డిలేవాసదాశివమ్ ॥ ౨౭ ॥ * * * *

ఇతిశ్రీమహాపురాణేలైక్లే ఉత్తర భాగే శివపూజాకథనస్మాను
 త్రయోవింశతితమోధ్యాయః.

శివపూజాపద్ధతిః ౩

శైలాదిః॥వ్యాఖ్యాంపూజావిధానస్యప్రవదామిసమాసతః॥శివశాస్త్రోక్తమా
 ర్గేణశివేనకథితంపురా ॥ ౧ ॥ వాక్యం॥అధోభౌచందనచర్చితాహస్తావాపడస్తేనాజ్జలిం
 కృత్వామూర్తివిద్యాశివాదీనిజప్తాల్లజ్జుష్టాది కనిష్ఠాదికనిష్ఠికాస్త త్తశానాద్యంకని
 ష్ఠికాదిమధ్యమాస్తం హృదయాదితృతీయాస్తం తురీయమణ్డప్తేనానామికయాప
 జ్జమంతలద్వయేనపత్యస్తర్జ్యస్యజ్జుష్టాభ్యాం నారాచాస్త్రప్రయోగేణ పునరపిమూ
 లంజప్తాతురీయేణావమణ్డ్యశివహస్తమిత్యవ్యతే - శివార్చనాతేనహస్తేనకార్యాత
 త్వగతమాత్మానంవ్యవస్థాప్య - తత్త్వశుద్ధింపూర్వవత్తురార్యాత్ - త్వాంభోగ్న
 వాయువ్యోమాస్తంపశ్చచతుశ్శుద్ధికోట్యనై - ధారాసహితేనవ్యవస్థాప్యతత్త్వశు
 ద్ధింపూర్వంతురార్యాత్ - తత్త్వశుద్ధిష్టేనసద్యేనతృతీయేనఫడస్తాద్ధరాశుద్ధిః - పత్య
 సహితేనసద్యేనతృతీయేనఫడం తేనవారితత్త్వశుద్ధిః - వాహ్నియతృతీయేనఫడం

తేనాగ్నిశుద్ధిః - వాయవ్యచతుర్థేనవత్తసహితేనఫడం తేనవాయుశుద్ధిః - మష్టేన
సనద్యేనతృతీయేనఫడం నేనాకాశశుద్ధిః - ఉపసంహృత్యేవంనవ్యవష్టేన తృతీయేన
మూలేనఫడం తేనతాడనమ్ - తృతీయేనసముత్పత్త్యాగ్రహణంమూలమేవయోని
బీజేనసముత్పత్త్యాబద్ధనంబద్ధః - పవంశాంత్యతీతాదివృత్తిపర్యంతం - పూర్వ
వత్కృత్వాప్రణవేనతత్త్వత్రయకమనుభ్యాత్వా ఆత్మానందీవశిఖాకారం-పుర్యప్తక
సహితంత్రయాతీతమ్ - శక్తితోభేదామృతధారాం సుషుమ్నాయాంధ్యాత్వా
శాస్త్రతీతాదివృత్తిపర్యంతామ్ - చాస్తర్వాదబిస్తు-అకార-ఉకార-మకారా
ంతంశివంసదాశివంరుద్ర విష్ణుబ్రహ్మేంతంసృష్టిత్రమేణామృతకరణం - బ్రహ్మన్యాసం
కృత్వా-పశ్చివక్షేమపశ్చిదశనయనం - విన్యస్యమూలేనపాదాదికేశాంతం-మహా
ముద్రామపిబధ్యాశివోహమితిధ్యాత్వాశక్త్యాదీనివిన్యస్యహృదిశక్త్యాబీజాబు-రాన
స్తరాత్ససుషీర సూత్రకణ్ఠకాపత్రకేసరధర్మజ్ఞానవైరాగ్య-శ్వర్యసూర్యసోమాగ్ని
వామాజ్యేష్ఠా - రౌద్రీకాళికలలికరణీబలవికరణీబలప్రమథనీసర్వభూతదమనీ-కేసరే
ముకర్ణికాయాంమనోన్మనీమపిధ్యాత్వా-ఆననంపరికల్పేవంసర్వోపచారసహితం
బహిర్యాగోపచారేణాంతఃకరణంకృత్వా - నాభౌవహ్నికుండేపూర్వపదాసనంపరిక
ల్ప్య-సదాశివంధ్యాత్వా - బిస్తుతోమృతధారాంశివమణ్డలేనపతితాంధ్యాత్వా - లః, య
తేమహేశ్వరందీవశిఖాకారంధ్యాత్వా - ఆస్త్రశుద్ధిరిథంప్రాణాపానాసంయః - సు
షుమ్నాయావాయుంవ్యవస్థాప్య-మష్టేనతాలముద్రాంకృత్వా-దిగ్బద్ధనంక
నస్థానశుద్ధివస్త్రాదిపూతాస్త్రమర్ఘ్యపాత్రాదిముద్రణవేనత
రిబిందుంధ్యాత్వా - అష్టసావిపూర్వద్రవ్యాణిచవిధాయ - జనయిత్వా, ౪౮, ౪౯, ౫౦
పాద్యపాత్రాదిముతేషా మర్ఘ్యవదాననంపరికల్ప్య - సంస్కృతమాతయాభిమన్త్యాద్య
నాభ్యగ్న్య-ద్వితీయేనామృతకృత్య-తృతీయేనవిశోధ్య-చతుర్థాధేనావకుంత్యా-పశ్చిమే
నావలూక్యవష్టేనరత్నాంవిధాయ చతుర్థేనకుశ పుష్కేనార్ఘ్యముశమష్టసాభ్యుత్యాత్మాన
మపిద్రవ్యాణిపునరన్యూవృత్తసాభ్యుత్యస పుష్కేనసర్వద్రవ్యాణిసౌఖ్యకృత్యధర్మధర్మ
త్ - సద్యేనగర్భంవాసోహరయేద్ధృ - ౫౧, ౫౨, ౫౩, ౫౪, ౫౫, ౫౬, ౫౭, ౫౮, ౫౯, ౬౦ - పురుషేణనైవేద్యమీశానేనపు
ష్కేనాధిధానుస్త్రయత - శివగాయత్ర్యాశేషంప్రాక్షయేత్ - పశ్చాత్పూతపశ్చిగ
వ్యాదీనిబ్రహ్మేణ్దములాద్యైరభిమన్త్రయేత్ - పృథక్పృథక్పూలేనార్ఘ్యంధూపం
చదత్వాచమనీయంచతేషామపిధేనుముద్రాంప్రదర్శయేత్ - కవచేనావకుంత్యాస్త్రే
ణరత్నాంవిధాయద్రవ్యశుద్ధింకుర్యాత్ - అర్ఘ్యోదకమగ్రేహృదాగంధమాదాయా
స్త్రేణవిశోధ్యపూజాప్రభృతీకరణం రత్నాంతంకృత్యేవంద్రవ్యశుద్ధిం పూజాసమర్ప
ణాంతం మానమాస్థాయపుష్పంజ్జలిందత్వా - సర్వమంత్రాణిప్రణవాదినమోంతంజ
ప్రస్వాపుష్పంజ్జలింత్యజేత్ ॥ మన్త్రీశుద్ధిః ॥ ఇథ్థమగ్రేసామాన్యార్ఘ్యపాత్రంపయసా
పూర్వగద్ధ పుష్పాదినా సంహితయాభిమన్త్ర్యధేనుముద్రాందత్వా కవచేనావకుం

త్యాస్త్రీగిరక్షయేత్ - పూజాంపర్యపితాం గాయత్ర్యాసమభ్యర్చ్యసామాన్య
ర్భ్యుండత్వాగధపుష్పదూపాచమనీయం స్వధాంతంనమోంతంవాదత్వాబ్రహ్మభిః
పుష్కపృథక్ పుష్పజ్జలింధత్వాఫడంతాస్త్రీణనిర్మల్యంవ్యపోహ్య - ఈశాన్యాంచ
జ్జనుభ్యర్చ్యసన - మూర్తిచణ్డసామాన్యస్త్రీణలిజ్జపీతంశివంపాశుపతాస్త్రీణ
విశోధ్య - మూర్ధ్నిపుష్పంనిధాయ-పూజయేల్లిజ్జశుద్ధిః-ఆసనంకూర్మశిలాయాంబీజా
బురంతమపరిబ్రహ్మశిలాయామన న్నాశసుషి రేనూత్రపత్రకణ్డకర్ణికా కేసరధర్మ
జ్జనవైరాగ్యశ్యర్యసోమాగ్ని కేసరశక్తింమనోన్మనీంకర్ణికాయాంమనోన్మనెనాన
వ్రాసనాయేతి-సమాసేనాసనంపరికల్ప్య - తదుపరినివృత్త్యాదికలామయం షడ్విధ
సహితంకర్మకలాజ్జడేహంసదాశివంభావయేత్ - ఉభాభ్యాంసుపుష్పభ్యాంహస్తా
భ్యా మజ్జుష్టేనపుష్పమూపీధ్యతవాహనముద్రయాశనైశ్చనైర్హృదయాది మస్తకా
న్తమారోప్యహృదాసహమూలంపుతముచ్చార్య-సద్యేనబిష్టస్థా నాదభ్యధికందీపశిఖా
కారం - సర్వతోముఖహస్తంప్రాప్య-వ్యాపకమావాహ్యస్థావయేత్ పూర్వహృదా
శివశక్తిసమవాదేన వరంకరణమమృతీకరణం - హృదయాదిమూలేనసద్యేనావా
హనం-హృదామూలోపరివామేనస్థావనంహృదామూలోపరిలఘోరేణసన్నిరోధం-
హృదామూలోపరిపురుషేణ సాన్నిధ్యంహృదామూలేనేశానేనపూజయేదిత్యుపదే
శః-జ్జను న్త్ర సహితేన యథాపూర్వమాత్మనోదేహనిర్మాణంతథాదేవస్యాపివ
హ్ని శేవమదేశః - యావకధ్యానంకృత్వా-మూలేనసమసాగరాన్తమాపాద్య-స్వ
ధాన్తమాచమనీయం ర్వం సమసాగరాన్తంవాస్వాహంకారాన్తమర్ఘ్యం - మూ
లేనపుష్పజ్జలిం వాష్ప తేనసర్వంసమసాగరాన్తంహృదావా- ఈశానేనవారుద్ర
గాయత్ర్యా - ఓంనశ్శివాయేతిమూలమస్త్రీణవాపూజయేత్ - పుష్పజ్జలింధ
త్వాపునర్థూపాచమనీయం-షష్టేనపుష్పవసరణంవిసర్జనమన్త్రోదకేనమూలేనసా
మ్యసర్వద్రవ్యాభిషేకశానేన, ప్రతిద్రవ్యమస్తపుష్పందత్వైవమర్ఘ్యంచగంధపుష్ప
ధూపాచమనీయఫడస్త్రీణపూజావసరశుద్ధోదకేనమూలేనసావ్య-పిష్టామలకా
దిభిరుష్టోదకేనహరిద్రాద్యేనలిజ్జమూర్తింపీతసహితంవిశేష్య గన్తోదకపుష్పదకర
తోదక హిరణ్యోదకమన్త్రోదకేనరుద్రాధ్యాయవవమాన నీలరుద్రత్వరలమ సే
జ్జు బ్రహ్మదిభిర్మమశ్శివాయేతిస్థావయేత్ - మూర్ధ్నిపుష్పంనిధాయైవసశుభ
జ్జమస్తకంకుర్యాత్ || అత్రశ్లోకః || (యస్యరాష్ట్రేతులిజ్జస్యమస్తకంశూన్యలక్షణం
తస్యాలక్ష్మీర్మహరోగోదుర్బ్ధుఃకంవాహనక్షయః - తస్మాత్పరిహరేద్రాజాధర్మకాత
ర్థముక్తయే। శూన్యేలిక్లేస్వయంరాజారాష్ట్రంచైవప్రణస్యతి) ఏవంసావ్యర్ష
చదత్వాసమృజ్యవస్త్రీణగన్ధపుష్పవస్త్రాలజాగరాదీంశ్చమూలేనదద్యాత్ ధూను
చమనీయ దీపనైవేద్యాదీంశ్చమూలేనప్రధానేనోపరిపూజనంపవిత్రీకరణమిత్యుక్త
అరాధిదీపాన్తైవధేనుముద్రాముద్రితాని- కవచేనావకుణ్డితాని-షష్టేనరక్షితం

విజ్ఞోపరిత్యేచవిజ్ఞస్యాథస్సాధారణంచదర్శయేత్ - మూలేనసమసాగరంవిజ్ఞాప్య
వాహనస్థాపన సన్నిరోధసాన్నిధ్య పాద్యాచమనీయార్ఘ్యంగవృత్తపుష్పధూపదీపనైవేద్యే
ద్యాచమనీయహస్తోద్వర్తనముఖవాసాద్యుపచారాః - క్షం-బ్రహ్మజ్ఞభోగమార్గేణపూ
జయేత్ - సకలంభ్యానంనిష్కలస్తరణంవరావం - మూలమస్త్రీజవఃతద్దశాం
శంబ్రహ్మజ్ఞజవ సమర్పణమాత్మనివేదనస్తుతి సమసాగరాయశ్చ గురుపూజాచపూ
ర్వతోదక్షిణేవినాయకస్య ॥ అదాచాస్తేచసమ్పూజ్యోవిఘ్నేశోజగదీశ్వరః । దైవ
త్రైశ్చద్విజైత్యైవసర్వకామార్థసిద్ధయే ॥ యశ్చివంపూజయేద్దేవం విశ్వేవాప్నోతిశేష
వా ॥ సయాతిశివసాయుజ్యంవర్షమాత్రేణకర్తృణా ॥ విశ్వార్చకశ్చష్ణాసాన్నాత్రకా
ర్యావిచారణా ॥ సప్తప్రదక్షిణంకృత్వాదణ్డవప్రీణమేద్యుధః ॥ ప్రదక్షిణక్రమాదేవ
అశ్వమేధఫలంశతమ్ - తస్మాత్సమ్పూజయేన్నిత్యంధర్మకామార్థసిద్ధయే ॥ భోగార్థ
భోగమహ్నతిరాజ్యాధీరాజ్యమాపుయేత్ - పుత్రార్థితనయంశ్రేష్ఠంరోగిరోగ
త్ప్రీముచ్యతే ॥ యాన్యాంశ్చిస్తయతేకామాంప్రాంతాప్రాప్నోతిమానవః॥

ఇతిశ్రీమహాపురాణేలైక్షే ఉత్తరభాగేశివపూజావద్ధతి
కథనన్నామచతుర్వింశాధ్యాయః

శ్రీశివాగ్నికార్యమ్.శ్రి

నద్వీ ॥ శివాగ్నికార్యంవత్సామిశివేనపరిభాషితమ్ । జనయితామహమ్
పీంశుభేదేశేమనంస్కృతే ॥ ౧ ॥ పూర్వాగ్రముత్తరాగ్రంబ్రహ్మ
శుభమ్ । చతురశ్రీకృతేత్తేత్రేకుర్యాత్కుణ్డానిత్తతః ॥ ౨ ॥
గ్నికుణ్డంచత్రిమేఘులసమాయుతమ్ । చతురశ్రద్వ్యస్తాథాయ
తః ॥ ౩ ॥ హస్తమాత్రంభవేతుకుణ్డంయోనిఃప్రాదేశమాత్ర
నింమేఖులపరికల్పయేత్ ॥ ౪ ॥ కుణ్డమధ్యేతునాభిసాగ్ని
పాదేశమాత్రంవిధినాకారయేద్ ॥ ౫ ॥

వ్యాధి
చద
ణర
స్త్రీ
శా
ప్ర
పూ

గృహవాహ్యయాహ్యపవనిధీయతే || ౧౨ || సావ్యసోమరిచైవద్వీగృహంవారుణా
 గృమథస్తతః | ద్వద్వీరూపేణపాత్రాణిబర్హిష్వాసాద్యసువ్రతాః || ౧౩ || అథోము
 భానిసర్వాణిద్రవ్యాణిచతథోత్తరే | తస్యోపరిన్యసేద్దర్భాశివందక్షిణతోన్యసే
 త్ || ౧౪ || పూజయేన్నూలముస్త్రేణవశ్యాద్ధోమంసమాచరేత్ | ప్రోక్షణీపాత్రమా
 దాయపూరయేదమ్బునాపునః || ౧౫ || ప్రాదేశమాత్రాతుకుశౌప్థాపయేదుదకోపరి
 స్థాపయేచ్ఛకుశాగ్రంతువసోన్సూర్యస్పరశ్చిఖిః || ౧౬ || వికీర్యసర్వపాత్రాణినుసం
 ప్రోక్ష్యవిధానతః | ప్రణీతాపాత్రమాదాయపూరయేదంబునాపునః || ౧౭ || అన్యోదక
 కుశాగ్రేస్తుసమ్యగాచ్ఛాద్యసువ్రత | హస్తాభ్యాంనాశికంపాత్రమైశాన్యాందిశివిన్య
 సేత్ || ౧౮ || ఆజ్యాధిశ్రేయణంకుర్యాన్నశ్చిమోత్తరతశ్శుభమ్ | భస్మమిత్రాంత
 థాక్షారాగ్రాహయేచ్ఛకలేనవై || ౧౯ || పశ్చిమోత్తరతోనీత్వాత్మతచాజ్యంప్ర
 కాపయేత్ | కుశానన్నాతుప్రజ్ఞాల్పవర్యగ్నింత్రిభిరాచరేత్ || ౨౦ || తాత్పర్యాం
 ప్రోక్షత్రాక్షిప్యచాగ్రేచాజ్యంనిధాపయేత్ | అణ్ణువృథాత్రాతుకుశౌప్రత్యాశ్చవిధివైవ
 త్ || ౨౧ || వర్యగ్నించతతఃకుర్యాత్తైరేవనవభిఃపునః | వర్యగ్నించపునఃకుర్యాత్త
 వాజ్యమువరోపయేత్ || ౨౨ || అథావకర్షయేత్పిత్రంప్రణీతోత్తరపశ్చిమే | సమ్నా
 జ్యోచాగ్నింకాష్ఠేనప్రత్యాభ్యారోప్యపశ్చిమే || ౨౩ || ఆజ్యసోమత్వవసంకుర్యాత్పవిత్రా
 భ్యాంసహేవతు | వృథగాదాయహస్తాభ్యాంప్రవాహేణయథాక్రమమ్ || ౨౪ || అ
 బుస్తానామికాభ్యాస్తుడభాభ్యాంమూలవిద్యయా | అభ్యుత్యదాపయేదగ్నావనితే
 థాస్తోతే || ౨౫ || సావర్ణంస్సుక్ష్మవంకుర్యాద్రత్నిమాత్రేణసువ్రత | రాజతం
 లేనపుష్పమ్బలిం - చర్మలక్షణసంయుతమ్ || ౨౬ || అథవాయాజ్ఞైకైర్వృక్షైకైర్
 గాయత్ర్యై - ఓంసారత్నిమాత్రమాయామంతతాప్రేతుబిలంభవేత్ || ౨౭ ||
 త్వాపునర్థాపాచమనీమూలంకుమహమునే | తదర్థంకణ్ఠనాశంస్యాత్పుష్కరం మూ
 వ్యసర్వద్రవ్యాభిషేకేనోవాంసదృశందణ్డంసువాగ్రంనాశికాసమమ్ | పుటద్వయ
 ధూపాచమనీయఫడప్రప్రూరితమ్ | వట్టింశదణ్ణుళాయామమస్తాజ్ఞులనవిస్తర
 దిభిరుష్ణోదకేనహరిద్రాద్యేనలిక్ష్మమూర్తింపితృచక్షతః | సప్తాజ్ఞులంభవేదాన్యం
 తోదక హిరణ్యోదకమంతోదకేనరుద్రాధ్యాయపవనానైశ్చిలైర్ద్రవ్యైశ్చ
 జ్ఞుప్రహ్లాదిభిర్నమశ్చివాయేతిస్సావయేత్ - మూర్ధ్నిపుష్పంనిధాయైవనశుభవ
 క్షమస్తకంకుర్యాత్ || అత్రశ్లోకః || (యస్యరాష్ట్రేతులిక్ష్మస్యమస్తకంశూన్యలక్షణం
 తస్యాలక్ష్మీర్నమరోగోదుర్భిక్షంవాహనక్షయః - తస్మాత్పరిహరేద్రాజాధర్మకాత
 ర్థముక్తయే | శూన్యేలిక్ష్మేన్యయంరాజారాష్ట్రంవైవప్రణస్యతి) ఏవంసాప్యార్ధం
 చదత్వాసమ్నజ్యవస్త్రేణగన్ధపుష్పవస్త్రాలంకారాదీంశ్చమూలేనదద్యాత్ ధూను
 చమనీయ దీపనైవేద్యాదీంశ్చమూలేనప్రధానేనోపరిపూజనంపవిత్రకరణమిత్యుక్త
 అతాద్విధిపాంశ్చైవధేనుముద్రాముద్రితాని - కవచేనావకుణ్ఠితాని - పశ్చిమరక్షిత్వం

దణ్డమూలేఘటంభవేత్ । ద్వ్యజ్ఞులస్తభవేతుభంనాభివిద్వాద్దశాజ్ఞులమ్ ॥ 31 ॥
వేదిమధ్యేతథాకృత్వాపాదంకుర్యాచ్చద్వ్యజ్ఞులమ్ । పర్వవృత్తసమాకారంపాదం
వైకర్ణికాకృతిమ్ ॥ 32 ॥ గజోష్ఠసదృశాకారంతస్యవృత్తాకృతిఘ్నవేత్ । అభిచారా
దికార్యేషుకుర్యాత్ప్రస్థాయసేనతు ॥ 33 ॥ సద్భువింశతుశ్చేనైవప్రస్తువోమూ
ర్జయేత్సునః । అగ్రముగ్రేణసంశోధ్యసుధ్యంమధ్యేనసువ్రత ॥ 34 ॥ మూలంమూ
లేనవిధినాఅగ్రాతాప్యహృదాపునః । ఆజ్యస్థాలీప్రణీతాచప్రోక్షణీతిస్రవీవచ ॥ 35 ॥
సౌవర్ణంరాజితంచాపితామ్రంచామృత్తయస్తువా । అన్యథానైవకర్తవ్యంశాన్తికేషా
ష్టికేసమమ్ ॥ 36 ॥ ఆయసీత్వభిచారేతుశాన్తికేమృత్తయేతువా । వడజ్ఞులంసు
విస్తీర్ణంపాతాణాంముఖముచ్యతే ॥ 37 ॥ ప్రోక్షణీద్వ్యజ్ఞులాలేధాప్రణీతా
ద్వ్యజ్ఞులూధికా । ఆజ్యస్థాలీతతస్తస్యాఉలేధాద్వ్యజ్ఞులూధికా ॥ 38 ॥ యైస్స
మిద్భిహృతంప్రోక్షంతేరేవపరిధిర్భవేత్ । మధ్యాజ్ఞులపరీణానాంవక్రానివ్రణాస్స
మాః ॥ 39 ॥ ద్వాత్రింశదజ్ఞులాయామాస్త్రీస్రీపరిధయస్తుతాః । ద్వాత్రింశదజ్ఞు
లాయామైస్త్రీంశద్దర్శైఃపరిస్తరేత్ ॥ 40 ॥ చతురజ్ఞులమధ్యేతుగ్రధితస్తువ
దక్షిణమ్ । అభిచారాదికార్యేషుశివాజ్ఞాధానవర్జితమ్ ॥ 41 ॥ అకోమలాష్ట
విప్రసంక్రాంత్యస్తాభిచారికే । సమగ్రాస్తుసమాస్థాలాఃకనిష్ఠాజ్ఞులసమ్మితాః ॥ 42 ॥
అవక్రానిర్వాణాస్సిద్ధాద్వాదశాజ్ఞులసమ్మితాః । సమిధస్థంప్రమాణంహిసర్వకా
మసువ్రతా ॥ 43 ॥ గవ్యంఘృతంతతశ్చేష్ఠంకాపిలస్తుతఃకోధికమ్ । ఆహుతీనాం
మాణస్తుస్రవపూర్ణంయథాభవేత్ ॥ 44 ॥ అన్నమక్షుప్రమాణంస్యాచ్ఛుక్తిమ
ణవైఖిలమ్ ॥ 45 ॥ యవానాంచతదర్థంస్యాత్పలానాంకత్ప్రమాణం
మధునోదధ్నిప్రమాణంఘృతవద్భవేత్ ॥ 46 ॥ చతుస్సగ్రీవ
హుతిర్భవేత్ । తదర్థంస్విష్టకృత్ప్రోక్షంతేవంసర్వమథా
పౌష్టికంచైవశివాగ్నౌజహుయాత్సదా । లోకికాగ్నౌమః
నాదయః ॥ 47 ॥ శివాగ్నింజనయిత్వాతుసర్వకార్యాణి
త్రైవిప్రసర్వకార్యాణికారయేత్ ॥ 48 ॥

వ్యాధి
యథా
చద
ణర
ప్రే
శా
ప్ర
పూ

గృహవాహ్యయానా
గృమధస్తతః । ద్వై
భాసినర్వాణిద్రవ్యా
త్ ॥ ౧౪ ॥ పూజయే
దాయపూరయేదము
ష్టావయేచ్ఛకుశాగ్ర
ప్రోక్ష్యవిధానతః ।
కుశాగ్రేస్తుసమ్య
సేత్ ॥ ౧౫ ॥ ఆ
ధాన్తారాగ్రాహద
గావయేత్ । కుశానగ్ధ
ప్రోక్ష్యిష్యచాగ్రేచాజ్యం
తు ॥ ౧౬ ॥ పర్యగ్నంచతతఃకు
వాజ్యమవరోపయేత్ ॥ ౧౭ ॥ శనమాద్యేన క్రవాదాశివపరిత్యాగోపిప్రభమేనవహ్నినైకరణంజ
జ్యోచాగ్నింకాష్ఠేనప్రత్యుభ్యాద్యధావాహ్యగ్నింవైకారణమూర్త్యావాగ్నేయేన ఉదీపనమాద్యేన
భ్యాంసహవతు । పృథగాద్యసంహితయాధారణాధేనుముద్రాతురీయేణావ కుణ్డ్యజానుభ్యామవసీంగ
బుస్థానామికాభ్యాన్తుడభాభ్యాన్తావసం కుణ్డోపరిధాయ ప్రదక్షిణమావర్త్యతురీయేణాత్మసమ్మఖా
ధాస్తోతే ॥ ౧౮ ॥ సావర్ణంస్త్రికు
లేనపుష్పాజ్జ్వలిం చర్మలక్షణసంయుతమ్ ॥ ౧౯ ॥ గర్భాధానంతురీయేణకమలప్రదానమాద్యేనవాపడంతే
గాయత్ర్య - ఓం అర్తిమూత్రమాయామంసమాద్యేనప్రజ్వాలనం గర్భాధానంచసద్యేనాద్యేన
త్వాపునధూపాచమనీమూలంకుహామునే । తదర్థ
వ్యసర్వద్రవ్యాభిషేకోవాలసదృశందణంస్త్రివా
ధూపాచమనీయఫడప్రప్రూరితమ్ । వత్సరింశస్థేనప్రోక్షణంసూతకశుద్ధయే తనురత్నాకుశా
దిభిరుష్ణోదకేనహరిద్రాద్యేనలిక్ష్మమూర్తింపతాచుతః । సప్తాజులసేభ్యాగ్నిం వాయుశ్శంఖ
త్వోదక పిరణ్యోదకమన్తోదకేనరుద్రాధ్యాయవవమాన సలియద్రవ్య
జ్జుప్రవక్ష్యదిభిర్మమశ్శివాయేతిస్థావయేత్ - మూర్ధ్నిపుష్పంధాయువశ్శంఖాయాణాం
క్లమస్తకంకుర్యాత్ ॥ అత్రశ్లోకః ॥ (యస్యరాష్ట్రేతులిక్ష్మస్యమస్తకంశూ
తసాలక్ష్మీర్మహరోగోదుర్భిక్షంవాహనక్షయః - తస్మాత్పరిహరేద్దాద్యనమ్ ॥ ౨౦ ॥ దేవశబ్ద
ర్థముక్తయే । శూన్యేలిక్ష్మస్వయంరాజారాష్ట్రం చైవప్రణస్యతి ॥ ఏవంశుభా
చదత్వాసమ్మృజ్యవస్త్రేణగన్ధపుష్పవస్త్రాలజాగ్రాదీంశ్చమూలేనదద్యత్ । ధూ
చమనీయ దీపనైవేద్యాదీంశ్చమూలేనప్రధానేనోపరిపూజనంపవిత్రకరణమిత్యుక్త
అరాద్దిపాంశ్చైవధేనుముద్రాముద్రితాని - కవచేనావకుణ్డితాని-పష్టేనరక్షితం

వద్వహ్నిసంసారమథవావహ్నికర్తను । నైమిత్తికేచవిధినా శివాగ్నిమూ
త్పనః ॥ ౨౧ ॥ నిరీక్షణంప్రోక్షణంతాడనజ్ఞపష్టేనఫడంతేన - ఆభ్యుక్షమధే
ర్థేన-ఘననోత్తిరణంపష్టేనపూరణంసమీకరణమాద్యేన-సేవనంవాపడంస్థి
నమ్పష్టేన- సంమార్జ్యమోపలేపనంతురీయేణ - కుణ్డపరికల్పనమ్నివృత్త్యాద్యే
జ్ఞోపరిధానంచతుర్థేన-కుణ్డాగ్ననమాద్యేన-రేఖాచతుష్టయసమ్పాదనమ్పష్టే
తేనవజ్రీకరణంచతుష్టదాపాదనమాద్యేన-ఏవంకుణ్డసంసారమష్టాదశవిధః
సాగ్రా నస్తర్థలక్ష్యపాటనంపష్టేన-పిష్టరన్యాసమాద్యేన-వజ్రాసనేనవర్ణం
వాహనమ్- ఓంహ్రీంవాగీశ్వరీంశ్యామవన్తాం విశాలాక్షింయావనోష్ట్య కేసమమ్
ముతుమతీంవాగీశ్వరశక్తిమావాహయామి - వాగీశ్వరీంపూజయామి పర్ణంప
గీశ్వరావాహనం - ఏకవక్త్రంచతుర్భుజమ్ - శుద్ధస్పటికాభంపరదాబ్జకులా
వరశుమృగధరంజటాముకుటమణ్డితమ్ । సర్వాభరణభూషితమావాహయన్
ఇంహాగీశ్వరాయనః - ఆవాహనస్థావన సన్నిధానసన్నిరోధపూజాన్త ॥ ౨౨ ॥
దీంసమ్భవ్య - గర్భాధానవహ్ని సంసారంతరజీజనితంసూర్యకాంతోద్భూ
శూన్యత్రజం వాతాను పాత్రేశరావేవా ఆనీయగీక్షణతాడనాభి
శనమాద్యేన క్రవాదాశివపరిత్యాగోపిప్రభమేనవహ్నినైకరణంజ
జ్యోచాగ్నింకాష్ఠేనప్రత్యుభ్యాద్యధావాహ్యగ్నింవైకారణమూర్త్యావాగ్నేయేన ఉదీపనమాద్యేన
భ్యాంసహవతు । పృథగాద్యసంహితయాధారణాధేనుముద్రాతురీయేణావ కుణ్డ్యజానుభ్యామవసీంగ
బుస్థానామికాభ్యాన్తుడభాభ్యాన్తావసం కుణ్డోపరిధాయ ప్రదక్షిణమావర్త్యతురీయేణాత్మసమ్మఖా
ధాస్తోతే ॥ ౨౩ ॥ సావర్ణంస్త్రికు
లేనపుష్పాజ్జ్వలిం చర్మలక్షణసంయుతమ్ ॥ ౨౪ ॥ గర్భాధానంతురీయేణకమలప్రదానమాద్యేనవాపడంతే
గాయత్ర్య - ఓం అర్తిమూత్రమాయామంసమాద్యేనప్రజ్వాలనం గర్భాధానంచసద్యేనాద్యేన
త్వాపునధూపాచమనీమూలంకుహామునే । తదర్థ
వ్యసర్వద్రవ్యాభిషేకోవాలసదృశందణంస్త్రివా
ధూపాచమనీయఫడప్రప్రూరితమ్ । వత్సరింశస్థేనప్రోక్షణంసూతకశుద్ధయే తనురత్నాకుశా
దిభిరుష్ణోదకేనహరిద్రాద్యేనలిక్ష్మమూర్తింపతాచుతః । సప్తాజులసేభ్యాగ్నిం వాయుశ్శంఖ
త్వోదక పిరణ్యోదకమన్తోదకేనరుద్రాధ్యాయవవమాన సలియద్రవ్య
జ్జుప్రవక్ష్యదిభిర్మమశ్శివాయేతిస్థావయేత్ - మూర్ధ్నిపుష్పంధాయువశ్శంఖాయాణాం
క్లమస్తకంకుర్యాత్ ॥ అత్రశ్లోకః ॥ (యస్యరాష్ట్రేతులిక్ష్మస్యమస్తకంశూ
తసాలక్ష్మీర్మహరోగోదుర్భిక్షంవాహనక్షయః - తస్మాత్పరిహరేద్దాద్యనమ్ ॥ ౨౫ ॥ దేవశబ్ద
ర్థముక్తయే । శూన్యేలిక్ష్మస్వయంరాజారాష్ట్రం చైవప్రణస్యతి ॥ ఏవంశుభా
చదత్వాసమ్మృజ్యవస్త్రేణగన్ధపుష్పవస్త్రాలజాగ్రాదీంశ్చమూలేనదద్యత్ । ధూ
చమనీయ దీపనైవేద్యాదీంశ్చమూలేనప్రధానేనోపరిపూజనంపవిత్రకరణమిత్యుక్త
అరాద్దిపాంశ్చైవధేనుముద్రాముద్రితాని - కవచేనావకుణ్డితాని-పష్టేనరక్షితం

స్త్రీ
కా
ప్ర
పూ

విధి నా శివాగ్నిమూ
తేన - అభ్యుత్పన్న
సేవనం వాపడం
బునమోవపుత్యత్రై
సమ్మాదనమనస్తే
రమప్తేదశవిధ
న-వజ్రాసనేనవర్ణం
యోవనోస్తకేనమ
పూజయామిర్ణం
కాభంవరదాభ్యు
పితమావాహయ
రీధపూజాస్త
సూర్యకాంతో
రిక్షణతాడనాభ
హ్నిస్త్రైరణంబ
ఉద్దీపనమాద్యే
కానుభ్యామవనీం
యేనాత్మసముఖ
మాద్యేనవాపడం
నంచసద్యేనాద్యే
సుమోరేణతృప్తి
న గద్భజాలక్ష్మ
రత్నామశాస్త్ర
యశ్చ
సేనచేహ

५२१ ॥ ५२१ ॥ ५२१ ॥

Acc No. 3977

